

VOLUMINA LEGUM.

PRZEDRUK ZBIORU PRAW

INWENTARZ
VOLUMINOW LEGUM

PRZEDRUK WYDANIA XX. PIJAROW.

Część II,
DO TOMÓW VII—VIII.

PETERSBURG.

NAKŁADEM I DRUKIEM JOZAFATA OHRYZKI.

1860.

Wolno drukować, z warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury, po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby egzemplarzy.

Petersburg, dnia 23 Lipca (4 Sierpnia) 1860.

Cenzor K. OBERT.

INWENTARZ NOWY

PRAW, TRAKTATOW,
Y KONSTYTUCYI KORONNYCH, Y W. X. L.

W CZASIE BEZKROLEWIA R. 1764 Y ZA PANOWANIA

NAYIAŚNIEYSZEGO

STANISŁAWA AUGUSTA

DO ROKU 1780 UCHWALONYCH,

NA WZOR INWENTARZA DAWNIEYSZEGO UŁOŻONY

PRZEZ

X. TEODORA OSTROWSKIEGO s. p.

W WARSZAWIE

W DRUKARNI I. K. MCI I RZECZYPOSPOLITEY U XX. SCHOLARUM PIARUM.

1782.

DO
NAYIAŚNIEYSZEGO
STANISŁAWA AUGUSTA

KROLA POLSKIEGO,

WIELKIEGO XIĄŻĘCIA LITEWSKIEGO, etc. etc.

NAYIAŚNIEYSZY MIŁOŚCIWY KROLU.

Z rozkazu wyraźnego, i łaskawego zachęcenia Waszej Krolewskiej Mci Pana Miłościwego, ulozony przezemnie Inwentarz praw, pod panowaniem Waszej Krolewskiej Mci uchwalonych, składam u tronu Twoiego Najjaśniejszy Miłościwy Krolu.

Krotki ten praw krajowych zbior, ustanowionych pod zwierzchnością Głowy narodu; za powagą pierwszego Rzeczypospolitey Stanu; natchnieniem i powodem Krola Obywatela; Krola mądrego; Krola potrzeby i pożytki narodowe znać i upewniać najlepiej umiejącego; poświęcić temuż Krolowi naysprawiedliwiej należało.

Iuż jest ugruntowana Najjaśniejszy Miłościwy Krolu panowania Twoiego chwala, żeś naród ten, ktorego będąc członkiem, rządcą i Głową być zasłużyłeś, żeś mowię ten naród częścią przez wskrzeszenie, częścią przez ustanowienie zbawiennych praw, w rządzie politycznym wydoskonalił i ulepszył.

Nie na tym przestała oycowska Waszej Krolewskiej Mci o powszechne dobro staranność: usi-

łowania, ażeby praw narodowych wiadomość uloniona, i po całym kraiu rozkrzewiona była, podejmowane końcem tym kilkokrotne nakłady; zachęcenia pracujących, ku tej nuypotrzebniejszej, ile w wolnym narodzie, nauk części, są to pochwały Waszej Krolewskiej Mci właściwe, a z niewielką Krolami wspólne.

Dla mnie, który z boiaźnią przedsięwziąłem tę pracę, wielkimi były pobudkami wola wyraźna Waszej Krolewskiej Mci, i zamiar usłużenia krajowi. Nie podchlebiam sobie, abym doskonale dzieło przed tron Waszej Krolewskiej Mci przynosił: przynajmniej w ciągu kilkoletniej roboty, tchnąłem zawsze upragnieniem dopełnienia rozkazów mądrego Krola, i chęcią użyteczności dla kraiu.

Z tak ważnych pobudek podjętą i dokończoną pracę, raczysz przyjąć łaskawie Najjaśniejszy Miłościwy Krolu, a to w dowod tego hołdu i wierności, które z nuygłębszym zapisuję poszanowaniem:

WASZEY KROLEWSKIEY MCI

PANA MEGO MIŁOŚCIWEGO

WIERNY PODDANY

A. Fedor Ostrowski S. P.

STANISŁAWA AUGUSTA
KROJA POLSKIEGO

DO CZYTELNIKA.

Masz łaskawy czytelniku Inwentarz praw, traktatów i konstytucyi od Seymu Convocatio-nis w r. 1764, aż do Seymu r. 1780 uchwalonych, na wzór dawniejszego Inwentarza ułożony. Jeżeli rowney iak tamten nie przyniesie wygody, przymiesz chętnie szczerą usłużenia ci autora ochotę.

Abym ci zaś i użycie tego Inwentarza ułatwił, i zarzutom, ieżli iakie być mogą, wcześniej odpowiedział, umyśliłem wytłomaczyć się z niektórych szczególności, w których od dawniejszego Inwentarza odstąpiłem.

Położyłem podwoyne kart cytacye, a to: abym dogodził i tym, którzy dawniejsze praw za panowania Nayiaśnieyszego Stanisława Augusta uchwalonych, mają edycye, i tym, którzy nowey we dwóch tomach świeżo z drukarni Warszawskiej XX. Piarow wyszły, a siodme i osme volumen legum składającej, nabyć zechcą. Pierwsza cytacya do dawney; druga do późniejszej ściąga się edycyi. *)

Cytuję z dawnych exemplarzow liczby kart lubo te np. w konst. Lit. Seymu Coron. i w konstytucyach obudwu r. 1766 opuszczone, a w konstytucyi Koronney Seymu Coron. od środka omylnie położone, bo te łącno sobie każdy w swym exemplarzu dopisze lub poprawi.

Iest kilka edycyi praw niektórych Seymow; ia tylko pierwszą, a aktu Elekeyi naypóźniejszą cytowałem: bo i czytelnika zawikłać nie chciałem, i każdy łącno wzwyż lub poniżej kartą iedną lub dwiema, prawo cytowane znaleźć mo-

że. Dla teyże przyczyny nie cytuję wyraźnie tomu pierwszego praw r. 1775, ale tylko samych kart liczby, bo ustawy traktatu tegoż roku, rownie iako i r. 1768, osobno tytułem tym „Traktat“ wyszczegulniaią się; prawa zaś w tomie drugim, r. 1775, zawarte, same tylko składaią kommissye.

W dawniejszym Inwentarzu, cytuią się prawa, tylko przez lata Seymow, tu się oznaczaią tym wyrazem „Konstytucya“ „Traktat“ a to i dla różnicy praw traktatowych od seymowych, i że pod r. 1764 trzy osobne zaszły Seymy.

Obszerność niektórych konstytucyi, była powodem, że dla łatwiejszego rzeczy cytowanych wynalezienia, artykuły prawa poszukiwanego oznaczyły się tym wyrazem „puncto“ lub paragratho w pierwszych swych wyrazach. Z podobnegoż powodu prawa powszechnie od szczególnych, Koronne od Litewskich, ile w obszer-niejszych tytułach oddzielone, gdzie często dla związku rzeczy i porządku, lat ciąg nie zachowywany.

Nakoniec zadziwić kogo może mnogość pustych lub podobnych albo utworzenie nowych tytułow, albo znajdujących się w dawniejszym Inwentarzu, opuszczenie. Pierwsze z swemi odsyłaczami, przędzy czytelnikowi sprawią rzeczy wynalazek; drugie, z zaszłych w rządzie naszym odmian i nowych ustaw, iako np. Rada, Kommissye, Wexle, wypłynęły; trzecie dla bra-kujących materyi, opuszczone.

Wreszcie, nie było niegdyś krzywdą W. Ładowskiemu, od I. W. Imé X. Żaluskiego Refer. Koron. temu od X. Żeglickiego S. P. temu na-ostatek świeżo od X. Wagi S. P. być poprawionym; rownie i ia zkrzywdzonym sądzić się nie będę, gdy kto dla usługi kraiu, odkrycie niedoścignione przezemnie w tym Inwentarzu błędy, i tenże poprawiony na nowo, z pod prasy doskonałym wynidzie.

*) Podając cytaty woluninow wedle paginacyi wydania pijarskiego, nie uważaliśmy za stosowne zamieszczać prócz tego w naszej edycyi cytaty stron w konstytucyach oddzielnie wydawanych, co jak tworzyłyby pewną dla wszystkich niedogodność w posługiwaniu się Inwentarzem, tak ze względu na rzadkość dziś kompletnego zbioru konstytucyi — mało komu byłoby użyteczne.

(Przyp. wyd.)

INWENTARZ

PRAW, TRAKTATOW I KONSTYTUCYI KORONNYCH I W. X. L.

OD SEYMU KONWOKACYJNEGO W R. 1764 AŻ DO SEYMU W R. 1780 UCHWAŁONYCH, W WOLU-
MINACH SIODMYM I OSMYM ZAMKNIĘTYCH.

Abusus officii.

Urzednicy Ziemscy i Grodzczy, Roczki lub Roki opuszajacy, lub komplet zrywajacy, w Trybunale odpowiedza, i tyle wiezy siedziec maia, ile czasu od Sadow absentowali sie; abutens officio, na lat kilka lub na zawsze ma byc od urzedu swego odsadzony; delator zaś niedowodzacy abusum, poenae talionis subjacet: *K. Lit. 1766, v. VII, f. 535, tit. Registr officii.*

Za sentencyą samą Sędziowie karani być nie maia. *Ibidem.*

Prawo r. 1776 zapobiegaiac zagęszczonym nierządom, z mocy prawa powyższego płynącym, abusum officii w następujących tylko deklarowało przypadkach: 1mo Nieziciehanie na Sady sine legali impedimento. 2do Niezachowanie ordynacyi registrow sądowych. 3tio Niesprawienie się podług przepisu prawa, za dekretami executionis; *K. Lit. 1776, v. VIII, f. 938. tit. Obiaśnienie.*

Abusus nobilitatis, vide tit. Szlachcic.

Activitas szlacheica, vide tit: Seymiki. Szlachcic.

Akademia.

Akademii Krakowskiej, Zamoyskiej, i Wileń-

skiey przywileie stwierdzone: *Konfederacya Generalna Koron. r. 1764, v. VII, f. 87, tit. Utwierdzenie, i Pacta Conventa Najias. Stanisl. Aug. v. VII, f. 209, § A naostatek.*

Fundacya akademii lekarskiej, i wszystkich fizycznych umiejetności, sluzących do ulepszenia rolnictwa i przemyslow ekonomicznych, na utrzymanie ktorey co rok 400,000 zł. (ze skarbu Koronnego trzy części, a czwartą z Lit.) naznaczono: *Konst. 1768, v. VII, f. 648, tit. Akademia lekarska. (W późniejszych konstytucyach nie o tym.)*

Tamże ostrzega się: aby wszyscy w kraiu doktorowie i cyrulicy (procz nadwornych, i po miastach pryncypalnych bawiających się, a za doktorow, na ow czas uznanych) od tey akademii dependowali, i chorym uboższym gratis sluzyli. *Ibidem.*

Akademie wszystkie, gimnasia, kolonie akademickie, do rządu Kommissyi Edukacyney należą: *Konst. 1775, v. VIII, f. 266, tit. Ustanowienie.*

Plura tit. Szkoły. Kommissya Edukacyina.

Akcyza, vide tit. Cło. Podatki.

Akta, vide tit. Xięgi.

Akta interregni, vide tit. Interregnum. Konfederacya.

Alienacje dobr Krolew. ziem. vide tit.

Dobra: Krolewskie, Ziemskie.

Alternata prowincyi do laski marszał. na Seymach i w Radzie, vide tit. **Seym. Rada.**

Alternata między Deputatami, vide tit. **Seymiki. Trybunał.**

Amnestya, vide tit. **Interregnum.**

Appellacje.

Appellacje z Grodu lub Ziemstwa, a sola tylko definitiva sententia dopuszczane być mogą, podług prawa 1670: *Konst. 1768, v. VII, f. 703, tit. Złączenie, puncto Appellacje.*

Item: Appellacje a minoribus Subselliis, tylko a definitiva sententia, czy to od całego dekretu, czy od niektórych kategorii dopuszczane będą: injuste zaś appellans, 200 kop stonem, per medium Iudicio zapłaci, i 6 niedziel więzy siedzieć ma: *Konst. Lit. Seym. Coron. 1764, v. VII, f. 393, tit. O appellacyach.*

Taż konstytucya approbowana in toto konstytucyą Litewską 1766, v. VII, f. 534, tit. O appellacyach.

Winy appellacyjne, to jest więzy cywilney niedziel 6, albo za więzą 1,000 kop groszy Lit. decretorie od Trybunałow naznaczone być mają. *Ibidem.*

Plura vide tit. Sądy. Trybunał. Kommissy. Wexle.

Apostata.

Apostata od wiary Rzymskiej Katolickiej criminaliter w Trybunałach, ex termino tacto sądzony być ma: *Traktat 1768, v. VII, f. 571, tit. Akt osobny, § 3.*

Excypowani od tego prawa w czasie traktatu in eo casu będący. *Ibidem.*

O tymże masz tamże: v. VII, f. 595, tit. Akt osobny drugi, § 3.

Approbacje.

Approbacja kontraktu Kommissyi Skarbowey Koronney z Ur. Franciszkiem Lubomirskim Miecznikiem Koronnym względem ustąpienia placu łok. 20 zamkowi Warszawskiemu przyległego: *Konst. 1766, v. VII, f. 445, tit. Utwierdzenie.*

Approbacja sprzedaży placow UU. Krasuckich i Sławetnych Krzemieńskich zamkowi Warszawskiemu przyległych. *Ibidem.*

Approbacja konstytucyi 1658, 1660, ktorami artykuły traktatow, Oliwskiego i Welawskiego, pro re OO. Xiążąt Radziwiłłow stwierdzają się: a aktorstwo o dobra niegdy Bogusława Radziwiłła OO. Xiążętom Karolowi

Marszałkowi Konfed. Generalney i Seymowemu, tudzież Hieronimowi małoletniemu przyznane: *Konst. 1768, v. VII, f. 725, tit. Reassumpcy.*

Approbacja konstytucyi 1589 względem postanowienia trzech braci rodzonych Mikołaja Krzysztofa binominis, Albrechta, i Stanisława Radziwiłłow Xiążąt na Olyce i Nieświeżu o successyi: *K. L. 1768, ibidem, f. 862, tit. Reassumpcy.*

Approbacja ugody sporow między W. Iozefem Hrabią z Tęczyna Ossolińskim i Ur. Szczęsnym Nowickim Łowczym Chełmskim, i Ianem Nepomucenem Ilińskim Starostą Cudynowskim: *Konst. 1775, v. VIII, f. 330, tit. Approbacya.*

Approbacja testamentu Ur. Woyciecha Szamockiego Chorążego Warszawskiego. *Ibidem.*

Approbacja tranzakcyi successorow Ur. Głębockiego Podkomorzego Brzeskiego Kujawskiego 1770 6 Iulii w Piotrkowie; i przedaży dobr 1771 r. 8 Septembris zeznaney. *Ibidem, f. 331, tit. eodem.*

Approbacja tranzakcyi między Ur. Adamem Zakrzewskim Podstolim Kaliskim i Katarzyną małżonką. *Ibidem.*

Tranzakcyje Ur. Floryana Drownowskiego Podczaszego Łomżyńskiego z Ur. Piotrem Zakrzewskim, i Ur. Xięciem Marcinem Lubomirskim Generałem Lieutenantem woysk Koronnych approbantur. *Ibidem, tit. eodem.*

Tranzakcyje o dobra Praszki między Ur. Mączyńskim Chorążym Sieradzkim a W. Zbirowskim Kasztelanem Sieradzkim, pomimo funkcyi deputackiej, kończyć pozwolono. *Ibidem, f. 332, tit. Pozwolenie.*

Tranzakcyje między W. Ianem Kasztelanem i Ur. Alexandrem Chorążym Sieradzkiemi Mączyńskimi approbowane. *Ibidem, tit. Approbacya.*

Działy, donacye, i rezygnacye między UU. Ianem i Chryzostomem Lipskimi Oboźnicami Kor. stwierdzone. *Ibidem, f. 333.*

Tranzakcyje względem labkowa dobr Ur. Brzezińskiego Starosty Inowrocławskiego uczynione, wzmocnione. *Ibidem.*

Approbacja dekretow o successyą po Ur. Mateuszu Bieńkowskim Pisarzu Ziemsk. Warszawskim. *Ibidem, f. 334, tit. Approbacya.*

Approbacja tranzakcyi Ur. Wawrzeńca Czarneckiego Stolnika Inowłodzkiego, Pisarza na Trybunał, o dobra, pomimo funkcyi pisarskiej. *Ibidem, tit. Deklaracya.*

Approbacja działu substancyi przez W. Hieronima Szeptyckiego Biskupa Płockiego na siedmiu synowcow, tudzież działu między temiż synowcami, i tranzakcyje o dobra Łęczna, approbantur. *Ibidem, f. 335, tit. Moc.*

Dział Ur. Sylwestra Suffczyńskiego Kasztelana Lubelskiego approbantur. *Ibidem, f. 337, tit. Trwałość.*

Approbacja tranzakcyi między Ur. Zabłockimi

i Ur. Iurkiewiczami: *Konst. 1775, v. VIII, f. 337, tit. Ubezpieczenie.*

Approbacya rezygnacyi 1726 die 16 Aprilis w Łucku przez Ur. Gabryela Olizara, na osobę Ur. Kazimierza Olizara zeznaney. *Ibidem, f. 340, tit. Ubezpieczenie 3tio.*

Approbacya tranzakcyi między Ur. Michałowskiemi i Ur. Staniszewskim Sędzią Z. Warszawskim w Piotrkowie 1765 zawartey. *Ibidem, f. 343, tit. Utwierdzenie.*

Tranzakcyje Ur. Siemińskich względem wyposazenia cerek stwierdzone. *Ibidem, tit. eodem.*

Dekret miasta Poznania 1763 die 20 Maja między Ur. Kazimierzem Miedzwickim a Ur. Iozefem Lamparskim i Marcinem Wilantem, approbantur. *Ibidem, f. 346, tit. Ważność.*

Dekreta Trybunału Piotrkowskiego 1749 i Bydgoskiego 1768 między Ur. Obieczerskim, Rumieniowską, Gąsiorowskim, i Sławińskim approbantur. *Ibidem, tit. eodem.*

Processa o Wolą Mroczkową między Ur. Szamockim, Chorążym Warszawskim i Ur. Krasieńskim Podkomorzym Rozańskim, tudzież Ur. Potulickimi, stwierdzone. *Ibidem, tit. Zakończenie.*

Plura vide tit. Dobra. Kommissyie szczegulne.

Apteka.

Szynki w aptekach i klasztorach W. X. Lit. zabronione: *Konstytucya Lit. Seymu Cor. 1764, v. VII, f. 385, tit. Czopowe.*

O aptekach po szpitalach fundować się mianych, rewizyach ich i dozorce, vide tit. Szpital.

Archivum.

Rewizya archivi ziemi Ciechanowskiej: *Konf. Gener. Kor. r. 1764, v. VII, f. 71, tit. Kommissy.*

Rewizya archivi i aktow teyże ziemi prawem Seymu Convocationis naznaczona, a nieusku-teczniona, ponawia się: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 347, tit. Kommissy.*

Rewizya kleynotow i archivum Krakowskiego: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 96, tit. Deputacya.*

Archivum skarbu Kor. z zamku Warszawskiego, do palacu Rzeplitey Krasieńskich zwanego, przenieść nakazano: *Konst. 1766, v. VII, f. 444, tit. Potwierdzenie.*

Xięgi skarbowe ad archivum należące, gdziekolwiek pozostałe, in foro Kommissyi Skarb. przez Regenta i Pisarza teyże, poszukiwane być mają. *Ibidem.*

Odzyskanie archivi i innych mobiliow Xiążętom Radziwiłłom od Stanow i I. K. Mei przyobiecane: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 315, tit. Złączenie.*

Pozwolenie Stanow Rzeplitey na przeniesienie z archivum Krakow. do Warszawy papierow Rzeplitey publicznych. *Ibidem, f. 328, tit. Assekuracya.*

Repetycyja podobnych papierow publicznych z archiwow prywatnych Ur. Instygatorom Koronnym zalecona. *Ibidem.*

Plura vide tit. Xięgi. Starostwa.

Arcy-Biskupi.

Arcy-Biskupowi Ormiańskiemu iedno z wakujących opactw ritus Gracco-Unitorum pro fundo obiecane: *Konst. 1768, v. VII, f. 745, tit. Opatrzanie.*

Plura vide tit. Biskupi. Prymas.

Aręda podatkow, vide tit. **Podatki.**

Artyllerya.

Powinności Generała artylleryi: 1mo, Generał artylleryi wszystko w ogulności tyczące się artylleryi w porządku zachowa. 2do, Arsenaly utrzymywać każe porządnie, i one często sam rewidować będzie. 3tio, Rapporta z fortec przez niego directe Hetmanowi oddawane będą. W czasie rewizyi fortec, Kommandant pod iego kommandą zostaje. Prochownie aby od miast i fortec oddalone były, dopilnuie. 4to, Żaden Sztab-Officyer w przytomności Generała artylleryi nie może nic ruszyć z cekauzu bez iego wiedzy. 5to, Na exercycyach artylleryi znajdować się będzie, pilnych nadgradać, a nieaplikujących się, zatrzymaniem awansow karać powinien. 6to, Ludwisarnia i prochownie, tegoż dozorowi poleczone, ani przyimie do cekauzu armaty niewyprobowaney. 7mo, Ieżeliby komnenderował dywizyą, ma się tak sprawić, iak Generałowic-Lieutenantowie. 8vo, Co rok ma rewidować woysko sobie powierzone. 9no, Może mieć procz Adiutanta artylleryi, dwóch Kapitanow z woysku w charakterze Adiutantow: *K. 1775, v. VIII, f. 158, tit. Powinności.*

Generałowic artylleryi rachunki nie Stanom Rzeplitey iak dotąd, ale Kommissyi Woyskowej de perceptis et expensis zdawać mają: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 351, tit. Deklaracya.*

Item artylleryi Koronney Generał tak z dawnych, iako i powiększonych do 300,000 zł. intrat, Kommissyi Woyskowej rachować się ma: *Konst. 1766, v. VII, f. 457, tit. Polepszenie.*

Artyllerya W. X. Lit. ma być płatna od Kommissyi Skarbowey Lit. a nie sama przez się symplę kwartę wybierać: *Konfed. Gener. Lit. 1764, v. VII, f. 170. tit. Artyllerya W. X. L.*

Generałowic artylleryi Lit. mają mieć pensyą z skarbu, a do intrat z starost Lipniszki i Gieranony nie mieszać się. *Ibidem. — O czym vide niżej.*

Pensya Generała artylleryi Kor. 25,000 do 30,000 złotych podwyższona: *Konst. 1768, v. VII, f. 644, tit. Podwyższenie; a konstytucyą anni 1775 do 40,000 zł. podniesiona: v. VIII, f. 153, tit. Komput. Roku 1776 te*

40,000 do 30,000 niższe: v. VIII, f. 687, *tit. Komput.*

Generalom artylleryi Lit. do pensyi 15,000 zł. z Lipniszek dobr artyllerycznych naznaczoney, a konst. Lit. Seymu Convoc. do kalkulacyi coroczney z tychże dobr przed Kommissyą skarbu Lit. pociągnionych, skarb Lit. drugie tyle corocznie dopłacać był obowiązany: *Konst. Lit. 1768, v. VII, f. 822, tit. Naznaczenie.*

Ta pensya Generalowi artylleryi W. X. Lit. do 40,000 podniesiona, i na dobrach Lipnizki i Gieranony etc. na nowo warowana, a Ur. Xiążę Sapieha General artylleryi od kalkulacyi z tychże dobr uwolniony: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 645, tit. Obwarowanie. i K. Lit. 1776, v. VIII, f. 923, tit. Komput.*

Kommissya do kalkulacyi W. Branickiego Hetmana W. Kor. z dobr artylleryi Lit. w czasie swego generalstwa trzymany. Gdzie razem ostrzeżono iż kalkulacya ta odda przed Kommissyą skarbu Lit. czyniona będzie: *K. L. 1775, v. VIII, f. 654, tit. Kalkulacya. O czym masz także wyżej pod tytułem: Obwarowanie.*

Plura vide tit. Zamki. Woysko. Cekauzy. Ludwisarnia.

Aryanie.

Prawa na Aryanow, Kwakrow, Menonistow, Anabaptystow, i apostatow, a w szczególności konstytucya roku 1733 tychże tycząca się, stwierdzone. Eksekucya onych wszelkim Urzędom zalecona, ad cuiusvis instantiam: *Konf. Gen. K. 1764, v. VII, f. 3, tit. O Aryanach.*

Vide plura tit. Dyssydenci.

Assessorya, Assessor, vide *tit. Kommissyie, Sądy Assessorskie.*

Avulsa, vide *tit. Krol. Dobra Stołowe.*

Beatyfikacye, vide *tit. Rzym.*

Beczka, vide *tit. Miara.*

Bękarci.

Potomstwo z małżeństwa ślubem stwierdzonego, tak w dobra po rodzicach, iako i po bliskich krewnych wstępować ma: a to po konst. annorum 1578, i 1633, spłodzone: *Konst. 1768, v. VII, f. 807, tit. Obiaśnienie.*

Potomstwo bezślubne żadnego do sukcesyi i prerogatyw szlacheckich nie ma prawa. *Ibidem. Plura vide tit. Dzieci.*

Bezpieczeństwo.

Naiezdca dobr, poena capitis, et refusione damnorum, karany być ma: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 68, tit. Securitas.*

Prawa r. 1707 na gwałcicielow obrad pu-

blicznych, Sąd Marszałkowski exekwować ma; a w przypadku uciezki, zbieg infamii i konfiskacie dobr podlega: *Konf. G. Kor. 1764, v. VII, f. 81, tit. Bespieczeństwo.*

Naiezdnikow domow szlacheckich w Litwie WW. Woiewodom, Hetmanom, Starostom, a in absentia tych, Marszałkom Powiatowym ścigać nakazano: *Konf. G. Lit. 1764, v. VII, f. 180, tit. Reassumpcyja.*

Beścieczeństwo Sądow Assessorskich, Skarbowych, Woyskowych, *vide tit. Kommissyie. Sądy.*

Bezpieczeństwo wolności szlacheckiej ostrzeżone, i nieprzekonanych o występku, imać zabroniono: *Traktat 1768, v. VII, f. 597, § 6.*

Od beneficium tego excypowani zaboycy, in recenti crimine poymani, a ta recentia, aż do roku iednego i sześciu niedziel rozumie się. *Ibidem.*

Item rozboynicy na kradzieży złapani, domow naiezdniczy, których pro invindicabili capite deklarowano. *Ibidem.*

Bezkrólewie, vide *tit. Interregnum.*

Biskupi.

Biskupstwa wszystkie, procz Prymasostwa, Krakowskiego, i Kujawskiego, pro compatibilibus z pieczęcią deklarowane: *Konst. 1768, v. VII, f. 743, tit. Kanclerze.*

Powaga i iurydykcyja Biskupa Biało-Ruskiego z mocą Biskupow Rzymskich Łacińskich w swoich dyecezyach porownana: *Traktat 1768, v. VII, f. 577, art. 2, § 8.*

Biskupom Inflantskim tytułu Biskupa Piltyńskiego zażywać zakazano: *Traktat 1768, v. VII, f. 591, art. 5, § 1.*

Podniesienie Biskupstwa Wileńskiego na Arcybiskupstwo do Seymu Coron. odesłane: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 175, tit. Recess etc.*

Biskupstwa i opactwa ritus Graeco Uniti, szlacheie rodowitey mają być dawane, sub nullitate privilegiorum: *Konf. Gener. Litew. roku 1764, v. VII, f. 181, tit. Wakanse W. X. Lit.*

Biskupom ritus Graeci podatku cathedraticum, od plebanow wybierać zabroniono: *K. L. 1775, v. VIII, f. 651, tit. Zniesienie.*

Vide plura tit. Duchowni. Dobra.

Biblioteka.

Biblioteki po-Iezuickie, z liczby sprzętow ruchomych pod sprzedaż podciągnionych, excypowano: *Konst. 1775, v. VIII, f. 272, tit. Rozrządzenie.*

Bząd biblioteki publiczney Załuskich Kommissyi Edukacyiney na zawsze oddany: *Konst. 1780, v. VIII, f. 976, tit. Powiększenie.*

Każda w Koronie drukarnia ieden exemplarz książki z swey drukarni wyszłej, lub wysć mającey, do biblioteki publiczney oddać powinna. *Ibidem.*

Toż prawo i na drukarnie prowincyi Litewskiej względem biblioteki Wileńskiej rozciągnięne. *Ibidem.*

Instygator Kommissyi Edukacyiney, lub Bibliotekaryusz, w sprawie biblioteki czynić ma. *Ibidem.*

Bory, vide *tit. Lasy.*

Brachium militare, vide *tit. Eksekucya dekretow. Kommissya Woyskowa.*

Braterskie transakcyje, vide *tit. Zapisy.*

Cechy.

Cechy kupieckie i rzemieślnicze w miastach Lit. skassowane, i tylko do przyięcia mieyskiego prawa, kupcy i rzemieślnicy przybyszowi obowiązani: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 546, tit. Miasto Wilno.*

W Koronie cechy piwowarski, i winiarski w miastach Krolewskich i duchownych zniesione: *Konst. 1775, v. VIII, f. 144, tit. Uchwalenie. Vide plura tit. Miasta.*

Cekauzy.

Dla utrzymania i powiększenia cekauzow Warszawskiego i Kamienieckiego płaca korpusu artylleryi 116,687 zł. gr. 1 do 300,000 zł. podwyższona: *Konst. 1766, v. VII, f. 457, tit. Polepszenie.*

Roku 1775, na korpus artylleryi z regimentem fizylicow 65,000; na utrzymanie fortec, lanie armat, pontony, prochownie zł. 200,000 naznaczono: v. VIII, f. 154, *tit. Explikacya;* — a roku 1776, uregulowanie płacy całego woyska Radzie in pleno zostawione: *ibidem, f. 867, tit. Komput. — Vide tit. Woysko i Rada.*

Kupno cekauzu Lwowskiego z placami i budynkami od Ur. Kickiego, Starosty Oknińskiego approbatur, i temuż dziedzictwo tych gruntow przyznane: *Konstyt. 1768, v. VII, f. 817, tit. Approbacya.*

Na zbroiownią czyli fabrykę broni 30,000 zł. z skarbu Koron. do czasu naznaczono: *Konst. 1780, v. VIII, f. 969, tit. Woysko, nro 6.*

Vide plura tit. Woysko. Ludwisarnia. Artyllerya.

Cerkwie, vide *tit. Kościoły. Dyssydenci.*

Cessya, vide *tit. Starostwa. Konsensa. Approbacya.*

Chłopi, vide *tit. Poddani.*

Cło.

Partykularne myta, cła, komory, przykomorki, i lodowe (czyli od podwod przez lod przechodzących exakeye) zniesione: *Konfed. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 34, tit. Cło generalne; a w Konst. Litewskich vide ibidem, f. 160, tit. eodem.*

Niektore przecię rezolucyi Kommissyi Skarbowey zostawione. *Ibidem, f. 160.*

Cło generalne wszyscy, począwszy od Nayiasniejszego Krola IMci płacić mają, podług taryff Kommissyi Skarbowey. A od lasztu zboża własney produkcyi po złotych Polskich dwa. *Ibidem.*

Excypowane od cła podwoy na targ, lub własną potrzebę idące. *Item:* produkta i bydło z dobr do dobr prowadzone, towary leśne, i ewekta Gdańskie. *Ibidem.*

Kupcy mostowego i grobelnego od konia i wołu po gr. 3, a gdzie groble mniej kosztowne po dwa, lub iednym groszu miedzianym, podług decyzyi Kommissyi zapłacić powinni. *Ibidem.*

Spaśnego kupiec płacić ma od wołu i konia grosz ieden, od noclegu gr. 3. *Ibidem.*

Od pomienionego mostowego excypowani są szlachta handlem się nie bawiący. *Ibidem.*

Bugiem defluitujący, połowę cła na komorze Brzeskiej Litew. a połowę w Koronney płacić mają. *Ibidem.*

Dziedzice, traktow odmieniać nie mają. *Ibidem.*

Libertacye od grobelnego i mostowego skassowane: *Konfed. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 161, tit. Cło generalne.*

Mosty i groble dziedzice reparować mają. *Ibidem.*

Komor skarbowych ustanowienia w dobrach dziedzicznych, pod karą 500 kop groszy Lit. bronić nie wolno. *Ibidem.*

Od mostowego w Terespolu na rzece, żaden cujuscunque conditionis excypowany nie iest, i płacić ma od konia i wołu po gr. 3, od osoby po gr. 1. *Ibidem, v. VII, f. 161.*

Myto, drągowym zwane, po zł. 10 na Starostow Sądowych Brzeskich Lit. płacone być ma. *Ibidem.*

Oplacający cło w Koronie, wolen być ma od niego w Litwie. *Ibidem.*

Woiewodztwa Pruskie od cła generalnego excypcyi szukające, do placenia onego, nemine excepto, obligowane: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 328, tit. Deklaracya.*

Cło to generalne, i cło in Regno konstytucyami Convocationis ustanowione uchylono: gdzie nie tylko Szlachta i Duchowni od niego uwolnieni, ale i handlarze, miasta i obywatele Pruscy, tudzież Xięstwa Kurlandzkie, i Inflantskie: *Konst. 1766, v. VII, f. 436, tit. Zniesienie, i tit. Uchylenie.*

Cło Krolewskie, *vide tit. Krol.*

Znowu roku 1775 cło przywroczone w Koronie; gdzie Stany instruktarz Kommissyi Skarbowey ułożyć zlecili, i konstytucyą 1764 excypującą niektore od cła osoby, uchylili: *Konst. 1775, v. VIII, f. 149, tit. Cło generalne.*

Kupcy Rossyisecy od placenia cel i myt partykularnych podług traktatu 1686, art. 18,

uwolnieni. Na mostach jednak i przeprawach od Kommiss. Skarb. approbowanych, wraz z krajowemi kupcami płacić mają: *Konst.* 1768, v. VII, f. 607, *tit.* Uwolnienie.

Z cła » Koronie i Litwie trzeci grosz na skarb Krolewski isć powinien: *Konst.* 1768, v. VII, f. 671, *tit.* Porównanie.

Cł o kupców Koronnych przez Litwę, a Lit. przez Koronę, aby sowito na komorach opłacane nie było, postanowiono: iż takowi mają brać paszporta w swej prowincyi, a cła takowe w osobny regestr wpisane, eo instanti, potym Kommissye komunikować sobie powinny, i powracać na wzajem. Nie mający zaś paszportu, płacić go obowiązani, nawet nie w swej komorze. Procz tego puł złoto od konia kupiec Koronny w Litwie, a Lit. w Koronie płacić powinien: *K. Lit.* 1768, v. VII, f. 841, *tit.* Uregulowanie.

Kupcy Litewscy prowadzący wina z Węgier, do własnych komor odsyłani będą. *Ibidem.* Składnego połowę w Koronie, połowę w Litwie zaplaca. *Ibidem.*

Wiozący zagraniczny towar za obcą granicę, w tey prowincyi cło zapłaci, przez którą przechodzi. *Ibidem.*

Abiuraty super transito od kupców czynione być mają. *Ibidem.*

Od wszelkich produktów z Polski do Gallicyi, Lodomeryi i innych Anstryackich państw, i na wzajem z tamtąd do Polski prowadzonych, ewekty 5 od sta, a inwekty 4 od sta płacić się ma: *Traktat* 1775, v. VIII, f. 54, *tit.* Akt osobny, nr. 1, 2.

Cła w Polsce od wina nie więcej iak puł czerwonego złotego, rownie od antala iak i beczi, płacić się powinno. *Ibidem*, f. 55, nro 3.

Od produktów tychże transito idących ieden od sta. *Ibidem*, f. 56, nro 5.

Cło na rzekach wspólnych brane nie będzie. *Ibidem.*

Cło importationis et exportationis za sol między Moskwą i Polską, traktatami 1686 i 1768 warowane, zabezpiecza się. *Ibidem*, f. 70, nro 3.

Item: Cło od soli z Rygi podług dawnego zwyczaju z wolnością handlu warowane. *Ibidem.*

Item: Obostrzono aby cła i daniny partykularne nie były przeszkodą temuż handlowi. *Ibidem*, f. 71, *tit.* Akt osobny, § 5.

Od produktów Polskich do miast Krola Pruskiego prowadzonych, i na wzajem, dwa od 100. *Ibidem*, f. 79, art. 1.

Od tychże produktów przez państwa Krola Pruskiego idących za granicę, 12 od sta. *Ibidem.*

Od tychże produktów w miastach Krola Pruskiego zakupionych, 4 od sta. *Ibidem.*

Cło od soli zagranicznej, potraciwszy 6 cetnarow na potrzeby iednego folwarku, od wszyst-

kich nemine excepto płacone będzie: a wolność handlu tego dla każdego ostrzeżona: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 149, *tit.* Cło od soli. *Vide plura tit.* Podatki. Kupiectwo. Kommissya Skarbowa.

Corruptio Iudicis, vide tit. Sądy. Trybunał.

Cudzoziemcy.

Cudzoziemcy od wszelkich Rad publicznych, dygnitarstw, starostw, i krolewszczyzn oddaleni: *Articuli Pactorum Conventorum*, v. VII, f. 203, § Cudzoziemcom.

Sprawy o summy cudzoziemcow w krainie nieprzytomnych, i o wexle z osobnego rejestru, iak nayprędzey Kommissyi Skarbowey sądzić zalecono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 753, *tit.* Bespieczeństwo.

O sukcesyach po cudzoziemcach, *vide tit.* Kadiuki.

Cyrulik, vide tit. Szpital.

Cywun.

Ur. Cywunom Żmudzki, Sądy Podkomorskie w granicach Xięstwa Żmudzkiego sprawować pozwolono, i swoich Komornikow kreować: *K. L. S. Cor.* 1764, v. VII, f. 410, *tit.* Activitas.

Cywunowie ex quo Sędziowie spraw podkomorskich, Sędziogo Ziem. i Grodz. funkcyi sprawować nie mogą. *Ibidem.*

Plura vide tit. Xięstwo Żmudzkie.

Czary i czarodzieystwo, vide tit. Sądy w ogolności.

Czopowe, vide tit. Podatki.

Deklaracya.

Deklaracya Dworu Rossyjskiego o tytuł Całey Rossyi, i odwołanie się Stanow do ratyfikacyi Carowy IMci Katarzyny II, z ostrzeżeniem bespieczeństwa granic Rzeczypospolitey, i bonifikacyi krzywd obywatelow: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 22, *tit.* Względem.

Deklaracya Dworu Berlińskiego o tytuł Krola Pruskiego, i podobnie od Stanow ostrzeżenie. *Ibidem.*

Ratyfikacya deklaracyi Ministrow Pruskich, i przyznanie tytułu Krola Pruskiego: *Ibidem*, f. 108, *tit.* Ratyfikacya.

Ratyfikacya deklaracyi Ministrow Ross. i przyznanie tytułu Imperatorowy Rossyjskiej Całey Rossyi: *Akt Elekcyi*, v. VII, f. 196, *tit.* Ratyfikacya.

Nota Ministrow Dworu Wiedeń. Petersbur. i Berliń. z odpowiedzią Ministrow Rzeplitey: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 123, *tit.* Noty.

Rozkaz Stanow Rzeplitey WW. Pieczętarzom dany, podania noty iedney Rezyden. Pru-

skiemu, drugiey Posłowi W. Ross. o dopełnienie traktatu handlowego 1775: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 957, *tit.* Rozkaz. *Plura vide tit.* Traktaty.

Dekrety.

Dekretow i zapisow trybunalskich, ziemskich, i grodzkich od śmierci Krolewskiej, aż do publikacyi oney przez uniwersały Xięcia Prymasa, ważność ostrzeżają się: *K. G. Kor.* 1764, v. VII, f. 12, *tit.* Ważność dekretow.

Podobnie zapisy i dekreta za ważne uznane, nawet po uniwersałach Xięcia Prymasa, gdy za zgodą Szlachty, xięgi grodzkie lub ziemskie otwarte będą. *Ibidem.*

Exekucya dekretow trybunalskich przez Starostow i Urzędy ich, ma być do Koronacyi zawieszona. *Ibidem*, f. 13, *tit.* Exekucya dekretow.

In causis fisci, i w sprawach kapturowych, Urzędy Grodzkie dekreta exekwować mają. *Ibidem.*

Dekretow wszelkich seymowych I. K. Mć Stanisław August reskryptami nie kassować przyrzekł: *Art. Pactorum Conventorum*, v. VII, f. 204, § Dekretow.

Dekrety seymowe Sąd Ziemi, a in causis fisci et civilibus, Pisarze Narodowi pisać powinni. *Ibidem*, f. 205, § Na Sądach. *Vide o tym tit.* Sądy Seymowe.

Dekrety oczywiste trybunalskie: Sądow polubownych: Podkomorskie z remis ziemskich lub trybunalskich sine appellatione zaszły, także ziemskie i grodzkie, ex seriis partium controversiis sine appellatione zapadłe, wzruszane przez nikogo być nie mają: *Konst. Lit. Sejm. Cor.* 1764, v. VII, f. 405, *tit.* De valore.

Dekrety kondyktowe w Trybunałach i Subselliach W. X. Lit. abrogowane. *Ibidem*, f. 406, *tit.* O dekretach. — O Koronnych, *vide tit.* Trybunał.

Dekret Trybunału Lubelskiego 1759 przeciw W. Ianowi Małachowskiemu Kanclerzowi W. K. skassowany: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 77, *tit.* O iurydykcyach.

Dekret Sądow konfederacyi W. Xięstwa Lit. w sprawie Ur. Iozefa Ciechanowieckiego Starościca Mścisławskiego z Ur. Strutyńskim approbowany: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 847, *tit.* Approbacya.

Dwa dekreta oczywiste w Trybunale Lit. zaszły, sobie przeciwnie, w sprawie Xiążąt Radziwiłłow Podkom. Lit. z OO. Augustyanami o walor testamentu Ur. Eustachego Zawiszy Kasztelana Witebskiego, uchylone, i Kommissya wyznaczona: *Ibidem*, f. 857, *tit.* Kommissya.

Dekrety Kommissyi Skarbowych, Urzędy przyzwoite exekwować powinny: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 110, *tit.* Iakie sprawy.

Dekrety w Sądzie nieprzyzwoitym otrzymane in

aggravationem słabszych, pro irritis deklarowane. Delator poena capitis et confiscatione bonorum, a Sędzia abjudicatione ab officio, et perpetua incapacitate, na Sądach Seymowych puniendus: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 115, *tit.* Obiaśnienie.

Nieczytanie dekretu w Sądach ultimae instantiae co do spraw mniejszych we dni trzy, co do większych w tydzień po kontrowersjach: tudzież odmiana iego lub przekształcenie po przeczytaniu, pro denegato Iudicio poczytano, i w Sądach Seymowych Sędziom odpowiadać kazano. *Ibidem*, f. 116, *tit.* Obiaśnienie.

Prawem roku 1776 Trybunałom takowe sprawy przywrocono, rownie iako i Grodom z Ziemstwami: v. VIII, f. 870, *tit.* Ordynacya.

Plura vide tit. Sądy. Trybunały. Kommissye. Exekucya dekretow.

Denegatum Iudicium, vide tit. Sądy.

Deputat.

Deputaci mają być pluralitate obierani rownie iak Sędziowie Ziem. i Podkomorzowie: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 53, *tit.* Rozdzielenie Trybunałow.

Deputat tak Duchowny iako i Świecki obrany przysiędz ma in loco elekcyi, i instrument przysięgi na Trybunał przywieść. *Ibidem*, f. 54, *tit.* Rozdzielenie Trybunałow.

O tymże: *Konst.* 1768, v. VII, f. 680, *tit.* Złączenie.

Deputatom w Koronie po 10,000 zł., Marszałkowi Trybunalskiemu i Prezydentowi po 20,000 zł. wyznaczono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 689, *tit.* Złączenie, *puncto* A gdy;— roku 1775, też pensye Marszałkowi do 30,000 zł., Prezydentowi do 20,000 z skarbu Koron. powiększono: v. VIII, f. 153, *tit.* Produkcy; — zaś roku 1776 pensya Prezydenta do 10,000 zredukowana, a Marszałek przy 20,000 zł. został się, Deputatom zaś skrzyńka powrocona: v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella.

Deputatom Trybunału W. X. Lit. w liczbie 49 osob po 3000 zł. a Marszałkowi Trybunału 20,000 zł. pensyi przepisano: *K. L.* 1768, v. VII, f. 824, *tit.* Pensye. Co i r. 1775, stwierdzono. Prawo to tylko o 47 Deput. wzmiankuje: v. VIII, f. 643, *tit.* Specyfikacya.—A konst. 1776, tylko samego Marszałka pensya potwierdza: v. VIII, f. 931, *idque tit.* Tabella.

Na reassumpeyą Trybunału każdy ziechać obligatur: *Kon.* 1768, v. VII, f. 682, *tit.* Złączenie.

Rozdzieleni na kadencye losom Deputaci, mieścić się na nie nie mogą. *Ibidem.* Ale to rozdzielenie prawem roku 1775, uchylone, i każdemu po 6 miesięcy naymniey, podług ułożenia per stubam, zasiadać kazano. *Vide tit.* Trybunał.

Deputaci Duchowni tylko do regestrow mixti i

tactorum należą, gdzie 4 Duchownych i tyleż Świeckich zasiadać ma, a gdy Duchownych brak, Świeccy nawet, sprawy te sądzić mogą. *Ibidem.*

Deputat z miejsca kadencji bez pozwolenia całego koła na piśmie, wyjeżdżać nie może. *Ibidem.*

Deputat kondemnaty nieplacący sądzić nie może. *Ibidem.*

Deputat z miejsca kadencji nie ruszy, pokąd długów nie zaspokoi. *Ibidem.*

Deputat corruptus, w Sądach Relacyjnych od powie, a convictus abjudicationi perpetuae, et incapacitati ad omnia Officia podlega. *Ibidem.*

Prawo konst. 1775, perjuros et corruptos na Sądy Seymowe, praevia Consilij Permantis decisione odsyła: v. VIII, f. 116, *tit.* Obiśnienie; ale konst. roku 1776, sprawy takowe do Trybunałów, Ziemstw, i Grodów wroczone, co się Sędziów primae instantiae tycze; zaś Sędziowie ultimorum instantiarum w Sądach Seymowych odpowiedzą: v. VIII, f. 870, *tit.* Ordynacje.

Wiedzący o kondemnacie na sobie otrzymaney Deputat, a przysięgający, poenis de perjurio subjacet, atque voce activa et passiva privatur: *Konst.* 1768, v. VII, f. 695, *tit.* Złączenie, *punct.* Ostrzegamy.

Temuż kondemnaty zarzucić nie może, tylko proces otrzymujący, lub jego specjalny plenipotent. *Ibidem.*

Deputat raz obrany powtórnie dopiero po lat 6 obrany być może: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 172, *tit.* Trybunał.

Deputat Gnieźnieński po Kaliskim siedzieć ma. *Ibidem*, f. 172, *tit.* O Pisarzach.

Przysięga Deputatów. *Ibidem*, f. 170, *tit.* Trybunał.

Deputat sproprocessowany przed elekcyą, nie ma prawa sądzić: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 55, *tit.* Rozdzielenie.

Deputat na Trybunał pomimo obiekyi obrany, na lat 3 ab omni activitate amovetur. Na wzajem niesprawiedliwie objeciens karany być ma: *K. I. Seymu Cor.* 1764, f. 387, *tit.* Seymiki.

Otrzymana kondemnata na 4 niedziele przed elekcyą, lubo na Seymiku niezarzucona, oddała Deputata od funkcyi. *Ibidem.*

Deputat przekupiony ad eujusvis instantiam ab omni activitate ma być odsądzony: *Ibidem*, f. 402, *tit.* O Deputatach.

Item zalecono Deputatom aby Sądów pilnowali, produktow i replik słuchali, z mieysc w czasie turnu nie ruszali się, praktyk żadnych nie czynili, sub amissione officii. *Ibidem.*

Turnus pretendowany przez Deputata, od Marszałka aż do trzech razy broniony być nie ma. *Ibidem.*

Produktow i replik nie słuchający, i nie no-

tuący Deputat, do sentencyi nie należy. *Ibidem.*

W czasie ustępu czyli namowy, nikt do izby wchodzić nie ma, sub poena 6 niedziel więzy, i sta kop zapłacenia. *Ibidem.*

Do funkcyi deputackiej, possessya przed rokiem dziedziczna, lub zastawna potrzebna: *Ibidem*, f. 387, *tit.* Seymiki.

Deputatem lub Urzędnikiem być nie może, lat 23 skończonych nie mający. *Ibidem.*

Deputaci kadencji Lit. i Ruskiej turnum w pisaniu dekretow zachować mają: *Kon. L.* 1766, v. VII, f. 534, *tit.* Obiśnienie.

Na mieysce Deputata Duchownego Smoleńskiego, Biskupowi Wileńskiemu z Kapituły Wileńskiej wyznaczyć innego pozwolono: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 617, *tit.* Repartycye.

Deputat woiewodztwa Sieradzkiego podług prawa obierany być ma: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 910, *tit.* Sądy.

Plura vide tit. Trybunał. Seymiki.

Deputat do konstytucyi, vide tit. Seymy.

Deputaci ad pacta conv. vide tit. Pacta conventa.

Desideria woiewodztw, i prywatne, vide tit. Remissy. Seymiki.

Długi.

Długi woiewodztw przed r. 1766, na intraty z czopowego zaciągnięte, Stany Rzeczypospolitey upłacać przyrzekły: *Konst.* 1768, v. VII, f. 627, *tit.* Czopowe.

Dla uspokojenia długow Rzeplitey 600,000 w skarbie Koronnym, a 500,000 w skarbie Lit. aż do zupełnego zaspokojenia kredytorow naznaczono: *Konst. Koron.* 1768, v. VII, f. 651, *tit.* Uspokoienie; a *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 826, *tit. eodem.* — *O czym masz niżej pod r. 1775.*

Kommissya do likwidacyi długow Rzeplitey, gdzie razem dawniejsze likwidacye uchylone. Tamże długi Rzeplitey na dwie klasy podzielone. W pierwszej: 1mo. summa 7,000,000 zł. Krolowi IMci ofiarowana; 2do. długi wojskowe; 3tio. pensye cywilne tylko departamentowe ab anno 1768, zaległe. W drugiej: wszystkie długi w pierwszej klasie nie umieszczone. Każdy kredytor Rzeplitey in spatio pół roku dokumenta produkować powinien pod stratą pretensyi. Prowizye wszelkie od tych długow uchylają się: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 163, *tit.* Kommissya.

Na umorzenie długow Rzeplitey: 1mo. z skarbu Koron. co rok 500,000 zł.; 2do. z Litwy 250,000; 3tio. 600,000 zł. w Koronie, a 100,000 zł. w Litwie subsidii charitativi od Duchowieństwa; 4to. czynsze z starostw in

emphyteusim puszczonej (odciągnawszy pułtory kwarty w Koronie, a dwie kwarty w Litwie) naznaczono. Każdy kredytor falcidiae jure uspokojony będzie: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 166, *tit.* Uspokoienie.

Długi Rzeplitey z pensyi cywilnych 1768 naznaczonych zaległe, umorzone, procz wytkniętych, tamże w osobney tabelli. *Ibidem*, f. 166, *tit.* Deklaracya.

Kommissarzom długi Rzeplitey likwidującym, grosz sześćdziesiąty w skarbie Koronnym od summ przyznanych, zapewnia się: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 901, *tit.* Zakwitowanie.

Kommissya likwidacyina po zakończeniu dzieła swego uchylona. Protokoły dekretow i wpisow, do archiwum skarbu Koron. w pół roku oddać nakazano. A grosz sześćdziesiąty od summ przysądzonych, dla Kommissarzow, pomimo odstąpienia tey dla siebie nadgrody w skarbach przyznany: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 977, *tit.* Deklaracya.

Długi wszelkie na dobra szlacheckie zaciągnięte, po Grodach w Koronie i w Litwie w protokołach, umyślnie na to sporządzonych oblatowane; a zaciągnięte w obcym powiecie, in spatio roku i sześć niedziel, pod utratą summy, do własnego Grodu przeniesione być mają. Na długi zaś za granicą zaciągnięte, w Kommissyi Skarbowey protokuł ma być sporządzony: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 178, *tit.* Ubezpieczenie.

Kredytorom Rzeczypospolitey ab ult. Aprilis 1777, pół roku terminu do poparcia swych pretensyi, pod utratą onych, naznaczono: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 901, *tit.* Zakwitowanie.

Długi obywatelskie klasy drugiej w skarbach obojga Narodow do Rzeplitey od Kommissyi likwidacyiney przyznane, po zaspokojeniu wprzod długow pierwszej klasy, płacić kazano: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 977, *tit.* Deklaracya.

Pretensye do skarbow Rzeplitey, od kommissyi likwidacyiney odsądzone, Stany Rzeczypospolitey uchylają i kassują. *Ibidem.*

W pretensyach obywatelskich do Stanow przez kommissyą odesłanych, sprawiedliwość i rezolucya przyrzeczona. *Ibidem.*

Pretensyom obywatelow do skarbow Rzeczypospolitey czynionym, a przez kommissyą likwidacyiną deklarowanym, do obywatelow, nie do skarbow regulować; w Sądach przyzwoitych wolna obrona warowana. *Ibidem.*

Stany Rzeplitey dług I. K. Mości Stanisława Augusta 7,000,000 zł. na siebie przyjmują: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 209, *tit.* Wdzięczność.

Iego K. Mci Stanisławowi Augustowi dla niezaspokojonego tegoż 7,000,000 zł. długu przez Stany Rzeplitey r. 1775 przyjętego, a dla nie doboru swych z skarbow obojga Narodow intrat do 9,000,000 zł. wylikwidowanego, całą tę summę 9,000,000 za granicą zaciągnąć pozwolono, z warunkiem: 1mo. aby co

rok 50,000 czerw. zł. skarby upłacały; procz prowizyi przez skarb I. K. Mci płacić mianey; 2do. aby taż summa, nawet uchoway Boże, śmierci I. K. Mci, in spatio lat 10 od czasu pożyczenia, kredytorom wyliczona była; 3tio. aby dług wspomniony na dobrach stołowych mógł być zapisany; a in casu zawodu, kredytorom wolna do tychże dobr droga ostrzega się: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 891, *tit.* Ubezpieczenie.

Tabella długu I. K. Mci w skarbach obojga Narodow do 9,000,000 wylikwidowanego. *Ibidem*, f. 893, *tit.* Tabella.

Prawa szczególne.

Ur. Augustynowi Niemierzycowi Chorążemu Sandomirskiemu summa 52,000 zł. w skarbie Litewskim przyznana: *Konf. Gener. Lit.* 1764, v. VII, f. 173, *tit.* Summa. *Obacz o tym niżej.*

Summę 304,484 zł. gr. 17, UU. Morykonim, skarbowi Lit. zaspokoić zlecono. *Ibidem*, *tit.* Zapłacenie.

Pretensya sukcesorow Ur. Boratyniego do skarbu W. X. Lit. roztrząśnieniu Kommissyi Skarbowey Lit. zostawiona. *Ibidem*, f. 174, *tit.* Dług.

Pretensya Ur. Iana Platera Wojskiego Infantskiego 6,000 talerow, tamże odesłana. *Ibidem*, f. 186, *tit.* Dług Ur. Platera.

Summa sukcesorow W. Kotła Podskarbiego W. W. X. Lit. w reces puszczone. *Ibidem*, f. 186, *tit.* Reces.

Dług sukcesorow tegoż W. Kotła Podskarb. W. W. X. Lit. w summie 361,363 zł. i gr. 10 przyznany, i po ustąpieniu 161,363 zł. i gr. 10 resztująca 200,000 zł. skarbowi Lit. czterema ratami do zaspokojenia zalecona: *Konst. Lit. Seymu Coron.* 1764, v. VII, f. 415, *tit.* Długi. — *O tymże niżej.*

Summa 20,000 zł. Pol. sukcesorom Ur. Kazimierza Karwowskiego Stolnika Bielskiego za laskę Marszał. seymową przyznana: *Seym Coron.* 1764, v. VII, f. 340, *tit.* Wyplacenie.

Dług UU. Romerow 143,771 zł. do roztrząśnienia Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. zlecony: *Konst. Lit. Seymu Coron.* 1764, v. VII, f. 415, *tit.* Dług. — *Masz o nim niżej.*

Dług sukcesorow W. Jakuba Rybińskiego Woiewody Chełmińskiego, Generała artylleryi Koronney 159,343 zł. gr. 29, za odstąpieniem dobrowolnym przez Ur. Xięcia Czartoryskiego Stol. Lit. 59,343 zł. gr. 29 resztę 100,000 zł. zaspokoić in anno 1770 skarbowi Koron. nakazano: *Konst.* 1766, v. VII, f. 487, *tit.* Uspokoienie.

Pretensye sukcesorow Mikołaja Daniłowicza Podskarbiego W. Koron. po rekognicyą do Kommissyi Skarbowey odesłane z warunkiem zaspokojenia summ uznać mianych. *Ibidem*, f. 495, *tit.* Uspokoienie.

Kommissya do likwidacyi pretensyi sukcesorow

niegdyś I. W. Stanisława Iablonowskiego Kasztelana Krakowskiego, z obowiązkiem dla successorow zaprzysiężenia dokumentow: *Konst.* 1766, v. VII, f. 495, *tit.* Assekuracja.

Pretensye successorow Ur. Ilińskiego Starosty Niżyńskiego, do rozeznania Kommissyi Skarbowey Kor. zlecone: *Konst.* 1768, v. VII, f. 811, *tit.* Odesłanie.

Pretensye Ur. Marcina Kostewicza Skarbnika Mielnickiego o długi przez Zygmunta I od W. Ianusza Kostewicza Woiewody Podlaskiego zaciągnięte, w recess puszczone. *Ibidem.*, f. 812, *tit.* eodem.

Sumnę 356,298 zł. niegdyś W. Michałowi Pacowi Wdzie Wileńskiemu, Hetmanowi W. X. Lit. różnemi konstytucjami przyznana, successorom tegoż przez skarb Lit. zaspokoić nakazano: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 828, *tit.* Uspokoienie.

Sukcessorowie Ur. Ogińskiego Hetmana Polnego Lit. kontentujący się za pretensye swoje do 700,000 zł. wynoszące, sumną 400,000 zł. w dwóch częściach przez skarb Kor. w iedney przez Lit. zaspokoić być mają. *Ibidem.*, *tit.* eodem.

Summa 7,346,037 zł. za dług winny OO. XX. Radziwiłłom od Rzeplitey uznana: i co rok po 600,000 zł. z skarbu Kor. a po 300,000 zł. z skarbu Lit. aż do zupełnego zaspokoienia, płacić im nakazano: *Konst.* 1768, v. VII, f. 652, *tit.* Summy.

Tamże assygnacja do skarbu obojga Narodow O. X. Karolowi Radziwiłłowi Marszałkowi konfed. generalney i Seymowemu na rzeczoną sumnę. *Ibidem.* Dług ten konst. roku 1775 do funduszu generalnego odesłany, a w roku 1780 iak umorzony? *obacz niżej.*

Summa 10,000 złotych W. Lipskiemu Woiewodzie Kalickiemu w skarbie Kor. przyznana, a W. Granowskiemu Wwdzie Rawskiemu assygnowana: *Konst.* 1768, v. VII, f. 661, *tit.* Wyplacenie.

Summa 12,666 złotych gr. 20 przez W. Lipskiego Kasztelana Łęczyckiego, z 80,000 tynfow nie odebrana, a per Senatus consilium 1763 przyznana, skarbowi Kor. do zapłacenia zaleca się. *Ibidem.*, *tit.* Dług.

Sumnę 52,000 złotych niegdyś Ur. Ignacemu Niemierzycowi, a potym Ur. Augustynowi Niemierzycowi Chorążemu Sandomirskiemu roku 1764 przyznana; bliższym successorom to jest Ur. Andrzejowi Dubrawskiemu Podstaroście Grodzkiemu Owruckiemu 37,000 zł. a Ur. Andrzejowi Niemierzycowi Chorążemu Sandomirskiemu 15,000 zł. skarb W. X. Lit. wypłacić obligowany. *Ibidem.*, f. 663, *tit.* Assekuracja.

Urodzon. Franciszkowi Leduchowskiemu Staroście Włodzimirskiemu, i innym Ur. Stanisława Leduchowskiego Podkomorzego Krzemienie-

ckiego, konfederacy Tarnogrodzkiej i Seymu Marszałka, successorom: 350,000 zł. skarbowi Kor. i Litew. zapłacić zlecono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 664, *tit.* Ułatwienie.

Dług od Rzeplitey 40,000 zł. W. Szczęsnemu Potockiemu Kasztelanowi Krak. Hetmanowi W. Kor. przyznany, a w osobie W. Sale. Potockiego Woiewody Kiiowskiego przez nadane dziedzictwo na wieś Klusow, zaspokoiony, salva pacificatione konsukcessorow. *Ibidem.*, f. 789, *tit.* Nadanie.

Pretensya successorow Ur. Pugeta Agenta Rzeplitey w Rzymie, o pensyą 1,000 talerow za lat 20 do Kommissyi Skarbowey odesłana. *Ibidem.*, f. 818, *tit.* Uznanie.

Pozostały W. Massalskiemu Biskupowi Wileńskiemu dług 125,000 zł. z summy Szawelskiej, skarb Litewski zaspokoić obligatur: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 829, *tit.* Uspokoienie.

Resztuiący dług 150,000 złotych Ur. Tadeuszowi Kocięłowi Staroście Markowskiemu, skarbowi Lit. uspokoić nakazano. *Ibidem.*, f. 831, *tit.* Satysfakcja.

Tamże sumnę 4,000 złotych Ur. Marcinowi Korbutowi, za Sekretaryą legacyi w Moskwie przyznana, synowi aby wypłacona była, declaratur. *Ibidem.*

Dług Ur. Iana Platera 64,000 zł. na expensa w czasie rezydencyi u Dworu Moskiewskiego, Ur. Wilhelmowi Platerowi Woyskiemu Inflantskiemu przyznany. *Ibidem.*, f. 831, *tit.* Uspokoienie.

Summa 53,304 złotych successorom Ur. Iana Strutyńskiego, Kasztelana Inflantskiego, skarbowi Lit. do zaspokoienia zlecona; a inne pretensye pro cognitione et verificatione do Kommissyi Skarbu Lit. odesłane. *Ibidem.*, f. 831, *tit.* Uspokoienie.

Summa 2,000 talerow successorom Ur. Michała Puzyry Pisarza W. X. Lit. w skarbie Lit. przyznana. *Ibidem.*, f. 832, *tit.* Uspokoienie.

Sumnę 200,000 złotych Ur. Mat. Romera Generala artylleryi W. X. Lit. po ustąpionych innych pretensjach, skarbowi Lit. zapłacić nakazano. *Ibidem.*, *tit.* Dług.

Dług 14,258 zł. successorom Ur. Hilarego Połubińskiego Pisarza Polnego W. X. Litew. przyznany, i do skarbu Lit. odesłany. *Ibidem.*, *tit.* Uspokoienie.

Sumnę 61,868 złotych gr. 22 successorom Ur. Krzysztofa Sulistrowskiego, Chorąż. Oszniańskiego, Marszałka konfed. W. X. Lit. aby skarb. Lit. zaspokoił, nakazano. *Ibidem.*, f. 833, *tit.* Satysfakcja.

Pretensye Urodz. Gąsiewskich successorow, do Kommissyi Skarbowey W. X. Lit. na rozeznanie odesłane, ku roztrząśnieniu ich na Seymie przyszłym. *Ibidem.*, f. 863, *tit.* Odesłanie.

Summa 28,000 złotych w rękę Ur. Franciszka Rychtera, Podstolego Krakowskiego robienia

drogi od Krakowa do Bielska, resztuiąca, Ur. Kazimierzowi Rychterowi Szambelanowi I. K. Mci darowana: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 327, *tit.* Ustąpienie.

Pretensye wzajemne Ur. Andrzeia Dobieckiego Chorążego Chęcińskiego, i skarbu Koronnego z racyi tenuty dobr Sycymina umorzona. *Ibidem.*, f. 329, *tit.* Umorzenie.

Urodzonemu Ignacemu Kurzenieckiemu Sędziemu Grodzkiemu Pińskiemu, summa 20,000 zł. za pretensye po stryju Ur. Ludwiku Kurzenieckim, Cześniku Pińskim, w skarbie Koron. przyznana. *Ibidem.*, *tit.* Zaspokoienie.

Dług W. Xcia Michała Sapięhy Woiewody Połockiego Hetmana Polnego W. X. Lit z zatrzymaney w skarbie hetmańskiej pensyi, zabezpieczony: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 660, *tit.* Upewnienie.

Culaga gwardyi pieszczy Litewskiej in summa 62,500 zł. przez W. Ogińskiego Hetmana W. X. Lit. wraz z Xięciem Adamem Czartoryskim Generałem teyże gwardyi, wypłacona, iako i pensya za lat dwie temuż W. Hetmanowi 120,000 zł. w skarbie Lit. przyznane: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 922, *tit.* Kwit.

Dług Ur. Dembińskiego Starosty Wałeckiego, 76,697 od kommissyi likwidacyney przyznany, z czopowego i szelężnego woiewodztwa Krakowskiego wypłacić nakazano: *Konstyt.* 1776, v. VIII, f. 895, *tit.* Przyspieszenie.

Z pretensyi Xiążąt Imciow Radziwiłłow, Karola Woiewody Wileńskiego, i Hieronima Podkomorzego W. X. Lit. braci, cztery milliony, umarzając wszelkie inne, w skarbie Rzeplitey, przyznano: w dwóch millionach ekonomią Wileńską dziedzictwem, salva ad vitalitate Xcia Wwdy, puszczone, a satysfakcją dwóch millionow na następnym Seymie per pluralitatem obmyśleć przyobiecano: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 978, *tit.* Satysfakcja.

Sukcessorom Hreorego Ogińskiego Hetmana Polnego Lit. summa 400,000 złotych podobnymże sposobem zabezpieczona, z warunkiem detrunkacyi summ, iczeliby się iakie kwity tychże successorow in archivo W. X. Lit. in vim tey summy pokazały. *Ibidem.*

Długi, titulo zasług, przyznane, *vide tit.* Zasługi.

Plura vide tit. Summy.

Dobra Krolewskie i stołowe.

Deputacya do rewizyi dobr stołu Krolewskiego: *Konf. G. Kor.* 1764, v. VII, f. 97, *tit.* Kommissye.

Wykupno ekonomii Szawelskiej WW. Podskarbin W. X. L. zalecone: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 176, *tit.* Wykupno.

Wyplacenie summy 600,000 złotych Xciu Imci Karolowi Radziwiłłowi Marszałkowi Konfed. Gen. Kor. i Seymowemu, na okup ekonomii

Szawelskiej (iczełi ta summa przez W. Fleminga Podskar. W. W. X. Lit. do skarbu wniesiona była) nakazane Kommissyi Skarbu W. X. Lit. *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 830, *tit.* Ubezpieczenie.

Ekonomii nie przyczyniać, sąsiadow dobr stołowych przez administratorow nie ciemżyć, kommissye injuriatis naznaczać, I. K. Mć Stanisław August przyrzeka: *Pacta Conventa* v. VII, f. 205, § Ekonomii.

Awulsa od ekonomii rekuperować, przywileiami nie obowiązywać, administratorow tylko szlachtę Polską Koronną w Koronie, a Litewską w Litwie, stanowić tenże przyobieczał. *Ibidem.*, f. 206, § Temi.

Pozwolenie I. K. Mci dane, wyznaczenia kommissyi do dobr stołowych w Koronie i w W. X. Lit. cum plenaria facultate, praecisa appellatione: 1mo do poznania intrat, 2do praw, i przywileiow miast, 3tio skassowania przywileiow pod pieczęcią pokoiową wyszłych, 4to rekuperowania awulsow; etc: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 367, *tit.* Dobra stołu Krolewskiego.

I. K. Mć Stanisław August przyrzeka nie wydawać przywileiow na uszczuplenie intrat stołu Krolewskiego, sub nullitate privilegiorum. *Ibidem.*

Dobra stołowe od lustracyi, i wszelkich podatkow wolne deklarowane. *Ibidem.*—*Czego odmianę masz, tit.* Podatki.

Dozorcy dobr stołu Krolewskiego do Grodow i Trybunałow podług konst. 1717 roku pociągani być, ex re tychże dobr, nie mają. *Ibidem.*

Dobra Krolewskie, aby w zamianie za ziemskie nie były uszkodzane, Kommissarze in specialem rotham przysięgać powinni: *ktoraż masz w Konst.* 1768, v. VII, f. 768, *tit.* Ostrzeżenie.

I. K. Mci Stanisławowi Augustowi do każdej ekonomii za 300,000 zł. dobr przykupić pozwolono, salva repetitione pułtora miliona złotych successorom jego, od następcow tronu: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 646, *tit.* Ubezpieczenie.

Tamże konstytucya 1768 o repetycyi meblow, sprzętow gospodarskich, inwentarzow, i wszelkich remanentow przez successorow I. K. Mci ponawia się. *Ibidem.*—*O czym masz tit.* Krol, i Dobra ziemskie.

Kommissye do dobr stołowych W. X. Lit. 1766 i 1768 wznowione, z przydatkiem Kommissarzow: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 693, *tit.* Kommissye.

Pozwolenie Kommissyi Skarbowey Koronney od Stanow Rzeplitey dane sprzedania za wiadomością i wolą Krolewską, pozostałych resz ekonomii Sandomirskiej, i wielkorządow Krakowskich, a innych dobr in aequivalenti w Koronie, nabycia; w czym dozor i baczność teyże Kommissyi zlecono: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 899, *tit.* Dobra.

Wyznaczenie Kommissarzow do rozgraniczenia

dobr dziedzicznych Łyskowa i Niedzwiedzka z dzierżawą Nowy-Dwor: *Konfed. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 178, *tit.* Kommissya.

Między dobrami Łosocin, i Kaiew dziedzicznymi, i dzierżawami Ostrowa i Wołodrza Krolewskimi, spory graniczne, przez zamian dobr Swiechy, zaspokoione: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII, f. 90, *tit.* Uspokoienie.

Lenność na dobra Kozuchow w wojewodztwie Podolskim dla UU. Kozuchowskich stwierdzona. *Ibidem*, *tit.* Wieś Kozuchow.

Pozwolenie zamiany gruntow w starostwie Ziółowskim: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 177, *tit.* Uspokoienie.

Approbacya zamiany dobr Kuchar i Rudna do ekonomii Niepołomskiej należących, za wieś Bogucice dziedziczną Ur. Iana Śląskiego Woyskiego Krakowskiego: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 370, *tit.* Approbata.

Approbata ugody o różnice granic między miastem Wohyniem do ekonomii Brzeskiej Litewskiej należącym, a dobrami UU. Kuczyńskich w wojewodztwie Lubelskim: *Konst. Lit. Seymu Coron.* 1764, v. VII, f. 412, *tit.* Uspokoienie.

Folwark Werszok z wioskami Kuraszewem, Wołgostawem, zaroślami Podwołocz w wojewodztwie Brzeskim Lit. za dziedziczne ziemskie Ur. Iozefa Wilczewskiego Podkomorzego ziemi Wizkiej uznane. *Ibidem*, f. 417, *tit.* Ubezpieczenie.

Rozeznanie natury dobr Kuszliki Ur. Ierzego Korsaka do Assessorji W. X. Lit. odesłane: *Ibidem*, f. 418, *tit.* Dobra.

Wieś Płaszowa za dziedziczną Ur. Iana Hrabi Tarnowskiego, successora UU. Koziańskich uznana: *Konstyt.* 1768, v. VII, f. 763, *tit.* Obiaśnienie.

Wsie Dubrniow i Pukow od starostwa Rohatyńskiego oderwane, i za dziedziczne uznane, a kommissya wyznaczona rozgraniczyć je od starostwa obligatur. *Ibidem*, f. 773, *tit.* Wsie.

Wieś Kamieniec w wojewodztwie Gnieźnieńskim, pod iruzdykcyą Wdy Kaliskiego poddana. *Ibidem*, f. 794, *tit.* Ostrzeżenie.

Wsi Serebryszcze połowa, za dziedziczną UU. Łopuskich, i za nie należącą do starostwa Rudzińskiego przyznana. *Ibidem*, f. 794, *tit.* Securitas.

Wioska Kozice za osobnym przywilejem chodząca, do dzierżawy Zyczyńskiej przyłączona in perpetuum. *Ibidem*, f. 789, *tit.* Wioska.

Woytostwo Zbroiewskie i pustkowie Brzusi w dziedziczne in personam Ur. Iana Poniańskiego Woiewodzica Poznańskiego z obligacyą zapłacenia za 20 lat kwarty i hyberty zamienione. *Ibidem*, f. 790, *tit.* Woytostwo.

Dobra Kopalkiewiczze, Rzeszowo, Kosieysk, Choyno, Łuczyce, cum attinentiis, za wieczyste lenne UU. Iełańskich uznane: *Konst. Litew.* 1768, v. VII, f. 860, *tit.* Dobra.

Dobra Stryiowka i Berszta za stołowe uznane: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 659, *tit.* Warunek.

Dobra ekonomii ststwa Miżewieckiego i Słonimskiego dekretami Assessorji W. X. Lit. powiększone, do kwarty proportionate należą: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 942, *tit.* Powiększenie.

Dla upłynionego czasu kommissji r. 1775, do rozgraniczenia dobr stołowych ekonomicznych w W. X. Litew. wyznaczoney, spory tak zaskarżone, iako i nieulatwione, do Assessorji W. X. Lit. odesłane z warunkiem całości granic prowincji Koronnych: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 980, *tit.* Deklaracya.

Ur. Ośniałowski Stolnik Dobrzyński ustąpiwszy prawa swego do dobr krzesłowych wojewodztwa Krakowskiego W. Dembińskiemu Woiewodzie Krakowskiemu, inquantum by nie był satisfactus, przy tychże w czasie wakansu zostać ma. *Ibidem*, f. 981, *tit.* Rezolucya.

Też dobra następnym Woiewodom Krakowskim służyć nie będą. *Ibidem*.

Plura vide *tit.* Starostwa. Podskarbi. Zamiana.

Dobra Ziemskie.

Dobr wszelkich nie konfiskować sine Iudicio et convictione, I. Kr. Moś Stanisław August in pactis conventis przyrzeka: *P. C.* 1764, v. VII, f. 200, § To oraz etc.

I. K. Mci Stany Rzeplitey za piętnaście millionow zł. dobr skupić pozwalają, które tylko in successores masculos spadać mają. *Ibidem*, f. 201, § Dobr.

Dobra i possessye duchowne i szlacheckie, sub jus majestaticum, podciągane nie będą: *Traktat* 1768, v. VII, f. 601, § 22.

Konstytucje r. 1635, 1669, 1726, 1764, o nieoddalaniu dobr ziemskich do Stanu Duchownego, ponowione, i fundacye nowe, iako i zapisy od owego czasu bez pozwolenia Rzeczypospolitey czynione, za nieważne deklarowane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 819, *tit.* O nieoddalaniu.

W W. X. Lit. ludzie stanu mieyskiego, procz samych Żydów i chłopow od panow niewolnionych, dobra ziemskie prawem wiecznego dziedzictwa, zastawnym, lub arędownym kontraktem nabywać mogą, które prawo i cudzoziemcom służyć ma; takowe iednak nabycie dziedzictw, zastaw, i dzierżaw, tytułu szlactwa posiadającym one dawać nie będzie: *Konst. Litew.* 1775, v. VIII, f. 650, *tit.* Spqsob.

Dobra ruchome i nieruchome po cudzoziemcach bezdzietnych, i bez testamentu zesłych, komu i kiedy należą? *vide tit.* Kaduki.

Dobr zaieżdzać iakieykolwiek natury sine auctoritate Iudicii i przewidzionego processu, pod karą succubitionis w pretensyi, zakazano: *Trak.* 1768, v. VII, f. 603, § 13; a konst. 1768, (v. VII, f. 687, *tit.* Złączenie, puncto Przypozwy.) takowych zaiezdzników

poena sessionis turris in fundo niedziel 12 i dwoma tysiącami grzywien ukaranych mieć chce. Co się nie ma rozumieć o dobrach kontraktem arendownym, lub zastawą puszczoonych; iako i o zaiazdzie dobr, juxta obloquentiam karty i tranzakcyi roborowanych. *Ibidem*.

W dobrach i possessyach mieyskich przez świeckich lub duchownych nabytych, kupcy i rzemieślnicy od podatkow mieyskich nie wyłączeni: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 81, *tit.* Ubezpieczenie miast.

Bona convicta ad tenorem konst. 1726 proportionate in negotio etiam principali, ac proventibus, seu provisionibus tradowane być mają: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 948, *tit.* Warunek. — Sposob czyli regule zaiazdu dobr *masz tit.* Eksekucya dekretow.

Dobr zastawionych, i per potioritates possessorowie a calculo z prowentow wolni: *Konstyt.* 1776, v. VIII, f. 883, *tit.* Warunek.

Także roku 1778 deklarowano, iż konst. 1726 i 1776 de potioritatibus, pomimo rezolucyi Rady, nienaruszone zostać mają: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 948, *tit.* Warunek.

Prawa szczegulne.

Dobra Naborowo i Trębki cum attinentiis a fundatione Theologiae Varsaviensis, uwolnione: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII, f. 68, *tit.* Securitas bonorum etc.

Dziedzictwo wsi Sachny successorom Xięcia Świętosława Czwertyńskiego zabezpieczone. *Ibidem*, f. 89, *tit.* Obiaśnienie.

Approbacya zamiany gruntu Pomiecin. *Ibidem*, f. 90, *tit.* Approbacya.

Approbacya granic wsi Łubca i Grabiny. *Ibidem*.

Dobr Kręczki Umiastowo i Klimonty dziedzictwo possessorom warowane, pomimo wyrazow konst. Koron. 1764, (v. VII, f. 373, *tit.* Szpitale.), dziedzictwo tychże dobr dla szpitalu Dzieciątka Jezus stanowiącey; i tylko kapitały na nich dla szpitalu pod tytułem: Dzieciątka Jezus, zabezpieczone: *Konst.* 1766, v. VII, f. 486, *tit.* Warunek.

Wieś Chłapow od cwikeyi czopowego uwalnia się: *Konst.* 1768, v. VII, f. 674, *tit.* Uwolnienie. — *Vide o tymże konst.* 1775, v. VIII, f. 341, *tit.* Ubezpieczenie.

Dobra Brodysz za dziedziczne UU. Weysenhoffow uznane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 795, *tit.* Approbacya.

Dobr Wieniawa, Czechowka, Gorayszczyzna dziedzicznych niegdys miasta Lublina, Ur. Andrzełowi Tarłowi Staroście Trześniowskiemu rezygnowanych, dziedzictwo approbowane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 814, *tit.* Ubezpieczenie.

Successya UU. Łaczyńskich o dobra w Moskwie leżące po Ur. Ludwiku Łaczyńskim

Ministrze tegoż Dworu, approbatur. *Ibidem*, *tit.* Successya.

Ur. Karniewski Z. i Gr. Pisarz Rozański przy dziedzictwie dobr Karniewa, (ieżeli dokumenta przed rokiem 1773, dla konflagraty nie zamanifestowane pokaże) zabezpiecza się: *Konstyt.* 1775, v. VIII, f. 340, *tit.* Ubezpieczenie.

Wieś Lenarceie w wdztwie Sandomirskim, dziedziczna Ur. Adama Podoskiego za Krolewską zamieniona, do dobr ziemskich dla podziału powrocona. *Ibidem*, f. 341, *tit.* Ubezpieczenie.

Rezygnacya wsi Huleczy na osobę Ur. Ignacego Podhorodeckiego Podczaszego Wołyńskiego, approbatur. *Ibidem*, f. 342, *tit.* Ubezpieczenie.

Utwardzenie dziedzictwa do dobr Pniewy cum attinentiis Ur. Iak. Szołdrskiemu Staroście Rogozińskiemu, i approbacya tranzakcyi między nim i UU. Kosickimi. *Ibidem*, *tit.* Utwardzenie.

Summa 70,000 zł. dla Ur. Antoniego Radońskiego Pisarza Radomskiego i Antonilli z Czarnockich małżonki jego na dobrach Scyminie zabezpiecza się, i ciż od zapłacenia dzierżawy skarbowi Koron. ab a. 1773 ad 1774 uwolnieni. *Ibidem*, f. 344, *tit.* Ubezpieczenie.

Dobra Morkow i inne Ur. niegdys Macieja Mycielskiego Kasztelanica Sieradzk. za fundusz summ UU. Zychlińskiego i Kurnatowskiego deklarowane. *Ibidem*, f. 345, *tit.* Upewnienie.

Tranzakcyje o dobra Trębki z przyległościami między UU. Konstantym Szczawińskim, Iozefem Mniewskim, Maciejem Sobolewskim Pisarzem Ziem. i Grodzkim Wszawskim; oraz o Oltarzew między W. Teodorem Szydłowskim Kasztelanem Mazowieckim, approbantur. *Ibidem*, *tit.* Warunek.

Dobra Bar, od siedmiu rat kwarty, i pogłownego Żydowskiego zaległych, uwolnione. *Ibidem*, f. 244, *tit.* Uwolnienie.

Też dobra za dziedziczne uznane, a na ograniczenie ich kommissya wyznaczona. *Ibidem*, *tit.* Dobra Bar.

Dożywocie na tychże dobrach W. Antoniny Rzewuskiej Woiewodziny Wołyńskiej uchylone, a za to dla niey 70,000 zł. w skarbie Rzeplitey warowane: którą summę, gdy W. Branicki Hetman W. Kor. spłacać będzie, w skarbie salvam ma mieć oney repetitionem. *Ibidem*, f. 246, *tit.* Wyznaczenie.

Dobra Ianuszewice za dziedziczne Ur. Franciszki z Bidzińskich Leszczyński uznane, z ostrzeżeniem dla XX. Trynitarzow summy tam lokowanej, a po niey do Ur. Kaspra Poniańskiego należeć mającey: *Konstyt.* 1775, v. VIII, f. 317, *tit.* Rezolucya.

Dobra ziemskie Sycymin, Wygierzow i Witow Ur. Michała Czarnockiego w summie 203,820 zł. od skarbu Kor. trzymane, z umorzeniem zobopolnych pretensyi temż powrocone. *Ibidem*, f. 327, *tit.* Uwolnienie.

Kupno dobr Czyżkowa i Czyżkowska, Rowowa z Wolą i Jelińca od W. Kazimierza Wykowskiego Kasztelana Wyszogrodzkiego, approbatur: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 335, *tit.* Kupno. Pozwolenie sprzedaży dobr dziedzicznych, i od konsukcessorow kupionych W. Teodorze z XX. Woronieckich Podoski Kasztelanowy Ciechanowskiej, na opłacenie długow. *Ibidem*, f. 336, *tit.* Pozwolenie 1mo.

Item pozwolenie Ur. Xięciu Michałowi Czetwertyńskiemu uprzedania dobr dziedzicznych UU. Skarbkow Kasztelanow Inowrocławskich na opłacenie długow. *Ibidem*, *tit.* Pozwolenie 2do.

Dobr Zboienek dziedzicznych niegdys Ur. Michała Ciecierskiego Miecznika Owruckiego, od Ur. Piotra Sumińskiego Starosty Bobrownickiego nabytek approbatur. *Ibidem*, f. 338, *tit.* Ubezpieczenie.

Dobra Pratkowice, przez opłacenie długów UU. Bobrownickich od Ur. Iana Tymowskiego Stolnika Piotrkowskiego, temuż wieczyscie przyznane. *Ibidem*, *tit.* Ubezpieczenie.

Wieś Kryniczany do klucza Iarudzkiego (przez zamianę 1768 za Krolewską) należąca, pomimo otrzymaną r. 1775 przez Ur. Ronikiera emphiteusim, za dziedziczną uznana: *Konstyl.* 1776, v. VIII, f. 907, *tit.* Ułatwienie.

Uwolnienie dobr Woyciecha Sławińskiego od ewikcyi, ad forum competens po rozeznaniu odesłano. *Ibidem*, f. 910, *tit.* Uchylenie.

Kupno dobr Dymca z Gęsińcem między Ur. Serafinem Sokołowskim Sekretarzem I. K. Mci i miastem Nieszawą approbatur: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 960, *tit.* Warunek.

Prawa Litewskie.

Dobra Narowla z attynencyami, wieczysto-lenne, w dziedzicznoziemskie zamienione: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 179, *tit.* Reformacya.

Dziedzice dobr ziemskich powiatu Pińskiego, za dyspozycyami Krola Stefana siedzący, do dawniejszych dokumentow pociągani być nie mają. *Ibidem*, f. 180, *tit.* Ubezpieczenie.

Pretensye Ur. Bartłomieja Steckiego Kawalera Maltańskiego do dobr Stwelewicz i Pocieyki z mocy funduszu dla religii Kawalerow Maltańskich, rozstrząśnieniu *Konf. Lit.* zostawione. *Ibidem*, f. 182, *tit.* Kommenderia.

Dobr Oniszek w wojewodztwie Trockim una cum attinentiis, possessya dożywotnia UU. Szwykowskim ostrzega się: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 549, *tit.* Zachowanie.

Rozeznanie lenności na dobra Kuszlik Sądowi Assessorskiemu zlecone. *Ibidem*, *tit.* Warunek.

Dobra w powiatach Grodzieńskim, Kowieńskim, Wilkomirskim, exulom Smoleńskim, i Starodubowskim nadane, a pod imieniem exulantskim chodzące, z dobrami ziemskimi porównywią się: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 648, *tit.* Approbata.

Dobra Rakiszki i Poza za dziedziczne ziemskie

Ur. Ignacego Tyzenhauza Starościca Pozolskiego uznane. *Ibidem*, f. 676, *tit.* Warunek.

Przywileie Władysława IV, na grunta Tatarskie przy wsi Niemieży leżące, a teraz w possessyi Ur. Alexandra Iozefowicza Chorążego buławy w W. X. Lit. będące stwierdzają się. *Ibidem*, f. 678, *tit.* Approbacya.

Dobra Dąbrowica, za dziedziczne WW. Brzostowskich Podskarbiow WW. W. X. Litew. uznano. *Ibidem*, f. 790, *tit.* Obiaśnienie.

Dobra Traszkun za dziedziczne ziemskie uznane. *Ibidem*, f. 659, *tit.* Warunek.

Plura vide *tit.* Zamiana. Dziedzictwo.

Dobra lenne.

Dobra lenne Xięstwa Inflantskiego, w właściwej naturze i podług dawniejszych rozrządzenia zachowują się: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 843, *tit.* Warunek.

Wsie Woyszarnowicze i Swirplewicze prawem lennym Ur. Iozefowi Szyszle Regentowi Konfeder. W. X. Lit. służące, temuż dziedzictwem nadane: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 669, *tit.* Wsiow.

Dobra lenne Kazimierzowska Słoboda z wsiami Kuźmice i Pokalicze w dziedziczne ziemskie na osobę Ur. Michała Pruszanowskiego, Sędziego Grodzkiego i Podczaszego Rzeczyckiego zamienione. *Ibidem*, f. 671, *tit.* Approbata.

Dobra Karaczowszczyzna i Ostrow Czerniczny lenne, w ziemskie dla Ur. Michała Bernowicza Oboźnego Nowogrodzkiego obrocone. *Ibidem*, *tit.* Przemiana.

Dobra Powierzchnie w powiecie Kowieńskim, za lenne uznane. *Ibidem*, f. 677, *tit.* Wznowienie.

Dobra Wizajcie, Gierniki, Geduniszki, Bartosyzski, Kobylniki, Poirurze, Stokaycie, Akmina, Ryngi i Gudławki z lasem, dobra Rzesza w wojewodztwie Wileńskim Sędziego Ziem. lenne, w dziedziczne ziemskie dla Ur. Kazim. Wolmera Grodzieńskiego zamienione. *Ibidem*, f. 690, *tit.* Przemiana.

Dobra duchowne.

Dobra duchowne titulo reemptionis aut obligationis zainwadyowane, exemptibilia declarantur; praecisis reparationibus et practensionibus fundi: *Konst.* 1768, v. VII, f. 819, *tit.* O nieoddalaniu.

W czasie wykupna dobr, duchowni przysięgać mają, iako im nie nad dokumenta nie nadliczono, a recusantes, od superaty nad realną summę odpadną. *Ibidem*.

Prawa szczegulne.

Pozwolenie zamiany dobr ziemskich Swińska cum attinentiis za dobra Michałowice do biskupstwa Kujawskiego należące: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 257, *tit.* Pozwolenie.

Pozwolenie sprzedaży wsi Powielinka, czyli Powielina do klasztoru Czerwińskiego Kanonikow Regularnych Lateraneńskich należący, i kupna tymże innej wsi za wartość Powielina, 30,000 zł. powiększoną. *Ibidem*.

Pozwolenie kupienia dobr Skrzynno do opactwa Sulejowskiego należących. *Ibidem*, f. 258, *tit.* Pozwolenie.

Pozwolenie sprzedaży dobr Lubotyn, Turobin, i Rząśnik cum attinentiis do opactwa i klasztoru Czerwińskiego należących, z mocą kupienia przez klasztor innych za cenę wzwyz rzeczonych dobr 20,000 zł. powiększoną. *Ibidem*.

Pozwolenie zamiany lub sprzedaży dobr Pawłowa i Kąpiela dziedzicznych Kapituły Gnieźnieńskiej. *Ibidem*, f. 259, *tit.* Zamiana.

Pozwolenie sprzedaży wsi Biskupice i Wrociszewa cum attinentiis i Kukał do seminarium Warszawskiego należących, ktoremu za 200,000 zł. dobr nabytek waruie się. *Ibidem*, f. 260, *tit.* Pozwolenie.

Pozwolenie sprzedaży części wsiow Fałęcie i Lekarce XX. Trynitarzow Warszawskich, dziedzicznych. *Ibidem*.

Pozwolenie sprzedaży kamienicy Biskupow Poznańskich w Warszawie i innych dobr kapitulnych na kupno pałacu od Przew. Młodzieiowskiego Biskupa Poznań. i Kanclerza W. Koron. *Ibidem*, f. 264, *tit.* Nabycie.

Pozwolenie W. Rudnickiemu Biskupowi Łuckiemu ritus Graeco-Uniti puszczenia w dzierżawę połowę dobr biskupich. *Ibidem*, f. 337, *tit.* Pozwolenie.

Pozwolenie przedania wsi Bogatek funduszowej, Panien Miłosiernych, i innej in aequivalenti kupienia. *Ibidem*, f. 261, *tit.* Pozwolenie.

Kapitulę Gnieźnieńskiej, sprzedaż Skiereszewa, Przysieki, Mielna, dobr odległych, a mianowicie Łęgonic, pozwolona. *Ibidem*, f. 122, *tit.* Kapituła.

Pozwolenie Przew. Xciu Michałowi Poniatowskiemu Biskupowi Płockiemu nabycia prawem dziedzicznym dobr Iablony, dziedzicznych Kapituły Płockiej, i Wieliszewa, dziedzicznych opactwa Czerwińskiego kommendatorynego, z obowiązkami kupienia innych in aequivalenti: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 906, *tit.* Pozwolenie.

Wieś Opoczki Kapitulę Sandomirskiej sprzedać, lub za inną zamienić pozwolono. *Ibidem*, f. 914, *tit.* Pozwolenie.

Dobr Iamno i Kozłów do biskupstwa Poznańskiego należących, za inne zamiana. *Ibidem*, f. 915, *tit.* Pozwolenie.

Pozwolenie klasztorowi Iasney Gory Częstochowskiej WW. OO. Paulinow nabycia dobr Iaięk i części Woli Iaykowskiej, z obowiązkiem odprzedania drugich in aequivalentia. *Ibidem*, f. 918, *tit.* Pozwolenie.

Wsi Łupi do Xięstwa Łowickiego należący, cessa przez Nayprzewielebniejszego w Bogu Xcia IMci Prymasa Ant. Ostrowskiego in

rem O. Xcia Michała Radziwiłła Kasztelana Wileńskiego approbatur; a kupienie innej in aequivalenti pozwolone: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 960, *tit.* Zamiana.

Przewielebnemu Ignacemu Xięciu Massalskiemu Biskupowi Wileńskiemu dobra stołowe biskupie odległe i rozsypane, za przyległe zamienić pozwolono: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 658, *tit.* Zamiana.

Dobra do biskupstwa Wileńskiego należące, dla reparacyi poczynionych, i zasług Przewielebnego Ignacego Xcia Massalskiego Biskupa Wileńskiego, na tyle lat arendować pozwolono, na wiele Stolica Apostolska pozwoli. *Ibidem*, f. 662, *tit.* Pozwolenie.

Plura vide *tit.* Kapituły. Klasztor. Zamiana.

Dobra po-IEZUICKIE.

Po ogłoszonej w r. 1773 zniesienia zakonu Soc. Iesu bulli Klemensa XIV, UU. Marszałkom Konfed. Koron. i Lit. zlecono wyznaczenie Lustratorow funduszow po-IEZUICKICH, a wolność Przew. Biskupom ostrzeżona, przydania duchowney osoby dla świadectwa w spisaniu inwentarza kościelnego: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 266, *tit.* Ustanowienie.

Ciz Lustratorowie we wszystkich trudnościach do Kommissyi Edukacyney udać się byli powinni. *Ibidem*.

Ustanowienie dwoch Kommissyi, jedney dla Korony, drugiej dla W. X. Lit. do rozrządzenia dobrami po-IEZUICKIEMI, które w Warszawie pod powagą I. K. Mci, w liczbie najmniej osob pięciu, czynności swoje rozpocząć obligowane były. *Ibidem*, f. 267, *et sequent. tit.* Rozrządzenie.

Tamże ustanowienie Kommissyi Sądowej do spraw, z natury dobr po-IEZUICKICH wypadających, którym po 8,000 zł. pensyi naznaczono. *Ibidem*.

Obydwie te Kommissye: tak Rozdawnicza iako i Sądowa: prawem r. 1776 uchylone, z przełaniem władzy obojga, na Kommissyą Edukacyną: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 860, *tit.* Edukacya. — *Vide o tym tit.* Kommissya Edukacyina.

Concurrans o dobra ziemskie po-IEZUICKIE byle tylko był szlachcie et sub scartebellatu niezostający: 1mo pignus trzeciej części wartości ich w dobrach swych, w summach, lub przez porękę okazać ma; 2do procentu z dobr 4½ od 100 placić dwiema ratami na S. Ian i SS. Trzech Krolow obligowany; 3tio nikt do dobr tych bez dyploma i listu podawczego dopuszczonym być nie ma; 4to in casu paritatis votorum między konkurrentami o dobra po-IEZUICKIE, Krol Imę rezolwować ią będzie; 5to gdy procent z dobr po-IEZUICKICH zapłacony nie będzie, Kommissya Edukacyina ma prawo sekwestrować dobra; a gdy przed drugą ratą nie nastąpi satysfakcyja, te za wakuące poda, damna wynikłe ex pignore powrócić nakaże, a amelioracyą bonifikować będzie; 6to dobra ziemskie po-IEZUICKIE ani

długami obciążane, ani dzielone między braci nie będą; 7mo żaden obywatel do dwóch majątności, procz gdyby z sobą graniczyły, przypuszczonym nie będzie; 8vo dobra podziałowi nie podpadające, iednemu puszczone być mają; 9no otrzymujący dobra po-Iezuickie, a mający do nich pretensye, recessować się od nich ma; a gdy ich nie otrzymuje, rozprawi się w Kommissyi Sądowej; 10mo wszystkie pretensye do dobr po-Iezuickich, Kommissya Rozdawnicza do Sądowej odeszle: *Konst. 1775, v. VIII, f. 267, et sequent. tit. Rozrządzenie.*

Co do dobr ruchomych i sprzętów po-Iezuickich, (procz bibliotek, argentyry do kościołów potrzebnych, i mobiliów szkolnych), te: 1mo per plus offerentiam Kommissyi sprzedać, i kapitały na fundusz po 5 od sta ulokować nakazano; 2do kapitały mało importujące, lub zle lokowane, podnosić, i lokacyą ich pewnicyszą obmyśleć; 3tio intraty po-Iezuickie, na utrzymanie tylko edukacyi, dopełnienie intencji fundatorów, i opatrzenie potrzeb XX. ex-Iezuitów obracane być mają. *Ibidem.*

Zapisy i fundacye a primaeva institutione Soc. Iesu niezadysputowane, nigdy od nikogo, post suppressam societatem pretendowane być nie mogą. *Ibidem.*

Darowizny żyjących fundatorów sine ulla conditione XX. Iezuitom niegdyś poczynione, repeti nie mogą. *Ibidem.*

Obligacyom fundacyonalnym XX. Iezuitów, zadosyć stać się ma. *Ibidem.*

Ius patronatus, nabywającym dobra po-Iezuickie, cavetur. *Ibidem.*

Gwałtem zabierający srebra, inwentarze, zboża, w czasie suppressionis societatis, ante omnes causas, ad instantiam Kommissyi do rozrządzenia dobrami wysadzoney, sądzony będzie. *Ibidem.*

Kommissyi Sądowej zalecono, ażeby sądenie spraw o summy przeszło-Iezuickie przyspieszyła, nakazując zapłacenie ich in suis terminis, iak w tranzakcyach iest wyrażono. *Ibidem, f. 276, tit. Przyspieszenie.*

Dobra i summy po-Iezuickie ante suppressam societatem w W. X. Lit. nie zadysputowane, żadnym prawnym kwestyom nie podpadają, wyjąwszy te, które stante societate były zakwestyonowane: *Konst. 1775, v. VIII, f. 276, tit. Ubezpieczenie.*

Indykcye UU. Plenipotentów Kommissyi Edukacyney, za doskonałe powodztwą miaue będą. *Ibidem.*

Sprawy ex personali, et privata injuria do osób XX. ex-Iezuitów formowane, Kommissyą Edukacyną i Plenipotentów iey non officiant. *Ibidem.*

Wszystkie tranzakcy, skrypta, i kwity na summy post promulgatam bullam uczynione, etiam które w dacie dawney okazały się, a w Sądach Kommissyi do rozsądzenia spraw z dobr ex-Iezuickich za antydatowane wnoszone będą,

uchyleniu podległe, zaprzysięgane być mają. In casu niedowiedzenia antidatae lub e contra, ukaranie stron arbitrio Sądu zostawiono, a krzywdy w dobrach i majątkach ex-Iezuickich poczynione jure dochodzone będą. *Ibidem.*

Rozrządzenie dobr po-Iezuickich w Litwie: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 621, tit. Rozrządzenie. Ktorego opis gdy punkt w punkt, i słowo w słowo prawie z rozrządzeniem Koronnym zgadza się, treść iego opuszcza się.*

Za folwarki po-Iezuickie w powiecie Grodzieńskim i wojewodztwie Brzeskim Lit. do ekonomii I. K. Mei przyłączone, summa 13,150 zł. corocznie do skarbu Kommissyi Edukacyney z kass ekonomicznych zapisana: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 646, tit. Ubezpieczenie.*

Majątność Bortkiszki po-Iezuicką przez Ur. Iozefa Narbuta Chorążego Lidzkiego obiętą, a Przew. Xięciu Massalskiemu Biskupowi Wileńskiemu ustąpioną, sprzedać pozwolono, z obwarowaniem procentu 4,950 zł. od summy 110,000 zł. tasy tychże dobr. *Ibidem, f. 692, tit. Przedanie.*

Plące po-Iezuickie na Pulkowie dziedzictwem Xięciu Adamowi Ponińskiemu Marszałkowi konfederacyi Koronney i Seymowej nadane, i od wszelkich czynszów uwolnione. *Ibidem, f. 212, tit. Ubezpieczenie.*

Summy po-Iezuickie na dobrach ziemskich po publikacyi bulli lokowane, nie mają uwłaczać dawniejszym na też dobra podług prawa 1588 grodowym zapisom: *Konst. 1776, v. VIII, f. 860, tit. Ubezpieczenie.*

Summy po-Iezuickie przez Kommissyą Rozdawniczą lub Sądową rozrządzone, gdy pewną mają lokacyą, podnoszone być nie mają. *Ibidem.*

Kommissya atoli Edukacyina ma moc tak podniesione iako niepodniesione praevia omnimoda securitate podnosić i lokować, gdy tego potrzebę uyrzy. *Ibidem.*

Delator donoszący Kommissyi Edukacyney o uszkodzeniu majątków po-Iezuickich, gdy się taić chce, dziesiątą część, gdy otwarcie czynić będzie, czwartą część zyskuic. *Ibidem, tit. Edukacya Narodowa.*

Summy konwiktom po-Iezuickim zapisane, na utrzymanie tylko konwiktw obracane będą. *Ibidem.*

Fundusze iakiegokolwiek rodzaju na edukacyą w krajach Rzeczypospolitey obrocone i zapisane, titulo alienationis kwestyonowane być nie mogą. *Ibidem, f. 863, puncto Ponieważ.*

Na dobrach Koźlin i Radlino 260,000 zł. Kommissyi Edukacyney z kapitałów po-Iezuickich ulokować nakazano. *Ibidem, f. 865, tit. Summa. Plura vide tit. Kommissya Edukacyina.*

Dobr zamiany, vide tit. Zamiany.

Dochody skarbowe, vide tit. Podatki. Skarb. Cło.

Doktor Medicinae, vide tit. Szpital. Akademia.

Dokumenta w sprawach, vide tit. Trybunał.

Donacye, vide tit. Zapisy. Approbacye. Dożywocie.

Rezolucya Rady względem dożywociów uchylona: *Konst. 1778, v. VIII, f. 948, tit. Warunek.*

Zabezpieczenie dożywocia W. Izabelli z Xiążąt Poniatowskich Branicki, Kasztelanowy Krakowskiej, Hetmanowy W. Koronney na starostwie i leśnictwie Bielskim, pomimo cessayi Ur. Xięciu Stanisławowi Poniatowskiemu Oberszt-Lieutenantowi gwardyi konney Koronney, z ostrzeżeniem dla W. Kasztelanowy dożywocia, nawet in casu śmierci Ur. Xięcia Poniatowskiego: *Konst. 1775, v. VIII, f. 234, tit. Assekuracya.*

Dożywocie Ur. Xcia Antoniego Sułkowskiego na leśnictwo Kupiskie cum attinentiis, post fata W. Ierzego Mniszcha Kasztelana Krak. *Ibidem, f. 235, tit. Leśnictwo.*

Dożywocie Ur. Franciszkowi Xciu Sułkowskiemu Generałowi-Lieutenantowi wojsk Kor. na starostwo Żarnowieckie i Małyszycy. *Ibidem, tit. Assekuracya.*

Dożywocie Ur. Adamowi Szydłowskiemu Podkomorzemu I. K. Mei na starostwo Mielnickie. *Ibidem, tit. eodem.*

Zapewnienie dożywocia dla Nayias. Franciszki z Krasieńskich Nayiasniejszego Karola Krolewicz Polskiego małżonki, na połowie pensyi od Rzeplitey temuż wyznaczoney in casu śmierci Krolewiczowskiej: *Konstyt. 1776, v. VIII, f. 897, tit. Upewnienie.*

Dożywocie na starostwo Wielońskie Ur. Xięźnie Poniatowskiej Generałowy wojsk Austriackich, in casu przeżycia syna Ur. Xcia Iozefa Starosty Żyżmorskiego, cessayą tegoż starostwa mającego, warowane: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 659, tit. Warunek.*

Dożywocie Ur. Barbary z Olizarow Horodeńskiej, Stolnikowy Chełmskiej, na wsiach Gielwany, Olechniszki, Limontowszczyzna od wszelakich zaiazdów, bez konwikcyi prawney, ubezpieczone. *Ibidem, f. 669, tit. Warunek.*

Warunek dożywocia UU. Kruszewskich Chorążych Bielskich na starostwo i woytostwo Wasilkowskie, nawet in casu śmierci Ludwika syna, cessayą mającego. *Ibidem, f. 688, tit. Assekuracya.*

WW. Mich. i Alexandra Ogińscy Hetmanowie W. W. X. Lit. przy dożywociu starostwa Uszpolskiego, pomimo cessayą tegoż na osobę Ur. Xcia Iozefa Poniatowskiego etiam in casu przeżycia Xcia, zabezpieczeni: *Konst. 1780, v. VIII, f. 981, tit. Warunek.*

Warunek dożywocia W. Xięźnie Eleonorze Czartoryskiej Kancelerzynie W. W. X. Lit. na starostwie Iurborskim i leśnictwie Wilkiskim etiam in casu przeżycia UU. Ignacego i Elżbiety Potockich Pisarzow W. W. X. Lit. *Ibidem.*

Podobne ostrzeżenie wspomnioney Xięźnie względem dożywocia na starostwach Kupiskim i Pienińskim, nawet in casu przeżycia UU. Xiążąt Adama i Elżbiety Czartoryskich Generałow ziem Podolskich. *Ibidem.*

Tenże warunek dla Ur. Urszuli Wielopolskiej Starościny Krak. względem starostwa Soleckiego uczyniony. *Ibidem.*

Plura vide tit. Starostwa.

Drogi.

Przeprawy wszelkie, dziedzice i possessorowie naprawiać obligowani: *Konst. Conv. 1764, v. VII, f. 34, tit. Cło.*

Dziedzice traktow publicznych odmieniać nie mają: *Konst. Lit. S. Conv. 1764, v. VII, f. 160, tit. Cło.*

Na naprawę drog, mostow, i czyszczenie rzek 200,000 zł. z skarbu Koron. naznaczono: *Konst. 1768, v. VII, f. 646, tit. Naprawa. Poźniejszye tabelle expens skarbowych Koron. o tych reparacyach zamilczają.*

Plura vide tit. Cło. Kupcy. Mosty. Rzeki.

Drukarnie.

Drukarniom w państwach Rzeplitey drukowanie xiąg heretyckich zabronione: *Trakt. 1768, v. VII, f. 578, § 9.* (Nie ma się to brać o xiągach do dewocyi potrzebnych, bo tych drukowanie pracvio consensu Regio tamże cavetur, ale tylko o dziełach kontrowersyi podległych).

Drukarni założenie, Dyssydentom i Grekom Nieunitom warowane. *Ibidem.*

Ur. Wawrzeniec Mitzler, post fata sua et successorum directorum, drukarnią swoię Korpusowi Kadetow zapisuic: *Konst. 1768, v. VII, f. 810, tit. Ubezpieczenie.*

Drukarnie, żadney xiążki w kraiu wyszley, i wyisć mającey, przedawać nie mają, bez zaświadczenia Kommissyi Edukacyney, o oddaniu pierwszego exemplarza do biblioteki publiczney Załuskich w Warszawie; a w prowincyi W. X. Lit. do biblioteki Wileńskiej; a to pod konfiskatą wszystkich exemplarzy i pieniędzy za sprzedane, w Kommissyi Edukacyney in rem fisci biblioteki, na kupno xiążek wskazać mianą: *Konst. 1780, v. VIII, f. 976, tit. Powiększenie. — Vide etiam tit. Biblioteki.*

Duchowni.

Po duchownych kondycyi szlacheckiej bez testamentu zeszyłych, trzy części spadkow na krewnych, czwarta kościołowi należy; co i

o opatach klasztornych rozumie się: *Konst.* 1768, v. VII, f. 819, *tit.* O nieoddalaniu.

Wprzód iednak zasługi domowych ludzi, długi, funebrales expensae, deces w inwentarzach kościelnych, zaspokoiony być ma. *Ibidem.*

Tamże przepis dla Dziekanow, ostrzeżenia o śmierci duchowney osoby sukcesorow; dla których forum Ziemstwa, lub Grodu naznacza się, in casu pokrzywdzenia. *Ibidem.*

Duchowni w mieyską iurydykę wdawać się nie mają: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 587, § 1.

Duchowieństwo prowincyi Koronney subsidii charitativi 600,000 zł. płacić obligue się. Ktora to summa na długi Rzeplitey ordynowana. Excypowani od skłádki tey, Plebani utriusque ritus, poddanych nie mający. A zatrzymane to subsidium, adhibito brachio militari exekwować pozwolono: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 150, *tit.* Subsidium.

Rownie i duchowieństwo W. X. Lit. 100,000 zł. co rok subsidii charitativi płacić przyobiecowało; a te na umorzenie długow skarbu Lit. poświęcone. Excypowani od niego rovnwie iak w Koronie, Plebani utriusque ritus poddanych nie mający: *Konst.* Lit. 1775, v. VIII, f. 641, *tit.* Duchowieństwo.

Podatek, sub titulo: cathedraticum, przez Wiel. Biskupow Graeci ritus Uniti od Plebanow wybierany, skassowano. *Ibidem*, f. 651, *tit.* Zniesienie.

Vide etiam tit. Dyssydenci. Dobra duchowne. Klasztory. Fundacye etc.

Dupla kwarta, vide tit. Kwarta. Kommissya Skarbowa. Lustracya.

Dyssydenci.

Prawa na Aryanow, Kwakrow, Mennonistow, Anabaptystow, i apostatow, a w szczegulności konst. 1733 tychże tycząca się, stwierdzone; exekucya onych wszelkim Urzędow zalecona ad cuiusvis instantiam: *K. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 3, *tit.* O Aryanach.

Dyssydemtom w Koronie i W. X. Lit. co do osob i dobr dziedzicznych tylko, pokoy ubeśpieczony podług praw 1717, 1733, 1736, oraz abusus wszelkie zniesione, i forum ubiquinarium ad cuiusvis instantiam oznaczone. *Ibidem*, f. 2, *tit.* O Dyssydemtach. *Obacz o tym nizey.*

Dyssydemckie przywileie, prawa, i pokoy, podług ustaw 1717, 1733, 1736, 1764, Nayiasn. Stanisław August zaprzysiągl: *Art. Pac. Convent.* v. VII, f. 201, § A że.

Tymże: przywileiow na erygowanie zborow, I. K. Mość nie dawać przyrzekl. *Ibidem.*

Deklaracye Dworow cudzoziemskich, Rossyjskiego, Berlińskiego, Duńskiego, i Angielskiego za Grekami Nieunitami i Dyssydemtami przyjęte: z zapewnieniem dotrzymania ich praw i swobod z ustaw krajowych i trakta-

tow wpływających: *Konst.* 1766, v. VII, f. 484, *tit.* Rezolucya.

Tamże Collegio Episcoporum zlecono: umiarkowanie pretensyi Dissidentium z sprawowania obrządkow ich pochodzących; a akt takowy do aktow Metryki podany za wolny każdemu do wyięcia ostrzeżony. *Ibidem.*

Akt osobny w traktacie r. 1768 wolność wyznania religii Dyssydemtom i Grekom Nieunitom ubeśpieczający, zapewniony: i że moc traktatu mieć powinien, ostrzeza się: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 566, *art.* 3.

Rok 1717 pro anno normali w pretensyach religii tyczących się, naznaczony, a dawniejsze spory umorzone. *Ibidem*, f. 572, § 4.

Deklaracya: iż statuta i edykta Iagiellońskie de annis 1424 i 1439 do Grekow Nieunitow i Dyssydemtom nie ściągają się. Abrogacya dekretu Ianusza Xcia Mazowieckiego r. 1525. Item wszystkich punktow konfed. i konst. annorum 1717, 1733, 1736, 1764. Uchylenie klauzuli do rot yuramentu Kancelrzow i Hetmanow Kor. r. 1717, przydaney. Nakoniec to wszystko coby się w paktach Nayiasn. Stanisława Augusta przeciwnego osobom cuiuscunque status et conditionis, et libero exercitio religionis Dyssydemtom i Grekow Nieunitow znajdować mogło, skassowano. *Ibidem*, *art.* 2, § 1.

Osoby świeckie dyssydemckie tak Grekow Nieunitow, iako i Dyssydemtom obojga wyznania: nie heretykami, odszczepieńcami, schyzmatykami, lub dyssydemtami; ale Grekami Oryentalnemi, Nie-Unitami, Dys-Unitami, lub Ewangelikami; duchowni zaś Grecy: Biskupami, Władykami; Ewangeliccy xięza: Duchownemi, Pasterzami, Verbi Divini Ministrami; a kościoły Grekow Nieunitow: cerkwiami Bożemi; Dyssydemtom zaś: kościołami, zborami, wiara ich nie sektą, nie herezyą, ale wiarą, religią, lub konfessyą w publicznych aktach, drukach, i pismach tytułowane będą. *Ibidem*, f. 573, *art.* 2, § 2.

Cerkwie Greckie i Nieunickie, i kościoły Dyssydemckie, cmentarze, szkoły, szpitale, pro subsistibilibus deklarowane; i nie tylko reparacya, ale i reedyfikacya, iako i erekcyja nowych, za pozwoleniem atoli zwierzchności świeckiey, i dozwoleciem Konsystorza Dyssydemckiego pozwolona. *Ibidem*, f. 574, § 3.

Fundacye kościołow, szkoł, i szpitalow, nawet tam gdzie kościołow Dyssydemci nie mają, onymże wolne przysądzone. *Ibidem*, § 4.

Szlachcie Katolik w przedaży swego dziedzictwa, fundusz zboru Dyssydemckiego zabezpieczyć powinien. *Ibidem.*

Liberum exercitium religionis in extenso Grekom Nieunitom, i Dyssydemtom, iako to: ordynacya xięzy, administracya Sakramentow, spiewanie, ślubow dawanie, pogrzeby publiczne, nawiedzanie chorych, dzwonow i organow zażycie, wizyty kościołow, bez referen-

cyi ad Episcopos et Parochos Catholico-Romanos ostrzeza się. *Ibidem.*

Dzwony atoli Dyssydemtom w kościołach powsiach budowaw mianych, zabronione: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 61, *art.* 1, *nro* 5.

Cerkwie i zbory o dwieście łokci od kościołow Katolickich, a reciproce od cerkiew i zborow kościoły Katolickie, w teyże odległości budowane będą. *Ibidem.*

Processye i pogrzeby amicabiliter per Rectores ecclesiarum ułożone być mają; a pierwszy ostrzegający Pasterza o potrzebie processyi, pierwsze ma do niey prawo: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 574, § 4.

Prowadzenie atoli ciał umarłych Dyssydemtom w święta, albo bardzo rano, albo po nabożeństwie Katolickim czynić się ma: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 61, *art.* 1, *nro* 4.

Wolność zwolywania synodow, stanowienia Konsystorzow, rozsądzenia spraw małżeńskich, z appellacyą ad Iudicium mixtum, Graeco-Nieunitom i Dyssydemtom ostrzeżona: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 576, § 5.

Dei ta appellacya idzie do Sądow Assessorskich.

Grecy-Nieunicy i Dyssydenci tak duchowni iako i świeccy, do Konsystorzow Katolickich i Trybunału W. X. Lit. zapozywani nie będą. *Ibidem*, § 6.

Opłacanie jurium stolae xięzy Katolickim od Dyssydemtom; tudzież zwyczaj kołędowania, i abusus dawania bilietow przez Plebanow Rzymskich idącym do zborow, abrogantur. *Ibidem*, f. 577, § 7.

Decimae, missalia, i compositiones o nie, podług praw salvantur. *Ibidem.*

Ciż xięgi do nabożeństwa drukować i drukarnie zakładać mogą, praevio consensu Regio w miastach Krolewskich. *Ibidem*, f. 578, § 9.

Dyssydenci i Grecy Nieunicy do obchodzenia świąt i processyi Katolickich pociągani być nie powinni. *Ibidem*, § 11.

Na wzajem czeladz Katolickiey wiary, od Dyssydemtom w obchodzeniu świąt swych przeschody mieć nie będzie. *Ibidem.*

Familii, sług, kapłanow i kościołow Dyssydemckich, extra forum Biskupow ich, ewokować zabroniono. *Ibidem*, f. 579, § 12.

Grecy-Nieunicy i Dyssydenci do odmiany religii przymuszani nie będą. *Ibidem.*

Ciż w poborach publicznych z duchownemi Rzymskiej Katolickiey wiary porownani, i od danin i wyderkaffow partykularnych wolni. *Ibidem.*

Excypowani od tego synowie kapłanow nondum ordinati. *Ibidem.*

Mieszkańcow miast Greko-Nieunitow przywileie approbantur. *Ibidem.*

Cerkwie i monastery tymże Grekom zabrane, cum fundis et summis, praevia decisione Iudicii Mixti powroczone być mają. *Ibidem.*

Ustanowienie Iudicii Mixti i ordynacya tegoż Sądu. *Ibidem*, § 13.

Tenże Sąd konst. 1775 r. przez traktat uchy-

lony, a sprawy iemu należne do Assessoryi odesłane. *O czym vide tit.* Sądy Assessorskie.

Ius patronatus Grekom-Nieunitom i Dyssydemtom warowane; a prezenty tak od Katolikow na beneficya Dyssydemckie, iako i Dyssydemtom na Katolickie, bez żadney opłaty dawane być mają: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 585, § 14.

Klasztory i fundacye po reformacyi sekularyzowane, in eodem statu na zawsze, in quo tenaz są, zostać mają. *Ibidem*, § 15.

Szlachta Grecy-Nieunicy i Dyssydenci, capaces omnium honorum et beneficiorum w Koronie, w W. X. Litew. et adnexis provinciis declarantur: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 585, § 16.

Traktatem atoli 1775 r. od Senatu, i a Ministeriis w Koronie i w W. X. Litew. wyłączeni, a prawo eligibilitatis na Poselstwa onymże służące, do liczby trzech po iednemu z każdej prowincyi określone; innych zaś Urzędow capaces deklarowani: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 60, *art.* 1.

Mieszczanie Dyssydemckich religii do przywileiow mieszczan Katolickich przypuszczeni: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 586, § 17.

Konsystorza Dyssydemckiego w mieście Toruniu iurydykę warowana. *Ibidem*, f. 587, *art.* 3, § 2.

Wizyty i dekreta Biskupow Rzymskich w miastach Pruskich uwłaczać nie mają przywileiom obywatelow Dyssydemckich. *Ibidem*, f. 587, § 8.

Rzemieślnicy Pruscy Dyssydenci, w domach Katolickich, lub na gruncie tychże siedzący, do podatkow z Katolikami obligowani. *Ibidem*, § 4.

Spokoyność młodzi uczącey się, Katolickiey, Dyssydemckiey i Graeco-Nieunickiey w miastach Pruskich, zalecona. *Ibidem*, f. 588, § 5.

Napis na kamieniu marmurowym w rogu cmentarza kościoła S. Iana przy collegium Toruńskim XX. Iezuitow z mocy dekretu konstyt. 1724, położony, przez tychże xięzy ma być zniesiony, i magistratowi oddany. *Ibidem*, v. VII, f. 588, § 6.

Gimnasium, szkoły, i drukarnia Dyssydemtom miasta Torunia, mimo dekretu roku 1724 zakazującego oneż, przywroczone. *Ibidem*, f. 588, § 7.

Zbor Toruński approbowany. *Ibidem*, § 8.

Osoby Magistratu Toruńskiego, nawet wyznania Ewangielickiego, capaces Urzędow Sądowych Ziemskich deklarowane. *Ibidem*, § 9.

Prawo kollacyi, do kościoła S. Iana w Toruniu z alternatą między Nayiasn. Krolewskim i Magistratem stwierdzone. *Ibidem*, f. 589, § 10.

Dyssydemtom i Graeco-Nieunitom pod panowanie domu Austryackiego przechodzącym, stan cywilny i religii taki zabezpieczony, w iakim pod nowe rządy dostali się: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 22, *art.* 5.

Tenże warunek dla obywatelów pod panowanie Rosyjskie przechodzących. *Trak.* 1775, v. VIII, f. 27, art. 5.

Równie i dla obywatelów pod panowanie Pruskie przechodzących ostrzeżono. *Trak.* 1775, v. VIII, f. 45, art. 8.

Processa rozwodowe, gdy iedno z małżeństwa będzie religii Katolickiej, do Konsystorzów Katolickich należą: *Trak.* 1775, v. VIII, f. 61, art. 1, nro 6.

Plura vide tit. Aryanie. Małżeństwo.

O *Dyssydentów Kurlandzkich prerogatywach*, *vide tit.* Xięstwo Kurlandzkie.

Dwor Krolewski i dworzanie.

I. K. Mć Stanisław August, dwor stanowi Krolewskiemu przywoity, z Narodu Polskiego i Litewskiego, atque annexarum provinciarum obecnie chować obowiązka się: *Art. Pact. Con.* 1764, v. VII, f. 203, § Dwor.

Dworem Krolewskim odtąd Marszałkowie WW. zawiadywać nie będą; Sąd tylko dworzan im zostawiony: *Konst.* 1766, v. VII, f. 467, *tit.* O władzy.

Działy.

Działy UU. Gurowskich braci approbowane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 808, *tit.* Utwierdzenie.

Pozwolenie działu UU. XX. Radziwiłłom Albrechtowi Pułkownikowi, i Stanisławowi Podkom. W. W. X. Lit. braci niegdys Ur. Xcia Udalyka Koniuszego Lit. pomimo małoletności Ur. Xcia Mateusza Radziwiłła Koniuszycy W. X. Lit. z nakazem, aby iezli dział pomieniony w rok i niedziel sześć przez opiekunów nie stanie, przez Trybunały obojga Narodów był determinowany: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 934, *tit.* Dozwolenie.

Plura vide tit. Approbacya. Zapisy.

Dzieci.

Minorennibus opactwa, dygnitarstwa, starostwa grodowe, etiam ob merita oycy lub krewnych, dawane nie będą: *Art. Pact. Con.* 1764, v. VII, f. 202, § Także.

Syn za życia rodziców, na substancyą długów zaciągać nie może; a rodzice za syna dorosłego długi, w żadnym Sądzie odpowiadać nie będą: *Konst.* 1768, v. VII, f. 727, *tit.* Odnowienie.

Wexle, karty pieniężne, zapisy wszelkie, uczynione przez synów pod władzą rodziców będących, za nieważne poczytane. Pod tęż nieważność podciągnięte cerografy od niemających lat dojrzałych: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 885, *tit.* Zagrodenie.

Lata wstąpienia do zakonu dla męszczyzny lat 24 skończone, dla panien lat 16 przepisane: w czym Apostolskiej Stolicy powaga będzie wezwana: *Konst.* 1768, v. VII, f. 744, *tit.* Obieranie stanu. — *Excepce od tego prawa*, *masz tit.* Klasztory.

Lata dojrzałe do wyścia z pod opieki, lat 18: *Konst.* 1768, v. VII, f. 707, *tit.* Złączenie, *puncto* A gdy. — *Annus discretionis* w roku 20 życia przepisany. *Ibidem.*

Lata do tranzakcyi wieczystych, iako to donacyi, rezygnacyi etc. lat 24 skończone, naznaczone. *Ibidem.*

Lata do dania wexlu, lat 24: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 956, *tit.* Obiaśnienie.

Dziedzic i dziedzictwo.

Prawo dziedzictwa i własności Szlachcie nad dobrami ziemskimi dziedzicznymi i ich poddanymi, odeymowane i zmniejszane być nie ma: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 600, § 19.

De jure vitae et necis dziedzica nad poddanymi, *vide tit.* Poddany.

Dziedzice od S. Iana r. 1768 do tegoż święta w roku 1775 szkody gruntowe mają dzierżawcom potrącać z czwartey części prowentow; a na potym dzierżawcy nie mogą wymagać bonifikacyi, chyba kontraktem ostrzeżony: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 180, *tit.* Warunek.

Successorom W. Ignacego Sapihy Woiewody Mćsławskiego na dobra klucza Bazylińskiego i Krasilowskiego dziedzictwo zabezpieczone: *Konst.* 1768, v. VII, f. 794, *tit.* Ubezpieczenie. Dziedzictwo Ur. Marcina Dołgi Oberstlejtanta w woysku Koronnym na część wsi Dołgi, Turzatuka i Mazewie zabezpiecza się. *Ibidem*, f. 818, *tit.* Warunek.

Plura vide tit. Zastawa. Dobra.

Dzierżawa i dzierżawca.

Vide tit. Dziedzic. Zastawa. Dobra ziemskie. *A co się dobr Krolewskich tycze*, *vide tit.* Dobra Krolewskie. Starostwa. Woytostwa.

Dziesięcina.

W sprawach o dziesięciny, forum Sądów iedynie Ziemskich ostrzeżono, *salva appellatione* do Trybunału: *Konst.* 1768, v. VII, f. 729, *tit.* O dziesięcinach.

Evocantes do Sądu Duchownego o dziesięcinę, 1000 grzywien zapłacą. *Ibidem.*

W sprawach o dziesięciny przez appellacye do Trybunału wyszłych i *ex registro mixti* sądzonych, Marszałkowi służą dwie kreski, in *casu paritatis votorum.* *Ibidem.*

Sprawa o dziesięcinę z osobą sądową ziemską, do bliższego należy Ziemstwa. *Ibidem.*

Dziesięciny od Dyssydentów Katolikom warowane, gdzie ab antiquo należały: równie i o kompozytach rozumiey: *Trak.* 1768, v. VII, f. 577, § 7.

Bullę Urbana VIII względem dziesięcin (to iest: aby Szlachta gdzie snopowey placić nie chce, pieniężną podług kompozyty z Plebanem przez Biskupa approbowaną być mianey, dawała dziesięcinę) skutecznie zalecono: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 150, *tit.* Subsidium.

Ekonomia, vide tit. Dobra stołowe.

Elekcya Krolow.

Elekcya wolna Krolow Polskich warowana: ani successya tronu Polskiego dopuszczona być ma: *Trak.* 1768, v. VII, f. 596, *tit.* Akt osobny drugi, § 5.

Warowano to ieszcze dokładniey konst. 1775, z dodatkiem: iż tylko Piast rodowity, Krolom być obrany może. Aby zaś wszelki pozor successyi oddalić, synowie i wnukowie panującego Krola, po dwoch dopiero panowaniach, mogą być eligibiles: *Trak.* 1775, v. VIII, f. 62, art. 2.

Termin Seymu Walnego Elekcyjnego na dzień 27 Sierpnia 1764 wyznaczony: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 5, *tit.* Czas Seymu Elekcyj.

Wszystkie Stany, procz szlachty prawem przekonanych, na Elekcyą zwywają się. *Ibidem.* Seym Elekcyi nie ma być dłuższy nad ordynaryiny. *Ibidem.*

Lauda woiewodzkie względem ciągnienia na Elekcyą approbowane. *Ibidem.*

Zachowanie bośpieczeństwa publicznego w czasie Elekcyi i ciągnienia na nią, warowane. *Ibidem*, f. 6, *tit.* Ciągnienie.

Mieysce na Elekcyą między Wolą i Warszawą ostrzeżone. *Ibidem*, *tit.* Mieysce Elekcyi.

Noszenie broni, iako to: strzelby, karabina, muszkietu, dzidy etc. procz pistoletow, i to nie nabitych, palasza i szpady, na placu elekcyjnym i w samey Warszawie zakazane: *Akt Elekcyj* 1764, v. VII, f. 193, *tit.* Porządek.

Dobycia szpady lub szabli tamże, a tym bardziej raniący, karze śmierci podlega. *Ibidem.*

In campo electorali przy nominacyi Krola przez Xcia Imci Prymasa, i ogłoszeniu PP. Marszałkow, strzelania z ręczney strzelby zabroniono, lecz artyllerya osobno na to destynowana, Elekcyą (ktorey dzień 6 Września zamierzony) ogłosi. *Ibidem.*

Szopy podcięcie lub podpalenie po Elekcyi nakazane, i dyspozycyi Marszałkow zostawione. *Ibidem.*

Oznaymienie Elekcyi Nayiaśniejszego Stanisława Augusta od Stanow Rzeplitey: *Akt Elekcyj*, v. VII, f. 198, *tit.* Oznaymienie.

Diploma Elekcyi Nayiaśn. Stanisława Augusta. *Ibidem*, f. 213.

Iurament tegoz Krola Imci super pacta conventa. *Ibidem*, f. 219.

Przepis iuramentu na Seymie Coronationis uczynić mianego przez I. K. Mość Stanisława Augusta. *Ibidem*, f. 222.

Suffragia woiewodztw przy obieraniu Nayiaśn. Stanisława Augusta. *Ibidem*, f. 223, *et sequen.*

Pieniądze biorący od pretendenta zagranicznego do Korony, i onego popierający, za nieprzyiaciela Oyczyzny declaratur, z karą, konfiskaty dobr, *salvis creditorum summis et ju-*

ribus uxoreis: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 3, *tit.* Iakiego.

Denuntiatio Regis coronati Stanisłai Augusti: *Seym Cor.* v. VII, f. 300.

Literae iuramenti praestiti juxta formam in actu Electionis praescriptam. *Ibidem*, f. 302.

Confirmatio generalis iurium. *Ibidem*, f. 303. *Plura vide tit.* Krol.

O elekcyach Poslow, Deputatow, Konsyliarzow, Rady, Senatorow, Urzędnikow Ziemskich, *vide tit.* Seymiki. Rada. Seymy.

Emphyteusis.

Ius emphyteusis na grunta prawdziwie puste Nayias. Krolom Polskim w dobrach stołowych, Starostom w krolewskichych za konfirmacyą Krolewską, duchownym w dobrach ich za podobną konfirmacyą, ile in beneficiis collationis Regiae, Szlachcie w dobrach ich własnych, stwierdza się: *Trak.* 1768, v. VII, f. 599, § 18.

Emphyteuta przychodzień, po trzech latach mieszkania, za obywatela brany być ma. *Ibidem.*

Propinacya na gruntach emfiteutycznych ad dominium directum należą. *Ibidem.*

Starostwa i krolewszczyny in emphyteusim, czyli w aręde lat 50 puszczone pod warunkami następującymi: 1mo) Ten co emphyteusim na Seymie 1775 otrzymał, cztery kwarty (post fata privilegiatorum possessorum), ten zaś co ią od kommissyi emfiteutycznej, lub po uchyleniu tey, od Skarbowey bierze, 5 od sta taxy dobr, corocznie dwiema ratami placić ma. 2do) Biorący emphyteusim trzecią część wartości na dobrach dziedzicznych, summach lub jure cautorio, zapisać powinien. 3tio) Emfiteutyczne dobra dzielone być nie mogą, ani długami obciążone. 4to) Emfiteuta nie placący czynszu, do drugiey raty, odpada od prawa. 5to) Summy na dobrach Krolewskich in emphyteusim puszczoney zapisane gwarantują się. 6to) Konkurujący o emphyteusim na piśmie lub przez specyalnego plenipotentia Kommissyi oświadczyć się ma. 7mo) Kontrakt, otrzymujący odbierze bez opłaty diploma z Kancellaryi placąc połowę czynszu. 8vo) Więcej iak 50,000 zł. intraty ieden obywatel prawem emfiteutycznym posiadać nie ma: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 138, *tit.* Starostwa.

Raty do placenia podatku emfiteutycznego Marcowa i 7browa naznaczone, z uchyleciem rat na SS. Trzech Krolow, i S. Iana roku 1775 przepisanych: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 897, *tit.* Obiaśnienie, nro 3tio.

I. K. Mość przyobiecucie na starostwa i krolewszczyny jure emphyteusis rozdane, a 18 Martij 1774 konsensow ad cedendum nie rozdawać, warując sobie wolne rozdanie pozostałych ad inchoationem Consilij Permantis: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 242, *tit.* Warunek.

Prawem roku 1778, (v. VIII, f. 958, tit. Konsensa) na 25 starostw i dwa woytostwa I. K. Mei konsensa ad cedendum wydawać pozwolono. O czym *vide* tit. Konsensa.
Kommissye emphyteutyczne 1775 (v. VIII, f. 138, tit. Starostwa) uchwalone, roku 1776 uchylone zostały, z przelaniem obowiązków ich na Kommissyc Skarbowe: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 903, tit. Uchylenie.

Prawa szczegulne.

- Emphyteusis W. Marcinowi Grocholskiemu Kasztelanowi Braclawskiemu na dzierżawę Pul-towiecką i Male-Kruslinie: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 227, tit. Nadanie.
Ur. Andrejowi Ogińskiemu Sekretarzowi W. X. Lit. na starostwo Guzowskie z wsiami Sokule i woytostwami w Wyskitkach Kościelnych, Starowyskitkach, Kozłowicach, Woli Miedniewskiej i Czerwonej Niwie: na dzierżawę Zagoszcz, Skotniki Białe z woytostwem, Wolą Zagoyką, Winiary z woytostwem, Kobylniki i Bogucice emphyteusis. *Ibidem*, f. 228, tit. Nadgroda.
Cessya starostwa Ratneńskiego z przyłączeniem dzierżawy Wetły ex re WW. Sosnowskich Woiewodow Smoleńskich in rem UU. Platerow Pisarzow Polnych W. X. Lit. approbatur i tymże emphyteusis ostrzeżona. *Ibidem*, f. 227, tit. Ubezpieczenie.
Ur. Iozefowi Mikorskiemu Podkom. Gostyńskiemu na dzierżawę Gąbin z woytostwem i włokami Dobrzykowskiemi, wieś Korzeń, Sielce, Brzezie w Rawskim; połowę wsi Borkowa w Kaliskim; Sarnow, Skaszyn w Brzeskim Kujawskim; Wiczyńce w Podolskim emphyteusis: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 228, tit. Emphyteusis.
Ur. Antoniowi Czapskiemu Podkom. Chełmińskiemu General-Maior. na starostwo Chełmińskie z woytostwem emphyteusis. *Ibidem*, tit. Nadgroda.
Ur. Piotrowi Sumińskiemu Staroście Bobrownickiemu na starostwo Bobrownickie, z woytostwem i wsią Sokołowo, Bukpomaż, i Gnoyno emphyteusis. *Ibidem*, f. 229, tit. Nadgroda.
Ur. Damaz. Mioduskiemu Sędziemu Ziem. Dobrzyńskiemu na wieś Xiążenice z woytostwem emphyteusis. *Ibidem*.
Ur. Adamowi Sumińskiemu Chorążemu Rypińskiemu na wieś Zbyszewo cum desertis Strachonie, Durlas, Iankowo, emphyteusis. *Ibidem*.
W. Iozefowi Dąbskiemu Kasztelanowi Kowalskiemu na dzierżawę Szmiłowicką emphyteusis. *Ibidem*, f. 230, tit. Ubezpieczenie.
Ur. Aug. Dąbskiemu Staroście Gostyńskiemu na wieś Pietrkówek za Krolewską Młodziszyno zamieniorą z woytostwami i sołectwami emphyteusis. *Ibidem*, f. 231, tit. Ubezpieczenie.
Ur. Onufremu Bromirskiemu Staroście Płoc-

kiemu na starostwo Płockie i Płońsk, Radzikow, i Kembłowice z woytostwami i sołectwami emphyteusis. *Ibidem*, tit. Nadanie.

- Ur. Lipskiemu General-Maiorowi wojsk K. na starostwo Kościańskie emphyteusis. *Ibidem*, tit. Nadgroda.
Ur. Szamockiemu Chorążemu Warszawskiemu na dzierżawę Ożarowską i wsie Brudno, Marki i Grodzisko emphyteusis. *Ibidem*, f. 232, tit. Nadgroda.
Ur. Stanisławowi Karwowskiemu Stolnikowi ziemi Bielskiej na starostwo Augustowskie i Narewskie, na leśnictwo Knyszynskie i wieś Putyski emphyteusis. *Ibidem*, f. 233, tit. Nadanie.
Ur. Zakrzewskiemu na dzierżawę Russow, Tykadlow, i Tłokinia emphyteusis. *Ibidem*, tit. Upewnienie.
Ur. Xciu Maxymil. Koryb. Woronieckiemu Podkom. I. K. Mei na starostwo Zwiniogrodzkie, i wsie Czaple, Rożny, Łysohorka, Swiczna, Iwonince, Horbowce, Berezna, i Krutniow emphyteusis. *Ibidem*, tit. Nadanie 2do.
Ur. Krzysztofowi Frankowskiemu na dzierżawę Tayno cum attinentiis emphyteusis. *Ibidem*, f. 234, tit. Nadgroda.
Ur. Floryanowi Drewnowskiemu Podcz. Łomżyńskiemu na starostwo Sulciowskie, z wolną cessyą na syna, emphyteusis. *Ibidem*, f. 235, tit. Assekuracja.

Emphyteuses w Koronie 1775, tit. Nadgroda, rozdane.
UU. Alexandrowiczowi Kasztelanowi Wiskiemu wieś Koszowata, Alexandrowiczowi Szambelanowi I. K. Mei wsie Bachwice i Piątniczany. I. W. Branickiej Kasztel. Krakowskiej starostwo i leśnictwo Bielskie; Bruhłowi Generalowi artylerji Koron. starostwa Oycowskie i Warszawskie, wyłączając krolewskiej z tegoż starostwa Warszawskiego Ur. Szamockiemu Chorążemu Warszaw. osobną konst. nadane. Bromirskiemu Staroście Płockiemu starostwo Płockie i Płońsk z Radzikowem; Biesiekierskiemu Skarbnikowi Kowalskiemu starostwo Kowalskie i Duninow; Byszewskiemu Pułkow. Przedniey Straży Czechowo. Ioz. Byszewskiemu Mierzwica, Rudka, woytostwo z Osłowem i siedm włok na Moszczony w ziemi Mielnickiej; Bnińskiemu Kasztelanowi Chełmińskiemu starostwo Murzynowskie; Łukaszowi Bnińskiemu starostwo Sokolnickie; Bogatkowi Pisarzowi Rawskiemu Boguszycze w Kujawskim; Bogatkowi Regentowi Rawskiemu Boguszycze w wdztwie Rawsk. i Komerow; Brzezińskiemu starostwo Inowroclawskie; Kazim. Boleszowi starostwo Stawiskie; Micha. Brzozowskiemu wsie Odrzechow i Łęki w wdztwie Sieradzkim. Czapskiemu Generalowi starostwo Chełmińskie, z woytostwami i sołectwami.

Chomentowskiemu Woyskiemu Steżyckiemu, ststwo Soleckie w wdztwie Sędomirskim; Xieciu Michałowi Czetwertyńskiemu starostwo Żytomirskie i Tuszyńskie z woytostwami. Ciepłińskiemu Skotniki Wielkie. Chrzonowskiemu wieś Czereszka. Ciagleńskiemu woytostwo we wsi Bobrownikach; Czarnockiemu Łowczemu Drohickiemu starostwo Kleszczelowskie z woytostwem. Dzierżbickiemu Kasztel. Brzezińskiemu starostwo Błońskie, dzierżawę Iezierzynską, wieś Szczawin, grunt Licznierz. Dąbskiemu Staroście Gostyńskiemu, starostwo Gostyńskie. Dąbskiemu Chorążemu Kujawskiemu starostwo Dybowski. Dembińskiemu Staroście Wolbromskiemu starostwo Wolbromskie. Franciszkowi Dembińskiemu wieś Pieczonogi w powiecie Proszowskim. Kaźmierzowi Drewnowskiemu Generalowi Adiutant. woytostwo Zabiele cum attinen. Drzewieckiemu Chorążemu Krzemienieckiemu, Tetylkowce; Iozefowi Drzewieckiemu starostwo Bachtyńskie w woiewodztwie Podolskim i dzierżawę Łagiewniki z attynencyami w osobney konstytucyi wyrażonemi. Antoniowi Domaszewskiemu dzierżawę Czulezycką. Frankowskiemu Burgrabie-mu Warszawskiemu dzierżawę Taynowską z attynencyami w osobney konstytucyi wyrażonemi. Faygielowi Brody, woytostwa w Faszycach i Dzbowie. Gurowskiemu Kasztelanowi Przemęckiemu starostwo Kolskie. Gomulińskiemu Instygatorowi Kor. starostwo Wartskie i Rzeczyca cum attinentiis. Gazyńskiemu Generalowi wieś Wilia. Gozimierskiemu Woyskiemu Wschowskiemu starostwo Sredzkie. Hilzenowi Woiewodzie Mińskiemu starostwo Koźnińskie. Hadziewiczowi Podśędkowi Sędomirskiemu starostwo Zawichostskie i grunt Makowiska z młynem. Iezierskiemu Miecznikowi Łukowskiemu Osiek, Dziecinow z wolnym brzegiem Wisły, Tyśmienica, Iedlonka, Świętkowa Wolka. Iakubowskiemu Leśna Wola; Iakubowskiemu dzierżawę Wereszkowską, Wilczkow. Kickiemu Koniuszemu Koronnemu leśnictwo Wizkie z Bronowem. Kraiewskiemu Instygatorowi Koron. dzierżawę Gołąb. Karwowskiemu Stolnikowi Bielskiemu starostwa Augustowskie, Narewskie, z krolewskiej z tymi w osobney konst. wymienionemi. Kwileckiemu Kasztelanowi Łędz. ststwo Pyzdrowskie z woytostwami, sołectwami, wybranicztwami. Antoniowi Kwileckiemu starostwo Wschowskie. Xaweremu Kęszyckiemu starostwo Mosińskie. Ignacemu Kossowskiemu starostwo Kłodawskie. Kurdwanowskiemu Generalowi Domanow, Łysiec. Korytowskiemu Chorążemu Wschowskiemu starostwo Brzeskie Kujawskie. Korytowskiemu Podśędkowi Gnieźnieńskiemu starostwo Kleckie, Uleyno. Kochanowskiemu Woyskiemu Radomskiemu woytostwo Radoms. Rawica, Brzezinki, Klwaty. Karwowskiemu Chorążemu Rożańsk. dzierżawę

Zaszkow. Kownackiemu Podstolem Buskiemu Rożow cum attinentiis. Karniewskiemu Pisarzowi Rożańskiemu ststwo Mławskie. Krotkowskiemu ststwo Przedeckie z wsiami woytowskiemi i sołectwami. Kozłowskiemu Generalowi ststwo Lityńskie. Antoniowi Kozietulskiemu starostwo Bendzyńskie cum attinentiis. Kurzewskiemu częśc w Kurzeszynie. Michałowi Krzyżanowskiemu Płowice. Krosnowskiemu Wolę Libertową cum attinentiis, Snochowice, Klonna. Kurnatowskiemu Skurzeńce, Kiutki. Lasockiemu Kasztelanowi Gostyńskiemu Teremce cum attinentiis. Lipskiemu Generalowi starostwo Kościańskie podług osobney konstytucyi. Chryzostomowi Lipskiemu Kleszczow, Pietrzykow. Lanckorońskiemu Staroście Rawskiemu Rawę, Nowydwor, Regnow z woytostwami. Ianowi Lanckorońskiemu starostwo Nurskie. Lubowickiemu Wierzbie, z woytostwami, Mańkow, Iurzeńki, Iczowka. Mikołajowi Leduchowskiemu starostwo Włodzimirskie. Franciszkowi Leduchowskiemu Haysyń i Kiślak. Łuszczewskiemu Staroście Sochaczewskiemu starostwo Sochaczewskie. Łuszczewskiemu Sędziemu Ziem. Sochaczewskiemu ststwo Inowłodzkie z woytostwami i sołectwami. Łempickiemu Staroście Rożańskiemu starostwa Rożańskie, Makowskie, z woytostwami i sołectwami, dzierżawę Chotecką, Czarna, Biała. Łętowskiemu Podczasemu Krakowskiemu Boronice. Stanisławowi Łubie starostwo Stawiszynskie. Maciejiowi Łączyńskiemu Strzelce, Lucin w ziemi Gostyńskiej. Hyacyntowi Małachowskiemu Referendarzowi Koron. starostwa Radoszyckie, Radzickie. Anton. Małachowskiemu Pisarzowi Koron. ststwo Ostrołęckie. Xaweremu Małachowskiemu Szpiczyńce, Pełczynka, Garbatka. Mierzejewskiemu Strażnikowi Koron. starostwo Trachtemirowskie. Mikorskiemu Podkomorzemu Gostyńskiemu Gąbin cum attinentiis i inne krolewskiej z tymi w osobney konstytucyi wyrażone. Mikorskiemu Sędziemu Ziemskiemu Gostyń. Osmolin, Muchnow, Skorzewo, Brodnia i Brzeg. Xaweremu Mikorskiemu starostwo Ostrzeszowskie i Czermo. Franc. Salez. Miaszkowskiemu Staroście Gnieźnieńskiemu Blizanow cum attinentiis, Gorlęcin. Mielżyńskiemu Staroście Wałeckiemu starostwo Klonowskie. Miączyńskiemu Staroście Krzepickiemu starostwo Krzepickie z woytostwami, wybranicztwami, i wszelkiemi possessyami w okręgu starostwa konstytucyami i ostatnią lustracją umieszczonemi. Karolowi Malczewskiemu Generalowi starostwo Iadowskie. Młodziciowskiemu Pisarzowi Wschowskiemu starostwo Szremskie. Mioduskiemu Sędziemu Dobrzyńskiemu Xiążenice z woytostwami, podług osobney konstytucyi. Xaw. Molskiemu Brygadyerowi Kurza z woytostwem, Tyniec w Kaliskim, i grunt na Kobylinie w Podlaskim. Mieczkowskiemu Szambelanowi starostwo Rab-

szyńskie. Mycielskiemu starostwo Konińskie z woytostwami sołectwami i wybraniectwami. Iozefowi Morżkowskiemu Komornikowi Brzeskiemu Lit. woytostwa w Gielczwi, Zembórzycach, Bendarżowka, Milkow z młynem, Ochoża z sołectwami, wybraniectwami i przyległościami. Malinowskiemu Falenica, Nowa wieś, Kępa w Mazowieckim, Troszyn w Płockim. Wincentemu Modzelewskiemu Gzowice, Radomyśl. Stanisławowi Modzelewskiemu Krasna, Kopaygrad. Ianowi Mielnińskiemu Kielczygłowy, Wiączyn Leśny i Polny. Ogińskiemu Sekretarzowi W. Lit. starostwa Guzowskie, Zagoyskie według osobney konstytucyi. Ożarowskiemu Pisarzowi W. Koronn. starostwo Suraskie. Ostrowskiemu Podkomorzemu Braclawskiemu Litynka. Ossolińskiemu Staroście Drohickiemu starostwo Drohickie z woytostwami i sołectwami. Ostaszewskiemu Woyskiemu Ciechanowskiemu Bielsk i Biała z woytostwem. Oborskiemu Gręzowka, Zdzar, i Ściążka. Piotrowi Ostaszewskiemu Buczniovice z woytostwem we wsi Wrotkowie. Xięciu Adamowi Ponińskiemu Marszał. Generalney Konfederacyi i Seymowemu starostwa Międzyrzeckie, Babimostkie według osobney konstytucyi. Kalix. Xciu Ponińskiemu starostwo Braclawskie. Ponińskiemu Staroście Kopanickiemu starostwo Kopanickie. Marcellemu Ponińskiemu Unin, Malczowce. Podoskiemu Kasztel. Ciechanowskiemu Przemękow. Leonardowi Podoskiemu starostwo Dobrzyńskie. Franciszkowi Podoskiemu Kasztelanowi Rypińskiemu starostwo Rypińskie. Potockiemu Staroście Smotryckiemu starostwo Olsztyńskie. Popielowi Kasztelanowi Sierpskiemu starostwo Skalskie. Prusimskiemu Staroście Niszczowickiemu, starostwo Niszczowickie. Przyborowskiemu Staroście Orłowskiemu Topola. Prażmowskiemu Sędziemu Z. Czerskiemu starostwo Stężyckie. Piekarskiemu Staroście Korabiowskiemu Korabiovice, Budziszewice. Platerowi Pisarzowi Pol. Lit. starostwo Ratneńskie. Wetly. Piotrowskiemu woytostwa w Sieradzu. Przybyszewskiemu Łagiewniki w Gnieźnieńskim. Pakuckiemu Szyce, Olchowice. Ronikierowi Cześnikowi Lit. starostwo Balińskie, Kryniczany. Radziekiemu Podkomorzemu Zakroczymskiemu Wierzbowice, Smidyn, Letniowce. Rychłowskiemu Chorążemu Piotrkowskiemu starostwo Radomskie z woytostwami i attynencyami w Sieradzkim. Radoszewskiemu Chorążemu Kowalskiemu Kruszyno cum desertis et attinentiis. Rogalińskiemu Staroście Nakielskiemu starostwo Korsuńskie. Radońskiemu Cześnikowi Chęcińskiemu Korczyn. Radońskiemu Pisarzowi Radomskiemu starostwo Lelowskie. Kazimierzowi Radońskiemu Generałowi starostwo Powitskie. Radziwińskiemu Sędziemu Z. Gnieźnieńskiemu starostwo Pobiedzkie. Rzeszotarskiemu Regentowi Kommissyi Sądowej Choloniszczow, Łąkie, Taborow. Ry-

dzewskiemu Podstolemu Wizkiemu starostwo Raygodzkie z woytostwami Rościszewskiemu Podstolemu Prasnyńskiemu starostwo Ianowskie w Ciechanowskim. Piotrowi Rzątkowskiemu wieś Lubień w Piotrkowskim. Sołtykowi Woiewodzie Sendomirskiemu starostwo Szydłowskie. Xciu Sułkowskiemu Woiewodzie Gnieźnień. starostwo Odolanowskie. Szydłowskiemu Kasztelanowi Mazowieckiemu Sękocin i Słomin z woytostwami i sołectwami. Szydłowskiemu Kasztelanowi Żarnowskiemu starostwo Bolesławskie, i inne krolewskiej osobney konst. zawarte. Xciu Sanguszkowi Staroście Czerkaskiemu starostwa Czerkaskie i Kazimirskie. Xciu Ianuszowi Sanguszkowi Nestorowce, Mukarow, Zyczyn, Kocice, Brzeziny, Błędowice, Krępa. Szamockiemu Chorążemu Warszawskiemu Ożarow, Grodzisko z innymi krolewskimi w osobney konstytucyi wyrażonemi. Skarżyńskiemu Sędziemu Ziemińskiemu Łomżyńskiemu Gielczyn, Zebry. Sucheckiemu Stolnikowi Sieradzkiemu starostwa Kahorlickie, Szadkowskie, Piekary, Ruda Zajączkowska z woytostwami i sołectwami. Sumińskiemu Staroście Bobrownickiemu starostwo Bobrownickie według osobney konstytucyi. Sumińskiemu Chorążemu Rypińskiemu Zbyszewo, i Iankowo cum attinentiis, podług osobney konstytucyi. Sieroszewskiemu Generałowi Adiutantowi Witow, Baskow, Groiec, Sokołow, Machnice, Bogumiłow. Staniszewskiemu Sędziemu Z. Warszawskiemu Swidnik z woytostwem. Siostrzewitowskiemu Sędziemu Z. Mielnickiemu Trzebieszow, Obelniki. Szeptyckiemu Staroście Stanisławowskiemu starostwo Stanisławowskie. Szydłowskiemu Staroście Uszyckiemu starostwo Uszyckie. Szymanowskiemu Cześnikowi Rawskiemu dzierżawę Kaski. Michałowi Szymanowskiemu starostwo Wyszogrodzkie z woytostwami i sołectwami. Szaniawskiemu ststwo Małogostskie. *Masz prawa tego wykład przy końcu tego tytułu.* Sobolewskiemu Szambelanowi Suche i Suską Wolę. Maciejiowi Szymanickiemu Zurobie. Iakubowi Szołdrskiemu ststwo Rogozińskie. Tomaszowi Smolińskiemu część we wsi Biały. Ianowi Smolińskiemu woytostwo w Łomzie. Bogusławowi Szczanieckiemu, Podarzewo. Sikorskiemu Sekretarzowi pieczęci większey Kor. Ieziorowice podług osobney konstytucyi. Tymowskiemu Stolnikowi Piotrkowskiemu starostwo Szczerczowskie. Tarkowskiemu Cześnikowi Mielnickiemu Leszczyny, włok dwie w Klenikach, a trzy i pół w Zbuczu. Umieńskiemu Zawada, Konary. Wykowskiemu Kasztelanowi Wyszogrodzkiemu Niechorow, Kryłowce cum attinentiis. Wyszowskiemu Podkomorzemu Łomżyńskiemu Płock Mały. Xięciu Woronieckiemu starostwo Zwinogrodzkie, Berezna, Krutniow, Czaple, Rożny, Łysohorka, Iwoninca, Szwieczna, Horbowce, według osobney konstytucyi. Wielo-

wiejskiemu Cześnikowi Żydaczewskiemu Kucza. Węgierskiemu Grabowice. Iozefowi Wytyzkiewiczowi Czubrowice z woytostwem. Wilkanowskiemu Bulkow i Zgierz z woytostwem. Iozefowi Wichlińskiemu Bienice. Karietanowi Wilnerowi starostwo Ayszyńskie. Zielińskiemu Chorążemu Liwskiemu starostwo Zbuczyńskie. Zelenkiemu Podstolemu Krakowskiemu Łętkowie. Zakrzewskiemu Podstolemu Kaliskiemu Tykadłew, Russow, Tłokinia podług osobney konstytucyi. Zbierchowskiemu starostwo Wiweluńskie z woytostwem. Ianowi Zenbrzuskemu starostwo Chreptiowskie, woytostwo Zubowskie. Antoniemu Zabłockiemu Długolekę w Gostyńskim, Trzebieszawki w Kaliskim, Rembkow w ziemi Czerskiej. Woyciechowi Kluszewskiemu Kasztelanowi Bieckiemu, Brzegi w powiecie Chęcińskim. Wawrzeńcowi Zabłockiemu Sanniki cum attinentiis. Franciszkowi Żaluskim starostwo Groieckie. Bogumiłemu Żaluskim starostwo Chęcińskie. Zaborowskiemu wieś Nędzrewie w ziemi Gostyńskiej. Z tych wszystkich emfiteutów każdy cztery kwarty płacić powinien: ani post fata possessorów, którym wszelka spokojna possessya ostrzeżona, ad plus offerentiam, tacy emfiteuci nie należą: *Konst. 1775, v. VIII, f. 236, et sequen. tit. Nadgroda.*

W W. Stępkowskiemu Kasztelanowi Kiiowskiemu na ststwo Winnickie. Kazimierzowi Raczynskiemu Pisarzowi W. Kor. na Generalstwo Wielkopolskie. Xięciu Franciszkowi Sułkowskiemu na starostwo Zarnowieckie i Małyszyc. Ur. Adamowi Szydłowskiemu na starostwo Mielnickie. Drewnowskiemu Podczaszemu Łomżyńskiemu na starostwo Suleiowskie, przywileie na przeżycie wydane; ktorzy ad vitae suae tempora, post fata dawniejszych possessorów, tylko pułtory kwarty płacić obligowani, i dopiero successorowie ich pod prawa emfiteutyeczne podpadaią. *Ibidem.*
W. Xięciu Augustowi Sułkowskiemu Wwdzie Gnieźnieńskiemu na starostwo Odolanowskie emphyteusis stwierdzona: *Konst. 1775, v. VIII, f. 318, tit. Dozwolenie.*

Ephyteuses w W. X. L. *tit. Nadgroda, r. 1775* nadane.

UU. Iozefowi Narbutowi Chorążemu Lidzkiemu na starostwo Mereckie. Mateuszowi Zyniewowi Staroście Berznickiemu na starostwo Rumszyskie. Adamowi Skirmontowi Sędziemu Ziemińskiemu Pińskiemu na starostwo Krzywosielskie i Pleszczyckie z wioskami Mołodelczyn, Berezce, Sietyck i Łosicze. Kurzenieckiemu Sędziemu Grodz. Pińskiemu na starostwo Markowskie i Wileyskie, oraz na wieś Zarudzie z włokami pustemi Omyto seu Przykładniki zwanemi. Wierpszy Krayczemu i Posłowi powiatu Rzeczyckiego na starostwo Metelskie i woytostwo Siemnieńskie. Zabieli-

łowi Łowczemu W. X. Lit. na starostwo Wilkiskie z łąką Wodessą i Ostrowem wyspą seu Langas zwaną. Platerowi Staroście Infantalskiemu na starostwo Dangielskie. Burzyńskiemu Woiewodzie Mińskiemu na starostwa Krasnosielskie, i Zachalskie. Ogińskiemu Staroście Dorszunickiemu na ststwo Dorszunickie. Kurzenieckiemu Marszałkowi powiatu Pińskiego na starostwo Szymańskie. Puzyńskie Staroście Filipowskiemu na ststwo Filipowskie. Puzyńskie Generał-Adiutantowi I. K. Mci na dzierżawę Bernatany. Ważyńskiemu Podkomorzemu Oszniańskiemu na starostwo Krewskie. Orzeszkowi Sędziemu Ziemińskiemu Pińskiemu na Rutkowskie włoki w Pińskim. Wiśniewskiemu Sędziemu Ziemińskiemu Pińskiemu na ststwo Gnicwiszyńskie. Róży z Platerow Strutyńskiej na starostwo Seyweyskie i Wizańskie, oraz na wsie Bolcie, Zyrwiny z włokami Gieluzańskimi. Graffom Manuzzi Starostom Opeskim na starostwo Opeskie i woytostwo Grycińskie. Łopotowi Staroście Bobruyskiemu na ststwo Bobruyskie. Hornowskiemu Sędziemu Ziemińskiemu Brzeskiemu na ststwo Hubskie. Rodziewiczowi Sędziemu Grodz. Smoleń. na ststwo Pucpicińskie. Zyniewłowi Sędziemu Grodz. Wołkowyskiemu na ststwo Czywilskie. Zabiellowi Podkomorzemu I. K. Mci na starostwo Telszowskie. Dzierzbickiemu Podkomorzemu I. K. Mci na dzierżawy Wartele i Postawe. Narbutowi Cześnikowi Lidzkiemu na starostwo Trabskie. Iankowskiemu Koniuszemu Lidzkiemu na starostwo Pokretońskie. Bystramowi Maiorowi gwardyi W. X. Lit. na starostwo Szakinowskie Bulharynowi Staroście Bakunowskiemu na dzierżawę Bakunowską. Paskowskiemu Koniuszemu wdztwa Brzeskiego na ststwo Pilwskie. Schilingowi Generał-Lieutenantowi wojsk Rosyjskich na dzierżawę Poberle. Ianowi Michniewiczowi Maiorowi i Fligel-Adiutantowi I. K. Mci na starostwo Puluńskie. Kończy Skarbn. Kow. na dz. Korniałow, Koniuchy i Uszledzie. Ierzemu Turneau Podkomorzemu I. K. Mci na dzierżawę Pobersztele alias Podziuny. Bystramowi Kapitanowi I. K. Mci na starostwo Michalskie, czyli woytostwo Podlinkowskie. Lubańskiemu Komornikowi Pińskiemu na starostwo Ozierzycie. Malinowskiemu na starostwo Stoklińskie. Ianowi Zadarnowskiemu na dzierżawę Iurgielany. Middletonowi Porucznikowi I. K. Mci na dzierżawę Kiże seu Kiziowo w Kowińskim. Borowskiemu Pisarzowi Grodzkiemu powiatu Upitskiego na starostwo Subockie. Chodakowskiemu na dzierżawę Upinę. Michałowi Kończy na dzierżawy Kawle, Okaynie i Szliki. Ci wszyscy podług obowiazkow prawa Koronnego zachowują się: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 680, tit. Nadgroda.*

UU. zaś Andrzejowi i Pauli Ogińskim Sekre. WW. W. X. Litewsk. na starostwo Płotelskie z wsią Strybaycie, i na starostwo Kadary-

skie z wsią Brzozową i leśnictwo Maćkowskie. Ur. Xawerowi Ogińskiemu Strażnikowi Polnemu Litew. na starostwo Retowskie. Ur. Konstantemu Brzostowskiemu Podskarbie. W. X. Litew. na starostwa Puńskie, Daugowskie, Orańskie i Koniawskie. Franciszkowi Niemcewiczowi Sędziemu Brzeskiemu Lit. na starostwo Rewiatyckie. Goreckiemu Regentowi Nowogrodzkiemu na dzierżawę Rakanciszka, przywileje na przeżycie obiecane z obowiązkiem dwóch kwart płacenia ad vitae tempora. *Ibidem*, f. 680, *tit.* Nadgroda.

Warunek przywileju cessy starostwa Preńskiego na osobę Ur. Xięcia Kazimierza Sapięhy Generała artylerji W. X. Lit. a post fata tegoż, emphyteusis na pomienione ststwa successorom zabezpiecza się. *Ibidem*, f. 683, *tit.* Upewnienie.

Dożywocie na ststwo Wołpięskie i klucze Dubno, Stary Dworzec, Kołodzieżno, dla UU. Platerow Pisarz. WW. W. X. Lit. post fata W. Xcia Iabłonowskiego przeszłego Woiewody Nowogrodzkiego ostrzeżone; a post fata UU. Platerow emphyteusis successorom warowana. *Ibidem*, f. 684, *tit.* Upewnienie.

Emphyteusis na ststwo Borysowskie U. Xięciu Ludwikowi Radziwiłłowi Miecz. W. X. Lit. post fata possessorum. *Ibidem*, f. 685, *tit.* Nadanie.

Ur. Michałowi Ronikierowi Cześnik. W. Lit. na starostwo Chweydańskie i woytostwo Woynutskie emphyteusis: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 685, *tit.* Emphyteusis.

Ur. Ierzemu Szaumanowi Sędziemu Grodzkiemu Brasławskiemu na starostwo Bieckie w Połoc. i dzierżawę Borkowszczyzna emphyteusis. *Ibidem*, f. 686, *tit.* Emphyteusis.

Ur. Bogumiłowi Duninowi Tomaszewiczowi Sędziemu Grodzkiemu Brasławskiemu na ststwo Botockie i Brasławskie emphyteusis. *Ibidem*, f. 687, *tit.* Emphyteusis.

Ur. Michałowi Bulharynowi Pisarzowi ziemi Wołkow. na starostwo Iałowskie emphyteusis. *Ibidem*, *tit.* Emphyteusis starostwa.

Ur. Michałowi Pruszanowskiemu Sędziemu Gr. i Podcz. Rzeczyckiemu na dzierżawę Kokoszyce i Iarniew, starostwo Lubonickie z dzierżawą Stoupiszczem emphyt. *Ibidem*, f. 688, *tit.* Emphyteusis.

Dożywocie i emphyteusis na starostwo Gulbińskie dla Ur. Ottona Igielstrohma Generała Maiora wojsk Ros. *Ibidem*, *tit.* Assekuracja.

W. Franciszkowi Czarneckiemu Kasztelanowi Braclawskiemu na dzierżawę Swałowicze emphyteusis. *Ibidem*, f. 689, *tit.* Emphyteusis.

Ur. Leonowi Maleszewskiemu na starostwo Zydeykańskie emphyteusis. *Ibidem*, f. 690, *tit.* Emphyteusis.

Emphyteusis na starostwo Małogostskie cum atinentiis i na woytostwo, że UU. Stanisławowi i Annie z Kluszewskich Szaniawskim służy dla niedokładności prawa 1775 deter-

minowano: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 909, *tit.* Obiaśnienie.

Vide plura tit. Starostwa. Dożywocie.

Evocatio extra forum, vide tit. Forum.

Eksekucya dekretow.

Starostowie Grodowi i ich Urzędy w Koronie, a w Litwie ciż, i Urzędy Ziemskie, wszystkich iurydyky dekreta eksekwować obligowani; a in casu oppozycyi, Kommissyi Wojskowej o pomoc przez list i manifest, de impedita executione uczyniony, zarekwirować powinni, która ią bez zwłoki przystawi: *Konst.* 1768, v. VII, f. 730, *tit.* Eksekucya.

Eksekucya tamowana być nie ma, gdyby nawet jure victus, in elusionem dekretu executionis transfuzją lub donacją fortuny uczynił. *Ibidem*, f. 687, *tit.* Złączenie, *puncto* Zapobiegając.

In casu rebellis oppositionis za pierwszym dekretem executionis, pars jure vincens do Trybunału po powtorny executionis dekret udać się ma, cum adhibitis copiis militaribus, czego Kommissya Wojskowa denegare nie powinna. *Ibidem*, *puncto* Przypozwy.

Targający się na wojskową pomoc rebelliter, ultra delictum facti, 12 niedziel więzy in fundo siedzieć i 2000 grz. ex registro tactorum zapłacić ma. *Ibidem*.

Dla przyspieszenia eksekucyi sprawiedliwości, ad actus calculationis, inquisitionis, verificationis et exdivisionis po trzech każdej stronie Urzędników zapisywać pozwolono; aby in casu niezicchania jednego, drugi lub trzeci, actum dopełnić: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 535, *tit.* Registr.

Dekrety assessorskie W. X. Lit. Urzędy Ziemskie i Grodzkie eksekwować obligantur. *Ibidem*, f. 541, *tit.* O eksekucyi.

Plura vide tit. Dobra. Sądy. Kommissye. Trybunał. Dekreta.

Ex-officia, vide tit. Miasta. Wojsko.

Exorbitancye.

Pozostałe od poprawnych exorbitancye, do Seymu Electionis odłożone: *Konf. Gen. Koron.* 1764, v. VII, f. 110, *tit.* Exorbitancye.

Feuda.

Ius feudorum Rzeczypospolitey należące, approbowane: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 598, § 10.

Ius reversionis et feudi do Prus i powiatow Bytowsk. i Lemb. Krolowi IMci Prusk. przez Rzeplitą ustapione: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 38, *art.* 3. 4.

Plura vide tit. Xięstwa.

Foralia, vide tit. Iarmarki.

Forma Rządu.

Akt osobny formę Rządu w traktacie r. 1768 przepisujący, tey co i traktat powagi i mocy

deklarowany: *Trak.* 1768, v. VII, f. 566, *art.* 4.

Taż forma Rządu od Nayiaś. Katarzyny II Imperatorowy i successorow icy gwarantowana, w całości nienaruszenie zachowana być ma. *Ibidem*, f. 567, *art.* 5.

Forma Rządu aktem osobnym traktatu r. 1768 przepisana zamyka się w prawach kardynalnych. *Vide tit.* Prawa Kardynalne, i materye Status, *ktore znajdziesz tit.* Seymy.

Rząd Rzeczypospolitey wolny zawsze i niependujący zostanie: z Krola, Senatu, i Stanu Rycerskiego złożony: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 62, § 3.

Opis formy Rządu *dokładniey masz: tit.* Krol. Seymy. Rada. Prawa kardynalne.

Fortece, vide tit. Zamki.

Forum.

Zapozycujący evocatorie extra provinciam o dobra, karany być ma, i proces traci: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 60, *tit.* Rozdzielenie Trybunałow.

O dobra na granicach dwóch prowincyi leżące, tam forum, gdzie proces zaczęty. *Ibidem*, f. 61.

W Xięstwie Żmudzkiem po zafundowaniu dwóch Ziemstw lub Grodow, i uczynioney powiatow repartyey, evocatio extra forum ostrzeżona: *Konst. Lit.* *Seymu Coron.* 1764, v. VII, f. 409, *tit.* Pozwolenie.

Prawa de evocatione 1662, 1678, 1726, 1764, reasumowane, i deklarowane: aby nikt ex possessione z Małey do Wielkiej Polski, i na wzajem, iako i obywatel Litewski do Trybunału Koron. i na wzajem; tudzież o fortuny za granicą leżące, do Sądu Rzeplitey pociągany nie był pod karą 1000 grzywien ac nullitate decretorum: *Konst.* 1768, v. VII, f. 729, *tit.* Evocatio.

Duchownym z dobr dziedzicznych in foro terrestri vel castrensi odpowiadać kazano, a in causis simplicium injuriarum według dawniejszey konstytucyi. *Ibidem*, *tit.* Forum.

O dziesięciny forum Sądow tylko Ziemskich przepisano, salva appellatione do Trybunału. Evocantes zaś o nie do Sądu Duchownego, 1,000 grzywien zapłacą. *Ibidem*, *tit.* O dziesięcinach.

Plura vide tit. Dziesięcina. Sądy. Trybunał. Kommissye. Miasta.

Fundacye.

Fundacye nowe i zapisy, favore communitatum Stanu Duchownego, sine consensu Ordinum Reipublicae, sub nullitate zakazane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 819, *tit.* O nieoddalaniu

Approbacya fundacyi domu nacyonalnego w Rzymie pod tytułem S. Stanisława Biskupa i męczennika wraz z szpitalem i alumnatem, pod protekcją od Nayiaśniejszego Stanisława

Augusta przyjęty: *Seym Coron.* 1764, v. VII, f. 373, *tit.* Approbacya.

Fundacya Wigierska XX. Kamedułow podług opisu Augusta II stwierdzona: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 548, *tit.* Rozgraniczenie.

Fundacya W. Kazimierza Steckiego Kasztelana Kiiowskiego XX. Iezuitow Żytomirskich, tak co do missyi, iako i szkol approbatur: *Konst.* 1768, v. VII, f. 763, *tit.* Approbacya.

Fundacya Warszawską WW. Panien Kanoniczek Warszawskich we wszystkich opisach i zapisach przez Ur. Annę z Zahorowskich Zamoyską Ordynatową uczynionych, Stany Rzeplitey approbiują; a I. K. Mość Nayiaś. Stanisław August protekcją swoją przyrzeka. *Ibidem*, f. 814, *tit.* Approbacya.

Fundusz OO. Bazylianow prowincyi Koron. na Ujazdowie, z mocą kupienia za 200,000 zł. dobr, i obligacją uczenia ięzykow Greckiego, Słowiańskiego, i skoropismu, stwierdzony. *Ibidem*, f. 815, *tit.* Approbacya.

Fundacye dwie klasztorow OO. Bazylianow w Humanu, i OO. Trynitarzow w Brahiłowie W. Potockiego Woiewody Kiiowskiego approbowane. *Ibidem*, *tit.* Approbacya.

Fundacya XX. Iezuitow w Düneburgu z dobrami Aulią i Uzwałdą potwierdzona. *Ibidem*, f. 816, *tit.* Approbacya.

Fundusz OO. Reformatorow prowincyi Pruskiej W. Szymona Zaręby, Kasztelana Konarskiego Sieradzkiego w dobrach Zaręby stwierdza się. *Ibidem*, f. 817, *tit.* Desiderium.

Approbacya fundacyi OO. Dominikanow nowicyatu w Poporciach przez Ur. Stan. Beynerta Skarbego W. X. Lit. z przyłączeniem dobr Poporcie i Kozalinszki w wojewodztwie Trockiim, a Tumilowicze w powiecie Oszmiańskim: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 864, *tit.* Reintroductio.

Tamże OO. Dominikanie Troccy do zamku Trockiego reindukowani, z obowiązkiem wystawienia więzy, archivum i refektarza obszernego na Seymiki. *Ibidem*.

Fundusz collegium Witebskiego XX. Iezuitow approbatur. *Ibidem*, f. 865, *tit.* Potwierdzenie.

Fundacya XX. Scholarum Piarum w Opolu w wojewodztwie Lubelskim przez s. p. W. Iana Tarło Woiewodę Sandomirskiego, wraz z inkorporacją plebanii Opolskiej, tudzież szkoła rzemieślnicza od tychże xięzy tamże erygowana, approbowane: *Seym Coron.* 1764, v. VII, f. 373, *tit.* Szkoła.

Collegiis XX. Scholarum Piarum prowincyi Koron. nabycie dobr prawem dziedzicznym pozwolone, tak, aby dobra kupione razem wzięte, summy 800,000 zł. nie przechodziły, na co Ziemstwom i Grodom bacność mieć i świadectwa do Metryk Koronnych odsyłać nakazano: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 277, *tit.* Umocnienie.

Approbacya fundacyi XX. Scholarum Piarum w Rydzynie i probostwa tamże na fundusz

przyłączonego: *Konst. 1775, v. VIII, f. 277, tit. Approbacya.*

Approbacya nadanego od Kommissyi Edukacyi Narodowej XX. Scholarum Piarum dla nowicyatu collegium po-Iezuickiego w Drohiczynie z probostwem i wsią Bużyska, oraz z mocą kupienia gruntów za 50,000 zł. i zamiany dalszych gruntów. *Ibidem, f. 278, tit. Collegium.*

Collegiis XX. Scholarum Piarum prowincyi W. X. Lit. wszystkie generalnie potwierdzone fundusze: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 664, tit. Umocnienie.*

Tamże każdemu collegium dla zabudowania, potrzebne place i wioskę za 60,000 zł. kupić pozwolono; ogołem zaś kupno to 500,000 zł. przenosić nie ma, i tylko do lat 10 służy. *Ibidem.*

Na nowicyat jedno collegium post suppressam Societatem Iesu z obrania Kommissyi Edukacyi Narodowej teyże prowincyi Scholarum Piarum przyrzeczone. *Ibidem.*

Fundacya Ur. Ignacego Scypiona Podstol. W. X. Lit. i Styty Lidzkiego XX. Piarow w Lidzie approbat: z pozwoleniem przykupienia placu do zabudowania potrzebnego. *Ibidem, f. 663, tit. Utwierdzenie.*

Wsie Sztecheliszki, Staniuny, Pollakupy albo Dankiuny kościołowi w Poniewiezu od Zygmunta III nadane, za fundusz XX. Scholarum Piarum w Poniewiezu wiecznie przyznane. *Ibidem, f. 666, tit. Rekognicya.*

Fundacya WW. OO. Dominikanow w Winnicy, przez Ur. Michała Grocholskiego Sędziego Braclaw. approbat: *Konst. 1775, v. VIII, f. 278, tit. Approbacya.*

Fundusz szkół i konwiktu W. Michała Kosmowskiego Opata Trzemeszyńskiego approbowany. *Ibidem, f. 281, tit. Ubezpieczenie.*

Fundacya WW. Panien Wizytek Lubelskich z prawami do wsi Motycza, gruntów na Rurach, placow przy klasztorze, i wsi Krężnicy, approbat: *Ibidem, f. 318, tit. Rezolucya.*

Fundacje klasztorow XX. Karmelitow Kowieńskich przez W. Szczyta Kasztelana Smoleńskiego: Staro-Miodzilskiego przez Ur. Antoniego Koszczyca Starostę Zarzyckiego; i Antoleptskiego przez W. Strutyńskiego Kasztel. Infantskiego poczynione, approbat: ze wszystkimi nadaniami, zapisami. Procz zapisow UU. Oziembłowskich Podśęd. Wilkomirskich dla klasztoru XX. Karmelitow Kowieńskich przez Ur. Morykoniego Podkomorzego Wilkomirskiego dysputowanych: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 663, tit. Approbacya.*

Fundusz przez Ur. Felixa Paca Podkom. W. X. Lit. WW. Panien Benedyktynek Wileńskich z dobrami Dzieszna, Ostrowiec, Wiażyn, Chalin z Porudominem approbat: *Ibidem, f. 664, tit. Approbacya.*

Fundusz XX. Maryanow w Mirosławiu przez UU. Ważyńskich Skarbn. W. X. Lit. stwier-

dzony: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 665, tit. Potwierdzenie.*

Approbacya funduszu WW. PP. Brygidek Grodzieńskich przez W. Ale. Wiesiołowską Marszał. W. X. Lit. fundowanych. *Ibidem, tit. Warunek.*

Fundacya W. Ieleńskiego Kasztelana Nowogrodzkiego XX. Augustyanow w Glinciskach approbowana. *Ibidem, f. 732, tit. Dobr.*

Fundusz Seminarium i missyi Ruskiej w Żytomierzu z zapisem 200,000 zł. przez Pobożnego Michała Prymowicza Officyała Kiiowskiego Ruskiego approbat: gdzie plac potrzebny na zabudowanie, Kommissarze wyznaczeni wytknąć powinni: *Konst. 1776, v. VIII, f. 913, tit. Pozwolenie.*

Fundacya Przewieleb. Xiędza Szaniawskiego Biskupa Krakowskiego XX. Komunistow w Kielcach dla edukacyi Szlachty, z wsią funduszową Widuchowa, approbat: z warunkiem, iż ta fundacya od władzy Kommissyi Edukacyiney zależyć ma. *Ibidem, f. 914, tit. Approbacya.*

Fundacya Ur. Iana Ilińskiego Starosty Żytomirskiego WW. OO. Bernardynow w Żytomierzu approbat: *Ibidem, f. 917, tit. Approbacya.*

Fundacya WW. PP. Miłosiernych reguły S. Wincentego w Żytomierzu, od niegdy Przewielebnego Żaluskiego Biskupa Kiiowskiego, stwierdzona. *Ibidem.*

Plura vide tit. Klasztory. Dobra duchowne. O funduszach edukacyjnych: vide tit. Szkoły. Kommissya Edukacyina.

Garniec, vide tit. **Miary.**

Generał, vide tit. **Woźny.**

Generał artylleryi, vide tit. **Artyllerya.**

Generał-Lieutenant, Generał-Maior, vide tit. **Wojsko.**

Gleyty.

Gleyty tylko na 6 miesięcy, i to przed dekretemi ad iure agendum, a nie przeciw dekretem dawane będą: *Pacta Con. 1764, v. VII, f. 204, § Dekretow.*

Gleyty z Kancellaryi W. X. Lit. od obywatelow potrzebowane, aby przy warowaniu loci standi dla aktykowane, robur suum nie miały, nakazano: *Konst. Lit. Seym Coron. 1764, v. VII, f. 409, tit. O gleytach.*

Głos wolny, vide tit. **Seymy.**

Gory Olkuskie, vide tit. **Mennica.**

Granice.

Kommissye graniczne na Podolu, bez Senatorsa odprawiać pozwolono: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 67, tit. Ostrzeżenie.*

Spory o granice między wojewodztwami Kiiowskim i Braclawskim kommissyi wyznaczonej, zakończyć nakazano: *Konst. 1766, v. VII, f. 490, tit. Kommissya. — Vide tit. Kommissye szczegulne.*

Spory o granice między Katolikami i Dyssydentami o dobra kościelne ad Iudicium mixtum podług traktat. 1768, (v. VII, f. 582, § 7) nalażaly; a traktatem r. 1775 do Assessoriy cum pari nro Assessorum Dissidentium odesłane: v. VIII, f. 61, art. 1, nro 3.

Granicznym sprawom forum, Ziemstwo przepisane, zkađ na grunt odesłane być maia praecisa appellatione a pracliminariis: *Konstyt. 1768, v. VII, f. 705, tit. Złączenie, puncto: ze w Trybunałach.*

Mappę graniczną Officyalista sądzący podpisać powinien. *Ibidem.*

Graniczna sprawa do Trybunału wytoczona, na grunt na powrot, nie do Komornika, ale do Podkomorzego odesłana będzie; który gdy pierwszy dekret approbuic, rzecz za niewzruszoną poczytana być ma. *Ibidem.*

Zabor gruntow, lasow, ante decisionem causae granitialis, 1000 grz. i 4 niedziel wieży ukarany będzie. *Ibidem.*

Czyniący kwestyą o granice, violenter icy pretendować nie ma, ani żadnych szkod czynić, pod winą 100 grzywien i 4 niedziel wieży; strona zaś posiadająca grunt zadysputowany, po dekrecie oddać go, cum calculo seu bonificatione obligatur. *Ibidem.*

Całość i zachowanie granic państw Rzeczypospolitej od Rossyi, i na wzajem granic Rosyjskich w Europie od Rzeplitej, gwarantowana sacrosancte na wieczne czasy: *Trakt. 1768, v. VII, f. 565, art. 2.*

Opis granic między Rzeczpospolitą Polską, Austryą, Moskwą, i Prusami: *Trakt. 1775, v. VIII, f. 20, 31, 42.*

Kommissya graniczna między Rzeczpospolitą i Dworami Wiedeńskim, Petersburskim, i Berlińskim: *Konst. 1775, v. VIII, f. 111, tit. Wyznaczenie.*

Nota Ministrow Rzeplitej, o zajęcie kraiu nad opis traktatu r. 1775. Tamże odpis na nią Ministrow Wiedeńskiego, Petersburskiego, i Berlińskiego. *Ibidem, f. 123, tit. Noty.*

Ratyfikacya i zamiana konwencyi granicznej z Dworami Wiedeńskim, Petersburskim, i Berlińskim, I. K. Mci Stanisławowi Augustowi poruczona: *Konst. 1776, v. VIII, f. 844, tit. Moc ratyfikacyi.*

O processie granicznym, vide tit. Trybunał.

Graeco-Nienniti, vide tit. **Dyssydenci.**

Grecka religia, vide tit. **Dyssydenci.**

Groble, vide tit. **Mosty.**

Grody.

Urzędy Grodzkie w swych wojewodztwach sub amissione officii, maia micć niezmysloną pos-

sessyą: *Konst. 1768, v. VII, f. 703, tit. Złączenie, punc. Appellacye.*

Grody uniwersaly i dyspozycye Kommissyi Skarbowey bez opłaty, pod odpowiedzialnością w Sądach Kommissyi teyże, przyjmować powinny: *Konst. 1776, v. VIII, f. 897, tit. Obiaśnienie.*

Urzędem Grodzkim podatek czopowego i szelężnego odbierać zlecono: *Konst. 1766, v. VII, f. 437, tit. Czopowe.*

Tranzakcy w Grodzie Łowickim Prymasom czynić pozwolono, i ważność tychże ostrzeżona: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 69, tit. Grod Łowicki.*

Pozwolenie Grodu Szreńskiego dla ziemi Zawskrzyńskiej, z mocą kreowania przez Starostę Płockiego Urzędnikow: *Konst. 1768, v. VII, f. 730, tit. Grod.*

Ustanowienie Grodu w Rypinie dla ziemi Dobrzyńskiej: a Staroście Bobrownickiemu kreacya Urzędnikow zalecona. *Ibidem, f. 731, tit. Ustanowienie.*

Erekeya suscepty grodzk. w Prasnyszu. *Ibidem, tit. Postanowienie.*

Postanowienie Grodu w Goniądzu, z iurydykcyą sądową, z obligacyą dla Styty Brańskiego kreowania Urzędnikow szlachtę tamże possessyonatow; a tych Sądow kadencye następujące: 1mo. feria 2da post festum Purificationis B. V. M.; 2do. feria 2da post dncam Rogationum; 3tio. feria 2da post festum S. Ioannis Bapt.; 4to. feria 2da post festum SS. Simonis et Iudae. *Ibidem, tit. Ustanowienie.*

Przygodek w Tucholi dla alternaty między Skarszewami erygowany. *Ibidem, f. 733, tit. Warunek.*

Generałowi Wielkopolskiemu otwarcie Sądow Grodzk. i Sędziow postanowienie w Gnieźnie nakazano. *Ibidem, f. 747, tit. Wojewoda Gnieźnieński.*

Pol-Grodek w miasteczku Podgorzu, na Grod podniesiony, gdzie Sądy Ziemskie i Grodzkie Inowroclawskie sądzić się maia: *Konstyt. 1776, v. VIII, f. 907, tit. Ustanowienie.*

Grod Bobrownicki dla ustanowienia nowego w Rypinie, zniesiony: *Konst. 1775, v. VIII, f. 287, tit. Przeniesienie.*

Plura vide tit. Sądy Grodzkie. Starosta. Podatki. Wexle.

Grzywna.

Menniczna, vide tit. Mennica.

O sądowych, vide tit. Trybunał. Sądy. Kommissye.

Gwałt szlachty, vide tit. **Szlachcic.**

Gwardya I. K. Mci.

Najiaśniejszemu Stanisławowi Augustowi ctery regimenta, to jest dwa piesze: Koronny i Lit. dwa konne: Koronny i Litewski, dla bezpieczeństwa i powagi oddane, z kaucyą aby tych kommandant był szlachcic Polski;

A za pomienione gwardye, Kommissyi Wojskowej Koronney i Hetmanom Lit. żołnierza w proporcję pomnożyć zalecono: *Pact. Conv. v. VII, f. 203, § Obfite.*

Tamże I. K. Mci 1,200 żołnierza nadwornego trzymać pozwolono, z ostrzczeniem względem kommandanta iako wyżey. *Ibidem.*

Cztery te wspomniono regimenta gwardyi, oddane per pacta conv. pod dyspozycją I. K. Mci, procz posłuszeństwa, co do likwidacyi i karności żołnierskiej, do Kommissyi Wojskowej należeć będą: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 352, tit. Deklaracya.*

Znowu też regimenta gwardyi I. K. Mci, oddane władzy wojskowej, iak były za Augusta III: *Konst. 1775, v. VIII, f. 88, tit. Obiaśnienie, nro 5to.*

Też cztery regimenta gwardyi Kor. i W. X. Lit. pod zwierzchność I. K. Mci podług prawa 1764 powrocone: *Konst. 1776, v. VIII, f. 850, tit. Powinności, nro 6.*

Officerowie, towarzystwo, i żołnierze milicyi nadw. I. K. Mci za żołnierza Rzeplitey w pułkach i batalionie garnizonu Grodzieńskiego poczytani. Płaca atoli tej milicyi, skarbowi I. K. Mci zostawiona; a post sera fata Nayaśnieyszego Stanisława Augusta, z intrat stołowych utrzymana będzie, aż do oświadczenia nowo obranego Krola, czy zachować, czyli rozpuścić zechce też milicyą. *Ibidem, f. 867, tit. Komput.*

Powiększenie porcy gwardyi I. K. Mci: *Konst. 1766, v. VII, f. 455, tit. Polepszenie.*

Culaga gwardyi konney i pieszey Litew. konstyt. 1766, in casu konsystencyi w Warszawie, postąpiona, corocznie na każdym miejscu płacona być ma: *Konst. Lit. 1768, v. VII, f. 822, tit. Culaga.*

Regimentowi gwardyi pieszey Kor. trzecia część płacy zaległej gdy z remanentow nie będzie dobrana, przez skarb Koronny we dwa lata wypłacona być ma: *Konst. 1775, v. VIII, f. 153, tit. Ubezpieczenie.*

Gwardyi konney Lit. niedobior 24,405 zł. z adyktamentu sobie należącego w skarbie Lit. przyznany: *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 924, tit. Kwit.*

Plura vide tit. Woysko.

Handel, vide tit. Kupcy i kupiectwo.

Heretycy, vide tit. Dyssydenci.

Hetman.

Hetmanom Wielkim obojga Narodow, po Marszałkach Wielkich, a Polnym po Marszałkach Nadwor. miejsce w Senacie wyznaczono, i że te Ministeria z krzesłem senatorskim łączone być nie mają, deklarowano: *Konst. 1768, v. VII, f. 677, tit. Buławy.*

Władza Hetmanow WW. Kor. między nich i Kommissyą Wojskową podzielona: *Konf. Gen. Koron. 1764, v. VII, f. 50, tit. Kommissya.*

W czasie wojny, woysko do zupełney Hetmana władzy i Sądow jego należy. *Ibidem.*

Posłaniectwa wszelkie od oryentalnych potency, przez Hetmanow, a w niebytności tych, od przydującego in Collegio Bellico mają być przyjmowane, i rapport I. K. Mci z Radą, lub Stanom czyniony: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 351, tit. Deklaracya.*

Kommenda Hetmanowi W. Kor. odięta, a Regimentarzowi nowo kreowanemu dana: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 8, tit. Postanowienie Regimentarza.*

Uchylenie niektórych wyrazow konstyt. Convocationis *tit. Kommissya Wojskowa*, ktoreby tłumaczone być mogły na dotkliwość Hetmanow Kor. *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 351, tit. Deklaracya.*

Hetmani W. X. Lit. na instancją wdztw przy dawnych prawach a mianowicie 1717 r. na Seymie Convocat. zostawieni: *Konfed. Gener. Lit. 1764, v. VII, f. 171, tit. Zachowanie.* Ale i tych powaga na Seymie Coron. 1764 przez ustanowienie Kommissyi Wojskowej określona: *Konst. Lit. Seymu Coron. 1764, v. VII, f. 387, tit. Kommissya.*

Taż *Kommissya razem z Hetmanami W. X. Lit. pod prawa Koronne od roku 1768 podciągnięta.*

Ordynanse, expedyce wojskowe wszystkie pod imieniem Hetmanow wychodzić mają, gdy się actu na swych respective Kommissyach znaydować będą: *Konst. 1766, v. VII, f. 464, tit. Dozwolenie.*

Regimenta, procz rapportow do Kommissyi Wojskowej, drugie Hetmanom, wzywawszy leyb-gwardye, przysyłać mają. *Ibidem.*

Patenta na szarże officerskie w regimentach konnych i pieszych hetmańskich, do Hetmana należą. *Ibidem.*

Warty z 40 ludzi Hetmani mieć powinni. *Ibidem.*

Pensya dla tychże dwoma ratami Marcową i Septembrową ostrzeżona. *Ibidem.*

Prerogatywy wzyż położone, że tylko owoczesnym służyć miały Hetmanom, warowano. *Ibidem.*

WW. Hetmani WW. a w niebytności tych Polni, przydować w Kommissyach mają; a gdy tych nie będzie, primus in ordine z Kommissarzow: *Konst. 1768, v. VII, f. 675, tit. Kommissye.*

Rapporta takie iak do Kommissyi, WW. Hetmanom od woyska oddawane będą, procz regimentow I. K. Mci poruczonych. *Ibidem.*

Forsztellacya Officerow we wszystkich regimentach, procz Krolewskich, WW. Hetmanom Wielkim przyznana. *Ibidem. — Vide o tym niżej.*

WW. Hetmani WW. mogą mieć na ordynansie iednego Officerza z każdego regimentu, i po dwoch towarzystwa. *Ibidem.*

Strażnikow, Obożnych Polnych, sami WW. Hetmani WW. patentować będą. *Ibidem. — Upadła ta prerogatywa po konst. r. 1776.*

Procz regimentow dragonii, dwie kompanie, Kommissye WW. Hetmanom WW. na assistencye przydawać mają. *Ibidem.*

WW. Hetmani Polni mają mieć assistencyą z regimentow konnych i piechoty Węgierskiej. *Ibidem.*

Garnizonu Warszawskiego służba, który z 3,000 składać się może, z dwoch Koronnego, a iednego Lit. woyska: od Hetmana W. Koronnego dependować ma. Karność zaś wewnątrzna woyska Lit. od Hetmana W. Lit. pariratione, gdyby Krol w Litwie rezydował, o Hetmanie W. X. Lit. rozumie się. Hetman W. Koronny garnizon Warszawski na rekwezycją Rady odmienić powinien. Hetmani chcący fortecę zakładać, Radzie plan podadzą, a ta Stanom Rzeczypospolitey. Rada ostrzeże Hetmanow, iezli urlopnikow rewokować mają. Hetmani z Radą ułożą liczbę i płacę dla żołnierzy około drog, kanałow, i rzek publicznych pracować mających; od czego żołnierz wolny w miesiące mustry, i czasie obozowania. In casu wykroczenia Hetmanow, upomnieni będą od rady, a trwający w swoim sprzeciwieniu, na Sądy Seymowe zapozwani zostaną. Rachunek expens extraordinarynych na Seym wygotowany, wprzod Radzie komunikować będą. Karność, posłuszeństwo, mustra, ubior, lokacya, słowem kommenda generalna Hetmanom należy. Nominacya Officyalistow Kancellaryi Wojskowej, Hetmanom przyznana. In reliquo przy dawnych prawach zostawieni: *Konst. 1775, v. VIII, f. 103, tit. Hetmani.*

Hetmanom WW. służy danie pozwolenia sprzedania gaży Generałow Lieutenantow i Majorow za czteroletnią płacę. Hetman W. Koronny ma prawo kreowania Officyerow w regimentach, i brygadach narodowych, od Chorążego aż do Kapitana inclusive, iednak za rekomendacyą Szeffa. W regimentach polnych Koron. Hetmanom Polnym Koron. też prawo służy. — Tamże Hetmanom Poln. prawa zabezpieczone: *tit. Obowiązki.* — Hetman W. Koron. ma starać się o przetłomaczenie i przedrukowanie xiąg lepszych wojskowych w obcych językach, i one po regimentach porozsyłać: *Konst. 1775, v. VIII, f. 157, tit. Supplement.*

Prawa te i prerogatywy WW. Hetmanow, prawem roku 1776, w ten sposob określone.

1. Kreacya Officyerow utriusque authoramenti, począwszy od Strażnikow i Obożnych Polnych, aż do najmniejszego Officyera subalterna powyższemi konstytucyami Hetmanom warowana, I. K. Mci oddana, tak że gdy I. K. Mci za rekomendacyą Szeffow da wakans, Departament Wojskowy publikować go powinien: *Konst. 1776, v. VIII, f. 850, tit. Powinności, nro 7.*

2. Rotmistrze chorągwi Polsk. przy nominacyi towarzystwa i Officyerow zostawieni. *Ibidem.*

3. WW. Hetmani WW. i Polni mają miejsce w Departamencie Wojskowym, w Radzie zaś

tylko ten, który na Seymie obrany będzie. *Ibidem, nro 1.*

Hetmani, ordynanse wszelkie wspólnie z Departamentem Wojskowym po skassowaniu Kommissyi Wojsk. wydawać będą, co do karności i służby woyska. Ruszenie zaś z kwater woyska, Radzie in pleno służy: *Konst. 1776, v. VIII, f. 850, tit. Powinności.*

Ordynanse do woyska Koronnego przez W. Hetmana W. K. a do woyska Litew. przez W. Hetmana W. Lit. w nieprzytomności zaś z tych iednego, przez WW. Hetmanow Polnych lub in absentia tych, przez pierwszego in ordine w Departamencie podpisane będą. *Ibidem.*

Plura vide tit. Kommissya Wojskowa. Rada, i tamże Departament Wojskowy. Woysko.

Hultaie, vide tit. Beśpieczeństwo.

Hyberny.

Zamiana dobr niektórych hybernowych, *vide tit. Starostwa. Dobra. Zamiana.*

Zniesienie podatku hyberny, a na to miejsce puł podymnego w dobrach stołowych i Krolewskich naznaczenie: *Konst. 1775, v. VIII, f. 137, tit. Zniesienie.*

Iarmarki.

Foralia albo targowe w miastach Krolewskich z uchyleniem wszelkich przywilejow zniesione, pod winą 2,000 grzywien w Grodzie lub Ziemstwie skazać mianą: *Konst. Seymu Coron. 1764, v. VII, f. 333, tit. Zniesienie.*

Korczyki od zboża, podniesienie monety i złota, szafuntowe łyżki od potażow i inne podobne w Gdańsku, i w innych miastach extorsyie, zniesione: *Konst. Seymu Conv. 1764, v. VII, f. 34, tit. Clo.*

Przywilej Augusta III, na iarmark w Sielcach w wojewodztwie Lubelskim, a ziemi Łukowskiej, z przepisem czasu dla niego od niedzieli zapustney approbatur; i drugi 1 Lipca dwuniedzielny pozwolony: *Konst. Seymu Cor. 1764, v. VII, f. 375, tit. Iarmark etc.*

Przywilej Krola Michała na iarmark w Dubnie na Wodochryszcze podług starego kalendarza approbatur: *Konst. 1768, v. VII, f. 761, tit. Ubezpieczenie.*

Item przywilej na iarmarki Sokalskie, a w szczególności Augusta III, na święto SS. Trzech Krolow stwierdzony. *Ibidem, tit. eodem.*

Targi i iarmarki w miastach Czyżewie i Smlodowie approbantur: *Konst. 1775, v. VIII, f. 317, tit. Approbacya.*

Iarmarki i targi w Szczepankowie w ziemi Łomżyńskiej skassowane. *Ibidem. — Vide etiam tit. Miasta.*

Indygenaty.

Indygenaty tylko na Seymach pluralitate nadane będą: *Pact. Conv. 1764, v. VII, f. 203,*

- § Indygenaty; a trak. r. 1768, indygenaty inter materias Status policzyl: v. VII, f. 602.
- Indygenat otrzymujący, ma swe od dziada wywieść szlachectwo. *Ibidem*.
- Indygenat otrzymujący, poty dyploma nie otrzyma, poki wprzod za 200,000 zł. possessyi nabytych nie okaże, pod nieważnością otrzymanego prawa, ani przed lat 20 z takowey possessyi wyzuc się nie może: *Konst. 1775, v. VIII, f. 293, tit. Ostrzeżenie*.
- Excypowani od tego prawa zasłużeni w wojsku Rzeczypospolitey. *Ibidem*.
- Prawa szczegulne.**
- R. 1764 indygenat UU. Karola i Fryderyka Brühlów salvo praestando Reipublicae juramento, i zabezpieczenie ich przy dziedzictwach przez oycy, lub przez się nabytych: *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 375, tit. Indygenat*.
- Indygenat Ur. Iozefa Gabaleona Salmoura una cum successoribus, z kondycyą: productionis documentorum nobilitatis suae, et praestandi juramenti. *Ibidem, f. 376, tit. Indygenat*.
- Indygenat Ur. Pyrrhys de Varille szlacheica Francuzkiego una cum successoribus, salvo juramento et probatione nobilitatis. *Ibidem*.
- Indygenat Ur. Ierzego Bertranda salvis salvandis. *Ibidem, f. 376, tit. Indygenat*.
- Indygenat Ur. Piotra oycy, Iędrzeia syna, Iozefa Generała-Maiora Lit. synowca, Ludwika Biskupa Ptolomaeyskiego Riaucourów, tudzież Karola Szmida szlachty Imperii. *Ibidem, f. 377, tit. eodem*.
- Indygenat Szymona Cortycellego Obersztlienantanta w wojsku I. K. Mci salva deductione nobilitatis et juramenti praestandi. *Ibidem, tit. Indygenat*.
- Indygenat UU. Iana Larzaka, Karola Petersenna Pułkownikow, Teodora Laskarysa Obersztlienantanta, Ierzego i Iakuba d'Obyrn, Piotra Deskoura Obersztlienantanta una cum successoribus: *Konst. Lit. Seymu Coron. 1764, v. VII, f. 419, tit. Indygenat*.
- R. 1768 indygenat Ur. Graffa de Waldstein: r. 1768, v. VII, f. 795, *tit. Indygenat*.
- Indygenat Ur. Fryderyka Augusta de Cossel. *Ibidem, tit. eodem*.
- Indygenat Ur. Henryka i Maurycego braci rodzonych. Item Maurycego Mertz Kirchen Bruhlów. *Ibidem, f. 796*.
- Ur. Piotra Apraxyna Generała woysk Rossyiskich. *Ibidem*.
- Ur. Iana Ascha Rezydenta Ros. i Krzysztofa Wildy. *Ibidem*.
- Ur. Bazyl. Kara Pułk. woysk Ross. *Ibidem*.
- Ur. Iakuba Bulhaka Sekret. Legacyi Rossyisk. *Ibidem*.
- Sukcessorowie Horalda Igielstrohma, za indygenow prawych Rzeplitey declarantur. *Ibidem, f. 797*.

- UU. Redern, za indygenow Polskich przyznani: *Konst. 1768, v. VII, f. 797, tit. Przyznanie*.
- Ur. Stanisława Frankenberg indygenat. *Ibidem, f. 799*.
- Uznanie UU. Gordonow za indygenow Polskich. *Ibidem, f. 798*.
- Item r. 1768 indygenaty nadane: UU. Ludwиковi de Canal kawalerowi kommanderowi orderu S. Maurycego i S. Łazarza, Ministrowi Pełnomocnemu Krola IMci Sardyńskiego u Dworu Wiedeńskiego. Iozefowi Maryi, Ignacemu, Franciszkowi Xaweremu, Iulianowi z Brignolow Sale rodowitemu szlacheicowi Genueńskiemu. Andrzejowi Bollo, Ministrowi naszemu u Rzeplitey Genueńskiej i Dominikowi Filipowi synowcowi jego. Ianowi Mikołajowi Crosa szlacheicowi Genueńskiemu. Wielebnemu Tomaszowi Antici szlacheicowi Włoskiemu, Ministrowi naszemu i Rzeplitey u Dworu Rzymskiego. Mikołajowi Piotrowi Gartemberg. Ernestowi, Fryderykowi, Karolowi Coccei Pułkow. gward. pieszey Kor. Generałow-Maiorowi. Clamorowi Teodorowi Stading Pułkownikowi gwardyi pieszey Lit. Generałow-Maiorowi. Iozefowi Adamowi Sauerzapf Adiutantowi naszemu, Generałow-Maiorowi. Stefanowi Rieul Generałow-Maiorowi. Karolowi Emmanuelowi de Langenhofft Warnen, Pułkownikowi i Adiutantowi naszemu. Ianowi Generałow-Maiorowi, Bartłomiejowi Maiorowi, Iozefowi Kapitanowi artylleryi Kor. Wittom. Piotrowi Königsfeltowi Pułkownikowi w wojsku Koron. guvernerowi Paziow I. K. Mci. Ianowi, Stanisławowi Mangetom: pierwszemu w regimencie gwardyi pieszey Koronney, a drugiemu w regimencie konnym Gener. Skorzewskiego Obersztlienantom. Iozefowi Franciszkowi Epselwitzom: pierwszemu w regimencie Ur. Podczasem Lit. drugiemu w gwardyi konney Koronney Obersztlienantom. Anton. Olsnitz Obersztlienantowi w Korpusie Kadetow. Ianowi Ludwikowi Katzlerowi Maiorowi. Karolowi Boscamp zażywanemu od I. K. Mci do interessow Rzeczypospolitey u Porty. Karolowi Abrahamowi Frytsch Konsyliarzowi i Referendarzowi Dworu Saskiego. Karolowi Pernigottemu szlacheicowi Sardyńskiemu, Szambelanowi I. K. Mci. Wolfowi Henrykowi Szambelanowi I. K. Mci i Ianowi Henrykowi Kapitanowi Wikede, braci. Piotrowi le Fort Generałow-Maiorowi w wojsku Koronnym. Ianowi Fryderykowi Herrenschwandt. Eliaszowi Bertrand Konsyliarzowi I. K. Mci. Wielebnemu Teodorowi Kanonikowi Warszawskiemu i Iakobowi Sekretarzowi I. K. Mci Morantym. Michałowi Balassy. Ianowi Lind supremo Directori studiorum w Korpusie Kadetow. Ianowi Burgardowi Rittberg Pułkownikowi. Ianowi Krzysztofowi Bardeleben Obersztlienantowi Generała Schaka. Ferdynandowi Reybnitz Pułk. gwardyi pieszey Koronney. Karolowi Iakobowi Maiorowi

- regimentu Generała Schacka, Franciszkowi Wilhelmowi Kapitanowi regimentu gwardyi pieszey Koronney de Laurans, braci. Karolowi Krzysztofowi Rothenhoff. Krzysztofowi Block Pułkownikowi. Karolowi Maurycemu Franckenberg Kapitanowi gwardyi pieszey Litewskicy. Ianowi Lewingston Porucznikowi w wojsku Saskim. Karolowi Oettingen Gener. Adiut. Nayiaśn. predecessora I. K. Mci. Augnstowi de Essen Rezydentowi Elektora Imci Saskiego. Ianowi Rehbindera. Karolowi Antoniemu de Zastrow pochodzącemu z domu Cölpin w Pomeranii. Karolowi de Simolin. Ierzemu i Iozefowi Galera Porucznikowi i Chorążemu gwardyi Lit. Ierzemu Gentil de Langallerie. Kazimier. Desztrunck. Ianowi Aloy Pułkownikowi w wojsku Koron. Henrykowi Ioachimowi Hagen-Meister Kapitanowi w wojsku Ross. Antoniemu Dorffmayer Kapit. w wojsku Cesarskim. Piotrowi Maqueparlant Irlandczykowi. Michałowi Klementowi szlacheicowi Węgierskiemu. Fryderykowi, Henrykowi, i Karolowi braci rodzonym Mazanim. Franciszkowi Rotmistrzowi i Ianowi Kapitanowi regimentu konnego buławy polney Kor. Bałtom, braci rodzonym. Karolowi Ierzemu w regimencie Krolowy zwanym, Adamowi, i Augustowi w regimencie Krolewiczowskiim infanteryi Porucznikom de Heppen. Patrycemu Middleton Pułk. w regimencie Ianowym. Karolowi Ludwikowi Fischer Generałow-Adiutantowi I. K. Mci. Ianowi Fleury de Bachoue Pułk. I. K. Mci w wojsku. Wielebnemu Fryderykowi, i Ur. Franciszkowi Strauch. Kasprowi du Chene Obersztlienantowi w wojsku I. K. Mci. Ianowi Principati z synowcami od Mikołaja. Ludwikowi Adamowi le Roy Bosroger. Karolowi Loelchoeffel: *Konst. 1768, v. VII, f. 799, tit. Indygenaty*.
- R. 1775 indygenat W. Piotra Hrabi Romancoff Feld-Marszałka woysk Rossyiskich: *Konstyt. 1775, v. VIII, f. 293, tit. Indygenat*.
- Indygenat Ur. Gregorego de Potiemkin Generała en chef w wojsku Rossyiskim. *Ibidem, f. 294*.
- Indygenat Ur. Bazylego Kochowskiego, Fryd. Ewaldt von Schmidenfeldt Fabrycien, Barona de Melling Pułkown. Rossyisk., Alexandra Barona Soldenhoff, Barona Peter de Paklen Podpułk. Rossyisk., Iana de Rehblinder Konsyliarza Rossyiskiego. Mikołaja Manuzzego i Henryka d'Odonnell, Eryka Reinhold Albedylla. *Ibidem*.
- Ur. Otto Fiethingoff Scheel za indygenę Polskiego uznany. *Ibidem*.
- Indygenat UU. Karola de Pepellman Kancelrza Warmińskiego i Antoniego Strachwitza. *Ibidem, f. 295, tit. Indygenaty*.
- Ur. Paweł Kosicki Kanonik Gnieźnieński z bratem Maciejem do indygenatu powroceni. *Ibidem, tit. Przywrocenie*.
- Indygenat UU. Abrahama Romanusa Generała

- Lieutenanta. Symeona Schyrkow, Andrzej Kniazia Szczerbatow, Generałow Maiorow: Raymunda Patkula Pułk. Rossyiskich. Czerniszewa, Iana de Malenberg Obersztlienantanta. Stanisława de Chene Rotmistrza Saskiego. Karola Virgin; Fryderyka de Saran w wojsku Rossyiskim; Piotra Buchot w Francuzk. Piotra Haffstein Maiorow. Roberta i Wilhelma Lowow Porucznikow Saskich. *Ibidem*.
- Indygenat Ur. Iozefa Sagramoso de Huc, Olivier de Largvier Hrabiow Rzymskich. Henryka Barona de Kalberg. Dytrycha Barona de Kleinstedt, Adama a Gayll, Dominika de Stuckienfeld, Pawła Kieczkieś. Potomkow Ierzego i Iakoba Lowow. *Ibidem, f. 296*.
- Indygenat UU. Ludwika de Laveaux Pułkow. Barona Szlichtyng Obersztlienantanta. Iana de Mitchel Maiora w wojsku Kor. Grozmanniego. Henryka Stockheim w Korze Artylleryi. Hannibala de Gwirand w gwardyi Lit. Kapitanow. Ierzego na Roszewie Dressel. Iozefa Mezoneff. *Ibidem, tit. Indygenaty*.
- Indygenat UU. Graffa Henr. Reichenbach, i Michelsona Pułk. Rossyiskiego. *Ibidem, f. 297*.
- Indygenat Ur. Kamilla Marcolinię Konsyl. Nayiaśn. Elektora Saskiego. *Ibidem*.
- Uwolnienie od obowiazkow o indygenach Ur. Sagramozo. *Ibidem*.
- Indygenat Urodzonego Roberta i Iozefa Taylerow. *Ibidem, f. 298, tit. Indygenat*.
- Indygenat UU. Iozefa Porucznika, i Iana Kant. Proboszcza Kapinoskiego Forseythow braci. *Ibidem*.
- Indygenat Ur. Antoniego Krutty tłumacza językow oryentalnych. *Ibidem, f. 299*.
- Indygenat Urodzon. Iakoba i Krzysztofa Dahlkow. *Ibidem*.
- Indygenat Ur. Samuela Ludgera Gereta doktora prawa obojga i Syndyka Toruńskiego. *Ibidem, f. 300, tit. Uznanie*.
- Uwolnienie a juramento personali Ur. de Simolin Ministra Rossyiskiego, i sukcessorow de Canal. *Ibidem*.
- Indygenat Ur. Franciszka Szylbacha Pułkow. gwardyi pieszey W. X. Lit. *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 677, tit. Indygenat*.
- Indygenat Ur. Xięcia Daszkowa: *Konst. 1776, v. VIII, f. 919, tit. Indygenat*.
- Indygenat Wielebn. Iana Albertrandego. *Ibidem, tit. Habilitacya*.
- Indygenat Xcia Karola de Ligne cum successoribus: z warunkiem aby dobr spadkowych w Polsce nie wyprzedawał: *Konst. 1780, v. VIII, f. 982, tit. Indygenat*.
- Instancye do Stolicy Apostolskiej, vide tit. Rzym.**
- Instrukcye poselskie, vide tit. Seymiki.**
- Instygator.**
- Rozkaz UU. Instygatorom Koron. zapozwania sukcessorow WW. Przebendowskiego, i Siedl-

nickiego Podskarbu W. Koron. do Kommissy Skarbowey o kalkulacya: *Seym. Coron.* 1764, v. VII, f. 336, *tit.* Kwit etc.

Pensya Instygatora Koron. Ur. Kraiewskiego 6,000 zł. dla obowiązku assystowania na kadencyach Kommissy Skarbowey, do 12,000 złot. podniesiona: *Konst.* 1768, v. VII, f. 644, *tit.* Powiększenie. — *Vide o tym niżej.*

UU. Instygatorowie od zasiadania w Kommissy Skarbowey Koron. uwolnieni: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 217, *tit.* Wyznaczenie. Atoli Ur. Kraiewskiemu Inst. Kor. ad vitae tempora miejsce tamże ostrzeżone, z pensyą 12,000 zł. i cum voto decisivo, przez wzgląd zasług iego. *Ibidem.*, f. 109, *tit.* Odmiiany, *et* f. 217, *tit.* Wyznaczenie.

Pensya ta do 10,000 zł. zredukowana: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella.

Ur. Gomolińskiemu Instygatorowi Kor. pensyi 8,000 zł. naznaczono: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 217, *tit.* Wyznaczenie. Następcy zaś Instygatorowie Kor. pensyi roczney każdy 6,000 zł. kontentować się będzie. *Ibidem.*

Prerogatywy Instygatora W. X. Lit. z prerogatywami Instygatora Koronnego porównane, i pensya 4,000 złotych do 6,000 podniesiona: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 537, *tit.* Decyzya. A potym temuż 8,000 zł. naznaczono: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 823, *tit.* Podwyższenie. Zniżono znowu te pensye konst. 1775 i 1776 do 6,000 złot. *vide Tabelle expens r.* 1775, v. VIII, f. 644; a roku 1776, f. 931.

Urzędy Vice-Instygatorow w Koronie i Litwie zniesione, a na to miejsce dwoch w Koronie, dwoch w Litwie Instygatorow mieć chciano z równą powagą. Koronny z Litewskim alternatę co 6 miesięcy w obowiązkach swoich zachowa: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 179, *tit.* Porównanie. — *Vide etiam Sady Seymowe.*

Intercyzy, vide tit. Zapisy.

Interregnum.

Uchwały Stanow w czasie bezkrolewia in materiis Status unanimitate, in aecomomicis pluralitate ustanowione vim legis mają: *Trakt.* roku 1768, v. VII, f. 595, *tit.* Prawa Kardynalne.

Gwałty w dobrach Krolewskich, szlacheckich, i duchownych podczas bezkrolewia popełnione, przez amnestyą darowane być nie mają, ale in foro ubiquinario dochodzone będą: *Konf. Gen. Koron.* 1764, v. VII, f. 108, *tit.* O amnestyi.

Actis interregni po śmierci Augusta III, ta, co i ustawom seymowym, moc przyznana: *Konst. Seymu Coron.* 1764, v. VII, f. 314, *tit.* Acta. *Plura vide tit.* Elekcyja.

Inraty skarbu, vide tit. Skarb. Podatki.

Inwestytury, vide tit. Xięstwa.

Iura Cancellariae, vide tit. Trybunał. Sady. Kommissye. Salaria.

Iura Maiestatis, vide tit. Rada. Seymy.

Iura stolae Dissidentium, vide tit. Dysydenci.

Iuris naturae laesio, vide tit. Zapisy.

Iurydykcyje po miastach, vide tit. Miasta.

Ius caducum, vide tit. Kaduki.

Ius patronatus.

Ius patronatus na biskupstwa, opactwa, i beneficya utriusque ritus Iego K. Mość Stanisław August inuolabiliter manutenere przyrzekł: *Art. Pact. Conv.* v. VII, f. 202, § Ius patronatus.

Podobnie i prawa Krolow Polskich nominowania do Kardynalstwa strzedz obiecał. *Ibidem.*

Ius patronatus Krolom Polskim na archymandyrye odnowiono; i administracya tychże post demortuos, Przewielebnym Metropolitom Ruskim przyznana, z obowiązkiem doniesienia o wakansach, i zalecenia osob Stanu Szlacheckiego: *Konst.* 1768, v. VII, f. 746, *tit.* Odnowienie

Ius patronatus Grekom Nieunitom i Dyssydentom ex possessione bonorum onychże służące, stwierdzone, z kondycyą: aby tylko xięży Katolickich do kościołow i cerkwi Rzymskich prezentowali; nawzajem Katolicy, Grekow Nieunitow lub Dyssydentow prezentować mają kościołom Dyssydenckim suae colationis: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 585, § 14.

Ur. Celestynowi Duninowi Podczaszemu Brzezińskiemu jus patronatus w Dąbiu miasteczku Krolewskim nadane: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 88, *tit.* Ius patronatus w Dąbiu.

Ius patronatus possessorom dobr po-Iezuickich ostrzeżone: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 267, *tit.* Rozrządzenie.

Ius retractus Szlachty w krajach odzwanych, vide tit. Szlachcie.

Ius vitae et necis poddanego, vide tit. Poddany.

Kaduki.

Ius caducum na majątki cudzoziemcow bezdzietnych, i bez testamentu zeszyłych tak rozrządzono: że sukcesorowie mogą w nich dziedziczyć relicta decima parte miastu lub panu mieysca; atoli to beneficium tylko do lat trzech służy, gdzie trzykrotnie co rok sukcesorowie obwieszczani być powinni; po którym czasie ad fiscum Regium takowe bona

devolvuntur, jeżeli się nikt o nie dopytywać nie będzie: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 601, § 23.

Possessye wszelkie świeckie i duchowne od lat 50 niekwestyonowane, ani kadukiem, ani processem wzruszone być nie mogą: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 955, *tit.* Kaduki.

Majątki bez sukcesorow w osmym stopniu, pozostaje, pod prawo kadukow podpadaia. *Ibidem.*

Prawo r. 1768 względem kadukow po cudzoziemcach stwierdzone. *Ibidem.*

Kadecki Korpus, vide tit. Szkoły.

Kadencyje Sadow, vide tit. Sady. Kommissye. Trybunał. Grody.

Kanały, vide tit. Rzeki. Kommissye Skarbowe.

Kancellarye, vide tit. Sady Grodzkie i Ziemskie. Starosta.

Kancelerz, vide tit. Pieczętarze. Sady Assessorskie.

Kanonizacye, vide tit. Rzym.

Kapitały, vide tit. Summy.

Kapituły.

Kapitułom i kollegiatom, a w szczególności Warmińskiej prawa o nieprzyimowaniu ignobiles na prelatury i kanonie, zalecono; co i na W. X. Lit. rozciągniono: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 88, *tit.* Ponowienie.

Kapituła pod kondemnatą będąca, drugą poblizszą ostrzedz ma, aby elekcyą Deputatow złożyła: z czego się nie ma wymawiać, pod karą 2,000 grzywien: *Konst.* 1768, v. VII, f. 696, *tit.* Złączenie, *punc.* Ostrzegamy.

Kapitułom Kuiawskiej, Poznańskiej, i Płockiej dwoch Deputatow obierać pozwolono: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 56, *tit.* Rozdzielenie Trybunałow. Roku 1768, siedmiu tylko Deputatow Duchownym obierać kazano: *ibidem.*, f. 682, *tit.* Złączenie; a roku 1775, (v. VIII, f. 167, *tit.* Trybunał.) liczbę tę do dziewięciu rozciągniono. *Iako o tym niżej.*

Kapituła Warmińska jednego Deputata na Trybunał Wielko-Polski wysyłać ma. Teyże Kapitułe powtornie zalecono, aby kanonie i prelatury Szlachta tylko Polska z oycy i matki, posiadała: *Konf. Gen. Kor.* v. VII, f. 88, *tit.* Ponowienie.

Kontrakt Kommissy Skarbowey Kor. z Kapitułą Warszawską i innemi possessorami o place przy gnoiewey gorze, approbowany: *Konst.* 1766, v. VII, f. 445, *tit.* Utwierdzenie.

Kapitułe Lwowskiej dwoch Deputatow na kadencyą Lwowską, jednego na Prezydenta, obierać pozwolono, drugiego na Vice-Prezydenta, i probostwo Trębowski na subsy-

stencyą tychże nadano: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 345, *tit.* Obiaśnienie.

Odtąd dziewięciu tylko Deputatow Kapituły posyłaia, to iest: Gnieźnieńska, Krakowska, Kuiawska, Poznańska, Płocka, Łucka, Chelmska, Kiiowska, Kamieniecka; a dla Deputata Gnieźnieńskiego prezydencya ostrzeżona: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 167, *tit.* Trybunał.

Kapitułe Płockiej dobra Skaryszew cum attinentiis w ziemi Warszawskiej sprzedać za 200,000 zł. i za tyleż dobr poblizy nabyć pozwala się: *Konst.* 1766, v. VII, f. 486, *tit.* Pozwolenie.

Kapitułe Warszawskiej przywilej Augusta III roku 1758 nadany, stwierdzono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 815, *tit.* Approbacya.

Fundusz Kapituły Sandomirskiej w trzech częściach dochodow wsi Turbia approbowany. *Ibidem.*, *tit.* Przyłączenie.

Zamiana dobr Łęgonice do Kapituły Gnieźnieńskich, za Granowek W. Granowskiego Woiewody Rawskiego dziedziczny, approbat: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 257, *tit.* Pozwolenie.

Kupno placu i szpichlerza Kapituły Sandomirskiej stwierdzone. *Ibidem.*, f. 333, *tit.* Approbacya.

Kapitułe Warszawskiej domy i place w Warce sprzedać, i wieś za tę sumę kupić pozwolono. *Ibidem.*, f. 220, *tit.* Inkorporacya.

Kapitułe Wileńskiej dobr Kamięszczyzna i innych nabyć za 800,000, zł. pozwolono: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 662, *tit.* Pozwolenie.

Vide etiam tit. Dobra duchowne. *Item tit.* Trybunał.

Kaptury, vide tit. Sady Kapturowe.

Kasztelan.

Kasztelanowie w nieprzytomności Woiewodow, uniwersaly nowe na Seymiki wydawać mają, gdyby Deputatow większa liczba pod kondemnatą znalazła się: *Konst.* 1768, v. VII, f. 696, *tit.* Złączenie. — *Vide o teyże ich prerogatywie: Konst. Convocat.* 1764, *ibidem.*, f. 53, *tit.* Rozdzielenie Trybunału.

Kasztelania Buska kreowana, i miejsce dla Kasztelana po Kasztelanie Konarskim Kuiawskim wyznaczone: *Seym Coron.* 1764, v. VII, f. 363, *tit.* Kasztelania Buska.

Ustanowienie kasztelanii Mazowieckiej z przepisem mieysca dla Kasztelana po Kasztel. Czerniechowskim: *Konst.* 1768, v. VII, f. 747, *tit.* Ustanowienie.

Ustanowienie kasztelanii Łukowskiej z wyznaczeniem dla Kasztelana mieysca po wszystkich w Senacie: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 180, *tit.* Ustanowienie.

Tamże Kasztelanowie Żytomirski i Owrucki postanowieni; Żytomirskiemu po Łukowskim,

Owrukiemu po Żytomirskim miejsce naznaczone. *Ibidem*, *tit. eodem*.

Plura vide tit. Senator.

Klasztory.

Fundacye klasztorow de nova radice tylko potrzebnych, i to o milę od parafialnego kościoła pozwolone, a egzekucją tego WW. Biskupom, Senatorom, i Urzędnikom Ziem. i Grodzkim zalecono: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 81, tit. Ubeśpieczenie miast.*

Klasztorom utriusque ritus szynki i handle po miastach zabronione, pod konfiskatą trunkow, a forum Sądy Miejskie przepisane: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 151, tit. Warunek miast.*

Item o szynkach klasztornych w W. X. Lit. *vide Seymu Coron. Konst. Lit. v. VII, f. 385, tit. Czopowe.*

Młodzież szlachecka idąca do klasztoru, wyrok przed professją od substancyi uczynić, i tylko dziesiątą częścią kontentować się ma: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 63, tit. O młodzi.*

Pod toż prawo i mniszki podciągnięte z dodatkiem: że portio substantiae ich, post fata wracać się ma ad successores; a expeditio muliebris non in paratis summis, sed in comparata supellectili dawana być powinna: *Konst. 1768, v. VII, f. 820, tit. O nieoddalaniu.*

Młodzieńcom lat 24, a pannom lat 16 skończonych nie mającym, rodzice i opiekunowie do klasztorow wstępować sub poenis nie pozwolą. A Przełożony sukienki dać takim nie powinien; przyjmujący zaś klasztor osobę non sui juris bez pozwolenia, 1000 grzywien zapłaci. *Ibidem*, *f. 744, tit. Obieranie stanu.*

Od tej reguły, idący do zakonow XX. Iezuitow i Piarow excypowani. *Ibidem*. Tudzież i XX. Bazylianie: *iako niżej pod r. 1775.*

Pozwolenie klasztorowi PP. Dominikanek Sochaczewskich kupienia dobr za 20,000 zł. w proporcji przedaży części wsi Gnatowic Ur. Walickiemu Kasztel. Sochaczewskiemu od Stanow approbowaney: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 371, tit. Approbacya.*

Pozwolenie zamiany dobr Brwilno, Wysokie w wojewodztwie Płockim Ur. Modlińskiego Żupnika Kujawskiego, za dobra Bielawy i Złotniki w wojewodztwie Brzeskim-Kujawskim PP. Norbertanek Płockich dziedziczne: *Konst. Seymu Cor. 1764, v. VII, f. 371, tit. Dobra.*

Klasztorowi XX. Dominikanow Warszawsk. summy wyderkaffowe bez ewikcyi na zabudowanie placow podnosić pozwolono: *Konst. 1768, v. VII, f. 816, tit. Wyderkaff.*

Klasztorowi XX. Kamedulow Bielańskich pod Warszawą, wieś Polkow przedać i inne dobra za 150,000 zł. kupić pozwolono: *Konst. 1775, v. VIII, f. 256, tit. Pozwolenie.*

Pozwolenie OO. Dominikanom Warszawskim

nabycia dobr za 100,000 zł. a przytym possessye ich w Warszawie approbowane. *Ibidem*, *f. 280, tit. Pozwolenie.*

OO. Bazylianow w Koronie i w W. X. Lit. przywileje approbantur. Krewni ich od sukcesyji po zmarłych zakonnikach oddaleni, a nowicyuszowie z Piarskimi considerari mają. *Ibidem*, *f. 281, tit. Potwierdzenie.*

OO. Bernardynom Warszawskim włoka lasu pod Grodzkiem przez Starostę ustąpiona approbatur, i possessye ich w Warszawie stwierdzone. *Ibidem*, *tit. Stwierdzenie.*

Plura vide tit. Fundacye. Dobra duchowne.

Kleynoty.

Insignia na Koronacyą Nayiaśniejszego Stanisława Augusta, z Krakowa do Warszawy sprowadzić kazano; a privilegia miasta Krakowa względem Koronacyi zabezpieczone: *Konf. Gener. Koron. 1764, v. VII, f. 102, tit. Koronacya.*

Wyznaczenie Kommissarzow do odwiezienia koron i insigniorum z Warszawy do Krakowa po szczęśliwey Koronacyi Nayiaśn. Stanisława Augusta: *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 374, tit. Korony.*

Prawa przeciw używającym kleynotow, *vide tit. Lex sumptuaria.*

Plura o kleynotach Rzeczypospolitey, vide tit. Archivum. Zastawa.

Komornik.

Komornicy Graniczni possessyonaci być powinni: *Konst. 1768, v. VII, f. 705, tit. Złączenie, puncto Sprawy.*

W wojewodztwach Kiiowskim, Wołyńskim, Podlaskim, Braclawskim i Belzkim po trzech Komornikow dla rozległości, Podkomorzym krować pozwala się. *Ibidem*.

Item Ziemstwom wojewodztwa Kiiowskiego po dwóch Komornikow przydano: *Konst. 1776, v. VIII, f. 915, tit. Kadencya.*

Item Ziemstwom Kamienieckiemu i Latyczewskiemu, do dwóch dawnych, po dwóch nowych Komornikow przydano: *Konst. 1775, v. VIII, f. 287, tit. Pozwolenie.*

UU. Sędziemu i Podsędkowi Drohickiemu na drugich dwóch Komornikow; a Ur. Pisarzowi Ziemskiemu na drugiego Podpiska pozwolenie dane. *Ibidem*, *f. 288, tit. Przeniesienie.*

Wojewodztwu Łęczyckiemu drugi Komornik pozwolony, przez Ur. Podkomorzego stanowiąciany: *Konst. 1776, v. VIII, f. 911, tit. Subdelegacya.*

Cywunowie Żmudzcy ex quo Sędziowie spraw podkomorskich, każdy iednego Komornika krować mogą: *Konst. Lit. Seymu Coron. 1764, v. VII, f. 410, tit. Activitas.*

Plura vide tit. Granice.

Kommissya Skarbowa Koronna.

Ustanowienie Kommissyi skarbu Koronnego: *Konf.*

Gener. Kor. 1764, v. VII, f. 27, tit. Kommissya skarbu Koronnego.

Ktorey ordynacya krotko zebrana kładzie się. NB. Nie ostrzega się czasem w ciągu tej ordynacyi o zaszyłych odmianach względem liczby Kommissarzow, kadencyi, kompletu etc. bo o tym niżej masz pod r. 1768, 1775, i 1776.

Kadencye.

1. Kadencye Kommissyi skarbu Koronnego. Pierwsza 1ma Augusti (prawem roku 1776 na Sept. przeniesiona: v. VIII, f. 897, *tit. Obiaśnienie, nro 7*). Druga 1ma Novembris. Trzecia 1ma Februarij. Czwarta 1ma Maij. W każdej kadencyi po niedziel 4 sądzić się ma: a to zrana od godziny 8mej do 12tej. Po południu od 3ciey do 7mej. Komplet do sessyi potrzebny osob siedm (dziś osob pięć a do spraw wexlowych cztery, podług praw 1775, i 1776). Pozwy pod tytułem: Nos Commissarii Consilii Economici thesauri Regni a Republica designati, wychodzić powinny.

Komplet.

Pozwy.

Sprawy.

2. Do Kommissyi należą w szczególności, dochody skarbowe, instruktarze celne, weryfikacya kwartalney importancyi, miary, wagi, i łokcie, traktow opisane, mostowego i grobelnego ułożenie, młynow i zawad na rzekach splawnych uprzątnienie. O czym prawa do egzekucyi przyprowadzić Kommissyi zalecono. Oficjaliści skarbowi szlachta i Katoicy być mają. Żołnierz skarbowy tylko od Kommissyi zależy.

3. Sprawy do Sądow Kommissyi należące są: o depaktacye kupcow, zwracania z traktow, słowem sprawy intrat skarbowych z iakiemkolwiek osobami tyżące się. Zniesienie ceł partykularnych tak wodnych iako i lądowych Kommissyi zlecone, z obowiązkiem zapłacenia prowentu za lat 20 gdzie były uprzywileiowane; a w dobrach duchownych od Krolow i Xiążąt tymże nadane, annuatim płacić się mają. Interessa skarbowe wszystkie pluralitate votorum decydować się mają. Rożne zdanie w protokoł dla explikacyi Rzeplitey mają być wpisane. Wotowanie do trzech razy wolne. Paritatem przydujący rozwięzuie. Na każdym Seymie czy ordynarynym czy extraordinarynym, Kommissya rachunek uczyni de perceptis et expensis. Projekta przygotowane w interessach skarbu, do rezolucyi Stanom podać obowiązana.

Decyzya per pluralitatem.

Rachnek na Seymie.

Projekta.

Czas powagi Kommissarzów: ich obowiązki.

Activitas Kommissarzów.

negotiis skarbu wotować nie mają. Podobnież in Consilio Economico w swoich sprawach zachowają się.

5. Kommissya Skarbowa etiam sub interregnis trwać ma. Pensya 120,000 zł. W. Podskarbiemu na ow czas Wessłowi ostrzeżona; a następcom po 80,000 zł. (konst. 1775 r. i dla następcy W. Wessła 120,000 zł. warowano; a konst. r. 1776 do 60,000 zł. zredukowano). Każdemu z Kommissarzow po 12,000 zł. a konst. r. 1776 po 10,000 zł. przepisano, ktore to pensye kommissarskie, nie ryczałtem ale przy końcu kwartału proportionate do zasiadania partycypowane być mają, a reszta w kassie pozostanie. (Dziś tą resztą, zasiadający dzielą się podług praw późniejszych). Nie zasiadający Kommissarz, przysięże ią, jeżeli się brać będzie do pensyi. Sam tylko Podskarbi na ow czas Koronny (praecluso beneficio hoc successoribus) mógł się absentować od kadencyi, z pewnością pensyi swoiey. Ur. Podskarbi Nadworny Koronny, pensyą 32,666 zł. gr. 20 podług dawniejszych praw kontentować się ma (od pensyi rzeczoney 666 zł. gr. 20 roku 1776 odcięto).

Pensya.

6. Libertacyi, paszportow, protekcyi, Kommissya Skarb. dawać nie będzie. Projekt papieru stęplowanego wygotuie; spraw ziemskich sądzić, podatkow żadnych wkładać, lokacyi woyskowej, i placy odmieniać nie może, intraty post decessum Starostow do possessyi obięcia przez nowo uprzywileiowanych, Kommissyi Skarbowey dozorowi zlecone: *Konf. Gener. Kor. 1764 v. VII, f. 27, et sequent. tit. Kommissya.*

Dalaze obowiązk.

Kommissya Skarbowa w interessach ekonomicznych, nawet extra cadentiam, byle w liczbie osob 5 zasiadać może: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 322, tit. Obiaśnienie.*

Interessa iurydyczne i rachunki kwartalne tylko na kadencyach expedyowane być mają. *Ibidem*. Zasiadający extra cadentiam, z grzywien i pensyi odciętych Kommissarzom, na kadencyach nie zasiadającym, nadgrozdzeni być mają. *Ibidem*.

Ordynacya Sądow Kommissyi Skarbowey Koronney napisana od teyż Kommissyi, a od Stanow Rzeplitey poprawiona. *Ibidem*, *f. 323, tit. Approbacya.*

Tey treść następująca. „W każdym tygodniu kwartalney kadencyi, poniedziałek, wtorek, srzoda i czwartek na sprawy, piątek i sobota na interessa skarbowe wyznaczone. Regestra w tych Sądach następujące: dwa ordynaryjne sine beneficio arresti; trzeci directi mandati; czwarty poenaliu. Z tych pierwszy w poniedziałek i wtorek ex delatione thesauri na instancyą Ur. Instygatora, lub przeciw skarbowi. Drugi to iest: registr injuriatorum we órzodę i czwartek. Trzeci directi mandati każdego dnia. Czwarty poenaliu w sobotę brane być mają.

Czas na interessa skarbu i na sprawy. Regestra 2 ordynaryjne, 3 Directi mandati, 4 Poenaliu.

Wpisy własnym domysłem przedzwaniane nie będą. Sprawa zaczęta, aż do końca bez przerwy sędzić się ma. Konnexye spraw, tylko podług prawa 1726 dopuszczane będą. Wpisy nie na kartach, ale w księdze oprawnej czynić się mają, z wyrażeniem dokładnym imion i rzeczy. A wokandę ich Regent Kommissyi na drzwiach przybić każe. Protokoły sentencyonarzów ekonomiczny i iurydyczny, Kommissarz jeden lub dwóch trzymać ma, które każdy Kommissarz podpisywać obowiązany, iako i regestr spraw w ręku iednego Kommissarza, a protokoł dekretowy u Pisarza Skarbowego zostający. Wszystkie pozwy, dekreta, i rezolucye Polskim ięzykiem pisane, gratis wydawane być mają procz ekstraktów od których arkusza po zł. 1 Kancellarya brać ma prawo; a depaktuiący w tym mieysce traci, i innym karom w Sądzie Kommissyi podlega. Zapozywający skarb, kłaść ma pozew na komorze, i relacyą onego w Grodzie, gdzie ta komora, uczyni. Mecenasow tylko 15, Sądy te mieć mają. i to przysięgłych podług roty konst. Seymu Cor. 1764 (v. VII, f. 325) przepisanej, którzy za swych dependentow odpowiadają, Sądowi i Sądowi respekt czynić; spraw merita z konkluzyą stronie i każdemu z Kommissarzow na piśmie podawać obligowani. Po replikach żadne rekapitulacye mieysca nie mają; i illacye tylko ad omnia czynione będą. Do iedney sprawy dwoch, a do większey trzech Patronow zażyty być mogą. Pozostałe wpisy na następującej kadencyi nayprzod wolać się mają. Dylacye żadne, procz noviter repertorum documentorum w tym Sądzie mieścić się nie będą. Sessyi ani przywoływać, ani odwoływać przed czasem nie wolno. Ustępy uproszone, przyczyną ważną wsparte być powinny. Kommissarz od zaczętey sprawy odchodzić, kompletu zrywać, pod czas sentencyi przechodzić się nie powinien. Żaden także z Kommissarzow na kondescensye, kommissyie, lustracye od Sądow swych wyznaczone, zażyty być nie może, pod animadwersyą sądową. W czasie ustępu, Kommissyia nikogo z dystyngwowanych zatrzymywać nie ma. Inkwizycye w sprawach Kommissyi Skarbowey Koron. nie Kommissyia, ale Urzędy Ziems. i Grodzkie czynić mają. Kaseaty i sublewacye od processow bez własnego wpisu, zabraniają się. Libertacyi od ceł Kommissyia dawać nie będzie. Opositio unius circa registra et latam sententiam za ważną deklarowana. Konst. Cor. 1764, v. VII, f. 322 et sequen. tit. Approbacya.

Zlecenie od Stanow Rzeczypospolitey dane Kommissyi Skarbowey Koron. na kupienie placu lub gotowego domu dla wygody iurydykcyi, et archivorum bezpieczeństwa: *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 327, tit. Wyznaczenie. Obacz pod r. 1766 dopełnienie tego zlecenia.*

Kommissyi Skarbowey zalecona bacznosc o du-

plę kwartę z starostw i krolewsczyzn pierwszego roku obiętych; tak, że in spatio niedziel dwunastu nie opłacona, i za listem podawczym przez Dworzanow nie obięta krolewsczyzna, pro vacanti ma być deklarowana. *Ibidem, f. 329, tit. Obostrzenie.*

Gdyby zaś ta Kommissyia, albo dupli odebrać nie chciała, albo listu podawczego dać rekurowała, rekwiirujący praevia manifestatione, w Grodzie Warszawskim, lub własnym, po zaprezentowaniu dupli i listu, ma iść z dwoma szlachty i Woźnym do dobr uprzywileiowanych. *Ibidem.*

Kommissyie Skarbowe z intrat skarbu przed Stanami likwidować się mają. *Ibidem, f. 333, tit. Zniesienie.*

Kommissarzom skarbu Koronnego pensye roku 1764 wyznaczone, że nie tylko w Warszawie, ale i za Warszawą w interessach skarbu bawiącym, służą, deklarowano: *K. 1766, v. VII, f. 444, tit. Obiaśnienie.*

Kupno pałacu Krasieńskich zwanego od W. X. Adama Krasieńskiego Biskupa Kamienieckiego, z attynencyami approbatur. *Ibidem, tit. Potwierdzenie.*

Zlecenie Kommissyi Skar. wyznaczenia tamże placu na przejazd z ulicy Długiej na Świętołerską. *Ibidem.*

Kommissyia Skarbowa pałacem od W. Krasieńskiego Biskupa Kamienieckiego kupionym, zawiadywać ma. *Ibidem.*

Wyznaczeni Kommissarze Skar. Koronni. *Ibidem, f. 454, tit. Wyznaczenie.*

Sposob i czas obierania Kommissarzow Skarb. tudzież Woyskowych, Assessorskich oboyg Narodow przepisany. *Ibidem, tit. Sposob.*

Elekcya ta, tymże dziś, co i Konsyliarzow Rady, sposobem odprawiać się ma. *O czym masz niżej pod r. 1775.*

Summa 688,498 zł. groszy 21 i pół na expensa extraordinaryne dyspozycyi Consiliorum Status w skarbie Koronnym zastawiona: *Konst. 1768, v. VII, f. 659, tit. Summy. R. 1775, summa 446,166 zł. gr. 10 przepisana: v. VIII, f. 153, tit. Produkcya; a roku 1776, summa expensy extraordinaryney do 300,000 zł. redukowana: v. VIII, f. 891, tit. Tabella.*

Obiaśnienie praw, Seymow Convocat. i Coron. 1764 o Kommissyach Skarbowych oboyg Narodow podług konst. 1768, gdzie ordynacya Sądow Kom. Skarb. in toto zachowana, a co się tycze osob kommissarskich ustanowiono.

1) „Kommissarze skarbow Koron. i Lit. szlachta i bene possessionati być mają. Posłami na Seym być nie mogą, ani Posłowie za Kommissarzow podawani będą. (Konstytucyą roku 1775 Posłowie na Seym za prawych

na Kommissarzow uznani kandydatow: roku 1775, v. VIII, f. 105 i 106, tit. Obiaśnienie, nro 7, i tit. Ułożenie, nro 3). 2) Ur. Podskarbiowie Nadw. i Instygatorowie ad pluralitatem votorum na kommissyach wchodząc nie powinni (zyskali tę prerogatywę r. 1775: v. VIII, f. 179, tit. Podniesienie. A co się Instygatora tycze, vide tit. Instygator). Liczba Kommissarzow Skarb. w Koronie do 10 osob, w Litwie do osob 6, nie rachując WW. Podskarbiow Wiel. i Nadw. redukowana. Komplet na kadencyach i ekstrakadencyach w Koronie z osob 5 z przyzdującym; w Litwie podczas kadencyi z osob 4, na ekstrakadencyi, z osob 3 i przyzdującego deklarowany. 3) Pensye kommissarskie tylko in praesentes dzielone być mają. 4) Raporty WW. Podskarbiow Wielkim nawet na kadencyach nieprytomnym takie same, iak Kommissyom Skarbowym, Officyalistowie czynić obligowani. 5) Żołnierz skarbowy, ktorego w Koronie tylko 500, w Litwie 100 pozwolono, do dyspozycyi WW. Podskarbiow, lub Prezesa nalezy. 6) Krecacya Officyerow procz Kommandanta od I. K. Mci patentowanego, WW. Podskarbiow służy. 7) Kommandant skarbowego żołnierza, rapporta czynić, i wartę do rezydencyi WW. Podskarbiow dawać obowiązany. 8) Superintendentow w Koronie, a Kontraregistrantow w Litwie krecacya od WW. Podsk. WW. zalezy; złożenie zaś ich z urzędu ob incapacitatem, Kommissyom warowane. Innych Officyalistow Kommissyia obierać i ustanawiać będzie. 9) Kommissyie w stanowienie podatku wdawać się nie mają, o co forum ad instantiam cujusvis na Sądach Seymowych; ekucyja tylko praw, dochodow skarbu tyczących się, onym polecena. 10) Senatorowie iako Kommissarze Skarbowi w czasie rachunkow, w Senacie vocem repraesentativam tylko mieć mogą. A na Sądach Seymowych w materyach skarbu mieysca nie mają. Kommissyie ex Ordine Equestri dwoch Kommissarzow wyznaczyć mogą do odpowiedzi pod czas Seymu cum voce responsiva et explicativa tylko, i ci po Posłach umieszczeni być powinni. 11) Kwity Pisarzom komor iak nayiaśniej pisane być mają. 12) Pieczęć Kommissyi Skarbowey pod herbem narodowym, herb Podskarbiego W. zamykać ma. 13) UU. Instygatorom oboyg Narodow in absentia Kommissarza do kompletu potrzebnego, votum decisivum przyznano. 14) O zatrzymane podatki, w Sądach Grodzkich Kommissyia Skarbowa ma czynić, a gdy tam sprawa nie dojdzie, dopiero praevia manifestatione do Sądow swoich zapozwać ma prawo. 15) w Litwie nie placących podatku, Kancellarye Grodzkie na delatę woysku do ekucyji podawać będą: *Konst. 1768, v. VII, f. 666, tit. Kommissyie.*

Obiaśnienie dalsze władzy Kommissyi Skarbowych w roku 1768.

1) „Kommissyia Skarbowa o ustawiających skarbu expensach za opłaceniem długow, Stany ostrzegać obowiązana. 2) Sprawy o długi simplicis debiti (procz wexlowych, na które regestr osobny być ma) w Kommissyi sędzić się nie mogą. Sprawy o długi za towary, sprawy z manufaktur, iezeli inscriptio fori nie zaszła, do Grodow wprzod, a potom do Sądow Kommissyi należą. 3) Kupcom zagranicznym z szlachtą, Sądy Kommissyi, a krajowym między sobą spor wiodącym, Sądy Mieyskie pro prima instantia przepisane. 4) Sprawy z Officyalistami skarbu, gdy się funkcji ich nie tyczą, Ziemstwom i Grodom należą. 5) Sprawy Trybunałom, Ziemstwom, i innym iurydykom należących, Kommissyie Skarbowe rozsądzać nie mają. 6) Dekreta Kommissyi tylko na Seymach zaskarżone być mogą, i tam rozpoznanie ich nastąpić powinno. Inne punkta o Kommissyach 1764 i 1766 roku in toto approbowane: *Konst. 1768, v. VII, f. 669, tit. Obiaśnienie.*

Rozrządzenie Kommissyi oboyg skarbow podług prawa roku 1775.

1) „Kommissyia Skarbu Koronnego rachunki potoczne co miesiac, a zaś generalne co trzy miesiace; Kommissyia zaś Lit. po każdej kadencyi, Departamentowi Skarbowemu odsyłać będzie. 2) Podsk. W. Koron. co miesiac, a Lit. po każdej kadencyi i ekstrakadencyi rapport czynności Radzie podawać obligatur. 3) Podskarbi iako Minister w Radzie zasiadający, przyzduwać będzie w Departamencie Skarbowym. 4) Kommissyie Skarbowe mają moc odbierać i decydować projekta względem rękodziel, czyszczenia rzek, stawiania mostow, i one z summa na to wyznaczonych, ekwować, mając wzgląd, aby obywatele nad cudzoziemcow mieli preferencyą. 5) Summy przez Radę assygnowane, skarb wydawać powinien. 6) Officyaliści skarbowi mają mieć pignus sufficientens. Nominacya ich od WW. Podskarbiow, a roztrząśnienie zdatości, lub odrzucenie pignoris. Kommissyom, warowane. 7) Mają zaś być: 1, szlachta Polscy; 2, obligowani stawić za sobą rękoymią; 3, aby nie byli notowani; 4, umiejący pisać; 5, znający rachunki. 8) Uniwersaly i inne pisna Podskarbi lub w jego niebytności Prezes podpisuje. Podskarbi zaś odmawiający podpisu, zaskarżony będzie, a pismo per Praesidem podpisane zostanie. 9) W drodze Podskarbiowie 15 ludzi z milicyi skarbowey bez osobnego kosztu mieć mogą. 10) Korpus milicyi skarbowey z 500 ludzi złożone, od ordynansow Podskarbiow i Kommissyi zalezy.

Forsztellacya sztabu, I. K. Mci, subalternow zaś aż do Kapitanow WW. Hetmanom za rekomendacyą WW. Podskarbach zabezpieczona (prawem roku 1776 i subalterni od kreacyi I. K. Mci zależą). 11) Kryzrechy przez Komis. Woysk. sądzone będą; abszeya zaś do Kommissyi Skarbowey należą. 12) Wykraczający Podskarbiowie, po napomnieniu przez Radę, w Sądach Seymowych sprawią się. In reliquo Kommissye przy dawnych prawach zostawione. Pensya Podskarbiego Wielkiego Koron. successora Ur. Wessla 120,000 zł. do 60,000 zł. redukowana: *Konst. 1775, v. VIII, f. 107, tit. Podskarbiowie.*

Znowu pensya successora nawet W. Wessla do 60,000 zł. niżona: *Konst. 1776, v. VIII, f. 891, tit. Tabella expensy.*

Dalsze odmiany i objaśnienie prawa 1768 o Kommissyach Skarb. oboygą Narodow w roku 1775.

1) „Kommissya Skarbowa Koron. składać się ma z WW. Podskarbach, trzech Kommissarzow z Senatu, 6 z Stanu Rycerskiego. Kommissarze z Senatu, dwóch z Wielko-Polski, a jeden z Mało-Polski alternatą obierani będą. Pisarz i Instygator owoceśni cum voto decisivo zasiadać będą. Pisarzowi w przysiędze dołożyć nakazano, iż dekreta juxta pluralitatem w protokołach zapisywać będzie. 2) Podskarbiowie WW. i Kommissarze 4 miesiące w Warszawie rezydować obligowani. Podskarbach pensya za nieprzytomność, w skarbie pozostanie; a kommissarska między zasiadających dzielona będzie. Komplet osob 5 składa. 3) Kommissye Skarbowe tylko ob denegatum iudicium, corruptionem iudicis, perjurium, et oppressionem civis liberi, w Radzie zaskarżone być mogą. 4) Kommissarze być Posłami nie mogą. Posłowie zaś capaces kommissaryi deklarowani. Z dawnych Kommissyi trzecia część tylko na drugie dwa lata potwierdzić się może. 5) Na sprawy cudzoziemskie i wexlowe, osobny registr w Kommissyach wyznaczony. 6) Z pieniędzy do skarbu wchodzących, najprzod Kommissye Woyskowe zaspokoione będą: *Konst. 1775, v. VIII, f. 109, tit. Odmiany.*

Sprawy Kommissyom Skarbowym należące są: 1mo) O depaktacye kupcow. 2do) O podatki wszelkiego rodzaju. 3tio) O kontrakty handlowe między kupcem i szlachcicem. 4) O wexle. 5to) O długi kupieckie. 6to) O miary i łokcie non praejudicando powadze Marszałk. pod bokiem I. K. Mci. 7mo) O skrzywdzenie skarbu I. K. Mci. Item. O depaktacye na mostach i przewozach. Item, sprawy między kahałami, o wylamanie się z parafii. Item, sprawy ex vi inscripti fori. *Ibidem.* Dekretow Kommissyi Skarb. exekucya Urzędow przyzwoitym zostawiona. In reliquo

Kommissye Skarbowe oboygą Narodow przy dawnych opisach zostawione. *Ibidem, f. 110, tit. Iakie sprawy.*

Kommissya Skarbowa do wakujących starostw, Lustratorow wysyłać, i Kommissyą emfiteutyczną o wakanse ostrzedz obligatur. *Ibidem, f. 138, et sequ. tit. Starostwa.*

Ostrzeżenie to po uchyleniu 1776 roku Kommissyi Emfiteutycznych, z przelaniem na Kommissyą Skarb. obowiązkow onychże (o czym niżej) upadło.

Kommissyom Skarbowym, Koron. 10,000 czerwonych zł. a Lit. 5000 czerw. zł. zaciągnąć pozwolono, z obowiązkiem wypłacenia pensyi Posłom za granicę wysłanym, i Kommissarzom do rozgraniczenia z postronnemi mianowanym: *Konst. 1775, v. VIII, f. 152, tit. Pozwolenie.*

Ur. Iozefowi Mikorskiemu Podkomorzemu Gostyńskiemu Pisarzowi Kommiss. Skarb. Koron. dla zasług jego osobistych, miejsce w Kommissyi Skarb. ad fata, cessum lub ascensum ostrzeżone. *Ibidem, f. 109, tit. Odmiany.* Kommissya Skarb. Koron. w wydatkach skarbowych, najprzod: opłacać ma expensas fundi, pensye kommissarskie i contingens I. K. Mci, powtore: woysko anticipative, potrzebie: pensye cywilne decursive: *Konst. 1776, v. VIII, f. 890, tit. Wydatki.*

Kommissye Skarbowe baczyć mają, aby manufakturzyści i rzemieślnicy krajowi na towarach swych nie depaktowali kupujących. *Ibidem, f. 893, tit. Objaśnienie.*

Kadencya Sądow Kommissyi Skarb. Koron. z Augusta na September przeniesiona. *Ibidem, f. 894, tit. Objaśnienie.*

Kommissye Skarbowe oboygą Narodow, dopełniać mają obowiązki Kommissyi Emfiteutycznych ustawą Seymu 1775 uchwalonych. *Ibidem, f. 903, tit. Uchylene.*

Nominacya Kommissarzow Skarbowych oboygą Narodow, I. K. Mci od Stanow Rzeplitey zlecona. *Ibidem, f. 903, tit. Wyznaczenie.*

Kommissarze do skarbu Koronnego i W. X. L. wyznaczeni: *Konst. 1778, v. VIII, f. 947, tit. Osoby.*

Wyznaczeni Kommissyi skarbu Koron. Kommissarze: *Konst. 1780, v. VIII, f. 968, tit. Osoby.* Tamże masz Kommissarzow Skarbu Lit. *Vide etiam tit. Podskarbi. Skarb. Wexle.*

Kommissya Skarbowa Litewska.

Ustanowienie Kommissyi skarbu Lit. *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 153, tit. Kommissya.*

Ktorey opisy w krotkości kładą się: 1) „Komplet osob 5 składa. Kadencya 1sza secunda Ianuarii, 2ga prima Iulii, po niedziel 6, non interrupte do sądenia codzień, to iest: z rana od godziny 8 do 11, z południa od wtorey do 6 przepisane. (Kadencyi odmianę masz niżej w ordynacyi teyże Kommissyi, a innych artykułow w prawach Koron. podr. 1768 i 1775, dla wspólnych oboygą Kommissyi praw). 2) Rozrządzenie

Obowiązki Kommissyi.

Officyallści.

Regestra percepty.

Pozwy w sprawach.

Reguła o cłach.

Decyzya per pluralitatem.

Paritas votorum. Zerwanie kompletu.

Rachunki Kommissyi czasy powagi.

Beneficium obmowy.

Activitas Kommissarzow.

Pensye.

Kancellaryi Kommissarzom zostawione, zaś do archivum i protokołow Skarbny W. X. L. wyznaczony. Obrady Kommissyi szczegolnie dochodow i pomnożenia intrat skarbu, tyezyć się powinny. Taż instruktarze celne ułożyć, miary, wagi, łokcie rowne po całym Xięstwie postanowi. Trakty i mostowe przepisze. Rzeki od zawad uprzatnie. Officyalistow skarbu szlachtę i Katolikow kreować będzie; 100 żołnierzy skarbowych na usługi skarbu zaciągnie. 3) Regestra pulroczney importancyi Kommissya examinaować będzie: a resztujące pieniądze ultra expensas za trzema kluczami, Podskarbiego, delegowanych Senatorow, i delegowanych ex Ordine Equestri w zamku Grodzieńskim złożone będą. Intratami post decusum Starostow zawiadywać, sprawy o depaktacye między cudzoziemcami i obywatelami cujuscunque status sędzić będzie, a to zawsze za pozwem pod tytułem: „My Kommissarze Rady Ekonomiczney skarbu W. X. Lit. od Rzeplitey wyznaczeni“. In causis contumacialis, za drugą kondemnata exekucye nakazywać może. 4) Pretensores ceł wodnych i lądowych po krolewskich, zapozwami przez Instygatorow o reprodukcya swych przywilejow, gdy one pokażą, mają być z skarbu płatni, ad vitae tempora, a post haec, takie cła zniesione będą. W dobrach ziemskich dwudziestoletni prowent przez skarb opłacony, umorzy przywilej; a w duchownych, corocznie takowe cła, pensyą umowioną opłacane z skarbu być mają, a cła zniesione. 5) Wszystkie interessa pluralitate votorum w Kommissyi decydować się będą. Zdania różno w protokoł wpisane będą, dla explikacyi Stanom. Paritas votorum przez Prezidenta rozwiąże się. Komplet zrywający, od funkeyi odpada. 6) Na każdym Seymie Kommissya rachunki zdawać i projekta skarbowe wygotować powinna. Kommissarzow wyznaczonych powaga dwuletnia, a in casu śmierci lub ascensus ktorego, Krol IMé z Radą innego nacza. 7) Zasiadający w Consilio Oecon. obmową in aliis subelliis gaudere mają, a fałszywie ją otrzymujący 100 kop karany zostanie. Kommissarz Skarbowy funkeyi Deputata sprawować nie może, (obacz o tym niżej prawa późniejsze) a Posłem obrany, caret voto in materia skarbu W. X. Lit. Także w sprawach tam ex actoratu, iako i ex reatu, w Kommissyi wotować nie powinien. Powaga Kommissyi Skarbowey etiam sub interregnis, trwać będzie. 8) Pensya Podskarb. W. X. Lit. na ow czas 120,000 zł. a potym post fata iego 80,000 zł. przepisana, a roku 1776 do 60,000 zł. redukowana. Kommissarzom zaś po 8,000 zł. naznaczono, którą pensyą nie razem, ale kwartalami i to proportionate do swey prezencyi partycypować mają. Od tego prawa excypowani WW. Podskarbiowie owoceśni. 9) Podskarbiemu Nadwornemu Lit. 10,000 zł. procz dziesięciu z dobr stołowych, na-

znaczono. Roku 1775, pensya Podskarb. Nad. W. X. Lit. 10,000 do 40,000 podwyższona. Skarb zaś Krolewski od dodatku uwolniony. Dalszo obowiązki Kommissyi. 10) Teyże Kommissyi, projekt papieru stęplowanego zalecony. Zakaz dany wtrącania się w sprawy ziemskie, w legislacyą podatkow, w odmienianie kommend lokacyi, i płacy woyska etc: *Konf. Gener. Lit. 1764, v. VII, f. 153, et seq. tit. Kommissya.*

Kommissya skarbu W. X. Lit. potoczne extracantias interessa w liczbie 3 osob w Grodnie decydować ma, na wzor Koronney: *Konst. Litew. Seym Cor. 1764, v. VII, f. 384, tit. O czynieniu.*

Dwom Kommissarzom Inflantskim w Trybunale Skarb. niegdys zasiadającym, i Pisarzom Skarb. Lit. activitas w sprawach niedgys Trybunali Skarbowemu własnych, i salarya warowane: *Ibidem, f. 392, tit. Zniesienie.*

Approbacya ordynacyi Kommissyi Skarbowey Lit. roku 1766 przepisanej, ktorey zbior krotki kładzie się.

1) „Kadencye Kommissyi tey szczędniedzielne Kadencye. dwie; pierwsza, prima Iunii; druga, prima Decembris; (znowu te kadencye r. 1775, pro primis Xbris et 8bris zamienione, a kadencyą Oktobrową r. 1776 dn. 15 Sept. zaczynać kazano) poniedziałek, wtorek, szroda, i czwartek, na sądenie spraw; piątek i sobota, na interesa skarbu poświęcone. Regestra spraw: pierwszy fisci, drugi injuriatorum provinciae, trzeci extraneorum injuriatorum, czwarty contraventionum, piąty tactorum. Wpisy przez strony mazane być nie mogą. 4) Te wpisy Kancellarya, bez trudności czynić ma, i wokanda do wypisania niezbrojna być powinna. Protokoł ekonomiczny czyli dyaryusz. przy iednym z Kommissarzow, iako i registr aktoratow, ieden przy Kommissarzu, drugi przy Skarbny zostanie. Protokoł dekretowy po każdej kadencyi zweryfikowany z dyaryuszem, wszyscy Kommissarze podpiszą. W czasie wakującej kadencyi, protokoły in archivio przy Skarbny zostaną. Pisanie dekretow, wydawanie ekstraktow, i pieczęć do Regenta należy. 2) Na pozwach tytuł ma być taki: „My Kommissarze Rzeczypospolitey skarbu W. X. Lit.“ Wpisy, dekreta, blankiety, pieczęci, korekty, w sprawach pro re skarbu W. X. Lit. gratis; zaś ex delatione thesauri, podług tabelli płacone być mają. 3) Patronow w tey Kommissyi przysiężnych 12, i to tylko szlachty mieścić się może. (Uchylono prawem r. 1768 ten względem Patronow w Kommissyi Skarbowey stawiających warunek). Po replikach rekapitulacye spraw zabronione. W sprawie iedney, tylko dwoch stawać może Patronow. Dylacya, procz ad perquirenda documenta, raz ieden wolna. 4) Termin pozwow cztero-niedzielny. Sessye od godziny 9 z rana do

Kadencye.

Regestra spraw: 1 fisci; 2 injuriator. 3 extraneor. 4 contraventionum; 5 tactorum. Wpisy. Protokoły.

Regent. Kancel.

Tytuł pozwow.

Patronowie.

Termin pozwow.

Czas scasyt. 12, po obiedzie od godziny 3 do 7 trwać maia. Inkwizycye, lustracye, te nie przez Kommissarzow, ale przez Urzędy Ziemi i Grodzki Kommissya czynić ma. Kopy pro lucris od Kommissyi brane nie będą. Zaś pro contraventione prawa, nie Sądowi, ale skarbowi należą. Absentujący się Kommissarz bez pozwolenia, traci proporcjonalnie pensją. 5) Paszportow i libertacyi żadnych, Kommissya dawać nie ma. A Superintendentami i Kontraregistrantami szlachta osiedli być powinni. Interesami do rezolucyi przychodzącymi, Kommissarze dzielić się maia, i one w domu do decyzji przygotować. Patron i Regent ma być wyznaczony do czynienia imieniem skarbu, ktorzy bez Kommissyi, godzić się z stroną nie mogą. Assygncyja iedna, na dwie summy służyć, i wydaną być nie może; co i o kwitach rozumie się: *Konst. Lit. r. 1766, v. VII, f. 507, tit. Approbacya.*

Akcydensa Kancellaryi skarbu W. X. Lit. Od arkusza wszelkicy tranzakcyi zł. 1, od pieczęci gr. 15, od korekty gr. 15. W interesach skarb. wszystkie tranzakcyje gratis być maia wydawane. *Ibidem, f. 513, tit. Ordynacya.*

Kommissya Skarb. W. X. L. w stanowienie podatkow wdawać się nie ma, ani przez Rzeczpospolitą ustanowionych na siebie trzymać. *Ibidem, tit. Władza.*

Spraw innym Subselliom należących, etiam ex inscriptione fori, sądzić nie będzie. *Ibidem.*

Same tylko sprawy o kontrakty handlowne, sprawy kupieckie, wexlowe, i fiscum Republicae tyczące się, do niey należą. *Ibidem.*

Na ekonomiczne interesa dodano dwie kadencye dwu-niedzielne: pierwsza dnia 8go Marca, druga 8go Septembris. Komplet z osob 5 na nowo ostrzeżony. *Ibidem.*

Kommissarz po wysiedzianey 6 niedziel kadencyi, 3000 pensyi zyskuje; a za dwu-niedzielną, 1000 zł. Nieprzytomni, pensye proporcjonalnie in rem praesentium, tracą. *Ibidem.*

Kancellarye dwie być maia w tey Kommissyi: Sądowa i Ekonomiczna; i do ich utrzymywania, osobni Regenci. Akta oboyg po skończoney kadencyi Skarbnemu Lit. oddane być maia, ktoremu do 2000 zł. pensyi, drugie dwa dodano. *Ibidem.*

Pensya Regentow Sądowej i Ekonomiczney Kancellaryi do 3000 zł. podwyższona, a za to ekstrakty, dekreta, i inne tranzakcyje gratis przyjmować i wydawać powinni. *Ibidem.*

Kommissya Skarbowa Lit. rzeki spławne czyścić ma, i na to 100,000 zł. co rok naznaczono, a do tych, ktore się łączyc mogą, Geometrow wysłać i projekta wygotować obowiazana. *Ibidem.*

Roku 1776 summa ta do 60,000 zredukowana: *Konst. Lit. v. VIII, f. 931, tit. Tabella.*

Kommissarz Skarb. W. X. Lit. pod żadnym

pretextem etiam ascensu i rezygnacyi, od prezencyi excepować się nie może. *Ibidem.*

Kommissarz Skarb. oboyg Narodow, Poslem na Seym zostać może, od Marszałkostwa tylko Seymowego i Deputacyi do konstytucyi wyłączony: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 517, tit. Władza, ad finem.*—Ale to prawem r. 1768, *iako wyżej*, uchylono.

Wyznaczenie Kommissarzow Skarb. Lit. *Ibidem, f. 525, tit. Wyznaczenie.*

Kommissyi Skarb. Lit. na expensa przypadkowe 20,000 zł. wyznaczono: *Konst. Lit. 1768, v. VII, f. 825, tit. Przypadkowe expensa.*

R. 1776 na expensa extraordyn. 151,241 zł. gr. 20 uchwalono, wraz z pensją Rady: *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 931, tit. Tabella.*

Kadencye Kommissyi skarbu Lit: pierwsza a Ima Martii, druga a Ima 8bris po niedziel 6 naznaczone: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 620, tit. Odmiana. Obacz o tym niżej.*

Kommissyi Skarb. Lit. dzień 10 8bris na wygotowanie rachunkow przed Stanami wyznaczono, a kadencyą ostatnią 15 7bris zacząć nakazano. Exekucya podatkow sposobem w Koronie praktykowanym od teyże Kommissyi czyniona być ma: *Konst. 1778, v. VIII, f. 953, tit. Ostrzeżenie.*

Rachunki Kommissyi Skarb. Lit. i sposobow administracyi, tudzież remanentow ostrzeżonych wyexaminowanie z lat 1778 i 1779 Kommissyi Skarb. Lit. wyłączając Podskarbach i dawnych Kommissarzow, zlecono, z przepisaniem reguly w zachodzących kategoriach, i ostrzeżeniem: aby gdy Podskarbiowie w czym winni pokażą się, tam, gdzie z prawa należy, odesłani byli: *Konst. 1780, v. VIII, f. 973, tit. Deklaracya.*

Kommissyą skarbu Lit. ustawiczną mieć chciało, i komplet z osob 3 extra cadentias 1768 przepisany, approbowany. *Ibidem, f. 974, tit. Dochod.*

Kommissya skarbu Lit. extra cadentias ułatwiać ma interessa ekonomiczne skarbowe i tabaczn. *Ibidem.*

Pisarze Skarbowi i Skarbny W. X. Lit. bez pretensyi aukcyi pensyi i podług dawnych praw extra cadentias zasiadać będą. *Ibidem.*

Absencye w czasie kadencyi Kommissarzom detrunkowane, podzielone będą na Kommissarzow extra cadentias zasiadających. *Ibidem.*

Kommissyi Skarbowey zlecono, aby ustawy legis sumptuariae dopełnione były, i towarow zakazanych w kray nie wprowadzano. *Ibidem, f. 980, tit. Ponowienie.*

NB. Prawa od r. 1768 dla Kommissyi Skarbowey Kor. służą i Litewskicy.

Kommissya Woyskowa Koronna.

Ustanowienie Kommissyi Woysk. Kor: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 50, tit. Kommissya Woyskowa.*

Ktozey ordynacya następująca:

1) „Kommissya Woyskowa Kor. zawsze w Warszawie agitować się ma, a to pod prezencyą W. Hetmana W. Kor. lub Poln. lub w niebytności tych, pierwszego in ordine Kommissarza. Przysięga Kommissarzow tamże znayduie się. Pozwy z Kancellaryi tey Kommissyi, ktorey uregulowanie oneyże zostawione, pod imieniem hetmańskim wychodzić powinny. Co się kadencyi, kompletu, paritatis votorum, elekcyi Kommissarza, na miesce zmarłego tyce, ustawy o tym dla Kommissyi Skarbowey, są dla tey wspólne. WW. Hetmani przy pensyi prawem r. 1717 opisane zostawieni; kora 1776 r. do 60,000 zł. zredukowana; Kommissarzom po 12,000 zł. naznaczono, z obowiązkiem prezentowania w skarbie attestacyi co kwartał o prezencyi cztero-niedzielney, gdy ratę partycypować będą. 2) W każdej partyi woyska, ma mieć Kommissya Woyskowa Sędziego, tylko pro actoratibus przeciwko woyskowym, lub między samemi woyskowymi z appellacyą wolną do Kommissyi. Posłaniectwa do WW. Hetmanow od Porty, wraz z Kommissyą expedyowane być maia; a responsa I. K. Mei, i Radzie iego wprzod komunikowane będą; koszta na to Kommissya Skarbowa zastąpi. 3) Exekucya prawa 1717 względem liczby woyska zalecona. Consilium Bellicum wzięło zlecenie podania regulamentu wystarczającej płacy na woysko, a Kommissyi Skarbowey nakazano wyznaczenie na to dochodow. W czasie wojny, woysko pod władzą i Sądami Hetmanow zostanie: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 50, tit. Kommissya Woyskowa.*

Uchylenie Kommissyi Radomskicy. *Ibidem, f. 76, tit. Uchylenie.*

Kommissya Woyskowa non interrupte, dummodo 5 adsint Assessores, sądzić się ma: *S. Cor. 1764, v. VII, f. 351, tit. Deklaracya.*

Pensyi dla Pisarzow i regentow wyznaczenie, teyże zostawione. *Ibidem.*

Pozwy do tey Kommissyi pod pieczęcią iey własną wychodzić maia, na ktorey być powinien Orzeł Polski, miecz i armaturę w szponach maiający z napisem: Pieczęć Kommissyi Woyskowej Koronney. *Ibidem.*

Projekta tey Kommissyi na Seymach zaraz po ekonomicznych rezolwowane będą. *Ibidem.*

Teyże zlecono ułożenie Codicis disciplinae militaris. *Ibidem, f. 352, tit. Deklaracya.*

Teyże nakazano regulament płacy woyskowej ułożyć, i artykuły wojenne poprawić i exekwować, cum valore do przyszłego Seymu: *Konst. 1766, v. VII, f. 455, tit. Polepszenie.*

Iurysdykcyja Kommissarzow Woyskowych a Ima Martii zaczynać się, i tegoż dnia kończyć się ma. *Ibidem.*

Kommissarze Woyskowi etiam super secretum stubae przysięgać maia. *Ibidem.*

Ordynacya Kommissyi Woyskowej Koronney approbowana, i z rozkazu Stanow w konstytucyą 1766 roku ingrosowana, ktorey treść następująca.

Imo. Regestra Kommissyi Woyskowej Koronney. Pierwszy ordynaryiny bez areztu. Drugi remissarum. Trzeci directi mandati. Czwarty poenaliu. Regest ordynaryiny i remissarum, co miesiąc alternatim sądzić się ma. Directi mandati każdego dnia wolnego, poenaliu co sobota. 2do. Wpisy gratis Ur. Regent przyjmować ma, a wokanda na drzwiach izby przybita będzie. 3tio. Regestr spraw, Przydujący trzymać powinien, a ieden z Kommissarzow sentencyonarz; gdzie przeciwny pluralitati, zdanie swoje zapisać może. Protokół dekretow i rezolucyi, przy Ur. Pisarzu Woyskowym, zaś protokół dyspozycyi woyskowych przy Ur. Regencie zostanie. 4to. Deczyze Sądu i wyroki gratis maia być pod pieczęcią wydawane. Dekreta i rezolucye w protokole Prezes i Kommissarze; zaś ekstrakty sam tylko Przydujący podpisze. 5to. Pieczęć Kommissyi Woyskowej większa, ma służyć do expedyci większych i iurydycznych; mniejsza do pocztu. Tamże vide pensye dla Officialistow skarbu. In causis facti Urzędy Grodzkie lub Ziemskie do inkwizycyie zażyte będą. 6to. Palestry Mecenasow nie więcej iak 16 w tey iurydykcyi mieć chciało, ktorzy przysięgli być powinni. 7mo. W Sądzie tym żadne grzywny ani luty pro re Sądu naznaczone być nie mogą: *Konst. 1766, v. VII, f. 459, tit. Ordynacya.*

Wyznaczenie Kommissarzow Woyskowych. *Ibidem, f. 465, tit. Wyznaczenie.*

Ustawy powyższe Kommissyi Woyskowej oboyg Narodow tyczące się, approbantur; a nad to, co się kommissarskicy funkcyi tyce, warowano: 1mo. Kommissarz Woyskowy Poslem, ani Poseł Kommissarzem obrany być nie może (uchylone to prawo r. 1775 w tym, że Poslom kandydacyą do Kommissaryi Woyskowej przyznano, tak iako i do Kommissaryi Skarb.). 2do. Liczba Kommissarzow do 6 osob redukuje się, między ktoremi tylko dwuch Senatorow mieścić się może. Komplet osob 4 formią. Przydujący paritatem rozwięzuie. 4to. Pensye tylko inter praesentes dzielone będą, chyba żeby absentia w interessach woyska zachodziła; i Kommissya Skarbowa Lit. podług tey reguly zatrzymane na ow czas Woyskowym Kommissarzom pensye zaspokoic obliwowana była. 5to. Kommissya Woyskowa pod pretextem dozoru woyska, w prawodawctwo pod żadnym pretextem wdawać się nie będzie. Zapozwana o to, na Sądach Seymowych odpowie, i iako przestępca prawa, karana być ma, a delator fałszywy, poenae talionis podlega. 6to. Kommissarze Skarbowi Stanu Rycerskiego, vocem representativam i expli-

Regestra: 1. Ordynaryiny, 2. Remissarum, 3. Directi mandati, 4. Poenaliu
Wpisy. Wokanda.
Regestr spraw.
Sentencyonarz. Protokół.
Deczyze.
Dekreta. Rezolucye.
Pieczęć.
Palestra.

cativam tylko, na Seymach maia; a Senatorem i Ministrowie na Sądach Seymowych w sprawach woyskowych znajdować się nie powinni: *Konst. 1768, v. VII, f. 675, tit. Kommissye.*

Pieczęć Kommissyi Woyskowej w herbie narodowym, herby WW. Hetmanow WW. zamyskać ma. *Ibidem.*

Kommissya Woyskowa praesidium Trybunału, bez zezwolenia tegoż, in tractu kadencyi wyciągać nie ma. *Ibidem, f. 707, tit. Złączenie, puncto A lubo.*

Odmiany o Kommissyach Woyskowych z prawa r. 1775.

1) Kommissya Woyskowa obojga Narodow złożona będzie podług prawa 1768 z sześciu Kommissarzow, z których trzech z stanu cywilnego, a trzech z stanu woyskowego być ma. Między woyskowemi Generałowie artylleryi bez pensyi umieszczeni. 2) Komplet osoby 3 formułą. A gdy tylko dwóch na sessyą przybędzie, Pisarzowi votum decisivum służy; gdy komplet jest zupełny, tylko consultivum ma voem. (Dziś w Departamencie Woyskowym cum voto decisivo zawsze zasiada, *vide tit. Rada*). Do tey także Kommissyi należy archivum militare. 3) Odbierać będzie Kommissya dwa razy na rok od woyska rapporta, i oneż Radzie Nieustaięcej komunikować. In casu niezaspokojenia płacy woyskowej przez skarby, Hetman W. z Kommissyą Radę ostrzeże, a ta autoryzować go będzie, do exekwowania tey płacy. 4) Kassa woyskowa będzie przy Kommissyi; do tey klucz ieden, Hetman W. a w niebytności iego, primus in ordine; drugi, z Kommissarzow ieden; trzeci Kassyer mieć będzie. 5) Sprawy Kommissyi tey służyć, są: 1, między żołnierzem a żołnierzem; 2, obywatelow przeciw żołnierzowi z służby iego; wprzod atoli udać się ma do Kommandy, potom do Ziemstwa lub Grodu z appellacyą wolną do Kommissyi, lub prosto do niey gdy kto zechce. 6) Kommissarz Woyskowy Posłem na Sejm być nie może. Posel zaś za Kommissarza wybrany być może. Z dawnych Kommissarzow trzecią część na drugie dwa lata potwierdzić wolno; na trzecie zaś dwa lata ani obrani, ani potwierdzeni nie będą. In reliquo Kommissye Woyskowe przy dawnych prawach zachowane: *Konstyt. 1775, v. VIII, f. 104, tit. Obiaśnienie.*

Uchylenie Kommissyi Woyskowych z przelaniem władzy i obowiązkow ich na Departament Woyskowy: *Konst. 1776, v. VIII, f. 850, tit. Powinności, i f. 865, tit. Kwit.—Obacz o tym tit. Rada, artykuł Departament Woyskowy.*

Kommissya Woyskowa Litewska.

Ustanowienie Kommissyi Woyskowej w W. X. Lit. na wzor przepisow o Kommissyi Woyskowej Koronney, tak co się kadencyi iako

i innych tycze rozrządzenia: *Konst. Lit. S. Cor. 1764, v. VII, f. 387, tit. Kommissya.*

Approbacya ordynacyi Kommissyi Woyskowej W. X. Lit. *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 525, tit. Approbacya.*

Krotki zbior teyże: 1) „Regestra wpisow: pierwszy ordynaryiny, drugi incarcerationum et exorbitantium, trzeci remissarum et appellationum, czwarty tactorum. Te dopiero w trzecim tygodniu kadencyi po skończonych interessach ekonomicznych brane będą tak, aby registr ordynaryiny z rana, a po południu remissarum: registr Incarceratorum et exorbitantium po każdym aktoracie skończonym sązione były. Taktowy zaś, w każdej porze może być wołany. 2) Zapozwany ile woyskowy do Kommissyi, gdyby się contumaciter stawil, na żołdzie karany będzie. Wolność stawiania w Sądach, przez się, lub przez plenipotentow ostrzeżona. Wokandę spraw Regent Kancellaryi na drzwiach przybijać powinien. Obywatel cywilny zapozwawszy żołnierza, od Sądow Kommissyi excypować się nie może. 3) Pozwy żołnierzowi albo ad manus, albo Komendantowi oddane będą. Termin pozwow dla nieprzytomnych cztero-niedzielny, które aby clandestine wynoszone nie były, zeznane być maia przez osobę woyskową przed Komendantem. 4) Decyzye wszystkie pluralitate dział się maia; a rożniący się w zdaniu, ma moc zapisać go w protokole. Ekstrakty wszelkie z pieczęcią woyskową, i podpisem Prezydującego wychodzić maia. Pieczęć zaś Kommissyi ma być z herbem W. X. Lit. i napisem „Pieczęć Rzeczypospolitey Kommissyi Woyskowej W. X. Lit.“ Ktora większa do dekretow, a mniejsza do listow i ordynansow być powinna. 5) Przepis pensyi offycyalistow, to jest: Pisarzowi Kommissyi Woysk. 6,000 złotych, kturemu in subsidium expensow ieszcze 1,000 zł. dodano. Regentowi 3,000 zł., Generałowi Adiutantowi Kommissyi 2,000 zł., Instygatorowi 800 zł., Woźnemu 300 zł. 6) Rapporta wszystkie do Prezydującego ultimarie, i WW. Hetmanow odsyłane będą, którzy in urgenti necessitate Kommissarzow zwołaią, i rezolucyą in completo numero napiszą: *Konst. 1766, v. VII, f. 525, tit. Approbacya.*

Wyznaczenie Kommissarzow do Kommissyi Woyskowej W. X. Lit. *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 532, tit. Wyznaczenie.*

Pensya Ur. Pisarza Woyskowego W. X. Lit. 7,000 złot. do 12,000 podwyższona: *Konst. Lit. 1768, v. VII, f. 823, tit. Porownanie.*

Roku 1776 do 9,000 znizona: *Konst. Litew. v. VIII, f. 923, tit. Komput.*

NB. Prawa 1768, 1775, 1776 r. o Kommissyi Woysk. Kor. służyć i Litew. a zatym iak tamta tak i ta uchylone od roku 1776, a władza i powinności na Departament Woyskowy zlane. *Vide tit. Rada.*

Kommissyi Woyskowej W. X. Lit. archivum militare ab anno 1764 Departamentowi Woy-

Regestra:
1. Ordynaryiny. 2. Incarceratorum. 3. Remissarum i appellationum. 4. Tactorum.

Wokanda.

Pozwy.

Decyzye.

Ekstrakty.

Pieczęć.

Pensye Offycyalistow.

Rapporta.

skowemu oddać nakazano: *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 922, tit. Kwit.*

Pensya Kommissarzom, Pisarzowi, i Generał-Adiutantowi Woyskowym Litew. in summa 38,000 zł. w skarbie Lit. przyznane. *Ibidem, tit. Kwit.*

Plura *vide tit. Kommissya Woyskowa Koronna. Rada. Hetman.*

Kommissya Edukacyina.

Ustanowienie Kommissyi nad edukacyą narodową w Warszawie pod protekcyą I. K. Mei: *Konst. 1775, v. VIII, f. 266, tit. Ustanowienie.* Moc i powaga Kommissarzow tey Kommissyi do lat 6 trwać ma. *Ibidem.*

Wszystkie akademie, gimnazya, kolonie akademickie, szkoły publiczne, żadnych nie wyłączając, co się wydoskonalenia nauk i ćwiczenia młodzieży tycze, do Kommissyi tey dozoru należą. *Ibidem.*

Dla wypracowanych XX. ex-Iezuitow, dla nowicyuszow na przebranie, na sustentacyą podeszłych laikow, 300,000 zł. do dyspozycyi Kommissyi z dochodow poiezuickich naznaczono. *Ibidem.*

Kommissya Edukacyi Narodowej co dwa lata rachunek Stanom de perceptis et expensis zdawać ma na Seymie: *Ibidem, f. 267, tit. Rozrządzenie. O czym niżej.*

Kommissya Edukacyina ma mieć dozór zupełny edukacyi narodowej, iako i wszystkich funduszow, w dobrach, summach i ruchomościach, na edukacyi utrzymanie destynowanych: *Konst. 1776, v. VIII, f. 860, tit. Edukacya Narodowa.*

Przepisy dla Kommissyi Rozdawniczych i Sądowych z prawa 1775 służyć, a przez nie nie dopełnione, od Edukacyiney uskutecznione będą. *Ibidem.*

Kommissya Edukacyina ma moc czynić transakcyje cum loci ordinariis o fundusze i obligacye po-iezuickie. *Ibidem.*

Nikt bez iey wiedzy dobr po-iezuickich przedawać i ustępować, pod nieważnością kontraktow, nie może. *Ibidem.*

Przestrzegać ma całości funduszow na edukacyą obroconych. Papiery w archiwach konserwować, i kalkulacyą de perceptis et expensis na każdym ordynaryiny Seymie Stanom zdawać obligatur. *Ibidem.*

Kommissya Edukacyina dla utrzymania funduszow, iurydykcyą sądową mieć będzie, w Warszawie agitującą się. Iurydykcyja ta składać się będzie z osob 12. Komplet zaś osob 5 formuic. Nie ma daley rozciągać swych granic, iak tylko do spraw funduszu edukacyinego, także o zaległe procenta, ruinę dobr; tudzież co się karności i porządku osob w szkołach i akademiach uczących, i uczących się tyczeć może. Sprawy zaś graniczne, facti, extraditionis subditorum, ad fora competentia odeszle, Kommissarze ex interesse proprio do sprawy wchodzący, do decyzji nie należą. *Ibidem.*

O procenta z dobr i summ (co poł roku raz na S. Ian, drugi raz na SS. Trzech Krolow anticipative opłacać mianych) Kommissya Edukacyina zwyczajem Kommissyi Skarbowey postąpi. *Ibidem.*

Sąd Kommissyi Edukacyiney iako supremacie instantiae pro inappellabili deklarowany, i Departament Woyskowy brachium militare dawać mu powinien. *Ibidem.*

Przydanie czterech Kommissarzow do Kommissyi Edukacyiney nominacyi I. K. Mei od Stanow Rzeplitey zlecone: *Konst. 1776, v. VIII, f. 903, tit. Wyznaczenie.*

Kommissyi Edukacyiney lex curiata, aby żaden z Kommissarzow summ i dobr na się w czasie funkcyi nie otrzymywał i następujących Kommissarzow ma obowiązywać: *Konst. 1778, v. VIII, f. 954, tit. Kwit.*

Osoby r. 1775 i 1776, za Kommissarzow Kommissyi Edukacyiney na lat 6 wybrane, znowu do lat 6 potwierdzone z warunkiem dla Krola IMci, nominowania osoby na miejsce wakuujące przez śmierć lub recess Kommissarza: *Konst. 1780, v. VIII, f. 975, tit. Kwit.*

Kommissyi Edukacyiney zlecono uformowanie tabelli dobr funduszowych: ich intrat, possessora i ewiktora, summ kapitalnych debitorow i ewiktora; takową tabelłę po parafiach i Grodach publikować kazano, tak dla bezpieczeństwa funduszu, iako i ubezpieczając obywatelow od lokacyi summ na dobra onerowane. *Ibidem; — etiam vide tit. Dobra po-iezuickie.*

Kommissya Emfiteutyczna, vide tit. Emphyteusis i Kommiss. Skarb. Koron.

Kommissya Likwidująca długi Rzeczypospolitey, vide tit. Długi.

Kommissya Szpitalna, vide tit. Szpital.

Kommissye szczegulne i Kommissarze.

Kommissya do traktowania z Dworami Wiedeńskim, Petersburskim i Berlińskim: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 120, tit. Bebezpieczeństwo.* Kommissya graniczna między woiewodztwem Kiiowskim i powiatem Mozyrskim: *Konf. Gener. Lit. 1764, v. VII, f. 178, tit. Kommissya. — Tey reasumpcyą pod rokiem 1768, vide niżej, i pod rokiem 1775.*

Kommissya do ugodzenia Stanu Duchownego z Swieckim: *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 342, tit. Compositio inter Status.*

Kommissya do traktowania z Dworem Rossyjskim względem determinacyi granic traktatem 1686 nieokreślonych, iako i do ułożenia Sądow pogranicznych etc. *Ibidem, f. 359, tit. Kommissya.*

Tamże wzmianka o nowym z Moskwą traktacie, i o wysłaniu tym końcem od I. K. Mei plenipotencyaryusza do traktowania z Mini-

sterium Rosyisk. z warunkiem, aby co ułożono będzie, Stanom Rzeplitey na Seymie było komunikowane. *Ibidem*.

Taż kommissya odebrała zlecenie traktować z Krolem Mecią Pruskim, tak o graniczne spory, traktaty handlowe, iako i partykularne w sąsiedztwie krzywdy i zatargi, mianowicie r. 1763 popelnione. *Ibidem*, f. 360, *tit.* Deklaracya.

Odnowienie kommissyi r. 1764 z przydatkiem Kommissarzow do traktowania z Dworem Rosyiskim: *Konst.* 1768, v. VII, f. 606, *tit.* Odnowienie.

Podobnie odnowienie kommissyi z dodatkiem Kommissarzow do traktowania z Dworem Berlińskim, gdzie Kommissyom Skarbowym po dwóch Kommissarzow do ułożenia handlu i taryff wysłać nakazano. *Ibidem*, f. 608, *tit.* Odnowienie deklaracyi.

Kommissye między dobrami ziemskimi i Krolewskimi nawet bez Senatora wojewodztwu Kiiowskiemu, na wzor Braclawskiego, odprawiać pozwolono. *Ibidem*, f. 730, *tit.* Pozwolenie.

Kommissye do dobr stołowych wyznaczone, w żadnych wątpliwościach do Sądow Krolewskich rekursu czynić nie mają. *Ibidem*, f. 764, *tit.* Kommissyie.

Kommissarze, czy to z dekrétow assessorskich, lub referendarskich, czy za reskryptem I. K. Mci wyznaczeni, przysięgli być mają: *Konst.* 1766, v. VII, f. 466, *tit.* Przyspieszenie.

Kommissya do starostwa Kolskiego: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII, f. 87, *tit.* Starostwo, a w *Konst.* 1768, f. 772, *tit.* Kommissya.

Kommissya do zaspokoienia sporow granicznych między dobrami dziedzicznymi Dzwiniaczem, i starostwem Czerwonogrodzkim: *Seym Coron.* 1764, v. VII, f. 370, *tit.* Uspokoienie.

Kommissya pod tytułem Sądy ultimae instantiae, jedna dla Korony, druga dla Litwy, między OO. XX. Radziwiłłami, a rożnemi Korony Polskiej, i W. X. Lit. obywatelami; gdzie nayprzed Konfederacyi r. 1764 sancita, uniwersały, edykta, ordynacye, dekreta, przeciw tymże OO. XX. Radziwiłłom kassuią się, a potym reguła dla Kommissarzow w sądzie przepisana: *Konst.* 1768, v. VII, f. 735, *tit.* Naznaczenie, i f. 741, *tit.* Ordynacya. *Vide o tymże niżej pod rokiem 1775 i 1776.*

Kommissya w sprawie starostwa Osieckiego, i innych dobr Krolewskich: *Konst.* 1768, v. VII, f. 764, *tit.* Zaspokoienie.

Tamże *vide* rożne sprawy do teyże odesłane kommissyji. *Ibidem*.

Kommissya między Ur. Iędrzeiem Orłowskim Miecznikiem ziemi Dobrzyńskiej, a Ur. Ianem Grabianką Podkomorzycem Czerskim o dobra Krolewskie Ostrowko, Gronkowo, i Dębno. *Ibidem*, f. 766, *tit.* Kommissya.

Kommissya do rozgraniczenia starostwa Niechorowskiego: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII, f. 107, *tit.* Kommissya.

Odnowienie teyże Kommissyi: *Konst.* 1768, v. VII, f. 767, *tit.* Kommissya.

Kommissya w sprawie o dobra Rokitno między Ur. Duninem Karwickim a successorami Surynowskiemi. *Ibidem*, f. 767, *tit.* Kommissya.

Kommissya do dzierżawy Tarnowy względem poznania nakladow przez Ur. Ierzego Blankiemburg lożonych, i onych dla niego warunek. *Ibidem*, f. 769, *tit.* Kommissya.

Kommissya w sprawie o starostwo Borzechowskie między UU. Jakubem Przebendowskim, i Alexandrem Potulickim. *Ibidem*, *tit.* Przyspieszenie.

Kommissya między Ur. Władysławem Chorażym Sieradzkim i Pawłem Biernackimi braćmi o starostwo Wartskie. *Ibidem*, f. 770, *tit.* Starostwo.

Kommissya między dobrami dziedzicznymi, Chrzęsno Ur. Antoniego Paca Pisarza W. W. X. Lit. a starostwem Suleiowskim. *Ibidem*, f. 771, *tit.* Kommissya.

Kommissya do rozcznania natury wsi Salmika w wojewodztwie Braclawskim, a w posesyi Ur. Chołoniewskiego Kasztelana Buskiego będącey, do starostwa Winnickiego pretendowancy. *Ibidem*, f. 772, *tit.* Kommissya.

Kommissya między dobrami ziemskimi a starostwem Lucińskim. *Ibidem*, f. 773, *tit.* Kommissya.

Kommissya między dobrami Ur. Szadurskiego, a starostwem Lucińskim. *Ibidem*, f. 775, *tit.* Kommissya.

Kommissya w sprawie UU. Możarówskich z Kapitułą Wileńską pretendującą dziedzictwa wsi Możar. *Ibidem*, f. 776, *tit.* Sprawa.

Kommissya na rozsądzenie pretensyi iuryskwezytorow do dobr Luboml dziedzicznych niegdys Ur. Iozefa Wyhowskiego Ststy Wielatyckiego. *Ibidem*, f. 791, *tit.* Dobra Luboml.

Kommissya do rozgraniczenia ststwa Czchowskiego. *Ibidem*, f. 820, *tit.* Kommissya.

Kommissya do dobr wsi Kumanowiec. *Ibidem*, f. 821, *tit.* Kommissya.

Dwie reguły dla Kommissarzow, potoczne i graniczne sprawy sędzić mających: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 506, i f. 581.

W Sądach Kommissyinych 1775, od Seymu wyznaczonych, successorowie po zmarley stronie w tym stopniu sprawy odpowiadać obligowani, w którym ich odumarł antecessor; contravenientes dekretem oczywistym w Trybunale Koronnym i Litewskim odpowiedzą: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 652, *tit.* Obwarowanie.

Pozwolenie i zalecenie Ur. Xciu Ponińskiemu Marszałkowi *Konf. Gener.* przydania do niektórych kommissyi Kommissarzow: *Kons.* 1775, v. VIII, f. 246, *tit.* Przydanie.

Podobnyż przywilej Ur. Xciu Radziwiłłowi Marszałkowi *Konf. Lit.* nadany: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 651, *tit.* Zlecenie.

Wyznaczenie Kommissarzow do odgraniczenia

kraioł pod panowanie Austrii, Moskwy, i i Krola Pruskiego odpadłych, tamże instrukcyja dla nich, i pensyi dla Kommissarzow Senatorow po 20,000 zlot. Sekretarzom po 2,500 zlot. Geometrom po 3,000 zł. naznaczono: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 111, *tit.* Wyznaczenie, i f. 112, *tit.* Instrukcyja.

Zlecenie I. K. Mci dane nominowania Kommissarzow na miejsce nieprzybyłych do odgraniczenia z postronnemi. *Ibidem*, f. 114, *tit.* Wyznaczenie.

Wyznaczenie Kommissarzow Wojskowych Skarbowych, Marszałkowskich, Assessorskich, Emfiteutycznych, obojga Narodow: Item do Kommissyi likwidującey długi Rzeczypospolitey, i do Assessoryi na sprawy Dissidentium, nominacyi I. K. Mci przez Stany Rzeczypospolitey pro unica vice zleczone. *Ibidem*, f. 127 *et sequen.*, *tit.* Nominacya.

Kommissya do wsi Woli pod Warszawą, dziedzictwem przez Ur. Xięcia Adama Ponińskiego Marszałka Konfederacyi Generalney i Seym. kupić mianey. *Ibidem*, f. 211, *tit.* Kommissya.

Kommissya do otaxowania części lennych w dobrach Serokomla, Ur. Scypiona Podstolego Lit. końcem nabycia ich dziedzictwem. *Ibidem*, f. 243, *tit.* Dobra.

Kommissya do zamiany dobr Przywiczeryna za wieś Bodzanow Krolewską. *Ibidem*, f. 249, *tit.* Kommissya.

Kommissya do zamiany części wsi Krolewskiej Czerwonki za inną przez Ur. Goiszewskiego Łowczego Sochaczewskiego uczynić mianey. *Ibidem*, f. 249, *tit.* Kommissya.

Kommissya do zamiany dobr Piotrkowka Ur. Dąbskiego Starosty Gostyńskiego za wieś Młodzieszyno. *Ibidem*, f. 250, *tit.* Kommissya.

Kommissya do rozgraniczenia dezertow, Czernika i Zukowki Ur. Pawłowi Białoobzeskiemu prawem emfiteutycznym należących, z przyłączeniem Ryni i Głębozczycy, i approbacją przywileju wyiść mianego. *Ibidem*, f. 254, *tit.* Odgraniczenie.

Kommissya do zamiany części Gablina za część Szrabek między Ur. Korytowskim Podśędkiem Gnieźniń. a WW. OO. Franciszkanami Gnieźnińskiego konwentu. *Ibidem*, f. 262, *tit.* Kommissya.

Kommissya do zamiany gruntow w Radwankowie i w Wysoczynie kościelnych. *Ibidem*, f. 263, *tit.* Zamiana.

Kommissya do ograniczenia placow w mieście Zytomierzu: pierwszego na dom sądowy, drugiego dla PP. Miłosiernych. *Ibidem*, f. 292, *tit.* Kommissya.

Kommissya między wojewodztwem Kiiowskim, a powiatem Mozyrskim. *Ibidem*, f. 312, *tit.* Kommissya.

Kommissya graniczna do wojewodztw Braclawskiego, Kiiowskiego i Podolskiego. *Ibidem*, f. 314, *tit.* *eodem*.

Kommissya do sprawy o dziecioboystwo, do Są-

doł Konfederackich roku 1775 wytoczoney. *Ibidem*, f. 315, *tit.* *eodem*.

Kommissya do ograniczenia dobr Białocerkwi dziedzicznych W. Franciszka Branickiego Hetmana W. Koronnego z dobrami Torczyckiemi. Tamże dziedzictwo W. Hetmanowi na te dobra warowane, razem z kwartą ab advitalitio possessore. *Ibidem*, f. 347, *tit.* *eodem*.

Kommissye Litewskie.

Kommissya graniczna ststwa Pieniańskiego i Kupiskiego: *Konst. L. S. Cor.* 1764, v. VII, f. 416, *tit.* Rozgraniczenie.

Approbacya zamiany wsiow ststwa Ziołowskiego, za dobra dziedziczne, i wsiow dobr Antopol na wsie Krolewskie przez Kommissyą z Seymu Convocat. uczynioney. *Ibidem*, *tit.* Approbacya.

Kommissya do woytostwa Pasinickiego, Przewłockiego, Mizewickiego, i ststwa Slonimskiego, tudzież do woytostw w ekonomii Polockiey, względem poznania przywilejow poddaństwa excypuiącego się od podatkow: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 518, *tit.* Supplement.

Kommissya graniczna między Xięstwem Żmudzkiem i innemi powiatami z iedney, a Xięstwem Kurlandzkim i Semigallii z drugiey strony. *Ibidem*, f. 547, *tit.* Odnowienie.

Kommissya graniczna ostrzeżona między ekonomią Grodzieńską i fundacyą Wigierską XX. Kamedułow. *Ibidem*, f. 548, *tit.* Rozgraniczenie.

Kommissya do rozgraniczenia starostwa Mściślawskiego: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 850, *tit.* Kommissya.

Reassumpcyja Kommissyi Seymem Convocationis 1764 wyznaczoney między powiatami Mozyrskim i Owruckim. *Ibidem*, f. 852, *tit.* Reassumpcyja.

Kommissya r. 1717, do rozgraniczenia ekonomii Pińskiej naznaczona, odnowiona. *Ibidem*, *tit.* Reassumpcyja.

Kommissya graniczna między dzierżawą Swałowicz i dobrami Dolsk. *Ibidem*, f. 853, *tit.* Pozwolenie.

Kommissya między ekonomią Mohylowską i dobrami ziemskimi Bielica: *Ibidem*, f. 853, *tit.* Naznaczenie.

Kommissya graniczna między starostwem Czerskim i niektórymi dobrami dziedzicznymi. *Ibidem*, f. 854, *tit.* Kommissya.

Kommissya do rozgraniczenia ststwa Koziańskiego roku 1768. *Ibidem*, f. 855, *tit.* Kommissya.

Kommissya do rozcznania natury dobr Kryniczyn z przyległościami: *Konst. Litew.* 1768, v. VII, f. 856, *tit.* Kommissya.

Kommissya graniczna do dzierżawy Dworzyska. *Ibidem*, *tit.* *eodem*.

Kommissya graniczna w sprawie UU. Xiążąt Radziwiłłow Podkomor. Lit. z OO. Augustyanami Wileńsk. względem rozsądzenia validitatis testamentu W. Eustachiego Zawiszy

	Vol. f.
Kasztelana Witebskiego. <i>Ibidem</i> , f. 857, tit. Kommissya.	VIII 378
Komissya w sprawie UU. Druwonow i innych, o lenność dobr Moysze, Schrybarte alias Lepary. <i>Ibidem</i> , f. 858, tit. Kommissya.	- 469
Odnowienie Kommissyi granicznej 1766, 1768 roku między W. X. Lit. i Xięstwem Kurlandyi i Semigalii, z przydatkiem Kommissarzow: r. 1775, v. VIII, f. 694, tit. Reassumpcy.	- 378
Kommissya na rozeznanie natury miasta Grodna: <i>Konst. Lit.</i> 1775, v. VIII, f. 621, tit. Sąd.	- 353
Regestr kommissyi Koronnych Seymu roku 1775.	
NB. Gdy ktorych z szczegulnych kommissyi roku 1775 w tym nie znajdziesz regestrze, patrz wyżej pod tytułem: <i>Kommissye szczegulne.</i>	
	Vol. f.
Ur. Azarycza z possessorami klucza Stawiskiego, kommissya	VIII 614
Baykowskiego Regenta Czerniechowskiego, z UU. Xiążętami Lubomirskimi, remissa do Assessoryi	- 352
Beldowskiego Pułk. z UU. Kwaśniewskimi, kommissya	- 507
Białobrzskiego z kredytorami i possessorami wsi Kobylanki, kommissya	- 507
Bielińskiego Kapit. z possessorami leśnictwa Knyszyńskiego, remissa do Assessoryi	- 353
Biesiekierskiego z Ur. Kossowskim Stszą Radzicielskim, remissa do Assessoryi	- 353
Bierzyńskiego i Kwileckiego o rozgraniczenie z dobrami sąsiedzkimi	- 581
Bielińskiego z miastem Rogoźnem, kommissya	- 582
Bleszyńskiego successorow z Ur. Trzebińskim i innemi, kommissya	- 507
Bnińskiego z UU. Sokolnickimi Podczasami Gnieźnińskimi, i innemi, kommissya graniczna	- 465
Obiaśnienie teyże kommissyi	- 466
W. Bnińskiego Kasztel. Szremskiego successorow z dłużnikami jego	- 508
Ur. Bnińskiego Pułk. Hussarskiego, z Ur. Szoldrskim Stszą Rogozińskim, kommissya graniczna	- 466
Tegoż z Ur. Kurnatowskim, kommissya	- 582
Bobrownickiego ststwa z dobrami ziemskimi o rozgraniczenie kommissya	- 467
Boczковского z dobrami klucza Białogrodzkiego, kommissya	- 582
Boczковского z UU. Zagaiewskimi i Dembowski, kommissya	- 508
Bogatkow z UU. Karskimi, kommissya	- 508
Bogdańskiego Woysk. Kaliskiego z Ur. Chmielewskim, kommissya	- 508
Tegoż z UU. Kozuchowskim Cześnikiem Kaliskim i Chmielewskim, kommissya	- 583
Boguckich, Obryckiego, i innych z UU. Boguckimi, Madalińskim, i innemi, kommissya	- 509
Boguckich z Ur. Radońskim Cześn. Nowogrodz. kommissya	- 509
Boianowskich Karola i Bogusława successorow między sobą, kommissya	- 509
Borka Chor. Chelmińskiego successorow z kredytorami, kommissya	- 510
Boskiego Ststy Strumeckiego successorow z pozostałą ongoż wdową, kommissya	- 510
Boskiego Chor. Czerskiego z Xiążętami Lubomirskimi Woiewodzcami Kiiowski, kommissya	- 511
Bośniackich z UU. Pruszyńskimi, remissa do Ziemstwa Krzemienieckiego	- 367

	Vol. f.
I. W. Branicki Kasztelanowy Krak. i successorow zesłego iey męża, kommissya	VIII 378
W. Branickiego Hetm. W. Kor. z W. Sosnowskim Wwdą Smoleń. i innemi graniczna kommissya	- 469
Ur. Brochockiego Skarbn. Orłowskiego successorow między sobą, kommissya	- 378
P. Brodowicza Eklezyarchy Łuckiego z Dominikanami Łuckimi remissa do Assessoryi	- 353
Ur. Brodzkich małżonkow z kredytorami Ur. Lutosląwskiego kommissya	- 511
Bronikowskiego z UU. Lisieckimi kommissya	- 583
Brukhentala successorow z ich dłużnikami kommissya	- 511
Brzezińskiego Ststy Inowrocław. z Ur. Mniewskim kommissya	- 583
Buchowieckich success. z possessorami dobr po tychże zostałych w Koronie, kommissya	- 512
Buczyńskich, Kosińskich, Zaleskiego, Czarkowskiego, Wygonowskiego, i innych kommissya	- 512
Buszowski z kredytorami Ur. Iozefa Buszowskiego kommissya	- 513
Byszewskich z Ur. Butlrem Stszą Mielnickim kommissya	- 379
Byszewskiego Pułkown. przedniey straży z UU. Kaweckimi i innemi kommissya	- 584
Tegoż z Ur. Puławską Starością Warecką, remissa do Assessoryi	- 353
Byszewskiego Fligel-Adiutanta z Ur. Szymanowskim Stszą Klonowskim, remissa do Assessoryi	- 353
Ur. Chelmińskiego z possessorami dobr Mako-wa, kommissya	- 513
W. Chłapowskiego Kasztel. Miedzyrzeckiego z Dominikanami Poznań. kommissya	- 584
UU. Chmielowskiego i Radolińskiego z UU. Zakrzewskim, Rosalskimi, i innemi remissa do Assessoryi	- 353
Chociszewskich z W. Głębockim Kasztel. Kruświckim i successorami Skorzewskich kommissya	- 513
Chodubskiego z Ur. Niegolewskim Stszą Pobiedziskim, remissa do Assessoryi	- 354
Cholewskiego Woysk. Sochaczew. z Ur. Magnuszewskim Cześnikiem Mszczonowskim, remissa do Ziemstwa Sochaczew.	- 372
Chołoniewskich z XX. Karmelitami Krakow. i Berdyczowsk. kommissya	- 514
Tychże z successorami Potockiego Wdy Wołyńskiego, kommissya	- 584
Chomentowskich z Ur. Wielopolskim Starostą Krakowskim, kommissya	- 514
Chomentowskich, Trzezińskich, Michalczewskich, Popielow i innych, kommissya	- 514
Ciborowskich małżonkow z Ur. Pigłowskim, kommissya	- 514
Cieszkowskich braci z Ur. Kampenhauzenową siostrą, kommissya	- 515
Cieńskich z kredytorami Ur. Mikołaja Cieńskiego, remissa do Grodu Sieradzkiego	- 376
Ciszewskiego successorow z UU. Kuczyńskimi i innemi, remissa do Ziemstwa Drohickiego	- 363
Czachurskiego z UU. Rychłowskiemi remissa do Ziem. Kaliskiego	- 366
W. Czapskiego Wdy Malborskiego, z Ur. Czapskim Stszą Knyszyńskim kommissya	- 516
Tegoż do ograniczenia dobr Podlesia od Zarembic kommissya	- 488
Czarneckiego Kasztelana Braclawskiego	

	Vol. f.
successorow z kredytorami i debitorami kommissya	VIII 380
Tegoż successorow o rozgraniczenie z dobrami sąsiedzkimi kommissya	- 585
UU. XX. Czartoryskich Generałow Podolskich, z Xiążętami Radziwiłłami kommissya	- 515
Tychże z Kollegiatą Warszawską, Brühllem, Borzęckim, i innemi kommissya	- 381
Tychże o dobra Czemerysy Wołoskie, i Hołodki, remissa do Assessoryi	- 360
XX. Czetwertyńskich o pomiarkowanie successyi po U. Podk. Bracl. kommissya	- 382
Czetwertyńskich o rezolucyą tranzakcyi i dobra Kiślickie kommissya	- 384
Czetwertyńskich z UU. Diakiewiczami kommissya	- 384
Xcia Włodzimierza Czetwertyńskiego z Ur. Grabiąnką Stszą Liwskim kommissya	- 383
Podniesienie upadłego terminu teyże kommissyi	- 383
Xcia Czetwertyńskiego Chor. Zwinogradzkiego, z UU. Babińskimi kommissya	- 516
XX. Czetwertyńskich o rozgraniczenie dobr Seredyńcow od Horodyszczu kommissya	- 585
XX. Czetwertyńskich o rozgraniczenie Starey Czetwertni z dobrami sąsiedzkimi kommissya	- 585
Xcia Czetwertyńskiego z Ur. Bętkowskim i Grodem Łuckim remissa do Ziemstwa Krzemienieckiego	- 367
Xcia Czetwertyńskiego z Żydami kahału Miedzyrzeczkiego, remissa do Ziem. Krzemienieckiego	- 367
Czyża Strażnika Wileń. o dobra i sumny w Koronie znajdujące się kommissya	- 516
Dąbrowskich i Tymńskiego successorow remissa do Ziemstwa Warszawskiego	- 372
W. Dąbski Woiewodziny Kujawskiej, i synow iey z UU. Opalińskimi kommissya	- 517
Dąbskiego Kasztelana Kowalskiego, z U. Umińską, Wodzińskim, i innemi kommissya	- 385
Tegoż z UU. Iaranowskiemi i Niemoiewskimi kommissya	- 517
Dąbskich Woiewodow Brzeskich Kujaw. z UU. Sokolnickimi Podkomorzemi Kaliskimi kommissya	- 386
UU. Dąbskich Chorągwa Kujawskich z UU. Kossowskimi, Kaczkowskim, kommissya	- 517
Dembińskiego Starosty Wolbromskiego, z UU. Hrabiami Krasickimi i innemi kommissya	- 387
Dembińskiego Ststy Wałęckiego z kredytorami ongoż, kommissya	- 388
Dembińskiego Ststy Pieczonogskiego z W. Wierciszewskim plebanem Gołoczow. kommissya	- 518
Dermańskiego klasztoru Bazylanow odesłanie sprawy do Ziemstwa Włodzimierskiego	- 376
Dembskich successorow z UU. Zulińskimi kommissya	- 518
Długoleckich successorow Arciechowskich z possessorami i kredytorami remissa do Ziemstwa Warszaw.	- 373
Dłuskiego Starosty Zwoleń. o woytostwo Zwoleńskie, remissa do Assessoryi	- 354
Dobrzyckiego z Wielebnym Plebanem Rychwalskim, kommissya	- 518
Drewnowskiego Podczaszego Łomżyń. z UU. Hanickimi i Sokołowskim kommissya	- 518

	Vol. f.
Tegoż do ograniczenia Smłodowa i Iakaci od dobr sąsiedzkich kommissya	VIII 586
Tegoż z kredytorami niegdy Ur. Drewnowskiego Kom. Łomżyńskiego, remissa do Ziemstwa Łomżyńskiego	- 368
Drzewiecki Podkom. Krzemien. z XX. Karmelitami Bosemi Warszaw. kommissya	- 519
Drzewieckiego o rozgraniczenie z dobrami sąsiedzkimi kommissya	- 586
W. Dzierzbickiego Kasztel. Brzezińskiego z UU. Czapskimi kommissya	- 519
- z Ur. Gorskim o dzierżawę wsi Błonia kommissya	- 519
- z Ur. Paprockim o wykupno dobr Szczytno kommissya	- 520
- z UU. Iastrzenbowskiemi o dobra Dzierżbice, kommissya	- 520
- z Ur. Grabską o dobra Wołą Branicką kommissya	- 520
Ur. Frankowskiego, Winnickiego z dobrami sąsiedzkimi, i UU. Babskimi kommissya	- 389
Gadomskiego z kapitułą Łowicką kommissya	- 587
Gaiewskiego, Badyńskiego, Rudlicki, odesłanie do Ziemstwa Gnieźnińskiego	- 363
Gańczyńskich o podział substancyi po rodzicach spadłej kommissya	- 390
Garnysza successor. z Dominikanami Gidelskimi kommissya	- 520
Gądkowskiego z Ur. Karczewskim kommissya	- 521
Gembartow Skarbnikow Dobrzyńskich między successorami kommissya	- 423
Wielebn. Giedroica Biskupa Inflantskiego, z Ur. ab Osten de Sackien kommissya	- 391
Ur. Gliszczyńskiego Cześn. Gnieźn. z Kapitułą Gnieźn. kommissya	- 587
Gluchowskiego, Brzozowskiego, Kaniewskich, Milewskiego, Gromadzkiego, remissa do Ziemstwa Wschowskiego	- 376
Gocezałkowskich małżonkow z UU. Dembskimi o posag kommissya	- 521
Godlewskich, Nieżyehowskich, Niegolewskich, remissa do Ziem. Gnieźn.	- 364
W. Gozdki Woiewodziny Podlaskiej z successorami Ur. Wężyka i Ur. Sołtykiem kommissya	- 391
Goltzowy z Szlachet. Konradami remissa do Assessoryi	- 354
Goławińskiego o rozgraniczenie z starostwami Kaniewskim i Traktymirowskim kommissya	- 469
Goławińskiego o rozgraniczenie z kluczami Przyłuckim, Wachnowieckim, i innemi kommissya	- 587
Gołyńskich, Grozmanich, i innych z U. Krasieńskim Oboźnym W. Koron. kommissya	- 521
Gorczyńskiego Susceptanta Poznań. kompetytorow do substancyi kommissya	- 392
Goreckiego z Ur. Zabłockim o rozgraniczenie kommissya	- 470
Dobr Gorek, Borzychow, Paplina i innych o rozgraniczenie kommissya	- 588
Ur. Gorskiego, Gołembiewskiego, Hanickiego, remissa do Assessoryi	- 354
Gorskiego, Czerskiego, remissa do Assessoryi	- 355
Gorskich małżonkow z possessorami zaścianku Ostrowca, remissa do Assessoryi	- 355
Gozimirskich o rozgraniczenie z dobrami sąsiedz. kommissya	- 471
Gozimirskich Skarbnikow Kal. z UU. Grodzickimi, Brühlami, i innemi kommissya	- 392

	Vol. f.		Vol. f.
Ur. Gozimirskiego Podstolego Chęcińskiego z UU. Młodzianowską i successorami Bąkowskiego kommissya	VIII 522	Ur. Insińskiego z Ur. Polewskim o rozgraniczenie kommissyi	VIII 474
Gozimirskiego successorow z pozostałą tegoż wdową kommissya	- 522	Iastrzębskich Podkomorzyceow braci o podział substancyi, kommissya	- 525
W. Granowskiego Wwdy Raw. success. z kredytorami tegoż kommissya	- 522	Iastrzębskich z Ur. Sarneckim kommissya	- 525
Ur. Grocholskiego i Steckiego opiekuna jego z kredytorami i pretensorami kommissya	- 523	Ierzmanowskiego z Ur. Ierzmanowskim Stolnikiem Krzemienieckim kommissya	- 398
Grodzickiego z Ur. Piotrem Ostaszewskim kommissya	- 393	Iezewskich między sobą w sprawie sukcesjonalney, kommissya	- 399
Gronowskiego, Młodzieiowskiego, Węgorzewskiego, Brühla, Steckiego i innych kommissya	- 472	Iezierskiego Mieczn. Łukowskiego, z Naysprzew. Xciem Prymasem, kommissya	- 399
W. Grzegorzewskiego Kasztel. Ciechanow. successorow z UU. Winklerami kommissya	- 394	Tegoż z starostwami Czernskim, Osieckim, Dziecinoskim, kommissya	- 589
Grzybowa miasta z Ur. Wilczewskim Podkomorzym Wizkim remissa do Assessoryi	- 355	Tegoż z plenipotentami Xcia Prymasa remissa do Ziemstwa	- 373
Gurowskiego Marszałka Lit. o dopełnienie konstyt. 1768 kommissya	- 394	Tegoż z Ur. Kielczewskim Pułk. Lit. remissa do Ziemstwa Warszaw.	- 373
z WW. Dąbskimi Wwdami	- 395	Iezierskiego Woysk. Urzędowsk. z UU. Brzozowskiemi, Gostkowskim, i Stoifską remissa do Ziemstwa Stężyck.	- 372
z UU. Krzyżanowskiemi kommissya	- 396	Iezierskiego Komorn. Lubelsk. z UU. Stoifskimi remissa do Ziem. Łukowskiego	- 369
z Wielebnemi Franciszkanami Warszawskimi kommissya	- 396	Tegoż z possessorami dobr Borzechowa i innemi remissa do Ziemstwa Łukow.	- 369
z dobrami sąsiedzkimi o rozgraniczenie dobr Kleczewa kommissya	- 476	Iwiński successorow z successorami Ur. Wolskiego kommissya	- 454
z UU. Łabęckim, Zbierchowskim i innemi remissa do Ziemstwa Gnieźnieńskiego	- 364	Izbińskiego, Zembrzuskiego z successorami Oborskich, kommissya	- 526
W. Gurowskiego Kaszt. Przemek. z UU. Zakrzewskimi, Mniewskim, i XX. Paulinami Brdow. do Assessoryi remissa, a to pod remissą Ur. Łuszczewskiego, z UU. Prażmowskiemi	- 356	Kaczkowskich, Bykowskiego, Iwaszkowskiego, o dobra Kudyiowce kommissya	- 475
Ur. Gurowskiego Podkom. Gnieźn. i innych z Ur. Iaraczewskim i innemi odesłanie do Ziemstwa Gnieźnieńskiego	- 364	Kadzidłowskich successorow we wszelkich pretensyaeh między sobą kommissya	- 400
W. Gurowskiego Proboszcza Gnieźn. i innych z U. Potockim i innemi remissa do Ziem. Gnieźn.	- 364	Kałowski, Łętkowskiego, Cieńskich, Siemiątkowskich, remissa do Ziem. Kal.	- 366
Tegoż o rozgraniczenie z UU. Gądkowskiemi kommissya	- 588	Kamieński o substancją po iey oycu spadłą do Ziemstwa Łukow. remissa	- 370
Ur. Hadziewicza z successorami W. Chomentowski Woiewodziny Mazowieckiej, kommissya	- 523	Karczewskiego z UU. Madalińską, Sławińskim, Gąsiorowskim i innemi kommissya	- 526
Hadziewicza Podstol. Łukowskiego z U. Cieszkowskim Chor. Włodzimirskim i innemi kommissya	- 588	Karskiego z successorami Ur. Woyciecha Głębockiego kommissya	- 527
Hańskiego z U. Sługocką wdową kommissya	- 524	Karszy Podczaszego Braclaw. synow i corek między sobą kommissya	- 527
W. Hilzenowy Woiew. Mińsk. do rozgraniczenia dzierżawy Kazuńskiej od dobr sąsiedzkich kommissya	- 473	Karwskiego Stolnika Bielskiego o rozgraniczenie leśnictwa Knyszyn. remissa do Assessoryi	- 355
Hilzenowy Wwdziny Mińskiej z UU. Insińskim, Tyborowską, i innemi kommissya	- 589	Tegoż z UU. Markowskiemi, o rozgraniczenie remissa do Ziem. Bielskiego	- 361
O dobra Horodniany w wdztwie Podlaskim w ziemi Bielskiej kommissya	- 397	Kęszyckiego Ststy Mosińskiego z Ur. Mierzewskimi kommissya	- 401
W. Xcia Inblonowskiego Wdy Braclawsk. successorow z UU. Xiążętami Lubomirskimi kommissya	- 524	Kiedrzyńskich, Kurczewskiego, Grabskiego i innych remissa do Grodu Sieradzkiego	- 376
UU. Iarochowskich braci o podział substancyi kommissya	- 524	Kielczewskiego Podśedka Czernskiego successorow z Ur. Kielczewskim remissa do Ziemstwa Warszawskiego	- 373
Iaraszewskiego Chorążego Zakroczymsk. z successorami Iaraszewskiego Podkomorzego Plockiego kommissya	- 524	Kieńskiego z successorami Ur. Bykowskiego i innemi remissa do Assessoryi	- 355
Tegoż z Ur. Smoniewskim Sędziem Wyszogrodz. kommissya	- 525	Kleczyńskich i Zurawski z Ur. Szydłowskim Chor. Prasnymskim kommissya	- 527
Iasińskiego, Lutomskiego, Zielińskiego, Tretera, Polewskiego, Soieckich, i innych kommissya	- 397	W. Kluszewskiego Kaszt. Bieckiego z UU. Zielińskim, Małachowskim i Grodzickim kommissya	- 476
		Ur. Kłokockiego Ststy Rzeczyckiego successorow z Kommissją Eduk. kommissya	- 402
		Kłockiego Podczaszego Rałsk. z successorami UU. Błędowskich kommissya	- 528
		Koca z sukces. Xcia Lubomirskiego Cześnika Koron. remissa do Ziemstwa Krzemienieckiego	- 367
		W. Kochanowskiego Kaszt. Radomskiego successorow z Ur. Piotrowskim General-Adiutantem kommissya	- 528
		Ur. Kokota z UU. Krużerami kommissya	- 402

	Vol. f.		Vol. f.
UU. Kołuckich familii w sprawie względem prebendy Gnieźni. kommissya	VIII 403	Krzyżanowskich braci między sobą rozdanych kommissya	VIII 533
WW. Komorowskich Kasztelafstwa Santockich o gwałt w ich domu wykonany, kommissya	- 404	UU. Kuczewskiego successorow z Ur. Ciemniewskim Podczaszym Krasnostawskim kommissya	- 533
Ur. Korytowskiego Podśedka Gnieźn. z Ur. Pogorzelskim i innemi kommissya	- 402	Kuczberskiego Skarbnikiewicza Zakroczymskiego z Urodzonym Kuczberskim Miecznikowiczem Ploc. kommissya	- 534
Korytowskiego Chorążego Kaliskiego z UU. Koszutekimi kommissya	- 405	Prz. Kuławskiego Biskupa i Kapituły z dobrami sąsiedzkimi o rozgraniczenie kommissya	- 591
Reassumpcyi teyże kommissyi	- 406	Ur. Kumanowskich z Wiel. Miączyńską Woiewodziną Podlaską kommissya	- 591
W. Korzeniewskiego Kaszt. Zakroczymskiego z UU. Dębskimi, Krasickimi, i innemi kommissya	- 528	Kurdwanowskiego Generała z Missyonarzami Warszawskimi kommissya	- 534
Tegoż z W. Potocką Kasztelanową Braclaw. remissa do Ziemstwa Łuckiego	- 368	Kurnatowskiego z Wieleb. X. Ożarowskim i UU. Iagnifskimi kommissya	- 535
Ur. Kosickiego successorow z UU. Pilichowskiemi małżon. kommissya	- 529	Tegoż z possessorami dobr Dzbarza, Korzkiewkow, Pery, i innych remissa do Ziemstwa Bielskiego	- 361
Kosielskiego z possessorami starostwa Traktamirowskiego remissa do Assessoryi Koronney	- 356	Tegoż z UU. Czosnowskim, Choieckim, i innemi kommissya	- 534
Kosińskiego Podkomorzego Nad. I. K. Mci z Ur. Polewskim Komornikiem Kuław. kommissya	- 529	Kurezewskiego i Lykowskiego z dobrami sąsiedzkimi o rozgraniczenie kommissya	- 592
Kosińskiego Stolnika Plockiego synow z macochą swoią i innemi kommissya	- 530	Kwaśniewskiego Ststy Wierchow. z UU. Hryniowickimi remissa do Assessoryi	- 356
Kossakowskich Podstolich Wizkich successorow z Ur. Wyszokowskim i innemi kommissya	- 406	Kwileckiego Ststy Wschowk. z ministrem Wschową remissa do Assessoryi	- 356
Kossobuckich małżonkow z UU. Mokryskimi kommissya	- 530	Kwileckiego Kasztelanica Lędzkiego o rozgraniczenie z dobrami sąsiedzkimi kommissya	- 593
Kotufskich z UU. Stoifskim, Skarszewskim, i innemi kommissya	- 530	Lanckorońskich i Czosnowskich odesłanie kategorii do kommissyi kredytorow UU. Mycielskiego i Garczyńskiego	- 478
Kotufskich, Czosnowskiego z UU. Gorskimi, Zapifskim i innemi kommissya	- 531	Leduchowskiego z Kapitułą Warszaw. i innemi remissa do Ziem. Warszawskiego	- 373
Kozłowskiego Generała Maiora z Ur. Czosnowskim Ststą Winnickim kommissya	- 531	Leduchowskich z W. Leduchowskim, UU. Stoifskim, Strzałką, i innemi kommissya	- 593
Koźmińskiego Woiewodzica Kaliskiego z W. Lipską Kasztel. Łęczycką o rozgraniczenie kommissya	- 478	Lefkiewiczow z Wieleb. Metropolita całej Rusi, i Ur. Gembarzewskim kommissya	- 412
Koźmińskiego Chor. Wschow. kredytorow z UU. Rokossowską i innemi kommissya	- 407	W. Leszczyńskiego Wwdy Podlask. successorow, z UU. Strutyfskimi kommissya	- 413
Koźmińskiego z Urodz. Rokossowskiemi i Hulewiczem	- 531	Ur. Leszczyńskiego Łow. Bielsk. z UU. Rychlowskiemi kommissya	- 535
z successorami UU. Miniszewskiego i Mycielskiego kommissya	- 532	Leszczyńskiego Pisarza Rałsk. successorow o podział substancyi kommissya	- 413
z UU. Bielickim i innemi kommissya	- 532	Przew. Lipskiego Xcia Biskupa Krakowsk. Kardynała successorow z successorami Lipskiego Oboźnego Koron. kommissya	- 414
z Ur. Iackowskim i innemi kommissya	- 532	Dwoie przedłużenia terminu kommissyi teyże	- 415
z UU. Korzenieckimi i innemi kommissya	- 532	Ur. Lipskiego Generała-Maiora z Kapitułą Gnieźn. kommissya	- 593
z UU. Przepolewskim, Kosickim, Malczewskim i innemi kommissya	- 589	Lipskiego Woysk. Kalisk. z Konwentem Wągrowieckim kommissya	- 594
Kramkowskiego Cześnika Podlaskiego z UU. Truskolaskimi i innemi kommissya	- 408	Lipskiego Pułkown. i Wodzińskiego Chorążego Przedeck. kommissya	- 535
Krańskich z Ur. Słubickim Woyskim Kowalskim i innemi kommissya	- 409	Lisieckich, Czarnockich, Niemierkow, Sienieckich, i Iana Sienczyni kommissya	- 535
Kręskiego, Siewierskiego, Bieleckiego, Kurczewskiego i innych remissa do ziemi Wieluńskiej	- 375	Locińskich małżonkow z possessorami wsi Szybowie kommissya	- 536
Wiel. Kretkowskiego Biskupa Chelmiń. successorow z successorami Ur. Grabskiego Sędziego Nakielsk. kommissya	- 533	Losse z kredytorami swemi kommissya	- 536
Ur. Kretkowskiego Kasztelanica Kowalsk. successorow z UU. Mierzeńskimi kommissya	- 533	Xżąt Lubomirskich Woiewodzicow Kiiowsk. z kredytorami kommissya	- 416
Krosnowskich, z Ur. Łopackim Kasztelanicem Zakroczym. i innemi kommissya	- 410	Podniesienie teyże kommissyi	- 417
Kryskich successorow z wierzycielami onych kommissya	- 411	Xcia Lubomirskiego Generała - Lieutenanta z Ur. Potockim Pis. Lit. kommissya	- 418
Wiel. Krzepickich Kanonikow Reg. z Paulinami Częstochowskiemi kommissya	- 590	Xcia Lubomirskiego Ststy Romanow. z Ur. Steckim Ststą Owruckim i innemi o rozgraniczenie kommissya	- 479
Wiel. Krzycki Kaszt. Krzywińskiej z Ur. Turyną Staln. Poznańską kommissya	- 590		
Ur. Krzyckiego Stoi. Pozn. z Ur. Ianem Rozbickim i innemi kollateralnemi kommissya	- 590		

	Vol. f.		Vol. f.
WW. Lubieńskich Benedyktynow z Ur. Bendorskim kommissya	VIII 419	z Benedyktynami Płockimi kommissya	VIII 540
UU. Lucieńskich małżonkow z Międzyńskim Ststą Krzepickim remissa do Assessoryi	- 356	W. Miaskowskiego Kaszt. Łędzkiego sukcesorow z UU. Zychlińskim i Kurczewskim o rozgranicezenie kommissya	- 596
Łaskich, Pieniążkow, Walwskiego, z sukcesorami Ur. Brzostowskiego, i innemi kommissya	- 536	U. Miaskowskiego z Ur. Derpowskim i innemi o rozgranicezenie kommissya	- 596
Ur. Łaskiego Podsejda Łukow. z Wielebn. Proboszczem Łukow. remissa do Ziem. Czerskiego	- 362	Międzyńskich Ststow Krzepickich z UU. Grotowskim i Zabickim o rozgranicezenie kommissya	- 597
Łaskiego z Ur. Ianem Łaskim remissa do Ziem. Łukowskiego	- 370	Tychże z possessorami dobr starościńskich kommissya	- 540
Łaszczewskiego Skarbn. Wschowskiego z success. Ur. Koszutskiego kommissya	- 537	Międzyńskiego Ststy Łosick. z Ur. Wilczyńskim kommissya	- 541
Łaznińskiego z Ur. Milewskim kommissya	- 537	Michałowskich z Ur. Chrzęszczewskim kommissya	- 541
Łąckiego Podkom. Kniawsk. success. z UU. Bnińskimi kommissya	- 421	Mieczkowskiego Ststy Rabszyń. z successorami Ur. Szydłowskiego Podcz. Ciechanow. kommissya	- 541
Łączyńskiego z Ur. Ostrowskim Podkom. Braclaw. o rozgranicezenie kommissya	- 480	Miecznikowskich z UU. Prochnickimi małżon. i innemi kommissya	- 541
Łączyńskich z success. Ur. Pantaleona Mostowskiego, kommissya	- 537	Mielńskich z successorami Ur. Konarzewskiego i innemi kommissya	- 542
Łączyńskiego Regenta Kommissyi Skarb. z UU. Koszcełowskiemi, Rękawickimi, i innemi kommissya	- 538	W. Mielżyńskiego Kaszt. Poznań. o rozgranicezenie z dobrami sąsiedzkiemi graniczna kommissya	- 482
Łączyńskiego Podcz. Gąbińskiego z Ur. Boczkowskim Skarbnikiem Gąbińskim, kommissya	- 594	Tegoż z UU. Rozrażewskimi o rozgranicezenie kommissya	- 597
Łączyńskiego z successorami Ur. Zawiszy kommissya	- 594	Tegoż z Ur. Mielęckim do ograniczenia wsi Godziszewa kommissya	- 597
Łęczyckiego starostwa z opactwami Trzemeszyńskim i Sulciowskim kommissya	- 420	Ur. Mielżyńskiego z W. Czapskim Woiewodą Chełmińskim kommissya	- 422
Łęczyckiego wdztwa z Kommissarzami Prowiant. kommissya	- 538	Mierzeiewskich z UU. Rudnickimi o dobra Sampolinek kommissya	- 542
Łempickich braci o podział substancyi między sobą kommissya	- 538	Mikorskiego Podkomorzego Gostyńskiego o rozgranicezenie z dobrami sąsiedzkiemi kommissya	- 598
Łempickich małżonkow z UU. Modzelewskimi kommissya	- 539	Tegoż z possessorami dobr Wieczyńce, Karpowce i innych remissa do Assessoryi	- 357
Łempickiego Ststy Rożań. o rozgranicezenie z dobrami sąsiedzkiemi kommissya	- 595	Tegoż i innych z possessorami dobr Węzykowskich remissa do Ziemstwa Kaliskiego	- 366
Tegoż o rozgranicezenie ststwa Rożańsk. z dobrami sąsiedzkiemi kommissya	- 595	UU. Młodzieiowskiego, Węgorzewskiego, Brthla, Steckiego, Gronowskiego i innych kommissya	- 483
Łempickiego Cześn. Zakroczyn. o rozgranicezenie wsiow Gałązki i innych kommissya	- 595	Obiaśnienie teyże kommissyi	- 484
Łomżyńskiej ziemi obywatelow z Ur. Kłeczyńskim kommissya	- 539	Modlińskiego Podkom. Kniawsk. z dzierzawcami dobr jego, kommissya	- 424
Łopota Ststy Bobruyskiego z Ur. Korytowskim odesłanie do Ziem. Krzemienieckiego	- 367	Modzelewskich successorow z UU. Modzelewskimi o posag kommissya	- 542
Łowickiego Xięstwa od dobr Ur. Łuszczewskiego graniczna kommissya	- 481	Modzelewskiego success. z UU. Kwaśńewskim, Dziedzickim, Radońskim i innemi kommissya	- 543
Łukowskiej ziemi obywatelow z Kommissarzami Prowiant. i Exaktorami remissa do Ziemstwa Łukowskiego	- 370	Modzelewski z UU. Reklewskimi i innemi remissa do Ziem. Radomskiego	- 371
Łuszczewskiego i Prażmowskich odesłanie do Assessoryi	- 356	Modzelewskiego z UU. Xiążęt. Lubomirskimi do ograniczenia wsi Petchorzec kommissya	- 598
Łuszczewskiego Sędziego Sochaczew. z miasteczkiem Błoniem odesłanie do Assessoryi	- 357	Mokrskich braci z UU. Kossobudzkimi i innemi kommissya	- 543
Tegoż z possessorami dobr Tomczyce, odesłanie do Ziemstwa Rawskiego	- 372	Molskiego z possessorami włok Giżowskich i Brygitkami Warszawskimi kommissya	- 544
Madalińskiego successorow z UU. Skarbkami małżonkami kommissya	- 539	Morzkowskich, Paszkowskich, Sikorskiego i innych odesłanie do Ziemstwa Drohickiego	- 362
Malczewskich Podstolich Gnieźn. z Ur. Dzierżanowską kommissya	- 540	Morzkowskiego Sędziego ziemi Wieluńskiej z Paulinami Częstochow. o rozgranicezenie dobr kommissya	- 586
Malczewskich Łowczych Kniaw. i innych kommissya	- 421	Tegoż i innych o ubeśpieczenie summa Turowie i Kurowie, tudzież z innemi kommissya	- 544
Malczewskiego General-Majora z Ur. Kuczyńskim remissa do Assessoryi	- 357	Wiel. Mostowskiej Woiew. Mazowieckiej z kredytorami iey męża kommissya	- 425
Małachowskiego Regenta Kościńskiego o rozgranicezenie z dobrami sąsiedzkiemi kommissya	- 596	Ur. Mostowskiego Cześnika Piotrkowskiego z miasteczkiem Radomskiem remissa do Assessoryi	- 357
Małowieskiego Regenta Wyszogrodzk.			

	Vol. f.		Vol. f.
Wiel. Moszczewskiej Kasztel. Santockiej z UU. Otwinowskiemi i innemi kommissya	VIII 545	Osieckich małżonkow z Urodzonymi Dzierzkami bracią o posag kommissya	VIII 549
Ur. Moszczewskiego o rozgranicezenie z dobrami sąsiedzkiemi kommissya	- 598	Ossolińskiego Starosty Chmielnickiego z UU. Nowickim i Ielińskim kommissya	- 431
Moszyńskiego Stólnika Koron. i innych z Ur. Potockim Chor. Koron. kommissya	- 545	Ossolińskiego Ststy Drohickiego i Prażmowskiego z Ur. Łuszczewskim i innemi kommissya	- 432
Mszczonowa miasteczka i wsi Zatora o rozgranicezenie z dobrami sąsiedzkiemi kommissya	- 599	Ossolińskich successorow i ich potomstwa następcow między sobą i innemi kommissya	- 540
Możarówskich z Kapitułą Wileńską kommissya	- 426	Osmiałowskiego Łowczego Rypińskiego z Ur. Dłuskim Starostą Łukowskim remissa do Assessoryi	- 358
Mycielskiego i Garczyńskiego kredytorow z Ur. Krzycką wdową i innemi kommissya	- 426	Ostaszewskich z UU. Biegańskimi i innemi dłużnikami kommissya	- 550
Naramowskiego z Ur. Potulicką Starością Borzechowską kommissya	- 545	Ostaszewskiego successorow z sukces. Ur. Ostaszewskiego kommissya	- 550
Nieświastowskich z UU. Rydyńskimi o rozgranicezenie kommissya	- 484	Ostrowskiego Pułkow. o wieś Szanderawkę remissa do Assessoryi	- 358
Niegolewskich z UU. Niegolewskimi kommissya	- 546	Ostrowskiego z Ur. Kobylińskim kommissya	- 550
Niemierzycow Chor. Owruckich z kredytorami i innemi kommissya	- 546	Ostrowskich z UU. Dobkami Skarbn. Sieradz. kommissya	- 551
UU. Niezabitowskich success. z possessorami dobr kommissya	- 546	Owruckiego starostwa z uprzywilejowanemi w tymże possessorami kommissya	- 487
Nossarzewskiego z Ur. Krasieńskim Generałem o rozgranicezenie kommissya	- 599	Ożarowskiego Obersztlietenantą z Urodz. Grabkowskimi, Zelińskimi, Kosickimi i innemi kommissya	- 551
Nowomiejskiego przeszłego z Ur. Ielowieckim terażniejszym Ststą Bracl. remissa do Ziem. Krzemienieckiego	- 368	Tegoż z Ur. Skarbkim Woyskim Kołomyjskim o rozgranicezenie kommissya	- 601
Nowomiejskiego starostwa i Sochocina od dobr Mniszewa, Kuchar i innych o rozgranicezenie kommissya	- 599	Pałuskiego Podst. Włodzimierz. z U. Fal-kowskim kommissya	- 432
Oborskiego Podkom. Liwskiego success. i innych z successorami W. Siednickiego remissa do Ziem. Warszawskiego	- 374	O Pierzchnickie woytostwo odesłanie sprawy do Assessoryi	- 360
Oborskiego Pułk. z Dominikanami Warszaw. kommissya	- 428	Ur. Piotrowskiego, z UU. Niemierzycem, Rychterem i innemi kredytor. kommissya	- 551
Tegoż z Ur. Garczyńskim o rozgranicezenie kommissya	- 600	Tegoż do ograniczenia dobr Liniowa od dobr sąsiedzki kommissya	- 601
Oborskiego z possessorami wsi Popowcow kommissya	- 429	Płockiego biskupstwa z dobrami sąsiedz. o rozgran. kommissya	- 601
Ogińskiego i Łubińskiego z Ur. Biernackim i Potockim kommissya	- 429	Płockich Magdalenek i innych o rozgranicezenie wsi Smrocka kommissya	- 602
Ogińskiego Sekretarza Lit. z success. W. Święcickiego Biskupa Poznań. i Ur. Radońskim kommissya	- 547	WW. Podoskich Kasztelanow Ciechan. o rozgran. dobr Sarbi i innych kommissya	- 489
Odolanowskiego ststwa od dobr sąsiedzki o rozgranicezenie kommissya	- 485	Tegoż do ograniczenia dobr Ostrożan, Pelchu, Kanabrodu od sąsiedz. kommissya	- 602
Okegkich Skarbn. Warszawsk. z Xiężą Komunistami o rozgranicezenie kommissya	- 486	Tegoż do ograniczenia dobr Bratoszewic, Dzierwanic, i innych kommissya	- 602
Wiel. Olędzki Kanoniczki z UU. Olędzkiemi bracią o posag kommissya	- 547	Tegoż z UU. Czyżewskimi o wykupno wsi Bieniewa, kommissya	- 552
Ur. Olizarowey Stólnikowey Kijowskiej z Xiążętami Lubomirskimi kommissya	- 547	UU. Podoskich Podkomorzych Dobrzyńskich z UU. Przerębskimi, Rypniewskimi, i innemi kommissya	- 552
Teyże z possessorami dobr Rzyżyna remissa do Ziemstwa Żytomirskiego	- 369	Xcia Ponińskiego Marszałka Seym. z Ur. Szoldrskim Starościem Łęczyck. kommissya	- 433
Olizara Starosty Łoiowskiego z possessorami klucza Rafałowskiego kommissya	- 430	Z possessorami i kredytorami klucza Wrzeszczowsk. kommissya	- 552
Omicieńskiego i Goławińskiego o dobra Hrozow, remissa do Ziemstwa Krzemienieckiego	- 368	Z possessorami klucza Torczyck. i do ograniczenia onego kommissya	- 490
Dobr Ometyńce z dobrami Iurkowce, Sitkowce i innemi sąsiedzkiemi o rozgranicezenie kommissya	- 600	Tegoż do ograniczenia kluczow Czudnowsk. i Wilskiego od sąsiedz. kommissya	- 603
Ur. Opackiego z successorami W. Rudzińskiego Woiewody Mazowieck. kommissya	- 548	Tegoż do ograniczenia miasteczka Wrzesni z wsiami od sąsiedz. kommissya	- 603
Tegoż z successorami Ur. Suchodolski kommissya	- 548	Tegoż z Ur. Krzyżanowskim kommissya	- 552
Orańskiego Chor. Czerniech. z Ur. Worcellem Chorążym Halickim o rozgranicezenie kommissya	- 600	Ponińskiego Ststy Kopaynick. z ststwem Mosińskim i innemi, kommissya	- 489
Tegoż z Przebryterami monasteru Włodzimirak. kommissya	- 540	Ponińskiego dobr Przyimy etc. dziedzica z XX. Piarami Radzieiow. kommissya	- 553
		UU. Potockich Ststy Sniatyńskiego i Krayczego Kor. kredytorow o zaspokoienie kommissya	- 434
		Potockich Krayczego i Podkomorzego Koron. o successyą po Rysińskich, remissa do Ziem. Gnieźnieńskiego	- 365

	Vol. f.		Vol. f.
Ur. Potockiego Podkom. Kor. z Ur. Ostrowskim Podkom. Bracł. o rozgraniczenie kommissya	VIII 603	Ur. Radzickiego Podkom. Zakroczym. z Ur. Xięciem Czetwertyńskim Chorążym Zwinogrodz. o rozgran. kommissya	VIII 494
Potockiego Ststy Tlumackiego z starostwem Knyszynskim i innemi o rozgraniczenie kommissya	- 604	Tegoż z Ur. Rzeczkowskim, Długoleckimi, i Gadomskimi kommissya	- 556
Potocki i Leduchowski z UU. Dobrzyńskimi remissa do Ziem. Łuckiego	- 369	Radzickiego z kredytorami i debitorami Ur. Kaspra Radzickiego kommissya	- 557
Potockich z UU. Biesiekierskim i Dąbskimi kommissya	- 553	Ratoldów warunek possessyi Zadarnowa i Przyłuków w wdztwie Brzesk. Lit. leżących	- 615
Poznańsk. biskupstwa o rozgraniczenie dobr w Wielkiej-Polszcze sytuowanych kommissya	- 604	Reiow z success. Ur. Reiowy Podstol. Chelm. kommissya	- 436
Tegoż do ograniczenia dobr w Xięstwie Mazow. sytuowanych kommissya	- 605	Oznaczenie terminu teyże kommissyi	- 438
Poznań. Kapituły z UU. Gostyńskimi i Radolińskimi kommissya	- 605	Rogalińskiego Ststy Nakielskiego z possessorami wsi Niemieckowa kommissya	- 557
Ur. Prazmowskiego Sędz. Ziem. Czersk. z successorami W. Rostworowskiego Kasztelana Zakroczymsk. kommissya	- 605	Ronikiera Cześn. Lit. odesłanie pretensyi do kommissyi z kredytorami Ur. Potockiego	- 435
Tegoż z Ur. Boskim Chor. Czersk. o zapłcenie posagu kommissya	- 553	Rogaliński macochy z UU. Rogalińskimi pasierb. kommissya	- 557
Prusimskiego Starosty Nieszczow. z Ur. Chelmskim i innemi o rozgraniczenie kommissye	- 491	Ropa i innych z UU. Kossakowskimi i innemi kommissya	- 615
Tegoż z successorkami Ur. Katarzyny Prusimskiej kommissya	- 554	Rościszewskiego Podstol. Prasnyskiego z UU. Ropelwskimi kommissya	- 438
Tegoż z Ur. Sochorzewskim o pretensye do wsi Chybow kommissya	- 554	Rościszewskiego Podkom. Dobrzyń. success. pomiędzy sobą kommissya	- 438
Tegoż z UU. Kulaczkowskimi successorami po niegdy Ur. Kowalskim kommissya	- 554	Rossyiskich kupców z UU. Bierzyńskim, Kickim, i innemi remissa do Kommissyi Skarbowey	- 361
Prusimski z UU. Dziembowskim, Trzeńskim, i innemi o rozgraniczenie dobr kommissya	- 606	Rozdrażewskich success. z kredytorami o rozsądzenie sprawy kommissya	- 440
W. Przebendowskiego Kasztel. Elblęskiego z Ur. Przebendowskim Generałem-Lieutenantem kommissya	- 436	Rozwadowskiego z UU. Bądzyńskimi małż. remissa do Ziem. Łukowskiego	- 370
Ur. Przyłubskiego Sędziego Ziem. Kujaw. z UU. Mierzyńskim, Moszczefskim, Kancellaryami i Żydami, remissa do Ziem. Gostyńskiego	- 365	Rudnickich Komornikow Sandom. z UU. Michałowskiemi i innemi pretendent. kommissya	- 558
Przyłubskiego Komorn. Kujaw. z UU. Lubowieckimi kommissya	- 555	Russekich success. z UU. Wężykami o dobra Starce i Rubaszow kommissya	- 558
Przyłubskiego Ststy Chadziackiego z UU. Ołędzkimi i innemi kredytorami kommissya	- 555	UU. Ruskowskiego Podstol. Kujaw. success. z possess. dobr Rokitnicy kommissya	- 558
Padlowskich matki i syna z UU. Staniszewskimi kommissya	- 555	Rybczefskiego z Ur. Siemińskim dzierżawcą Trzebieszowskim remissa do Assessoryi	- 358
Raczyńskiego Pis. Kor. z W. Opalińskim Wwdą Sieradzkim o rozgraniczenie dobr kommissya	- 492	Rychłowskiego Chor. Piotrkow. z Kameduł. Bielańs. i innemi kommissya	- 441
Tegoż z succes. W. Potockiego Wwdy Poznań. kommissya	- 437	Tegoż z Ur. Boskim Chor. Czersk. i innemi o rozgran. dobr kommissya	- 495
Tegoż o rozgraniczenie z dobrami Gogolewem i Szremem sąsiedzkimi kommissya	- 606	Rydzewskiego Podstolego Wizkiego z mieszczanami Raygrodzkimi i innemi kommissya	- 559
Raczyńskiego Ststy Miesickiego o rozgran. z starostwem Rogozifńskim kommissya	- 493	Sandomirskiego wojewodztwa obywatelów z Kommissarzami Prowiant. i liwrantem kommissya	- 559
Obianienie teyże kommissyi	- 494	W. Xżney Sanguszkowy Marszałk. W. W. X. Lit. z kredytorami UU. Grudzińskich kommissya	- 559
Tegoż z synagogami o zapłcenie długow remissa do Kommissyi Skarbowey Radolińskiego i Xcia Sapiehy Gener. Artyleryi Lit. o rozgraniczenie dobr kommissya	- 496	Xżney Sapiężyny Woiewodziny Smoleńs. z Xżną Sapiężną Wwdzicową Mściśław. i iey synem kommissya	- 441
Radolińskiego Nowogrodzkiego Cześnika z Ur. Radolińskim Woyskim Poznań. kommissya	- 607	UU. Sapiehow z Ur. Suffczyńską Chor. Łukow. i iey successorami kommissya	- 560
Tegoż z Ur. Karolem Siemiątkowskim i innemi o pretensye do Starkowca kommissya	- 556	Sarnackich, Piotrowskiego, i Święckich z UU. Smorzewskimi i innemi komm.	- 560
Radolińskiego, Miaskowskiego, Gockowskiego, Koszutskiego, Polewskiego, i innych o rozgraniczenie kommissya	- 607	Scheunevogel z Ur. Tothienem odesłanie sprawy do Sądow Relacyinych	- 377
Radoszyckiego statwa o rozgran. z dobrami ziemskimi Ur. Ianickiego kommissyz	- 607	Tegoż z tymże odesłanie sprawy do Sądu powiatu Pilyńskiego	- 377
		Sienkiewicza tudzież kupców Żydów między sobą wspólników z kredytorami kommissya	- 560
		Sieroszewskich o podział substancyi między sobą kommissya	- 442
		Siestrzewitowskiego Sędz. Ziem. Mieln. z Wieleb. X. Glinką remissa do Tryb. Lubel.	- 352
		Skalawskiego Szambel. z UU. Potulicką,	- 352

	Vol. f.		Vol. f.
Wilkońskimi, i Goreckim o rozgran. kommissya	VIII 608	Ur. Swiderski Stoln. Wizkicy z miastem Wąsoszem, remissa do Assessoryi	VIII 359
Ur. Skarbka success. tudzież UU. XX. Czetwertyńskich z kredytorami i innemi kommissya	- 561	Swięcickich z Ur. Nowomiejskim Ststą Kościeryń. kommissya	- 567
Skopulewicza furjera I. K. Mci z Misyonarzami Warsz. i innemi kommiss.	- 561	Tychże z UU. Stępkowskimi, Axakami, i innemi o posag i successyą komm.	- 567
Skorzewskiego success. z Ur. Korytowskim i innemi remissa do Ziem. Gnieźnień.	- 365	Swierczyńskiego success. z UU. Smiechowskimi kommissya	- 567
Sliwińskich z konsuccess. kredytorami, dzierżawcami, i iuriskwezytorami komm.	- 562	Swiekowskiego z ststwem Kaniow. o rozgran. kommissya	- 499
Słonczyńskiego Burgr. Sochacz. z mieszczan. Goszczyń. remissa do Asses.	- 358	Swieżawskiego Ststy Pełczyńs. z Ur. Ilifskim, Ststą Cudynowskim remissa do Assessoryi	- 359
Sługockiego Chor. Krasnostaw. success. z pozostałą tegoż małżonką kommiss.	- 562	UU. Szadkowskich, Krańcickich, i Papiewskiego kommissya	- 568
Wieleb. X. Smoleńskiego Kanon. Plock. między konsuccess. kommissya	- 563	Szaniawski Starościny Małogoskicy z possess. ststwa Lubelsk. komm.	- 445
UU. Sobańskiego, Wierzbickiego, o rozgran. od miasta Urzędowa kommissya	- 497	Szembeka Wwdzica Inflants. z Ur. Domaniewskim Podstolim Szadkow. i innemi kommissya	- 568
Dobr Sobieszyna z dobrami Podlodowem o rozgran. kommissya	- 608	Sławet. Szultza z Ur. Puławskim, Łopacińskim, Buchowieckim, i innemi remissa do Ziem. Warszaw.	- 374
UU. Sobolewskich, Wasutyńskich, Fałęckiego, Hałuźińskich, i innych kommiss.	- 443	W. Szydłowskiego Kasztel. Mazow. z UU. Szydłowskim, Chobryńskim, Dzierzbickim, i innemi remissa do Ziem. War.	- 374
O dobra Sokolecz, Ilnicze, Horodyszcze, Deszkowce, i Prylek remissa do Assess.	- 360	Tegoż z Ur. Płaszzkowskim i innemi dobr Koprek possess., remissa do Ziem. Nurskiego	- 371
UU. Sokolnickich z possessorami dobr Szewo i Bielmo kommissya	- 563	W. Szydłowskiego Kasztel. Żarnowskiego do ograniczenia dobr Kuźelowy, Kołkow, i innych komm.	- 500
W. Sokolowskiego Kaszt. Kujaw. success. z dobrami sąsiedz. o rozgran. komm.	- 498	Tegoż z successor. W. Siedlnickiego Podskarab. W. Kor. remissa do Ziem. War.	- 375
Ur. Soldenhoffa z Sławetnemi Stefanim i Bauchofferem kupcami kommissya	- 563	Tegoż z possessorami dobr Przedwoiewskich, remissa do Ziem. Warszaw.	- 375
Sołtyka Ststy Zwinogr. odesłanie sprawy do Ziem. Radomskiego	- 371	Ur. Szydłowskiego i innych konsuccess. po Ur. Rostworowski z possess. remissa do Trybunału Lubelskiego	- 352
Stanisławski successorow z possessorami dobr i kredytorami kommissya	- 563	Szydłowskich Podczaszyców Ciechanow. między sobą i kredytorami komm.	- 568
Stawiszyskiego starostwa z dobrami sąsiedzkimi o rozgraniczenie kommissya	- 498	Szymanowskiego Ststy Klonowskiego z Ur. Myszowskim Podkom. Wieluńs. remissa do Assessoryi	- 358
UU. Stecki Podkomorzyny Kiiow. z success. powrotnego iey męża kommissya	- 564	UU. Szyszkowskich z possessorami dobr Borkowa, Skarszewska, i innych komm.	- 569
Steckiego Ststy Owruć. z konsuccessorami swemi po UU. Leńnickim i Potockim kommissya	- 564	Tarkowskiego Cześn. Mielnickiego z success. Ur. Obrębskiego kommissya	- 569
Tegoż o rozgran. od dobr Krolewskich Koszowaty i innych sąsiedzkich kom.	- 608	Tarkowskich, Kryfńskich, Kożuchowskiego, Szorca, Nowosielskich, i Starzyńskiego kommissya	- 569
Tegoż z Ur. Boreyko i innemi o rozgran. dobr kommissya	- 608	Tarła Kasztelanica Lubel. z Ur. Grabińskim o ststwo Stężyckie kommissya	- 570
W. Stępkowskiego Kaszt. Kiiow. z Ur. Potockim Chor. W. Kor. kommissya	- 565	Tegoborskiego z possessorami leśnictwa Goniądzkiego remissa do Assessoryi	- 359
Ur. Stępkowskiego Podst. Żytomir. success. z UU. Liniewskim, Boguszami, i Kalityńskimi kommissya	- 565	Trojanowskiego Maiora i konsuccessorow jego z W. Łąckim Kaszt. Czechow. kommissya	- 445
Stępkowskich z UU. Dziańkowskimi i Tokańskim kommissya	- 444	Dobr Turostowa, Węgorzewka, z dobrami Łagiewnikami i innemi o rozgraniczenie kommissya	- 609
Strutyńskiego Starość. Horodelskiego o rozgran. dobr jego od sąsiedz. komm.	- 609	W. Twardowskiego Woiewody Kaliskiego o rozgraniczenie dobr jego od sąsiedzkich kommissya	- 610
Strzeleckiego, Czarnka, i Paiączkowskiego o poznanie kadukow, remissa do Assessoryi	- 359	Tegoż do rozgraniczenia z dobrami Pomarzanankami i innemi sąsiedzkimi kom.	- 610
Sucheckiego Stoln. Sieradz. z Ur. Pągowskim kommissya	- 565	Ur. Twardowskiego z UU. Brudzewskimi i Dziembowskimi, kommissya	- 570
Sulistrowskich z Ur. Steckim Ststą Owrućkim kommissya	- 566	Twarowskiego z kredytorami jego, nie podciągając UU. Domaszewskich, kom.	- 570
Sulińskiego z UU. Otrębusami i innemi kommissya	- 566	Tymowskiego Stolnika Piotrkowskiego z possessorami ststwa Olsztynskiego kom.	- 502
W. Xcia Sułkowskiego Wwdy Gieźnień. z Wieleb. XX. Paulinami Warszaw. o poznanie kaduka remissa do Assessoryi	- 359	Tegoż z Ur. Tomickim o rozgraniczenie między ich dobrami kommissya	- 610
UU. Surynowskich success. z Ur. Karwickim Regentem Kor. umocowanie kompromissu	- 361	Tyszeckiego z kredytorami niegdy Ur. Wiśnickiego kommissya	- 446
Sutkowskiego, z UU. Chrzonowskiemi Podsejdkow. Raws. kommissya	- 566	Ulatowskich z Urodz. Glicifńskim, Ko-	
Sutkowskiego, Czarnockich, Ciecierskiego, Grodzickich, Chądzyńskiego, Korowickiego, Kusza, remissa do Ziem. Drohickiego	- 363		

	Vol. f.		Vol. f.
zmińskim, Kolaczkowskimi, i innemi kommissya	viii 571	Urodz. Wygonowskich z sukces. Urodz. Skibniewskich, i tych z dłużnikami komm. Wygonowskiego, G-reczyńskich, Obryckich, successorow Biernackich, komm. Wyszowskiego Podkom. Łomżyńskiego o włoki w Chłudnicach remissa do Assessoryi	viii 458
Dobr Ulesia z dobrami Zarębicami o rozgran. kommissya	- 611	Zablockich z Urodz. Krzyżanowskiemi i innemi kommissya	- 459
Ur. Umiańskich z Urodz. Dragońskimi o rozpoznanie tranzakcyi kommissya	- 571	Tychże z Proboszczem Szredzkim i miastem Szrodą kommissya	- 612
Unrużyny i iey potomstwa z Ur. Dzierżanowską kommissya	- 571	Tychże z Ur. Morawskim o pretensye z wsi Psarka wynikające kommissya	- 575
Urbanowskich stryia i synowców z Ur. Ludwikiem Urbanowskim kommissya	- 572	Tychże z Ur. Mężyńskim o wieś Krzyżanki kommissya	- 575
Walewskich, Podoskich, Działyńskich, Prusimskich i innych sukces. po Kościeleckich, kommissya	- 447	Zablockich Pisarzow Gostyńskich z Ur. Gaiewskimi, Bykowskiemi i innemi o rozgranicezenie kommissya	- 612
Tychże wszystkich sukces. odesłanie do teyże kommissyi	- 449	Zablockich i Czosnowskich remissa do Ziem. Gostyń.	- 366
W. Walewski Kasztel. Rozpierskiej z Urodz. Rychłowskiemi Kasztelaniami Sieradz. kommissya	- 572	Zablockich z Urod. Truszkowskim i Koszowskiem remissa do Ziem. Gostyń.	- 365
Walewskiego o rozgran. dobr. Rupina z sąsiedz. kommissya	- 611	Zablockich braci z Urodz. Kaweckimi, Cieleckimi, i Bogusławskim kommissya	- 575
Wagrodzkiego Pisarza Zakroczym. z Ur. Zabickimi, Zembruskim, kommissya	- 572	Zablockich z sukces. Urodz. Ieżewskich kommissya	- 575
Węgierskiego z Urodz. Cybulskimi o podział dobr Kalnica, Malinowo remissa do Ziemstwa Bielskiego	- 362	Zablockiego Wojskiego Sieradz. z Ur. Zarębą o rozgranicezenie kommissya	- 612
Węgorzewskiego Generała Adiutanta z Ur. Mycielskim Stszą Konińskim komm.	- 573	Zablocki z Urodz. Kurczewskimi, Radolińskim, Drahowskim, i innemi kommissya	- 576
Węgorzewskiego i Grodzickiego sukces. z UU. Korytowskiemi kommissya	- 449	Zabokrzyckiego z Wieleb. Plebanem Sobudzkiem kommissya	- 576
Wereszczatyńskiego Wojskiego Czerwonogrodz. z Urodz. Potockimi komm.	- 450	Zakrzewskiego Podstol. Kaliskiego o rozgranicezenie z dobrami sąsiedzkiemi kommissya	- 505
Tegoż z Ur. Łosiem Porucznikiem pancernym i innemi kommissya	- 450	Tegoż o rozgranicezenie z dobrami Borowem Ur. Moiaczewski kommissya	- 505
Wielądka z Ur. Jaskulskim o rozeznanie dekretu kom.	- 573	Tegoż z Ur. Bilińskim o uzurpacyą gruntow Chaławskich kommissya	- 459
Wielowieyskiego sukces. o dobra Zagorzycze z konsukcessorami kommissya	- 573	Tegoż z UU. Niegolewskimi o melioracyą posagu Ur. Szoldrski, kommissya	- 576
Wilczyńskiego z Urodz. Błociszewskimi i innemi kredytorami kommissya	- 452	Tegoż z W. Dąbskim Kasztelanem Kowalskim i innemi o rozgranicezenie dobr kommissya	- 477
Wilczyckiego Miecznika Łęczyckiego sukces. i wierzycielow iego z Urodz. Lasockieni kommis.	- 452	Zakrzewskiego Cześn. Kowalsk. z UU. Kielczewskim i Kamińskim kommissya	- 577
Winnickiego ststwa z sukces. W. Choleńiewskiego Kaszt. Buskiego komm.	- 453	UU. Zakrzewskich z UU. Iaroszewskimi, Folwarskim, i Dobrzyckim kommissya	- 577
Wiśniewskiego i Polchowskiego z possessorami gruntow Gizińskich i Fronckiewiczowskich kommissya	- 453	Tegoż do ograniczenia dobr Szetlewa i Szetlewka od dobr sąsiedzkich kommissya	- 613
Wiczyńskiego Podsedka Kiiow. z Ur. Ioz. Czosnowskim Stszą Winnickim i Ulanowskiem do Asses. rem. a to pod remissą Ur. Łuszczewskiego z Urodz. Prązmowskiemi	- 356	Tegoż z UU. Kurczewskimi i kredytorami Niegolewskich kommissya	- 577
Wizembergów z Urodz. Załuskiemi, Męcińskimi, Iordanami, i Lubowiczami kommissya	- 574	Zakrzewskiego z UU. Skrzetuskiemi o rozgr. dobr kommissya	- 578
Wodzińskiego i Cebulskiego z Urodz. Boskim i Kożuchowskim kommissya	- 574	Tegoż z U. Wielowieyskim kommissya	- 578
Woluńskiego z Urodz. Dybowskiemi, Kapitułą Płocką, i Starą Warszawą o rozgranicezenie kommissya	- 611	Zaleskiego, Krassuskich, Zdanowskich, i Pinińskiego, remissa do Ziem. Łukowskiego	- 370
XX. Woronieckich sukces. o podział substancyi kommissya	- 455	Zaleski, Dzieduszyckiego, Szczygielskich, Magnuszewskiego, remissa do Ziem. Łukowskiego	- 371
XX. Woronieckich i Czetwertyńskich względem dobr Niemirowa kommissya	- 456	Przew. Załuskiego Bisk. Kiiow. sukces. z dłużnikami onegoż kommissya	- 578
Tychże kategori do kommissyi Urodz. Krasicckich odesłanie	- 388	Ur. Załuskowskiego Podsedka Sieradz. z Ur. Grodzickim Sędzią Ostrzeszowskim kommissya	- 613
Xcia Woronieckiego Szambelana z Ur. Kordyszem Stolnikiem Braclawskim komm.	- 504	Tegoż z Plebanem kościoła Wroblewskiego kommissya	- 578
Tegoż z Urod. Kampenhausami i innemi sukces. kommissya	- 457	Zamoyskich, Oborskich, i Szydłowskich o sukcesyą po Wiśniowiecki i Koniecpolski kommissya	- 579
Tegoż o rozgranicezenie dobr Korzeiowic i innych odesłanie kateg. do teyże kom.	- 458	W. Zaremby Kasztel. Konarskiego Sieradz. sukces. między sobą kommissya	- 460
Tegoż do ograniczenia Xięstwa Lubecckiego od dobr Rożyzecz kommissya	- 502	Ur. Zawiszy sukces. z sukcesorami Ur. Zielińskiego remissa do Ziem. Gostyńsk.	- 366
Pozwolenie dalsze dla teyże kommissyi.	- 503		
Tegoż o rozgranicz. dobr Krutniow i Berzyny z sąsiedzkiemi kommissya	- 592		

	Vol. f.		Vol. f.
UU. Zbierzechowskich z kredytor. Ur. Załuskiego kommissya	viii 461	Ur. Brońskiego Sędz. Ziem. Słonim. z Ur. Iozefem Bułhakiem kommissya	viii 698
Tegoż z Ur. Bachmińskim i innemi kommissya	- 462	WW. Brzostowskich Podskar. WW. W. X. Lit. z UU. kredytorami kommissya	- 708
Zbierzechowski rozwodki z UU. Duczmińskimi remissa do Ziem. Rożańskiego	- 372	Brzostowskich Pułkow. usarsk. W. X. Lit. z Ur. Laskarysem kommissya	- 783
Zbiłewskiego Miecznika Wschow. z UU. Krzyżanowskiemi o rozgranicezenie kommissya	- 614	Ur. Brzozowskiego Chor. Petyhor. w woysku Lit. o lenność dobr Zwerdy i innych kommissya	- 716
Zebrzydowski, Tomickich, Mierzejewski, Zabokrzyckiego, remissa do Ziem. Gnieźnińskiego	- 365	Buchowieckiego Chor. Brzesk. Lit. o dobra Piorkowicz i inne kommissya	- 773
Dobr Zernik i Wyganki dziedzicow z posses. onychże kommissya	- 579	Bystrama i UU. Koryznow Sędz. Grod. Zmudzki kommissya	- 700
Ur. Zeromskiego wyznaczonego opiekuna przez Xcia Prymasa Lubieńskiego, Ur. Felixowi Lubieńskiemu wnukowi tegoż z X. Prymasem Podoskim kommissya	- 463	Bouffala Budown. Grodzick. z Ur. Połubińskim Skarb. Grodzick. do Grodu Grodzieńskiego remissa	- 791
Zielińskiego Chorąż. Liwsk. z Wizytkami Warszaw. o zalewy kommissya	- 614	W. Brzostowskiego Wwdy Infant. kredytorow i wdowy kommissya	- 821
Zeromskich i Kurnatowskich małzonkow z Ur. Karskim kommissya	- 579	Ur. Bronica z XX. Piarami Zelwińskimi do Ziem. Wołk. remissa	- 793
Zielińskiego Podst. Plock. z konsukces. swemi kommissya	- 580	Bułharyna z sukces. Ur. Iundziła do Ziem. Grodzick. remissa	- 799
Zielonackiego Podsedka Kaliskiego z U. Kalkszteynem kommissya	- 463	Baranowiczow i Podbiępotowy do Ziem. Lidz. remissa	- 800
Złotnickiego, Małachowskich, Chełmskich, i innych kommissya	- 464	Boltucia z Ur. Sokołowskim do Ziem. Nowogr. remissa	- 804
Zmiłewskiego z Opatem i Bazylianami Zydeczyńsk. kommissya	- 580	Borzęckiego Strażn. Brzes. z sukces. Ur. Eysymonta Chor. Grodzick. o dobra Milkowszczyzna do Tryb. Lit. remissa	- 718
Wieleb. Zołtowskiego. Opata Plockiego sukcesorow między sobą kommissya	- 464	Bułharyna Ststy Bukanow. z X. Eysmontem Kan. Smoleń. do Ziem. Wołkow. remissa	- 805
Ur. Zukowskiego Furryera I. K. Mci z UU. Szepcyckim i Rydzewskim remissa do Assessoryi	- 360	Brzećcia Lit. z deklaracyą possessyi unioowych kommissya	- 699
Zulińskiego z sukces. UU. Markusza i Zaręby remissa do Ziem. Łuckiego	- 369	Bułharyna Pisarza Ziem. Wołkow. z Ur. Ołędzką, Zardecką, iey potomstwem, i opiekunami kommissya	- 774
		Bułharyna z UU. Załęskimi do Ziem. Grodzick. remissa	- 814
Ostrzeżenie względem wykonywania przysięg przez Kommissarzow do sądenia kommissyi wyznaczonych	- 615	Borzymowskich Sędz. Ziem. Lidz. kommissya graniczna	- 819
Pozwolenie Ur. Xciu Marszałkowi Konfederacyi Koron. i Seym. przydawania Kommissarzow do różnych kommissyi	- 615	Bakszty dobr z dobrami Iwie kommissya	- 696
Reguła generalna do wszystkich kommissyi uchwalona	- 506	Ubezpieczenie teyże	- 820
Reguła generalna do kommissyi granicznych uchwalona	- 581	Bielawski Podk. Wołkow. kontynuacya sprawy w Ziem. Wołk. nakazana	- 778
		WW. Borchow Podkan. Kor. Kossakowskich Pisarz. Skar. W. X. Lit. Tyzenhauzow Steicow Pozolskich z W. Tyzenhauzem Podsk. N. Lit. kommissya	- 787
		UU. Bychowcow z siostrami i posses. dobr ich do Trybun. Lit. remissa	- 786
		Bychowca Marsz. Wołkow. z UU. Suchodolskiemi kommissya roku 1764 odnowiona	- 723
		UU. Chrzanowskich z UU. Szczytami kommissya	- 771
		Chodakowskich i Ur. Doroty Smogorzewski z UU. Kochanowskiemi kommissya	- 772
		W. Czarneckiego Kaszt. Braclawskiego. z Ur. Rodziewiczami, Woruszylami, i Ordami kommissya	- 784
		Ur. Czyża Strażnika Wileńsk. z XX. Bazylianami kommissya	- 712
		Choięckich Karola i Maxymiliana z Kazimierzem i Felixem do Ziemstwa Słonim. remissa	- 786
		Ciechanowieckich z miastem Wilnem kommissya	- 828
		Chomińskiego Pułk. Oszmiań. z sukces. Ur. Szyrwińskiego Cześn. Oszm. kommissya	- 788
		Cedrowskich z Ur. Lubekim Chor. Pińsk. do Ziem. Nowogr. remissa	- 797
		Xżat Czartoryskich Gnalstwa Ziem. Podol. z XX. Cystersami Wistycyckimi kommissya	- 811
		Chaleckiego z UU. Micewiczami, Biało-	

Regestr kommissyi Litewskich Seymu roku 1775.

UU. Alexandrowiczow Skarbnikiew. Lidzkich z UU. Przysiedzkim Stszą Biedzkim, Sakowiczem Strażn. Orszańsk. Kostrowickim, do Trybun. Lit. remissa: Konst. Lit. r. 1775	- 791
Aziulewiczow z UU. Sankowskiemi Oboźnicami Trockiemi do Ziem. Wileńsk. remissa	- 791
Azarycza z UU. Bykowskiemi o dobra Łuczyce do Ziem. Nowogr. remissa	- 813
Artylleryi W. X. Lit. dobr kommissya graniczna	- 708
UU. Budkiewiczow sprawy do Sądu Ziem. Wołkow. remissa	- 729
Bychowca Marszałka ptu Wołkow. i innych o dobra Barszczewo i Miniewicze kommissya	- 716
Billewicza z UU. Gorskiemi Sędzicomi Żmudz. o dobra Kicytuny i Plinksze kommissya	- 772
Billewicza Ststy Rosieńskiego z Ur. Iozefem Szpakowskim i innemi o granice kommissya	- 767
Borewicza Sędz. Ziem. Kowień. z XX. bracią rodzonemi kommissya	- 736

	Vol. f.		Vol. f.
zorem Woysk. Upitskim, Ostreykami do Tryb. Lit. remissa	viii 814	Ur. Horaina Woyskiego Wileń, z PP. Bazylianami Trockiem, Mińsk, i PP. Benedyktynkami Wileń. kommissya	viii 769
Ur. Ciechanowieckiego z UU. Hormowskiemi, Iakowickiem kommissya	- 809	Hryniewiczza z UU. Dąbrowskiemi Statmi Międzyrzeckiem kommissya	- 707
Cywińskiego Regenta Oszmiań, z Ur. Koszycem do Tryb. Lit. remissa	- 803	Teyże Kommissarze dodani	- 710
Czarna Sekr. I. K. Mci o dzierżawę Kostroyk do Assessoryi Lit. remissa	- 805	Hryniewiczza Podst. Mécisl. kommissya	- 776
Czyża Strażn. Wileń, do Ziem. Lidzk. remissa	- 801	Hryniewiczza Buńczucznego I. K. Mci z Ur. Żabą Star. Sangrudz. kommissya	- 769
Tegoż o sukcesyą po Ur. Czyżu Stoln. Wileń, do Ziem. Wileń. remissa	- 725	Hurki Staty Łoyciewskiego z Ur. Uwonym Cywonem Birżans. kommissya	- 768
Domasławskiego Gener. Adiut. w woysku Lit. successorow do Ziem. Mińskiego remissa	- 727	Horaimow z XX. Bazylianami Nowosiel. do Tryb. Lit. remissa	- 798
Drobyszewskich z UU. Puciatami do Grodu Mińskiego remissa	- 728	Helmowski Horodniczyni Wołkow, z UU. Lubeckim Chorąż. Pińskim, Ogińskiem Staros. Mereck. do Ziem. Pińsk. remissa	- 797
Deskurow z UU. Turskiemi i UU. Buchowieckiem kommissya	- 773	Horodeński Stolnikowy Helmskiy do Ziem. Warsz. i Trockiego remissa	- 812
XX. Dominikanow Skopiskich z Ur. Turem Stą Grodyn. kommissya	- 776	Iezierskiego Komor. W. X. Lit. z Ur. Michałem Koszycem o summy na folwarku Zucińskim do Ziemstwa Oszmiańskiego remissa	- 728
Dominikanow Ostrowieckich z Ur. Koziełem Poruczn. kommissya	- 776	Iagmina Tadeusza z Ur. Szynkiewiczową kommissya	- 742
Ur. Dankiewiczza Rotm. Trock. do Grodu Wileńsk. remissa	- 786	Iezniarki Tekli z opiekunami kommissya	- 767
Dowiatów z UU. Wisnarzewskiem, Ludkiewiczem, Dąbrowskim do Grodu Kowień. remissa	- 820	Ihnatowiczow, Babeckich etc. graniczna kommissya	- 736
Dederkow do Ziem. Oszmiańskiego remissa	- 791	Iudyckiego Staty Rzeczyckiego z Ur. Stanisławem Hrebnickim i innemi kommissya	- 766
Deskura Obersztliut. gward. Lit. o dobra Ielcze do Asses. Lit. remissa	- 792	Iwaszkiewiczza Sędziego Rzeczyckiego z XX. Dominikanami Nowogrodzkimi kommissya	- 766
X. Droszewskiego Prezbitera Opolskiego z Ur. Sierakowskim Stą Olszań. do Ziemstwa Brzeskiego-Lit. remissa	- 801	Iundziulły Marszał. Grodz. do Trybun. Lit. remissa	- 718
Dąbrowskiego z UU. Snieszkami do Grodu Brzeskiego-Lit. remissa	- 804	Izbickiego z W. Horainem Woiew. Brzesk. Lit. i innemi do Ziem. Pińsk. remissa	- 787
Dankiewiczza z posses. Iackowszczyzny do Ziem. Lidz. remissa	- 824	Ihnatowiczow Woyskich Grodzień. z UU. Ihnatowiczami Podstolic. Wizk. kommissya	- 82
Do dobr Zwerdy, Dowtertyszki i ziemi Gikańska kommissya	- 716	Iudyckiego Obozn. W. X. Lit. do Tryb. Lit. remissa	- 793
Do ekonomii I. K. M. Litewskich kommissya	- 693	Iudyckiego Staty Rzeczyc. z Ur. Tyzenhauzową Starość. Dvamentską i z XX. Dominikanami Nowogrodz. do Ziem. Nowogrodz. remissa	- 790
Do ekonomii tychże i dobr Xcia Massalskiego Biskupa Wileńskiego kommissya	- 727	Iakuciewiczowy, Truskowski, i Iaczykow do Ziem. Lidz. remissa	- 804
Frąckiewiczow Rotmist. Lidzkich z Ur. Korzeniewskim do Ziem. Lidzk. remissa	- 729	Ielca z posses. dobr Maciejewicz i bracią kommissya	- 810
Frąckiewiczow z Ur. Ryłdo do Ziem. Lidz. remissa	- 804	Iezierskiego Mieczn. Łukowskiego z Ur. Łaskim Podsejdkiem Łukow. kommissya	- 811
Frąckiewiczow z U. Komarami do Ziem. Grodzień. remissa	- 797	Iuryewiczow Rotm. Pińskich z XX. Dominik. Pińskiem do Ziem. Pińskiego remissa	- 800
Gizberta z UU. Ostaszewskiem do Ziem. Lidz. remissa	- 733	Kamienia dobr albo Kamieńszczyzny graniczna kommissya	- 744
Głuchowskiego Podcz. Słonimsk. z XX. Dominikanami Hoszczow. kommissya	- 770	Karnickiego Horodniczego Infant. i Sekret. pieczęci Kor. i W. Syrucjowy Kasztel. Witebskiy z Ur. Chrapowickim Szambel. I. K. Mci kommissya	- 734
Grabowskich z Ur. Gerald. Towiańskim i innemi kommissya	- 770	Dobr Karnozowszczyzna, Kołosy, Chapany, Strenki i dzierżawy Stoupiszczka kommissya	- 757
Dobr Gliniszek w woiew. Wil. gran. kommissya	- 732	Kieniewiczow z XX. Dominikanami Kalwaryjskiemi kommissya	- 765
Grothuzow z UU. Platerami Star. Giełn. kommissya	- 775	Dobr Kopatkiewicz graniczna kommissya	- 823
Godebskiego Woyskiego i Podst. Lidz. z XX. Karmelitami Bosemi Pińskiem do Ziem. Pińsk. remissa	- 798	Kiernowskiego kościoła Plebana z UU. Iazdowskiemi kommissya	- 747
Goyzewskiego do Ziem. Kowień. remissa	- 796	Kuszelewskich, Bulharynow, Zyniewow, Załęskich, kommissya	- 712
Grothuzza z sukces. domu Kryszpinowskiego do Tryb. Lit. remissa	- 720	Krystyanusza z Ur. Druckim Sokolińskim kommissya	- 825
Hutow dobra ograniczająca kommissya	- 772	Dobr Kieturkow i wsi Łackaymie hybernowey kommissya	- 759
W. Hilzenowy Woiewudziny Mińskiej graniczna kommissya	- 768	Komańskich z UU. Bykowskim, Miłkowskim, etc kommissya	- 764
Haudryngow z UU. Platerową Starością Subocką, Billiewiczami, i innemi kommissya	- 743	Koniuchow wsi kommissya	- 778
Hercykow z XX. Bazylianami Połockiem kommissya	- 735		
Hercyka Marcina z temiż kommissya	- 769		

	Vol. f.		Vol. f.
Korsaka z XX. Franciszkanami Udziel-skiami, i XX. Karmelitami Wileń. kommissya	viii 763	Markowskich z UU. Sielickiem, Przy-sieckiem, i Żydami w Sieliszczu i Uszaczy kommissya	viii 761
Korsakow, Kanonika Smoleń. z Chorążym Smoleń. kommissya	- 763	Masłowskiego Skarb. Braclaw. z UU. Kwintami kommissya	- 760
W. Korzeniewskiego Kasztel. Zakroczym. z UU. Iacyniczami, Skirmuntem, Ciemierzyskim, kommissya	- 785	W. Xcia Massalskiego Bisk. Wileń. grani-czna kommissya	- 744
XX. Kartuzow Berekich z UU. Sędzią Ziem. Brzes. i Woyskim Mieln. Niemcewiczami do Ziemstwa Pińsk. remissa	- 796	Ktorey powaga i do summy na ststwie Radoszkow. pretendowaney, iako i o całość dworca Kościukowskiego rozciągniona	- 803
Krzywobłockich i UU. Worotynieckich braci do Ziem. Brzes. Lit. remissa	- 807	Warunek teyże kommissyi	- 820
Koszycza do Ziem. Trock. remissa	- 714	Tegoż z UU. Nagurskiemi Podkom. Żmudz. graniczna kommissya	- 742
Kaciuciewiczza z possessorami dobr pretendow. kommissya	- 809	Tegoż z WW. Niesiołowskiemi Włdami Nowogrod. i W. Zienkowiczem Kasztel. Smoleń. kommissya	- 701
Karłowicza Starosty Subortowskiego do Ziem. Trock. remissa	- 803	Mieszczan i Żydow Wasiliskich z Ur. Alexandrowiczem kommissya	- 733
Kaszycza do Ziem. Lidzk. remissa	- 798	Moroczny i Łoknicy dobr kommissya	- 709
Korbutta z UU. Chomińskiem do Trybunału Lit. remissa	- 804	Morykoniego Podkom. Wilkom. z XX. Karmelitami Bosemi o dobra Ponie-muń, Łokupiany, Elgietyzski kommissya	- 717
W. Korzeniewskiego Kasztel. Zakroczym. kommissya	- 794	Mysłickich Ststow Bartoszew. z W. Kapitułą Żmudz. i Ur. Nagurskim Podk. Żmudz. kommissya	- 705
Kukielow kommissya	- 802	UU. Narbuttow Stoln. Lidz. z UU. Szczytami do Ziem. Mińsk. remissa	- 825
Kościszkowy z UU. Schultenami do Ziem. Upitsk. remissa	- 815	Narbuttow z UU. Głuszyńskiemi do Ziem. Trockiego remissa	- 719
Kurzenieckiego Sędz. Gr. Pińsk. z Ur. Szyrmą Podcz. Pińskim kommissya	- 828	Narbuttow Podcz. Lidz. z UU. Alexandrowiczami do Ziem. Oszmiań. remissa	- 825
Kurzenieckich do Tryb. Lit. remissa	- 816	Niemcewiczza z debitorami do Grodu Brzes. Lit. remissa	- 806
Korsaka sukces. kommissya	- 828	Narkiewiczow z X. Cywińskim Pleb. Porozow. do Ziem. Wołkow. remissa	- 817
Krassowskich z Ur. Taylerem do Assess. W. X. Lit. remissa	- 792	Niemcewiczza Sędz. Ziem. Brz. Lit. o expulsiyą z gruntow Sawluk do Ziem. Brzes. remissa	- 729
Kommissarze do sądenia spraw dobr po-Iezuickich przydani	- 730	Ur. Ordy Staty Kalitkiego z UU. Woroszyłami do Grodu Pińsk. remissa	- 804
Korzeniewskiego Kaszt. Zakroczym. z Ur. Rymontem kommissya	- 818	Owsianych Cześn. Wołkow. success. do Ziem. Brzesk. Lit. remissa	- 794
Krasickich Hrablow działowa kommissya	- 713	Orzeszkow graniczna kommissya	- 815
Dobr Kuchcie kommissya	- 747	Orzeszki Stoln. Pińsk. dobr Rahodo-szcza gran. kommissya	- 817
Kurzenieckich kommissya	- 741	Oskierki Mareszałka Mozyrsk. z success. Ur. Oskierki Stoln. Smoleń. kommissya	- 822
Lachowskiego z Ur. Szczygielskim do Ziem. Lidz. remissa	- 796	Oleńskich z UU. Białozorami o dobra Promiadziow, do Ziem. Wileń. remissa	- 786
Leńkiewiczza z UU. Borewiczami kommissya	- 703	Odyńcow z opiekunami kommissya	- 703
Lubańskiego z XX. Bazylianami Leszczęsk. do Ziem. Lidz. remissa	- 800	Opackiego Chor. ziemi Wizkiej z Ur. Steckiewiczem Obożnym Czern. kommissya	- 760
Lubeckiego Chor. Pińsk. z Ur. Mogilnickim Podcz. Nowogr. do Ziem. Nowogr. remissa	- 795	Osieczyszcz i Domrżeycz dobr kommissya	- 737
Lindemanowy z Ur. Strawińskim kommissya	- 829	Oskierki Poruczn. Petyhorsk. z success. Ur. Silicza Sędz. Grodz. Rzeczyek. kommissya	- 749
Łappy Pisarza Grodz. Starodub. majątności Surutan, graniczna kommissya	- 762	Ostaniewiczow z Ur. Szyrynem Koniuszczym Braś. kommissya	- 782
Łopotta kommissyi z Sądown. Konfed. wyznaczoney powiększenie władzy	- 794	U. Pickarski z UU. Turskiemi do Ziem. Brz. Lit. remissa	- 720
Łomidskich z UU. Grabskiemi kommissya	- 822	Przysiecki Cześn. Smoleńs. z UU. Przysieckiem kommissya	- 731
Łukomla miasta kommissya	- 761	W. Platera Kaszt. Trockiego, Brzostowskiego Podskar. W. W. X. Lit. i Ur. Zaremby Podk. I. K. Mci z UU. Sylwestrowiczami o opiekę nad UU. Gintoftownami do Ziem. Oszmiań. remissa	- 720
Ur. Marcinkiewiczza Sędz. Ziem. Upitsk. success. kommissya	- 711	Pruszanowskiego do Ziem. Wołkow. remissa	- 814
W. Xcia Massalskiego z Sławetn. Stefanim kupcem i obywat. Wileńsk. do Kommissyi Skarb. Lit. remissa	- 729	Piaseckiego do Ziem. Nowogr. remissa	- 801
Maćkiewiczza do Ziem. Grodzieńs. remissa	- 792	Piechowskiego Kom. Lit. z dłużn. do Ziem. Braś. remissa	- 813
Marcinkiewiczza Sędz. Upitsk. successor kommissyi miejsce Wilno za Steybiak determinowano i kommissarzow przydano	- 801		
W. Xcia Massalskiego Biskupa Wileń. z W. Ogińskim Kasztel. Wileń. o dobra Bakszty graniczna kommissya	- 696		
Teyże kommissyi reassumpcy	- 722		
Mickiewiczza z UU. Kościalkowskiemi, Zukowską, Żabą Podkom. Wileń. do Ziemstwa Oszmiań. remissa	- 723		
Monkiewiczza z Ur. Monkiewiczową do Ziem. Wołkowskiego remissa	- 815		
Matuszewiczow z kredytorami kommissya	- 724		

	Vol. f.
Pokroszyńskiego z XX. Dominikanami Słonim. do Ziem. Lidz. remissa	VIII 805
Pruszanowskich Horodn. Rzeczyc. z UU. Muraszkami, Sołtanami etc. kommissya	- 808
Dobr parafii Lackiey kommissya	- 759
XX. Piarow Wileńskich z Żydami tamtey- szemi kommissya	- 700
Tychże do otaxowania placow na kon- wikt szlachecki kommissya	- 819
XX. Piarow Poniewieskich z Ur. Dąbskim Stasą Bernetań. kommissya	- 706
Piechowskiego Chor. Petyhor. o naturę dobr Petrayciow kommissya	- 781
Ponedela i Wysokiego Dworu dobr kom- missya	- 737
Powonden dobr kommissya	- 780
W. Prozora Kaszt. Witeb. z UU. Pioro i Brunoffową kommissya	- 758
Ponimunie i Grydzgal dobr kommissya	- 826
UU. Pruszanowskich Sędz. Gr. i Podcz. Rze- czyck. z UU. Chaleckimi kommissya	- 758
Pruszanowskiego z Ur. Łopottem i Kem- pińskimi kommissya	- 758
Raczkow z Ur. Paprockim kommissya	- 757
Rodziewicza kommissya	- 756
Rodziewicza Rotm. Brasł. z Ur. Micha- łem Steckiewiczem etc. kommissya	- 755
Ronikiera Cześn. W. X. L. z XX. Do- minikanami Rosień. kommissya	- 774
Rudy i Sienkiewicza dobr kommissya	- 779
Rukiewicza Podstar. i Podcz. Grodzien. kommissya	- 782
Reutowy Cześn. Połock. z potomst. do Ziem. Mińsk. remissa	- 805
Rożyńskiego z Sławet. Amiltonem aptek. Wileń. kommissya	- 808
Xżąt Radziwiłłow Podk. W. X. Lit. z XX. Augustyan. Wileń. i success. Bieliko- wiczow kommissyi 1768 reassumpcyą z przydaniem Kommissarza na miey- sce zmarłego	- 814
Xżąt Radziwiłłow z kuratorami, tutorami, pretensorami dobr jedna kommissya do Korony, druga do Litwy z potwier- dzeniem prawa 1768 regulę Sędziom przepisującego.	- 815
Raszczycow do Ziem. Wileń. remissa	- 726
W. Sapięhy Wdy Połock. Hetm. Pol. W. X. Lit. z Weytemberem faktorem Ce- sarskim kommissya	- 722
UU. Suchodolcow do Tryb. Lit. remissa	- 812
Szaniawskiego Ststy Augustow. succes. kommissya	- 818
W. Iana Sapięhy Kancel. Lit. success. z UU. Szczytami do Ziem. Nowogr. remissa	- 817
XX. Sanguszkow od kommissyi XX. Radzi- wiłłow excepcya	- 725
Swiężyńskiego z XX. Benedyktynami Horodyskimi do Tryb. Lit. remissa	- 815
Szymow Sędzicow Gr. Pińsk. do Ziem. Lidz. remissa	- 719
Szuykich Kniazow Star. Niżyńskich z W. X. Sapięhą Wwdą Połockim Hetm. Pol. Lit. do Ziem. Brzeskiego	- 806
Szukiewiczow Konusz. Słonim. z Ur. Szumowiczem do Tryb. Lit. remissa	- 795
Stryeńskiego do Ziem. Mińsk. remissa	- 793
Szumskich z Ur. Czyżem i Kocielmem do Tryb. Lit. remissa	- 791
Statwa Hajeńskiego z dobrami ziem. graniczna kommissya	- 823
Skirmunta z UU. Dowgiąłami Horodn. Wileń. i XX. Karmelitami Poszumiń- skimi do Ziem. Lidz. remissa	- 800
Starosielskiego z UU. Koncewiczem, Wolczkami, Dorniakami do Grodu Wi- leń. remissa	- 806

	Vol. f.
Starostwa Zydeykańskiego graniczna kom- missya	VIII 718
Szczyta Kasztelanica Infant. o succes- sya po Ur. Mirskim kommissya	- 807
Saturgusow z WW. XX. Radziwiłłami kommissya	- 707
Sawickiego o taxę kamienicy Ihnatowi- czowskiej kommissya	- 752
Sawickich Strażników Starodubowskich z UU. Golewskim Cześn. Smoleń. i Hołowniami kommissya	- 753
Serdakowskiego z Sław. Grekowską i innemi kommissya	- 752
Siekluckich z UU. Szukiewiczami kom- missya	- 735
Sypayłowny Cześn. Orszańsk. kommis- sya graniczna	- 752
Snarskiego Ststy Zatorsk. z UU. Snar- skimi Stoln. Rzecz. kommissya	- 751
Ststy Berznickiego z miastem kommis- sya	- 745
Statwa Brasław. i klucza ekonomii Wi- leń. Drywiałskiego do dobr Illzen i Sałna UU. Mtuusterow gran. kommis- sya	- 697
Statwa Eyszyckiego kommissya	- 117
Statwa Kiernowskiego gran. kommissya	- 747
Statwa Kołaczewskiego gran. kommissya	- 765
Statwa Kupisk. z dobrami Ponedel i Wy- soki Dwor. kommissya	- 697
Statwa Markowskiego kommissya	- 764
Statwa Radoszkowskiego z kościołem, kommissya	- 762
Statwa Seyweyskiego, Wiżańskiego, Sza- kinowskiego i dzierżawy Gryciun. gran. kommissya	- 750
Statwa Sokołowskiego i ekonomii Sło- nimsk. gran. kommissya	- 710
Statwa Telszewskiego gran. kommissya	- 746
Staszewskich z UU. Igielstromem, Ro- merem, etc. kommissya graniczna	- 750
Streypun Buywum wsi i folwarku Owsza- niszek gran. kommissya	- 771
Surwiliszek dobr UU. Stypalkowskich Skarbn. i Pisarza Gr. Lidz. z dobrami Ur. Korsaka Marszałka Mińskiego i Ur. Szczyta Kaszt. Infant. komm. grani- czna	- 748
Suchodolskich kommissya	- 734
Sulistrowskiego Stoln. Oszmiań. z Ur. Chomskim kommissya	- 753
Swalowicz dzierżawy graniczna kommis- sya	- 784
Sulistrowskiego z Ur. Zbrozkiem Ststą Latow. kommissya	- 754
Tegoż o successya po Ur. Ogiński Sta- roście Uwiadzkiej kommissya	- 754
Tegoż z X. Bagińskim i Ur. Woynią Obozną Połocką kommissya	- 755
Swiężyńskich z XX. Komunistami Ka- rolińskimi kommissya	- 741
Dobr Szadowa gran. kommissya	- 785
Szaumana kommissya	- 702
Szemiot a Horodn. Kowień. z X. Kru- powiczem Pleb. Olszew. kommissya	- 748
Szyszy z UU. Puzynami, Platerami, i XX. Karmel. Pompiań. kommissya	- 704
Warunek teyże kommissyi	- 726
Tomaszewskich z Ur. Korzeniewskim do Ziemstwa Lidz. remissa	- 728
Tyszkiewiczowny Starościanki Gitan. z kredy. kommissya	- 730
Truchnowskich z Ur. Iurywiczem do Ziemstwa Brzeskiego Lit. remissa	- 792
Terleckich do Ziemstwa Słonim. remissa	- 721
Terleckich i Minichauczow kommissya	- 799
Terpłowskich z XX. Radziwiłłami i	

	Vol. f.
Kancel. Ziem. i Grodz. Brzeską do Ziem. Lidz. remissa	VIII 798
Tołoczki Woysk. i Podstar. Wołkow. Wzdulski i Bulharynowy Podkom. Woł- kow. do Ziem. Grodzień. remissa	- 719
Tyszkiewicz Gener. Lient. w woysku Lit. z Ur. Tyszkiewiczowną Staro- ścianką Gitanską kommissya	- 806
Tarassowskich o sukces. po Kotowskich do Ziem. Wołkowskiego remissa	- 826
Tarassowskiego Chor. Ussarsk. kommis- sya	- 807
Tomaszewicza Sędz. Grodz. Brasł. z UU. Podborskimi, Mohłami, i innemi, kom- missya	- 739
Tura Budowniczego Brasław. z UU. Kwintami i Turami Star. Grodyń- skimi kommissya	- 738
Wąsowskich z Ur. Romerami do Ziem. Wołk. remissa	- 727
Wąsowskich z Ur. Eysymontową Cho- rążyńską Grodzieńską do Ziem. Woł- kow. remissa	- 728
Xcia Woronieckiego Floryana Sukces. z UU. Iakutowiczami i innemi kommissya	- 788
Wereszczyńskich z XX. Karmelitami Antolep. i X. Powiłańskim do Tryb. Lit. remissa	- 793
Wolczka Cześn. Orszań. do Tryb. Lit. remissa	- 793
Wierpszy Kraycz. Rzeczyckiego kom- missya	- 813
UU. Wołdkowy Porucznikow X. Żmudz. do Ziem. Trockiego remissa	- 802
Ważyńskiego Skarbnego Lit. do Ziem. Troc. remissa	- 797
Woruszyłow do Ziem. Brzeskiego Lit. remissa	- 817
Wierzbieckiego z Ur. Koczanami do Grodu Oszm. remissa	- 817
Wysloucha Podst. Brzesk. z UU. Zdzi- towickimi do Ziem. Brzesk. Lit. re- missa	- 727
Wąsowski i Ielskiego z Ur. Iakimowi- czem kommissya	- 703
Wolmera z miastem Grodnem kommissya	- 740
Wolmera Sędz. Grodzień. Ziem. z WW. Hilzenami kommissya	- 777
Tegoż z WW. Ogińskimi Kasztel. Wi- leń. kommissya	- 739
Wolskich z UU. Ianuszewskimi o do- bra Kurniszki kommissya	- 705
Wolłowicza Marsz. Grodzień. z Ur. Pił- sudzkim Piwnicznym Lit. kommissya	- 702
Wołdkowicza Kraycz. Mińsk. z W. Bu- rzyńską Woiew. Mińską kommissya	- 715
Xcia Woronieckiego Podk. I. K. Mci z UU. Orzeszkami i Boreykami kommissya	- 780
XX. Woronieckich Podk. I. K. Mci, Radzi- wiłłow. i posses. Birżan. kommissya	- 779
Zawistowskiego Regen. Kom. Skarb. Lit. o dobra Zdzitowiec do Ziemstwa Brz. Lit. remissa	- 729
Zyżemskich Horodn. Mińskich z Ur. Pi- szczalą do Ziem. Mińsk. remissa	- 728
Żaby Podkom. Wileńsk. z Ur. Koziełmem Ststą Dziśnień. kommissya	- 783
Tegoż z Ur. Przysieckim Sędz. Grodz. Połock. kommissya	- 745
Zynkow Strażn. Braclaw. Kołbow Mo- stow. Pińsk. z UU. Zablockimi Star. Madzińskimi kommissya	- 744
W. Zienkowicza Kaszt. Smoleńskiego z Ur. Sulistrowskim Porucznikiem Petyhor- skim, z uchyleciem procederow pra- wnych, kommissya	- 721
Reguła dla niey	- 725
Zdzitowieckiego z Ur. Wereszczaką Sę-	

	Vol. f.
dział Grodz. Brzeskim do Ziem. Brze- skiego Lit. remissa	VIII 794
Zenowicza Podkomorzego Połockiego z XX. Karmelitami głębockimi do Ziem- stwa Połockiego remissa	- 800
Zyniewow z Ur. Suchodolskim do Ziem- stwa Wołkowskiego remissa	- 818
Zarębom do ograniczenia dobr wyzna- czeni Podkomorzowie	- 726

O kommissyach i remissach roku 1775 wypadłych, postanowiono:

1mo, Kommissye rozsądzone bez zaskarżenia, i dekreta akceptowane niewzruszone będą. 2do, Remissy po Ziemstwach, Grodach, na Ziazdach, ex seriis partium controversiis odsądzone, niezadysputowane, i akceptowane, moc swoią mieć mają. 3tio, Komplanacye i kwity po kommissyach i remissach odsądzonych wymuszone, byle tylko w rok ieden i niedziel 6 zaskarżone pokazały się, uchylono, i na nowo takie sprawy sądzić kazano. 4to, Sprawy kommissyjne i remissyjne zaskarżone, ieżeli juris regii, do Assessoryi z osobnego na to rejestru z Assessorami; ieżeli ziemskie do Trybun. podobnie z osobnego rejestru odesłano. 5to, Remissy i kommissye Ziemstw lub Grodow na Sejm poczynione uchylają się, i ad fora competentia należą. 6to, W sprawach kommissyjnych lub remissowych rozpoczętych lub niesądzonych, wolno stronom na nie pisać się, lub ad forum competens ultimarum instantiarum udać się. 7mo, Kommissye graniczne finaliter rozsądzone, w swoiey mocy zostawiają się; ktore zaś in contumaciam odsądzone pokazały się, ad forum competens ultimae instantiae należą. 8vo, Wolność zapisania sądu polubownego w sprawach ziemskich ostrzega się. 9no, Sprawy remissyjne do Sądownictwa ultimae instantiae w rok i 6 niedziel zaskarżone, nie przywiązując się do przepisanej reguły, na nowo odsądzone będą; iako i sprawy z remiss w Assessoryi rozsądzone lubo niezaskarżone, a przez reskrypt I. K. Mci in integrum do tychże in spatio roku iednego a publicata hac lege odesłane: *Konst. 1776, v. VIII, f. 876, tit. Deklaracya.*

Dalsze Kommissye szczegulne.

Kommissye do likwidacyi pretensyi obywatelów Galicyi i Lodomeryi Xięstw Oświęcimskiego i Zatorskiego z iedney, a obywatelów Rzeczypospolitey z drugiej strony: *Konst. 1776, v. VIII, f. 846, tit. Wyznaczenie.*
Kommissye do słuchania rachunkow i examinowania czynności Kommiss. Edukacyi Narod. Rozdawniczych, Sądowych Koron. i Lit. dobr po-Iezuickich; tudzież likwidującej długi Rzeczypospolitey. *Ibidem, f. 859, tit. Deputaci.*
Uchylene Kommissyi Rozdawniczey i Sądowej Koron. i W. X. Lit. dobr po-Iezuickich, z obowiązkiem oddania papierow wszelkich tych dobr dotyczących się, do archiwum Kommissyi

Edukacyi, in spatio dni 15: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 860, *tit.* Edukacja Narodowa.

Kommissya Ur. Potockiego Chor. Koron. z pretensorami dobrę jego za Krolewskie mianowanych, z pod prawa o kommissyach, *tit.* Deklaracya, wyłączona. *Ibidem*, f. 883, *tit.* Wyłączenie.

Kommissya między Ur. Sokolnickimi Podkom. Kalisk. *Ibidem*, *tit.* Wyznaczenie.

Remissa do Assessoryi Koron. sprawy UU. Grocholskich Miecznik. Koron. z W. Wykowskim Kaszt. Wyszogr. *Ibidem*, f. 884, *tit.* Odesłanie.

Sprawę W. Alexandrowicza Kaszt. Wizkiego Marszałka dworu I. K. Mci extra regestrum w Assessoryi Koron. rozsądzić kazano. *Ibidem*, *tit.* Przyśpieszenie.

Kommissya o dobra Bar r. 1775 z pod prawa generalnego o kommissyach excypowana, z przydatkiem Kommissarzow. *Ibidem*, f. 884, *tit.* Dobra.

Kommissya z obywatelami Podolskimi pretensorami wsi Boiarskich w dobrach Bar. *Ibidem*.

Sąd Polubowny między W. Worcelem Kaszt. Halick. i UU. Choeckimi Woysk. Łuk. *Ibidem*, f. 886, *tit.* Kompromis.

Remissa sprawy szlachty Sieluńskiej z W. Proboszczem Płockim na Sądy Seymowe. *Ibidem*, f. 887, *tit.* Zlecenie.

Uchylenie kommissyi emfiteutycznych z przelaniem obowiązków ich na Kommissyje Skarbowe obojga Narodow. *Ibidem*, f. 903, *tit.* Uchylenie.

Kommissarzow furazowych procz zakwitowanych per lauda, do Grodu lub Ziemi praecisa appellatone zapozwać pozwolono. *Ibidem*, f. 910, *tit.* Sprawiedliwość.

Kommissyje wszelkie W. X. Lit. procz spraw materiar. Status na Scymie r. 1775 exportowane i zaskarżone, do Trybunału odesłane, a nie zadysputowane in suo robore zostać mają: *K. L.* 1776, v. VIII, f. 932, *tit.* Deklaracya.

Kommissya między I. W. Karolem Wdą i Ur. Hieronimem Wwdzicem Wileń. XX. Radziwiłłami z jedney; a WW. i UU. kuratorami, kredytorami i pretensorami ich dobr dziedzicznych z uchyleniem wszelkich sancytow r. 1775 procederow, i dekretow od r. 1764, przeciw Xiętom wypadłych, a konst. 1768 Sądy ultimae instantiae dla XX. Radziwiłłow opisująca, reasummowana. *Ibidem*, *tit.* Sprawiedliwość.

Excypowana także kassacya sancytow, nie ma się ściągać do sancytow i possessyi dobr przez Xcia Iozefa Radziwiłła Wwdę Mińsk. W. Chreptowicza Podkanclerzego Lit. UU. Przędzieckich Podkanclerzyc. Litew. dzierzonych, a z plenipotentem Xżąt Radziwiłłow Ur. Michałem Radziszewskim komplanacyą stwierdzonych, excypowano także pretensye Xięząt Sanguszkow od teyże kommissyi. *Ibidem*.

Przydanie za Kommissarza Ur. Piotra Hubarowicza Oboźnego Lidzkiego na miejsce zmar-

łego Ur. Hanrykiewicza Skarb. Lidzkiego w sprawie Xięząt Radziwiłłow Podkom. W. X. Lit. z XX. Augustyanami: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, *ibidem*, f. 935, *tit.* Przydanie.

Spory między starostwem Owruckim i pretensorami przez sąd polubowny pod prezydencyą Ur. Franciszka Grocholskiego Miecznika Kor. superarbitra zakończyć nakazano: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 881, *tit.* Zaspokoienie.

Sprawa o wieś Bawkow do stopnia prawa przed r. 1775 powrocona, i ad forum competens odesłana. *Ibidem*, f. 912, *tit.* Uchylenie.

Kommissya Ur. Potockiego Chor. Kor. z Ur. Czerniszefem Generałem Woysk Ross. *Konst.* 1778, v. VIII, f. 959, *tit.* Wyznaczenie.

Plura vide *tit.* Sprawy. Granice.

Komory.

Komor skarbowych stanowienie, Kommissyi Skarbu Koron. wolne w dobrach szlacheckich ostrzeżone, a to pod karą 500 grzywien in eodem foro na sprzeciwiających się ad cuiusvis instantiam: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 34, *tit.* Cło generalne.

Ostrzeżenie dla Kommissyi Skarbowey wolnego przeniesienia komory z Forduna do Ostromęcka in casu odmiany wartu Wisły. *Ibidem*, f. 93, *tit.* Wart Wisły.

Magazyny czyli komory solne od wszelkiej opłaty wolne być mają, a w dobrach dziedzicznych nie mają praejudicare rozrządzeniu ich wewnętrznemu: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 149, *tit.* Cło od soli.

Plura vide *tit.* Cło, i Kommissyje Skarbowe.

Kompanie kupieckie i rzeczy kopalnych, vide *tit.* Kupcy. Manufaktury.

Komplanacye, vide *tit.* Zapisy. Kontrakty. Approbacye.

Konsensa.

I. K. Mć Stanisław August na rozdane in emphyteusim starostwa i krolewszczyzny konsensow ad cedendum nie dawać przyrzeka: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 242, *tit.* Warunek.—Na te zaś, które pod ow czas pozostały, konsensa ad cedendum i jura communicationis ad inchoationem Consilii Permanentis iako i koadiutorye na biskupstwa I. K. Mci warowane. *Ibidem*.

Konsensa na cessayą leśnictwa Bronowskiego, wsiow Nowosiółki, Czereszki, tudzież Radzep i Sulmiorki, starostwa Urzędowskiego; także wsi Popowa z woytostwami, I. K. Mci wydać pozwolono: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 912, *tit.* Konsensa.

Konsens na starostwo Grodowe Bobrownickie z woytostwem w ziemi Dobrzyńskiej do ustąpienia, I. K. Mci dać pozwolono. *Ibidem*, f. 910, *tit.* Konsens.

Wydanie konsensow na 25 starostw, i dwa woy-

tostwa I. K. Mci Stanisławowi Augustowi przez Stany Rzeplitey dozwolone: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 958, *tit.* Konsensa.

Konsensow ad cedendum r. 1775 Ur. Krasieńskiemu Oboźnemu W. Kor. na krolewszczyzny w possessyi jego wyszłych, do lat 3 użycie pozwolone: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 982, *tit.* Pozwolenie.

Konfederacya.

Konfederacya obojga Narodow 1764 po śmierci Augusta III: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 1, *tit.* Konfederacya.—Marszałkiem konfederacyi Kor. był I. O. Xżę Imć August Ezartoryski Wda i General ziem Ruskich Regim. woysk Kor. Lit., W. Brzostowski Podskarbi W. W. X. Lit. na ow czas Koniuszy W. X. Lit., Sekretarz konfeder. Koron. Ur. Tomasz Dłuski Podkom. Lub., Vice Sekr. Michał Skrzetuski Star. Mogieln., Sekretarz konfed. Lit. Ignacy Strawiński Woyski Starodub. *Artykuły tey konfederacyi masz pod tytułami roznemi.*

Akt konfederacyi wojewodztw W. X. Lit. *Konf. Gener. Lit.* 1764, v. VII, f. 112, *tit.* Wypis. Przystąpienie do niey nieprzytomnych. *Ibidem*, f. 145, *tit.* Instrumentum accessionis.

Podobnyż akt accessionis. *Vide ibidem*, f. 146, *tit.* Actus accessionis.

Konfederacye wojewodzkie i lauda tychże ad mentem Generału Warszawsk. approbowane: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII, f. 10, *tit.* Konfederacye.

Akta konfederacyi generalnych Koronney i Litewskiej sub interregno po śmierci Augusta III stwierdzone: *Seym Coronat.* 1764, v. VII, f. 314, *tit.* Akta interregni.

Złączenie konfederacyi Koronney z Litewską. *Ibidem*, f. 315, *tit.* Złączenie.

Akt przystąpienia Stanow Skonfederowanych W. X. Lit. do Skonfederowanych Stanow Koronnych. *Ibidem*, f. 317, *tit.* Acta.

Rozwiązanie tych konfederacyi generalnych Koronney i Litewskiej z deklaracyą, iż libertas sentiendi i vetandi powrocona, procz materii pluralitati zostawionych. Sprawy zaś niedokończone, ad fora competentia odesłano: *Konst.* 1766, v. VII, f. 500, *tit.* Rozwiązanie.

Konfederacya obojga Narodow r. 1767 podniesiona, a r. 1768 rozwiązana: Mar. Koron. Xżę Karol Radziwił, Mar. Litew. Stanisław Brzostowski Starosta Bystrzycki: *Konst.* 1768, v. VII, f. 551, *tit.* Akt limity; i *Konst. Litew.* 1768, f. 866, *tit.* Approbacya.

Approbacya aktow, uniwersałow, ordynacyi, deklaracyi, sancitorum, decyzyi, dekretow konfederacyi obojga Narodow w roku 1767 podniesionej: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 866, *tit.* Approbacya.

Konfederacya Toruńska i Słucka przez Grekow Oryentalnych Nieunitow i Dyssydentow obojga wyznania Ewangelicznego 20 Mar. 1767, podniesiona, approbat: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 572, *tit.* Akt. osobny, art. 2.—Marszałkiem

konf. Toruńskiej Ur. August Golcz Ststa Grudzią., Słuckiej Ur. Jan Grabowski General Maior w woysku Lit.

Konfederacya obojga Narodow 1773 w Warszawie podniesiona (ktorey Marszałkiem z Korony Ur. Adam Poniński Kuchmistrz Kor. dziś Podskar. W. Kor. a z Litwy Ur. Xżę Michał Radziwił Miecznik Litew. dziś Kaszt. Wileński, obrani) przez I. K. Moś Stanisława Augusta i Stany Rzeplitey stwierdzona z ostrzeżeniem: iż ta i Seym potąd trwać ma, pokąd traktaty z Austryą, Moskwą i Krolew Pruskim, forma rządu, i inne interessa przez Stany decydowane nie będą: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 1, *tit.* Utwierdzenie.

Approbacya czynności delegacyi od skonfederowanych Stanow wyznaczoney, i wszystkich sancitorum, assygnacyi, uniwersałow, deklaracyi, ordynacyi, dekretow teyże konfederacyi etc. *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 830, *tit.* Approbacya.

Tamże rozwiązanie konfederacyi 1773 r. podniesionej. *Ibidem*.

Podniesienie konfederacyi generaln. przez Stany Rzeczypospolitey r. 1776, a to: 1mo. Przy wierze S. Katolickiej Rzymskiej; 2do. przy osobie i dostojństwie Najiaśniejszego Stanisława Augusta; 3tio. przy prawach, swobodach i wolnościach narodowych; 4to. przy rządzie wolnym republikańskim; 5to. przy utrzymaniu traktatow i soiuszow z postronnemi; 6to. przy potrzebney między roznemi magistraturami Rzeplitey harmonii; 7mo. przy wynalezieniu sposobow do ulgi podatkow i umiarkowaniu expens; 8vo. przy ubezpieczeniu sprawiedliwości; 9no. przy starunku o spokoyność powszechną. Marszałkiem Kor. tey Konfeder. Ur. Andrzej Mokronowski Gener. Licutn. woysk Koron. Poseł ziemi Warszawskiej; z Litwy Ur. Andrzej Ogiński Sekretarz W. X. Lit. Poseł wojewodztwa Trockiego obrani. Tamże ustanowienie Rady Konfed. z 3 Senatorow i 9 Posłow pod prezydencyą I. K. Mci złożoney: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 831, *tit.* Akt.

Przystąpienie do teyże konfederacyi WW. Marszałkow i Kanclerzow. *Ibidem*, f. 842, *tit.* Akcess.

Rozwiązanie teyże konfederacyi z approbatą wszelkich oneyże aktow. *Ibidem*, f. 920, *tit.* Rozwiązanie.

Akta wszelkie Konfed. roku 1776, przeciwnie uchylone, i pro irritis deklarowane. *Ibidem*.

Tamże wszelkie akta, uniwersały, sancita, deklaracye, ordynacye, dekreta, z postronnemi korespondencye, spisku Barskiego skassowane i uchylone. A każdemu z obywatelow w spisku rzeczonym będącemu i w kraju bawiącemu niedziel 12, a publicatione legis in proprio districtu; za granicą zaś zostaiącym, rok ieden ad primam Xbris 1777 dano frysztu, do uczynienia recessu in forma tamże praescripta; ktorego nie czyniący, pro hoste Patriae

deklarowani być mają. *Ibidem*, f. 920, tit. Rozwiązanie.

Sekretarz Konfed. i Seymowy *vide tit. Seymy i Konfederacya.*

Kondemnaty, *vide tit. Process. Trybunał. Sądy.*

Kondescensye.

W zasiadaniu na kondescensjach następujący porządek zachowa się: 1mo Sędzia Ziemski; 2do Podśdek; 3tio Pisarz; 4to Podstarosta; 5to Sędzia; 6to Pisarz Grodzcy; 7mo Komornik Gr. 8vo Vices-Gerent Gr. Tamże turnus palatinatum między Sędzią a Sędzią, Podśędkiem a Podśędkiem ostrzeżony: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 64, tit. Ułatwienie.

Sędzia niesprawiedliwie na kondescensjach rozpisyjący się, i ktorego sentencyą Trybunał uchyla, dwie niedziele w więzy siedzieć i simplex vadium zapłacić ma. Strona zaś in cuius favorem rozpis stanął, poenis contraventionis, et refusioni litis expensarum mere judicialium subjacet. *Ibidem*, f. 67, tit. Rozpisy.

Rygor ten prawa uchylony tak: że tylko ten Sędzia poenalitates meretur, któryby albo w brew przeciw oczewistym dokumentom, albo przeciw regule trybunalskiej rozpiął się: *Konst.* 1768, v. VII, f. 704, tit. Złączenie, puncto A że.

Konfessaty, *vide tit. Sądy w ogolności.*

Konsyliarz Rady, *vide tit. Rada.*

Kontrakty.

Wszelkie kontrakty, donacye, zastawy, zapisy, intercyzy, kwity, komplacye, i inne transakcyje, ex actu bonae voluntatis autentycznie nastąpione, w księgach zeznane, wieczyste trwale i nie wzruszone być mają: *Konst.* 1768, v. VII, f. 707, tit. Złączenie, puncto A gdy.

Zawierający pomienionych gatunkow kontrakty, byleby tylko miał lat 24 co do kontraktow donacyi, rezygnacyi, i obligowych, lub tych nie mając, transakcyą swoją w r. 24 wieku przez się, lub plenipotentą approbował, roborował i akceptował, wzruszać iey bez strony drugiej pod karą 12 niedziel więzy, i 1,000 grzywien nie może. *Ibidem.*

Kontrakty zastawne, possessyą niewątpliwą zabezpieczone, in suo robore zachowują się; w tych zaś, których zastawników possessya niezabezpieczyła, 5 od 100 prowizyi przepisano, iako od prostych zapisow: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 181, tit. Ustanowienie.

Kontrakty szczegulne, *vide tit. Approbacya. Zapisy. Zastawy.*

Koronacya, *vide tit. Krol. Elekcyja.*

Korektura praw, *vide tit. Prawa i Przywileie.*

Korrupcyja, *vide tit. Sądy w ogolności, Seymowe i Trybunalskie.*

Korzec, *vide tit. Miara.*

Kościóły.

Kościóły Katolickie de nova radice budować miane, o 200 łokci od Dyssydenckich, gdzie się znajdnią, odległe być mają, i na wzajem: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 574, § 4, ad finem.

Legata i zapisy na kościóły a decumbentibus in lecto aegritudinis zabronione: *Konst.* 1768, v. VII, f. 819, tit. O nieoddalaniu.

Przywilej Augusta III i dawniejsze dla kościóły Mieleczyńskiego approbantur: *Konst. Lit. Seymu Coron.* 1764, v. VII, f. 422, tit. Kościół.

Pozwolenie kościółowi Newelskiemu przykupienia za 40,000 zł. gruntu końcem utrzymywania więcey więzy dla wygody odległych parafianow: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 549, tit. Parafia Newelska.

Kościóły w Toruniu S. Iakuba PP. zakonnych, S. Benedykta, OO. Bernardynow, Panny Maryi z funduszami swemi approbowane: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 589, tit. Akt osobny, art. 3, § 11.

Plebanom miasta Elbląga do transakcje roku 1616 W. Rudnickiego Biskupa Warmińskiego stosować się kazano. *Ibidem*, § 12.

Konstytucye r. 1717, 1733, 1764, przeciw kościółowi Gdańsk. Dyssydentow wypadłe, obrogantur. *Ibidem*, f. 589, § 13.

Kościół Topolski od płacenia łanowego z sołectwa temuż roku 1668 inkorporowanego, uwolniony: *Konst.* 1768, v. VII, f. 673, tit. Uwolnienie.

Kościół katedralny Krasławski w Infl. seminarium i fundusz dla OO. Missyonarzow approbowany. *Ibidem*, f. 815, tit. Approbacya.

Kościół w Posiniu dla XX. Dominikanow z funduszem Freyzowszczyzna i Pryszowszczyzna approbatur. *Ibidem*, f. 816, tit. Approbacya.

Pozwolenie Dobrzyńskiemu kościółowi sprzedaż włości na Brozowicy, z obowiązkiem lokacyi kapitału na prowent kościóły: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 264, tit. Pozwolenie.

Approbacya erekcyi i funduszu kościóły filialnego w Sucheicach przez Ur. Ignacego Sucheckiego Stolnika Sieradzkiego uczynionego. *Ibidem*, f. 278, tit. Pozwolenie.

Fundusze kościóły Lewiczeńskiego approbantur. *Ibidem*, f. 279, tit. Approbacya.

Summa 8,000 złot. Polsk. kościółowi Zbarzewskiemu przez Schramow małżonkow zapisana, approbatur. *Ibidem*, tit. Utwierdzenie.

Kościóły parafialnego Pyzdrskiego OO. Franciszkanom tamtejszym, wraz z plebanią we

wsi Krapsko et aliis attinentiis inkorporacya, approbat. *Ibidem*, tit. Approbacya.

Pozwolenie dane Ur. Polewskiemu Komornikowi Granicznemu Kuiawskiemu, na podniesienie kapitałow kościóły Modzerowskiego i Korzeckiego, i przeniesienie ich na wieś Polensz, i teży inkorporacyą, a to na polepszenie reparacyi, i erekcyi uczynienie. *Ibidem*, f. 282, tit. Polepszenie.

Probostwo kościóły S. Ierzego w Warszawie passive dla XX. Kanonikow Regularnych zachowane. *Ibidem*, f. 283, tit. Probostwo.

Probostwo w Błoniu a collatione Regia uwolnione. *Ibidem.*

Probostwa Krzyżanowskiego inkorporacya klasztorowi Hebdowskiemu, approbatur. *Ibidem*, tit. Probostwo.

Approbacya zapisu wsi Nowosiolki od WW. Mosiewiczow Wwodow Mściślawskich, kościółowi Lidzk. uczynionego: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 665, tit. Approbata.

Potwierdzenie cerkwi Zabłockiey niegdys filialney cerkwi Rohaczewskiej, teraz na parafialną podniesioney. *Ibidem*, f. 666, tit. Potwierdzenie.

Xiędzu Altarzyście kościóły Kiernowskiego wieś Oryany sprzedać, i kapitał lokować, lub inną wieś nabyć pozwolono. *Ibidem*, f. 669, tit. Dozwolenie.

Pozwolenie fundacyi na 1 xiędza w Słubicach dobrach dziedzicznych Ur. Mikorskiego Podkomorzego Gostyńsk. *Konst.* 1776, v. VIII, f. 915, tit. Pozwolenie.

Kościółowi Lubowskiemu 15 włok gruntu do Starostwa Kadaryskiego należących, na erekcyą plebanii nadać pozwolono: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 939, tit. Pozwolenie.

O kościółach Dyssydenckich, *vide tit. Dyssydenci. Plura vide tit. Dobra duchowne. Klasztory.*

Krol.

Krol ma być Polak rodowity obrany, w wierze S. Katolickiey urodzony: *Konf. Gen. Koron.* 1764, v. VII, f. 3, tit. Iakiego Krola obrać.

Obrany Krol pacta, przywileie i wolności nie odmiieniając przysięgi przodkow, potwierdzi. *Ibidem*, f. 4, tit. eodem.

Krol ma moc na miysce zmarłego, lub wyżey postępującego Kommissarza Skarb. lub Woysk. innego mianować. *Ibidem*, f. 27, tit. Kommissya.

Najiaśniejszy Krol Imé Stanisław August, zabezpiecza wolność elekcyi następcy swego, i że potomstwo iego żadnego do successyi prawa rościć sobie nie będzie, ostrzeżga: *Pacta Conv.* v. VII, f. 199, § Iako etc.

I. K. M. małżonkę za radą tylko Seymu lub Senatus Consilii, Katoliczkę i Polkę poiąć przyobiecał. *Ibidem*, f. 200, § A tę małżonkę. Potomstwu I. K. M. de lumbis, prerogatywy potomstwa Najiaśn. przodkow ostrzeżone. *Ibidem.*

Collaterales suos I. K. M. in aequalitate zachować przyrzeka. *Ibidem*, f. 200, § Liberis.

I. K. M. Stanisław August avulsa od państw Rzeplitey rekuperować, żadney części a Republica avellere nie dopuszczają obietnic: *Pacta Conv.* 1764, v. VII, f. 203, § Avulsa.

I. K. M. przyrzeka, iż tytuł Xiążęcy braci iego rodzonym una cum successoribus nadany, równości Szlacheckiey nie uszkodzi, i od podległości prawu wyłączać nie ma: *S. Cor.* 1764, v. VII, f. 364, tit. Dom nasz Krolewski.

W interessach z Dworem Saskim tak co się prywatnych, iako i publicznych tyce pretensyi, I. K. M. ofiarował się poszukiwać satysfakcyi. *Ibidem*, f. 362, tit. Interestia.

I. K. M. Stanisław August końcem pomnożenia handlu, cla in Regno odstępuje, i bonifikacyi ofiarowanej od Stanow przyjąć nie chce: *Konst.* 1766, v. VII, f. 436, tit. Uchylenie cla in Regno.

Powrocona ta intrata skarbowi Krolewskiemu, za przywroceniem cla rzeczzonego.

Krol i Krolowa Polscy, z urodzenia albo z powołania, podług prawa r. 1669 mają być Katolicy Rzymscy: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 571, tit. Akt osobny, art. 1, § 2.

Podający za kandydata do Korony nie Katolika, pro hoste Patriae et invindicabili capite deklarowany. *Ibidem*, f. 596, tit. Akt osobny drugi, § 4. — *Vide o tymże w Konfederacyi Gen. Kor.* v. VII, f. 3, tit. Iakiego.

Iura Majestatica utrzymywane być zawsze powinny, ani posluszeństwa wypowiedać nie wolno dla przestępstwa pactorum conventorum, tylko podług opisu prawa roku 1607. *Ibidem*, f. 600, § 21.

Nikt na potym Krolom Polskim obrany być nie może, tylko rodowity Polak i possessyonat: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 62, art. 1, nro 1.

Synowie i wnukowie zeszłego Krola, dopiero po drugim panowaniu, obrani być mogą za Krolow Polskich. *Ibidem.*

Stany Rzeplitey przez wzgląd szczupłych intrat dobru stołu Krolewskiego, ofiarują Najiaśniejszemu Stanisławowi Augustowi ze skarbu Kor. 1,000,000 zł. a ze skarbu Lit. 500,000 złot. która to summa, że tylko iemu samemu, a nie następcom służyć ma, także ostrzeżły: *Konst.* 1768, v. VII, f. 655, tit. Ofiarowanie; a *Konst. Lit.* f. 826, tit. eodem.

Tegoż roku trzeci grosz z cla Koronnego równie iak z Lit. dla Krola Imci warowany: *Konst.* 1768, v. VII, f. 671, tit. Porownanie.

Znowu I. K. M. Stanisławowi Augustowi Stany Rzeplitey w nadgodę uszczuplonych intrat stowowych do dwoch millionow, i innych dochodow przez zabor kraiu, pięć millionow zł. Pol. co rok ofiarowały: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 133, tit. Intraty Krolewskie.

Summa ta 5,000,000 zł. I. K. M. wyznaczona, aby z nacyzstych i nayszybczych intrat wypłacana była kwartałami, w dwoch częściach przez Koronę, a w trzeciej przez skarb

Lit. warnie się, a I. K. Mć za to zrzeka się prawa defluitowania soli exclusive, i półtora milliona zł. konst. 1768 sobie zabezpieczonych ustępuje. *Ibidem*, f. 150, *tit.* Deklaracya. Summa 1,666,666 zlot. groszy 20 I. K. Mei ze skarbu Lit. należąca: 1mo, z cła od towarow za granicę i w granicę wprowadzonych; 2do, z kwarty; 3tio, z pogłownego Żydowskiego warowana. *Ibidem*. Prawem Kor. 1776, (v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella) a Lit. (v. VIII, f. 931) cztery miliony tylko I. K. Mei Stany Rzeplitey co rocznie naznaczają. — A o długu w summie 9 millionow przez Stany przyznany, *vide tit.* Długi.

I. K. Mei Stanisławowi Augustowi i jego successorom starostwa Białocerkiewskie, Bohusławskie, Kaniowskie, Chmielnickie dziedzictwem nadane, salvis possessoribus et juribus mieszczan i chłopow: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 209, *tit.* Wdzięczność.

I. K. Mość wszystkie szarże w woysku obojga Narodow utriusque authoramenti aż do najmniejszego officyera, toż Strażnikow i Obożnych Polnych za rekkomendacyą Szeflow i opisem Starszeństwa, mianować i patentować będzie, procz towarzyszw i officyerow chorągwi Polsk. których nominacya Rotmistrzom zostawiona: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 850, *tit.* Powinności, *nro* 7.

Po zycieciu nappóźniejszym Stanisława Augusta, jako i jego następcow, sol remanentowa w żupach, i nakłady na iey spuszczenie, inwentarze w dobrach stołowych przez Krola Imci wprowadzone, intraty i remanenta ad fata Regnantis z cel i dobr ekonomicznych successorom warują się: co pro perpetua lege mieć chciano: *Konst.* 1768, v. VII, f. 670, *tit.* Intraty.

I. K. Mość Stanisław August expens na ulepszenie fortecy Kamienieckiey, arsenału Warszawskiego, i ludwisarniow, do 741,490 zlot. groszy 11½ wynosząca, Rzeczyposp. ofiaruje: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 969, *tit.* Woysko.

Plura vide tit. Rada. Elekeya. Seym. Dobra stołowe. Długi.

Krolowa.

Krolowa w Rządy Rzeplitey i in materias Status wdawać się nie ma: *Pacla Conv.* 1764, v. VII, f. 200, *tit.* A tę małżonkę.

Krolowa religii nie Katolickiey, koronowaną być nie może: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 571, *tit.* Akt osobny, *art.* 1, § 2.

Vide o tymże samym: v. VII, f. 596, *tit.* Akt osobny drugi, § 4.

Plura vide tit. Krol. Malżeństwo.

Krolowicowie.

Krolowicom Iehmć Xaweremu i Karolowi Augusta III synom po 12,000 czerw. zł. pensyi roczney wyznaczono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 609, *tit.* Pensya.

R. 1775 do 268,000 zł. summa ta podniesiona:

v. VIII, f. 153. *tit.* Produkcya. Taż summa r. 1776, na obydwu skarby rozłożona, to iest: z skarbu Koronnego 178,666, gr. 20, z Litewskiego 89,333 gr. 10: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella: a *Konst.* Lit. f. 931, *tit.* Tabella.

Potomkom Nayaśn. Stanisława Augusta de lumbis męskiej płci (ieżeli ich Bog da) po 12,000 czerw. zł. a Krolewnom po 6,000 czerw. zł. co rok Rzeplita przyrzeka: *Konst.* 1768, *tit.* et *fol.* ut *supra*.

Krolewsczyzny, vide tit. Dobra Krolewskie. Emphyteusis. Starostwa.

Kruszcowe kompanie, vide tit. Manufaktury.

Krzywoprzysięstwo, vide tit. Sądy w ogolności i Seymowe.

Kwadrupla, vide tit. Kwarta. Lustracya.

Kwatery, vide tit. Miasta. Woysko.

Kwarta.

Kwarta z dobr wszystkich Krolewskich podług nowej lustracyi placona będzie: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII, f. 37, *tit.* Kwarta.

Tamże masz przepisy i reguly do wyciągnięcia kwarty następujące:

1) Pod lustracyą, podpadaia wszelkie dobra Krolewskie, krzesłowe, starostwa, leśnictwa, soltystwa, lemaństwa, etiam jure emphyteutico, lub titulo hypothecae trzymane, procz samych tylko dobr stołu Krolewskiego. 2) Lustratorowie do woiewodstw wyznaczeni (których tamże masz de nomine et cognomine) d. 19 Lutego przed aktami Grodu swego r. 1765 in rotham ibidem praescriptam, przysiędź powinni; a lustracyą a 15 Febr. zaczęta, ultimis 8bris skończyć mają. Dobra w dwóch woiewodztwach leżące do tego Lustratora należą. gdzie fundus bonorum principalis. A gdzieby zachodziła o granice kontrowersya, temu Lustratorowi takie dobra należą, gdzie do płacenia kwarty przypada alternata. 3) Possessorowie wszelkich krolewsczyzn przez się, lub swych subalternow in ordine wyciągnięcia intraty, registra trzechletniey proweniencyi z krescencyi, aręd, osepow etc. (nie inkludując leśnych towarow i innych handlow) Lustratorom okazać obligantur. 4) Lustrator ma uczynić indagacyą, czyli intrata nie zataiona; co gdyby się okazało, wciągnąć ją w registr percepty powinien, a potom do zaprzysiężenia possessorowi, lub gubernatorowi podać. 5) Z poddanych zaprzysiężonych intrat, wytrąci Lustrator quantum, na właściwą micyscową expensę, do utrzymania prowentow regulującą się, (nie inkludując w to reparacyi budynkow nie intratnych, i milicyi) i też expens gruntow

zaprzysiędź każe. 6) Z intraty tak udeterminowanej, czwartą część na skarb naznaczyć, i w taryffę wciągnie ktorey jeden exemplarz w Grodzie tego starostwa, lub krolewsczyzny zaoblatuie, drugi do Kommissyi Skarbowey odeszle. 7) W starostwach jure emphyteutico, lub hypothecae dzierzonych, prowizyą od sumy na te zaciągnionych udeterminowawszy, resztę pro re skarbu deklarować będzie. 8) Za fatygę każdemu Lustratorowi po 4,000 zł. w skarbie warowano. 9) Według ułożonych tym sposobem taryff, Starostowie i dzierzawcy, kwartę w komorach bliższych składać powinni, i kwadruplę podług tychże taryff opłacać. 10) Lustratorom łany wybranieckie lustrować nakazano, i łanowe przy kwarcie płacić zlecono. 11) Sprzeciwiający się tey ustawie i dziełu lustratorskiemu, traci starostwo podług prawa 1601 i 1717. 12) in casu śmierci Lustratora, Kommissya innego wyznaczy; a nawet w przypadku zachodzących trudności obmyśli sposoby uskutecznienia tey lustracyi. 13) Obciążony kwartą in spatio niedziel 4 manifestować się ma, i czynić o to w Kommissyi Skarbowey, inaczej w pretensyi upada; a lite pendente procent udeterminowany przez Lustratora do skarbu opłacać ma. 14) Kommissya Skarbowa ma moc wysłać nowych Lustratorow in casu sfalszowania lustracyi, lub taryff, i Lustratorow winnych ukarze. 15) Lustratorowie wyznaczeni gdy się funkcyi podić nie zechcą, uczyniwszy manifest, tenże z listem do Kommissyi Skarbowey przesłać, a Kommissya na ow czas innych kredensować będzie; negligentes in officio tracą vocem activam, i karze 4 niedziel więzy i 2,000 grzyw. z nadgodą szkody podpadaia. 16) W starostwach grodowych, Lustratorowie zanotuią expens ad decisionem statuum na utrzymanie zamkow, i sądowych ekzekucyi. 17) Taryffy lustracyi tey, do lat pięciu trwać mają, po których nowa lustracya nastąpi. (*Masz tego objaśnienie, tit.* Lustracya.) 18) Starostwa i krolewsczyzny podatku hybernowego nie opłacaiające, przez Lustratorow Kommissyi do zadosyc uczynienia będą pociągnione: *Konst. sub anno et f. ut supra.*

Konst. r. 1658 o płaceniu dupli kwarty z starostw i krolewsczyzn a novis donatariis cessionariis et jus communicativum habentibus za rok pierwszy sub amissione jurium, i to in spatio niedziel 12 reassumowana: *S. Cor.* 1764, v. VII, f. 329, *tit.* Obostrzenie. — *Masz o tymże w Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 41, *tit.* Kwarta.

Gdy dupla kwarta in spatio 12 niedziel nie będzie opłacona z krolewsczyzny, i list podawczy nie otrzymany, krolewsczyzna idzie pro vacanti: *S. Cor. ibidem.* — Gwałtem kwarty nie płacący, lustracyi broniający traci starostwo: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 41, *tit.* Kwarta. A gdyby kommissya lub dupli odebrać, lub li-

stu wydać nie chciała, rekwiruiący praevia manifestatione po zaprezentowaniu dupli w Grodzie Warszawskim lub poblížszym do dobr przywileiowanych poydzie: *S. Cor. anno et fol. ut supra.*

Duple kwartę płacący possessor dobr Krolewskich gdy w pół roku umiera, ta ze skarbu successorom wrocona być powinna: *Konst.* 1766, v. VII, f. 442, *tit.* Postanowienie.

Duple płacący, a listow podawczych nie biorący, tylko do 12 niedziel a rigore prawa r. 1764 względem utraty krolewsczyzn wolni. *Ibidem.*

Kwarta w starostwach Kor. aby na wzor konst. Lit. r. 1766 za okazaniem zmniejszonych dochodow ulżona była deklarowano: *Konst.* 1768, v. VII, f. 671, *tit.* Porownanie.

Decess mający w dochodach mniej iak w osmey części i ulgi w kwarcie szukający, 500 grzyw. w Sądzie Kommiss. zapłaci. *Ibidem.*

Za pomnożeniem intrat ststwa, kwarta także aukcyonowana być powinna. *Ibidem.*

Ststwa i krolewsczyzny wszelkie, pokąd in emphyteusim puszczone nie będą, półtory kwarty płacić mają, a zaarędowane na lat 50, jure emphyteutico, 4 kwarty do skarbu wniosą: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 138, *tit.* Starostwa.

Kwarta w r. 1767 z ststwa Tyrawskiego zlot. 782, gr. 12½ od zboycow w lesie Ianowskim zabrana wraz z pogłownym z miasta Liska 3,312 zł. pro persolutis declarantur: *Konst.* 1768, v. VII, f. 760, *tit.* Wzgląd.

Ststwa Łukowskie i Zwolenskie od zaległych kwart, od raty 7browey r. 1768 do raty marcowey r. 1774 uwolnione: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 328, *tit.* Uwolnienie.

Uwolnienie od zatrzymaney kwarty w tymże czasie w tenucie Smielowice zwaney. *Ibidem.*

Kwarta z ststwa Nicchorowskiego W. Wykowskiemu Kasztel. Wyszogr. w procencie od 100,000 zlot. na tymże ststwie przyznanych potrącona: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 897, *tit.* Uwolnienie.

Plura vide tit. Starostwa. Emphyteusis. Kommiss. Skarb. Kor. i Litew. Lustracye i Lustrator. Podatki.

Kwit.

Kwit W. Teodorowi Wesslowi Podskarb. W. Koron. z funkcyi iego Podskarb. *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 100, *tit.* Kwit.

Kwit success. W. Sołłohuba Podsk. W. W. X. Lit. z podobney funkcyi: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 171, *tit.* Kwit.

Kwit dany success. I. W. Stanisł. Poniatowskiego Kasztel. Krakow. z Podskarbstwa W. W. X. Lit. *Ibidem*, f. 172, *tit.* Kwit.

Kwit W. Ierzemu Hrabu Flemingowi Podskarb. W. W. X. Lit. z Podskarbstwa dany. *Ibidem.*

Omyłka w kwicie tym, to iest: daty d. 24 Iunii za pierwszy 7bra położoney, poprawiona: *Konst. Lit. S. Cor.* 1764, v. VII, f. 414, *tit.* Obiaśnienie.

Kwit successorom W. niegdyś Ossolińskiego

- Podsk. W. Koron. z urzędu Podskarbstwa: *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 334, tit. Kwit.*
- Kwit success. niegdyś W. Jana Kantego Moczyńskiego Podskarzb. W. Kor. z urzędu Podskarbstwa, z obligacją oddania ad archivum papierow. *Ibidem, f. 335, tit. Kwit.*
- Kwit success. zmarłych Podskarzbich Czapskiego, i Grabowskiego, z urzędów ich Podskarzb. z obligacją oddania do archivum papierow. *Ibidem.*
- Kwit W. Teodorowi Wesslowi Podsk. W. Kor. z prowentow kwartaln. dobr ekonom. stołowych, żupnych etc. z obowiązkiem kalkulowania się dalszego I. K. Mci, i oddania ad archivum rachunkow. *Ibidem, f. 337.*
- Kwit Ur. Fryderykowi Brühlowi Generał. Artyller. Kor. una cum successoribus de perceptis, z swego Urzędu. *Ibidem, f. 352, tit. Kwit.*
- Kwit success. W. Siedlnickiego Podskarzb. W. Koronnego dany z kondycją, iż jeżeli successorowie na SS. Trzech Krolow 300,000 zł. wypłacą, de caetero zakwitowani zostaną: *Konst. 1766, v. VII, f. 446, tit. Kwit.*
- Kwit Ur. Dzierżanowskiemu Regentowi kwarty i hyberny dany z summy 30,000 zł. w ogniu pogorzałych; a Ur. Gadomski Podk. Sochacz. iako Pisarz kwarty i hyberny a responsione uwolniony. *Ibidem, f. 447, tit. Kwit.*
- Kwit W. Teodorowi Wesslowi Podsk. W. K. i UU. Kommissarzom Skarb. z administracji skarbu, przykładem być mający dla następujących Kommissarzow; a manentia 3,065,846 zł. gr. 14, den. 10 ad dandum rationem Kommissyi następującej zostawiona. *Ibidem, tit. Kwit.*
- Kwit W. Flemingowi Woiewodzie Pomorskiemu przeszłemu Podskarbiemu W. W. X. Lit. z funkcyi Podskarzb. z przyznaniem temuż 141,247 zlot. gr. 27 w skarb. W. X. Litew. *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 521, tit. Kwit.*
- Kwit W. Brzostowskiemu Podskarzb. W. W. X. L. i Kommissarzom Skarb. z ostrzeżeniem remanentu 502,486, zł. gr. 26 1/2. *Ibidem, f. 522.*
- Zakwitowanie Kommiss. Skarb. Kor. i remanent w skarbie zł. 988,940, groszy 16, den. 8 1/2 ostrzeżony: *Konst. 1775, v. VIII, f. 190, tit. Zakwitowanie.*
- Kwit Kommissyi Woysk. dany. *Ibidem, f. 191, tit. Zakwitowanie.*
- Kwit pozostałej małżonce i success. I. W. Branickiego Kaszt. Krakow. i Hetm. W. Kor. *Ibidem, f. 324, tit. Pozostałej.*
- Kwit W. Michałowi Ogińskiemu Hetmanowi W. W. X. L. i WW. i UU. Kommissarzom Woysk. *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 653, tit. Kwit.*
- Kwit W. Brzostowskiemu Podsk. W. W. X. Litew. tudzież WW. i UU. Kommissarzom Skarb. *Ibidem.*
- Kwit Kommissyi Edukacyney de peractis, perceptis, et expensis dany: *Konst. 1776, v. VIII, f. 863, tit. Edukacya.*
- Zakwitowanie Kommissyi Rozdawniczy dobr
- po-Iezuickich w Koronie i w W. X. Lit. *Ibidem, f. 864, tit. Kwit.*
- Zaświadczenie o prawnym i dobrym sprawowaniu funkcyi Kommissyi Sądowej w Koronie i W. X. Lit. do spray z dobr po-Iezuickich wynikłych. *Ibidem.*
- Kwit dla Kommiss. Woysk. *Ibidem, f. 865, tit. Kwit.*
- Kwit Kommiss. Skarb. Kor. z ostrzeżeniem remanentu w skarbie 119,556 zł. gr. 12, den. 8 1/2, a na retentach 896,854 zlot. gr. 14 1/2. *Ibidem, f. 888, tit. Zakwitowanie.*
- Zakwitowanie Komm. likwidującej długi Rzeeczypospolitey. *Ibidem, f. 901, tit. eodem.*
- Kwit Ur. Gartemberga Sadogurskiego z administracji mennicy I. K. Mci. *Ibidem, f. 904, tit. Kwit.*
- Kwit dla Kommissyi Woyskowej W. X. Lit. co do kassy generalney, i W. Ogińskiego Hetmana Wielkiego Xięstwa Litewskiego, co do kassy extraordinaryney, a kalkulacją z raty marcowej r. 1776, taż Komm. Departamentowi Rady zdać obligowana: *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 922, tit. Kwit.*
- Kwit W. Michałowi Brzostowskiemu Wielkiemu i W. Antoniemu Tyzenhauzowi Nadwornemu Podskarbiemu W. X. Lit. oraz WW. i UU. Kommissarzom Komm. Skarb. Lit. dany, a summa 1,435 zlot. groszy 27 z remanentami w skarbie Lit. pozostała, ostrzeżają się. *Ibidem, f. 924, tit. Kwit.*
- Kwit dla Depart. Woysk. *Konst. 1778, v. VIII, f. 950, tit. Kwit.*
- Kwit dla W. Podsk. i WW. i UU. Kommiss. Skarb. Kor. a summa 791,281 zł. gr. 20 na remanencie ostrzeżona. *Ibidem, tit. Kwit.*
- Kwit dla Komm. Skarbu W. X. Lit. z ostrzeżeniem, aby z raty marcowej r. 1778 Kommissyna następująca kalkulowała się. *Ibidem, f. 951, tit. Kwit.*
- Kwit success. Ur. Adama Małachowskiego Krayczego Kor. i Starosty Oświęcimskiego z cel, wodnego pod Broszkowicami, i solnego, na reparacją zamku Oświęcimskiego temuż puszczonych. *Ibidem, f. 953, tit. Zakwitowanie.*
- Kwit Kommissyi Edukacyney de perceptis et expensis a 1 Iulii 1776 ad 1 Iulii 1778 z ostrzeżeniem remanentu 129,326 zł. groszy 24 3/12. *Ibidem, f. 954, tit. Kwit.*
- Kwit dla Kommissyi likwidującej długi z zaleceniem przyspieszenia dzieła swego. *Ibidem, tit. Zakwitowanie.*
- Kwit dla Rady Nieustającej: *Konst. 1780, v. VIII, f. 968, tit. Zaświadczenie.*
- Kwit dla Depart. Woysk. z ostrzeżeniem, iż Pisarze Woyskowi cum voto decisivo także zasiadają. *Ibidem, f. 969, tit. Kwit.*
- Kwit Komm. Skarb. Kor. z ostrzeżeniem superaty 1,213,680 zł. gr. 22 ad dandum z niey rationem przyszłej Kommissyi. *Ibidem, f. 972, tit. Kwit.*
- Kwit dla Kommissyi Edukacyney z oświadczeniem od Stanow za pracę nieinteressowaną

wdzięczności, i ostrzeżeniem resztującej summy zł. 175,032, gr. 16 3/12. *Ibidem, f. 975, tit. Kwit.*

Kwit dla Kommissyi likwid. *Ibidem, f. 977, tit. Deklaracya.*

Kupcy i Kupiectwo.

- Szlachcie bawiący się kupiectwem wszelkiego rodzaju, nie traci swych przywilejow: *Konst. 1775, v. VIII, f. 183, tit. Warunek.*
- Kupcy Rossyjscy przechodzący z towarami tylko, a przedawać ich w granicach Rzeplitey nie mający, same tylko transit, bez żadney rewizyi płacić mają: *Konst. 1768, v. VII, f. 607, tit. Płacenie.*
- Kupcom Polskim w Moskwie, a Moskiewskim w Polsce protekcyja, i względność w podatkach warowana: *Trakt. 1768, v. VII, f. 568, art. 8.*
- Kupcy Rossyjscy od cel i myt partykularnych uwolniony, procz mostowego, od krajowych opłacanego, a przejeżdżający przez Polskę, tylko transit płacić mają: *Konst. 1768, v. VII, f. 607, tit. Uwolnienie i płacenie.* — Prawa te traktatem 1775 stwierdzone: *v. VIII, f. 70, tit. Akt osobny. § 1.*
- Kupiec płacący raz cło importancyi, czy to Polski w Austryi, czy to Austryacki w Polsce, drugi raz do opłacania pociągany nie będzie: *Trakt. 1775, v. VIII, f. 54, tit. Akt osobny, § 1.*
- Kupcy Polscy do Austryackich, a Austryacy do Polskich państw towary prowadzić mogą, byle niezakazane, zapłaciwszy inwekty 4 od 100. *Ibidem, § 4.*
- Towary transito idące od rewizyi na wzajem, procz oczywistego oszukania zabezpieczone. *Ibidem, f. 56, § 5.*
- O handlu Soli, vide tit. Sol.
- Towary prowadzone rzekami granicznymi od wszelkich cel wolne. *Ibidem, f. 56, § 7.*
- Partykularni żadnych cel, procz przewozu i mostowego przez zwierzchność ustanowionego wymagać nie mają. *Ibidem, f. 57, § 8.*
- Protekcyja, sprawiedliwość, i bezpieczeństwo na wzajem dla handlu warowane. *Ibidem, § 9.*
- Dla wolności handlu, ani do sprzedaży lub kupna towarow, ani do przyjęcia rzeczy za pieniądze zwierzchność nawet kupcow niewolić nie będzie. *Ibidem, § 10.*
- Cło podług taryff wolno płacić będzie kupcowi złotem albo monetą podług kursu. *Ibidem, § 11.*
- Kupieckie testamenta za granicą za wolne deklarowane; byle tylko gdy towary lub inne sprzęta za granicę wychodzić będą 10 od stu zapłacono. *Ibidem, § 12.*
- Dla potrzeby handlu gdyby konsulowie między Moskwą i Polską byli ustanowieni, protekcyja wzajemna dla nich i handlu przyrzeczona: *Trakt. 1775, v. VIII, f. 69, tit. Akt osobny, § 1.*
- Tamże (§ 11) wolność handlu ponowiona.

Handel solny z Rygi od cła i monopoliow zabezpieczony: *ibidem, § 3;* a dla W. X. Litew. w szczególności umocniony: *f. 70, et f. 72, § 6.* Płynący kupey rzeką Dzwina z Rygi od wszelkich cel wolni, i przy obydwóch brzegach pałować mogą. *Ibidem.*

Legacye testamentowe podobnież iak z Austryą zabezpieczone. *Ibidem, f. 72, § 7.*

Produkta Polskie iako to: drzewa, ziola, mineraly do farbowania, galas, skóry surowe, sienie, wełna, przędza bawelniana i lniana do fabryk Krola Pruskiego potrzebne, gdy będą za jego granicę prowadzone, w liczbie zakazanych (procz drzewa przez Prussy Zachodnie prowadzonego) poczytane: *Trakt. 1775, v. VIII, f. 79, tit. Akt, art. 2.*

Handel kupecow Polskich z Prussami za wolny deklarowany, i tylko 2, od 100 cła naznaczono; tyleż i Polska od towarow Pruskich brać ma. A gdy z innych krajow przez państwa Krola Pruskiego zagraniczne lub w Prussach fabrykowane towary kupiec Polski prowadzić będzie, 12 od 100 zapłaci. *Ibidem, § 1, 3, 4.* — Towary zagraniczne: w miastach Memel, Tylsyt, Krolewcu, Elblągu, Bydgoszczy, Szczecinie, Drezdenku, i Wrocławiu zakupione, 4 od sta opłacą. *Ibidem, § 5.* — Towary z Gdańska i do Gdańska prowadzone 12 od 100 opłacą. *Ibidem, f. 80, § 6 et 7.*

Kupcy okazujący faktury, i cło raz opłaciwszy, samey tylko weryfikacyi podlegają; a towary nie opłacone, konfiskacie i czwornasob grzywnom, ile cło uszkodzone popadną. *Ibidem, § 8.*

Protekcyja kupcom Polskim od Krola Imé Pruskiego i bezpieczeństwo od werbunkow, na wzajem kupcom Pruskim od Polski waruje się. *Ibidem, f. 81, art. 9 et 10.*

Handel soluy wolny deklarowany, i monopoliu na sol stanowienie, iako i cła, procz dawniey w Litwie praktykowanego, zakazane. *Ibidem, § 11.*

Plura vide tit. Miasta. Mosty. Cło. Kommissya Skarbowa. Cechy. Dobra ziemskie.

Lasy.

O polowaniu w cudzych lasach, vide tit. Polowanie.

W lasach dzierżawy Zelgniewskiej pozwolony wrąb na reparacją mostow w dobrach Białosliwiu i Wysokiey: *Seym. Coron. 1764, v. VII, f. 366, tit. Przepawy.*

W puszczy Niepołomskiej za przywilejami wrąb mający, (procz tych, którym przez zamianę gruntu to prawo służy) per medium fur drzewa wyznaczonych do lat 20 brać będą, i to tylko na miejscach od leśniczych wyznaczonych. Po którym czasie ad plenum jus redire mają. *Ibidem, f. 369, tit. Konserwacya.*

Lasy w starostwach wolne na budowę mostu pod Warszawą. *Ibidem, f. 334, tit. Most.*

Lata doyrzałe, vide tit. Dzieci.

Lauda.

Lauda województwa Rusk. approbowane: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 71, *tit.* Pozwolenie. Decyzja o laudach podwojnych Seymikow w W. X. Lit. *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 150, *tit.* O Seymikach.
Laudum województwa Mińskiego stwierdzone. *Ibidem*, f. 150, *tit.* Laudum.
Laudum powiatowi Lidzkiemu pozwolone względem sali na Seymiki i Sądy, tudzież sklepu na księgi wybudowania: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 548, *tit.* Pozwolenie.

Legata, vide *tit. Testamenta.*

Lenność, vide *tit. Dobra lenne.*

Lex sumptuaria.

Legis sumptuariae podług dawnych praw miastom zalecenie: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 81, *tit.* Ubezpieczenie; a *Lit.* f. 151, *tit.* Warunek.

Nikt z osob stanu nie szlacheckiego, złota, srebra, perel, klejnotow, koronek, drogich futer, iako to: marmurkow i sobolow do stroiu swego zażywać nie ma, ani szabel i szpad, procz Magistratow i podróżnych, nosić nie może: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 893, *tit.* Obiaśnienie.

Osobom zaś stanu szlacheckiego zakazano zażywać na liberye sukien zagranicznych, srebra i złota, passamonow za granicą fabrykowanych. Co i o mundurach prostego żołnierza rozumieć się ma. Zakazane nad to skory, powozy, szkła, i farfury zagraniczne. *Ibidem.*

Dla zachęcenia manufaktur krajowych, i dla zatomowania wywozu z kraju pieniędzy, województwom na Seymikach Gospodarskich, kolory munduru obrać nakazano, które tylko z krajowego sukna, i od samych possessyonatow tego wwdztwa noszone być mają; przez co noszenia nie mundurowych sukien wolność, nie zagrodzona. *Ibidem.*

Nieposłuszny temu prawu szlachec w Ziemstwie lub Grodzie 1,000 grzywien, a mieszczanin lub plebeusz 500 grzywien w Sądzie Miejskim, delatori per medium zapłaci. *Ibidem.*

Ekukcja tego prawa a 1ma Maji r. 1778 naznaczona; a Kommissyi Skarb. Kor. z Urzędami Wojewódzkimi, w Warszawie zaś z Iurydyką Marszałk. dopilnowanie onego zlecone. *Ibidem.*

Znowu prawa dawniejsze, a osobliwie r. 1776, de lege sumptuaria ponowione. Nad to postanowiono, aby od publikacyi praw r. 1780 za rok, nikt z obywatelow obojczy płci nie nosił koronek, haftow, szlef u mundurow, galonow, materyi bogatych, i tego wszystkiego w czem złoto lub srebro ciągnięte znajduje się; procz tego meblow zagranicznych drogich sprowadzać zabroniono: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 980, *tit.* Ponowienie.

Same tylko grodetury, atłasy, gazy, kitayki, musliny, i blondyny do używania obojczy płci pozwolone. *Ibidem.*

Nowe klejnoty od nikogo pod konfiskatą wprowadzane nie będą. *Ibidem.*

Liberyi nikt bogato stroić nie ma: dla ktorej tylko sukno krajowe i włóczka zostawiona. *Ibidem.*

Przestępujący te prawa 2,000 grzywien karze w Grodzie lub Ziemstwie na rzecz delatora podpada. *Ibidem.*

Libertacye.

Libertacye od wszelkich stacyi, podwod żołnierskich (salvis oneribus Reipublicae et civitatensibus tantum) domow i placow Ur. Leona Kuczyńskiego Stolnika Mieln., i Wincen-tego Kłopotowskiego Burgrabiego Drohickiego: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 375, *tit.* Libertacye.

Libertacye wszelkie od cel uchylone, ani Kommiss. Skarb. dawać ich nie ma prawa. *Ibidem*, f. 323, *tit.* Approbacya, *puncto* Ponieważ. — A co się W. X. Litew. tycze: *Konst.* 1766, v. VII, f. 512, *tit.* Approbacya, *puncto* Ponieważ.

Plura vide tit. Miasta.

Liberum veto, vide *tit. Seymy.*

Licytacye krolewsczyzn i czopowego, vide *tit. Emphyteusis. Podatki.*

Limita, vide *tit. Seymy. Trybunały. Kommissye.*

Listy instancyonalne i podawcze.

I. K. Mość Stanisław August przyrzeka, nie czynić instancyi do Sądow przeciw pokrzywdzonym: *P. C.* v. VII, f. 205, § W wszelkich.

Listy instancyonalne do Trybunału zakazane pod karą 1,000 grzywien na piszącego, i tego za kim pisane: *Konst.* 1768, v. VII, 695, *tit.* Złączenie, *puncto* Dekreta.

List podawczy in spatio 12 niedziel nie otrzymany, podaje krolewsczyznę pro vacanti: *Seym Coron.* 1764, v. VII, f. 329, *tit.* Oostrzenie.

Zatrzymany list przez Kommissyą Skarbową, dać prawo uprzywileiowanemu possessorowi iść do dobr praevia manifestatione. *Ibidem.* — *Vide supra tit. Kwarta, et tit. Lustracye. etc.*

Ludwisarnia.

Na ludwisarnią Warszawską 30,000 zł. tyleż na fabrykę zbrojowni z skarbu Koronnego naznaczono: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 969, *tit.* Woysko, nro. 6, — *Vide etiam tit. Artylerya.*

Lustracye.

Wyznaczenie Lustratorow do starostw i kro-

lewsczyzn: granice i powaga tychże: *Konf. Gener. Kor.* 1764, v. VII, f. 37, *tit.* Kwarta. Wyznaczenie Lustratorow do dobr Krolewskich w W. X. Lit. Przepisy dla nich. *Ibidem*, f. 162, *tit.* Kwarta.

Podobnaż lustracya dobr stołowych w W. X. Lit. *Konf. Gener. Lit.* 1764, v. VII, f. 175, *tit.* Kommissye. — Item lustracya Żydow: *Konf. Gener. Kor.* v. VII, f. 44, *tit.* Poglowne. Taryffy lustracyi starostw do lat 5 trwać mają, po których Kommissya Skarbowa innych Lustratorow wyznaczy. *Ibidem*, *tit.* Kwarta.

Lustracye te starostw co pięć lat skassowane: a tylko post cessum vel decessum (przez osob juris communicativi) każdego possessora przez wyznaczonych od Kommissyi Skarbowey czynione być powinny, podług opisow konstytucyi convocationis 1764: *Konst.* 1766, v. VII, f. 442, *tit.* Postanowienie.

Obiaśniono to potym tak: aby post cessum vel decessum, w 10 lat dopiero od lustracyi zakawowana krolewsczyzna sposobem 1766 r. przepisany lustrwana była: *Konst.* 1768, v. VII, f. 673, *tit.* Obiaśnienie. — Nakoniec prawo r. 1776 uchyliło takowe lustracye, nakazawszy płacić pultory kwarty podług lustracyi r. 1765: v. VIII, f. 897, *tit.* Obiaśnienie.

Łany pod possessyą starostw, do kwarty podciagnione, od lustracyi Kommissyi excypowane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 673, *tit.* Obiaśnienie.

Przeładowani kwartą w dobrach Krolewskich, w Kommissyi Skarbowey z Lustratorami czynić mają: *Konst.* 1766, v. VII, f. 442, *tit.* Postanowienie.

Prawa Koronne względem lustracyi starostw i dupli, od W. X. Lit. zupełnie przyjęte: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 516, *tit.* Postanowienie.

Intrata z kwarty nie jedną podług konst Kor. ratą, ale dwiema Marcową i 7brową płacona być ma. *Ibidem.*

Decess zwłaszcza znaczny w intratach dla possessorow starostw ostrzeżony; i w Kommissyi Skarbowey Litew. ma być dowiedziony. *Ibidem.*

Kwadrupla czyli druga kwarta interpretacyi podlegać nie ma od Starostow lub dzierżawcow pierwszego roku possessyi płacić miana. *Ibidem.*

Graniczne spory w starostwach i dobrach stołowych Xięstwa Inflantskiego, dla przyśpieszenia intrat, do Sądow Assessorskich odesłane. *Ibidem.*

Tamże vide regulę względem płacenia kwadrupli od Starostow immediate przed lustracyą uprzywileiowanych. *Ibidem.*

Lustracya nowa czopowego i szelężnego: *Konst.* 1768, v. VII, f. 627, *tit.* Czopowe.

Lustracyą pogłownego Żydowskiego prawem r. 1766 przepisana, co lat 20 tylko powtarzać miano. *Ibidem*, f. 646, *tit.* Pensya. (Po-

tym *Konst.* 1775, v. VIII, f. 147, *tit.* Podatek, co trzy lata Żydow i karczny Kommissyi Skarbowey lustrować kazala.)

Podobnież lustracya pogłownego Żydowskiego w W. X. Lit. nie co pięć lat, ale co lat 20 przepisana: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 826, *tit.* Pensya.

Prawem Lit. r. 1775 podług konst. Conv. pozwolona Kommissyi Skarb. Lit. powtorna w nadzięciu aukcyi lustracya Żydow: v. VIII, f. 631, *tit.* Ustawa, nro 2.

O pogłownym Żydowskim *vide tit.* Podatki. Lustracya ststwa Kłodawskiego rozeznanu Kommissyi Skarbowey Kor. zostawiona: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 897, *tit.* Obiaśnienie, nro 3. *Plura vide tit.* Starostwa. Kwarta, *et tit.* Lustrator.

Lustrator.

Kreacya Lustratorow starostw, dobr stołowych, Żydow, *vide supra tit.* Lustracye.

Lustratorom starostw W. X. Lit. iurament dla Seymikow Ziem. prorogowany: *Konst. Lit. Seymu Coron.* 1764, v. VII, f. 385, *tit.* Prorogacya.

Na żądanie UU. Posłow Ziem. Chełms. nowych Lustratorow do pomiarkowania czopowego i szelężn. na Seymikach gospodarskich obrać pozwolono; a aggravatos do Trybunału odesłano: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 356, *tit.* Lustracya.

Lustratorom pogłowne Żydowskie wybierającym po 3000 zł. naznaczono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 646, *tit.* Pensya.

Lustratorom czopo. i szelężn. 308,000 zł. ogółem co rok za fatygę w skarbie Koron. zabezpieczono. *Ibidem*, f. 648, *tit.* Lustratorowie. Dla Lustratorow starostw, post cessum lub decessum 20,000 zł. do dyspozycyi Kommissyi zostawione. *Ibidem*, f. 650, *tit.* Płaca.

Pensyi dla Lustratorow Lit. pogłow. Żydows. 45,000 zł. przez lat 20 po 2250 co rok odkładać się w skarbie mianych, naznaczono: *K. L.* 1768, v. VII, f. 826, *tit.* Pensya.

Pensye Lustratorskie 1775 r. do woli Kommissyi Skarb. zostawione. *Vide Konst.* 1775, *tit.* Starostwa.

Lustrator, jeden inwentarz dobr na gruncie in proprio districtu oblatowany zostawić, a drugi ad archivum Komm. Skarb. Koron. oddać ma: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 138, *tit.* Starostwa.

NB. Prawa wzyż rzeczono o lustracyach i Lustratorach po r. 1775 wielu podpadły odmianom, przez puszczone starostwa in emphyteusim, i nowe podatku czopowego uregulowanie.

Plura vide tit. Lustracye. Starostwa. Emphyteusis.

Łany wybranieckie, vide *tit. Starostwa. Sądy Referendarskie.*

Lokieć, vide tit. **Miary**.

Małoletni, vide tit. **Dzieci**. **Zapisy**.
Opieka.

Małżeństwo.

Iego K. Mość Stanisław August małżonki bez pozwolenia Rzeplitey lub Rady Senatu nie brać przyrzeka: *Pact. Conv.* v. VII, f. 200, § A tę.

Małżeństwo między Katolikami, Graeco-Nieunitami i Dyssydentami wolne deklarowane; synowie w oycowskiej, corki w macierzyńskiej ćwiczeni być mają religii; ślub, Pleban religii panny młodej dawać powinien: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 578, § 10.

Sprawy rozwodowe, gdy z małżonkow ieden Katolik, do Konsystorza Katolickiego należą: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 61, art. 1, nro 6.

Manufaktury.

Kompania manufaktur wełnianych approbowana, z zabezpieczeniem następujących przywilejów: 1mo. Wszystkie materiały i instrumenta do tych fabryk z zagranicy prowadzone, do 12 lat od ceł wolne będą; 2do. wolno będzie tej kompanii nabyć dobr za 200,000 zł. w Koronie lub Litwie; 3tio. fundusze szpitalu S. Bennona z cuchtazem i wioską, salvis oneribus fundationis et proventibus kościoła S. Bennona, teyże kompanii w dozór oddane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 751, tit. Kompania manufaktur.

Kompanii oliwę krajową robić mającey, przywilej do lat 15 nadany: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 184, tit. Wygoda.

Do manufaktur w ekonomicach W. X. Lit. założonych materiały prowadzone, od ceł wszelkich za wolne deklarowane: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 641, tit. Ubezpieczenie.

Tamże waruje się I. K. Mci nadanie dyplomatów obywatelom i kompaniom, gdy też manufaktury w osobnym jakim miejscu założone będą; a manufaktury rzeczzone zawsze pod protekcją I. K. Mci Stanisława Augusta i następców jego zostaną. *Ibidem*.

Sukno na mundury woiewodzkie, żołnierskie i liberye, tudzież czapki, passamany i kapelusze dla ludzi służących tylko z fabryk krajowych brane być mają: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 893, tit. Obiaśnienie.

Kommissyom Skarb. obojga Narod. zleczone roztrząsanie, i podawanie do approbaty Radzie in pleno kontraktów, (oproczyć wszelkich monopolioów) z różnemi kompaniami ku wynalezieniu kruszców et fossilium, i innych użytecznych dla kraiu zamysłów. Atoli kontrakty rzeczzone, własności i użytku dziedziców dobr stołowych, i possessorów dobr Krolewskich tak względem otwartych, iako i otworzyć mianych fabryk, uszkadzać w ni-

czym nie mogą. *Ibidem*, f. 850, tit. Powinności, nro 5.

Plura vide tit. Kupcy.

Magdeburye, vide tit. **Miasta**.

Marszałkowie WW. i ich iuryzdykcyja.

Marszałkow WW. Kor. podczas rezydencyi Krola IMci, a Urzędowi Grodzk. pod ich niebytność, zalecono exekwować obowiązki Starey i Nowey Warszawy, aby miasta w sikawki, haki, i inne do gaszenia ognia porządki były opatrzone: *Konf. Gen. Koron.* 1764, v. VII, f. 81, tit. Ubezpieczenie miast.

W. Franciszek Bieliński Marsz. W. Koron. po przystąpieniu do Rzeplitey, do iuryzdykcyi przywrocony: *Seym Coron.* 1764, v. VII, f. 141, tit. Przywroczenie.

Iuryzdykcyja i powaga Marszałk. WW. tak przy boku Krolewskim w czasie obrad, iako i podczas interregnum warowana. *Ibidem*. — *Vide o tymże tit. Sądy Kapturowe.*

Marszałkowie WW. i Nadw. uwolnieni od rządów Dworu Krolewsk. sąd tylko Dworzan im zostawiony: *Konst.* 1766, v. VII, f. 467, tit. O władzy.

Tamże masz następujące iuryzdykcyi Marszałkowskiej opisy.

Sprawy kryminalne pluralitate głosów sądzić mają. Assessorowie do tych spraw, czterech pierwsi Senatorowie Świeccy przy boku I. K. Mci przytomni, i tyleż Urzędników Koron. lub Lit. w Warszawie rezydujących wyznaczeni; których WW. Marszałkowie w sprawach kryminalnych obwieszczą mają. *Ibidem*. (Roku 1768 postanowiono aby na Seymie obierani byli. Roku 1776 podług prawa r. 1766 przybierać ich kazano: v. VIII, f. 851, tit. Powinności, nro 2).

Komplet w tych Sądach z osob 5 naznaczony. (Prawem r. 1768 osob cztery, a r. 1775 5 osob do kompletu przepisano, *iako niżej*). Ostrzeżeni Assessorowie gdy nie ziada, Marszałek wolen sprawę kryminalną sądzić. Paritatem votor. przydujący rozwiązuje. Piechotę Węgierską 50 ludźmi powiększyć nakazano. Dla bezpieczeństwa pod bokiem I. K. Mci. Kommiss. Wojskowe 2 chorągwie letkie do dyspozycyi laski marszałk. co puł roku przysyłać mają. Iuryzdykcyja Marszałkow WW. na miłę w koło Warszawy determinowana. Teyże, procz artykułów dawniejszych, na ochędostwo ulic, bezpieczeństwo ognia, wiadomość o ludziach mieszkających, i przybywających cudzoziemcach, podeyrzanych osobach i ich sposobie życia, baczność mieć zalecono. Rozpoczęta sprawa w Sądach Marszałk. a dla wyjazdu I. K. Mci nie dokończona, ad competens forum powroci. Osoby w Sądach Marszałk. ex vi muneris, do innych iuryzdykcyi pociągane być nie powinny. Marszałkom WW. w miey-

scu rezydencyi I. K. Mci na officyalistow, exekucyje kryminalistow, i inne expensa 40,000 złot. naznaczono (Roku 1776, na cały Departament Marszałk. 203,461 zł. przepisano: v. VIII, f. 891, tit. Tabella.). Akta marszałkowskie, iako to opisy ceremonialow wszystkich, audyencyi Ministrow cudzoziemskich, wiazdow, i wszelkich aktow publicznych, ad archivum publicum oddane być powinny. W niebytności lub w czasie słabości Marszałka W. Kor. Marsz. Wielki Lit. a w nieprzytomności tego, Marszałek Nadwor. Koron. a po nim Nadwor. Lit. lub pierwszy Senator munus Marszałka przy boku I. K. Mci sprawować obligowany. *Ibidem*, anno, f. et tit. supra.

Ordynacya iuryzdykcyi Marszałk. roku 1768, v. VII, f. 711, tit. Iuryzdykcyja.

„Marszałkom do ich iuryzdykcyi sześciu Assessorow przydano, którzy forma o Kommissyi Skarb. i Woysk. obierani będą. Na kadencyi Seymu w Litwie mają być także obrani Assessorowie z Litwy, ale tylko na Seym, i dla tego pensyi pretendować nie mogą. Do wszystkich spraw Assessorowie z Marszałkami WW. a in absentia tych z Nadwornemi należą; a pluralitas tak w potocznych iako i kryminalnych sprawach zachowa się. Sprawy Sądom Marszałk. te tylko są własne, które w artykułach znaydują się. Sprawy cywilne, procz inscripti fori, ad competens odsyłane być mają. Item sprawy cudzoziemców nieosiadłych o długi i stancye temuż Sądowi należą. Żydzi w Warszawie będący od iuryzdykcyi Marszałkow excypowani. Ustawy porządku, bezpieczeństwa, i taxy tyczące się, pluralitate w iuryzdykcyi Marszałk. decydowane będą, i teyże exekucyi zostawiają się. Assessorowie wszyscy pod utratą pensyi, cztery razy do roku na kadencyach znaydować się, a czterech continuo przy boku I. K. Mci rezydować obligowani. Komplet w tych Sądach z osob 4 determinatur. Ur. Sędzia Marszałk. ma vocem consultivam tylko między Assessorami. Temuż forum lmae instantiae zostawione, i appellacya do Sądow Marszałk. pracavetur. Zapozwany obywatel Lit. w Koronie, a Koronny w Litwie przed Sąd Marszałk. Marszałek Koron. Litewskich, a Litewski Koronnych prosić ma do Sądu, a nieprzytomność sprawiedliwości tamować nie będzie. Sprawy przeciwko Sędziemu lub przeciw officyalistom Marszałk. teyże iuryzdykcyi razem z inkwizycyami należą. Marszałek violans securitatem publicam (non tamen ex vi prolatae sententiae, albo exekucyi ustaw) w tymże Sądzie, straciwszy prawo zasiadania, odpowie. (Dziś takie sprawy Sądow Seymowym właściwe: podług prawa r. 1775 *iako niżej*). Areszt osob WW. Marszałkom

wolny; rozsądzanie zaś takowych spraw z Assessorami nastąpi. Bebezpieczeństwo Posłów i Ministrow cudzoziem. tak co do osob ich, iako i dworu, pieczy WW. Marszałkow poleczone. In reliquo dawne prawa i prerogatywy WW. Marszałkow tym nie przeciwne approbantur: *Konst.* 1768, v. VII, f. 711, tit. Iuryzdykcyja.

Wyznaczenie 6 Assessorow, między ktoremi dla dwoch Senatorow mieysce ostrzeżone, i tym 72,000 złot. corocznie z Skarbu Koronnego ogółem naznaczono. *Ibidem*, f. 714, tit. Wyznaczenie.—Upadła ta pensya dla skassowania Assessorow dwuletnich; a na ich mieysce przybierać kazano podług przepisu prawa roku 1766. *Vide o tym niżej pod r. 1776.*

Ciż Assessorowie Posłami, i na wzajem Posłowie Assessorami obierani nie będą: *Konst.* 1768, v. VII, f. 712, tit. Assessorowie.—Co prawo r. 1775 uchylilo: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 101, tit. Kommissya.

Pensya Marszałkow W. X. Lit. 40,000 zł. na różne laski expensa w czasie rezydencyi Krolewskiej w Litwie konstytucyą 1766 oznaczoną, corocznie po 6,666 zł. w skarbie odkładać kazano, i w czasie kadencyi Seymu w Litwie tymże opłacać: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 824, tit. Expensa.

Roku 1776, Marszałkowi W. Kor. 60,000, a Lit. 50,000 złotych pensyi naznaczono: *vide Konst.* 1776, v. VIII, f. 891, i *Konst. Litew.* f. 931, tit. Tabella.

Dodatki do ordynacyi r. 1768, iuryzdyk. Marszałkowsk. podług prawa r. 1775, v. VIII, f. 101, tit. Kommissya.

„Marszałk. WW. trzymać się mają opisu prawa r. 1768 Assessorow w sprawach następujących przybierać obligantur: 1mo. w sprawach kryminalnych; 2do. o taxę żywności i towarow przy rezydencyi Krola Imci wyiąwszy zboża i produkta szlacheckie; 3tio. w sprawach o długi zł. 500 nie przenoszące, tylko ex vi inscripti fori; 4to. w appellacyach o niesłuchanie taxy, gdzie Sędzia i Pisarz przytomni będą. W sprawach tych po dwoygu wotowaniach głośnych, sekretne nastąpią. Kommissya Marszałkowska składać się będzie z Marszałkow WW. a in absentia tych z Nadwornych, z dwoch Senatorow, i czterech z Stanu Rycerskiego na Seymie obranych. (*Iuż się o tey odmianie wyżej ostrzegło*). Marszałkowie 6 miesięcy przy Krolu, a Assessorowie po 4 miesiące w roku rezydować mają, aby mogli być zawsze komplet z osob 5. Każdy z Assessorow po 6,000 zł. pensyi mieć będzie, które tylko zasiadający brać będą. Żaden z tey Kommissyi Posłem być nie może, Poseł zaś obrany być może Kommissarzem; połowa Kommissarzow na drugie dwa lata potwierdzona być może. Sąd ten tylko in casu denegati Iudicii, corruptionis Iudicis, perjurii et oppressi civis liberi

przed Radą zaskarżeniu podlega. Marszałek W. co miesiąc rapport czynić Radzie obligowany z swoich czynności. Tenże wykraczający, będzie upomniany przez Radę; a trwający w bezprawności, w Sądzie Seymowym sprawi się. In reliquo Marszałkowie WW. przy dawnych prerogatywach zostaną. *Konst. 1775, v. VIII, f. 101, tit. Kommissya.*

Marszałkostwa Nadwor. obojga Narodow pro unica vice dyspozycyi I. K. Mci, post fata lub cessum aktualnych possessorow, zostawione. *Ibidem, f. 179, tit. Marszałkostwa.*

Marszałkowie Nadw. obojga Narodow w Warszawie przytomni, mogą się cum voce activa na Sądach Marszałkowskich znajdować: *Konst. 1776, v. VIII, f. 851, tit. Powinności, nro 2.* Tamże Assessorow Marszałkowi Ministrowi podług prawa r. 1766, dobierać kazano. *Plura vide tit. Seym. Rada. Miasta.*

Marszałkowie Seymowi, Seymikowi, Radni, Trybunalscy, vide tit. Seymy. Seymiki. Rada. Trybunał.

Materje Status, vide tit. Seymy pod r. 1768.

Mennice i moneta.

Interes menniczny Kommissyom Skarbowym zleceny: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 76, tit. O mennicy i monecie.*

Walog i kurrencya monet, od WW. Podskarbiech przepisana, exekucją mieć ma. *Ibidem.*

Monety fałszywe w kraj wprowadzone, na skarb zabrane być powinny. *Ibidem.*

Gor Olkuskich otwarcie przyrzeczone, i dla kompanii bezpieczeństwo ostrzeżone: *Pacta Conv. 1764, v. VII, f. 208, § Gory Olkuskie.*

Moneta przez Żydow Ciechanowieckich do Gdańska prowadzona, od konfiskaty uwolniona: *Konst. 1766, v. VII, f. 447, tit. Uwolnienie.*

Przyczyny pogorszenia monety w Polsce. *Ibidem, f. 449, tit. Ustawa.*

Dyspozycje obojga Kommissyi Skarb. monety kursu, wagi, i proby tyżące się, iako i redukcje monet zagranicznych approbantur. *Ibidem.*

Ewaluacya złota i srebra podług uchwały Seymu r. 1766. To jest feynu grzywna Kolońska wartuje 80 czterogroszowek albo złotych, których 16 i 8 gr. srebr. na czerwony złoty 1. Taler bity walet zł. 8. Złoty 1 cztery srebrne gr. Złoty jeden ma groszy miedzianych 30. Czerwone zł. podług proby i wagi Hollenderskiej prowincyi bite być powinny. Talery bite i półtalerki proby 13 i 6 granow, to jest sztuk 16 z grzywny. Cwintki, to jest: dwuzłotowki proby 10, złotowki proby 8 i granow 12, półzłotowki proby 7, grosze srebrne proby 5 granow 16, monety miedziane z funta Kolońskiego 4 złotych bić nakazano. *Ibidem.*

Ta moneta w Koronie i w W. X. Lit. ma mieć kurs, a inne gatunki bite być nie mogą. *Ibidem.*

Xciu Kurlandzkiemu i miastom Pruskim zalecono, aby swą monetę in eodem pondere et valore bili. *Ibidem.*

Tynf stary Polski do 27 gr., a szostak do gr. 10 zredukowane. *Ibidem.*

Reguły dla kredytorow i dłużnikow w trudnościach z redukcji złota wypadających. *Ibidem, f. 453, tit. eodem.*

Szostaki zagraniczne od Kommissyi Skarbowey Lit. do gr. 8 i 2 szel. zredukowane na gr. 8 znizono: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 523, tit. Redukcyja.*

Konstytucya r. 1766, względem kursu i waloru monety stwierdzona: *Konst. 1768, v. VII, f. 634, tit. Ubezpieczenie.*

Wywóz nowej monety za granicę, i powrót do kraiu, broniony być nie ma, praevia iednak oney praesentatione et revisione osob kupieckich. *Ibidem.* — Co r. 1775 odwołano: *iako niżej.*

Kassacye monet zagranicznych przez Kommissye Skarbowe publikowane, approbiują się. *Ibidem.*

Massę monety srebrney 50 millionow, a miedzianej 5 millionow zł. do 100 millionow w monecie srebrney, a do 12 millionow w miedzianej pomnożyć pozwolono; tak: aby po wybitych 50 million. monety srebrney, sześć millionow zł. w monecie miedzianej; a po wybitych 25 millionach złotych. w srebrze, trzy miliony zł. w miedzi, i tak w dalszej proporcji z mennicy wychodziło. *Ibidem.*

Redukcyja tynfow, szostakow, odmianie dalszej podlegać nie ma. *Ibidem.*

Liga, kurs, i walor monety na wolnym Seymie tylko unanimatae odmienione być mogą: *Trakt. 1768, VII, f. 602, § 6, tit. Materje.*

Zagraniczne także monety od Kommissyi Skarbowey za dobre uznane, sine unanimatae na tychże Seymach odrzucone być nie mogą. *Ibidem.*

Konstytucje względem monety krajowej i złota ewaluacyi roku 1766, 1768 stwierdzają się. Czerwony zł. 1 do dawnego kursu po zł. 16 i gr. srebrnych 3, powrocony. Wywóz monety krajowej 1768 r. pozwolony, zakazany. Dawnym monetom krajowym kurs do roku tylko pozwolony: *Konst. 1775, v. VIII, f. 200: tit. Utrzymanie.*

W mennicach do 8 zł. monety srebrney, dziewiąty miedziany bić nakazano. *Ibidem.*

Cło od materyalow do mennic z zagranicy prowadzonych, na komorach pogranicznych opłacone, w Warszawie lub Grodnie za pokazaniem kwitow powrocone być ma: *Konst. 1776, v. VIII, f. 905, tit. Materjały.*

Metryka i Metrykant.

Metryki kościelne co rok w aktach Grodu własnego, XX. Plebani oblatować mają; a te Grody przyjmować bez rekompensy obligowane: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 68, tit. O oblatowaniu metryk.*

UU. Metrykanci Szlachta być powinni, salvis proutunc possessoribus. *Ibidem, f. 78, tit. Zlecenie.*

UU. Metrykantom Kor. po 3,000 zł. z skarbu Kor. coroczney płacy uchwalono: *Konst. 1768, v. VII, f. 645, tit. Pensya.*

Płaca ta r. 1775, do 6,000 złotych. podwyższona: *Konst. 1775, v. VIII, f. 153, tit. Produkcya.*

I na nowo r. 1776 stwierdzona: *Konst. 1776, v. VIII, f. 881, tit. Pisarz.* — A U. Ianowi Słomińskiemu Metrykantowi Koronnemu dwoma tysiącami zł. dla zasług szczególnych powiększona. *Ibidem.*

Plura vide tit. Archiva. Xięgi. Salaria.

Miary.

Ustanowienie rownych miar, wag, łokci Kommissyom Skarbowym zalecono: *Konf. Gener. Kor. 1764, v. VII, f. 27, tit. Kommissya.*

Miary dawne skassowane po wszystkich miastach tak Krolewskich, iako i dziedzicznych szlacheckich świeckich i duchownych; a nowe postanowione, tak, aby po całej Koronie iednakowe były, to jest: korzec Warszawski ma mieć w sobie gar. 32, a korczykow Gdańskich 2, po gar. 16; ćwierci 4, każda gar. 8. Beczka gar. 72, pułbeczek gar. 36, konew gar. 5. Garniec 2 pułgarce, a kwart 4, a w kwarcie kwaterek 4. Łokieć calow 24. Kamień funtow 32. Funt łotow 32 Wrocławskich. Cetnar kamieni 5. Szafunt kam. 13. Grzywna łotow 16. Ktore to miary na wzor po ratuszach porozsyłane i cechowane od Kommissyi Skarbowey, a od Woiewodow i Starostow Grodzkich lub ich Urzędow pod cechą wwdzińską exekwowane być mają, sub poenis in contravenientes legi praescriptis, amissione officii, i 1,000 grzywien, a na podleyszych pod karą ćwierci roku turmy: *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 330, tit. Ustanowienie miary generalney.*

Fałszywcy miarę lub cechy, w Kommissyi Skarbowey lub w Ziemstwie, albo w Grodzie własnym odpowie. *Ibidem.*

Miara prętowa co do włok zabezpiecza się. *Ibidem.*

Wszystkie zboża przez przedającego strychem mierzone być mają. *Ibidem.*

Uniwersały Kommissyi Skarbowey Litewskiej względem miar, wag, łokci, stwierdzone, i w całym Xięstwie do zachowania zalecone: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 519, tit. Ustanowienie.*

A te miary są: Beczka w ktorej ćwierci 4, w ćwierci ośmin 2, w ośminie szesnastek 2, w szesnastce garcy 9, w ośminie garcy 18, w ćwierci gar. 36, w beczie gar. 144. Garniec ma mieć w głąb calow 7 ćwierci 2, i część osmą cala; na szerz calow 4, trzy ćwierci i osmą część cala, a to podług skali, na tych garcach znajdować się mianey. W garcu pułgarce 2, w pułgarcu kwart 2, w kwarcie 2 pułkwartowki. Garniec cechowy dwa szynkowe mieć powinien. Tych cecho-

wych 6, a szynkowych 12, w czaszy do miódow przasných mierzenia służącey być ma. Funt Litewski ma łotow 32. Kamień funtow 40. Cetnar kamieni 5. Łokieć ma calow 24, których skala na łokciach położona będzie. *Ibidem.*

Zlecenie WW. Woiewodom, Starostom, i Urzędow Miejskim sporządzenia tych miar, i do exekucji przyprawienia. *Ibidem.*

Innych miar zażywających, karze 100 kop groszy Litewskich podpada. *Ibidem.*

Zalecenie zredukowania spow z starostw i dobr dziedzicznych na pomienione miary. *Ibidem.* — Co i w Konstytucyi Koronney gdzie o miarach zalecono.

Vide etiam Kommissya Skarbowa Litewska.

Miasta i mieszczanie.

Przywileie mieyskie w szczegulności approbiują się. Iurydykcyje Sądowe przy miastach uchylone, salvis his, ktore albo osobną konstytucją, albo privilegiis principum et haeredum są nadane: *Konf. Gener. Coron. 1764, v. VII, f. 81, tit. Ubezpieczenie miast.*

Mieszkańcy iacyżkolwiek, ex fundo do Mieyskich Sądow należą, i ad onera przykładać się mają. *Ibidem.*

Prawa de non alienandis bonis terrestribus et civitaten. in rem Stanu Duchownego stwierdzone, gdzie konst. 1726 na Litwę o dobrach ziemskich i mieyskich napisana, od Korony przyięta z ostrzeżeniem, iż wszelkie donacye, zapisy, legata, wyderkaffy, połowę waloru dobr przewyższające nie nie wazą. *Ibidem.*

Robienie na szynk trunkow, duchownym i świeckim zabronione, salvis iuribus ac usu, iako to w Warszawie. *Ibidem.*

Płace puste i domy zruynowane od lat 60 przez iurydykcyje mieyskie stołeczne w podatkach zastępowane, tymże miastom stołecznym przyśądzone. *Ibidem.*

Dom lub kamienica długami obciążona per plus offerentiam sprzedana być ma. *Ibidem.*

Leges sumptuariae dla miast stołecznych, wyiąwszy Magistraty, potwierdzone. *Ibidem.*

Exofficya po miastach większych, to jest: w Warszawie, Krakowie, Lwowie, Lublinie, Poznaniu, Piotrkowie, Radomiu, Kaliszu, Wschowie, Toruniu, i we wszystkich, w ktorychby Krol Imć rezydował, lub ziazdy iakie odprawiać się miały, dla dworu Krolewskiego, Posłow, i Deputatow po Seymie Coron. 1764 zniesione, procz na praesidia trybunalskie i chorągwie WW. Marszałkow w czasie Seymu. *Ibidem.*

Od lokacyi ex officio excypowane miasta, same tylko przedmieścia ponosić ią mają, a i z tych ulica Krakowska, i Senatorska w Warszawie wyięte, i tak duchowne iako i szlacheckie pałace, dworki, domy. *Ibidem.*

Za dezolacją i niezaplacenie stancyi, forum w Sądach Marszałkowskich na Seymie, a na Trybunałach w Grodzie. *Ibidem.*

Praesidia trzymający mieszczanie, allewiacyą w podatkach miejskich mieć powinni. *Ibidem.*

Na prezydych officyerowie i gemeyni (procz Kommendantow, arezstantow, i obwachu) z gospodarzami mieście się powinni. *Ibidem.*

Ludzie Marszałkow. i przyjaciele sub pallio ex officyo ich chorągwi po miastach lokowani być nie powinni. *Ibidem.*

Approbacya erygowanych miast dziedzicznych, sub jure Theutonico lub Culmensi. *Ibidem.*

Prawa i przywileje miejskie, o kupcach Dysydentach, cudzoziemcach, inwektach, incitamentorum luxus stwierdzone. *Ibidem.* — *Vide o tym tit. Dyssydenci.*

Obywatelom miast Podwojewódzowie, żadnymi daninami uciskać nie mają. *Ibidem.*

Znowu nakazano, aby Podwojewódzowie daniny wyciągający, trunki z krzywdą taxniący, ad instantiam ukrzywdzonego, nie w właściwym ale bliższym Grodzie na 1,000 grzyw. i dwie niedz. wieży był skazany: *Konst. 1768, v. VII, f. 631, tit. Czopowe.* — Prawem r. 1775 moc taxowania trunkow Podwojewódzow i wszelkim iurydykcyom odjęta: *v. VIII, f. 144, tit. Uchwalenie.*

Foralia albo targowe w miastach Krolewskich dla pomnożenia handlu, z uchyleniem iakichkolwiek przywilejow, pod winą 2,000 grzywien ad instantiam cujusvis w Grodzie, Ziemstwie lub Kommissyi Skarbowey skazać mianą, zniesione: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 333, tit. Zniesienie foraliorum.*

Miasta główne i inne Krolewskie jura propinandi mające, za ustanowieniem czopowego, do płacenia grosza dziesiątego obligowane z czystey intraty: *Konst. 1766, v. VII, f. 437, tit. Czopowe.*

W miastach rezydencyi Krolewskiej, Urzędy Miejskie co się policyi i powagi WW. Marszałkow tycze, dependować od nich mają i appellacya do Sądow Marszałkowskich od nich wolna. *Ibidem, f. 467, tit. O władzy.*

Znowu na nowo statuta i przywileje miejskie approbantur. Evocatio mieszczan extra forum ostrzega się. Handle tym, ktorzy jus civile nie mają, (procz iarmarkow) zabronione, a nawet serwitoryaty od I. K. Mci wyproszone, za nieważne ogłoszone. Miasta atoli i cechy od przyjęcia miejskiego, nie wymagać nie mają: *Konst. 1768, v. VII, f. 753, tit. Warunek.*

Legata i testamenta in manus mortuas na gruntach i domach miejskich zapisane, nullitati podlegają, a względem dawniejszych alienacyi, Kommissya boni ordinis ma weyrzeć, czyli się zapisom dziecie zadasyć. *Ibidem.*

Żydzi po miastach tylko podług paktow dawnych, a gdzie tych nie masz, podług zawrzczeń mianych, handel prowadzić będą. *Ibidem.*

Mieszkańcy miast na gruntach dziedzicznych extra jus civile, pod konfiskatą kupezyć nie mają. *Ibidem.*

Miasto jedno od drugiego, nie bliżej iak na

mil dwie, wyiawszy gdzie rzeki miasta dzielą, erygować wolno. *Ibidem.*

Kommissya boni ordinis do miast Krolewskich wyznaczyć miana, weyrzeć powinna w dochody miasta i ich rozmiarkowanie. Taxę stancyi gdzie bywają ziadzy przepisać; ordynacyą na koniec rządu dostateczną bez umy powagi starościńskiej ułożyć obowiązana. *Ibidem.*

Ciż Kommissarze pewną tylko liczbę piwowarom po miastach (procz Warszawy) wyznaczą, lub browar miejski pro utilitate publica wystawią, lub quantum za propinacyą między miastem i Starostą umowią. *Ibidem.*

W miastach ktore zaniedbały propinacyi do śmierci Augusta III i spraw o tąż nie mają, Starostowie przy niey utrzymami będą, salvo quanto pendendo dla tych miast, co spor o propinacyą wiodą. *Ibidem.*

Z intrat swych miasta corocznie Starostom lub dzierżawcom, a w dobrach stołowych administratorom kalkulować się, a ci Kancellaryi Koron. rapporta czynić, i o porządkach na wzajem radzić obligantur. *Ibidem.*

W miastach i miasteczkach duchownych, podobne porządki duchownym czynić pozwolono. *Ibidem.*

Miasta Krolewskie idące przez zamianę w dobra ziemskie, w okręgu swoim pod protekcyą Krolewską, i przywilejow locationis zostają, i do Sądow Assessorskich należą: *Konst. 1768, v. VII, f. 778, tit. Ostrzeżenie.*

Prawa miejskie pomimo jus emphyteuticum na statwa, w całości zachowane być mają: *Konst. 1775, v. VIII, f. 138, tit. Starostwa.*

Miasta Krolewskie i duchowne circa jura propinandi et braxandi zostawione; wolno atoli Kommissyi Skarb. dawać kontrakty plus offerenti. *Ibidem, f. 144, tit. Uchwalenie.*

O miastach pogorzałych, lub przez mor spustoszałych i o allewiacyi dla nich w podatkach, *vide tit. Podatki.*

W miastach Krolewskich, propinacya Żydom zakazana: *Konst. 1776, v. VIII, f. 916, tit. Warunek.*

Gorzalnie dla bezpieczeństwa od ognia, z okręgu miast rugowane być mają. *Ibidem.*

Propinacye w miastach Krolewskich per plus offerentiam puszczone być powinny mieszczaninowi, lub pignus sufficiens mającemu. *Ibidem.*

Prawa szczegolne.

Miasteczko Alexandrya przy Warszawie, i wszelkie inne od iurydykcyi miasta Warszawy excypowane, na nowo za wolne deklarowane: *Konst. 1768, v. VII, f. 758, tit. Warunek.*

Miasta Bielina przy Warszawie leżącego, iako i zamian gruntow dziedzicznych na starościńskie, approbacya: *Konst. 1766, v. VII, f. 498, tit. Lokacya.*

Dziedzictwo Ur. Adamowi Kępskiemu od Ur. Bielińskiego Starosty Czerskiego nadane, przy mieście Bielinie w podległości Warszawy leżącym, approbowane: *Konst. 1768, v. VII, f. 811, tit. Ubezpieczenie.*

Miastu Bielsk plac na archiwum wyznaczyć nakazano; a gdy ten z skarbu Rzeplitey okupiony i na nim zbudowany dom będzie, miasto do konserwacyi jego obowiązane. *Ibidem, f. 727, tit. Przeniesienie.*

Żydom miasta Będzyna wyrobek i szynk trunkow własnych zabroniony: *Konst. 1775, v. VIII, f. 320, tit. Miasteczko.*

Possessorowie miasta Czyżewa chcący zbywać swe części, propinquitas do kupna przy Ur. Wodzyński Podstolinie Liwskiej, i successorach iey zostaje. *Ibidem, f. 317, tit. Approbacya.*

Subsidium 8,000 zł. Polsk. miastu Elblągowi od Kommissyi Skarb. obmyślone od Stanow Rzeplitey stwierdza się: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 339, tit. Subsidium.*

Temuż miastu procz 8,000 złot. 20,000 złot. z skarbu Koron. przez wzgląd nie dochodzących patrimonii sui dochodow Rzeplita corocznie naznaczyła: *Konst. 1768, v. VII, f. 656, tit. Rekompensa.*

Ta i tey podobne nadgrody, gdy się w tabelli expens Koron. r. 1776 nie znajdują, upadły.

Na bezprawia miasta Gdańska, przysłemu Krolowi Imci kommissya wyznaczyć, i to umieścić in pactis zalecono: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 86, tit. Miasto Gdańsk.* — Co I. K. Mość Stanisław August in pact. conv. potwierdził: *Pacta Conv. v. VII, f. 86, f. 208, tit. Prawa.*

Pretensye miasta Gdańska za expensa podwoynę Szwedzką, iako i pretensye W. Biskupa Kniaw. i Pomorskiego do tegoż miasta, dla informacyi Stanow na Seymie do Assessoryi odesłane: *Konst. 1768, v. VII, f. 758, tit. Miasto Gdańsk.*

Miasto Gdańsk i Toruń cum suis territoriis od pretensyi Krola Imci Pruskiego Fryderyka II excypowane: *Trakt. 1775, v. VIII, f. 42, art. 2.* — Miasto Gdańsk względem cła, za obce poczytane. *Ibidem.*

Miasto Gdańsk aby pretensye Przewielebnego Antoniego Ostrowskiego Bisk. Kuiawskiego na ow czas, a dziś Prymasa Korony Polsk. i W. X. Lit. zaspokoilo, Radzie Nieustającej zlecono: *Konst. 1775, v. VIII, f. 321, tit. Warunek.*

Miasta Grzybow przy Warszawie przywileje stwierdzone: *Konst. 1768, v. VII, f. 763, tit. Miasto Grzybow.*

Miasto Hamersztyn, (po mimo dziedzictwo na ststwo Hamersztyńskie Ur. Unrugowi nadane) przy swych przywilejach in toto zachownie się. *Ibidem, f. 779, tit. Rekompensa.*

Deklaracya dla miasta Krakowa, względem sumy na prezydya wyexpensowanych wypłacenia, i 8000 zł. co rok, aż do zupełny

satisfakcyi perceptowania: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 87, tit. Miasto Krakow.*

Miastu Krakow sumę 495,413 zł. na potrzeby Rzeczypospolitey wyliczoną przyznano, i skarb do zaspokoienia oney obligowany: *Konst. 1768, v. VII, f. 664, tit. Miasto Krakow.*

Miastom Krakowowi, Lublinowi, Niepołomnicom, Kozienciom, Elblągowi, i innym, dla ulżenia w podatkach, sumę 37,723 zł. corocznie in subsidium tychże wypłacaną, i na dalszy czas skarb Koronny płacić obligatur. *Ibidem, f. 650, tit. Subsidium.*

Miastu Kamieniec i Okopy S. Troycy 30,000 zł. wyliczyć kazano. Kommendant tych fortec ma być szlachcic Polski possessyonat, a mieszczanie od aggrawacyi wolni: *Konf. Gener. Koron. 1764, v. VII, f. 87, tit. Miasto Kamieniec.*

Dworki w Kamieńcu Podolskim UU. Kazimierza Lipińskiego Podkom. Latyczew. i Gawrońskiego Stolnika Podolskiego, ab ex officio uwolnione: *Konst. 1775, v. VIII, f. 322, tit. Uwolnienie.*

Miasta Kazimierz przy Krakowie przywileje zabezpieczone, i trzy iarmarki temuż pozwolone, przywrocono. Obywatele tego miasta na pustych placach budujący się, na lat 10 od podymnego i puł-podymnego wolni ogłoszeni: *Konst. 1776, v. VIII, f. 916, tit. Miasto.*

Miasta Lwowa pretensye, do Komm. Skarb. Kor. odesłane: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 87, tit. Miasto Lwow.*

Miasto Leszno z mieszkańcami i dziedzicem, dla pożaru, od podatkow uwolnione. Dłużnicy także procz procentu i posagow lokacyi, dopiero po lat 6 kredytorom odpowiadać z possessyi obligowani: *Konst. 1768, v. VII, f. 761, tit. Miasto.*

Znowu tegoż miasta dziedzice i obywatele, wyiawszy intraty Kommissyi Edukacyney, od podatkow na lat 6 wolni deklarowani: *Konst. 1775, v. VIII, f. 320, tit. Miasto.*

Miastu Malborgowi 8000 zł. w r. 1765 wyliczyć in subsidium nakazano, a defalka dla tegoż na dalsze lata, na Generale ma być obmyślona: *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 339, tit. Subsidium.*

Miasto Nasielsk Kommissyi Skarbowey na czas iakowy od podatku dla pogorzeli uwolnić zlecono: *Konst. 1768, v. VII, f. 762, tit. Wzgląd.*

Na wybrukowanie ulicy Praskiej od Wisły, summa 40,000 zł. aż do wybrukowania zupełnego ze skarbu Koronnego assygnowana; a potym na utrzymanie oneyże i mostu na Wiśle destynowana. *Ibidem, f. 651, tit. Brukowanie.* Toż samo konst. roku 1775 względem brukowania ulicy rzeczoney ponowiła: *v. VIII, f. 206, tit. Obiaśnienie.*

Tabella zaś expens skarb. Kor. 1776 nic o tym wydatku nie wzmienia.

W mieście Rawie dworek W. Granowskiego Wwdy Rawskiego, za dziedziczny uznany,

salvis oneribus civitatensibus: *Konst.* 1768, v. VII, f. 762, *tit.* Dworek.

Pozwolenie dane Xciu Prymasowi Podoskiemu wydania przywileju lokacyi dla miasta Szreńska, który zaraz approbuie się, iako i inne dyspozycye po miastach i wsiach przez tegoż poczynione. *Ibidem*, f. 759, *tit.* Szreńsk Miasto.

Miastu Toruń, pierwszeństwo między Pruskiemi przyznano; wolność dla niego handlowania po wszystkich portach ostrzega się. Kępę między dwoma mostami leżącą od ststwa Dybowskiego dzierzoną, temuż miastu post fata ststy, odebrać na się pozwolono: salvis proventibus dla Ststy. *Ibidem*, *tit.* Miasto Toruń.

Znowu kępa Bazar pod Toruniem do ststwa Dybowskiego przywrocona, a o prowenta przez miasto brane, sprawa do Assessorji odesłana: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 918, *tit.* Kępa.

Place nabyte od Ur. Ioachima Potockiego Podczas. W. X. Lit. w mieście Trębowla, dziedzictwem mu przyznane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 817, *tit.* Approbacya.

Przepis dla miasta Warszawy względem domow drewnianych i bezpieczeństwa ognia, a to: 1mo. Aby place na targi, wolne były od wszelkich drewnianych klitek; 2do. domostwa z kominami murowanemi tak w mieście, iako i po pryncypalnych przedmieściach bez reparacyi zostać mają: gdzie ani wodek, ani oleiow składać nie wolno; 3tio. domy drewniane w sąsiedztwie kościoła lub kamienicy, na żądanie sąsiada praevia taxatione et solutione superficiei od żądających, zniesione być mogą, salvo atoli jure haereditario fundi; 4to. Urzędy miasta Warszaw. ab ex officio uwolnić obiecano: tymże w sikawki i inne porządki ogniowe opatrzyć się nakazano: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 81, *tit.* Ubezpieczenie.

Wolność skupienia placow pustych w Warszawie Piotrowi Tepperowi, obywatelowi Poznanskiemu dana: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 372, *tit.* Pozwolenie.

Na bruki Warszawskie corocznie 40,000 zł. w skarbie Kor. przepisano: *Konst.* 1768, v. VII, f. 645, *tit.* Bruki.

Taż summa roku 1775, zapewniona: v. VIII, f. 153, *tit.* Produkcyja. — *W konst. r. 1776 żadney o tej expensie nie masz wzmianki.*

Kamienica Czamerowska w Warszawie z placami, po większej części od Ur. Szydłowskiego Chorążego Warszawskiego oplacona, temuż jure haereditario nadana: *Konst.* 1768, v. VII, f. 760, *tit.* Kamienica.

Przywileie, prawa, i dekreta miasta Warszawy, względem nie mieszkania Żydow in toto approbantur: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 147, *tit.* Podatek.

Sławetnemu Izaakowi Olierowi placow w Warszawie nabycie pozwala się. *Ibidem*, f. 265, *tit.* Pozwolenie.

Place i domy Ur. Stanisława Lasockiego i Iana Tylliego w Warszawie, juri terrestri przyłączone, i od stacyi żołnierskich uwolnione. *Ibidem*, f. 322, *tit.* Inkorporacya.

Garnizon Warszawski nie ma być nad 3000 woyska Kor. i Lit. mocniejszy: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 867, *tit.* Komput. — *O czym plura vide tit.* Hetman.

Miasto Wschowa Iuryzdykeji Ststy na wzor Poznania posłuszne być ma: *S. Cor.* 1764, v. VII, f. 364, *tit.* Wyznaczenie.

Miastu Zakroczym podług prawa 1589 sześć bałwanow soli, wraz z zatrzymanemi w żupie Zakroczym. przyznano, z obowiązkiem producendorum jurium, przed Kommissyą prowentow stołowych. *Ibidem*, f. 369, *tit.* Miasto Zakroczym.

Dworek Ur. niegdyś Wawrzeńca Potockiego Podst. Żytomirskiego w Żytomierzu dla sukcesorow warowany: *Konst.* 1768, v. VII, f. 818, *tit.* Ubezpieczenie.

Miasto Zygmuntow od Ur. Zygmunta Siemieńskiego nowo założone approbat, i obywatele na lat 10 od podatkow uwolnieni: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 319, *tit.* Legitymacya.

Miasto Żwaniec od podatkow ab anno 1769 do lat 12 uwolnione. *Ibidem*, f. 328, *tit.* Uwolnienie.

Miast dziedzicznych WW. i UU. Xiążąt Sułkowskich prawa, i porządek tamże wprowadzony, approbantur. *Ibidem*, f. 318, *tit.* Dozwolenie.

Sławetnym Adamowi Zymmanowi, Andrzejowi Rafałowiczowi, Innocentemu Dekertowi, Ianowi Steinbühlowi, Ian. i Franciszk. Weninom, Mikołaiowi Stossowi, Piotrowi Tepperowi, Kasprowi i Ignacemu Hurtykom, Reyzlerom, Burkartowi, Dytrychowi, Gottiemu, Göbellowi, Piotrowi Blankowi, Henrykowi Colignon, Iakobsonowi, i ich sukcesorom dobr w Koronie, i w W. X. Lit. nabywać pozwolono. *Ibidem*, f. 265, *tit.* Pozwolenie.

Prawa Litewskie.

Miasta W. X. Lit. iako to: Wilno, Kowno, Grodno, Mińsk, Nowogrodek, Witebsk, Brześć, i wszystkie stołeczne Krolewskie ab ex officio Panow Deputatow, i Posłow, na wzor Kor. uwolnione: *Konfed. Gener. Lit.* 1764, v. VII, f. 151, *tit.* Warunek.

Domy, place, i iurydyki w miastach do Szlachty należące pod obliży dyspozycye testamentowe podpadać nie mają, pod nieważnością zaszłych nawet po konst. 1677 tranzakcyi. *Ibidem*.

Domy i place puste po miastach długami obciążone, plus offerenti przedane być mają, dla zapobieżenia miast ruinie. *Ibidem*.

Miasta i mieszczanie extra forum civitatense et assessoriale zapozywani nie będą. *Ibidem*.

Evocatio extra forum civitatense et postcuriale miast i mieszczan, sub poena sześciu niedziel

wleży, i 40 kop, refusione damnorum, ac nullitate judicatorum na nowo ostrzega się: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 544, *tit.* Ubezpieczenie.

Magdeburyc: Ianiska, Szkłowska, i Bobruyska approbowane: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 182, *tit.* Approbacya.

W miasteczkach Krolewskich W. X. Lit. procz Wilna, Trokow, Kowna, Lidy, Nowogrodka, Wołkowyska, Pińska, Mińska, Mozyra a z stołowych, Brześcia i Grodna, Magdeburyc skassowane, i Sady Potoczne Ststom zleczone, co i o dziedzicznych miastach rozumieć się ma: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 925, *tit.* Ustawa, nro 2.

Akta Magdeburyskie z miasteczek W. X. Lit. procz którym to prawo warowane, do Kancellaryi Grodzk. powiatowych przeniesić kazano. *Ibidem*.

Plac Kurczewski z gruntem Sawłuki zwanym w Brześciu Litew. Ur. Niemcewicza Sędziego Ziemskiego woiewodztwa Brzeskiego Litewskiego w dobra ziemskie obrocony: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 662, *tit.* Libertacya.

Kommissya do podania tego placu Ur. Niemcewiczowi Sędziemu Brzeskiemu Litewskiemu. *Ibidem*, f. 667, *tit.* Dopelnienie.

Miasto Grodno dla chorągwi trybunalskiej stancye na przedmieściu wyznaczyć ma: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 151, *tit.* Warunek.

Miasto Hłusk na lat 10 dla pożaru od wszelkich podatkow uwolnione: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 673, *tit.* Uwolnienie.

Miasto Krynki od podatkow, płacenia prowizyi, i zalegley raty pogłownego Żydows. na lat 10 oswobodzone: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 672, *tit.* Wzgląd.

Miasto Mińsk od zalegley raty czopowego roku 1752 i processu w Kommissyi Skar. przewidzianego, uwolnione: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 672, *tit.* Uwolnienie.

W miastach Nowogrodka, Brześciu, Grodnie, Wilkomierzu, i Rosieniach wszelkie libertacye i excepce od czopowego i szelężnego uchylone: *Konst. Lit. Seymu Cor.* 1764, v. VII, f. 385, *tit.* Czopowe.

Place dwa w mieście Oszmianie Ur. Tadeusza Kociella Ststy Oszmiań. dawniey w ziemskie obrocone, przy tymże prawie zachowują się: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 667, *tit.* Ubezpieczenie.

Miasto Rzeczyca dla zakordonowanego Rochaczewa, na Sady, Seymiki i wszelkie akty, powiatowi Rzeczyckiemu naznacza się: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 941, *tit.* Desiderium.

Miasto Słuck z Kopylem i innemi miasteczkami od trzymania garnizonu i akcyzy uwolnione in perpetuum: a tym samym i przejeżdżający ullo titulo płacić iey nie mają: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 847, *tit.* Uwolnienie.

Miasta Słuck i Lachowicze na lat 10, a Radoszkowicze na lat 8 od podatku i prowizyi

płacenia uwolnione: *Konst. Lit. v. VIII, f. 672, tit.* Wzgląd.

Miasto Uszacz na Sady i Seymiki dla wdztwa Połockiego determinowano. Tamże rabina kreować possessorom pozwolono: od ktorego, miasta Sieliszcze, Babinicze, karczmy, i przykahalki do Sieliszcza należące dependować nie będą. Także i miasto Pyszno od Uszackiego kahału zależeć nie ma: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 941, *tit.* Miasto.

Porownanie in prerogativis miasta Witebska z miastem Wilnem, i przywileie iego ante unio-nem approbowane, oraz wolne robienie trunkow, Magistratowym osobom na własną potrzebę ostrzeżone: *Konst. Lit. Seymu Koron.* 1764, v. VII, f. 422, *tit.* Miasto Witebsk.

W mieście Wilnie na iurydyce Montwidowskiej sześć kotłow wolnych od podatkow skassowano, salva compensatione przez Kommissyą Skarbową designanda possessorom teyże iurydyki; a tylko 3 na Werkach za wolne deklarowane. *Ibidem*, f. 385, *tit.* Czopowe.

W mieście Wilnie dla spokojności, regimentowi pieszemu buławy W. X. Lit. konsystencya naznaczona: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 528, *tit.* Podwyższenie.

W rynku miasta Wilna wszystkie drewniane budynki mają być skassowane, a w ulicach pryncypalnych, gdzie się mieszkania drewniane znajdują, komy murować i dachowką pokrywać in spatio dwoch lat bez inney reparacyi nakazano. *Ibidem*, f. 546, *tit.* Miasto Wilno.

Tamże w drewnianych domach wodek i oleiow chować kazano. A domy drewniane pałacom i kościołom przyległe, praevia taxatione palatinali skupować pozwolono. *Ibidem*.

Urzędy mieyskie w sikawki i haki do gaszenia ognia opatrzyć się powinny. *Ibidem*.

Budowa abhinc drewniana tamże zakazana. *Ibidem*.

Tamże cechy wszelkie zniesione, z warunkiem, aby tylko kupiec, lub rzemieślnik przychodziń mieyskie przyjął. *Ibidem*.

Kupcy atoli do lat 3 i w domu własnym osiadający 1 od 100 procentu do ratusza płacić mają, co i o rzemieślnikach rozumie się. *Ibidem*.

Zażycie murow zamkowych Wileńskich ad publicos usus I. W. Woiewodzie Wileńskiemu poleczone. *Ibidem*.

Plura vide tit. Kupcy. Kommissya Skarb. Marszałkowie WW.

Minister i Ministeria.

Ministeria Status w iednym domie, a tym bardziey w iedney osobie mieszczzone nie będą: *Pacta Conv. v. VII, f. 202, § Także.*

Pomnożenie lub zmniejszenie powagi Ministrow Pacis et Belli na wolnym Seymie, tylko iednomysłności głosow należy: *Trakt.* 1768, v. VIII, f. 602, § 7, *tit.* Materie Status.

Ministrowie Pacis et Belli na reassumpcyach Trybunałow znajdować się nie mają: *Konst.*

1768, v. VII, f. 697, *tit.* Złączenie, *puncto* Ostrzegamy.

Ministeria wszystkie, rezolucyom, listom upominalnym i rekwiżycjonalnym Rady, sub poena suspensionis ab officio na nieposłusznych, posłuszne być powinny: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 849, *tit.* Objaśnienie.

Plura vide tit. Rada. Marszałek. Pieczętarz. Podskarbi. Hetman, *et tit.* Urzędy.

Minorenes, vide *tit.* Dzieci.

Młyny, vide *tit.* Podatki. Kommissya Skarbowa. Rzeki.

Mniszki.

Mniszki równie jak zakonnicy męskiej płci tylko z dziesiątej części substancji na siebie spadającej, tylko ad vitae tempora korzystać mają: *Konst.* 1768, v. VII, f. 819, *tit.* O nieoddalaniu.

Expeditio muliebris do klasztorow w gotowiznie dawać się nie powinna. *Ibidem.*

Plura vide tit. Klasztory.

Mosty.

Mosty, groble, dziedzice naprawiać mają: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 34, *tit.* Cło generalne.

Kupcy cujuscunque status mostowego lub grobelnego na mostach większych od konia lub wołu po groszy 3, a na mniejszych kosztownych po gr. 2 lub 1 płacić mają: od popasu gr. 1, a od noclegu gr. 3, za każdego wołu lub konia zapłacić; a to podług taryff od Kommissyi Skarb. ułożyć mianych praevia lustratione. *Ibidem.*

Znowu mostowe i grobelne po groszy miedzianych 3, od wołu i konia, gdzie 150 łokci grobli lub mostu, do groszy 6 miedzianych podwyższyć pozwolono. A co się większych ciężarów tycze, Kommissyi Skarb. regulament wolny zlecony: *Konst.* 1768, v. VII, f. 671, *tit.* Pozwolenie.

Przywileje na mostowe w dobrach Lit. gdzie dziedzic jest właścicielem obydwóch brzegow, uchylone: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 649, *tit.* Warunek.

Zalecenie dziedzicom wsiow Krzywosądzki i Rozniat uczynione, aby drogi naprawiali, groble sypali etc: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 93, *tit.* Przeprawy Kuiuawskie.

Zabezpieczenie rekompensy Ur. Stanisł. Dembińskiemu Podcz. Krakow. za groble we wsi Baryczy utrzymywane. *Ibidem, tit.* Rewizya.

Most na Wiśle na Elekcyą sporządzony, kosztem Rzeczypospolitey utrzymywać nakazano: *P. Conv.* v. VII, f. 207, § Most.

Exakcyja z mostu na Wiśle pod Warszawą Sejmem Conv. uchwalona, tryplikowana; a wybudowanie nowego Kommissyi Skarbowey zlecone, z ostrzeżeniem, aby Starostowie drzewa nie bronili na tę budowę: *S. Cor.*

1764, v. VII, f. 334, *tit.* Most na Wiśle pod Warszawą.

Na reparacyą mostu w Białosliwiu, wrąb wolny w lasach dzierżawy Zelgniewskiej pozwolony. *Vide tit.* Lasy.

Na moście pod Toruniem wszelkiej kondycji ludzie od osoby po gr. 1, od konia po gr. 2, od bydłęcia gr. 2, od barana, owcy, wieprza szeląg 1 płacić obligowani: *Konst.* 1768, v. VII, f. 759, *tit.* Miasto Toruń.

Na mostach pod Kołem każdy płacić obligowany od konia po gr. 2; od pary koni lub wołow w ciężarze, lub lozem idących po gr. 3; od skopu, wieprza, po gr. 1, a to pod winą 500 grzywien. *Ibidem, f.* 809, *tit.* Przeprawa.

Pozwolenie Xciu Adamowi Ponińskiemu Marszałkowi Konf. Kor. i Sejmowemu, wystawienia mostu na Wiśle pod Warszawą, z kondycyą: że do lat 10 od wystawionego mostu, na siebie mostowe wybierać, a po lat 10 aż do śmierci tenże po 50,000 zł. do skarbu co rok płacić będzie. Po śmierci zaś Xcia Imci, cała intrata do skarbu wroci się: *Konstyt.* 1775, v. VIII, f. 205, *tit.* Most.

Lat te 10 mają się rachować we trzy lata od oblaty konst. *tit.* Most; jeżeli most na palach: a w lat 2 jeżeli na statkach budowany będzie. *Ibidem, f.* 206, *tit.* Objaśnienie.

Dla bezpieczeństwa podróżnych, straż do mostu pomienionego z pontynierow dawana będzie. *Ibidem.*

Instruktarz mostowego.

Od człowieka pieszego gr. m. 2; od bydłęcia gr. 4; od skopow, wieprza gr. 2; od statku szlacheckiego zł. 5; od statku kupieckiego zł. 10; od bryki ładowney zł. 1; od karety ładowney gr. m. 20; od karety nie ładowney gr. 10; od wozka ładownego gr. 10; od nieladownego gr. 5; od konia gr. 4. *Ibidem.*

Summa z mostowego Wielmożney Krakowskiej warowana. *Ibidem.*

W czasie zebranego lub zepsutego mostu, przewoz należy do Xcia Ponińskiego i podług instruktarza konst. S. Cor. płacony będzie. *Ibidem.*

Most latem od godziny 4 z rana do godziny 11 w wieczor, zimą od godziny 7 z rana, do godziny 7 w wieczor otwarty będzie. A gdy kto później przeprawiać się zechce, tedy nad instruktarz: pieszy szeląg 1; od bydłęcia gr. m. 1; od bryki gr. 5; od karety pakowney gr. 5; od niepakowney gr. 3; od wozu pakownego gr. 2; od niepakownego gr. 1; od konia gr. 1; od skopa, barana etc. szeląg 1 zapłaci. *Ibidem.*

Kuryerowie i sztafety każdego czasu puszczone będą. *Ibidem.*

Nie płacący mostowego w Komm. Skarb. odpowie. *Ibidem.*

O gwałty, w Sądach Marszałk. sprawi się. *Ibidem.*

Ulica od mostu na Pradze wybrukowana być ma przez Kommissyą Skarb. *Ibidem.*

Teyże place, na skład narzędzia mostowego, przy moście skupić nakazano. *Ibidem.*

Osoby mendicantium, tudzież żołnierze Marszałk. jako ex munere officii przez most przechodzący, od mostowego wolni. *Ibidem.*

Wystawienie mostu na Bugu między Rybnem i Drogoszewem bez przeszkody defuitacyi Ur. Macieiowi Sobolewskiemu Pisarz. Ziem. Gr. Warszaw. i wybieranie mostowego podług tabelli Kom. Skarb. pozwala się: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 208, *tit.* Pozwolenie.

Approbacya przeprawy na Ziomku Ur. Krzysztofa Zakrzewskiego, i pozwolenie udeterminowania przez Kommissyą Skarb. grobelnego. *Ibidem, f.* 323, *tit.* Przeprawa.

Plura vide tit. Cło. Kommissya Skarb.

Myto, vide *tit.* Cło. Mosty.

Nadgrody, vide *tit.* Zasługi.

Neofici.

Neofici, szlacheckich przywileiow zażywaiący, do zabaw miejskich lub wiejskich udac się mają; a z dobr. jeżeli jakie posiadają, we dwa lata wyprzedać się sub confiscatione bonorum obligantur: o co forum w Trybunale: *Konf. Gener. Kor.* 1764, v. VII, f. 74, *tit.* Neofici.

Neofici w W. X. Lit. przed konst. 1764 S. Cor. nawroceni, nie mają podlegać rygorowi prawa wspomnionego, oddalającego ich od prerogatyw Stanu Szlacheckiego; ale tylko in post nawracać się mający, rygorowi temu podlegli: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 863, *tit.* Restytucya.

Nobilitacya neofitow niektórych, *vide tit.* Szlachectwo, czyli Nobilitacya.

Nobilitacye, vide *tit.* Szlachcic i szlachectwo.

Noty ministryalne, vide *tit.* Deklaracya.

Odiadz.

Senatorowie lub Starostowie Grodowi, nie mający od Rzeczypospolitey pozwolenia wyjazdu za granicę, mogą ie od Krola Imci otrzymać: *Konst.* 1768, v. VII, f. 812, *tit.* Dozwolenie.

Uwolnieni od brania tego pozwolenia: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 185, *tit.* Pozwolenie.

Pozwolenie wyjazdu za granicę różnym osobom: *Konf. Gener. Kor.* 1764, v. VII, f. 106, *tit.* Pozwolenie.

Pozwolenie podobneż na Seymie Cor. 1764: v. VII, f. 380, *tit.* Wyjazdu.

Takież pozwolenie, z ostrzeżeniem: iż wyjeżdża-

jący, hoc spatio, we wszystkich subselliach gaudent beneficio suspensionis: *Konst.* 1766, v. VII, f. 495, *tit.* Pozwolenie.

Pozwolenie wyjazdu za granicę W. Iozefowi Wwdzie Wołyńskiemu, i Iozefowi Stście Sandomir. Hrabiom Ossolińskim, Antoniemu Lubomirskiemu Lubelskiemu, Ignac. Cetnerowi Belzkiemu Woiewodom. Item Ur. Alexandrowi Borzęckiemu Stście Przemyskiemu, Ur. Adamowi Xciu Czartoryskiemu Gen. ziem Podolskich, Ur. Fryderykowi Moszyńskiemu Stście Nowokorczyńskiemu: *Konst.* 1768, v. VII, f. 812 i 813, *tit.* Pozwolenie.

Pozwolenie wyjazdu za granicę Xciu Karolowi Radziwiłłowi Marszałkowi Konf. Gen. Kor. i Sejmowemu, i W. Stanisławowi Brzostowskiemu Marszałkowi Konf. Gen. Lit. *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 865, *tit.* Pozwolenie.

Odmowienie Sądu, vide *tit.* Sądy w ogólności.

Offycjaliści Skarb. Rady, vide *tit.* Kommissya Skarbowa. Rada.

Okazywanie.

Prawa dawne o okazywaniach woiewodztw, podług czasu w mieyscach przez lauda wyznaczonych stwierdzone: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 76, *tit.* Okazywanie.

Popisy co dwa lata nazajutrz po S. Michale czynione być mają: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 184, *tit.* Popisy.

Popisowe registra ad acta podane być powinny. *Ibidem.*

Każdy szlachcic osiadły w swym woiewodztwie, do popisu należy. *Ibidem.*

Maiący w różnych woiewodztwach possessyę, dość aby się w jednym pisali. *Ibidem.*

Registra popisowe, szlachectwa nie probują. *Ibidem.*

Opactwa i Opaci.

I. K. Mość Stanisław August przyobiecuie traktować z Stolicą Apostolską, względem podania in commendam opactw wszystkich, których intraty na podział mensae commendatariae et claustralis wystarczą: *Konst.* 1768, v. VII, f. 743, *tit.* Opactwa.

Z tych iedne Xciu Prymasowi, na ow czas, uchylając prawo de incompatibilitate, drugie dla Akademii Krak. inne Biskupom i Prałatom szczupłe intraty mającym, obiecane. *Ibidem.*

Sukcessya po Opatach klasztornych w trzech częściach successorom należy. *Ibidem, f.* 819, *tit.* O nieoddalaniu.

Opactwo Paradyżkie do wolney elekcyi monachorum Cisterciensium powrócić ma. *Ibidem.*

Opiekun i opieka.

Tranzakcyje wszelkie między opiekunami a pu-

pillami, między starszemi a młodszemi bracią cum laesione juris naturae, chociażby in forma uczynione, abrogantur: *Konst.* 1768, v. VII, f. 708, *tit.* Złączenie, *puncto* Zapobiegając.

Opieka do lat 18 trwać ma. *Ibidem.*

Dzieciom po zmarłych rodzicach, wdowom po mężach bez opiekunów testamentowych zostającym, Ziemstwa i Grody opiekunów, attempta proximioritate krewnych pignus sufficiens mających, wyznaczać mają; a gdy tego nie czynią, do I. K. Mci praevia manifestatione udać się należy, który ich wyznaczy; takowi opiekunowie co rok wykonawszy przysięgę, kalkulacją w Grodzie lub Ziemstwie czynić obligowani: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 183, *tit.* Ubezpieczenie.

Tymże grosz 10ty z czystey intraty warowany. *Ibidem.*

Oppressio civis liberi, vide tit. Szlachcic. Sądy w ogólności.

Ordynacje.

Uchylenie dyspozycyi niegdyś I. W. Xcia Ianusza Ostrogskiego Kasztel. Krakow. względem sukcesyi Kawalerów Maltańskich w dobrach ordynackich in casu wygaśnięcia rodziny: *Konst.* 1766, v. VII, f. 487, *tit.* Rozwiązanie.

Tranzakcyje Sandomir. r. 1753 Xcia Ianusza Sanguszka niegdyś Marszałka Nadw. Lit. approbowane. *Ibidem.*

Kommissya do rozłożenia 300,000 zł. na utrzymanie 600 ludzi, od Xcia Ianusza Ostrogskiego Rzeplitey ofiarowanych, którym Kommandanta I. K. Moś szlachcica Pol. wyznaczyć ma. *Ibidem.*

Odnowienie tey Kommissyi: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 202, *tit.* Dobra.

Teyże zlecenie przyspieszenia dzieła swego. *Ibidem.* f. 204, *tit.* Zalecenie.

Utwierdzenie praw i pretensyi różnych WW. i UU. possessorom dobr ordynackich: *Konst.* 1766, v. VII, f. 487, *tit.* Rozwiązanie.

Ostrzeżenie dla success. Beaty i Anny Katarzyny Kościeleckich, iako ta konstytucya praedjudicare im w niczym nie ma, co do ich pretensyi. *Ibidem.*

Tranzakcyje Xcia Ianusza Sanguszka niegdyś Marszałka W. X. Lit. nie mają nadwierać praw possessorow dobr ordynacyi Ostrogskiej przed pomienioną tranzakcją posiadanych: *Konst.* 1768, v. VII, f. 748, *tit.* Obiaśnienie.

In reliquo konst. 1766 względem teyże ordynacyi approbatur, a w szczególności prawa Ur. Iana z Dukli Przyłuskiego, Ur. Michała Skrzetuskiego, Kieżny Maryi z Lubomirskich Radziwiłłowy Miecznikowy Lit. Ur. Szydłowskiego Stęty Uszyckiego, Ur. Kaspra Lubomirskiego Generała wojsk Rossyjskich i successorow UU. Teodora Lubomirskiego Cześnika Koron. stwierdzają się. *Ibidem.*

Znowu konst. r. 1766 i 1768 względem rozrządzenia Xcia Ianusza Sanguszka dobrami ordynackimi, approbowane: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 202, *tit.* Dobra.

Approbacya skryptu ad archivum metryki dnia 14 Grudnia 1774 r. podanego pro re ordynacyi Ostrogskiej. *Ibidem.* f. 204, *tit.* Approbacya.

Ordynacyi Myszkowskiej przywileie i ustawy approbantur: *Konst.* 1768, v. VII, f. 809, *tit.* Ordynacya.

Pozwolenie WW. i UU. Xtom Sułkowskim fundowania ordynacyi i oneyże approbata: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 18, *tit.* Dozwolenie.

Zniesienie ordynacyi z dobr Ostrowia w possessyi W. Ioachima Chreptowicza Podkanclerz. Lit. zostających; i wolne onych rozrządzenie temuż przyznane. Warowano oraz 16,000 zł. XX. Dominikanom Łukiewskim, 1,000 zł. XX. Bazylianom Nowogrodzkim, na tychże dobrach lokowane. *Ibidem.* f. 648, *tit.* Zniesienie.

Ordynacje Sądów Kommissyi Skarbowych, Wojskowych, Assessorskich, Trybunału, *vide tit.* Kommissye. Trybunał.

Pacta conventa.

Wyznaczenie Deputatów ad pacta conventa Nayiaśniejszego Stanisława Augusta: *Konf. Gener. Kor.* 1764, v. VII, f. 4, *tit.* Ułożenie pactorum conventorum.

Tymże Deputatom zalecono umieszczenie w projekcie pactorum conventorum punktu, aby Krol Imć w stroiu Polskim chodził. *Ibidem.*

Item. Zalecenie Deputatom ad pacta conventa, umieszczenia niektórych artykułów względem Sądów Assessorskich Koronnych i W. X. Lit. miast Krolewskich, spraw colonorum etc. *Ibidem.* f. 78, *tit.* Zlecenie.

Wyznaczenie Kommissarzow do ugodzenia Stanu Duchownego z Swieckim, Krolowi Imci przysłemu in pactis zalecić kazano: *Seym Conv.* 1764, v. VII, f. 87, *tit.* Compositio.

Pacta conventa zaraz po Elekcyi Nayiaśn. Stanisława Augusta umowione, zakończone, i poprzysiężone mieć chciano: *Akt Elekcyi* 1764, v. VII, f. 194, *tit.* Czas Seymikow.

Pacta conventa i przysięga I. K. Mci co Seym ma być czytana, z wolnością każdemu Senatorowi i Posłowi domowienia się: *Art. Pact. Conv.* 1764, v. VII, f. 201, § Przysięga.

I. K. Moś Stanisław August pacta conventa już przysiężone, w czasie Koronacyi na nowo zachować przyrzeka: *Seym Coron.* 1764, v. VII, f. 314, *tit.* Acta interregni.

Wypisy szczegulne in Pactis Conventis masz pod tytułami własciwemi.

Pakta z postronnemi, *vide tit.* Traktaty.

Pałace Rzeczypospolitey, *vide tit.* Zamki.

Patron.

Konstytucya Seymu Coronationis 1764, (v. VII, f. 327, *tit.* Palestra) oddalająca kondycją miejską a patrocinió w Kommissyi Skarbowey Koronney uchyla się; wyjąwszy Trybunały, Sądy Ziem. i Grodzkie i że też w Sądach Zadwornych, Kommissyach Skarbowych i Wojskowych, w Sądach Marszałkowskich, et in iudicio mixto tak w Koronie, iako i w W. X. Lit. stawać może, declaratur: *Konst.* 1768, v. VII, f. 758, *tit.* Wzgląd.

Palestry mecenasow w Trybunale Koronnym więcey nad 30 być nie ma. *Ibidem.* f. 700, *et sequ.* *tit.* Złączenie, *puncto* Że wielkie.

Ci odpowiadać mają za tumulty swoje i swych dependentow. *Ibidem.*

Officia executiva pod karą 2,000 grzywien, sprawować w czasie funkcyi nie mogą. *Ibidem.* Nie mogą także w czasie swey patronizacyi nabywać dobr sub lite będących. *Ibidem.*

Odchodzący od kratak i odstępujący patrocinantów z feryarza wymazany i ex caetu Palestry na zawsze odsądzony będzie; autor zaś wszczętego buntu 1,000 grzywien zapłaci, i 6 niedziel więzy siedzieć ma. *Ibidem.*

Palestrant dopiero w lat 4 po patronizacyi Deputatem obrany być może. *Ibidem.*—Uchylono to prawo r. 1775 i zaraz po wywieściu z Palestry capax omnium functionum deklarowany: v. VIII, f. 167, *tit.* Trybunał.

Patron stawający w sprawie namowionego lub przekupionego inkarcerata, końcem podciągnięcia pod registr incarceratorum causas juris, karze 2 niedziel więzy podlega: *Konst. Lit. Seym Coron.* 1764, v. VII, f. 398, *tit.* Regestra, nro 4.

Patronowie in omnibus Subselliis W. X. Lit. podług prawa r. 1726, nobiles possessionati być mają: *Konst. Lit.* 1764, v. VII, f. 406, *tit.* O Patronach.

Toż i o Patronach Sądów Zadwornych Lit. napisano: w *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 537, *tit.* Ordynacya.

Podobnie i względem Patronow Kom. Skarb. Lit. warowano. *Ibidem.* f. 509, *tit.* Ordynacya. — *Których praw masz wykład powyżey.* Dwoch tylko do iedney sprawy, ieden do produktu, drugi do repliki należeć ma. *Ibidem* w *Konst. Lit. Seymu Cor.*

Pro laesione vel vexatione partis od patronizacyi odpadaia. *Ibidem.*

Indukty czyli produkta na piśmie Sądowi podawać, praw nie nakręcać, korrupcyi nie roznosić obligantur. *Ibidem.*

Plura *vide tit.* Trybunały, i Ordynacje Kommissyi. Sądy.

Pensye, *vide tit.* Salaria. Zasługi.

Pieczętarze i pieczęć.

Pieczętarze przy pisaniu na urzędy przywileiow

w Kancellaryach swoich zabezpieczeni: *Pacta Conv.* v. VII, f. 202, § Wakanse.

Pieczęci pokojowej i sygnetu do spraw i expedycyi Rzeplitey zażywać nie wolno; uniwersały nią pieczętowane, nullitatis deklarowane: *Art. Pact. Conv.* v. VII, f. 204, § Pieczęci.

WW. Kanclerze oboyga Narodow baczyć mają, aby nie z Kancellaryi przeciwnego prawom nie wychodziło: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 597. *Vide etiam tit.* Prawa i przywileie.

Wszystkie biskupstwa procz Prymasa, i biskupstw Krakowkiego i Kuiawskiego pro compatilibus z pieczęciami deklarowano. *Ibidem.* f. 743, *tit.* Kanclerze.

Kancellaryi Koron. za expedycey przed seymowe po 100 czerw. zł. skarb Koron. płacić ma podług dawnych zwyczajow: *Konst.* 1768, v. VII, f. 743, *tit.* Expedycey.

Kanclerze mają mieć kommissyą z dwuch Senatorow, a 4 z stanu Rycerskiego złożoną: Sekretarze WW., Referendarze, i Pisarze WW. są Assessores nati, cum voto decisivo, ieżli w inszey iryzydykecyi nie zasiadają: Instygatorowie według prawa 1768, a Metrykanci, gdy są Szlachta, cum voto consultivo zasiadać mogą. Nadto wolno Kanclerzowi dać miejsce w Assessoryi cum voto consultivo obywatelom do tego zdatnym. Kanclerze sześć miesięcy, a Assessorowie 4 mieszkać w Warszawie powinni. Komplet osob 3 składa. Pensya Assessorow 6,000 zlot. ktore między zasiadających dzielone będą. (*Roku 1776 pensya ta w Tabelli expens opuszczona; vide v. VIII, f. 891, tit. Tabella*). Assessor Poslem być nie może, a Poslowie Assessorami być mogą. Funkcyja ich tylko lat 2 trwać ma. Kanclerze co miesiąc sygillat przywileiow do Rady odeszłą. Pieczęci zostaną iak dawniey przy Kanclerzach. Pieczętowania przywileiow a Consilio Permanenti zależących, trudnić nie mogą, iako i expedywania interessow zagranicznych w Radzie decydowanych; mogą atoli Radzie na piśmie swe podać remonstracye, i do aktow publicznych oddać, a gdy tych Rada nie przyimie, pieczęci odmowie nie mogą. Wykraczający Kanclerze, w Sądach Seymowych odpowiedzą. In reliquo przy dawnych prawach zostawieni: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 106, *tit.* Kanclerze.

Plura *vide tit.* Sądy Assessorskie. Rada.

Pieniądze, *vide tit.* Moneta i mennice.

Pisarze WW. i Sądowi.

Pisarzow WW. liczba powiększona. *Vide tit.* Urzędy.

Ciż są Assessores nati w Sądach Zadwornych i Referendarskich. *Vide tit.* Sądy Assessorskie i Referendarskie.

Ciż także są candidati nati do Konsyliarstwa i Sekretaryi Rady, iako i do Departamentu Interessow Cudzoziemsk. *O czym masz tit.* Rada.

Pisarze Woiewodzcy od zieżdzania na registra woiewodztw na Trybunały uwolnieni, a pioro przy Pisarzach Ziemstw Trybunałowi asystujących, zostawione: *K. 1768, v. VII, f. 688, tit. Złączenie, puncto A* gdy.

Znowu Pisarze Ziemscy Sieradzki i Lubelski od pisania dekretów uwolnieni, a na ich miejsce woiewodztwa Pisarzów obierać będą. In casu śmierci ich lub choroby, do Pisarzów Ziemskich, lub his impeditis, Grodzkich Woiewodzich pioro w Trybunale w czasie rejestru swego woiewodztwa należy: *Konst. 1775, v. VIII, f. 167, tit. Trybunał Koronny.*

Ciż przysięgli być mają. Dekreta in spatio 6 dni oblatować w Ziemstwie gdzie Trybunał, powinni. Te gratis Ziemstwa przyjmować będą; akta trybunalskie każdy Pisarz w Grodzie własnym oblatować tenetur. In causis zaś remissarum, contumacialium, processuum omnium palatinatum, tum suspensionum, et paritatis votorum przeszłych Trybunałów, Pisarzowi Ziemskiemu Sieradzkiemu w Piotrkowie, Lubelskiemu w Lublinie pioro przyznano. *Ibidem.* Pisarz Trybunalski, powtore dopiero w lat sześć obrany być może. *Ibidem.*

Pisarzom Woiewodzki, od dekretów pensją roku 1726 przepisana, brać pozwolono: *Konst. 1775, v. VIII, f. 172, tit. O Pisarzach.*

Ciż przysięgli być powinni. *Ibidem.*

Pisarzowi Ziemskiemu i Grodz. Ciecchanow. Ur. Kazimierzowi Brzozowskiemu dla lat podszłych, Surrogat naznaczony: *S. Cor. 1764, v. VII, f. 347, tit. Przydanie.*

Alternata pisania dekretów trybunalskich na regestrze wwdztwa Płockiego, między Pisarzami Płockim i Zawskrzyńskim Ziemskim ostrzega się. *Ibidem, f. 350, tit. Alternata.*

Alternata ta i następujące, upadła dla praw późniejszych o Pisarzach Trybunalskich.

Taż alternata między Pisarzami Ziemskimi: Kiiowskim, Żytomirskim, i Owruckim warowana. *Ibidem, f. 354, tit. Ustawa.*

Tęż alternatę Pisarze wwdztwa Sandomirskiego w pisaniu dekretów trybunalskich zachować mieli, to jest: na rok pierwszy Sandomirskiemu, na drugi Radomskiemu, na trzeci Steżyckiemu pioro należało. *Ibidem, f. 345, tit. Deklaracya.*

Pisarze Ziemscy i Komornicy Krakowscy circa praerogativam sądenia spraw exemptionum i extraditionis subditorum na otwarciu xiąg ziemskich potwierdzeni: *Konst. 1766, v. VII, f. 473, tit. Pisarz.*

Prawo to Xstwa Zatorskie i Oświęcimskie przyięły. *Ibidem.*

Pisarz Ziemski Zatorski alternatą z Ziemskim Krakowskim co czwarty rok dekreta trybunalskie pisać miał. *Ibidem.*

Taż alternata między Pisarzem Ziemskim Bełzkim i Buskim ostrzega się. *Ibidem.*

Pisarze: Ziemski Miński obligowany na kadencyą Nowogrodzką, a Ziemski Nowogrodzki na kadencyą Mińską registra aktoratów od Pisa-

rzow Trybunalskich złożone, odesłać pod pieczęcią: *Konst. Litew. 1766, v. VII, f. 534, tit. Obiaśnienie.*

Obowiązek ten ustał po zniesionej prawem r. 1775 w Mińsku i Nowogrodzku kadencyi trybunalskiej.

Pisarzowi Ziemskiemu Warszawskiemu pensya 2,000 zł. końcem wydawania gratis konstytucyi ekstraktów do 8,000 zł. corocznie podwyższona: *Konst. 1768, v. VII, f. 648, tit. Powiększenie.*

Roku 1776, taż pensya do 10,000 zł. podniesiona: *v. VIII, f. 891, tit. Tabella.*

Ur. Sobolewski Pisarz Ziemski Warszawski od przysięgi super veram infirmitatem uwolniony, gdy będzie subdelegował na swoje miejsce drugiego, w czasie Sądów Seymowych gdzie pioro trzymać obligowany. *Ibidem, f. 912, tit. Subdelegacya.*

Pisarz Ziemski in casu paritatis, ma votum decisivum: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 183, tit. Sądy.*

Na miejsce zmarłego Pisarza, Sędziowie innego odbiorą, aż do elekcyi nowego na Seymikach. *Ibidem.*

Pisarze Assessoryi Kor. rownie iak w Lit. Szlachta być powinni: *Konf. Gener. Kor. 1764, v. VII, f. 78, tit. Zlecenie.* — Tymże pensyi 6,000 zł. wyznaczono: *Konst. 1768, v. VII, f. 637, tit. Expensa;* — a roku 1776 stwierdzona: *v. VIII, f. 881, tit. Pisarz.* — Także i Pisarzowi Dekretowemu Assessorskiemu w Litwie 6,000 zł. uchwalono, o czym *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 545, tit. Wyznaczenie;* a *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 931, tit. Tabella.*

Pisarze Skarbowi W. X. Lit. na Kommissyi Skarbowey mają mieć miejsce: *Konst. Lit. S. Cor. 1764, v. VII, f. 392, tit. Zniesienie.*

UU. Pisarzom Skarbowym W. X. Lit. pensya 3,000 zł. z obowiązkiem bywania na Kommissyach naznaczona: *Konst. Lit. 1768, v. VII, f. 865, tit. Ubezpieczenie.*

Pisarze Trybunalscy regestrów spraw odmieniać i fałszować, sub abjudicatione ab officio et refusione damnorum, nie mają: *Konst. Lit. S. Cor. 1764, v. VII, f. 398, tit. Regestra.*

Pisarze Trybunalscy procz solucyi konst. 1726 opisaney, żadney sub relegatione ab officio, bonifikacyi pretendować nie mogą. *Ibidem.*

Plura vide tit. Sądy. Trybunały.

O Pisarzach Kommissyi Skarb. i Woysk. vide tit. Kommissye.

Plenipotent i plenipotencya, vide tit. Patron.

Plenipotencye ministeryalne, vide tit. Traktaty.

Poczty.

Intrata z poczt na dochod Krolewski obrocona; a regulament ich tak przybiecany, aby z nich

wygoda bez uciążliwości obywatelów wynika: *Pacta Conv. v. VII, f. 205, § Lubo.*

Kuryerowie i sztafety każdego czasu przez most pod Warszawą przepuszczeni być powinni: *Konst. 1775, v. VIII, f. 205, tit. Most.*

Poddani.

Całość dominii et proprietatis dziedziców nad poddanymi według praw statutowych zmniejszana i odejmowana nie będzie: *Trakt. 1768, v. VII, f. 600, § 19.*

Ius atoli vitae et necis poddanego, nawet kryminalisty, w ręku dziedzica być nie ma; ale do Sądu Ziem. Grodz. lub Miejskiego w miastach większych oddany być powinien. *Ibidem.*

Szlachcic chłopą złośliwie i nie przypadkowo, ale dobrowolnie i rozmyślnie o śmierć przyprawiający, nie głowszczyzną, ale utratą własnej głowy w Sądzie przyzwoitym karany będzie. *Ibidem, § 20.*

Rany chłopu przez szlachcica zadane, roztropności i sumiennej surowości Sędziów zestawiono. *Ibidem.*

Sprawy o zbiegłych poddanych summario processu w własnych Grodach praecisa appellatione finaliter sądzone być mają: *Konst. Lit. S. Cor. 1764, v. VII, f. 408, tit. O zbiegłych poddanych.*

O zbiegłych poddanych z Mozyrskiego w Kiiowskie, forum w Grodach Kiiowskich, non obstante ulla praescriptione determinowano: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 118, tit. O zbiegłych poddanych.*

Podatki.

Za ustanowieniem cła generalnego, podymne i pogłowne skassować obiecano: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 34, tit. Cło generalne.*

Obietnica dana powtornie od Stanów, zniesienia przed pierwszym ordynaryjnym Seymem podymnego i pogłownego w Koronie i w W. X. Lit. dla podatków Seymem Conv. ustanowionych: *S. Cor. 1764, v. VII, f. 333, tit. Zniesienie.* — *Obietnica ta r. 1766 dopełniona.*

Postanowienie pogłownego Żydowsk. od głowy po zł. dwa, rachując i dzieci rok ieden mające: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 44, tit. Pogłowne.*

Ordynacya krotko zebrana rzeczonoego podatku.

1) Summa ogolna 220,000 zł. roku 1717 za pogłowne Żydowskie umowiona kassuie się, a wszystkim Żydom, Karaimom, po wszystkich dobrach, rachując głowę od roku urodzenia, po zł. 2 płacić nakazano. 2) Popis Żydom, Ststom i dziedzicom w przytomności iednego Katolika szlachcica, i trzech lub dwóch Żydom nakazany; a taryffy do Grodów pod przysięgą tak szlachcica iako i Żydom, super realitate spisanych głów, odesłać

zalecono. 3) Niedopełniający lub przeszkadzający exekucyi tego prawa, duchowny lub świecki activitatem utraca; insuper przez Sąd Kom. Skarb., świecki, sześć niedziel więzy siedzieć będzie, i 2,000 grzywien zapłaci. Karze pieniężney i duchowny podlega, a pro poenis personalibus ad forum proprium odesłany będzie. 4) Kommissarze do woiewodztw, ziem, i powiatów wyznaczeni, in rotham, quae ibidem, wykonaia przysięgę w Grodzie pryncypalnym wdztwa, zafundowawszy jurisdycyą, registra głów Żydowskich odbiorą, przysięgę Katolikom i Żydom, registra podaiącym nakazą, taryffę porządnie ułożą, i do akt podadzą. Regestra także rewizorskie odbiorą, podpiszą, i Kommissyi Skarbowey przez Pisarza pobliszezy komory przesła; a to in spatio niedziel ośmiu. Skarb zaś Kor. każdemu Kommissarzowi po 1,000 zł. za fatygę zapłaci. 5) Wymawiający się od funkcyi Kommissarz tak, iak Lustrator starostw postąpić sobie ma: o czym vide tit. Kwarta. Kary na niedopełniających funkcyi swey Kommissarzów, też same, co i na Lustratorów starostw niedbałych. 6) Zachodzące w Lustracyi Żydom trudności, Kommissyi Skarbowey ułatwiać nakazano. 7) Lustracya pomieniona do lat 5 trwać ma. 8) Żydz po wsiach mieszkający do kahałow, a te do skarbu Koron. ratami marcową i septembrową, za kwitami, bez opłacenia kwitowego, płacić mają pogłowne pod exekucyą woyskową. 9) Fałszywą rewizyą Kommissya Skarbowa rozpozna i krzywdzących skarb, lub kahały ukarze. 10) In casu wyiścia z miasta Żydom, bez przyczyny dworu, lub in casu morticinii, fundus od płacy podatku wolen deklarowany; ruchomości pozostałe in satisfactionem remanentow, skarbowi należą. 11) Ziazdy Żydowskie, po ustanowieniu tego podatku, a skassowaney za pogłowne ogulney summie, zniesione i zabronione sub poena 6,000 grzywien. Starszyźnie atoli pozwala się Ziazd in anno 1765 na obmyślenie sposobow zaspokoienia zaciągnionych przez kahały długow: *Konst. sub anno et folio ut supra. Aukeyą tegoż podatku masz pod rokiem 1775.*

Wyznaczenie Lustratorów possessyonatów do starostw i pogłownego Żydowskiego w woiewodztwie Kiiow. i powiecie Owruckim na miejsce wyznaczonych Seymem Conv. possessyi nie mających: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 340, tit. Lustratorowie.*

Pozwolenie dane ziemi Halickiey na wybieranie podwoynego podymnego dla opłacenia Smolakow pilnujących od opryszkow Podgorza, ktorzy ad privatos usus zażyci być nie mają i Kommissyi Woyskowej podlegli deklarowani. *Ibidem, f. 356, tit. Postanowienie.*

Ustanowienie czopowego i szelężnego z przepisem dla possessorow dobr wszelkich, zaprzy-

sieżenia tego podatku, a dla Grodów perceptowania i exekwowania onegoż: *Konst.* 1766, v. VII, f. 437, tit. Czopowe i szelężne. *Ordynacya tego podatku następująca:* 1) Wszyscy obywatele, tak dobr Krolewskich i stołowych, iako i krolewskich, tudzież szlacheckich świeckich i duchownych possessorowie, z czystey intraty z propinacyi pochodzący, dziesiąty grosz zapłacą, zaprzysięgłszy w Grodzie własnym, in rotham, quae ibidem, realitatem teyże intraty. 2) Po wykonaney przysiędze, pulroczna importancya ma być złożona w Kancellaryi, za kwitami teyże. Raty zaś do płacenia tego podatku pierwsza a 1 Martii ad 5 Aprilis, druga a 1 Septembris ad 5 Octobris przepisane. Punktualnie nie płacący raty, alterum tantum in rem fisci, etiam adhibito przez skarb brachio militari, zapłacą. 3) Grosz 10ty nawet z suchych rat czyli opłacek chłopskich pro jure braxandi, warowany. 4) Kancellarye Grodz. taryffy proweniencyi czopowego z liczbą miast, wsiow, karczm, Kommissyi Skarbowey przesła. 5) Dobra w dwóch wojewodztwach leżące, do tych Grodów należą, gdzie fundus principalis. 6) Podniesienie ceny trunkow każdemu warowane, a Urzędem Wdzkim, moc wdawania się w taxę trunkow zakazana. 7) Ustawie tey sprzeciwiający się, w Grodzie z osobnego rejestru odpowie, i na zapłacenie całego z propinacyi procentu, delatori et Iudicio per medium skazany będzie: a Grody od tey kary uwalniać mocy nie mają. 8) Grody, summy z czopowego i szelężnego ratami wniesione, Officyalistom skarbowym za kwitami oddadzą. 9) Poglowne i podymne dopiero po racie septembrowey ustanie. 10) Regentom Kancellaryi po szel. 1 od zł. 1 przepisano. 11) Miasta główne rozrządzeniu Kommissyi Skarb. zostawione. Zaś ziemskie i duchowne, circa jus braxandi et propinandi uprzywilejowane, przez Burmistrza i 2 Raycow zaprzysięgać czopowe w Grodach, i płacić obligantur. 12) Processa o zabraną lub niedopuszczoną propinacyą, uszkadzać skarbu w percepcie nie mają; a opłacone czopowe przez jedną z stron in lite będących, żadnego praejudicium ad decisionem causae nie uczyni. 13) Zasłużonym po wdztwach, pensye z czopowego assekurowane, w skarbie zabezpieczają się. 14) Intrata z czopowego wojewodztw Wielkopolskich, do skarbu Rzeplitey zregulowana, a summy na Sierakowie lokowane, I. K. Mci dyspozycyi ku nadgrodeniu zasłużonych, zleczone. 15) Wdztwom ziem Pruskich Generał postkommicyonalny, in ordine ułożenia podatku przyrzeczony. *Ibidem, anno et fol. ut supra.*

Gdy miasto Żydowskie całe lub połowa ogniem splanie, Kommissya Skarb. na innych Żydow owego wdztwa poglowne na trzy lata rozłoży, a gdy domow kilka zgorzeie, pan

miasta na Żydow ocalałych ten podatek narzuci: *Konst.* 1766, v. VII, f. 443, tit. Ucalenie.

Podatek czopowego i szelężnego na Sejmie 1766 ustanowiony, że expensom skarbu niedostarczającym okazał się, nowy sposób i lustracya ku wybieraniu onego przepisana: *Konst.* 1768, v. VII, f. 627, tit. Czopowe.

Ordynacyą onego masz w następującej osnowie:

1) Czopowe i szelężne general. w Koronie na zniesienie podymnego i poglownego 1766 roku ustanowione, z dobr stołowych, Krolewskich wszelkich, ziemskich i duchownych, gdy expensom skarbowym dostarczać nie obiecywało, następującym sposobem uregulowano. 2) Czopowe płacone będzie od tego, kto gorzałki pali, miody, wiśniaki, malinniki i piwa robi. Szelężne ten opłaci, kto te trunki na wyszynk kupuje. W miastach wielkich nawet od przywożnych piw, szynkarze szelężne płacić obligowani. 3) Nieczyia konsumpcya w miastach i miasteczkach potrącana nie będzie. We wsiach zaś piwa i miodu konsumpcya od czopowego i szelężnego excypowana, i tylko wyrobek na sprzedaż, pod podatek podpada. 4) Wolności od podatkow miasteczkom nowo założonym, od roku 1760 nadane, do roku 1780 zapewnione, i tylko za wsie poczytane. 5) Wysłanie Lustratorow do uformowania taryff czopowego i szelężnego Kommissyi Skarbowey zleczone: z mocą rozwiązywania zachodzących trudności. Dzień lustracyi termin 1 Aprilis 1768 do 1 Octobr. przepisany: a Kommissyi Skarb. moc dano, uniarkowania czyli rozklassyfikowania tego podatku, w proporeyą niedobioru skarbu podług uregulowanych expens. Stany zaś Rzeplitey warują sobie finalną o tym decyzyą. 6) Lustracya nowa czopowego i szelężnego w r. 1770 i 1772 ostrzeżona, a summa z taryff wynikająca expensy przenosić nie ma. 7) Starostowie i dzierżawcy od kwarty z propinacyi uwolnieni, a do czopowego i szelężnego podciągnięni. 8) Tam gdzie zachodzą o propinacyą lub browary kwestye, a w taryffie ieden possessor zapisany będzie, to prawu drugiego non praejudicat. 9) Przeciwni tey ustawie w Kommissyi Skarb. odpowiedzą: i in duplo ten podatek zapłacą; teyże karze podpadnie Lustrator parcyalny, nadto utraci pensyą, i 6 niedziel wieży siedzieć ma. 10) Zniżenie trunkow sąsiadom zakazane; taxa tych w miastach głównych, Podwojewództw i Urzędem Grodzkim nakazana, do ktorey i wsie regulować się mają. Uciążający w taxie, w Grodzie najbliższym obcym odpowiedzą; i przekonani o krzywdę 1,000 gr. zapł. z karą 4 niedziel wieży. (*Vide o tym prawo roku 1775, tit. Miasta.*) 11) Od trunkow wszelkich zagranicznych, nawet na własną potrzebę, nie tylko na handel prowadzonych, począwszy od Krola Imci, każdy podług następującej taryffy płacić będzie, to

jest: od 1 garca wina Węgierskiego po gr. srebr. 2, od 1 gar. wina Francuzkiego, Hiszpańskiego, Włoskiego, Ryńskiego, Cypryjskiego, i wodek zagranicznych gr. srebr. 1. Od 1 gar. wina Burgundzkiego i Szampańskiego po gr. srebr. 2. Od 1 gar. piwa Angielsk., wina Wołow. Pobereskiego, miodu Węgiersk. po 5 gr. miedz. złotem lub monetą: a to procz cła i składnego. 12) Reguła mierzenia i redukowania wszelkiego naczynia, iako to, pip, kuff, baryl zagranicznych na garce Warszawskie przez miarę metalową. Tamże Kommissyi Skarb. zlecono rozesłanie drugiej miary po komorach, na doświadczenie metalowej. 13) Butelek 4 wina Szampańskiego i Burgundzk. na 1 garniec, a butelek 8 z likworami na 1 gar. rachuią się. 14) Czas wybierania czopowego i szelężnego od 1 Aprilis 1768 naznaczony; nadgroda zasłużonym po wdztwach na czopowym warowana, podług konst. 1766 w skarbie zapewnia się. Summy oraz przez wdztwa na czopowe zaciągnięne przed rokiem 1766 w skarbie zabezpieczone. 15) Rok 1767 a 1 Martii pro norma w pisaniu taryff wyznaczony dla Lustratorow. Prowincyi Pruskiej do ułożenia podobnego podatku kongres przyobiecany. Za weyściem pierwszey raty czopowego, poglowne ustawać ma. *Ibidem, anno et folio ut supra.*

Podatki publiczne i cła w monecie nowej z równą łatwością iak w złocie płacone i przyjmowane być mogą: a tak do skarbu dochody publiczne odbierający, iako i perceptujący z nich, dziesiątą część w monecie miedzianej akceptować powinien: *Konst.* 1768, v. VII, f. 634, tit. Ubezpieczenie.

Intraty skarbu Rzeplitey do 30,000,000 zł. powiększyć pozwolono, a gdy podatki ustanowione r. 1775 tey summy nie wniosą, na przyszłych Sejmach materye o podatkach pluralitate decydować kazano bez nadwężenia prawa 1768: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 132, tit. Dochody.

Podymne. Ustanowienie podymnego gener. w Koronie i onego klassyfikacya co do miast i wsiow podług następującej tabelli.

1 Klasa. Miasto Warszawa.

Od komina w zamkach, pałacach, klasztorach	zł. 16
Excypuią się tylko klasztory same Kapucynow, Bernardynow, Reformatorow, Bonifratrow.	
Od komina po kamienicach w mieście i bliższych przedmieściach	- 15
Tamże w domach Pruskich i drewnianych	- 14
Na przedmieściach dalszych w kamienicach	- 10
Tamże w domie Pruskim i drewnianym	- 8
W domach nad Wisłą leżących	- 6

2 Klasa. Miasta większe: Poznań, Krakow, Wschowa.

Od komina w kamienicy w mieście i bliższych przedmieściach	zł. 12
Tamże w domie Pruskim i drewnianym	- 8
W kamienicy na dalszych przedmieściach	- 8
Tamże w domach Pruskich i drewnianych	- 6

3 Klasa. Miasta mniejsze 300 domow maięce.

Od komina w kamienicy w mieście i bliższych przedmieściach	- 8
Tamże w domach drewnianych	- 6
W kamienicach na przedmieściach dalszych	- 6
W domach Pruskich i drewnianych	- 4

4 Klasa. Miasteczka mniej niż 300 domow maięce.

Od każdego komina	- 4
Wsie w wojewodztwach: Krakowskim, Sandomirskim, Poznańskim, Kaliskim, Sieradzkim; w powiatach: Włodzimirskim i Krzemienieckim po Krzemieniec od Buga; w wojewodztwach Podolskim, Lubelskim, Płockim, w ziemi Drohickej i Bielskiej, w wojewodztwie Gnieźnieńskim od komina po zł. 7; reszta wojewodztw, ziem i powiatow po zł. 5 płacić ma: rachując w to każdy komin w zamkach, pałacach i dworach, a excypuiąc browary, kuznice, hozdownie i cegielnie: <i>Konst.</i> 1775, v. VIII, f. 133, tit. Podymne.	

Tamże masz sposob lustrowania dymow, i intrat skarbowych rozrządzenie, w następujących punktach

1) W Warszawie taryffy dymow Officyalistom skarbowym ułożyć nakazano. 2) W innych miastach większych na Magistraty; w miasteczkach na possessora lub ekonomo z dwoma mieszczanami; we wsiach na possessora lub ekonomo z dwoma kmieściami; a gdzie sama szlachta osiadła, na dwóch szlachty ten obowiązek włożony. 3) W czasie od Kommissyi przepisany, Magistraty przez dwóch delegowanych, a dziedzice w osobie swey lub swych possessorow albo ekonomow z dwoma szlachtą lub gospodarzami rejestra dymow w Grodzie własnym in presentia Delegata skarbowego zaprzysięgną, a to pod karą 12 niedziel wieży, i 3,000 grzywien. 4) Z rejestrow tych Officyalista z Kancellaryą taryffę ułoży, podług ktorey podatek dwiema ratami, Marcową i Septembrową, płacony będzie (bez opłaty kwitowego) w poblizszej komorze. Też taryffy i rejestra Officyalista Kommissyi Skarbowey przesła. Poglowne od wniesienia pierwszey raty podymnego skassowane. 5) Kommissyi Skarbowey zlecono ułatwić zachodzące trudności; taryffy weryfikować do roku iednego pozwolono, pod którą weryfikacyą nie

podpadają kominy po zaprzysiężonej taryfje przybyłe. 6) Dowiedziona przez Kommissyą nierzetelność w zaprzysiężeniu dymow, pułrokiem wieży i 6,000 grzywien ukarana będzie. 7) Miasta wygorzałe lub przez mor w większy połowie spustoszone, praevia verificatione Kommissy Skarbowey, na lat 3 od podymnego wolne. 8) Połowa intrat skarbowych w roku 1775 dla woyska, druga dla stanu cywilnego zapewniona, a w dalszym czasie cała proweniencya z podymnego i czopowego, tudzież innych podatkow kraioowych dla woyska zabezpiecza się. *O czym masz nowy przepis pod rokiem 1776, tit. Kommissya Skarbowa Koronna.*

Złączone nad dachem kominy, za ieden dym rachują się. *Ibidem.*

Każdy dziedzie summę z dymow w possessyi swej wypadającą podług posiadanej roli, rozłoży. *Ibidem.*

Puł-podymne. Hiberna. Zniesienie hiberny w dobrach Krolewskich i stołowych, a na iey miejsce puł-podymnego uchwalone tak, że gdzie od komina dziedzielnego zł. 7 płaci się, w dobrach stołowych i Krolewskich odtąd zł. 10½, a gdzie komin po zł. 5 otaxowany, tam w krolewskich znacach po zł. 7½ opłacony będzie; excypnią się od tego podatku dwory i dobra poezuickie: *Konst. 1775, v. VIII, f. 137, tit. Zniesienie hiberny.*

Podatki z starostw, *vide tit. Starostwa.*

Czopowe. Ustanowienie czopowego i szelężnego po miastach i miasteczkach wszelkiej natury, procvsiow, a to od wina podług umow traktatowych. Od garca iednego piwa dubeltowego gr. m. 2. Od garca iednego piwa ordynaryjnego grosz 1. Od garca iednego wodka prostey gr. 12. Od alembikowey i gdańskiej gr. 24. Od miodow syconych grosz dziesiąty. Wolność atoli stanowienia ceny trunkow każdemu zachowana. Miasta ziemskie, dziedzielne i duchowne, zupełney woli dziedzielow co do tego podatku zostawione. W miastach stołecznych, iako to: w Krakowie, Żytomierzu, Lucku, Krzemieńcu, Lublinie, Kamieńcu-Podolskim, Łukowie, Braclawiu, Winnicy, Poznaniu, Kaliszu, Wieluniu, Brześciu-Kuiawskim, Inowroclawiu, Dobrzyniu, Czersku, Warszawie, Zakroczymiu, Ciechanowie, Łomży, Rawie, Gnieźnie, jus braxandi et propinandi ostrzega się. Kommissyi atoli Skarbowey wolno arędowne dawać kontrakty, do których szlachta przypuszczona być ma: *Konst. 1775, v. VIII, f. 144, tit. Uchwalenie.*

Papier stęplowany. Ustanowienie podatku od papieru stęplowanego, to iest: arkusz ieden papieru na wszystkie tranzakcyje prawne gr. 15, na memoriał gr. srebrny 1, na rezolucyą sądową zł. 1, na dekret finalny zł. 2, na plenipotencyą gr. 15, na kwit z rachunkow zł. 2; na ekstrakt, w którym summa iaka wyraża się: od 1,000 do 5,000, zł. 3; na przywilej additionis anno-

rum 10,000 zł.; od przywileiow dostoięstw świeckich i duchownych, cywilnych i woyskowych z intratą od 100 zł. gr. 15, na przywilej biskupstw, woiewodztw, i ministeryow, czerw. zł. 60, na przywilej Kasztelanii czerw. zł. 40, na przywilej urzędow Kor. czerw. zł. 25, na przywilej urzędow po woiewodztwach czerw. zł. 1, na przywilej urzędow Nadwornych Krolewskich czerw. zł. 12, na przywilej funkcyi duchownych i świeckich, cywilnych i woyskowych od 100 zł. intraty po gr. 15, na przywilej urzędow woyskowych tytularnych czerw. zł. 12, na przywilej na dobra Rzeplitey, od 100 zł. gr. 15, na przywilej indygenatu czerw. zł. 200, na przywilej szlachectwa czerw. zł. 50, na paszport zł. 10, na abszcyt po gr. srebr. 1, na patent wyzwolenia zł. 1. Od cechy talii kart Francuzkich zł. 1, od cechy talii kart Polskich gr. 15, od cechy na kalendarz gr. sr. 1, od tychże na książki Żydowskie gr. sr. 1: *Konst. 1775, v. VIII, f. 145, tit. Papier stęplowany.*

Falszujący ten papier stęplowany, karze śmierci podlega. *Ibidem.* — A nienależycie przedaiący tenże papier, za każdy arkusz 1,000 zł. zapłaci; uboższy karze cielesney podpada. *Ibidem.* Kommissya Skarb. donieś ma Stanom, gdyby kompania iaka papier stęplowany arędowno chciała. *Ibidem.*

Dokument żaden nie ma wagi na niestęplowanym papierze produkowany. *Ibidem.* — O fałszowaniu tego papieru forum Kommiss. Skarb. *Ibidem.*

Podatek od papieru stęplowanego roku 1775 uchwalony, w następujących artykułach pomnożony: Imo, arkusz papieru na wszystkie actus iurydyczne, procv kopii, grosz sr. 1; 2do, od wexlu, kart ręcznych, zapisow i kwitow de praetio dobr od 100 do 500 zł. gr. sr. 2, od 500 do 1,000 zł. 1, od 1,000 do 5,000 zł. 3, od 5,000 do 10,000 zł. 6 i tak daley po zł. 3 od każdych 5,000 postępując aż do 50,000, od których zł. 30, od 50,000 aż do 100,000 po zł. 6 za każde 5,000. Od papierow zaś processowych, ekstraktow wszelkich, by największe summy zawierających, a do pierwszego artykułu, czyli nro regulujących się, arkusz tylko pierwszy gr. sr. 1; 3tio, od przywileju konfraternii crerw. zł. 1: *Konst. 1776, v. VIII, f. 889, tit. Dochody.*

Ustanowienie podatku z tabaki zagranicznej i kraiowey: od funta 1 zagranicznej zł. 1, od kraiowey grosz dziesiąty: *Konst. 1775, v. VIII, f. 147, tit. Podatek.*

Znowu rozrządzenie dochodow z tabaki Kommissy Skarbowey zlecono pod warunkami: Imo, aby ten dochod był powiększony; 2do, aby fabryki tabaczne założone były; 3tio, aby tabak kraioowych przedaź in crudo każdemu i wszędzie wolna była; 4to, aby taxę sprawiedliwą tabak nłożono; 5to, aby każdemu zagraniczne tabaki dla siebie prowadzić wolno

Karty.

Tabaka.

było; 6to, ażeby żadney rewizyi po domach pod karą 100 czerw. zł. nie bywało: *Konst. 1776, v. VIII, f. 889, tit. Dochody.*

Pogłowne Żydowskie. Pogłowne Żydowskie r. 1764 po zł. 2 od głowy, przepisane, do zł. 3 podniesione: *Konst. 1775, tit. Podatek.* — Tamże co trzy lata lustracya Żydow i karczem Kommissy Skarbowey zlecona: *v. VIII, f. 147.*

Loterya. Loterya Genueńska w Warszawie po upłynieniu kontraktu znosi się, a na iey miejsce kompanie z ludzi kraioowych za kontraktem na 6 lat per plus offerentiam Kommissy Skarb. stanowić pozwolone, z zapewnieniem intraty z niey do skarbu Rzeplitey. *Ibidem, f. 152, tit. Loterya.*

Teatrum. Kompania teatralna exclusive w pałacu i na gruncie Xiążąt Sulkowskich w Warszawie teatrum, reduty, i inne zabawy publiczne utrzymywać mająca, 4,000 zł. co rok do skarbu płacić ma. *Ibidem, f. 153, tit. Teatrum.* O subsidium charitativum, *vide tit. Duchowni.* Zapytania Kommissy Skarbowey Kor. względem niektórych dochodow Rzeplitey r. 1775 uchwalonych, objaśnione. 1) Kominy w pustkach, te tylko od podatku wolne, których reparacya równałaby się wartości domu. 2) Zamiast hyberty, która się znosi, miasta i miasteczka Krolewskie i stołowe, puł podymnego podług swej klasyfikacyi płacić odtąd będą. 3) Starostwa i krolewskich podług lustracyi 1765 a nie inney pultory kwarty płacić powinny. 4) Retentow skarbowych windykanie, teyże Kommissy Skarbowey Kor. zlecone. 5) Łany wybranieckie, procv do folwarokw przyłączonych, Kommissya wymierzyć ma, i prawa amphiteutyczne nadawać. 6) Retenta skarbowe z racyi rzezi haydamackiey, powietrza, lub klęsk kraioowych zaległe, poznawać i odciągać moc mieć będzie. 7) Retenta podatkow, po każdej racie przez brachium militare exekwowane będą: *Konst. 1776, v. VIII, f. 897, tit. Objaśnienie.*

Aręda podatkow. Arędownie podatkow wszelkich procv tabaki i czopowego zabronione. *Ibidem, f. 899, tit. Sprawiedliwość.*

Prawa Litewskie.

Pogłowne. Pogłowne Żydowskie generalne na wzor Kor. od W. X. Lit. przyjęte: *Konf. Gener. Lit. v. VII, f. 167, tit. Pogłowne.* — *Obacz o tym niżej.*

Czopowe. Ustanowienie czopowego i szelężnego w W. X. Lit. to iest: grosz 10 z propinacyi wszelkich nemine excepto wyznaczony, gdzie i sposob wybierania tegoż podatku przepisany: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 385, tit. Czopowe.*

Podymne. Tamże podymne dawny podatek skassowany za wyplacaniem raty septembrowey w roku 1768. *Ibidem.*

Czopowe i szelężne na woysko i officyalistow woyskowych w W. X. Lit. z woiewodztw Wileńskiego, Nowogrodzkiego, Brzeskiego

Litewskiego, Wilkomirskiego, Grodzieńskiego powiatow, i Xstwa Żmudzkiego przez toż woysko wybierane, od Kommissy Skarb. Lit. perceptowane być ma; a ta, woysko i Officyalistow zaspokaić powinna. *Ibidem.*

Czopowe. Podatek czopowego w W. X. Lit. z 10 grosza czystey intraty podług prawa r. 1766 płacony, do grosza piątego, czyli części piątey, to iest: do 20 ze 100 podwyższony: *Konst. Lit. 1768, v. VII, f. 833, tit. Uregulowanie.*

Tamże masz przepisy czyli ordynacyą wybierania i zaprzysiężenia rzeczonego podatku podług regul następujących: 1) Podatek czopowego nie z 10 grosza, iak chce mieć ustawa prawa r. 1766, ale z 5go przepisano; tak że z sta zł. czystey intraty, 20 zł. dla skarbu uchwalono. 2) Czopowe wszyscy obywatele, poczawszy od dobr stołowych i Krolewskich, tak Szlachta, iako i Duchowni, miasta i miasteczka płacić mają; i zaprzysiędz powinni in rotham (*ibidem*), przed Urzędem Starościńskim prowent czystey propinacyi. 3) Kancelarye taryfjy przez parafie ułożą, i Kommissy Skarb. odeszłą, dla ułożenia taryfjy generalnego z czopowego procentu. 4) Podatek ten w Grodach dwiema ratami, a 1 Mart. ad 5tam Aprilis et a 1 Septembris ad 5tam Octobris płacić kazano. Remanenta przez Kommissyą Skarb. nawet z pomocą woyskową exekwowane będą; a in casu sprzeciwienstwa alterum tantum płacić się. 5) Gdzie w dwóch woiewodztwach dobra leżą, tam zaprzysiężenie czopowego nastąpić ma, gdzie fundus principalis. Także gdzie kwestye o dobra zachodzą, zaprzysiężenie czopowego non praecjudicat pretensyi possessorow. 6) Zastawnicy i arędarze, aby dziedzielow nie kłocili, mają wolność podniesienia ceny trunkow: dla tego nie tylko zniżyć iey nie pozwolono, ale nawet podwyższyc kazano, gdy tego sąsiad domagać się będzie, a to pod rygorem 40 kop. A umiarkowanie taxy trunkow Grodom zostawione. 7) Karczma po abiuracie wystawiona, w rok do taryfjy pod karą utraty trzechletniej intraty i wieży 2 niedz. wciagniona będzie. Intraty zaś takowe przybyszowe, Kancelarye, po każdej racie, Kommissy Skarb. przeszlą. 8) Za dezolacyą karczmy, ciągnącą za sobą upadek 4tey części intraty, Kommissya Skarb. defalkę po lustracyi na gruncie udecyduje. 9) Taiący iakimkolwiek sposobem intratę z karczmy, i oney nie zaprzysięgający, ad instantiam cuiusvis 2 niedz. wieży i 200 grzyw. przepada parti et Iudicio per medium; ani Sąd, sub triplici refusione szkody skarbu, uwalniać od kar stron nie będzie. 10) Podanym w dobrach stołowych i hybertynych, tudzież niektórych ziemskich jus braxandi skassowano, a ząd czopowe powiększyć zalecono, sub poenis ut supra. 11) Uregulowanie czopowego, szelężnego i szosowego po

miastach głównych Komnis. Skarb. zlecone. Excypuią się miasta stołowe, także miasta grodowe, w których intrata z czopowego do Ststy należy, wyięte od lustracy Kommissy Skarb. *Ibidem*, anno et folio ut supra.

Ta ordynacya iako naypoźniejsza kładzie się „Roku 1766 uchwalona, co do istoty odmienna, gdyż grosz 10ty z propinacyi na skarb przepisuje, ta, grosz 5ty. Co się tycze przepisow w zaprzysiężeniu intrat od possessorow dobr, ułożenia taryff od Grodow, też same masz reguły, które i w niniejszey znajdują się ordynacyi.“

Ordynacya podymnego w Litwie w r. 1768: v. VII, f. 838, tit. Uregulowanie.

Podymne.

Podatek podymnego in casu niedostarczenia intrat na potrzeby skarbu z uchwalonych podatkow, następującym sposobem uregulowany. 1) Wszystkie dymy, w dobrach szlacheckich, stołowych, i lennych, przez possessorow lub właścicielow zaprzysiężone być mają: idque a 1 Septembris ad 5tam Octobris 1768 in rotham (*ibidem*). 2) Od taryff podymnego, excypowane w miastach domy Żydowskie, iako pogłowne opłacające, komornicze i do szeregu ulic nie należące. We wsiach zaś chałupy pokątne ogrodników, kątników, i budników. 3) Każdy dwor, klasztor, i dom gospodarski za jeden dym rachuje się. 4) Abiuraty na terminie w Grodzie nie czyniący, dwoma niedziel. wieży, i sowitym podymnym przez lat 3 ukarany zostanie. Taiący dym, 2 niedz. wieży i 200 zł. przepada delatori et fisco per medium. Delator uciążliwy, poe-nae talionis subiacet. 5) Obywatele podymne i czopowe razem zaprzysiężz mający, iedną rotą na to przez Grody ułożyć mianą, oby-dwa podatki zaprzysięgną. 6) Dobra hybernowe Krolewskie od podymnego, a stołowe od hyberny excypuią się. 7) Miasta stołeczne do tegoż podatku co i stołowe pociągnione. 8) Z przysłanych sobie przez Grody czopowego i szelężnego taryff, Kommissya Skarb. Lit. wraz z Posłami na Sejm r. 1768 obranemi, quantum pro re skarbu ułoży; a gdy nie będzie dostarczające expensie ułożoney, na dymy proporcjonalnie brakującą summę rozłożyć, i o tym uniwersalami donieść moc mieć będzie. 9) Grody podług taryff ułożyć mianych, pieniądze perceptować i Kommissyji odsyłać mają: niedobiory na delatę podadzą; a za fatygę Kancellaryi szeląg 1 od zł. 1 naznaczony. 10) Xięstwu Żmudzkiemu podatki rzeczne podług repartyeyi Seymu Coronationis do Grodow importować kazano. *Ibidem*, anno et folio ut supra.

Gatunki podatkow w Litwie r. 1775.

1) Cło generalne podług opisu r. 1764 (z uchyleniem nawet excepcyi necessarium i wła-

snych produktow) przywroczone: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 631, tit. Ustawa.*

2) Pogłowne Żydowskie 15 groszami miedzianymi (to iest: po zł. 2 i gr. 15 od głowy) podwyższone. *Ibidem*.

3) Kwarta sowita z starostw i dzierżaw. *Ibidem*.

4) Czopowe i szelężne w dziesiątym groszu od czystego zysku z propinacyi arędowney lub dworskiej po wszystkich ogulnie miastach i wsiach Krolewskich, stołowych, szlacheckich, i duchownych. *Ibidem*.

5) Podymne generalne: a to w następujący sposob: 1, Dwory wszelkie i domy szlacheckie ze wszystkim zabudowaniem liczą się za dym 1. 2, Każda chata wiejska, gdy procz ogrodu, gruntu używa, za dym ieden. 3, Klasyfikacya wojewodztw, miast i powiatow, którą *vide in fonte*. 4, Miasta dzielą się na Magdeburskie i nie-Magdeburskie. Nie-Magdeburskie podymne dworskie płacić mają; Magdeburskie na 3 klasy podzielone. 5, Pierwsza klasa: Wilno, Grodno, Brześć, Kowno, Mińsk, Słuck. Druga klasa: Pińsk, Nowogrodek, Słonim, Lida, Rosienie, Kiejdany, Druia, Czereia. Trzecia klasa: reszta miast Magdeburskich. 6, Klasztory utriusque ritus, plebanie ritus Latini, plebanie Dyssydentskie, pałace w wszystkich 3 klassach po zł. 50. Plebanie ritus Graeci, podatek wiejski swej klasy płacić będą. 7, Od kamienic i domow wieznych: w miastach pierwszej klasy zł. 30, drugiej klasy 20, trzeciej klasy 10. Od dworow i budynkow pokątniejszych: w miastach pierwszej klasy zł. 12, drugiej klasy 10, trzeciej klasy 7. Od domow rolniczych: w miastach pierwszej klasy zł. 6, drugiej klasy 5, trzeciej klasy 4. Od chałup prywatnych: w miastach pierwszej klasy zł. 4, drugiej klasy 3, trzeciej klasy 2. 8, Lazarety i szpitale od podymnego wolne. 9, Item plebanie i domy, w których szkoły parafialne aktualnie znajdowały się w roku 1775: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 631, tit. Ustawa.*

Wyznaczenie Lustratorow do podymnego i czopowego, i reguły dla tychże w lustrowaniu zachować miane. *Ibidem*.

Lustratorom za pracę gr. m. 1 od zł. 1, a Kancellaryom od kwitow szeląg 1 od zł. 1 przepisano. *Ibidem*.

Podatki w Wołkowyskim powiecie nie do Grodu iak wszędzie, ale do Ziemstwa oddawane będą. *Ibidem*.

Gatunki podatkow W. X. Lit. w r. 1776 ustanowionych:

1) Podatek od kapitalow, pod następującymi warunkami: 1, Od wszystkich kapitalow za obligami, wexlami, i wszelkimi inskrypcyami, tak Stan Duchowny iako i Swiecki, ieden procent zapłaci. 2, Wszyscy kredyto-

Podatek procentowy

rowie inskrypcye swe w Grodach własnych pod konfiskatą czwartey części, a dla delatora dziesiątey ex re adjudicata, przed ratą Marcową r. 1776 oświadczyć powinni; a Regenci Kancellaryi specyfikacyą tych kapitalow Kommissy Skarb. odeszłą, i co rok do takowego rapportu obligantur. 3, Podatek procentowy dwiema ratami Marcową i Szeptembrową wnoszony będzie; a nie zapłacony, w retentach przez Kancellarye, Kommissy do exekucyi podany być ma. 4, Kredytorom od debitorow forum ubiquinarium procz zastawnikow, ostrzega się. 5, Summa na kilkanaście niedziel pożyczona, lub 1000 zł. nie przechodząca, od tego podatku wolna. 6, Podatek procentowy od kredytorow nie od debitorow płacony będzie; nawet gdyby prowizya mniejsza niż 7 od 100 umowiona była. 7, Summy na zastawę lub arędę dane, tenże podatek płacić powinny. 8, Summy na kontraktach z rąk do rąk przechodzące, ieden podatek opłacą. 9, Summa na kupno dobr dziedzicznych obrocona od podatku wolna. 10, Debitor dający dobra w summach kredytorowi, umarza summę procentowaną, iako i kapitaly przez taxę dobr upadające, proporcjonalnie od podatku wolne być mają. 11, Summy na bankach zagranicznych lokowane, procent do skarbu płacić będą; przeciwnie summy z zagranicy do kraiu, lub z Korony do Litwy wprowadzone, wolne od tego podatku. 12, Summy za kordonem Rossyiskim zapisane, testamentowe, po-Iezuickie, kahalne do podatku tego nie należą. 13, Wymagający od kapitalu, więcej niż 7 od sta procentu, straci 10tą część kapitalu, a inskrypcya nullitati podpada: *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 925, tit. Ustawa.*

Znowu procentowy ten podatek od summ w W. X. Lit. uchylony: *Konst. 1780, v. VIII, f. 974, tit. Dochod.*

Tabaka. A na miejsce dochodu rzeczonoego, prowent tabaczny, przykładem prowincyi Kor. przyjęty. *Ibidem*.

Tamże ostrzeżono, aby prowincya Litew. iedną lub dwie miała tabaki fabryke. *Ibidem*.

Kommisarzom na ow czas Skarb. Litew. zaraz po Seymie zlecono ułożyć z Kommissyą Skarb. Koron. iedną cenę i wagę tabaki na Litwę iako iuz przyjęta była w Koronie. *Ibidem*.

Tamże kontrakty wszelkie Kommissyji co do tabaki zawierać pozwolono. *Ibidem*.

Miasta. 2) Podatek z intrat miasteczek niegdys Magdeburskich; gdzie Kommissyji Skarb. Lit. dochody z gruntow, domow, propinacyi wyciągnąć zlecono; i quantum czystey intraty, zostawiwszy część na reparacyą miasteczka ueterminować do skarbu nakazano. 3) Podatek od kart do gry służących, to iest: od gry kart Francuskich zł. 2, od Polskich zlot. 1.

4) Podatek od młynow czyichkolwiek, to iest od koła na wielkiej wodzie zlot. 10, na średniej zł. 8, na małej zł. 6, na najmniejszej

Karty.

Młyny.

zł. 4. W Wilnie od koła po zł. 16. Od kamienia w młynach wietrznych po zł. 6. Pensya Lustratorom tychże młynow po zł. 1 od kamienia: *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 926, et sequent. tit. Ustawa.*

Arenda podatkow wszelkiego rodzaju w W. X. Lit. zabrania się. *Ibidem*.

Arenda podatku

Podkomorzy.

Podkomorzowie podług roty prawa roku 1588 przysięgli być mają: *Konst. 1768, v. VII, f. 705, tit. Złączenie, puncto Że.*

Podkomorzowie, Sędzia, Podśedek, i Pisarz w powiatach Żytomirskim, i Owruckim, dla przyspieszenia sprawiedliwości, warując prawa Podkomorzego i Ziemstwa Kiiow. kreowani: *S. Cor. 1764, v. VII, f. 354, tit. Ustawa.*

Kadencye Sądow tych powiatow, *vide tit. Sądy*. O elekcyi tych Urzędnikow per pluralitatem, i wykonaniu przysięgi przepisany. *Ibidem*.

Podkomorzemu Wschowskiemu podług konst. 1678, miejsce po Podkomorzym Kaliskim przyznane: *S. Cor. 1764, v. VII, f. 364, tit. Wyznaczenie.*

Ustanowienie Podkomorzego Latyczewakiego: *Konst. 1766, v. VII, f. 479, tit. Pozwolenie.*

Plura *vide tit. Trybunały, gdzie o processie granicznym, i tit. Granice.*

Podskarbi.

Podskarbi obojga Narodow wystawienie mostu na Wiśle, szopy i okopow zaleca się: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 7, tit. Most. Szopa, i Okop.*

Tymże utrzymywanie mostu na zawsze nakazane. Exakcyja mostowego przepisana, i forum Sądow Grodzkich Warszawskich in renitentes et depactantes ostrzeżone. *Ibidem*.

Podskarbi WW. Kor. zalecono zbior pilny procentow z dobr stołowych dla Krola przyszłego. *Ibidem, f. 101, tit. Warunek.*

Podskarbiowie WW. Kor. z Kommissyą Skarb. expensa na zamek Warszawski szafować mają. Place Rowennowski i Rafałowiczowski skupić powinni. *Ibidem, f. 102, tit. Zamek Warszawski.*

Podobneż zalecenie względem zamku Krakowskiego. *Ibidem, tit. Koronacya Krola.*

Podskarbiowie w czasie bezkrolewia, za assygnacyami Xcia Prymasa, expens na potrzeby publiczne dostarczać mają. *Ibidem, f. 105, tit. Expensa.*

Deputacya do rachunkow z successorami zmarłych Podskarbiow. *Ibidem, f. 100, tit. Deputacya.*

Podskarbiowie Nadw. Kor. i Lit. przy swoich prawach zabezpieczeni: *Pacta Conv. v. VII, f. 208, § Urzędy.*

Podskarbiowie Nadw. Kor. i Litew. dla obowiązku zasiadania w Kommissyach Skarb. od Sądow Assessorskich uwolnieni: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 341, tit. Wyznaczenie.*

Pensya dożywotnia 120,000 zł. W. Flemingowi Podskarbiemu niegdys W. W. X. L. służąca ad vitae tempora, partycypowana być ma, i od W. Brzostowskiego Podskarbiego W. W. X. Lit. ad fata W. Fleminga: *Konst. Lit. S. Cor.* 1764, v. VII, f. 414, *tit.* Ubeśpiczenie. — R. 1768, pensya W. Wessla Podsk. W. Kor. do 300,000 a W. Brzostowskiego Podskarb. W. W. X. Litew. do 200,000 podwyższona: v. VII, f. 655, *tit.* Względy. Konst. zaś r. 1775 Podskarbiemu Koron. 12,000 i Litewskiemu tyleż naznaczyla; idque Koronna: v. VIII, f. 153, *tit.* Produkcyja; a *Lit.* f. 643, *tit.* Specyfikacya. Konstytucyja nakoniec r. 1776 WW. Podskarb. W. Kor. 60,000 zł. a Nadw. 32,000 przepisuie: *idque* v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella. — *Obacz o tymże Konst. Lit.* r. 1776, do 60,000 zł. pensye Podskarb. W. W. X. Lit. redukuiąca, a W. Podskarbiemu Nadwor. Litew. 40,000 złot. przepisuia: v. VIII, f. 931, *tit.* Tabella.

W. Wessel Podskarbi W. Kor. a praesentia continua na kadencyach skarbowych uwolniony: *Konst.* 1768, v. VII, f. 655, *tit.* Względy.

Ur. Tyzenhauzowi Podskarbiemu Nadwornemu W. X. Lit. 10,000 złot. z pensyi dla niebytności na kadencyi Kommissyi Skarbowey, z przyczyny inszey uslugi publiczney odcięte, powrocić nakazano: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 825, *tit.* Ubeśpiczenie.

Podskarbiowie Nadworni Koronni i Litewscy in Ministerio po Hetmanach Polnych umieszczeni; a wakanse ich I. K. Mość z następcami bez referencyi ad Consilium Permanens, rozdawać będzie: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 179, *tit.* Podniesienie.

Pensya Podskarbiego Nadwornego W. X. Lit. dla niebytności na Kommissyi, pod dział między Kommissarzow nie podpada: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 660, *tit.* Warunek.

Pensye WW. Podskarbib oboya Narodow Nadwornym, w skarbach Rzeplitey naznaczone; i skarb Krolewski od placenia ich uwolniony: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 903, *tit.* Przeniesienie.

Plura vide tit. Kommissye Skarbowe. Zaslugi i zaslugi. Skarb. Rada.

Podwoiewodzy, vide tit. Miasta, i Woiewoda.

Pogłowne, vide tit. Podatki.

Polowanie.

Polować lub iakimkolwiek sposobem zwierze i ptastwo gubić na cudzym gruncie bez pozwolenia dziedzica, pod karą 1,000 grzywien, zabrania się. A maiący pozwolenie, po S. Bartłomieju zaczynać, a Ima Martii kończyć polowanie powinien: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 184, *tit.* Zabronienie.

Szczegulniey: polowanie dla wszelkiej kondycyi ludzi o trzy mile od Warszawy, nie maiącym

na to pozwolenia od possessorow, zakazane, a to dla wygody Krolewskiej. *Ibidem.*

Pomoc wojskowa, vide tit. Ezekucyja dekretow. Kommissya Wojskowa.

Popisy, vide tit. Okazywanie.

Popowicze.

Popowicze po lat 15 stanu duchownego lub rzemiesla nie chwytaiący się, subditatui collatorum adjunguntur: *Konf. Gen. Koron.* 1764, v. VII, f. 75, *tit.* O popowiczach.

Posel.

Poslowie za granicę od Rzeplitey wysłani, szlachta tylko Polska dobrze osiadla być powinna: *Pacta Conv.* 1764, v. VII, f. 203, § Posłow.

Masz także o tym w Konst. 1778, gdzie Poselstwa, rezydencye i tym podobne funkcy, samey rodowitey szlachcie warowane: v. VIII, f. 957, *tit.* Ostrzeżenie.

Posel na Seymie dopomnieć się może o nominacyi osob wakanse otrzymuiących: *Pacta Conv.* v. VII, f. 202, § Wakanse.

O obiekyi kondemnaty Posłowi, *vide tit.* Seymy. Posel z zagranicy powracaiący, w czasie Seymu podług instrukcyi na Radzie i od Ministrow Status daney, sprawi się: *Art. Pact. Conven.* 1764, v. VII, f. 203, § Posłow.

Na utrzymanie Posłow u Dworow cudzoziemskich 100,000 zł. naznaczono: *Konst.* 1766, v. VII, f. 485, *tit.* Wydatki.

Na też legacye do Dworow cudzoziemskich, utrzymanie Posłow, Rezydentow, Sekretarzow, i Kawalerow legacyi 1,000,000 zł. corocznie z skarbu Koronnego uchwalono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 652, *tit.* Summa.

A r. 1776, 370,000 złot. przepisano: *obacz tabellę expens Koronną* v. VIII, f. 891, a *Lit.* f. 931. Beśpiczeństwo Posłow cudzoziemskich, i ludzi ich, WW. Marszałkom poleczone: *Konst.* 1768, v. VII, f. 711, *tit.* Iuryzdykcyja.

Poslom Rzeplitey Ur. Andrzejowi Ogińskiemu Sekretarzowi W. X. Lit. Wiedeńskiemu, Ur. Franciszkowi Kwileckiemu Staroście Wschowskiemu, Berlińskiemu; na powrot do kraiu po 1,000 czer. zł. naznaczono: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 126, *tit.* Wyplacenie.

Tymże powrot niebawny do Dworow cudzoziem. nakazano. *Ibidem, tit.* Wyznaczenie.

Do Petersburga W. Franciszek Branicki Hetman W. Kor. za Posła wyznaczony. *Ibidem.*

Temuż, że pensyi przyiąć nie chciał, wdzięczność i nagrodę Stany Rzeplitey przyrzekaia. *Ibidem, f.* 152, *tit.* Pozwolenie.

Dla naięcia Poslom Rossyiskim pałacu summe 25,125 zł. pokąd pałac dla nich kupiony nie będzie, skarb Koronny co rok płacić obowiązany: *Konst.* 1768, v. VII, f. 650, *tit.* Naięcie.

Tamże Kommissyi Skarb. Koron. zalecono ku-

pic pałac dla tychże Posłow za 80,000 czer. zł. naywięcey: ktora razem i koszt na utrzymanie tegoż obmyślać ma. *Ibidem, f.* 674, *tit.* Wieczystość. — Dziś się naymuie z expensy extraordinaryney podług dyspozycyi prawa r. 1776: v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella. Liczba Posłow Pruskich po dwoch z każdego powiatu przepisana: *Konf. Gen. Koron.* 1764, v. VII, f. 8, *tit.* Liczba Posłow Pruskich. Woiewodztwu Krakowskiemu 8 Posłow obierać pozwolono. *Ibidem, f.* 107, *tit.* Przyczynienie.

Xięstwu Żmudzkiemu 3 Posłow do trzech r. 1764 wyznaczonych, obierać pozwolono: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 941, *tit.* Dodanie. *Plura vide tit.* Seym i Seymiki.

Potioritas dobr, vide tit. Dobra ziemskie (ad finem).

Potomstwo, vide tit. Syn. Dzieci.

Potomstwo bezprawne, vide tit. Bękarci.

Powiaty, vide tit. Grody. Ziemie.

Pozwy.

Pozwy do Ziemstwa i do Grodu stronie w iedney sprawie wydane, w tym Sądzie rozpoznane być maią, gdzie pierwey pozew zaszedł: *Konst.* 1768, v. VII, f. 703, *tit.* Złączenie, *puncto* Appellacye.

Zapozwanych kilku do iedney sprawy, konwinkować należy podług dawnych praw, iako i dobra responsioni subjecta: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 948, *tit.* Warunek.

O pozwach z Kommissyi wszelkich, z Trybunału, *vide tit.* Kommissye. Trybunał. Sady.

Prawodawctwo, vide tit. Prawa i przywileie.

Prawa kardynalne.

Zbior praw kardynalnych traktatem 1768 opisanych: 1) Moc prawodawcza w trzech Stanach, procz czasu bezkrolewia, na zawsze zostawać powinna. 2) Wiara S. Katolicka będzie zawsze panuiąca, i ten tytuł w prawach i aktach publicznych mieć będzie. 3) Przeyście od Kościoła Rzymskiego do inney religii od czasu tego traktatu, wygnaniem karane będzie: forum o to w Trybunale. 4) Krolowie Polscy albo natione, albo vocatione powinni być Katolicy. Promowuiący za kandydata inney wiary, hostis Patriae declarandus; toż i o Krolowey rozumie się; a gdyby inney była religii, koronowaną nie będzie, pokąd do wiary Rzymskiej nie przystapi. 5) Wolność obierania Krolow warowana; i sukcesyja tronu Polskiego ustanawiana i dopuszczana nie będzie. 6) Ani Krolom, ani ich Urzędow, i nikomu szlacheica osiadłego bez konwikcyi o występek, imać

się nie godzi, chyba in recenti crimine, iako to zaboystwa, rozboiu, kradzieży, napaści na drogach, naiazdu domu, złapanego. 7) Urzędy wszelkie Duchowne i Swieckie za przywileiami chodzące, odebrane (chyba z przyczyn sprawiedliwych na Seymach wolnych unanimitate) być nie mogą: Urzędy Ziem. i Grodz. w Trybunałach odpowiadać maią de male gesto Officio. 8) Prawa i przywileie prowincyi Rzeplitey, z ktoremi do niey przystapiły, tudzież osobiste, niewzruszone być maią. (Reguła o przywileiach, *vide tit.* Prawa i przywileie). 9) W. X. Litewskie i inne prowincye iedno ciało Rzeczypospolitey skladaia, nierozdzielnie na zawsze z tymże ciałem zostawać będą. 10) Iura feudorum Rzeplitey warowane. 11) Rowność szlachecka, i capacitas omnium honorum warowana, ani iey żadne tytuły émić nie będą. 12) Dyssydentow i Grekow Nieunitow Szlachty Polskiej rowność i wolność Religii ich na zawsze zachowane będą. (Traktatem tym nadane wolności Dyssydentom, reformowane traktatem r. 1775, *co masz, tit.* Dyssydenci). 13) Prawa ziem Pruskich utwierdzone. 14) Woiewodztwa Inflantskiego, Item. 15) Xięstwo Kurlandzkie przy paktach subjectionis r. 1561 et forma regiminis roku 1617 bez żadney odmiany zachowane będzie wiecznemi czasy. 16) Toż i powiatowi Piltyńskiemu waruie się. 17) Liberum veto ne Seymach wolnych in materiis Status czy to przez kontradykcyą wolnego głosu, czy przez manifest w mocy zupełney zachowuie się. 18) Ius emphyteusis tak dla Krolow iako i dziedzicow swieckich i duchownych warowane. Prawo to, tak kraioi iako i obcy watele otrzymać mogą. Po trzech latach, przychodzień, staie się obywatel. Propinacya ad dominos directos należy. 19) Całość dominii et proprietatis Szlachcie nad dobrami ich dziedzicznymi i poddanymi niewzruszoną będzie. Ius iednak vitae et necis do Sądu Ziem. Grodz. lub Miejskiego należy. 20) Szlachcie chłopca zlosliwie zabiiący, głową odpowiada; mutylacya chłopow pro qualitate delicti ukarana być ma. 21) Iura Majestatica niewzruszone będą, i wedlug nich narod posłuszeństwo Krolom swym winien. W wypowiedzeniu posłuszeństwa Krolowi, zachowany być ma przepis prawa r. 1607. Niesprawiedliwie Krola i publicznie obwiniający, podlug prawa 1609 karany będzie. 22) Dobra i possessye tak duchowne iako i swieckie szlacheckie bez konwikcyi sub jus Majestaticum i przywileie podciagane nie będą. 23) Ius caducum po cudzoziemcach bezdzietnie i bez testamentu zeszyłych, w ten czas dopiero juri Regio należy, gdy w 3 lata nikt się do sukcesyji nie bierze. (*Vide o tym tit.* Kaduki). 24) Termin Seymow ordynaryinych 6 niedziel, extraord. niedziel dwie; ani czas Seymu prorogowany być nie może na wolnych Seymach, tylko

unanimitate: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 595, et sequ. tit. Akt. — Prawa kardynalne w żadnym czasie, ani przez Seymy, ani Konfederacye, ani bezkrolewie odmienione być nie mogą; a gwałciciel ich, pro hoste Patriae declarandus. *Ibidem*, f. 601, § 24.

Traktat r. 1775 do praw powyższych kardynalnych, które potwierdza, dodał następujące: 1) Krolom Polskim i W. X. Lit. sam tylko Piast rodowity szlachcic i possessyont obrany być może. 2) Synowie i wnukowie zeszłego Krola, dopiero po przeciągu dwóch panowania, są eligibiles za Krolow Polskich. 3) Oddalając sukcesyą od tronu Polskiego, rząd wolny i niependujący z 3 stanów złożony, zabezpiecza się. 4) Dla równości, i aequilibrium między stanami, Rada Nieustająca ustanowiona i gwarantowana: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 62, art. 2.

Prawa i przywileje.

Krol IMé Stanisław August przykładem Nayańszczyzny przodków, prawa, wolności narodowe, swobody wszelkich osob i Urzędów, przywileje, statuta Koronne, W. X. Lit. i annexarum provinciarum, wszystkim stanom utriusque ritus stwierdza: *P. Conv.* 1764, v. VII, f. 209, § Naostatek.

Prawo obywatelów obojga Narodów o wypowiedzeniu Krolowi posłuszeństwa i wierności podług konst. 1609 ponowione. *Ibidem*, § A jeżelibyśmy.

Przywileje na Urzędy Powiatowe województw Wołyńskiego i Płockiego przyrzeczone. *Ibidem*, f. 207, § Przywileje.

Przywileje Augusta III stwierdzają się: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 69, tit. Ważność przywilejów.

Projekt korektury praw o sukcesyi, trybunalskiego et minor. subselliorum processu, od kommissyi na Seymie Convocat. (v. VII, f. 58, tit. Rozdzielenie, puncto A Trybunały) wyznaczony, ułożony; do przyszłego Seymu, ku roztrząsaniu odesłane: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 344, tit. Koryktura Trybunału.

Odnowienie kommissyi do korektury praw: *Konst.* 1768, v. VII, f. 710, tit. Złączenie.

Materye o poprawie processus iudicarii et abusuum praw, aby na Seymach po złączeniu Izb, zaraz po rachunkach Kommissyi Skarbowey i Woyskowej, interessach pogłownego w Koronie, a podymnego w Litwie roztrząsane były, warowano: *Konst. Lit. Seymu Cor.* 1764, v. VII, f. 411, tit. Ubezpieczenie.

Praw czyli konstytucyi seymowych Sekretarz Seymowy, po jednym exemplarzu każdemu Senatorowi, Ministrowi, Posłowi, i Kommissarzowi obojga Kom. Skarb. Koronney i Lit. a 500 exemplarzy do dyspozycji Kommissyi Skarb. dla przesłania po Grodach dać powinien: *Konst.* 1766, v. VII, f. 499, tit. Gratitude.

Opis praw kardynalnych Polskich: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 595, tit. Akt osobny drugi. — *A zbior ich masz: tit.* Prawa kardynalne.

Moc prawodawcza tylko w trzech Stanach, Krolewskim, Senatorskim i Rycerskim zawiera się, a w czasie bezkrolewia, Senatorski i Rycerski też moc dziedziczą: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 595, tit. Akt, § 1.

Prawa i przywileje prowincyi z Rzeplią złączonych stwierdzone. *Ibidem*, f. 597, § 8.

Przywileje na osoby wychodzące do aktów Metryki Koron. i W. X. Lit. in spatio roku iednego, pod nieważnością onych podawane być mają. *Ibidem*.

Zgubionego przywileju ekstrakt w Metryce zbronnny być nie ma *Ibidem*.

Prawa wszystkie tak in statisticis, iako in iuridicis konstytucyą r. 1768 nie odmienione, in integro et inviolabili rigore zastawiają się: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 866, tit. Approbacya.

Zlecenie Ur. Andreiowi Zamoyskiemu przeszłemu Kanclerzowi Wielkiemu Koron. dane, ułożenia Codicis Iuridici, z ostrzeżeniem, iż Stany Rzeplitey będą miały wolność przyjęcia in toto, lub z poprawami dzieła iego; expens zaś na druk przez tegoż uczyniony, ze skarbu Kor. bonifikowany być ma: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 875, tit. Zbior.

W roku 1780 projekt praw przez Ur. Andreia Zamoyskiego Ordynata, Exkanclerza W. Kor. ułożony, uchylono: i aby na żadnym Seymie nie był wskrzeszony warowano; a za pracę Ur. Zamoyskiemu wdzięczność upewniona: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 979, tit. Uchylenie.

Przywilej r. 1551 O. Xciu Radziwiłłowi Woiewodzie Wileń. Marszałkowi W. i Kanclerzowi W. X. Lit. od Zygmunta Augusta nadany, oraz przywileje i wolności całego Xięstwa tamże zawarte, approbowane: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 861, tit. Utwierdzenie. Tamże Xiąże Karol Radziwiłł Marszałek Konf. Koron. i Seymowy obligatur: aby pomienione przywileje do akt Metryk Koron. i Lit. przez plenipotentow swych, bez pretendowania przez Kancellarye opłat żadnych za inдукtę, wprowadził; a po aktykacyi originalia iterum ad archivum suum rehabeat.

Przywilej Ur. Wilhelma Ryeza, na plac nad Wisłą w Warszawie approbatur: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 248, tit. Approbacya.

Przywilej Ur. Wiktora Lubańskiego Komornika Pińskiego na dwa dworzyszczka stwierdzony: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 666, tit. Approbacya.

Prawa i przywileje anteunionis woiewodztw Kiiowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, i Braclawskiego stwierdzone: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 949, tit. Uchylenie.

Prawa mieyskie, vide tit. Miasta.

Pretensye domow etc. vide tit. Długi.

Prezydent Trybunalski, vide tit. Deputat. Trybunał.

Probostwo.

Przywilej Augusta III inkorporacyi probostwa Piotrkowskiego do Kapituły Gnieźnińskiej in commodum Prezydentow i Vice-Prezydentow Trybunału approbowany: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII, f. 88, tit. Inkorporacya.

Probostwa Święto-Ierskie w Warszawie i Błoni collationis Regiae uznane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 747, tit. Probostwo.

Probostwo Piotrkowskie dla Deputatow Gnieźnińskich i inne innym Kapitułom nadane in supplementum WW. Deputatow, ad jus patronatus Regium przywroczone. *Ibidem*, f. 747, tit. Probostwo.

Probostwu Lucińskiemu plac z starymi murami na erekcyą nadany. *Ibidem*, f. 773, tit. Kommissya.

Plura vide tit. Kościoły. Dobra.

Process.

Dilatio poenae contumaciae abrogowana: *Konst.* 1768, v. VII, f. 704, tit. Złączenie, puncto Dilationem.

Process otrzymany na Starości, iurydykcyi Grodz. nie tamuje, i Officyaliście objeci nie może; kondemnaty także na woiewodztwie otrzymane na funkcyi poselskiej i deputackiej, nie szkodzą. *Ibidem*, f. 696, tit. Złączenie, puncto Ostrzegamy. — *Vide o tymże: Konst. Lit. Seymu Coron.* 1764, v. VII, f. 405, tit. O kondemnatach.

Kondemnata Deputatowi, osobiście, lub przez specyalnego plenipotentu zarzucona być ma. *Ibidem*.

Reformy processu trybunalskiego i minor. subselliorum, vide tit. Trybunały. Sądy. Prawa. Publikaty i kondemnaty na różnych Ziemiach a 20 Martii 1767 podczas zaszłych konfederacyi otrzymane, uchylono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 730, tit. Zniesienie.

Kondemnata Senatorowi, lub Ministrowi zarzucona, rownie tamuje activitatem iako i Posłowi na Seymie: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 948, tit. Warunek.

O sposobie obiekyi kondemnata, vide tit. Seymy. Plura vide tit. Sądy. Trybunał.

Processus iudicarius, vide tit. Prawa i przywileje.

Propinacya, vide tit. Podatki. Miasta.

Prowizye, procenta, vide tit. Summy.

Prymas.

Prymas przy nominowaniu Krolow, i innych przywilejach zachowany: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII, f. 3, tit. Iakiego.

Prymas przed nominacyą Krola po trzykroć woiewodztw o zgodę zapyta się. *Ibidem*.

Deputacya do Rady I. O. X. Imci Prymasa. *Ibidem*, f. 103, tit. Deputacya.

Wydanie wici na pospolite ruszenie w czasie bezkrolewia, gdyby tego była potrzeba, Xcia Prymasa mocy zostawione. *Ibidem*, f. 110, tit. Pozwolenie.

Dwor prymasowski od pospolitego ruszenia wolny. *Ibidem*, tit. Dwor Xcia Prymasa.

Pozwolenie II. OO. Prymasom czynienia transakcyi w Grodzie Łowickim. *Ibidem*, f. 69, tit. Grod.

Prezenty na wakanse po śmierci Augusta III przez Xcia Prymasa podawane, Nayańszczyzny Stanisław August potwierdza: *Art. Pact. Conv.* v. VII, f. 202, § Iura patronatus.

Kommissyi Woyskowej 60 ludzi konnych Xciu Prymasowi Podolskiemu naznaczyć do assistencyi nakazano: *Konst.* 1768, v. VII, f. 675, tit. Kommissye.

Prymas co dwa lata w Radzie zasiadać ma, i po roku przy niej bawić obligatur. W czasie bezkrolewia etiam extra turnum ma prawo w niej zasiadania. Tenże przyduie w Radzie pod niebytność Krola. Expedycye Radne po Krolu podpisuje: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 84, tit. Ustanowienie.

Plura vide tit. Rada.

Przewozy, przeprawy, vide tit. Mosty. Rzeki.

Przywileje, vide tit. Prawa.

Przysięga i krzywoprzysięstwo, vide tit. Sądy w ogulności, i Trybunał.

Roty przysięg częściey używanych.

Przysięga Marszałka Poselskiego: *w Konst. r.* 1768, v. VII, f. 614, tit. Porządek.

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu, w Troycy S. Iedyncemu, iako żadney konstytucyi, ktoraby in materiis Status iednostaynością głosow bez kontradykcyi, o którą trzykroć spytać się powinien będę, a w materiyach pod większość głosow podpadających pluralitate votorum, lege praescripta ustanowiona nie była, nie przyjmę, nie podpiszę, ani ad acta, ani in volumen legum nie podam. Ad casum zaszły kontradykcyi in materiis Status, choćby tylko od iednego Posła tamującego activitatem seymowania, żadnych innych projektow przyjmować nie będę, dependencyi ni od kogo mieć nie będę, tylko od całej Rzeczypospolitey na Seym zebraney; pluralitatem w materiyach ekonomicznych rzetelnie konnotować będę, podpisany zaś i przyjęty konstytucyi, rekwirującym przepisania bronie nie będę, i z podpisem moim wydam; a po skończonym Seymie ustanowione konstytucye z Izby Senatorskiej wyszedzszy, zaraz do Grodu podam; i we wszystkich powinnościach przez funkcją marszałkowską na mnie włożonych, i do mnie ściągających się, według Boga, prawa, i sumnienia sprawować się będę.

Przysięga Sekretarza Seymowego: w Konst. S. Cor. 1764, v. VII, f. 356, tit. Przysięga.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu w Troycy S. Iedynemu, iż podane mi od laski proiekta do czytania, tak jak będą napisane, nie nie przydając, ani umniejszając, one czytać będę; a proiekta przez Marszałka Seymowego i Deputatów do konstytucji podpisane, mnie do przepisania dane, do druku, nie nie uymniać ani przydając, podam, i onegoż wiernie dopilnuję. Tak mi Panie Boże dopomóż, i niewinna Męka Syna Iego.

NB. Roty przysięgi dla Marszałka i Assessorow: Seymikow Poselskich i Deputackich, i Elekeyinych brakuie w prawach naszych: tylko konst. r. 1768, (v. VII, f. 625, tit. Porządek, puncto Po zagaieniu) przepisuie: aby po obraniu Marszałka, i ratioue powiatow, Assessorow do niego, cię wykonali przysięgę: super realem votorum, i proiekto do instrukcyi, et ad laudum connotationem.

Przysięga Deputatów do konstytucji: w Konst. 1768, v. VII, f. 615, tit. Porządek.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iedynemu, iż z pilnością przestrzegać będę, aby żadna konstytucya in volumen legum nie wchodziła, i podpisywać iey nie będę, na którąby in materii Status zupełna wszystkich seymujących zgoda, a w materyach ekonomicznych pluralitas nie zaszcza.

Przysięga tychże Deputatów na Seymie pod Konfederacyą r. 1776 wykonana: *idque, v. VIII, f. 842, tit. Wyznaczenie.*

Przysięga Deputatów do Kommissyi Skarbowey: w Konst. 1768, fol. et tit. ut supra.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iedynemu, jako pilnie, uważnie, i rzetelnie percepty i expensu skarbowe przeyrzę, przeyrzane adnotować będę, a w rozrządzeniu Skarbowey Kommissyi, iakże się mogą znaleźć pożytki lub uszczerbki, (nie nie opuszczając ani przydając) wiernie Stanom Rzeplitey doniosę.

Przysięga Deputatów do examinowania Rady: Konst. 1776, v. VIII, f. 856, tit. Deputacya.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iedynemu, jako będąc Deputowanym do examinowania czynności Rady Nieustającej, wszystkie teżyże Rady działania na każdej z osobna scssyi, i w każdym Departamencie, pilnie roztrząsać, i wiernie opisywać będę, i cokolwiek prawu przeciwnego, lub nad moc prawem teżyże Radzie pozwoloną, przywłaszczzonego postrzę, albo iakie tylko na przeciw teżyże Radzie odbiorę zażalenia, to wszystko Stanom Seymującym wiernie doniosę, nie uwodząc się w tey całej na mnie od Stanow włożoney posłdnie, ani datkiem, ani obietnicą, ani respektem, ani boiaźnią, ani przyiaźnią, ani nienawiścią, ani faworem, ani nadzieją, ale tylko Boga samego, prawo, i sprawiedliwość przed oczyma mając. Tak mi Panie Boże dopomóż.

Przysięga Deputatów do examinowania kreszek na Konsyliarzow Rady: Konst. 1776, v. VIII, f. 856, tit. Elekcyja.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iedynemu, iż mianowany będąc Deputowanym do elekcyi Konsyliarzow Rady Nieustającej

przy boku I. K. Mci zasiadać mający, wierność zachowam w rachowaniu kreszek, podług opisu prawa, examinowaniu rejestrow, i ogłoszeniu pluralitatis. Tak mi Panie Boże dopomóż.

Przysięga Konsyliarza Rady: Konst. 1775, v. VIII, f. 86, tit. Ustanowienie, art. 1, nro 6.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu, jako wierny będę Tobie Stanisławowi Augustowi Panu memu Mił. i Rzeczypospolitey Polskiej, i że w sprawowaniu moiey funkcji Konsyliarstwa Rady Nieustającej, czynić będę dokładnie to wszystko, cokolwiek prawa ustanowione o Radzie Nieustającej wypełniać każę; żadnymi datkami, obietnicami, ani prozbami czyli groźbami uwodzić się nie będę; dependencyi w zdaniach moich od nikogo mieć nie będę; ale podług prawa i sprawiedliwości ku nayslepszemu dobru Oyczyzny moiey postępować sobie będę. Cobym zaś wiedział lub widział ku dobru lub z szkodliwością Oyczyzny moiey, I. K. Mci P. m. Mił. i Iego Radzie Nieustającej, wiernie donieść, i podług możności moiey ku odwołaniu złego naradzać będę. Sekreta, ktore mi od I. K. Mci i Rady iego powierzone będą, nikomu nie wyjawię. Tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna Męka Iego.

Przysięga Marszałka Rady: Ibidem, v. VIII, f. 89, tit. Marszałek.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu, jako wierny będę Tobie Stanisławowi Augustowi Krolowi i Panu memu Mił. i Rzeczypospolitey Polskiej; i że w sprawowaniu funkcji Marszałka Rady Nieustającej czynić będę dokładnie to wszystko, cokolwiek prawo ustanowienia oneyże opiewa; iż w moich radach, wotach i zdaniach prawo pisane, sprawiedliwość, i nawiększe dobro Oyczyzny będą moim prawidłem, ktorego dla proźby lub pogroźki, ani dla datku, ani dla obietnic iakichkolwiek, przez przyiaźń, nieprzyiaźń, lub iaką inną korupcyą, albo względy osobiste nigdy nie odstąpię; że dependencyi w zdaniach moich od nikogo mieć nie będę; że sekretu nienaruszenie dotrzymam w tym wszystkim, cokolwiek uradzono będzie lub czyniono, wyciągającego utalenia i zamilczenia, na ktoreykolwiek sessyi Radney; oraz, że wierność zachowam w rachowaniu kreszek, i ogłoszeniu pluralitatis.

Przysięga Sekretarza Rady. Ibidem, v. VIII, f. 91, tit. Przysięga.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu etc. iż będę wierny Tobie Stanisławowi Augustowi Krolowi i Panu memu Mił. i Rzeplitey Polskiej; i że w sprawowaniu moiey funkcji Sekretarza Rady Nieustającej, czynić będę dokładnie to wszystko, cokolwiek prawo ustanowienia oneyże opiewa; iż w moich radach, wotach i zdaniach prawo pisane, sprawiedliwość i nawiększe dobro Oyczyzny, będą moim prawidłem, ktorego dla proźby lub pogroźki, ani dla datku, ani dla obietnic iakichkolwiek, przez przyiaźń lub nieprzyiaźń, lub iaką inną korupcyą, albo względy osobiste nigdy nie odstąpię; że sekretu nienaruszenie dotrzymam w tym wszystkim, cokolwiek uradzono będzie, lub czyniono, wyciągającego utalenia i zamilczenia na ktoreykolwiek sessyi Radney; nle powieszę, i nie wydam nikomu papierow mnie oddanych, a w archiwum złożonych, bez pozwolenia Rady Nieustającej etc.

Przysięga Sekretarza Depart. Cudzoziemskiego. Ibidem, v. VIII, f. 100, tit. Departament.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu w Troycy S. Iedynemu, jako Tobie Nayaśnayszemu Stanisławowi Augu-

stowi Krolowi Polskiemu, P. moiemu Mił. i Rzeplitey, na Urzędzie Sekretarza Departamentu Interestow Cudzoziemskich w Radzie Nieustającej zupełnie wiernym będę, żadney expedycyi nie zataię, ale o każdej pod adresem moim przychodzący, do tego Departamentu należący, w nimże doniosę, i oneż pokażę: responsov także na te expedycey, bez pokazania ich w Departamencie, i approbacyi przez niego, dawać i expedyować nie będę, a co ten Departament traktować i rezolwować będzie, to w protokule zapisywać, i podług tego czynności moie regulować mam; wszystkie expedycey przychodzące, w Departamencie czytać będę, i żadney expedycyi bez deliberacyi nad nią Departamentu i rezolucyi iegoż, nie zrobię, a to wszystko, na czym Departament deliberabit, i iaka wypadnie rezolucya, w protokule wiernie i punktualnie zapisywać nie zaniedbam; sekretu in detrimentum Reipublicae nie wydam; zgola na tey funkcji Sekretarskiej tak się sprawować obowiązuję, iak mi summienie, poczciwość, i dobre obywatelstwo dyktować będzie. Tak mi Panie dopomóż, i niewinna męka Syna Iego.

Przysięga Instygatorow Narodowych do Rady przywoływanych. Ibidem, v. VIII, f. 91.

Przysięga Sędziow Seymowych: Konst. 1775, v. VIII, f. 118, tit. Ustanowienie.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iedynemu, iż będąc wyznaczony do rozszędzenia spraw Sądow Seymowym poleconych, teży sprawy podług Boga, prawa, sprawiedliwości, i dowodow sądzić będę, żadnymi względami, przyiaźnią, lub nienawiścią uwodzić się nie będę; na przyiaciela, bogatego lub ubogiego względu żadnego mieć nie będę, darow żadnych i obietnic na przytłumienie sprawiedliwości nie przyjmę, i we wszystkim sążdeniu moim, Boga, prawo, i sprawiedliwość, za nayspierwszy cel sążdenia mego mieć będę: tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka Chrystusa Pana.

Podobna rota w konstytucyi 1768, v. VII: f. 615, tit. Porządek.

Przysięga Deputata na Tryb. Ibidem, f. 167, tit. Trybunał.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iedynemu, iż wota na Seymiku na mnie dawane, ani przezemnie, ani przez kogożkolwiek z moją wiadomością, datkiem, lub obietnicą uymowane nie były, a na Sądzie Trybunalskim zasiadając, podług prawa pisanego, i dowodow stron, wykonywając toż prawo, a nie według upodobania oneż tłumacząc, mając samego Boga przed oczyma, sprawiedliwie sądzić, stron rozprawy i sporow pilnie słuchać będę, bez żadnego względu na bogatego i ubogiego, przyiaciela i nieprzyiaciela, obywatela i przychodnia; przyiaźnią teży, ani nienawiścią, łaską ani nadgodą, promocyą ani obietnicą, groźbą ani instancją ustną lub listowną, od kogożkolwiek uczynioną, uwodzić się nie dam; podarunkow iakichkolwiek, i od kogokolwiek mnie samemu lub przez subordynowane osoby, tak teraz w przeciągu funkcji, iako i po skończoney z przyczyny teżyże obiecanych, nie wezmę. Tranzakcyi w czasie trwającej funkcji ani przez siebie, ani przez subordynowane osoby zawierać nie będę. Sekretu laby nie wydam, ani mową, ani listem, ani iakimkolwiek sposobem. Praktyk wszelkich w każdych sprawach i z kimkolwiek czynić, ani rady dawać nie będę, ale podług przepisow Trybunałowi uczynionych, sprawować się i zachować, starać się będę. A w obieraniu Marszałka dependencyi od nikogo mieć nie będę. O kondemnacie, iezeliby iaka na mnie od kogo otrzymana była, i ktora mi teraz do funkcji szkodzić miała, nie wiem. Tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka Chrystusa Pana.

Podobna rota w konst. 1768: v. VII, f. 680, tit. Złączenie.

Przysięga Pisarza Trybun. Ibidem f. 172, tit. O Pisarzach.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iedynemu, iż nad należytość prawem wyznaczoną, więcej od dekretow, ani przez siebie, ani subordynowane osoby wymagać nie będę. Feryantow pod moją dependencją będących, aby nad opis prawa depaktować nie wazyli się, dostrzegać i haczność mieć będę; kotrowersye stron i dokumenta wszystkie wiernie w dekretach wyrażać, w pisaniu ktorych do sentencyi stosować się będę, praktyk żadnych lub interessowania w sprawach czynić, sekretu Izby żadnym sposobem wydawać nie będę, i wszystkie obowiązki urzędu Pisarza, wedle Boga, i summienia odbywać będę.

Przysięga Regenta Trybun. Konst. 1768, v. VII, f. 692, tit. Złączenie.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. Iedynemu, iż mając powierzone rejestra do przyjmowania wpisow spraw wszelkich, sam swoją ręką one nie na kartki, ale zraz w registr per extensum, ac cum specificatione expressa powodow i pozwanych, iako i przypozwaných, z wypisem o co rzecz do Sądu ma przychodzić, pilnie i wiernie pod numerami wpisywać bez żadney odwłoki będę, i na każdą rekwiżycją potrzebiującą one wydawać; od ktorých wpisow depaktacyi żadney, tylko po złotemu od iednego wpisu biorąc, czynić nie mam, ani nad to, cokolwiek etiam ab ultro offerentibus przyjmować obowiązuję się, i przy tey straży rejestrow, aby się iakiekolwiek nie działy inkonweniencye albo fabrykacye, pilność i należyta ostrożność zachowam, tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka Chrystusa Pana.

Przysięga Deputata przy sentenc. Ibidem, f. 693.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu etc. iż mając sobie powierzony sentencyonarz, wypadłą ex effato Iudicii decyzyą, zaraz nieodwłocznie, chochy zdaniu memu przeciwną, wiernie wpisywać będę: permoventes rationes iudicati inserować będę; sentencyonarza do stancyi brać nie będę, ale tenże Pisarzowi, ad acta tribunalitia komunikować, a żądającym stronom nie wprzod, aż po promulgacyi dekretow, wypisywać dozwolę; offerencyi żadnych przyjmować nie zechcę, i obowiązki moie wedle Boga, i summienia wypełnię, tak mi Panie Boże dopomóż etc.

Przysięga Mecenasow Trybunał. Ibidem, f. 700.

Ja NN. przysięgam Panu Bogu etc. iż stronie, ktora mi do sprawy swey wokować będzie, wiernie służyć mam; salarium zbytecznego czyli pensyi wyciągać niebędę, ale się danym przez pryncypala kontentować, a oneż wziąwszy od sprawy nie tylko nie odstąpię, ale i rady, i papierow stronie przeciwney ani przez siebie, ani przez subordynowane osoby nie wydam, i stronę przeciwną informować nie będę. Także rady na zwłokę sprawiedliwości przeciwko prawu, na wyniszczenie stron pozywających się, pryncypalom moim żadnym pretextem lub kolorem dawać nie będę. Dokumentow, ktore mi powierzone będą, na uniknienie lub przytłumienie sprawiedliwości taieć nie mam, ale spraw przypaść mających in longo wypisywane merita Sądowi rzetelnie, bez uszczerbienia cudzey sławy, wcześniej wygotowawszy, podawać będę. Summariusze sedulo i wiernie spisywać, i one własną podpisywać ręką zawsze będę. Za dependentow moich w odpowiedzi być obowiązuję się. Tak mi Panie Boże dopomóż etc.

Przysięga Kommissarzow Skarb. Koronnych: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 27, tit. Kommissya.*

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu, w Troycy S. iedynemu, że w zasiadaniu na tej Radzie Ekonomiczney, na nie więcej, iak tylko na dobro publiczne wzgląd mieć będę; uciemiężenia ani allewiacyi prywatney a szkodliwy Rzeczypospolitey radzić nie będę, i owszem o nieg opponować się będę. Obietnic żadnych, ani iakichkolwiek datkow, i iakimkolwiek pretextem i wynalazkiem ani sam przez siebie, ani przez subordynowane osoby, procz pensyi przez Rzeczpospolitą wyznaczoney, akceptować nie będę, ani zezwółę. Dla Offycyalistow skarbowych dawających rachunki z importancyi ogulnie, i w szczegulności per specificum wszystkich, ani foworem, ani nienawiścią uwodzić się nie będę; ale tylko według samey słuszności i rzetelności radzić, sprawy decydować, i ten urząd sprawować będę; tak mi Panie Boże dopomóż, i niewinna męka Syna Iego.

Przysięga Kommissarzow Skarb. Lit. która co do słowa z powyższą rotą zgadza się: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 153, tit. Kommissya.*

Przysięga Mecenasow Kommissyi Skarb. Koronney: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 325, tit. Approbacya.*

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. iedynemu, iż stronie, która mię do sprawy swojej wokować będzie, wiernie służyć będę, zbytecznego salarium czyli pensyi wyciągać nie będę, a onęż wzięwszy od sprawy nie tylko nie odstąpię, ale i rady, i papierow stronie przeciwny ani przez siebie, ani subordynowane osoby nie wydám, i stronę przeciwną informować nie będę; także rady na zwłokę s. sprawiedliwości przeciwko prawu, na wyniszczenie stron pozycujących się, pryncypałom moim żadnym pretextem lub kolorem dawać nie będę; dokumentow, które mi powierzone będą, na uniknienie lub przytlumienie sprawiedliwości, tańc nie będę, ale spraw przysięść mających in longo wypisane merita Sądowi rzetelnie, bez uszczerbienia cudzey sławy, podawać będę; tak mi Panie Boże dopomóż, i niewinna męka Chrystusa Pana.

Przysięga Mecenasa. Skarb. Litewskich: *Konst. 1766, v. VII, f. 510, tit. Ordynacya.*

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. iedynemu, iż stronie, która mnie do sprawy swojej wokować będzie, wiernie służyć będę; zbytecznego salarium czyli pensyi wyciągać nie będę, onęż wzięwszy, od sprawy nie tylko nie odstąpię, ale rady i papierow stronie przeciwny ani przez siebie, ani przez subordynowane osoby nie wydám, i stronę przeciwną informować nie będę; także rady na zwłokę sprawiedliwości przeciwko prawu, na wyniszczenie stron pozycujących się, pryncypałom moim żadnym pretextem i kolorem dawać nie będę; dokumentow, które mi powierzone będą, na uniknienie lub potłumienie sprawiedliwości tańc nie będę; ale spraw przysięść mających, wypisane merita, albo status causae, nie trudniąc Sądowi słownym długim dontesieniem, Sądowi rzetelnie, bez uszczerbienia cudzey sławy, podawać będę; tak mi Panie Boże dopomóż, i niewinna męka Chrystusa Pana.

Przysięga Assessorow Sądow Zadwor. Kor. w ordynacyi tychże Sądow po S. Cor. położoney, v. VII, f. 425.

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. iedynemu, że w tym Sądzie Assessoriskim

Krolewskim, według sumnienia, prawa, i przywileiow każdemu służących, nie mając względu na bogatego, lub ubożego, przyjaciela, krewnego, i nieprzyjaciela; każdą sprawę sądzić będę, darow żadnych od nikogo przed sprawą, pod czas sprawy, i po sprawie brać, rady prawujących się dodawać, praktyk w sprawach toczących się czynić, sekretow Izby Sądowej i zdania wotujących wydawać nie będę. Tak mi Panie Boże dopomóż, etc.

Taż rota dla Assessorow Sądow Zadw. Litewskich: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 539, tit. Rota.*

Przysięga Mecenasow Assessoryi Kor. *Ibidem, w ordynacyi, f. 429.*

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy S. iedynemu, iż stronie tej, która mię do sprawy swej zażyje, wiernie służyć będę, zbytecznego od niey nad pracę salarium wymagać, ani rady na zwłokę s. sprawiedliwości, lub wyniszczenia strony dawać, ani po wziętym salarium od zaczętej sprawy odstępować nie będę; dokumentow także do sprawy mi powierzonych nikomu ku szkodzie pryncypała mego nie wydám, ani onych dla uniknienia sprawiedliwości nie zataję. Tak mi Panie Boże dopomóż, etc.

Przysięga Mecenasow Assessoryi Lit. która z rotą powyższą co do słowa zgodna: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 542, tit. Liczba.*

Przysięga Susceptantow Ziem. i Grodz. *Konst. 1768, v. VII, f. 709, tit. Złączenie.*

Ia NN. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu, etc iż mając powierzone akta ad suscipiendas quasvis transactiones, one wiernie sprawować będę, recognitiones wszelkie juxta mentem et assensum recognoscentis przyjmować, i oszukania wszelkiego inter recognoscentes przestrzegać będę; tranzakcyje wszelkie i rekognicye, sam swoją ręką, nikomu protokołu nie pozwalając, w Kancellaryi, a nie w gospodzie wpisywać będę, i rekwirującym zaraz wydawać bez depaktacyi nie omieszkać. Od suscepty więcej wymagać nad to, iak jest w terażniejszey ustawie, nie będę; od ekstraktow więcej płacić, iak od arkusza ścisłym charakterem po złotemu iednemu, nie dopuszczę; i palestrantow przy Kancellaryi będących, w tym pilnie przestrzegać będę, a nieposłusznych temu prawu, Sądowi donieść powinieniem, żadnego nie mając względu tak na bogatego, iako i na ubożego, każdemu według Boga, i sumnienia przyjmować, i nie przeciwnego prawu w tranzakcyach popisywać, obliuguć się. Tak mi Panie Boże dopomóż, etc.

Przysięgi Assessorow: Pisarza, Regenta Iudicii mixti, dziś przez Sądy Zadworne zastąpione: *Konst. 1768, v. VII, f. 717, tit. Ordynacya.*

Przysięgi Kommissarzow Wojskowych Koron. *Konf. Gen. Kor. 1764, VII, f. 50, tit. Kommissya. Taż i dla Litwy przed ustanowieniem Departamentu Wojskowego służyła.*

Inne rotys przysięg, albo rzadko używane, albo tylko ad casum przepisane, opuszczają się.

Rada Nieustająca.

Ustanowienie Rady Nieustającej przy boku I. K. Mci i oneyże przez traktat 1775 gwarantowanie: *Traktat 1775, v. VIII, f. 62, § 4; i Konst. 1775, f. 84, et sequen. tit. Ustanowienie.*

Ustanowienia tego masz zbior następujący:

Art. 1. Ułożenie Rady. Radę tę, trzy Stany, Krol, Senat, i Stan Rycerski składają, procz czasow bezkrolewia. Pierwszy Stan nicodmienny; z drugich dwoch, osoby co dwa lata na Seymie ordynarynym pluralitate obierane będą, a to w ten sposob: Senatorowie i Ministrowie są candidati nati. Z Rycerstwa każdy się ma in persona lub na piśmie in absentia, Marszałkowi starey laski za kandydata podać; byleby był albo Posłem na Seym, albo za granicę, albo Deputatem, albo Assessorem w iedney z czterech iuryzdykcyi, albo ieden z Sekretarzow, Referendarzow, lub Pisarzow Narodowych. Regestra kandydatow, publicznie czytane będą po złączeniu izb, a potym ad deliberandum podadzą się. Kandydatow z Senatu i Ministerium, czyta ieden z Sekretarzow WW. Referendarzow lub Pisarzow WW., kandydatow zaś z Stanu Rycerskiego, Sekretarz Seymowy. Nazaiutrz nastąpi elekcyja per vota secreta; mający dać votum, odbierze nowy registr na papierze stęplowanym, iezeli Senator lub Minister przez Marszałka Wielk., iezli Poseł przez Marszałka Seymu; każdy wotujący na stole frankami obślōnionym (na którym wazon postawiony będzie, trzema kluczymi zamknięty, z których ieden Krolowi Imci, drugi Marszałkowi Wielkiemu, trzeci Marszałkowi Seymowemu oddany będzie) podkreśli 36 osob, łącząc w to, trzecią część Rady przeszley, to jest: po dwoch Senatorow, i po dwoch z Stanu Rycerskiego, z każdej prowincyi; a z nowych Kandydatow po 4 z obydwow stanow, z każdej prowincyi, bez tey reguły, registr odrzucony będzie przez dziewięciu Deputatow, 3 z Senatu, a 3 z Stanu Rycerskiego do zrewidowania tychże delegowanych. Mający rowne wota umieszcza się w Radzie: a gdy między dwiema o komplet rzecz będzie, I. K. Mość kreską swoją rezolwować ma paritatem. Obrani Konsyliarze, w Izbie Senatorskiej wykonywają przysięgę in rotham: *ibidem, v. VIII, f. 86, (a tu ię masz tit. Przysięga.)* — Osoby do Rady wchodzące: I. K. Mość iako Głowa i Prezydujący. Trzech Biskupow, między temi Prymas co dwa lata; dziewięciu Senatorow świeckich koniecznie: a w tey liczbie dwoch, czy ex Senatu, czy ex Ministerio mićci się: 4 Ministrow po iednemu z każdej iuryzdykcyi; osmnastu Konsyliarzow z Stanu Rycerskiego rachując Marszałka. Sekretarz z liczby Sekretarzow, Referendarzow lub Pisarzow Narodowych być powinien. Pensyi dla Senatorow i Rycerstwa po zł. 14,000, dla Marszałka 30,000 zł. dla Sekretarza 14,000 wyznaczono. (pensya ta roku 1776 dla Konsyliarzow do 10,000 zł. a dla Marszałka do 20,000 zł. zredukowana: *Konst. 1776, v. VIII, f. 891, tit. Wydatki*). Biskupi i Ministrowie brać pensyi nie będą. I. K. Mość Seymy ordynaryne

Stany Radę składające.

Kandydaci.

Elekcyja.

Liczba osob w Radzie.

Pensya.

albo extraordinaryne za zdaniem Rady zwoływać, i ustawy tychże, imieniem swym ogłaszać będzie. W materyach na Seymie traktować się mających, Rady zdania zasięgać ma; podpisywać wszystkie decyzye Rady, gdyby nawet przeciwnie zdaniu iego znalazzył się, obligowany. Audyencye Poslom cudzoziemskim, i onym rezolucye za zdaniem Rady dawać będzie. Biskupow, Woiewodow, Kasztelanow i Ministrow, iednego z trzech kandydatow per vota secreta od Rady obranych, przywileiować ma prawo. Inne Urzędy Koronne i Ziemskie szafunkowi Krolewskiemu zostawione. Co do szarzy wojskowych I. K. Mość nominować będzie Rotmistrzow chorągwi Polsk. i officyerow w czterech chorągwiach Krolewskich Polskiego autoramentu, (a prawem r. 1776 wszystkie wakanse wojskowe wyjąwszy ascensa w chorągwiach Polskich I. K. Mci oddane: *vide v. VIII, f. 850, tit. Powinności, nro 7.*); inne wakanse podług starszeństwa dawane będą. Szafunkowi wszelkich krolewskich I. K. Mość zręka się. Cztery regimenta gwardyi pod zwierzchność wojskową powroć (ktore r. 1776 oddane władzy I. K. Mci podług prawa 1764: *Konst. 1776, fol. et tit. ut supra.*); inne prerogatywy Krolewskie w całości Rzeczpospolita zostawie. Prymas pod czas alternaty 6 miesięcy przynajmniej przy Radzie zostanie. W czasie bezkrolewia nawet procz alternaty w Radzie prezydować będzie. Po podpisie Krolewskim na expedycyach Rady, Prymas lub primus in Ordine podpisze się, toż Marszałek, a potym Sekretarz. Marszałek Rady z Stanu Rycerskiego z Konsyliarzow co dwa lata na Seymie per vota secreta, servato turno provincialiarum, obierany będzie, i przysięgę wykona in rotham: *ibidem, v. VIII, f. 89, (a tu tit. Przysięga.)* — Senator i Minister nie może być Marszałkiem, chyba złożywszy swoy urząd. Tenże, ani Posłem, ani Marszałkiem Seymowym lub Rady, dopiero w cztery lata po skończoney funkcyi, obrany być może. Funkcyja iego: wymieniać niezachowanie praw, i przekładać Radzie interessa; a do całej Rady należy baczość na bezpieczeństwo i zachowanie rządu. Marszałek ma mieć oko na porządek protokolow, i zachowanie przez Offycyalistow swych powinności. On będzie dawał głōsy Konsyliarzom z Stanu Rycerskiego, kałkuły lub kartki przy Deputatach zbierze i pluralitatem ogłosi. Podpisywać się będzie na rezolucyach Rady po Krolu i Prymasie. Na Seymach ordynarynych, po lewey ręce Marszałka Seymowego ma mieysce; a po sprawieniu się z czynności Rady, z sali ustąpi. Przystępujący on swej władzy granice. lub który z Konsyliarzow, w Sądach Seymowych odpowiedzą. Sekretarz Rady, tylko vocem informativam mieć będzie. Podpisze się na wszystkich Rady rezolucyach, i gratis ie wyda. Odbierać będzie rezolucye od Departamentow,

Władza I. K. Mości w Radzie.

Prymas.

Marszałek Rady.

Sekretarz

i one Radzie in pleno doniesie. Wszystko szkodliwe lub użyteczne publico, przez niego Radzie będzie oznajmione. Pod niebytność jego, Rada innego pluralitate obierze. Archiwista i inni officialisci równie iak Sekretarz, pluralitate obierani będą.—Przysięga Sekretarza: v. VIII, f. 91, (a tu masz ią tit. Przysięga.) — Przysięga Instygatorow WW. gdy do Rady powołani będą. *Ibidem*. — Sekretarze Departamentow, Archiwista, kancelarzyści, kopiści, szlachta narodowa być powinni. Tłumacze językow oryentalnych do Departamentu Cudzoziemskiego należą, Konsyliarze Rady suspensami w Sądach zasłaniać się nie będą. Inrament gdyby był potrzebny, w Grodzie Warszawskim wykonają, a tak in causa facti iako i criminali, omnes poenalitates na nich extendi mogą.

Art. 2. Podział i porządek Rady. Rada dzieli się na Departamentow pięć; 1szy Cudzoziemski, 2gi Policyi, 3ci Wojskowy, 4ty Sprawiedliwości, 5ty Skarbowy. W Departamencie Cudzoziemskim osob 4, w drugich po osob 8; rozdzielenie osob na Departamenta in pleno Rady nastąpi; komplet w Departamentach osob 3. Osoby ex Ministerio, przydować będą w Departamentach ich Urzędu. Departamenta odbierać mają memoriały interessow onychże tyczące się, i rezolucye Radzie in pleno komunikować. W Departamencie gdzie brak Ministra, pierwszy Senator przydować, i dwie kreski in casu paritatis mieć będzie. Na wszystkich sessyach wota od ostatniego zaczną się. Rada in pleno w przytomności Krola Imci, Prymasa, lub pierwszego Senatorsa podług potrzeby zgromadzi się. Od tronu propozycye podawane będą, i pluralitate, gdy zgody nie będzie, decydować się mają. A gdy I. K. Mość na Radzie nie będzie, Prymas, lub pierwszy senator propozycye poda, co potym każdy Konsyliarz uczynić wolen. Na końcu sessyi, Sekretarz rozolucye Departamentow Radzie ogłosi, których approbata nastąpi, lub po dokładniejszą rezolucyą odeszle. I. K. Mci nieprzytomnemu, pierwszy Senator z Marszałkiem Stanu Rycerskiego doniosą o rezolucyach Rady, którym I. K. Mość swe dwie kreski gdy zechce przyda; a gdy ich przydać nie zechce, przeciw materya decydowana, niewzruszoną zostanie. Za oddaleniem się z Warszawy, za zdaniem Rady I. K. Mci, i Rada przeniesie się. A gdy Krol Imc z woli własney wyiedzie, szafunek urzędow zawieszony będzie do dwoch miesięcy: a ieden z Departamentu cudzoziemskiego poiedzie za Krolewem, dla komunikacyi interessow. Memoriały w interessach publicznych przez każdego z Konsyliarzew lub Sekretarza; w materyach prywatnych, tylko przez osoby interessowane podawane będą. Autor memoriału podpisać się ma na nim; a gdy jest wielkiej wagi, ma być na nim ostrzeżenie, w te słowa „ten memoriał zwłoki nie cierpi.“ Sekretu wycią-

gający memoriał, przez autora Radzie oddany będzie. Sekretarz memoriałow podanych, same excerpta Radzie oznajmi. Wota głośne przez słowo „pozwalam“ lub „niepozwalam“ w protokule ręką każdego własną zapisane będą. Sekretne dają się przez kalkuły lub kartki. Turnus tylko w liczbie osob 15 ma mieć miejsce. Deliberacya nad każdą propozycyą trzydniowa wolna, a gdy się iey kto oprócz zechce, turnus ma ią decydować. Raz zaczęty turnus, trwać ma aż do końca decyzji. Reflexye ante turnum raz tylko wolne. Wota sekretne nikomu odmowione nie będą, a w następujących materyach konieczne: 1) w obieraniu kandydatow do wakansow; 2) w expensach skarbu; 3) w materyach criminum Majestatis et Status, wzruszenia spokojności publiczney, i zjazdow nieprawnych. Wota sekretne w wazon frankami obsłoniomy, mający dwa otwarcia z napisem: affirmative et negative, zawołani ex turno Konsyliarze, przez wpuszczenie gałki wprzod przez Sekretarza sobie danej, składać będą. A in casu wielości konkurentow do wakansow, Sekretarz rozda kartki; z tych trzy Konsyliarz do wazonu włoży reszte na fairerze blisko przygotowaney pali. Paritatem wotorum I. K. Mość rozwiąże. Konkurrenci o urzędy. Paritas wotorum. Konkurrenci o urzędy. Każdy z Konsyliarzew może iedną osobę Radną proponować. Po wotowaniu, Marszałek z Deputatami dwoma z Stanu Rycerskiego pluralitatem ogłasza. W nieprzytomności Krola, pierwszy in ordine wyznaczać będzie sessyę, ani ich odmówić może za naleganiem Konsyliarza. Konsyliarz w interessie własnym repraesentativam tylko ma vocem. Dwie osoby iednego domu i przewiska, z iednego stanu w Radzie być nie mogą. Wszystkie expedyce gratis pod imieniem I. K. Mci wydawane będą. Konsyliarz 6 miesięcy od Rady absentować się może, a gdyby dłużej chciał się bawić, ma to in pleno, pluralitate otrzymać. Bawiący się dłużej nad 6 miesięcy bez pozwolenia, traci pensyą w proporcji czasu. W Warszawie zaś bawiący się, tylko chorobą i urzędem publicznym od niebytności na sessyach excypuie się. Pozostałe pensyę za nieprzytomnych, między pilnych dzielić mają. Konsyliarz Posłem za granicę być nie może, a funkcji Konsyliarza akceptowaney złożyć nie wolno. Trzecia część starej Rady w czasie każdej Elekcyi potwierdzona będzie. Na Seymach ma mieć miejsce Rada po Posłach, dla usprawiedliwienia się; a zaświadczenie od Seymu iey dane, w konstytucyach umieszczone będzie. Osoby z Senatu na swych miejscach, a z Stanu Rycerskiego po Posłach umieszczone będą. Konsyliarze Rady na Seymikach Poselskich i Deputackich, na reassumpeyach trybunalskich znajdować się nie powinni. Nikt się w Radzie opponować nie może rezolucyom pluralitate decydowanym, a gdy tey Krol Imc i Marszałek nie zechce

Wotowanie.

Turnus.

Granice i powaga Rady.

Projekta od Rady.

Paritas wotorum. Konkurrenci o urzędy.

Sessyę Radną bez Krola Imci. Konsyliarz.

Expedyce.

Absencya Konsyliarza.

Rada na Seymie i Seymikach.

Oppozycyę w rezolucyach.

podpisać, każdy z Konsyliarzew podpisze ią, i ważną uczyni. Po śmierci Konsyliarza Biskupa, Senatorsa, lub z Stanu Rycerskiego, Rada w sześć niedziel innego obierze, z teyże, co zmarły Konsyliarz prowincyi, a po śmierci Ministra, następca iego to miejsce obeymie.

Art. 3. Władza, powaga, i powinności Rady. Rada Nieustająca nie ma mocy prawodawczej i sądzącej, ale tylko exekucyi praw pilnować powinna. Wydawać może assygnacye do skarbu z funduszu, na expensa extraordinaryne iey dyspozycyom zostawionego; ale Konsyliarze Rady nie ztąd partycypować nie będą mogli. Projekta publico użyteczne przyjmować i rezolwować będzie, a nie utwierdzone prawem, do Seymu odeszle. Projekta praw reformy spisze, i zbior praw cywilnych i kryminalnych na Seym wygotuie. Wysyłać będzie Ambassadorow i Ministrow do Dworow cudzoziemskich, i onym instrukcyę poda. Na Urzędzie elekcyine trzech kandydatow per vota sekretu obierze. Baczyć ma na zachowanie traktatow i soisuszow z postronnemi.

Art. 4. Granice władzy Rady Nieustajacej. Nie ma mocy Rada wdawać się w materye Stanom zgromadzonym przyzwoite, ani co czynić przeciw swobodom i prerogatywom prawnie nadanym. Przystępująca granice swe Rada, na Sądach Seymowych odpowie. Powaga Rady trwa nawet w czasie extraordinarynych Seymow, a w czasie ordynarynych, aż do elekcyi nowej; w przypadku gdzie nie masz prawa, Rada decydować nie będzie, ale tylko projekt na Seym o tym wygotuie.

Departament Cudzoziemski cztery osoby składać będą, między temi ieden z Wielkiego Xięstwa Litewsk. ieden z Pieczętarzow zasiadających, dwoch z Stanu Rycerskiego. Do tych należy Sekretarz Narodowy, który ma być przysięgły in rotham: *ibidem*, v. VIII, f. 100, (a tu ią znuydziesz tit. Przysięga). Sessyę tego Departamentu podług potrzeby bywać mają. W niebytności Krola, Pieczętarz lub primus in ordine przydować będzie. Sekretarz o expedycyach pod swym imieniem przychodzących donosić, i responsa podług decyzji i deliberacyi uformowane, komunikować Departamentowi powinien. Gdy będzie szło o listy, noty, memoriały, deklaracye do Mocarstw zagranicznych w materyach całą Rzeczpospolitą tyczących; Departament ten resultatam swoje poda Radzie in pleno. Gdy zaś rzecz będzie tylko o informacyą Ministrow za granicę wysłanych w potocznych interessach, Prezes resultatam ułoży. Instrukcyę dla Posłow w tym Departamencie koncyptowane, Radzie in pleno komunikowane będą. In casu śmierci iednego z Assessorow, Rada drugiego obierze. Sekretarz tego Departamentu ieden z Sekretarzew, Referendarzew, lub Pisarzew Narodowych, od I. K. Mci wybrany będzie. Iemu należy korespondencya z Posłami zagranicznymi, i do niego expedyce zagraniczne

Sekret. Depart. Cudzoziem. i subalterni.

adressowane będą. Subalterni także w tym Departamencie od Krolewskiego wyboru zależą. Departament Policyi. Marszałek zasiadający w Radzie przydować będzie w Departamencie Policyi; w zaskarżeniach na Marszałkow WW. na sessyach departamentowych zasiadać nie będzie. Protokół Marszałkowski temu Departamentowi, gdy zechce, komunikowany być powinien. Departament Wojskowy dwa razy na rok raporta o woysku odbierać będzie. Hetman w Radzie zasiadający, przydować w nim ma prawo. W czasie zaskarżenia Hetmanow WW. lub Polnych, zasiadający w Radzie Hetman, nie będzie na sessyi tę materyą rezolwującej, przytomny.

O Departamencie Sprawiedliwości, vide niżej pod r. 1776.

Departament Skarbowy odbierać będzie: 1) Od Kommissyi Skarbowey Koronney rachunki co miesiąc potoczne, a kwartalne z percepty generalney; od Kommissyi Lit. po każdej kadencyi i extrakadencyi; 2) baczyć będzie, aby percepta i expens podług prawa dopełniona była: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 107; *tit.* Podskarbiowie.

Zlecenie Radzie Nieustajacej dzieła rozgraniczenia z Dworami sąsiedzkimi. *Ibidem*, f. 122, *tit.* Beśpieczeństwo.

Nominacya osob do Rady Nieustajacej, i czterech Departamentow I. K. Mci, przez Stany pro unica vice poruczona. *Ibidem*, f. 127, *tit.* Nominacya.

Deputacya do examinowania czynności Rady Nieustajacej: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 856, *tit.* Deputacya.

Ciż Deputaci zawsze napotym przysięgli być mają podług rot. *Ibidem*.—A tu *tit.* Przysięga.

Obiaśnienie prawa r. 1775 o Radzie Nieustajacej.

1) Rada Nieustajaca nie wdając się w żadnym przypadku w prawodawstwo, ani w moc sądową, pilnować ma praw exekucyi. 2) Rada Nieustajaca będąc zwierzchnią nad innymi iurydykcyami, nikomu tłumaczenia praw dozwolić nie ma. 3) Wszystkie Ministerya, iurydykcyę i wszelkie Kommissyę, obywatel, rezolucyom, listom upominalnym i rekwizycyonalnym Rady posłuszni być mają, sub poena suspensionis ab Officio. 4) Karze tey Sędziowie ex iudicato nie podlegają, ani listy takowe respective ex vi sentencyi ich wychodzić nie mogą. 5) Też listy bez wiadomości I. K. Mci wydawane nie będą. 6) Radę Nieustajaca na każdym Seymie o przestępstwo mocy iey nadaney, na piśmie zaskarżyć można, co Stany pluralitate udecydują: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 849, *tit.* Obiaśnienie.

Obiaśnienie powinności i władzy Departamentow.

1) Departament Cudzoziemski przy władzy pra-

Depart. Policyi.

Depart. Wojskowy.

Departam. Sprawiedliwości.

Departam. Skarbowy.

wem r. 1775 nadany zostawuje się. Nad to ma moc negocjowania o traktaty handlowe tylko z postronnymi, które I. K. Mość z Radą zawierać będzie. 2) Departament Policji examinaować będzie intraty miast Krolewskich, i te kużytkowi onychże rozrządzi. Kontrakty w materji Policji, co do miasta Warszawy tylko zawierać może; nie przeszkadzając handlowi, i nowych podatkow nie wyciągając. 3) Departament Wojskowy odtąd reprezentować będzie Kommissją Wojskową, podług prawa r. 1764. Tenże: 1, Wydawać będzie ordynanse wspólnie z WW. Hetmanami, co się tycze karności i musztry wojskowej. Ruzanie atoli wojska z kwater, Radzie in pleno zostawione. 2, Płaca wojskowa przez Kommissję Skarbowe czynić się będzie, a Departament Wojskowy stan wojska zaprzysiężony przez Kommandantow, co rata, odeszłe Kommissyom Skarbowym. 3, Sądy Kommissji Wojskowej służące, ten Departament sprawować będzie, a na tych Pisarze Polni, Strażnicy i Oboźni WW. Generalowie Artylerji, Generalowie-Inspektorowie, Strażnicy i Oboźni Polni zasiadać mają. 4, Będzie wydawał ordynanse do wojsk obojga Narodow dla ekzekucji dekretow, ani ich odmówić nie będzie mogł. 5, Procz raportow roku 1775 przepisanych, Departament ten obligowany jest sprawić się Radzie, kiedy ta zechce; procz dekretow w nim wypadłych, których Rada odmieniać i uchylić nie może. 6, Departament Wojskowy każe publikować nominacje od I. K. Mci Rotmistrzow chorągwi Polskiej i forszelacye oficerow. 4) Departament Sprawiedliwości: 1, Examinaować będzie memorjały i skargi obywatelow, wyłączając sprawy i processa około dobr ziemskich i Krolewskich, a roztrząśnione Radzie in pleno oznaymi. 2, Baczyć ma aby iurydykcyja Marszałkowska i Assessorskie przybierały podług praw Assessorow, a ci powinności swych dopełniali. Tuzdież przestrzegać powinna, aby w Assessoryach, sprawy mieyskie z registrow do których należą Assessorowie, brane nie były pod ich niebytność. 5) Departament Skarb. roztrząsać będzie kontrakty (procz wszelkich monopoliow) kompanii do wynalezienia kruszcow, et fossilium nadgłaszających się; bez przeszkody dziedzicow i possessorow dobr Krolewskich w fabrykach zaczętych, lub zacząć się mających. Kontrakty zaś takowe Rada in pleno udecyduje: *Konst. 1776, v. VIII, f. 850, et sequ. tit. Powinności.*

Obiaśnienie różnych artykułow prawa r. 1775 Rady tyczących się.

1) Marszałek Rady z Stanu Rycerskiego ma mieć wszędzie mieysce przed wszystkimi obojga Narodow Urzędnikami. 2) Urzędy Senatorskie duchowne i świeckie iako i Ministeria (procz prawem excypowanych) I. K. Mość ie-

dnemu z trzech kandydatow od Rady podanych konferować będzie. 3) Pozwolenie dla ktorego z Przewielebnych Biskupow przybrania Koadiutora I. K. Mość odtąd za zdaniem Rady dawać będzie. 4) In casu nieprzytomności w Radzie zasiadającego Kanclerza, pieczęć ma być przy Marszałku Stanu Rycerskiego. 5) Konsyliarz nie zasiadający na sesjach pod bytność w Warszawie, procz przypadku choroby, nayprzod ieżli z Senatu per primum in ordine, ieżli z Stanu Rycerskiego przez Marszałka Rady; powtore przez Radę in pleno na piśmie upomniony będzie; a potom oddalony zostanie od funkcyi, a inny naiego mieysce obrany być ma. 6) Gdy Minister nie znajduje się na sessji departamentowej, primus in ordine mieysce jego zastąpi. 7) Kondemnata zarzucona nawet obranemu Konsyliarzowi byle przed przysięgą authoritytatem jego tamnie. 8) Konsyliarz z Stanu Rycerskiego na Seymie chcący mówić za Radą, prosić ma o głos Marszałka Seymowego, a to dopiero po usprawiedliwieniu iey przez Deputacyą. 9) Pod nieprzytomność Marszałka Rady, primus in ordine z prowincyi Marszałka, funkcyą jego zastąpi. 10) Obrany na Seymie Konsyliarz w 6 niedziel, ieżli akceptować nie chce funkcyi, Radę ostrzedz ma, a ta do elekcyi nowego przystąpi, ex eodem ordine et provincia, z ktorey był nie akceptujący Konsyliarz: *Konst. 1776, v. VIII, f. 854, tit. Powinności.*

Zaświadczenie Stanow skonfederowanych Rzeczypospolitey o czynnościach Rady. *Ibidem, f. 855, tit. Zaświadczenie.*

Elekcyja Konsyliarzow Rady Nieustającej. *Ibidem, f. 857.*

Zlecenie Departamentowi Wojskowemu dokończenia likwidacyi z wojskiem z raty marcowey r. 1776 przez Kommissją Wojskową zaczętey. *Ibidem, f. 865, tit. Kwit.*

Temuż zlecono likwidować remanenta wojskowe od raty 7browey r. 1768, do raty marcowey r. 1775, i resztę summy 1,393,000 po upłaceniu 107,000 zł. resztującey z pułtora miliona na zaległą płacę wojskową naznaczoney rozmiarować. *Ibidem.*—Tamże ten Departament ma moc kassy brygad, regimentow, i chorągwi zlikwidować i rozsądzić. *Ibidem.*—Podobna dyspozycyja Departamentowi względem remanentu w kassie generalney wojskowej; gdzie Ur. Rzewuski Pisarz Polny Koronny, Ur. Andrzej Mokronowski Marszałek Konfederacyi Generalney General-Inspektor wojsk Koronnych, tudzież WW. i UU. Kommissarze i Officyaliści, pierwsi do satysfakcyi zaleceni. *Ibidem.*—Archivum militare Kommissya Wojskowa Departamentowi Wojskowemu oddać obligatur. *Ibidem.*—UU. Pisarz, Regent, Audytor Generalny, i Instygator Kommissyi Wojskowej przy prawach i pensjach swych zotawieni. *Ibidem.*

Rozdział i rozporządzenie wojska Koronnego

I. K. Mci i Departamentowi Wojskowemu za zdaniem Rady zlecone. *Ibidem, f. 867, tit. Komput.*

Pensya WW. i UU. Konsyliarzow Rady i Sekretarza roku 1775 przepisana, zredukowana w ten sposob: WW. i UU. Konsyliarzom po 10,000 zł., Ur. Marszałkowi 20,000, Sekretarzom po 10,000 zł. *Ibidem, f. 891, tit. Wydatki.*

Rada Nieustająca nie będzie miała mocy summami na umorzenie długow Rzeplitey excypowanemi, dysponować. *Ibidem, tit. Ubezpieczenie.*

Osoby do Rady Nieustającej wyznaczone: *Konst. 1778, v. VIII, f. 945, tit. Osoby.*

Zaświadczenie czynności Rady Nieustającej z ostrzeżeniem wolności poprawienia niektorych czynności i rezolucyi pluralitate votorum po rozłączeniu izb. *Ibidem, f. 948, tit. Zaświadczenie.*

Wyrok Stanow Rzeplitey o rezolucyach Rady 1778: 1) Kondemnaty rownie ciężą Ministrow i Senatorow iako i Posłow, dla tego każdy activitate caret, pokąd processu nie ugodzi. 2) Konstytucye r. 1726, 1776, de potioritatibus stwierdzone, a rezolucye Rady uchylone. 3) Rezolucya Rady de successibus podniesiona. 4) Konwikcyja kilku pozwaných do iedney sprawy, podług praw, nie podług rezolucyi Rady czynić się ma. 5) Bona convicta podług konstytucyi r. 1726, proportionate in negotio principali ac provisionibus tradowane być mają. 6) Rezolucya Rady względem dożywocia skassowana. 7) Rezolucya przeciw dekretowi oczywistemu Trybunału Litew. zniesiona. 8) Remissy spraw do Trybunału Litewskiego ad regestrum remisarum, ktorego tam nie masz, i appellacyinego, abrogowane. 9) Rezolucya względem podatku procentowego uchylona. 10) Rezolucya względem dekretow executionis podniesiona. *Ibidem, tit. Warunek.*

Item. Rezolucya Rady między obywatelami wojewodztw Wołyńskiego, Kiiowskiego, Podolskiego, i Braclawskiego z Żydami liwranami uchylona. *Ibidem, f. 949, tit. Uchylenie.*

Item. Rezolucya Rady wstrzymująca dekretu Assessorskiego między miastem i Żydami Krzemienieckimi ekzekucyą, skassowana. *Ibidem, tit. eodem.*

Item. Uchylenie rezolucyi Rady z Grodem Szawelskim, iako tykającej judicaria. *Ibidem, f. 950, tit. Uchylenie.*

Departamentowi Wojskow. zlecono, superaty w skarbie, na wojsko obrocić. *Ibidem, f. 955, tit. Warunek.*

Osoby do Rady Nieustającej pluralitate wybrane: *Konst. 1780, v. VIII, f. 962, tit. Osoby.* Uchylenie dwoch rezolucyi Rady Nieustającej, pierwszy pod datą 15 Septembris a. 1780 w interessie Ur. Pruchnickiego z UU. Grabiankami, drugiey de die 2da Majj 1780 w interessie Ur. Dembińskiego z Ur. Kollą-

taiem Stsą Trześniowskim. *Ibidem, f. 969, tit. Uchylenie.*

I. K. Mość w Radzie in pleno z Departamentem Wojskowym stan wojska z superat skarbu Koronnego ulepszyć ma; i expensa potoczne wojskowe do 30,000 zł. umiarkuie: *Konst. 1778, v. VIII, f. 969, tit. Wojsko.*

Dzieło to podług reguł, ktore masz *tit. Wojsko*, przepisane, na Seymie przyszłym Stanom produkować nakazano. *Ibidem.*

Departament Wojskowy korpus Kadetow praevio juramento likwidować ma iak naycisley, i Stanom raportować: *Konst. 1780, v. VIII, f. 972, tit. Szkoła.*

Departamentowi Wojskowemu dla umenazowania kosztu, znaki wojskowe urządzać kazano. *Ibidem, f. 980, tit. Ponowienie.*

Ratyfikacya traktatow, vide *tit. Traktaty.*

Recessa Seymowe, vide *tit. Remissy. Referendarz.*

Referendarze na Sądach Seymowych, Relacyjnych, i Kurlandzkich, non immutando regestrow, sprawy przywoływać powinni: *P. Conv. 1764, v. VII, f. 205, § Na Sądach.*

Referendarze in absentia Sekretarzow WW. czytać mają na Seymie regestr Senatorow i Ministrow kandydatow do Rady: *Konst. 1775, v. VIII, f. 84, tit. Ustanowienie, art. 1, nro 2.* — Ciż są candidati nati do Sekretaryi Rady i Depart. cudzoziemsk. *Ibidem, art. 1, nro 6, i f. 100, tit. Ustanowienie Departamentu, puncto Sekretarz.*

Plura vide tit. Sądy Referendarskie.

Referendarya, vide *tit. eodem.*

Reformacya, vide *tit. Zapisy.*

Regenci Kancellaryi, vide *tit. Starostwa. Sądy. Kommissya.*

Regestra.

Regestra w Ziemiach i Grodach, podług opisu dla Trybunałow, opravne być mają: *Konst. 1768, v. VII, f. 704, tit. Złączenie, puncto Appellacya.*

Regestra w Ziemstwach i Grodach, te tylko mieć chciano: 1) Spraw ziemskich, sine beneficio aresti. 2) Ex remissione z Trybunału. 3) Taktowy. 4) Poenalium. W tych tylko po 3 wpisy na karcie sine quibusvis arestis mieszczone będą. *Ibidem.*

W r. 1775 osobny regestr na sprawy wexlowe Grodom i Ziemstwom zalecony: *idque, v. VIII, f. 191, tit. Ustanowienie, § 6.*

Plura vide tit. Sądy Ziemskie i Grodzkie. Kommissya. Trybunał.

Regimenta Krolewskie, vide *tit. Gwardya.*

Rękodzieła, vide tit. Manufaktury.**Relaxacya.**

- Ur. Dieteryk Ernest Heycking Podkom. I. K. Mci od dekretu Sądów Konfederacji Gen. Koron. i W. X. Lit. uwolniony: *Konst.* 1766, v. VII, f. 498, *tit.* Uwolnienie.
- Process na Ur. Arnoldzie Byszewskim o wio-
lencją pod bokiem I. K. Mci, uchylony.
Ibidem, tit. Uchylene.
- Ur. Stanisław Karłowski od processu kapturo-
wego i innych, wolny ogłoszony, i bezpie-
czeństwo życia dla tegoż warowane: *Konst.*
1768, v. VII, f. 728, *tit.* Ubezpieczenie.
- Ur. Wiclogorski Woyski Braclawski i Sędzia
Pograniczny po mimo processu, sędzić sprawy
pograniczne, wolen deklarowany. *Ibidem, f.* 733,
tit. Żądanie.
- Process na obywatelach ziem Pruskich praeju-
diciose przez W. Pawła Mostowskiego Wo-
iewodę Mazowieckiego otrzymany, uchyla się.
Ibidem, tit. Zniesienie.
- Ur. Wojciech Wężyk Generał-Maior do czci i
honoru, przez process z W. Kretkowskim
Woiewodą Chełmińskim wypadły, przywro-
cony, i ten process skassowany. *Ibidem,*
f. 734, *tit.* Uwolnienie.
- Process in causa facti między Ur. Weysenhof-
fem a UU. Rykami i innemi, non derogando
processui juris, umorzony, i dekreta podnie-
sione. *Ibidem, f.* 734, *tit.* Uspokojenie.
- Ur. Kazimierz Myslecki Obersztalientenant woysk
Lit. od rygoru dekretu marszałkows. r. 1761
uwolniony: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 306, *tit.*
Ocalenie.
- Michał Augustowski neofita, od rygoru dekretu
marszałkowskiego, dla przyjętej w więzieniu
wiary S. Katolickiej, uwalnia się. *Ibidem,*
f. 349, *tit.* Uwolnienie.
- Ur. Wojciech Gawroński, od kar osobistych i
pieniężnych z dekretu Sądów Konfederacji
r. 1775 wolen deklarowany. *Ibidem.*
- Process kontumacyiny na Ur. Machczyńskim, na
świadcetwo w sprawie kroloboystwa zapo-
zwanym, skassowany. *Ibidem, f.* 350, *tit.* Znie-
sienie.
- Ur. Maciej Ostrowski, i UU. Włodkowie, z oka-
zy zaboystwa na Seymikach Drohickich Ur.
Czarkowskiego sproccessowani, ab infamia
uwolnieni. *Ibidem, tit.* Uwolnienie.
- Ur. Franciszek Staniszewski od rygoru dwoch
dekretow Kommissyi Woyskowej wolen ogło-
szony. *Ibidem, tit.* eodem.
- Dekret na Ur. Szadkowskim Oberbombardyerze
artylleryi Kor. r. 1775 wypadły, uchyla się.
Ibidem, tit. eodem.
- Process i poenalitates na UU. Wojciechu Wol-
skim i Iozefie Karłowskim otrzymane, cas-
santur. *Ibidem, tit.* eodem.
- Process na Ur. Woyniczu in contumaciam od
UU. Kołudzkich otrzymany, znosi się. *Ibidem,*
tit. eodem.

Dekret Sądów Marszałkowskich przeciw Ur.
Szamockiemu Chor. Warszaw. uchylony i
ze reputacyi iego w niczym szkodzić nie ma,
declaratur. *Ibidem, f.* 115, *tit.* Obiaśnienie.

Dekret Sądów Marszałkowskich, kondemnata,
i manifest przeciw Ur. Andrzejowi Bollo
podniesiony: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 887, *tit.*
Uwolnienie.

Uwolnienie od dekretu Kommissyi Skarb. Kor.
Franciszka Wunder, I. K. Mci zostawione.
Ibidem, tit. eodem.

Ur. Kazimierzowi Puławskiemu, dla nieprzy-
słanych dowodow niewinności swej w cza-
sie sprawy kroloboystwa, też dowody do
Rady Nieustalającej przesłać nakazano; a ta
gdy ie uzna za mocne, I. K. Mci przeloży,
ktory list żelazny wydać mu obiecał, aby się
w Sądach Seymowych osobiście usprawiedli-
wił: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 961, *tit.* Ubeśpie-
czenie.

Ur. Chmielewski, dekretem Departamentu Woy-
skowego od służby odsadzony, do teyże wy-
rokiem Stanow powrocony: *Konst.* 1780,
v. VIII, f. 971, *tit.* Uwolnienie.

Prawa Litewskie.

Relaxacye dekretow Sądów Konfederackich W.
X. Lit. przeciw Ur. Ierzemu Abramowiczowi
Staroście Starodubowskiemu, Iozef. Proszyń-
skiemu Podstaroście Mińskiemu, Koniuszemu
województwa Wileńskiego; Antoniemu i To-
maszowi Tyzenhauzom Chorążycóm Wileń-
skim, r. 1764 16 Aug. w Grodnie wpa-
dłych: *Konst. Lit. S. Cor.* 1764, v. VII,
f. 419, *tit.* Modyfikacya.

Ur. Ian Zambrzycki Stolnik Orszański od więzy
in fundo dekretem trybunalskim wskazaney,
wolen deklarowany: *Konst. Lit.* 1766, v. VII,
f. 549, *tit.* Uwolnienie.

Tamże ad activitatem przypuszczony, praevio
partium consensu et quietatione, Ur. Tadeusz
Sawaniewski Mostownicz Wileński. *Ibidem.*

Ur. Stefan Szczodro r. 1751 ab activitate amo-
tus, ad eandem przywraca się: *Konst. Lit.*
1768, v. VII, f. 848, *tit.* Przywrocenie.

UU. Iozef, Iozachim, Marcin, i Mateusz Iu-
dycey Sędzicowie Ziemscy Rzeczycey, od iu-
dykatow Konf. Gen. Lit. wolni, salva via
juris ordinaria in foro competenti z delato-
rami. *Ibidem, f.* 849, *tit.* Dozwolenie.

Ur. Antoni Malinowski Koniuszy Rzeczycki,
a rigore dekretu Trybunału r. 1766, priva-
tionis officii na lat 3, uwalnia się. *Ibidem,*
f. 849, *tit.* Uwolnienie.

Dekreta Konfederacyi W. X. Lit. w sprawie
Ur. Wołodkowicza Pułkownika Woiew. Miń-
skiego co do dobr i summ podniesione, i ad
forum competens odesłane. *Ibidem, tit.* Ubeś-
pieczenie.

Ur. Ignacy Pac Podst. W. X. Lit. od processu
w Sądach Konfed. Gen. Lit. wolen dekla-
rowany. *Ibidem, f.* 863, *tit.* Rekognicya.

Ur. Broński Sędzia Słonimski, sproccessowany

dla braku possessyi, przy urzędzie i honorze
ocalony. *Ibidem, f.* 864, *tit.* Ubezpieczenie.
Dekret trybun. r. 1771 Ur. Marcina Olizarowi-
cza Sędziego Ziem. Grodzieńskiego, od Sę-
stwa na lat 4 oddalający, uchylony: *Konst.*
Lit. 1775, v. VIII, f. 673, *tit.* Warunek.

Ur. Antoni Strzałkowski ad activitatem przez
dekret Trybunału 1765 utraconą, powrocony.
Ibidem, f. 674, *tit.* Przywrocenie.

Ur. Franciszek Iwaszkiewicz, niegdys od Sęstwa
Ziem. Wołkowysk. dekretem Trybunału r.
1770 oddalony, ad titulum Sędziego przy-
wrocony; nie przeszkadzając Ur. Suchodol-
skiemu Sędziemu na iego miejsce obranemu.
Ibidem, tit. Relaxacya.

Dekreta zaoczne Sądów Kapturowych Mińskich,
a signanter na Ur. Wołodkiewiczu Krayczym
Mińskim otrzymane, uchylają się. *Ibidem, tit.*
Podniesienie.

Dekret Trybunału r. 1774 Ur. Alexandra Iac-
kowskiego na lat 3 a patrocínio oddalający,
podniesiony. *Ibidem, f.* 676, *tit.* Uwolnienie.

Uchylene dekretu Sądu Konf. r. 1764 prze-
ciw Ur. Ignacemu Bohuszowi wypadłego,
z przywroceniem tegoż ad quaeque propria,
salvo recessu od związku Barskiego: *Konst.*
Lit. 1776, v. VIII, f. 939, *tit.* Warunek.

Ur. Teodor Billewicz Cywun Wieszwiański, do
dobr przywrocony, i sprawy z pretensorami
ad fora competentia odesłane. *Ibidem, f.* 939,
tit. Ubezpieczenie.

Ur. Gzowski od siedzenia reszty więzy pułro-
czney, uwolniony. *Ibidem, f.* 937, *tit.* Klem-
encya.

W. Zienkowicz Kasztelan Smoleński Marszałek,
i UU. Garwaski Lidzki, Michniewicz Ko-
wieński, Daneyko Nowogrodzki, Brodowski
Słonimski, Trybunału Lit. w r. 1769 De-
putaci, od rygoru dekretu Trybun. r. 1777
uwolnieni; a Ur. Brodowski etiam od więzy
in fundo: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 958, *tit.*
Uwolnienie.

Plura vide tit. Sprawy.

Religia Katolicka.

Ustawy i przywileie Kościołow Katolickiego i
Greckiego ziednoczonego stwierdzone: *Konf.*
Gen. Koron. 1764, v. VII, f. 2, *tit.* Spisanie.

Przyrzeczenie Najjaśniejszego Stanisława Au-
gusta, względem zachowania w całości wiary
S. Katolickiej: *Pacta Conv.* v. VII, f. 199,
§ Rady.

Wiara S. Katolicka Rzymska i ritus Graeci
Latino Uniti w Xięstwie Kurlandzkim i Se-
migallii, inviolabiliter zachowana, podług da-
wnych opisow, być ma: *S. Cor.* 1764, v. VII,
f. 358, *tit.* Warunek.

Prawa dawne, a osobliwie annor. 1717, 1733,
1736, 1764 zabezpieczające wiarę S. Kato-
licką Rzymską przeciwko Nieunitom i Dys-
sydentom, in toto et per omnia reassumo-
wane: *Konst.* 1766, v. VII, f. 436. *tit.* Wiara.
— *Vide o tym tit.* Dyssydenci.

Wierze Rzymskiej Katolickiej w konstytucjach
i aktach publicznych zawsze tytuł panującej,
będzie dawany: *Trakt. r.* 1768, v. VII, f. 571,
tit. Akt osobny, art 1, § 1.

Taż wiecznie ma być panującą. *Ibidem.* — *Toż*
samo znajdziesz: v. VII, f. 595, *tit.* Akt oso-
bny drugi, § 2.

Katolikom Rzymskim utriusque ritus do Mo-
skwy odpadłym, liberum exercitium religio-
nis, i possessye kościelne gwarantowane:
Trak. r. 1775, v. VIII, f. 32, § 5.

Podobneż zapewnienia dla Katolikow obojga
obrzędow z strony Krola Imci Pruskiego,
Ibidem, f. 45, § 8.

Plura vide tit. Dyssydenci.

Religia Grecka, vide tit. Dyssydenci.**Remissy.**

Desideria publiczne i prywatne w recess pu-
szczone: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII,
f. 110, *tit.* Recess desideriorum.

Ustanowienie i uregulowanie szkoły rycerskiej
od przyszłego Seymu odesłane: *Seym Coron.*
1764, VII, f. 382, *tit.* Szkoła rycerska.

Dopelnienie tego prawa, obacz tit. Szkoły.

Pretensye domu WW. Iabłonowskich względem
summ na woysko przez I. W. Iabłonowskiego
Kasztelana Krakowskiego, i Hetmana W. Kor.
wydanych. Item UU. Lubomirskich za szybę
solną Kunegunda zwaną; nakoniec pretensye
successorow Iakuba Rybińskiego Woiewody
Chełmińskiego w konstytucyi 1726 wytknięte,
do przyszłego Seymu w recess puszczzone: *Seym*
Cor. 1764, v. VII, f. 383, *tit.* Pretensye domow.

Podobnież i desideria wojewodztw nie ułatwione,
do przyszłego odłożone Seymu. *Ibidem, tit.* Re-
cess.

Pretensye successorow Hreorego Ogińskiego
Hetmana W. W. X. Lit., I. W. Szczesnego
Potockiego Kasztelana Krakowskiego, W. Le-
duchowskiego Woiewody Wołyńskiego, Ur.
Krzczkowskiego Ststy Włodzimirskiego, UU.
Popielow. Nadgrody oraz W. Ludwikowi
Podhorodyńskiemu Kasztelanowi Czerniechow-
skiemu i Ignacemu Woroniczowi, Regimenta-
rzowi partyi Ukraińskiej za kommissyą z Dworem
Tatarskim. Ur. Dominikowi Stoińskiemu
za ocalenie xiąg Lubelskich i trybunalskich.
Pretensye successorow Ur. Michała Pużyny
Pisarza W. X. Litew. Ur. Marcina Korbuta
sukces. za Sekretaryą legacyi do Moskwy.
Zasługi W. Kazimierza Bielińskiego Mar-
szałka W. Koronnego, tudzież successorow
Chranowskiego Podkomorzego Brzeskiego
w recess puszczzone: *Konst.* 1766, v. VII, f. 498,
tit. Zasługi.

Pretensya successorow Ur. Sulistrowskiego Cho-
rążego Oszmiańskiego Marszałka Konfed. W.
X. Lit. do przyszłego Seymu odesłana: *Konst.*
Lit. 1766, v. VII, f. 550, *tit.* Recess.

Pretensye Ur. Marcina Kostewicza Skarbnika
Mielnickiego, o summy zaciągnione przez Zy-

gmunta I, od W. Ianusza Kostewicza Woiewody Podlaskiego, do Seymu przyszłego odesłane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 811, *tit.* Odesłanie.

Desideria woiewodztw, począwszy od ziemi Dobrzyńskiej, w recess. podane: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 920, *tit.* Recess.

Nadgroda successorom Przewielebnych, Krakowskiego i Kiiowskiego Biskupow, Załuskich, za bibliotekę publico zapisaną, w recess puszczona. *Ibidem*, f. 920, *tit.* Wdzięczność.

Materya polepszenia płacy woyska, i aukcyiego w gemeynach, do Seymu przyszłego inter materias pluralitatis odesłana: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 955, *tit.* Warunek.

Sprawy UU. Walewskich z UU. successorami Herburtowskiemi o wyposażenie Ur. Zofii z Herburtow Kossowskiej, do Trybunału Koronnego remissa. *Ibidem*, f. 959, *tit.* Przyspieszenie.

Interess successorow Przewielebnego Iozefa Załuskiego Biskupa Kiiowskiego w recess powrotny puszczony. *Ibidem*, f. 961, *tit.* Recess. *Plura vide tit.* Długi, i Summy.

Remissy różnych spraw i kommissyi, vide *tit.* Kommissye szczegolne.

Restytucya do czci i honoru, vide *tit.* Szlachcic. Relaxacya.

Rezolucye Rady, vide *tit.* Rada.

Rezydenci.

Regestr Rezydentow przy boku I. K. Mci od Seymu Convocationis, aż do przyszłego ordynaryinego: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 383, *tit.* Rezydenci.

Item od Seymu r. 1766, do Seymu roku 1768: *Konst.* 1766, v. VII, f. 501, *tit.* Rezydenci.

O Rezydentach przy Dworach cudzoziemskich, vide *tit.* Posel.

Rezygnacye, vide *tit.* Zapisy.

Roki Ziemskie i Grodzkie, vide *tit.* Sądy.

Rozpisy na kondescensyach, vide *tit.* Sądy. Kondescensye.

Rządu forma, vide *tit.* Forma rządu.

Rzemieślnicy.

Rzemieślnicy w szkole Opolskiej XX. Scholarum Piarum wyzwoleni, do cechow wszystkich przyjęci być mają. *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 373, *tit.* Szkoła.

Plura vide tit. Cechy. Miasta. Kupy. Manufaktury.

Rzeki.

Na czyszczenie rzek, reparacyą drog i mostow 200,000 zł. w skarbie Koronnym corocznie

naznaczono: *Konst.* 1765, v. VII, f. 646, *tit.* Naprawy.

Tamże końcem utrzymania tam i szpicy Montawskiej co rok 50,000 skarbowi Koronnemu liczyć nakazano. *Ibidem*, f. 647, *tit.* Reparacya. — *Prawa Koronne r. 1775 i 1776, nic o tey expensie nie wzmiankuig.*

Rzeki od przeszkod uprzątnąć Kommissyom Skarbowym Koronnym zalecono i prawa exekwować nakazano: vide *tit.* Kommissya Skarbowa Koronna. — Podobneż zalecenie dla Kom. Lit. i na to co rok 100,000 złotych naznaczono: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 515, *tit.* Władza. (Summa ta r. 1776, do 60,000 zł. zredukowana: v. VIII, f. 931, *tit.* Tabella).

Też Kommissye in ordine łączenia rzek, projektu gotować powinny. *Ibidem.*

Bugiem deflutowacy, połowę cła w Koronie, połowę w Litwie płacić mają: *Konf. Gen. Koron.* v. VII, f. 34, *tit.* Cło generalne.

Kanał Piński ku złączeniu rzek Szczary z Iasiołdą przez W. Michała Ogińskiego Woiewodę na ow czas Wileńskiego, a teraz Hetmana W. W. X. Lit. rozpoczęty, aby dokończony iak nayprędzey, i przez successorow nawet utrzymywany być mógł, wieś Myszkowce i miasteczko Łachiszyn z przyległościami wieczystością darowane; a w czasie otworzonego spławu, po 8 zł. od wiosła lub sprychy płacić dziedzicom kanału przepisano. Na zawdzięczenie zaś za tak kosztowne dla publicum dzieło, statue W. Hetmanowi w dziedzińcu zamku Wileńskiego wystawić nakazano: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 845, *tit.* Kanał.

Na rzece Dzwina iako wspolney granicy, ani Polak, ani Moskal z Rygi płynący, opłacać się nie ma: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 71, § 4.

Rzeka Wskrza, albo Działdowka wolna od młynow i grobel, pod karą 3,000 grzywien, być ma: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 208, *tit.* Deflutowacya.

Obra rzeka od młynow i grobli, przeszło 20 mil kraiu zatapiająca, aby wolna była, Kommissyi Skar. zlecono: a Ur. Xciu Antoniemu Ponińskiemu Staroście Kopaynickiemu 60,000 zł. za młyny naznaczono, ktore na szlachtę z tego oczyszczenia pożytkujących rozłożyć nakazano. *Ibidem*, *tit.* Obra rzeka.

Rzekę Ruż obywatelom ponadbrzeżnym wycisnąć rozkazano, nad czym dozor Kommissyi Skarbowey zlecony, a dziedzicom Iakaci, mostowe zapewnione. *Ibidem*, f. 209, *tit.* Rzeka Ruż.

Wychędożenie rzeki Piny i Muchawca dla ułatwienia spławu Kommissyi Skarbowey Litew. zalecone: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 650, *tit.* Ułatwienie.

Zalecenie Kommissyi Skarbowey Litewskiej ueterminowania płacy od spławu w dobrach Swiada Ur. Tadeusza Żaby Podkomorzego Wileńskiego na rzece Iassie. *Ibidem*, f. 695, *tit.* Upewnienie.

Złowienie ryb na rzece Warcie samym tylko possessorom brzegu warowane: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 918, *tit.* Warunek.

Plura vide tit. Mosty etc.

Rzym.

Dom Nacyonalny z kościołem w Rzymie, protekeyi i dyspozycyi Nayiasniejszego Stanisława Augusta poruczony: *Konst.* 1768, v. VII, f. 743, *tit.* Dom.

Przyrzeczenie I. K. Mci względem wstawiania się do s. Stolicy Apostol. o przeniesienie świąt na niedzielę po wszystkich dyecezyach, tak pro Latino iako i Graeco ritu: co gdy nastąpi, exekucya WW. Biskupom zalecona. *Ibidem*, f. 744, *tit.* Rekwizycya.

Podobnaż obietnica dana względem wezwania powagi Apostolskiej, aby zakony, młodzian lat 24, a panien lat 16, nie mających, nie przyjmowały. *Ibidem*, *tit.* Obieranie stanu.

Instancya do Rzymu o kanonizacye BB. Iana Kantego, Iana z Dukli, Iozefa Kalasantego fundatora Scholarum Piarum, Iozefata Arcybiskupa Połockiego, Władysława z Gielniowa, Kunegundy, i Bogumiła. O beatyfikacye Venerabiliun Andrzeia Boboli, Anny Omiecińskiej, Zapolskiej, Narbuta, Kolumby: processu beatyfikacyi, Rafała Chylińskiego: *Konf. Gen. Koron.* 1764, v. VII, f. 110, *tit.* Instancya o kanonizacye.

Item Stany Rzeczypospolitey przybiecały wstawić się do Stolicy Apostolskiej o kanonizacyą Błogosławionego Jana Kantego, Iana z Dukli, Kadłubka de Rosis, tudzież o beatyfikacyą Stanisława Papeczyńskiego, fundatora Klerykow Regularnych pod tytułem Immaculatae Con. B. V. M., Andrzeia Bobolego: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 381, *tit.* Wniesienie.

Obietnica I. K. Mci z Stanami Rzeplitey wstawienia się do Rzymu o przyspieszenie kanonizacyi Błogosławionego Szymona z Lipnicy: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 911, *tit.* Przyspieszenie.

Salarya.

Tabella taxy jurium Cancellariae: od rezygnacyi, donacyi, tranzakcyi zł. 2. Od roboracyi kontraktow, skryptow złot. 1. Od zapisow, kwitow, wizyi, intromissyi, arestow, obdukcyy, prezent, manifestow, dożywocia, zł. 1. Od relacyi pozwu ziemskiego, grodzkiego, trybunalskiego gr. 20. Od pieczęci na ekstrakt i pozew gr. 6. Od plenipotencyi specyalney i ordynaryiney zł. 2. Od publikacyi circa manifestationem Woźnemu gr. 15. Od prezenty pieniędzy, bydła, koni etc. zł. 2. Od liczenia summ od 1,000 gr. 3: *Konst.* 1768, v. VII, f. 710, *tit.* Tabella.

Sędziemu, Podśędkowi Ziemskiemu i Sędziemu Grodzkiemu Warszawskiemu po 6,000 zł. a Ur. Sobolewskiemu Pisarzowi Ziemsk. i Grodzkiemu Warszawskiemu złot. 12,000. Temuż pensya 8,000 podług prawa 1768 warowana: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 219, *tit.* Pensye.

Konstytucyą r. 1776 dla Sędziow Ziemskich i Grodzkich Warszawskich żyjących tylko, 10,000 zł. uchwalono. Item, Pisarzowi Ziemskiemu i Grodzkiemu Warszawsk. 10,000 zł. *Idque*, v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella.

Pensya Ur. Pisarzowi Dekretowemu Assessorskiemu i Metrykantowi Koronnemu prawem roku 1775 przepisana, in toto zachowana; a Ur. Ianowi Słomińskiemu Metrykantowi Koron. dwoma tysiącami powiększona: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 881, *tit.* Pisarz. — *Vide o tym tit.* Metrykant. Pisarz.

Salarya UU. Kommissarzow Sądow Zadworowych, i iurydykcyi marszałkowskiej, tudzież UU. Metrykantow Koronnych r. 1775 wyznaczone, byle de praesentia od prezesow mieli zaświadczenie, skarb Koronny wypłacić obligowany. *Ibidem*, f. 901, *tit.* Zakwitowanie.

Plura vide tit. Zasługi.

Sądy w ogulności.

Iurydykcyja jedna drugiey uwłaczać w prerogatywie nie ma: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 77, *tit.* O iurydykcyach.

Woiewodztwom Poznańskiemu i Kaliskiemu subdelegata na miejsce nieprzytomnego Sędziego obierać pozwolono. *Ibidem*, f. 64, *tit.* O Sądach Ziemskich.

Od tego beneficium woiewodztwa Wielkopolskie i Małopolskie excypowały się. *Ibidem.* — A r. 1768 wszystkie woiewodztwa Koronne prawo to przyjęły: v. VII, f. 703, *tit.* Złączenie, *puncto* Appellacye.

Rozpisy na kondescensyach zabronione, pod karą dwoch niedziel więzy, et vadio capitale na Sędziego; a zaś strona, dla ktorey rozpis stanął, poenis contraventionis et refusioni litis expensarum subjacet: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 67, *tit.* Rozpisy. (*Obacz explikacyą tego prawa r. 1768, gdzie tylko ten Sędzia poenalitati subjacet, ktory albo w brew dokumentom, albo przeciw regule trybunalskiej rozpisuie się: v. VII, f. 704, tit. Złączenie, puncto* A ze).

W sprawach po subselliach lmae instantiae zasłych, tylko a definitiva sententia appellacya, sub poenis evocationis extra forum, wolna: *Konf. Gener. Lit.* 1764, v. VII, f. 183, *tit.* Sprawiedliwość.

Sprawy in hoc subsellio sędzić się mają, do ktorego należą. *Ibidem.*

Sprawy obligowe w Grodzie, Ziemstwie, Trybunale Duchownym i Skarbowym, sędzić się mogą. *Ibidem.*

W czasie interregni, Sądy Kapturowe sprawy obligowe sędzić moc mają. *Ibidem*, f. 185, *tit.* Kaptury. — A po skassowaniu ich prawem r. 1768 w czasie interregni, ad fora competentia tylko należą.

Sprawy o dobra stołowe in Iudiciis post-Curialibus z Administratorami; spory zaś in cau-

sis facti, in foro competenti sędzić się mają; Pacta Conv. v. VII, f. 206, § Waruiemy.

I. K. Mość Stanisław August przyrzeka, iż żadnych instancyj do Sądów przeciw pokrzywdzonym czynić nie będzie. *Ibidem, f. 205, § W wszelkich.*

Zaprzyśiężenie kryminalistów samo-siedm po skrutyniach, skassowane: *Konst. 1768, v. VII, f. 704, tit. Złączenie, puncto Dilationem.*

Na sądach codzienny akt zapisywany być ma, dla rozeznania kiedy który dekret zapadł; pozwy zaś na dwie niedziele przed kadencyą, nie przed wpisem wydane będą: *Konst. 1775, v. VIII, f. 289, tit. Sądy.*

Denegatum Iudicium. Odmowienie Sądu rozumie się: 1mo, przez odmowienie wpisu w Sądach ultimae instantiae; 2do, przez zwleczenie kadencyi, lub niedopuszczenie elekcyi Subdelegata; 3tio, gdyby super veram infirmitatem Sędzia nie chciał przysiądź; in casu zaś infirmitatis Subdelegat sędzić powinien; (w Grodach gdy Podstarosta chory, Sędzia lub Pisarz sędzić ma, a na mieyscu tych, Subdelegata Starosta nominuje; lub gdy go nominować nie chce, obrany być ma od Szlachty); 4to, przez niedopuszczenie appellacyi w sprawach 1,000 zł. przenoszących, wyjąwszy te, w których appellacya szlachcie (procz in recenti) zawsze wolna; 5to, przez odnowienie należytego rejestru; 6to, przez zatrzymanie czytania dekretu w Sądach ultime instantiae, w sprawach potocznych po trzech dniach, w większych po tygodniu; 7mo, przez odmianę dekretu po publikacyi onegoż w Sądach ultimae instantiae. *Ibidem, f. 116, tit. Obiaśnienie.*

Corruptio Iudicii et Iudicis. W sprawach corruptionis, dowody mają być jasne; Sędzia zaś wydający korrumpującego, a poenalitate liber, et e contra. W przypadku commissi perjurii, każdemu wolno zaskarżyć, krzywoprzysięcę przed Radą; a ta uznawszy perjurium za crimen Status, do Sądów Seymowych odeszła, które non tangendo negotium principale, in quo perjurium commissum, krzywoprzysięcę ukarzą; delator nie dowodzący perjurium, poena talionis karany będzie. *Ibidem.*

Oppressio civis liberi. Oppressio civis liberi rozumie się: 1) gdy kto się oczywistym armata manu sprzeciwia dekretem ultimae instantiae; 2) bez processu czyniący sobie sprawiedliwość, czy to w cywilnych, czy w kryminalnych sprawach; in recenti atoli crimine, wolno zawsze kryminalistę łapać. Gwałty takowe zaskarżone w Radzie, do Sądów Seymowych odesłane będą. *Ibidem.*

Crimina recentia, *vide tit. Prawa kardynalne.* Konstytucya r. 1776 same tylko sprawy oppressi civis liberi Sądów Seymowym warowała; inne zaś *tit. Denegati Iudicii et corruptionis* opisane, do Grodów, Ziemstw, i Trybun. odesłana: *Konst. 1776, v. VIII, f. 870, tit. Ordynacya.* — *Corruptus atoli Sędzia ultimae*

instantiae, w Sądach Seymowych odpowię. Ibidem.

Sprawy cywilne między obywatelami a woy-skowemi, do Sądów Ziemskich, Grodz. i Miejskich, podług kondycyi, salva appellatione do Sądów ultimae instantiae, należeć mają. *Ibidem, f. 850, tit. Powinności, nro 3.*

W sprawach ziem. obywatele Rzeplitey w Koronie mogą się pisać podług statutu Lit. na Sąd polubowny. *Ibidem, f. 876, tit. Deklaracya, puncto Nareszcie.*

W sprawach kryminalnych, konfessaty przez tortury, pod rygorem kar criminum Status, zakazane; toż się ma rozumieć i o sprawach maleficii i czarow, gdzie poenalitas śmierci na zawsze znosi się. *Ibidem, f. 882, tit. Konwikcye.*

Plura *vide tit. Sądy Ziemskie i Grodzkie.*

Sędzia.

Sędziowie Ziemscy i Grodzcy absentujący się od kadencyi samą tylko chorobą, (ktorą na przyszłej kadencyi poprzysiądź mają) albo funkcya publiczną ekuzować się mogą: *Konst. 1768, v. VII, f. 703, tit. Złączenie, puncto Appellacye.*

Sędziowie Ziemscy i Grodzcy, i ich Urzędy, iako i inne subalternae iurisdictiones de male gesto officio, w Trybunałach odpowiadać mają: *Traktat 1768, v. VII, f. 597, § 7.*

Sędziowie wszystkich iuryzdykcyi, rezolucyi, listow upominalnych i rekwizycyjalnych Rady Nieust. słuchać mają, sub poena suspensionis ab officio; ale karze tey ex iudicato nie podlegają: *Konst. 1776, v. VIII, f. 849, tit. Obiaśnienie.*

Sędziow Ziemskich dwoch z iednego imienia w jednym woiewodztwie lub powiecie obranych być nie może: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 183, tit. Sądy Ziemskie.*

Na Sądach Kapturowych, Pisarze Ziemscy lub in absentia tych, Grodzcy, do piora należą: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 185, tit. Kaptury.* — *Upadło to prawo po skassowanych Sądach Kapturowych, o czym tit. Sądy Kapturowe.*

Dochody sędziowskie podług przepisu konst. 1726 zregulowane: *Konst. Lit. S. Cor. 1764, v. VII, f. 404, tit. O dochodach.*

Sądy Seymowe.

Ustanowienie Iudicii Compositi w czasie Elekcyi do exekucyi artykułow pod tytułem: Porządek na Seymie Walnym Elekcyi 1764: *Akt Elekcyi, v. VII, f. 193, tit. Porządek.*

Sprawy na Sądach Seymowych Relacyinych i Kurlandzkich, non immutando unquam registrow, przez Referendarzow wolane będą: *Art. Pact. Conv. v. VII, f. 205, § Na Sądach.* Sędzom Seymowym i innym, że vigor suus redibit, I. K. Mość Stanisław August obowiązał się. *Ibidem.*

Na Sądach Seymowych, Kurlandzkich, Rleacyi-

nych, Krol Imć ad pluralitatem stosować się przyrzeka. *Ibidem.*

Ustanowienie Sądów Seymowych od Seymu do Seymu trwać mających; na których cały Senat i Ministerium, procz w Radzie umieszczonych, i 54 osob z Stanu Rycerskiego pluralitate na Seymie obranych zasiadać będą. Kadencya pierwsza 3 miesięczna na sprawy Ministrow; 2ga na sprawy Senatorow. In casu potrzeby zapozwania Ministra lub Senatorsa, Rada Seym extraordinaryiny złoży, i sprawę ciż Sędziowie rozsądzą. Gdy wpisow zabraknie, Rada ostrzeże Sędziow, aby nie zieżdźali na kadencyą. Paritatem I. K. Mość rozwiązuie, a w sprawach Maiestatu tyczących się, primus in ordine. Wota dwa razy głośne, trzeci raz sekretne, koniecznie iść mają. Instygatorowie obojga Narodow ex munere officii w sprawach kryminalnych czynić powinni. Komplet z osob 36 składa się. Dylacye żadne procz verae infirmitatis mieysca nie mają: *Konst. 1775, v. VIII, f. 118, tit. Ustanowienie.*

Prawo to odmienione tak, że Sędziowie Seymowi nie na Seymowej sessyi, ale per provincias po 10 z każdej, w mieyscu od pierwszego in ordine wyznaczonym, obrani, z podpisem primi in ordine et pluralitatis, Marszałkowi Seymowemu na piśmie do ogłoszenia odtąd podawani będą: *Konst. 1776, v. VIII, f. 869, tit. Sposob.*

Co się kadencyi tycze, patrz niżej w ordynacyi.

Ordynacyi tychże Sądow zbior następujący:

Sędziow liczb 1) „Sądy te w mieyscu rezydencyi Krolewskiej sędzić się będą. 2) Komplet osob 24 składa; Senatorowie, Konyliarze Rady Nieustającej zasiadać na tych Sądach, a z Stanu Rycerskiego obrani być za Sędziow nie mogą. Sędziowie z Senatu od Tronu, a z Rycerstwa od Marszałka Seymowego na kadencye wyznaczeni będą. Nie zieżdźający na kadencye Sędzia, byle nie był chory, 500 grzyw. płaci do skarbu Rzeplitey. Sędzia Seymowy w żadnym Sądzie dobrodzieystwem suspensy zastawiać się nie może. 3) Kadencya tych Sądow 6 niedzielna 1wsza, na sprawy Koronne 1go Octobra i druga 1go Febr., trzecia 1go Iunii, na sprawy Lit. In causis criminum laesae Majestatis, et perduellionis, I. K. Mość z Radą w każdym czasie Sądy złożyć może; a gdy wpisow na kadencyą zabraknie, Rada Sędziow od rezydencyi uwolni. 4) Pioro na kadencyach Koron. Pisarz Ziem. mieysca rezydencyi Krolewskiej, na Litewskiej Pisarz uprzywilejowany trzymać i dekreta czytać będzie. 5) Sprawy Sądow Seymowym własne są: 1, Crimen Majestatis podług konst. 1588. 2, Crimen perduellionis w artykułach następujących: o bunty przeciw Rzeplitey; o porozumienie się z nieprzyjacielem Oyczyzny; o wydanie temuż zamku lub fortecy zdradziecko; o pensye brane od po-

Kadencye.

Sprawy.

stronnych za zdradę Oyczyzny; o werbunki dla zagranicznych panow lub zaprzecanie ludzi dla nich, (*tłumaczenie tego prawa masz niżej pod r. 1780*); o wezwanie protekcyi zagranicznej na pognębienie obywatela. 3, Sprawy oppressi civis liberi podług opisu konst. 1775. (*v. VIII, f. 115, tit. Obiaśnienie*), denegatum zaś iudicium, corruptio, perjurium, a foro Sądów Seymowych excypowane. 4, Sędziowie tylko ultimae instantiarum o korupcyi, w nich odpowiedzą. 5, Do tych ie-szcze Sądow należą sprawy przeciw Ministrom i Konyliarzom Rady. 6) Sąd Seymowy wpoznanie dekretow niższych i wyższych instancyi wdawać się sub nullitate nie ma. Exceptio fori w tym Sądzie nie służy. 7) Regestra tego Sądu są: 1wszy criminis laesae Majestatis et perduellionis; 2gi ordynaryiny. 8) Dylacya żadna procz choroby w tym Sądzie nie idzie. Wota dwa razy głośne, trzecie sekretne w każdej sprawie dawane będą, sposobem dla Rady Nieustającej opisanym. 9) Sprawy z pierwszego rejestru etiam in contumaciam sądzone będą, inne dopiero po pierwszej kondemnacyi. 10) Pozwy na 6 niedziel sprawy poprzedzić mają, i w aktach własnego Grodu zeznane będą. 11) Inkwizycye w sprawach pierwszego rejestru przez delegowanych od Sądu; w sprawach zaś rejestru drugiego przez Urzędy Ziemskie lub Grodzkie wyprowadzone być powinny. 12) Delator szlachcic bez possessyi lub plebejus пойmany być ma, aby poena talionis in casu nie wyprobowania delacyi. ukarany został. 13) Propozycye do wotowania każdemu Sędziemu formować wolno, których przyzięcie i decyzya pluralitati zostawiona. 14) Sędziowie przytomni przy wprowadzeniu sprawy, sami ją decydować będą; a później przybywający, vocem tylko consultivam mają. In casu śmierci iednego z zasiadających Sędziow. pierwszy przybywający do kompletu należy. 15) Paritatem I. K. Mość rozwiąże; a in causis laesae Majestatis, primus in ordine. 16) Wota raz zaczęte przerwane nie będą, i w sentencyonarzcie zapiszą się. Dekreta naypoźniej w niedziel 2 czytane być mają. Illacye po dekrete, tylko ratione omissorum wolne. Oppozycya iednego Sędziogo circa latam sententiam (praeter omissa) ważna będzie. 17) Patronowie in majoribus subselliis stawiający, w tych mają Sądach mieysce. Indukty na piśmie podawać będą, które przez pierwszych in ordine Senatorow i Rycerstwa podpisane, do aktow seymowych oddane być mają. 18) Akta Sądow Seymowych w Ziemstwie rezydencyi Krolewskiej lokowane być powinny; ekstrakty Kor. Koronną, Litewskie Litewską pieczęcią autentykowane być powinny: *Konst. 1776, v. VIII, f. 870, tit. Ordynacya.*

Regestra

Pozwy

Inkwizycye

Delator.

Patronowie

Sprawy potoczne prowincjonalnym iuryzdykcyom W. X. Lit. własne, procz spraw lae-

sae Majestatis et criminum Status, do Sądów Seymowych pociągane nie będą: *Konst. 1776, v. VIII, f. 874, tit. Warunek.*

Illacye po dekretach w sprawach seymowych W. X. Lit. nie mają miejsca. *Ibidem.*

Pisarz od I. K. Mci do tych spraw kreowany, będzie. *Ibidem.*

Palestra Lit. może być zażyta w Sądach Seymowych od obywatelów tey prowincyi. *Ibidem.*

Na sprawy Lit. trzecia kadencya po dwóch Koronnych ostrzega się. *Ibidem.*

Delatorowie w niedowiedzeniu przestępstw, podług statutu Litewskiego karani będą. *Ibidem.*

Osoby do Sądów Seymowych na sessjach prowincjonalnych wyznaczone. *Ibidem, f. 869, tit. Nominacya.* — Ciż Sędziowie r. 1778 wyznaczeni: v. VIII, f. 946, tit. Osoby.

Item. Osoby za Sędziów Seymowych na sessjach prowincjonalnych obrane: *Konst. 1780, v. VIII, f. 964, tit. Osoby.*

Za werbunki w Polsce dla obcych potencji sami tylko krajowi obywatele w Sądach Seymowych odpowiadać mają. Inni na głowę w Grodach karani będą. *Ibidem, f. 980, tit. Werbunek.*

Sądy Relacyjne.

Sądy Relacyjne w sprawach przekupionego Deputata in cognitionem decreti tribunalitii sub nullitate udawać się nie mogą: *Konst. 1768, v. VII, f. 707, tit. Złączenie, puncto A* lubo. — *Sprawy takowe do Sądów Seymowych 1776 roku odesłane.*

Paritatem na Sądach Assessorskich w sprawach Dissidentium, Sądy Relationis rozwiązują: *Konst. 1775, v. VIII, f. 61, § 3.*

O Sądach Kurlandzkich w szczególności, vide tit. Xięstwo Kurlandzkie.

Sądy Assessorskie.

Zalecenie Deputatom ad pacta conv. umieszczenia w paktach artykułu o ułożeniu ordynacyi Assessoryi Koron. i Lit. gdzie masz teży ordynacyi niby regułą przepisana: *Seym Conv. 1764, v. VII, f. 80, tit. Zlecenie.*

Sądów Assessorskich ordynacya przybiecana: *P. C. v. VII, f. 205, § Sądów.*

A dopełniona na Seymie Cor. 1764 którą masz na końcu teży *Konst. v. VII, f. 423. Treść iej następująca: a poprawy oneyże z prawa r. 1775 obacz tit. Pieczętarz, i tu niżej.*

1) Wszystkie sprawy, procz appellacyjnych z miast, i przywilejów ich dotyczących się, pluralitate decydować się mają. A tym końcem procz WW. Kanclerzów i Podkanclerzych, Sekretarzy WW., Referendarzy, Pisarzy WW. cum voto decisivo; Instygatorowie i Vice-Instygatorowie, Regenci, Pisarz Dekretowy, cum voto consultivo; a nadto czterech Senatorów,

czterech ex Ordine Equestri za Assessorów przydani, idque na ow czas od Krola Imci nominowani ex Senatu, a od Marszałka Seymowego z Stanu Rycerskiego. Na potym zaś obierani być mają na Seymie; a wolność I. K. Mci zostawiona nominowania in casu decessus, cessionis, lub ascensus Assessora. Podskarbiowie Nadw. od prezencyi w tych Sądach uwolnieni (*Konst. 1776, v. VIII, f. 880, tit. Iurydykcyja. Vide w Ordynac. tit. Ustanowienie, i tit. Przydanie*). UU. Instygatorowie (bo tytuł UU. Vice-Instygatorów skasowany) tudzież W. Kustosz Kor., Regenci Kancellaryi votum consultivum osiągnęli. 2) Po WW. Kanclerzach mają miejsce: 1, Senatorowie, 2, Urzędnicy Kor. i Lit., 3, Rycerstwo, 4, Urzędnicy Kancellaryi Kor. i Lit., 5, Pisarze (*w Ordyn. tit. Porządek*). Assessorowie procz Kanclerzy i Senatorów przysięgli, być mają in rotham (*tit. Rota, i tit. Assessorowie*). 3) Kadencye, pierwsza a Majo ad Septembrem, 2ga a Novembri ad Mart. Koronna a Majo, Litewska a Novembri zaczynać się ma. Pierwsze trzy miesiące na sprawy mieyskie, cognitionis privilegiorum, communitatum, Infantekie, a 4ty na sprawy colonares przepisane (*tit. Ustanowienie. Vide tych odmianę niżej*). 4) Assessoryi Koron. Warszawa; Litewskiej, Warszawa, Grodno, Brześć Lit. i Mińsk do sądenia wyznaczone (*tit. Wyznaczenie*). 5) W niebytności Kanclerzów, Assessorowie w sprawach pluralitati zostawionych, w liczbie osób pięciu sądzić mogą. Dekretów formalitas na ow czas, też się zachowywa, iak gdyby Kanclerze zasiadali, i ci ie tylko podpiszą (*tit. Opisanie*). 6) WW. Kanclerze, lub Prezes Senator, powrotnych wotów, odmówić nie mogą (*tit. O powtorzeniu*). 7) Inappellabilitas od Assessoryi do Sądów Relacyjnych, a nawet i Seymu, tak iak od dekretów seymowych relacyjnych, i trybunalskich, pod karą 6 niedziel więzy waruie się (*tit. Deklaracya*). 8) Dekreta assessorskie, Starostowie i Urzędy ich exekwować mają (*tit. O exekucyi*). 9) In casu noviter repertorum strona o delegacyą Sądu prosić ma, i poprzysiądz: iako documenta noviter reperta pokazuje, i że o nich in tractu sprawy nie wiedziała. A w ten czas causa in integrum przez reskrypt I. K. Mci restituetur; od czego W. X. Lit. excypowane (*tit. De restitutione*). 10) Przystoynosć stronom względem Sądu i Palestry zalecona; a pro securitate, Kommissya Woyskowa praesidium dawać obligowana (*tit. Ubezpieczenie*). 11) Zalecenie Patronom, aby trzeżwo i gotowi do Sądu stawali; iedni drugim indukt nie przerywali, z preparamentów sprawy indukowali, pod rygorem 3 grzywien na szpital in levioribus, a pro arbitrio Sądu in gravioribus (*tit. Ostrzeżenie*). Tych 12, tylko w tym Sądzie mieć chciano (*tit. Liczba*). Idque: przysięgłych (*tit. Aby*). 12) Na sprawy appellacyjne ieden tylko regestr przepisany. Wzdać się dający na zwło-

kę sprawiedliwości, in lucro succubitionis condemnandus. Z tego rejestru, sprawy crudae citationis, bez kommissyi in fundo obeyć się nie mogące, na kommissyą odeszła się. Dylacye wszelkie w sprawach znoszą się, tylko w Koronie zamiast dylacyi ad munimenta, komunikacya tychże ad futuram cadentiam: a w Litwie na pierwszym terminie kopia spraw, na drugim dylacya ad munimenta specificata do drugiey kadencyi pozwolona. Wolność mazania aktoratów, bez wiedzy Sądu, stronom zabroniona. *Tamże* masz regułą dla Korony komunikacyi dokumentów w ten sposob: Po przywołaney sprawie i zapisaney komparycyi, Pisarz pisze dekret communicationis ad futuram cadentiam; po którym schodzą się strony do Kancellaryi, produkują swe na wzajem dokumenta, summariusze spisują, a Kancellarya weryfikuje; też podpisuje Pisarz, a po wzajemnych onych zamianach, w niedziel 4 za kwitem stron lub plenipotentów powrocone być mają. W czasie indukty, dokument w summariuszu nie specyfikowany, nie waży, iezli strona nie przysięga, że go po komunikacyi wynalazła. Toż się dzieć ma i w sprawach z kommissyi do Assessoryi powracających (*tit. Rozrządzenia*). 13) Regestra Asses. Koronney: 1, prosty Magdeburgski ex appellationibus causarum juris civilis, w którym i communitates contra Magistratus miast mieszczą się; 2, Pruski, czyli miast i cechów Pruskich; 3, fisci, do którego sprawy o rozpoznanie przywilejów, i ich exekucyą, o granicę między dobrami szlach. i Krolewskimi, o dzięsięcinę z dobr Krolewskich, tudzież miast przeciw Starostom należą; 4, expulsionum, w którym tak o wybicie z dobr. iako i gwałt przywilejów, evocationis extra forum, ac personarum miserabilium umieszczone; 5, spraw Xięstwa Inflantskiego; 6, incarcerationum; 7, colonorum (*tit. Rozrządzenie. — Masz tamże przepis czasu, w którym rejestra brane być mają, ale dla późniejszych odmian, z racyi odmienioney kadencyi i Sądów Refer. przywroconych, rozdział ten rejestrow opuszcza się*). 14) Regestra Asses. Lit. 1, Magdeburgski; 2, fisci; 3, expulsionum; 4, incarcerationum; 5, colonorum. W których regestrach podobne iak w Koronie sprawy mieścić się mają. *Tamże* masz porządek wołania spraw z tychże rejestrow (*tit. Toż samo*). 15) Zalecenie WW. Kanclerzom Litewsk. uformowania rejestrow porządkiem wzwyz przepisany; oraz, aby gdy spraw z iednego nie stanie, następny brany był. Assessores cum voce activa za Kommissarzów od Sądu tego brani być nie mogą (*tit. Zalecenie*). 16) Na kadencyi Inflantskiej, Urzędnicy Lit. iako to: Pisarz, Referendarz, Sekretarz uprzywilejowany, miejsce mieć mają. Sprawy tego Xięstwa a pluralitate excypują się (*tit. Warunek*). 17) Kommissarze graniczni po zapadłym dekrecie przysiądz w Assessoryi mają, iako starali się o ochronę dobr Krolewskich

i całość podług prawa, i akt swoy z mappa do metryki podać obligowani (*tit. Ostrzeżenie*). 18) Forum miastom w Assessoryi zabezpieczone; a evocationem onych ad incompetentens dwunastu niedziel więzy, i 500 grzyw. ad instantiam Instigatorum Regni. iako i Urząd exekwujący takowe dekreta, ukarane mieć chciano (*tit. Ubezpieczenie*). — Tabella jurium Cancellariae approbatur. *Ibidem.* — I. K. Mość waruie sobie moc poprawienia tey ordynacyi. *Ibidem.*

NB. *Ordynacya ta dla Assessoryi oboyy Narodow przepisana, służy tylko Koronie: bo dla Litwy nowa w r. 1766, (którą masz niżej między prawami Lit.) uchwalona.*

Assessorowie w Sądach Zadwornych I. K. Mci, zaraz po ułatwionych woyskowych i sprawiedliwości materyach, sposobem o Kommissarzach skarbu i woyska przepisany, obierani być powinni: *Konst. 1766, v. VII, f. 454, tit. Sposob.* (Elekcyja tych Kommissarzów upadła od r. 1776, w którym i pensya dla nich uchylona).

WW. Pieczętarze nawet w nieprzytomności Assessorów sądzić mogą. *Ibidem, f. 466, tit. Przyspieszenie.*

W sprawach własnych WW. Pieczętarze, Senatora, lub iednego z Sekretarzów, Referendarzów, Pisarzy WW. wysadzić mają. *Ibidem.*

Sprawy expulsionum et evocationum, in Februar. et Aug. niegdyś na sprawy referendarskie przepisane, sądzone będą. *Ibidem.* — Ale to prawem r. 1776 odmienione. *Vide niżej.*

Assessorowie Kor. i Lit. Sądów I. K. Mci: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 141, tit. Wyznaczenie.*

Item. Wyznaczenie Assessorów do tychże Sądów: *Konst. 1766, v. VII, f. 484, tit. Wyznaczenie.*

Assessorom Sądów Zadwornych Kor. 12,000 zł. ogółem naznaczono. Komplet do 4 osób zredukowano: a w płaceniu pensyi, regulament Kommissyi Skarbowey i Woyskowej służyć tym Sądóm powinien: *Konst. 1768, v. VII, f. 647, tit. Ustanowienie.*

Pensye assessorskie prawem r. 1776 w tabelli expens Kor. opuszczone.

Kadencye Sądów Zadwornych Kor. 1764 przepisane uchylają się, a iedna a lma 9bris, ad ult. Aprilis, przepisana. Na sprawy Nicunitów Dysydyentów niedziel 6, od 15 Marca, do ostatn. Kwietnia, naznaczono. In casu braku wpisów, czas ten na sprawy hospitum, miserabilium lub incarcerationum obrocony będzie: *Konst. 1776, v. VIII, f. 879, tit. Iurydykcyja.*

Rozrządzenie rejestrow spraw I. K. Mci ostrzeżone. *Ibidem.*

Tamże publicum ostrzega się, że sprawy w tym Sądzie extra ordinem registri sądzone nie będą. *Ibidem.*

Ad Assessores natos Instygatorowie, Kustosz Koron. i Regenci Kancellaryi cum voto consultivo przydani. *Ibidem.*

Sprawy juris Regii roku 1775, przez szczegulne kommissye nie ułatwione, do Assessoryi z oso-

bnego rejestru odesłane: jako i te, które przez remissy w Assessoryi nie były odsądzone, lub przez reskrypt I. K. Mci in integrum do Sądu tego odesłane: *Konst. 1776, v. VIII, f. 876, tit. Deklaracya.*

W Sądach Assessoryi Kor. i W. X. Litew. Regenci Kancellaryi tylko consultivam vocem mieć mają: *S. Cor. 1764, v. VII, f. 341, tit. Wyznaczenie.* Co i prawem Koron. r. 1776, jako wyżej stwierdzono, *v. VIII, f. 879, tit. Iurydykcyja; a w Konst. Lit. 1776, f. 935, tit. Deklaracya.*

Miasto Mińsk na sądenie Assessoryi Lit. do miast Seymem Convocat. wyznaczonych, przydane: *S. Cor. 1764, v. VII, f. 341, tit. Wyznaczenie.* — *Obacz o tym niżej.*

Po śmierci Assessora lub za pomocą jego do Ministerium lub Senatu, I. K. Mość ma moc, za radą residentium ad latus, innego naznaczyć. *Ibidem, f. 341, tit. Wyznaczenie.*

Prawa prowincyi W. X. Lit.

Ordynacya Sądów Zadw. Assessor. W. X. Lit. roku 1766, *v. VII, f. 537, tit. Ordynacya.* *Ktorey tu krotki zbior kładzie się. Poprawy tey ordynacyi w wielu artykułach, masz poniżej: dla tego tu o nich wzmiankować się zawsze nie będzie: a od roku 1775, ustawy dla Assessoryi Kor. rovnine i Litewską obowiązują.*

Każda decyzja pluralitate votorum ferowana będzie, procz spraw appellacyjnych od Sądu Mieyskiego i sporow między szlachtą i duchownym, a mieszczaninem zachodzących; tudzież spraw colonorum, gdzie sam Kanclerz lub Podkanclerzy wolną ma decyzja. Assessorow z Senatu dwoch, a ex Equestri Ordine dziesięciu do tych Sądów przydano, nierachując Sekretarzow, Referendarzow, Pisarzow WW. Instygatora i Vice-Instygatora W. X. Lit. Regentow Kancellaryi, i Pisarza Dekretowego, ex munere zasiadających. Pomienieni Assessorowie pluralitate na Seymach obierani będą, i w żadne inne kommissyie wchodzić nie mogą. Ur. zaś Instygator W. X. Litewsk. ab officio Assessora, że w Kommissyi Skarbowey zasiada, wolen. *Ibidem, § Decyzja.*

Miejsce w Sądach Zadwornych Assessoryi Lit. przy WW. Kanclerzu i Podkanclerzych, pierwsze Senatorom; drugie Urzędnikom Litewskim: trzecie electis z Stanu Rycerskiego na Seymie: czwarte Urzędnikom Kancellaryi naznaczone, których rotę przysięgi *vide ibidem: § Porządek.* — Kadencya Assessoryi Litewskiej jedna sześć-miesięczna a 1 9bris ad 1 Maji, to iest: in 9bri et Xbri sprawy mieyskie, in Ianuario causae colonares, in Febr. et Mart. sprawy szlacheckie świeckich i duchownych, in Aprili sprawy ekonomiczne sądzone być powinny. *Ibidem, § Naznaczenie.* — Miejsce dla Sądów Assessorskich miasto Warszawa, Grodno, Brzeście Litew. i Mińsk wyznaczono, a w czasie Seymu z alternaty w Gro-

dnie wypadły, całe pół-roku tamże sądzone będą: § Wyznaczenie. (Od roku 1776 Assessorya W. X. Lit. w Grodnie lub w Warszawie sądzi się). — Sady te nawet pod nieprzytomność Kanclerzow Senatorowie z Urzędnikami i Assessorami sądzić mogą, byle Prezes, ad pluralitatem, czterech miał Assessorow. Wolno nawet Kanclerzowi uprosić Senatora Assessora, aby dla ciągu sprawiedliwości miejsce jego zastąpił. Absentia zaś Assessorow non obstat, aby WW. Kanclerze spraw pluralitatis sądzić nie mieli. *Ibidem, § Ostrzeżenie.* — W sprawach własnych WW. Kanclerze zasiadać i podpisywać dekretow nie mogą, ale ich miejsce na ow czas przydujący zastąpi. WW. Kanclerze mają moc pozwolenia Assessorom wota do trzech razy powtórzyć, a in casu paritatis, kreska druga im służy: § O powtórzeniu wotow. — Inappellabilitas od Sądów tych warowana; i dekreta dawne ex seriis controversiis za niewzruszone deklarowane, a appellans więżą cywilną 6 niedziel ukarany zostanie: § Deklaracya. — Dekreta Assessorskie przez Urzędy Grodzkie i Ziemskie exekwowane będą: § O exekucyi. — Securitas tych sądów i osob w nich stawiających praecavetur; a Kommissya Wojskowa obmyśleć dla nich praesidium obligowana: § Ubezpieczenie. — Patronowie w Assessoryi mają być bene nati et possessionati. (Rozwolnione to prawo roku 1768, *vide tit. Patron.*) Tymże skromność i respekt dla Sądów przepisany, i obowiązek oddawania do Sądów replik i produktow poprawnych in scripto, włożony: § Ostrzeżenie. — Tych tylko 12 w Sądach tych mieścić się może: § Liczba Palestry. — Ktorzy mają być podług opisanej roty przysięgli: § Aby. — Dylacyi nie więcej iak kopia spraw, munimenta, i godzina jedna używane być mogą: § Dylacye. — Wolność tamże mazania aktoratow z wiedzą Sądow ostrzega się. Regestra spraw są: 1) Magdeburgski, 2) colonorum, 3) fisci, 4) expulsionum, 5) injuriarum, 6) ekonomii Krolewskich: § Regestra. — Sprawy przez Kommissyie Assessorskie rozsądzone, od Assessoryi bez nowych dylacyi, decretorie sądzone być mają: § O kommissyach. — W sprawach granicznych z dobrami stołowemi dzierżawca ma przysiędź, że nie do ocalenia granic I. K. Mci nie omieszkał: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 537, tit. Ordynacya.*

Wyznaczenie Assessorow do Sądów Zadwornych W. X. Lit. *Ibidem, f. 545, tit. Wyznaczenie.* Assessorom sześciu Sądów Zadwornych Lit. po 8,000 zł. pensyi naznaczono: *Konst. Lit. 1768, v. VII, f. 824, tit. Pensye.* — *Pensya ta r. 1776 uchylona.*

Sąd Assessorski W. X. Lit. te tylko w kadencyach iudicii mixti, sprawy sądzić będzie, które prawem roku 1768 są opisane: *Konst. 1778, v. VIII, f. 950, tit. Uchylene.*

Plura *vide tit. Pięczętarze, i Rada.*

Sądy Referendarskie.

Przywrocenie iurydykcyi WW. Referendarzow, a to na sprawy gromadzkie, to iest: poddanych w starostwach i krolewszczyznach, tam ex actoratu, quam reatu w Sądach Assessorskich dawniej mieszczono: *Konst. 1766, v. VII, f. 466, tit. Przyspieszenie.*

Assessorowie Sądów Referendarskich, ciż co i do Sądów Assessorskich wyznaczeni. Pieczęć tych Sądów ma mieć napis: „Pieczęć Referendaryi Koronney“. In casu niebytności Assessorow, sami Referendarze sądzić mają. *Ibidem.*

Inappellabilitas od ich dekretow ostrzega się. Kadencye na te Sady: Marzec, Kwiecień, Wrzesień i Październik przepisane. *Ibidem.* (A prawem r. 1776 a 1ma Maj ad ult. Iunii determinowane: *Konst. 1776, v. VIII, f. 880, tit. Iurydykcyja.*)

Tychże Sądow odłączenie od Assessorskich, i inappellabilitas od nich approbantur: *Konst. 1768, v. VII, f. 715, tit. Ordynacya.* — Tamże przepisano iż w teyże izbie, gdzie Assessorya, i Referendaryja sądzić się ma. Iurydykcyja iest przy tym Referendarzu, ktorego przywilej dawniejszy; a in absentia tego, przy następującym. *Ibidem.*

Sprawy Sądu Referendaryi r. 1766 tylko do spraw gromadzkich, i pomiarowych wybranieckich ściśnione, następujące deklarowano: 1) Poddanych przeciw possessorom dobr Krolewskich, i na wzajem tych przeciw poddanym. 2) O wybraniectwa na dwudziestym Janie, o sołtystwa, lemaństwa, o młyny z trzeciej miary. 3) Sprawy dziesięcenne; appellacye od zamkowych Pruskich, tudzież od iurydykcyi Krolewskich ekonomicznych, a w generalności, cokolwiek questionis ex personali aut reali jure colonario wynika, do Sądów Referendaryi należą: *Konst. 1768, v. VII, f. 715, tit. Ordynacya.*

Taż iurydykcyja, pomienione sprawy etiam cum resolutione privilegiorum sądzić będzie. Nikt extra forum tey iurydykcyi stron wywoływać nie ma. Exekucya dekretow UU. Starostom i Urzędow ich zalecona. Artykuł prawa r. 1766 o pieczęci i mocy Referendarzow sądenia spraw pod nieprzytomność Assessorow, ponowiony. Regestra spraw tych Sądow są: 1wszy, ordynaryiny, dla spraw experimenti; 2gi, na sprawy kommissyine, evocationis, contraventionis, expulsionis. Areszta na wzdanie, miejsca mieć w tych Sądach nie będą; ani dylacye ad munimenta pozwolone, lecz tylko komunikacya dokumentow do przyszedley kadencyi. Patronow tylko dwunastu te Sady mieć mogą przysięgłych rotą dla Patronow assessorskich; ci summarusze na piśmie podawać obligowani. Urząd Pisarstwa dla tych Sądow powrocony. Bespieczeństwo Sądow tych i osob, podług praw o Assessoryi, ostrzega się. *Ibidem.*

Assessorowie Sądów Referendarskich są, Instygatorowie, Kustosz Koronny i Regenci Kancellaryi Koronney gdy w innej magistraturze nie będą; tudzież Metrykańci Koronni i Pisarze Assessoryi i Referendaryi cum voto decisivo wyznaczeni: *Konst. 1776, v. VIII, f. 880, tit. Iurydykcyja.* — Komplet z osob 3 składa się. *Ibidem.* — In casu nieprzybycia Assessorow, Referendarzowi decyzya wolna na nowo ostrzeżona. *Ibidem.*

Warta tym Sądow od Departamentu Wojskowego obmyślona być ma. *Ibidem.*

In reliquo konst. 1766, 1768, 1775, o Referendaryach approbantur. *Ibidem.*

Sądy Marszałkowskie, vide tit. Marszałkowie WW.

Sądy Kapturowe.

Sądów Kapturowych moc i granice podług konst. 1674, 1733 warują się: *Konf. Gen. Koron. 1764, v. VII, f. 12, tit. O Kapturach.* — Laudum ziemi Warszawskiej o Kapturach potwierdzone. *Ibidem.* — Pozwolenie aukcyi Sędziow Kapturowych województwom Brzeskiemu-Kuiawskiemu i Inowrocławskiemu. *Ibidem.* — Kaptur ziemi Gostyńskiej warowany. *Ibidem.*

Sądów Kapturowych dekreta prawu nie przeciwnie, w czasie bezkrolewia po śmierci Augusta III approbowane: *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 314, tit. Acta interregni.* — Sprawy tam zakończone, Grodom do exekucyi zalecone; rozpoczęte, ad forum competens odesłane. *Ibidem.*

Sądów Kapturowych exekucye iudicatorum, bez assystencyi Urzędow Ziemskich i Grodzkich abrogowane; wszystkie inne dekreta in suo robore zachowane: *Konst. Lit. Seymu Coron. 1764, v. VII, f. 408, tit. O exekucyach.*

Sędziow Kapturowych liczba do 24 osob naywięcej zredukowana: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 69, tit. Ustanowienie.*

Tychże Sędziow w każdym województwie lub powiecie W. X. Lit. tylko 15 pozwolono: *Konf. Gener. Lit. 1764, v. VII, f. 185, tit. Kaptury.*

Utwierdzenie powagi Sądow marszałkowskiej laski w czasie bezkrolewia, z ostrzeżeniem: iż sprawy Kapturom ziemiańskim służyć. po dobrach Krolewskich, ziemskich i duchownych zasze, do Kapturow ziemi Warszawskiej; a zaś, recentis criminis, et patratu delicti w okręgu miasta Warszawy, do Sądow Marszałkowskich należą: *Konf. G. Kor. 1764, v. VII, f. 77, tit. O iurydykcyi marszałkowskiej.*

Sądy Kapturowe w czasie bezkrolewia zniesione: a iurydykcyje wszystkie, procz Zadworney, in plena activitate sądzić się powinny. Do Sądow zaś Marszałkowskich 6 Assessorow przydani być mają, ob securitatem w czasie

Elekcji: *Konst.* 1768, v. VII, f. 619, *tit.* Po-rządęk, *puncto* Seymy.

Pozwy pod imieniem Krolewskim wydawane, w czasie bezkrolewia ten mieć maia tytuł: „Nos Proceres Regni et Magni Ducatus Lithuaniae“. Wszystkie Sądy w czasie bezkrolewia na 6 niedziel przed i po Elekcji, sprawy tylko osobicie stawiających sędzić będą, sub nullitate iudicatorum. *Ibidem.* — In casu śmierci Starosty pod bezkrolewie, Urzędy Grodzkie sędzić powinny. *Ibidem.*

Sądy Ziemskie i Grodzkie.

Ziemie i Grody appellacyi do Trybunału ante definitivam sententiam nie dopuszczają: *Konst.* 1768, v. VII, f. 702, *tit.* Złączenie, *puncto* Obserwuiąc, i Appellacye. — Grody w sprawy ziemskie, które sapiunt cognitionem tranzakcyi i manifestow, pod 1,000 grzywien wdawać się nie maia. W sprawach, które rownie Grodowi iak Ziemstwu służą, tam forum, gdzie pierwszy pozew wyszedł. Kadencye Ziemskie i Grodzkie sub amissione officii, zachowane będą. Limitować zaczętych od czasu do czasu nie wolno. Grodzkie: cztery razy do roku, bez przeszkody Ziemskim, pod 1,000 grzywien, sędzić się będą. Których uregulowanie Starostom zostawiono. Sprawy kryminalne, nawet extra cadentiam, sędzić Grody obligantur. Przed każdą Sądom Grodzkich kadencyą, proklamacya onych na dwie niedziel nastąpi. *Ibidem.*

Znowu zalecono, aby Grody appellacyi do Trybunałów nie dopuszczały, ale te nayprzod do Ziemstwa, a ztamtąd dopiero do Trybunału zakładane będą: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 283, *tit.* Przyspieszenie.

Konstytucyą 1764 względem obierania Subdelegata in absentia Sędziego, województwa Podlaskie i Płockie przyięły; a ta prawem r. 1768 od wszystkich województw akceptowana: v. VII, f. 703, *tit.* Złączenie, *puncto* Appellacye. — Sędziowie nawet z przedłużeniem kadencyi, sprawy odsądzić powinni. *Ibidem.*

Prawa szczegulne.

Sądy Bielskie i Tykocinskie.

Sądy Ziemskie Bielskie w Brańsku, Surażu i Tykocinie sędzące się, tylko w Bielsku i Tykocinie, agitować się maia, a to podług tych kadencyi na Sądy Brańskie i Suraskie: pierwsza, feria 2da post festum Circumcisionis Domini; druga, feria 2da post dominicam Conductus Paschae; trzecia, feria 2da post festum S. Michaelis Archangeli: *Konst.* 1768, v. VII, f. 727, *tit.* Przeniesienie.

Kadencye zaś Sądom w Tykocinie prawem r. 1611 opisane approbantur: gdzie parafiom, Kuleskiej, Iabłońskiej, Sokołowskiej, i Płońskiej sędzić się pozwolono. *Ibidem.*

Sądy Ziemskie województwa Kuiawskiego nie przez niedziel dwie, ale aż do odsądzenia

registrow trwać maia: *Konst.* 1766, v. VII, f. 478, *tit.* Sądy.

Kadencye Sądom Ziemskich województwa Brzeskiego Kuiawskiego: 1wsza w poniedziałek po przewodniej niedzieli; druga w poniedziałek po S. Michale; te Sądy w Brześciu przez niedziel 2, a potym w Radzieiowie przez tydzień jeden sędzić się będą: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 917, *tit.* Sądy.

Sądom ziemi Czerskiej kadencye podług konst. r. 1567 zregulowano, to iest: przez tydzień w każdym powiecie sądzone być maia: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 65, *tit.* Sądy ziemi Czerskiej.

Skassowano potym te Sądy Powiatowe, i do Czerska przeniesiono, tak: aby pierwszego tygodnia registra ziemi Czerskiej; drugiego, powiatu Groieckiego; trzeciego, powiatu Wareckiego; czwartego, powiatu Garwolińskiego sędziły się, a to z osobnych registrow: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 346, *tit.* Sądy.

Znowu Sądom Ziemskim Czerskim dla powiatów Czerskiego i Garwolińskiego miasto Czersk, a dla Groieckiego i Wareckiego miasto Warę wyznaczono: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 289, *tit.* Mieysce

Roki Drohicke: pierwsze feria 2da post festum 3 Regum. Drugie feria 2da infra octavam festi Corporis Christi. Trzecie feria 2da post festum S. Lucae. Każda z tych kadencyi dwie niedziel trwać miała. We dwie niedzieli po kadencyi, Sędziowie Ziemscy, albo do Sokołowa, albo do Miedzny, albo do Mokobod, servata alternata, przenosili się, i przez niedziel dwie sędzić mieli. Evocatio z parafii do parafii sub poenis arbitrariis ac nullitate decretorum praecavetur. Acta wszystkie w Drohiczynie konserwować kazano: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 347, *tit.* Ustawa.

Registra także następujące tylko być maia: 1wszy ordynaryiny praeviso aresto, 2gi taktowy sine beneficio aresti, 3ci poenialium. *Ibidem.*

Pod czas Rokow Ziemsk. Drohiczych, Sądy Grodzkie sądzone być nie maia. *Ibidem.*

Roki te na 4 mieyscach sądzone, do Drohiczyna odesłane, i kadencye, 1wsza w poniedziałek po niedzieli Invocavit; 2ga w poniedziałek po S. Troycy; 3cia w poniedziałek po S. Marcinie przepisane: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 288, *tit.* Przeniesienie.

Roki Ziemskie Dobrzyńskie w Dobrzyniu, a Lipińskie w Bobrownikach sędzić nakazano, dla przeniesionych także ksiąg. *Ibidem*, f. 287, *tit.* Przeniesienie.

Rokow Ziem. Gnieźnien. pierwsza kadencya post festum Saneti Martini; 2ga post dominicam Invocavit przepisana; a te w Gnieźnie niedz. 2, w Keyni tydzień, i tyleż w Nakle trwać maia: *Konst.* 1768, v. VII, f. 762, *tit.* Kadencye. — Znowu kadencye Sądom Ziemskich Poznań. tak opisane: pierwsza w poniedziałek po niedz. przewodniej; 2ga

w poniedziałek przed Narodz. Najsów. Panny. Sądom zaś Ziemsk. Kaliskich: pierwsza w poniedziałek po niedz. przewodniej; 2ga w poniedziałek po S. Michale. Sądy Ziem. Poznań. w Poznaniu przez niedziel 2, w Kościanie tygodni 2, w Wschowie tydzień 1. Kaliskie: w Kaliszu tygodni 2, w Koninie tydzień 1, w Pyzdrach tygodni 2 sędzić się maia: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 909, *tit.* Odmienienie.

Gostyńskie Gąbińskie. Sądom Ziemskich Gostyńskich Kadencye: pierwsza w poniedziałek przed Najsów. Panną Gromniczną; 2ga w poniedziałek po S. Małgorzacie; 3cia w poniedziałek po S. Marcinie. Gąbińskie Sądy w tydzień po Gostyńskich zacząć się maia: *Konst.* 1766, v. VII, f. 482, *tit.* Beśpieczeństwo.

Krakowskie. Ordynacya Sądom Ziemsk. województwa Krakowskiego. *Ibidem*, f. 472, *tit.* Ordynacye. — Roki Ziemstwa Krakow. to iest: pierwsze, feria 2da post festum Circumcisionis; 2gie post dominicam Invocavit; 3cie post festum SS. Trinit. także przepisane, na następujące odmienione kadencye: pierwsza feria 2da post festum Circumcisionis; druga feria 2da post dominicam Conductus Paschae; trzecia feria 2da post festum Nativitatis B. V. Mariae: *Konst.* 1768, v. VII, f. 732, *tit.* Przemienienie.

Kamienieckie. Kadencya Rokow Ziemskich Kamienieckich we czwartek po WW. SS. na czwartek po S. Michale przeniesiona: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 287, *tit.* Przeniesienie.

Kielockie. Kadencye Sądom Ziemsk. Kiiowsk. a nayprzod powiatu Kiiowskiego: 1wsza w poniedziałek po S. Kazimierzu; 2ga po S. Bartłomieju w Żytomierzu. Powiatu Żytomierskiego: 1wsza w poniedziałek po S. Filippie i Jakubie, 2ga po S. Franciszku w Żytomierzu. Powiatu Owruckiego: 1wsza w poniedziałek po S. Troycy; 2ga po WW. SS. *Konst.* 1776, v. VIII, f. 915, *tit.* Kadencya.

Sądy zaś Grodzkie tegoż wojew. Kiiowsk. po każdej kadencyi ziemsk. sędzić nakazano. *Ibidem.*

Latyczewskie. Ziemstwo Latyczewskie ustanowione, i kadencye następujące: 1wsza po przewodn. niedz.; 2ga po SS. Wicie i Modęście; 3cia po S. Agnieszce w pierwsze czwartki. Grodzkie zaś Sądy w tydzień po każdej kadencyi ziemsk. zaczynać się będą: *Konst.* 1766, v. VII, f. 479, *tit.* Pozwolenie. — Tamże alternata w Trybunale do piora, między Pisarzem Kamienieckim i Latyczewskim ostrzega się. *Ibidem.*

Suscepta w Lelowie. Suscepta w Lelowie pozwolona, i dom na nią wystawić nakazano. *Ibidem*, f. 473, *tit.* Pisarz.

Łęczyckie. Sądy wojewodz. Łęczyckiego z powiatów Brzezińskiego i Orłowsk. do Łęczycy przeniesione, i apertio actor. na trzy niedziele przed kadencyą warowana. *Ibidem*, f. 477, *tit.* Przeniesienie.

Łomżyńskie Sądy Łomżyńskie z trzech mieysc do Łomży

odesłane, i kadencye: 1wsza w poniedziałek po niedz. Reminiscere; 2ga awie pondziłek po S. Troycy; 3cia w poniedziałek po S. Marcinie przepisane; a każda kadencya trwać ma do zupełnego wszystkich powiatow odsądzenia: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 290, *tit.* Przeniesienie. — Znowu Sądy Ziemsk. Łomżyńskie r. 1775 do Łomży przeniesione, na dawne mieysca odesłane; a Ziemstwo Zambrowskie przy szczególnych swych prawach zostawione: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 908, *tit.* Sądy.

Sądowi Grodzkiemu Nowomiejskiemu powiat Wislicki w Nowym Mieście, Pilzński w Pilźnie alternatą sędzić nakazano: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 66, *tit.* Alternata.

Sądy Ziem. Nurskie do miasta Ostrowi przeniesione, a tym kadencye: 1wsza po 3 Krolach; 2ga po Nawiedzeniu N. Panny; 3cia po S. Michale w pierwszy poniedziałek uchwalone. Tamże dom sądowy Ur. Karskiemu Staroście Ostrowskiemu wystawić nakazano: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 290, *tit.* Przeniesienie.

Opis kadencyi Sądom Płockich i ustanowienie suscepty w Srzeńsku: *Konf. Gen. Koron.* 1764, v. VII, f. 65, *tit.* Sądy.

Kadencye Sądom Ziemsk. Poznań. ex feria 2da post dominicam Misericordiae, a Kaliskich ex feria 2da post dominicam Exaudi, dla Trybunałów Poznań. i Bydgoskiego na poniedziałek po Sw. Troycy przeniesione: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 61, *tit.* Rozdzielenie Trybunałow. — Sądom Ziem. Powiatowym województwa Poznań. i Kalickiego kadencye przyczynione, tak: aby po dwóch niedzielnych w Poznaniu Sądach, w Kościanie 2 niedziel sędziły się, a w Wschowie tydzień. Kadencyom także Pyzdrskiej i Gnieźnińskiej tydzień przyczyniony; iako i w Keynie, za trzy dni cały tydzień przepisany: *Konst.* 1766, v. VII, f. 477, *tit.* Przyczynienie. — Też Roczki Poznańskie po złączeniu Trybunałow, podług dawnych kadencyi odprawiać się maia: *Konst.* 1768, v. VII, f. 734, *tit.* Odmienienie. — Rokom także Ziemsk. Kalisk. dla kadencyi trybunalskiej: 1wsza kadencya post festum Sanctae Margarethae; a 2ga post dominicam Conductus naznaczona; ktore niedziel 2 w Kaliszu, 2 w Pyzdrach; a tydzień w Koninie sędzić się powinny. *Ibidem*, f. 762, *tit.* Kadencye.

Ustanowienie Ziemstwa Radomskiego: do którego powiaty Radomski, Chęciński, i Opatowski przyłączono. Kadencye: 1wsza w Radomiu feria 2da post festum Conversionis S. Pauli; 2ga w Opocznie post dominicam Cantate; 3cia w Chęcinach post festum S. Martini. Mieysce na elekcye Urzędnikow Ziemskich miasto Radom naznaczone: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 66, *tit.* Ustawa. — Znowu Sądom Ziemskim Radomskim trzy kadencye po trzy niedziel trwać maiaę naznaczono: 1wsza feria 2da post festum 3

Regum w Radomiu; 2ga feria 2da post festum SS. Trinitatis w Opcznie; 3cia feria 2da post festum S. Francisci w Chęcinach: *Konst. 1766, v. VII, f. 475, tit. Sady.*

Rypińskie. Kadencya Ziems. powiatu Rypińskiego dla pogorzeli tegoż miasta, na 9 kadencyi do Lipna przeniesiona: *Konst. 1775, v. VIII, f. 287, tit. Przeniesienie.* — Grod zaś w Rypinie r. 1768 ustanowiony, znosi się. *Ibidem.*

Rawskie. Sądom Grodzkim Rawskim 4 kadencye na pierwszych Sądach ułożyć kazano, bez przeszkody Ziemstwu: *Konst. 1776, v. VIII, f. 914, tit. Sady.*

Tamże Sądom Ziem. Rawskim kadencye: 1wsza w poniedziałek po nowym roku; 2ga po niedzieli Conductus; 3cia po S. Michale przepisane. *Ibidem.*

Roki Sandomirskie. Roki Ziemskie powiatow Sandomirskiego, Wiślickiego i Pilzńskiego do Wiślicy przeniesione, i kadencye następujące opisane; pierwsza fer. 2da post dom. Conductus Paschae, druga fer. 2da post festum S. Mathei Apostoli. Tamże leżenie ksiąg przed każdą kadencyą waruje się: *Konst. 1766, v. VII, f. 476, tit. Ustawa.*

Stężyckie. Ziemstwu zaś Stężyckiemu 3 kadencye: pierwsza pro fer. 2da post festum 3 Regum, druga pro feria 2da post dom. Conductus Paschae, trzecia pro feria 2da post festum S. Methaei przepisano. *Ibidem, f. 475, tit. Sady.*

Sieradzkie. Roczki wdztwa Sieradzkiego, to jest: w Sieradzu powiatow Sieradzkiego i Szadkowskiego od 2 Maia aż do 20 ejusdem, a powiatow Piotrkowskiego i Radomskiego w Piotrkowie od 15 Lipca, aż do 6 Augusta naznaczone: *Konst. 1768, v. VII, f. 734, tit. Roczki.*

Woiewodztwu temuż 4 kadencye Sądow Ziemskich pozwolone: 1sza w poniedziałek po S. Agnieszce w Sieradzu, 2ga w poniedziałek po niedzieli Cantate w Piotrkowie, 3cia w poniedziałek po S. Michale w Sieradzu, 4ta w poniedziałek po wszystkich SS. w Piotrkowie, procz kadencyi iedney w czasie Trybunału: *Konst. 1776, v. VIII, f. 910, tit. Sady.*

Sochaczewskie. Kadencya Sądow Ziemskich Sochaczewskich w Sochaczewie infra octavam Corporis Christi, na poniedziałek post dominicam Cantate przeniesiona; a te w Mszczonowie we dwie niedziele po tamtych sądzone być mają. *Ibidem, f. 914, tit. Sady.*

Wyszogrodzkie. Plac i dom Iędkowski na Kancellaryą Wyszogrodzką approbowany: *Konst. 1766, v. VII, f. 481, tit. Approbacya.*

Warszawskie. Sady Ziemskie Warszawskie powiatowe skassowane, i do samey tylko Warszawy przeniesione: *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 346, tit. Sady.*

Kadencya Sądow Ziemskich Warszawskich ex feria 2da post festum S. Francisci, pro feria 2da post festum S. Martini przeniesiona: *Konst. 1766, v. VII, f. 480, tit. Przełożenie.*

Wschow. Ziemstwo Wschowskie przy dawnych prawach

zabezpieczone: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 364, tit. Wyznaczenie.*

Kadencya iedna Rokow Ziemskich Wieluńskich skassowana, a dwie: 1sza post dominicam Cantate, 2ga feria 2da post festum S. Mathei, bez przeieżdżania się do Ostrzeszowa postanowione: *Konst. 1775, v. VIII, f. 287, tit. Obiaśnienie.* — Też Roki dawniejszym sposobem nayprzod w Wieluniu, a potem w Ostrzeszowie podług kadencyi r. 1775 sądzone mieć chciano: *Konst. 1776, v. VIII, f. 915, tit. Roki.*

Wyznaczenie kommissyi na wytknięcie placow Kancellaryi w Żytomierzu ku zbudowaniu domow na Kancellarye Ziemskie i Grodzkie: *Konst. 1766, v. VII, f. 480, tit. Kommissya.*

Kadencya Sądow Ziemskich Żytomirskich w niedziel 3 po Kiiowskiej, Owruckich w niedziel 3 po Żytomirskiej przepisana: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 354, tit. Ustawa.* — *Vide supra* Roki Kiiowskie.

Sady Ziemskie Zakroczymskie koleją dla 3 powiatow raz w Zakroczymiu, drugi raz w Nowym Mieście sądzić się mają, i kadencye: pierwsza 2go Stycznia, druga 2go Maia, trzecia 2go 7bris przepisane: *Konst. 1775, v. VIII, f. 289, tit. Sady.*

Prawa Litewskie.

W Ziemstwach i Grodach W. X. Lit. dwa rejestra przepisano, pierwszy spraw cywilnych, drugi spraw uczynkowych: *Konst. Lit. Seymu Coron. 1764, v. VII, f. 401, tit. Rejestra.* — *Vide o tym niżej.*

Ziemstwa W. X. Lit. 3 razy w rok po 6 niedziel Roki sądzić mają; a w Xięstwie Inflantskim dwa razy tylko, na S. Michał i Trzy Krole. *Ibidem.* — *Vide o tymże niżej.*

Wolność czynienia tranzakcyi wszelkich szlachcie w Magdeburyach abrogowana. *Ibidem, f. 407, tit. O Magdeburyach.*

Roczki Lit. cztery razy po 4 niedziele w W. X. Lit. sądzić się mają: pierwsze, 1ma Martii; drugie, 1ma Maji; trzecie, 1ma Augusti, czwarte 1ma Xbris, etiam non obstante festo. *Ibidem, f. 411, tit. Miejsce.*

W sprawach 500 zł. waloru nie przechodzących, Urzędy Ziemskie i Grodzkie appellować nie pozwolą. *Ibidem, f. 401, tit. O sprawach.*

Pieczęć w Ziemstwach Lit. z herbem Lit. i napisem własnego woiewodztwa lub powiatu być ma. *Ibidem, f. 404, tit. O dochodach.*

Kondemnaty na WW. Woiewodach i Starostach otrzymane, activitati Sędziow szkodzić nie mają: *Konst. Lit. 1764, v. VII, f. 405, tit. O kondemnatach.*

Urzednikow Sądowych Wdowie i Ststowie gratis installować powinni, to jest: oprocz Podstarosty, 3 Sędziow; paritatem Pisarz iak w Ziem. rezolwować ma. *Ibidem.*

W Sądach Ziemskich i Grodz. W. X. Lit. do dwuch rejestrow cywilnego i incarcerationum

r. 1764 wyznaczonych, trzeci na sprawy expulsionum i obligowe, pod tytułem: summarii processus, przydany: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 532, tit. Dodanie.* — Wołanie tych rejestrow ma być tym porządkiem, aby po odsądzonych wpisach z rejestru summarii processus, sprawa iedna oczywista z rejestru incarcerationum a druga z rejestru cywilnego sądzona była, i tak daley. Rejestr fisci tylko do spraw skarbu W. X. Lit. po Grodach znajdować się, i rano wołany być powinien. Forum o oblighi procz w Trybunałach ex cruda citatione, etiam i tam pozwolone, gdzie miejsce do oddania summy opisane. Kadencya Roczkow Augustowych na September przeniesiona. Woiewodztwom i powiatom Trock. Brasław. Rzeczyckiemu, i Mozyrskiemu, dwie tylko kadencye ziem. Święto-Michalska i Trzech-Krolska pozwolone. *Ibidem, (vide o tym niżej).* — *O tychże registrach masz nowe rozrządzenie konst. 1776 w ten sposob:* Rejestra w Subsellach mniejszych: 1, summarii processus, aż do odsądzenia wpisow iedney kadencyi; 2, Rejestr incarcerationum do odsądzenia oczywistej iedney sprawy; 3, rejestr ordynaryiny, także do odsądzenia iedney sprawy oczywistej: *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 938, tit. Obiaśnienie ordynacyi.*

Sędziowie ex vi sententiae pozywani nie będą. Abusus zaś officiorum declaratur: 1) Ieżli Sędzia sine legali impedimento na Sady nie ziedzie. 2) Ieżli ordynacyi rejestrow nie zachowa. 3) Ieżli się nie sprawi podług przepisow dekretow executionis. Pozywający ex capite abusi officii do Trybunału Sędziego, w tych trzech punktach nie wykraczającego, 1,000 kop zapłaci, i 6 niedziel więzy siedzieć będzie. *Ibidem, tit. Obiaśnienie abusus officii.*

Prawa szczegulne Litewskie.

Brzesk. Lit. Sądom Grodz. i Ziem. Brzeskim Lit. cały rok procz Lipca, Sierpnia i Września 1775 roku, dla wielości spraw sądzić kazano: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 812, tit. Przyspieszenie.*

Inflantskie. Roczki w Xięstwie Inflantskim tylko w Aug. i Decembrze przepisano: *Konst. Lit. S. Cor. 1764, v. VII, f. 401, tit. Rejestra.*

Znowu Roki Xięstwa Inflantskiego Augustowe na Septembrowe, a Decembrowe na Marcowe przeniesione: *Konst. Lit. 1768, v. VII, f. 843, tit. Warunek.*

Lidzkie. Powiat Lidzki troje Rokow sądzić ma: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 183, tit. Sady.*

Pińskie. Powiatowi Pińskiemu kadencyą Decembrową Roczkow Ziem. na Iuliową przeniesiono: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 532, tit. Dodanie.*

Orszańskie. Sądom Grodz. i Ziem. Orszańskim miasto Chłopienicze na sądenie naznaczono: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 618, tit. Powiat.*

Oszmiańskie. Sady powiatu Oszmiańsk. z Miadziola do Postawy przeniesione. *Ibidem, tit. Repartyce.*

Rzeczyckie i Mozyrskie. Kadencye Sądom Grodz. ptow Rzeczyck. i Mo-

zyrsk. pierwsza a 1ma Ianuar. druga a 1ma Septembris po 6 niedziel, aż do rozsądzania rejestrow przepisano. *Ibidem, f. 620, tit. Sady.*

Sady Rzeczyckie Ziemskie i Grodzkie do Bobroyska przeniesione; gdzie Stłcie Kancellaryi wybudowanie zalecono. *Ibidem, f. 618, tit. Powiat Rzeczycki.*

Sądom Ziem. Trockim alternatą w Trokach i Mereczu sądzącym się, same tylko miasto Troki determinowano: *Konst. Lit. S. Cor. 1764, v. VII, f. 411, tit. Miejsce.*

Znowu tę alternatę między Trokami i Mereczem poprawiono, i z Merecza do Olity przeniesiono: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 619, tit. Repartyce.*

Kadencyą S. Troiecką Ziemstwu temuż wroccono: *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 936, tit. Przywrocenie.*

Repartycya Sądow Ziem. Wilkomirskich w Onikszach i Wilkomierzu zniesiona, i tylko Wilkomierz na Sady i akta determinowany: *K. Lit. 1775, v. VIII, f. 620, tit. Ubezpieczenie.*

Kadencya 3 Krolska, Sądow Ziem. Żmudzkich na dzień drugi po popielcu odesłana: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 536, tit. Przeniesienie.*

Powiaty Wielkich i Małych Dyrwian z Rosieńskiej, do Telszewskiej przeniesiono repartycei. *Ibidem.*

Znowu Sady Żmudzkie repartacyi Telszew. do miasta Szawel przeniesione: a z powiatow Szawelskiego, Wielkich i Małych Dyrwian, Berżańskiego, Tędziagolskiego, Iaswoyńskiego, Połagowskiego, z Plotelskim, Telszewskiego, Retowskiego, Potumszew. Birżyniańsk. Powondeńsk. Medyngiańsk. i Korklańskiego złożone; reszta powiatow do repartycei Rosieńskiej należy: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 619, tit. Repartyce.*

Też Sady Xięstwa Żmudz. na repartyce Rosieńską i Telszańską podzielone r. 1775 co do powiatow tak rozdzielono: Do repartycei Rosieńskiej: powiaty Wieloński, Eyragolski, Wilkiski, Iaswoyński, Tędziagolski, Rosieński, Widuklewski, Kroski, Korszewski, Poiurski, Szawdowski, Telszewski, Twerski, Retowski, Połagowski. Do Szawelskiej: powiaty Szawelski, Wielkich i Małych Dyrwian, Berżański, Uszweński, Wieźwiański, Gadyński, Birżyniański, Powondeński, Medyngiański, Korklański, Zorański, Potumszewski, tudzież z powiatow Wielońskiego, trakty Darnowski i Laudański: *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 937, tit. Dyspartymet.*

Plurā vide tit. Grody. Xięgi. Rejestra. Kommissye. Trybunały.

Sady Pograniczne.

Sady Pograniczne woiewodztwa Braclawskiego z Tatarami przez WW. Humieckiego Kamienieckiego, Iana Czarneckiego Braclawskiego Kasztelanow ustanowione, approbowane: z zapewnieniem tymże WW. Kasztelanom za ko-

szta nadgrody: *Sejm Cor.* 1764, v. VII, f. 361, *tit.* Approbacya.

Sędziom Pogranicznym Podolsk. całego narodu sprawy ex actoribus et reatibus z obywatelami Tureckimi sędzić kazano; a do 1,000 zł. Pol. pensyi, drugi 1,000 przydano. *Ibidem*, *tit.* Pensya. — Ta roku 1768 (v. VII, f. 645, *tit.* Pensya) do 3,000 zł. podwyższona. — R. 1776 ogółem 50,000 dla Sędziów Pogranicznych naznaczono: v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella.

Na Sądach Pogranicznych Podolskich i Braclawskich, etiam possessionati odpowiadać mają: *Konst.* 1766, v. VII, f. 471, *tit.* Sądy.

Sądy Pograniczne między Polską i Rosyją trakt. r. 1768 zabezpieczone: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 568, *art.* 7.

Sądom Pogranicznym Braclawsk. z Tatarami Krymskimi, moc poznawania nie tylko spraw potocznych cywilnych, ale i kryminalnych, praecisa appellatio przyznana: *Konst.* 1768, v. VII, f. 725, *tit.* Sądy. — Ciż Sędziowie mają być przysięgli, i posłuszeństwo od wszystkich tymże czynione będzie. Dekreta tychże, UU. Starostowie exekwować obligowani. Pensya dla tych Sędziów naznaczona approbatur; a nie tylko na przepisane kadencye, ale i w przypadkach extraordinarynych zieżdzać na Sądy powinni. *Ibidem*.

Dla bezpieczeństwa, Kommissya Woysk. praesidium tym Sądom przystawić obligowana. *Ibidem*.

Urodz. Regentowi Pograniczn. woiew. Kiiowskiego 666 zł. gr. 20 za konserwacyą aktów pogranicznych nazacza się. *Ibidem*, f. 763, *tit.* Wyznaczenie.

Sądy Iudicii mixti.

Postanowienie Sądu Iudicii mixti trakt. r. 1768 warowanego, i ordynacya tegoż: *Konst.* 1768, v. VII, f. 711, *tit.* Ordynacya.

Sądy te Iudicii mixti skassowane, i sprawy tymże własne do Assessoryi odesłane z warunkiem: 1) Aby na takowe sprawy I. K. Mość in aequali numero Assessorow Dyssydentow nominował. 2) Aby co 6 miesięcy przez 4 niedziel sędzily się w obydwóch Assessoryach. 3) Aby sprawy paritatis do Sądow Relationis odesłane były: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 61, *art.* 1, § 3.

Plura vide tit. Sądy Assessorskie.

Sądy Miejskie, vide tit. Miasta.

Scartabellatus.

Urodzeni Antoni Brozowski Pisarz Dekretowy Assessor., Ignacy Nowicki, Jan Słomiński Metrykanci Kancellaryi Koron., Łukasz Kozłowski Sekr. I. K. Mei, UU. Hiżowie a scartabellatu uwolnieni: *Konst.* 1768, v. VII, f. 801, *tit.* Uwolnienie.

Ur. Iakob Fontanna Architekt a scartabellatu

wolen deklarowany, i pensya 14,000 zł. dla tegoż ostrzeżona. *Ibidem*, f. 801, *tit.* Uwolnienie.

Uwolnieni a scartabellatu UU. Woyciech, Andrzej Antoszewscy, Daniel Belgram, Michał Chroniewski, Dzidowski, Antoni Deyam, Fryderyk de Doebel, Ian Grosman Zapolski, Samuel Kahle, Kostecki, Dominik Merlini, Stan. Mroczkiewicz, Marcin Paciorkowski, Ant. du Pont Pulkownik w woysku Koron. Stan. Rysiewicz, Tolkmidt, Grzegorz Trublaiewicz, Michał Węgrzecki, Kazimierz Wichliński, Szymon Wileczyński. Item, UU. Sebast. Iabloński Pisarz Celny, Krzysztof Radziłowski: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 300, *tit.* Uwolnienie.

Plura vide tit. Szlachcie, szlachectwo, i *tit.* Indygenat.

Sekretarz.

Sekretarze Narodowi są Assessores nati Sądow Assessorskich: *Konf. Gener. Kor.* v. VII, f. 78, *tit.* Zlecenie. — Item: *Konst.* 1766, v. VII, f. 466, *tit.* Przyspieszenie. — Item: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 106, *tit.* Kanclerze.

Ciż do Sekretaryi Rady i Departamentu Cudzoziemskiego, iako i na Konsyliarzow Rady są nati candidati. *Ibidem*, f. 87, *nro* 6, *et* f. 101, *tit.* Ustanowienie.

Sekretarze WW. po nich Referendarze i Pisarze WW. mają prawo czytania kandydatow Senatorow do Rady. *Ibidem*, *tit.* Ustanowienie, *art.* 1, *nro* 2.

Sekretarze Sejmowi zaraz po elekcyi i przysiędzo Marszałka Poselskiego przysięgać mają podług przepisanej roty: *Sejm Coron.* 1764, v. VII, f. 356, *tit.* Przysięga.

Masz i tu tę rotę, tit. Przysięga.

Ciż szlachta rodowita być powinni: *Konst.* 1768, v. VII, f. 615, *tit.* Porządek.

Sekretarzow Wielkich liczba powiększona, *vide tit.* Urzędnicy.

Sekretarze Rady, Sejmowi, *vide tit.* Rada. Sejmy.

Senator.

Suspensy dla Senatorow i Posłow, iako też i Kommissarzow do konferencyi z Ministrami cudzoziemskimi podług dawnych praw, nawet w Sądach Kapturowych, ostrzeżone: *Konst.* 1764, v. VII, f. 13, *tit.* O suspensach.

Senatorom nieprzysięgłym przed stanami skonfederowanymi podczas bezkrolewia przysiędz nakazano: *Konf. Gener. Kor.* 1764, v. VII, f. 69, *tit.* Senatorowie.

Porządek Senatorow i Ministrow podług którego w Senacie zasiadać mają: *Konst.* 1768, v. VII, f. 620, *tit.* Porządek.

Na Ministrow Belli et Pacis zieżdzających na reasumpcyą Trybunału rygor prawa 1726 ponowiony, o co forum w Sądach Sejmowych.

Ibidem, f. 697, *tit.* Złączenie, *puncto* Ostrzegamy.

Różność tytułow senatorskich uchylona, i wszelkim Senatorom Swieckim tytuł Wielmożnego przyznany, procz Kasztelanow Krakowskich i Woiewodow Wileńsk., którym tytuł I. Wielmożnego warowany. Biskupi wszyscy przy tytule Przewielebnego zostawieni. Prymasowi tylko Nayprzewielebniejszego, zapewniony: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 179, *tit.* Porównanie.

Plura vide tit. Kasztelan. Woiewoda. Urzędy.

O kondemnatach na Senatorach, *vide tit.* Proces.

Sessye Sejmowe, Radne, Trybunalskie, vide tit. Sejmy. Rada. Trybunał.

Sejmy.

Porządek sejmowania: *Konf. Gener. Kor.* 1764, v. VII, f. 25, *tit.* O porządku sejmowania. — *Ktorego tresć następująca:* Sejm, Marszałek starej laski zagaić ma; elekcyja Marszałka per turnum zaczęta, nawet przy świecach kończona być powinna. Obiekye przeciw Posłom w sobotę przed Sejmem do starej laski, lub Posła z teyże prowincyi co i Marszałek, zagaić mającego, oddane być powinny. Elekcyja Marszałka, i rugi semotis arbitris dział się mają. Obiiciens in meram vexam, processa, manifesta, karze 500 grzywien i dwoch niedziel więzy podpada. W trzy dni naydaley po elekcyi Marszałka, Izby łączyć się mają. Po powitaniu Krola Imci, Podskarbiowie WW. rachunki zdadzą. Stan Rycerski po wysłuchaniu Podskarbiach do Izby Poselskiej wraca. Projekta przyjęte, ręką Marszałka Poselskiego i Deputatow do konstytucyi podpisują się. Po ulatwionych materyach publicznych, dezyderya woiewodztw, a potym privata zaspokoione być powinny. Żaden Poseł potąd materyi inney proponować nie ma, pokąd rozpoczęta nie ulatwi się. Dokładniejszy opis concludendorum Consiliorum do pierwszego Sejmu ordynaryinego odłożony. Poprzysiężenie instrukcyi Posłom zakazane. *Ibidem*, *folio et tit. ut supra.*

Sejm extraordinaryiny w Krakowie, za przeniesioną do Warszawy Koronacyą, I. K. Mość złożyć obiecał: *Art. Pact. Conv.* v. VII, f. 207, § Nadgradzając.

Alternata między 3 prowincyami tak względem laski marszałkowskiej, iako i głosow poselskich ostrzega się: *Sejm Cor.* 1764, v. VII, f. 343, *tit.* Alternata prowincyi.

Sessye sejmowe, uchylając prawa r. 1678, 1690, przy świecach odprawiać się mogą. *Ibidem*, f. 344, *tit.* Obiaśnienie. — *Vide o tym niżej sub anno* 1768.

Senator i Minister W. X. L. od Marszałkow Lit. lub in absentia tych od Kor., a Poseł, od Marszałka Sejmowego testimonia brać mają, że się na Sejmie znajdowali. I na ow czas bene-

ficio obmowy gaudent; nie znajdujący się zaś na Sejmach, a obmową zasłaniający się, 6 niedziel więzy siedzieć mają: *Konst. Lit. Sejmu Cor.* 1764, v. VII, f. 397, *tit.* O obmowach.

Głos wolny na Sejmikach i Sejmach, aby żadnym warunkom nie podpadał, warowano: *Konst.* 1766, v. VII, f. 453, *tit.* Ubezpieczenie.

Projekta same ekonomiczne od Kommissyow Skarbowych Stanom podawane, forma iudicaria konkludowane być mają: inne, ile in materyis Status pod wolnością głosow decydowane będą. *Ibidem*.

Projekta na Sejmach wychodzące, drukowane, i ad deliberandum na dni dwa przed decyzją podawane być mają. *Ibidem*, f. 478, *tit.* Sposob.

Projekt od Stanow przyjęty, a od Marszałka Sejmowego podpisany, w Grodzie oblatowany być powinien, a oryginał do Metryki Koronney oddany. *Ibidem*.

Pisarz Grodzki miejsca Sejmowego po iednym ekstrakcie każdego prawa na każde woiewodztwo, naydaley we dwa dni, Senatorowi lub Posłowi woiewodztwa wydać obligowany. *Ibidem*. — A że ku temu skrybentow trzymać i sam Ur. Pisarz siedzieć powinien, summę zł. 2,000 temuż wyznaczono, która potym w r. 1776 do 10,000 zł. podniesiona. *Ibidem*; a w *Konst.* 1776, v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella.

Przedłużenie Sejmu dwuniedzielnego Coron. do dni kilku: *Sejm Cor.* 1764, v. VII, f. 356, *tit.* Przedłużenie.

Przedłużenie Sejmu ordynaryinego w r. 1766 do 29 Listopada: *Konst.* 1766, v. VII, f. 453, *tit.* Przedłużenie.

Sejm 1767 dnia 5 Października zaczęty, do 1 Lutego w r. 1768 limitowany: *Konst.* 1768, v. VII, f. 551, *tit.* Akt limity.

Tenże sam do dnia 1 Marca powtornie prorogowany. *Ibidem*, f. 558, *tit.* Prorogacya.

Item do 5 Marca potrzecie przedłużony. *Ibidem*, f. 559.

Sejmy wolne Ordynaryine i Extraordinaryine nie mogą być limitowane i przedłużone, tylko unanimitate głosow: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 601, § 24.

Materye status na wolnych Sejmach tylko unanimitate konkludować miane, są: 1mo, odmiana podatkow i taryff; 2do, aukcyja woyska; 3tio, wypowiedzenie woyny i zawarcie pokoju lub przymierza; 4to, indygenaty i nobilitacye, 5to, liga, kurs, walor monety krajowej, iako i zagranicznej redukcya; 6to, pomnożenie lub umniejszenie władzy i prerogatyw Ministrow Pacis et Belli, także kreacya Urzędnikow Koronnych lub Lit.; 7mo, odmiana porządku sejmowania i sejmikowania 1768 przepisanego; 8vo, decyzja o posłuszeństwie należytym każdej iurydykcyi; prerogatywy Trybunałow, ważność i moc dekretow, a w szczególności trybunalskich W. X. Lit.; 9no, Senatus consilia i ich nienaruszona trwałość podług konst. 1717; 10mo, pozwolenie Nay-

iaśniejszym Krolom kupowania dobr; 11mo, zwołanie pospolitego ruszenia; 12mo, prawo zaiazdach dobr, odmiana. Te materye nigdy na wolnych Seymach pod pluralitatem podciagane być nie maia: *Trakt. 1768, v. VII, f. 601, et sequent. tit. Materye Status.*

Liberum veto na Seymach wolnych in materiis Status czy to ustnie, przez kontradycyę, czyli przez zanesiony manifest w zupełney mocy zachowane być ma. *Ibidem, f. 599, § 17.*

Porządek seymowania prawem r. 1768 opisany, a traktatem gwarantowany. *Idque v. VII, f. 613, tit. Porządek seymowania.*

Treść zaś tego porządku następująca: Dniem albo dwiema przed Seymem, obiekye przeciw Posłom do starcy łaski oddane być maia za rewersem. Te, sam tylko otrzymujący process, lub iego specyalny plenipotent czynić ma prawo. Po zagaieniu Seymu, rugi semotis arbitris nastapia, ktore nawet na nieprzytomnych Posłow praecisa infirmitate rozciągac się maia. Wota na Marszałka Poselskiego, od prowincyi przy ktorey z turnu łaska, zaczna się: ktory naydaley trzeciego dnia, ieżli nie unanimitate to pluralitate głosow obrany będzie. Ten rotą tamże przysięże: *v. VII, f. 614, (a tu ia masz tit. Przysięga.)* Nominowac potym będzie Sekretarza Seymowego rodowitego szlachcica i Deputatow do konst. po dwoch z kazdey prowincyi. Item po 6 do Sądow Seymowych, a po 4 do rachunow Komisyyi Skarbowey i Woyskowej. *Dla ustanowienia Sądow Seymowych, i uchylenia Komisyyi Woyskowej, Deputacya ta miejsca nie ma.* Nadto dziś nominuią się Deputaci do examinowania Rady i Komisyyi Edukacyney. Sekretarz rotą *Seym Coron. 1764* a Deputaci rotą *1764* przepisana przysięgną. *Vide v. VII, f. 614 i 615, (tu zaś tit. Przysięga.)* Izba potym Poselska z Senatorską po wzajemnych do siebie po elekcyi Marszałka poselstwach, naydaley drugiego dnia złączy się. Za powitanie I. K. Mości, nastapi czytanie pactorum conventorum z wolnością domowienia się do nich. *(Dziś elekcyja Rady i Kommissarzow Skarbowych poprzedza.)* Czytane potym będą propozycye od tronu do seymowania, iako i materyi przez recess puszczoney z przeszlego Seymu, tudziez resultatorum Senatuz, (ktore po ustanowieniu Rady upadły). Będą nakoniec od tronu nominowani Deputaci z Senatu do konstytucyi i Komisyyi, ktorzy przysięgę tamże wykonaią. Przystapia potym Stany semotis arbitris do relacyi Posłow u postronnych narodow, także i Posłowie cudzoziemscy, ieżli audyencyi zechca, od obu Izb zgromadzonych sluchani będą. A gdy to się dzieie, Deputaci, od Komisyyi rachunki odbierac powinni: rapport Stanom uczynić, po ktorym elekcyja nowych Kommissarzow nastapi, (ale ta dziś po elekcyi Rady bywa, iako wyżej).

Zaczna się potym wota Senatu Ministerium i Posłow, co nie dluzey iak do końca drugiego tygodnia trwac ma. W początku trzeciego tygodnia, Stan Rycerski powraca do swey Izby, i zaczna się nayprzod materye ekonomiczne. Kazdy projekt od Marszałka Poselskiego przyięty będzie i czytany bez poprawy, gdy za remonstracyą potrzeby odmiany, Posel od niego nie odstapi. Tegoż czasu i w Senacie kazdy projekt przez Marszałkow Wielkich ogłoszony będzie, i kazdy na dwa dni do deliberacyi dany być ma. Obydwie Izby na ieden projekt razem wotowac powinny, in casu contradictionis, pluralitas (exceptis materiis Status) decydowac będzie. Turnus zaś za instancyą kogożkolwiek z Seymujących dwa razy ma być pozwolony, a trzeci raz wota sekretne nastapia. Gdy kilka kategorii będzie w projekcie, na kazda z osobna nastapi decyzya; a ta gdy w obydwu Izbach stanie, Marszałkowie communicatis invicem votis, pluralitatem iednego czasu, pro lub contra ogłoszą. Paritatem votorum I. K. Mość rozwiąze, a projekt przyięty Deputaci z Marszałkami podpiszą. Po materjach ekonomicznych statystyczne traktowac się będą, z wolnością tamowania per liberum veto activitatis seymowania dalszego i inwalidowania iuz ugodzonych materyi; in quo casu Izby łączyc się powinny, nie późniy iednak, gdyby i opozycyi nie było, iak pierwszego dnia 6go tygodnia. Tam żadne projekta przyimowane nie będą, tylko na czytanie konstytucyi, i konfrontowanie z oryginałami czas ma być obrocony, a temu i kontradycyja Posla nie przeszkodzi. Przeczytane konstytucye, Marszałek Seymowy z Deputatami podpisze, i w Grodzie oblatowac każe, potym Seym zakończy się: *Konst. 1768, v. VII, f. 613, et sequ. tit. Porządek.*

Na Seymach extraordinarynych dwuniedzielny porządek i przepis o rugach, elekcyi Marszałka, łączenia się z Senatem, ten co i na Seymy walne przepisany. Po złączeniu się Izb, propozycye od tronu czytane, i Deputaci do konstytucyi mianowani będą, i przysięgę wykonaią. Wroci zaraz Stan Rycerski do Izby swey, i do traktowania materyi sposobem wyższym przystapi, na dwa dni przed terminem Seymu do Senatu powroci, i Seym ten porządkiem ordinarynego zakończy się. *Ibidem, f. 619, tit. Porządek.*

Seym Convocationis dawnym zwyczajem odprawiac się ma. Materye atoli Status unanimitate decydowane będą. *Ibidem.*

Termin Seymow ordinarynych, pierwszy po S. Michale poniedzialek, na pierwszy także po S. Bartłomieju poniedzialek przeniesiony, iako i Seymikom Poselskim pierwszy poniedzialek po S. Małgorzacie, non obstante die festo naznaczony. *Ibidem, f. 620, tit. Porzą-*

dek. — Ale prawo r. 1776 przez sancitum dawny czas Seymom przywrocilo.

Sessye seymowe naydaley do osmey w wieczor, chybaby turnus był zaczęty, trwac powinny: *Konst. 1768, v. VII, f. 620.*

Arbitrowie w obydwu Izbach, ani na szrodku znaydowac się, ani krzesel Senatorom, ani ławek Posłom zajmowac nie maia. *Ibidem.*

Seym ordinaryny r. 1768 do dnia 7 Novembra przeniesiony: gdzie razem ostrzeżono, aby trzeci Seym zawsze w Litwie odprawial się. *Ibidem, f. 633, tit. Seym.*

Seym ordinaryny co dwa lata ostrzeżony, ktory w poniedzialek po S. Bartłomieju zaczac się, a Seymiki Poselskie w poniedzialek po S. Małgorzacie odprawiac się powinny: *Konst. 1775, v. VIII, f. 118, tit. Ubezpieczenie. — O odmianie tego terminu masz wyżej.*

I. K. Mość obligowany responsa Senatorow na listy swe cyrkularne Radzie komunikowac. Uniwersaly, z nią się zniolszy, na Seym wydac, ktore Rada, nawet invito Rege ma publikowac; a gdyby ich i ona wydac nie chciała, woiewodztwa na terminie Seymiki, odprawic, i na Seym ordinaryny wyslac Posłow powinny. *Ibidem.*

Seymu r. 1775 pierwsza limita: z przepisem reguł dla delegatow do traktowania z Dworem Wiedeńskim, Petersburskim i Berlińskim. *Ibidem, f. 2, tit. Akt limity.*

Pięć prorogacyi tegoż Seymu. *Ibidem, f. 9, 10, 11, 12.*

Dwie prorogacye Seymu roku 1776: *v. VIII, f. 843, tit. Prorogacya.*

Wyznaczenie Deputatow do konstytucyi: *Konst. 1776, v. VIII, f. 842, tit. Wyznaczenie. (Tamże masz przysięgę dla nich przepisana.)*

Seymiki.

Seymikom Relacynym i przed-Elekcynym, dzień 23 Lipca wyznaczony: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 8, tit. Seymiki.*

Seymiki Deputackie i Elekcyne: 1) Ab hinc pluralitate konkludowane będą, iako i elekcyja Marszałka i Assessorow. 2) Na Deputatow i Urzędnikow wybierani być maia, viri capaces, legum periti i possessionati czy dziedziczni czy zastawni od roku przynajmniej. 3) Seymik zaczęty Deputacki naydaley trzeciego dnia kończy się, po nim Gospodarski wszędzie być powinien. 4) Paritatem votorum, zagaiający rozwiezuie. 5) Na Seymiki elekcyne, gdyby Woiewoda lub Kasztelan uniwersalow nie wydał, osoby Sędziowskie, lub Podkomorzowie, na Seymikach Deputackich pluralitate obrani będą. 6) Zrywający Seymik, siedzeniem wieży pul roku, i 1,000 grzywien ukarany zostanie. 7) Liberum veto, tylko nieprawą possessyą maiającym, pod processem będącym, lub crimine notatis opponowac wolno. 8) Sposob obierania per pluralitatem, woli i wyborowi Urzędnikow zostawiony. 9) Wota zakupiający

na Seymikach, incapax omnium functionum declaratur, procz kar osobistych i pieniężnych. *Ibidem, f. 55, tit. Rozdzielenie, puncto Gdy, et sequ.*

Na Seymikach, Urzędnicy przed Senatorami głosow zabierac nie maia; a Podkomorzym przed Starostami, etiam Grodowemi, mieysce przyznane: *Konf. Gen. Kor. 1768, v. VII, f. 107, tit. Przyczynienie.*

Porządek seymikowania r. 1768 przepisany, (*v. VII, f. 623, tit. Porządek.*) *Jego zbior następujący:* Vocem activam na Seymikach sami tylko maia szlachta possessyonaci dziedziczne, zastawne, lub dożywotne, lub ex jure emphyteutico w ziemskich, Krolowskich, lub duchownych dobrach maiający possessye; także synowie possessyonatow, bracia ich, i dawni familianci. Z tych jus dandi suffragii lat 18 a elegibilitatis lat 23 skończonych maiaćemu, i tylko possessyonatowi służy. Co się tycze czasow Seymikow Deputackich i Elekcynych na Urzędy Ziemskie co do sposobu zagaenia, elekcyi Marszałka i Assessorow, konstytucye W. X. Lit. Convoc. i Cor. r. 1764, approbowane, i od Korony przyięte; też Seymiki podług czasu w konstytucyach przepisane, i na mieyscach dawnych odprawiac się maia, co się Poselskich i Deputackich tycze; a względem Elekcynych podług uniwersalow w 6 niedziel od śmierci Urzędnika wydac mianych, ieżli nie unanimitate, to pluralitate votorum tak co do elekcyi Marszałka i Assessorow, iak i Posłow, Urzędnikow i Deputatow konkludowane będą. (Prawem r. 1775, Seymiki Deput. 15 Iulii, a Poselskie podług dawnego zwyczaju na 6 niedziel przed S. Michałem sancito *Konf. r. 1776* odprawiac się powinny: *v. VIII, f. 167, tit. Trybunał.*) Zagaia Seymiki Senator swiecki, lub in absentia tego, pierwszy Urzędnik. Obrany Marszałek i Assessorowie przysięgną super realem votorum connotationem, tum projectorum ad laudum i do instrukcyi. Nastapi potym przez Marszałka ogłoszenie kandydatow, z ktorych żadnego, ile maiających prawo, ekskludowac nie może. In casu nie znalezienia unanimitatis, papier wygotuie, i wota affirmativa et negativa osobno zbierze, circa attentiam Assessorow; pluralitatem potym ogłosi, a paritatem drugą swoią kreską rezolwować będzie. W W. X. Lit. na Elekcynych Seymikach, aktualni Urzędnicy, w Koronie 4 tylko kandydatow obieraią się Względem capacitatis dandorum suffragiorum et elegibilitatis, tudziez obiekyi przeciw Posłom i Deputatom *Konst. Lit. 1764* Seymow *Coron. i Convocationis in supplementum Koron. przyięte. O czym vide niżej pod prawami Lit.* Tamże deklarowano, że materye unanimitate nie konkludowane, pluralitate na Seymikach decydowane być maia. Tamże warunek, aby na Seymikach podatkov żadnych nie stanowiono. Biskupi

od assistency na Sejmikach wolni. Tamże przepis na Sejmiki Pruskie. Gwałty czyniący na Sejmikach, na pierwszej kadencji ziemskiej lub grodzkiej ante omnes alias causas sądzony być ma, salva appellatione do Trybunału. Wreszcie dawniejsze prawa o Sejmikach temu nieprzeciwne, stwierdzone: *Konst. 1768, v. VII, f. 623, tit. Porządek.*

NB. *Przepisy Sejmikow niektórych wojewodztw przed konst. 1768 uchwalone, i tu niżej wytknięte, porządkiem powyższym dla całej Polski przepisany, uchylają się.*

Porządek Sejmikow przedsejmowych dla wojewodztw Wielko-Polskich, a to w ten sposób: aby każdy powiat w swym głównym mieście w czasie Sejmem Cor. 1764 przepisany obral dwóch Posłów, a we dwie niedziel zechawszy się do Poznania, UU. Posłowie instrukcją generalną wspólnie z Senatem tych wojewodztw z partykularnych powiatowych instrukcyi ułożą, i ta im na Sejm służyć będzie. *Ibidem, f. 749, tit. Przepis.*

Uchylono ten przepis, i Sejmiki Poselskie i Deputackie wojewodztw Poznańskiego, Kaliskiego, i Gnieźnieńskiego do miasta Szrody powrocone: *Konst. 1776, v. VIII, f. 907, tit. Powrocie.*

Na Sejmikach Woiewodzkich osoby stanu żołnierskiego nie mające tam possessyi, znajdować się nie mogą: *Konst. 1775, v. VIII, f. 157, tit. Supplement.*

Miejsca Sejmikow Woiewodzkich, od stacyi żołnierzy narodowych, w czasie obrad publicznych, procz miasta rezydencyi Krolewskich, fortecy Kamieńca Podolskiego, i prezydow trybunalskich, wolne być mają: *Konst. 1776, v. VIII, f. 916, tit. Ubezpieczenie.*

Sejmiki Relationis każdemu tak w Koronie iak w Litwie wojewodztwu, czas pierwszych obrad wojewodzkiej ziemi lub powiatu na zawsze przepisany: *Konst. 1778, v. VIII, f. 958, tit. Sejmiki.*

A zatyż prawa niżej tu o Sejmikach Relacyjnych wytknięte, tym późniejszym uchylają się.

Prawa szczegulne wojewodztw i ziem.

Wojewodztwa Mazowieckie i Rawskie, w miejscach Sejmikow Poselskich mają obierać Deputatow per terras: *Konf. Gener. Kor. 1764, v. VII, f. 59, tit. Rozdzielenie, puncto Ponieważ.* — Tamże wojewodztwu Wołyńskiemu zakazano dzielić się na powiaty w czasie Sejmikow Depnt. i w Łucku sejmikować kazano. *Ibidem.* — Tamże Deputatow na Trybunał w czasie bezkrolewia na Sejmikach Przedelekyjnych, obrać kazano. *Ibidem, puncto ultimo.*

Sejmiki Deputackie wojewodztw Wielko-Polskich w Szrodzie podług przepisu Sejmu Convocationis 1764 odprawiać się mają: *Konst. 1768, v. VII, f. 749, tit. Przepis.*

Pozwolenie tymże wojewodztwom umowienia

między sobą Sejmikow dobrego rządu, z ostrzeżeniem, że te iurydykcyi Ur. Generała Wielko-Polskiego ubliżać nie będą. *Ibidem.* Sejmiki Poselskie i Deputackie wojewodztw Poznańskiego i Kaliskiego pluralitate, i to tylko od samych possessyonatow, lub zastawem i arędą dobra tamże trzymających, podług prawa r. 1685 odprawiać się mają: *Sejm Coron. 1764, v. VII, f. 353, tit. O obieraniu.*

Ławki na cmentarzu Szredzkim też wojewodztwa wystawić mają, aby każdy z swej powiatowej ławki wotował. Wota od Marszałka i Assessorow przysięgłych zanotowane, ad acta podane być powinny. *Ibidem.*

Sejmiki ziemi Dobrzyńskiej na wzor i sposób przez konstytucyę r. 1611 i 1685 przepisany, odprawiać pozwolono: *Konst. 1766, v. VII, f. 492, tit. Sejmiki.*

Też konstytucyę względem sejmikowania przyjęły wojewodztwa Łęczyckie, Xięstwo Mazowieckie, i woiew. Bełzkie. *Ibidem, tit. Ubezpieczenie.*

Ziemi Dobrzyńskiej elekcyę coroczna Deputata przywrocona, i alternata między wojewodztwem Płockim z prawa r. 1775 uchylona: *Konst. 1776, v. VIII, f. 914, tit. Przywrocie.*

Czas Sejmikom Relacyjnym dla wojewodztw Koron. nazajutrz po Deputackich, a prowincyom W. X. Lit. nazajutrz po Sejmikach Gromnicznych Gospodarskich naznaczony. Wojewodztwom Sieradzkiemu i Mazowieckiemu 15 Iunii, a wojewodztwom Pruskim dzień Generału przepisany: *Konst. 1766, v. VII, f. 499, tit. Deklaracya.*

Alternata między ziemiami Mielnicką i Bielską zniesiona, i co rok iednego Deputata obydwom obierać kazano: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 71, tit. Pozwolenie.*

Uchylenie podwoynych niektórych Sejmikow Przedkonwokacyjnych i Sędziow Kapturowych na tychże obranych. *Ibidem, f. 11, tit. Decyzya o Sejmikach.*

Wojewodztwu Mazowieckiemu czas Sejmikow Gospodarskich po każdym Poselskim nazajutrz przepisany, zamiast co przedtym tylko po Deputackich odprawiały się: *Sejm Coron. 1764, v. VII, f. 355, tit. Ustanowienie.*

Konstytucyę 1613 dla wojewodztw i ziem Pruskich względem elekcyi Posłów i Deputatow reassumowana; i że wojewodztwom Wołyńskiemu i Podolskiemu służy, deklarowano. *Ibidem, tit. O obieraniu.*

Sposob sejmikowania konstytucyą r. 1611 wojewodztwu Sieradzkiemu przepisany, od wojewodztw, Krakowskiego, Sandomirskiego, Kiiowskiego, Płockiego, Braclawskiego, i Czerniechowskiego przyjęty: *Konst. 1766, v. VII, f. 492, tit. Sejmiki.*

Sejmikom Deputackim Sieradzkim dzień 22 Iulii, Gospodarskim po powiatach respective nazajutrz po Deputackich, a Poselskim mia-

sto Szadek determinowane: *Konst. 1776, v. VIII, f. 911, tit. Sądy.*

Sejmiki boni ordinis wojewodztwa Sandomirskiego, iuz nie do obierania Kommissarzow, ale do rozrzadzania dochodami wojewodztwa zachowują się: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 69, tit. Sejmiki boni ordinis.*

Sejmiki albo Generału wojewodztwa Rawskiego do Bolimowa przywrocyony: *Konst. 1766, v. VII, f. 482, tit. Bępieczeństwo.*

Sejmiki przedsejmowe Xstwu Zatorskiemu i Oświecimskiemu tegoż dnia, co i w Proszowicach odprawiać nakazano: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 70, tit. Sejmiki.*

Ziemia podobnież Halicka tegoż dnia w Haliczu, ktorego wojewodztwo Ruskie w Wiszni, sejmikować będzie. *Ibidem.*

Sejmikom Relacyjnym Generału wojewodztwa Ruskiego, tudzież wojewodztwa Sieradzkiego, i ziemi Halickiej, dzień Sejmikow Deputackich naznaczony; i formę sejmikowania w wojewodztwach Poznańskim i Kaliskim wziętą, też wojewodztwa przyjęły: *Konst. 1766, v. VII, f. 492, tit. Oznaczenie.*

Sejmiki Gospodarskie i Deputackie ziemiom Lwowskiej, Przemyskiej, i Sanockiej osobne wyznaczone, procz Poselskich, Relationum, i przed-Konwokacyjnych, ktore w Wiszni bywać mają: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 70, tit. Dystynkcyja.*

Ziemi Lwowskiej, Przemyskiej, i Sanockiej, każdej z osobna, pierwszy poniedziałek po Sejmikach Poselskich na Deputackie i Gospodarskie w roku 1764 wyznaczone: *Akt Elekcyjny 1764, v. VII, f. 194, tit. Czas.* — Podobnież pozwolenie dane wojewodztwom Sieradzkiemu, Chełmińskiemu, Malborskiemu, i Pomorskiemu. *Ibidem.*

Powiat Żydaczewski z ziemią Lwowską 3 Posłow, a 2 Deputatow obierać będzie: *Konf. Gen. Kor. v. VII, f. 71, tit. Pozwolenie.*

Wojewodztwu Lubelskiemu 6 Posłow, za 3 na Sejmy obierać pozwolono: *Sejm Coron. 1764, v. VII, f. 353, tit. O Posłach.*

Wojewodztwu Bełzkiemu do czterech piątego Posła obierać na Sejmy kazano. *Ibidem, f. 363, tit. Pozwolenie.*

Wyznaczenie czasu wojewodztwom i ziemiom na Sejmiki Relationis. *Ibidem, f. 381, tit. Deklaracya.*

Sejmiki Włodzimierskie i Krzemienieckie 1764 na Sejmie Coron. do Łucka przeniesione, pierwsze do Włodzimierza, drugie do Krzemieńca odesłane: *Konst. 1768, v. VII, f. 810, tit. Przywrocie.*

Prawa Litewskie.

Sejmiki Deputackie i Ziemskie w W. X. Lit. pluralitate suffragiorum odprawiać się mają: *Sejm Coron. v. VII, f. 387, tit. Sejmiki.*

Głos na tych Sejmikach sami bene nati pos-

sessionati, ośmnaście lat skończonych mający, mieć będą. *Ibidem.*

Zarzuty, processa, i kondemnaty na Sejmikach przeciwko obierającym i obranym zachowane być mają. *Ibidem.*

Sejmik Deputacki najdaley 3 dnia kończyć się ma, a po nim in crastino Gospodarski zaczynać się. *Ibidem.*

Bępieczeństwo na Sejmikach podług praw i statutu W. X. Lit. na nowo ostrzeżone; a specialiter verba laesiva, i pojedynki zabronione, i kary za słowa uszczypliwe 6 niedziel więzy, a za pojedynki, tumulty, dobycie szabel, niedziel 12 in fundo przepisano. *Ibidem.*

Tamże masz opis porządku sejmikowania, ktorego treść następująca: 1) Na dniu i mieyscu prawem oznaczonym, nayraniey o osmej godzinie, zasiadłszy swo mieysca Urzędnicy, a szlachta bez tłoku stalla ich otoczywszy, zagai Sejmik Senator świecki, a in absentia tego pierwszy Urzędnik, i tenże razem będzie Dyrektorem Sejmikowym. Tamże porządek w zagaenienu i zasiadaniu opisany, to jest: w wojewodztwach Woiewoda, Kasztelan, Podkomorzy, Starosta Sądowy, Chorąży i in. podług statutu; w powiatach Marszałek, Podkomorzy, Starosta, Chorąży, i inni według statutu: Cywoncwie: Wileński, Trocki, Zmudczy po Senatorach pierwsi. 2) Sposob kreskowania per pluralitatem ułożeniu wojewodztw i powiatow zostawiony. 3) Prezydujący i 4 Assessorow przysięgać mają, super justam votorum connotationem et promulgationem. Pluralitatem Prezes ogłasza. Raz przysięgły, na późniejszym Sejmiku od przysięgi wolen. Przysięgi i wota w akta indilate ingrossowane być mają. 4) Electis I. K. Mość przywileie wydać przyrzeka: ktorzy przysięgłszy, officio fungi mają. 5) Kreski albo suffragia iednemu dane, gdyby drugiemu były ofiarowane, obydwu nie służyć. 6) Kandydaci kresek swych, po zapisaniu onych, na drugiego wlewać nie mają mocy. 7) Deputaci obrani, zaraz przysięgę wykonaia in facie wojewodztwa lub powiatu przed Prezydującym. O bępieczeństwie Sejmikow, *vide supra.*

Czas na Sejmiki Relationis, w W. X. Lit., Xięstwach Inflantskim, i Żmudzkiem zaraz po Gromnicznych r. 1765, naznaczony: *Konst. Lit. Sejmu Coron. 1764, v. VII, f. 422, tit. Sejmiki.*

Sejmiki Elekcyjne Ziem. nazajutrz po Gromnicz. Gospodarskich bez uniwersalow odprawiać się mają: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 183, tit. Sądy Ziemskie.*

Gwałty czyniący na Sejmikach, Sądach, i Trybunałach w W. X. Lit. i Xięstwie Inflantskim, szlachtę z cudzych wojewodztw sprwadzającą, i zbroyno się prezentującą, termino tacto do Grodu lub Ziemstwa, salva appellatione do Trybunału (tylko in crimi-

nalibus) zapozwany być ma. *Ibidem*, f. 184, tit. Beśpieczeństwo Seymikow.

Seymikom Starodubowskim u Xięży Karmelitów Boszych Wileńskich pod Ostrą Bramą, Smoleńskim u Xięży Bernardynów Wileńskich mieysce naznaczone. *Ibidem*, f. 186, tit. Seymiki.

Niechęci, a ztąd dekreta i processa z Seymiku Lidzkiego Przedkonwokacyjnego wyniku, umarżają się: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 848, tit. Umorzenie.

Seymiki powiatu Rzeczyckiego do Bobroyska przeniesione, gdzie wystawienie szopy Starości zalecono: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 618, tit. Powiat.

Seymikom Orszańskim Chołopienicze do obrad naznaczone. *Ibidem*, tit. eodem.

Szczegulne te o Seymikach praw dawniejszych przepisy, regulować się mają do generalnych r. 1768, 1775, 1776, i 1778 po wyżej położonych, iako się już ostrzegło.

Sieroty i opieka sierot, vide tit. Opiekun.

Skarb.

Tabelle intrat i expens skarbu Koronnego i W. X. Lit. cywilnych, wojskowych i extraordinarynych: *Konst.* 1768, v. VII, f. 636, et seq. tit. Tabella. — Tamże ostrzega się: 1) Aby podatki na expensa extraordinaryne potąd tylko, poki umorzone nie będą, płacone były. 2) Aby expensa extraordinaryne opłacane nie były wprzod, niż intraty do skarbu wchodzić poczyna. 3) Subsidia Nayaśnieyszemu Stanisławowi Augustowi ofiarowane, iemu samemu tylko służyć mają. *Ibidem*, tit. Ostrzeżenie.

Pomnożenie dochodów z loteryi Genueskiej, i onych umiarkowanie Kommissyi Skarbowey zleczone, z obowiązkiem oddawania trzeciej części intraty skarbowi Lit. i upłacenia z tych intrat długów Rzeplitey: *Konst.* 1768, v. VII, f. 672, tit. Pomnożenie.

Summa w skarbie W. X. Lit. 496,000 na expensa extraordinaryne za dyspozycjami Senatus consilii naznaczona: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 827, tit. Summy. — *Konst. Lit.* r. 1776 na takowe expensa 151,241 zł. gr. 20 wraz z expensą na Radę przepisuje: v. VIII, f. 931, tit. Tabella. — Co się tyjez expens extraordinarynych skarbu Koron., vide nay-pozniejszą dyspozycyą: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 891, tit. Tabella.

Tamże summa 300,000 zł. I. K. Mei Seynem Coron. ostrzeżona, do wypłacenia zlecona: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 827, tit. Wypłacenie. — *Vide o tym tit.* Krol.

Skarbowi Lit. Kommissya Woysk. za rekwizycyą, kommendę na straż i exekucyę celne przystawić obligowana. *Ibidem*, f. 845, tit. Straż. Tabella wojskowych expens i cywilnych skarb.

Kor. *Konst.* 1775, v. VIII, f. 153, tit. Produkcyja.

Tabella expensy na woysko. *Ibidem*, f. 154, tit. Explikacyja.

Tabella expens cywilnych i wojskow. W. X. Lit. *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 643, tit. Specyfikacyja.

Tabella expens cywil. i wojskow Kor. do 11,628,461 zł. zredukowanych: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 891, tit. Tabella.

Tabella expensy i percepty gener. i wojskowej W. X. Lit. do 5,000,000 zł. zredukowanej: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 931, tit. Tabella.

Zlecenie skarbowo obojga Narodów, aby expensa w tabellach wyrażone, a 1 Septembris zaczęły się: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 902, tit. Regulament.

Plura vide tit. Kommissye. Skarb. Summy. Podskarbi. Długi.

Składy.

Kompanii w Zakrocymiu skład wszelkich towarów zakładać mającey, beśpieczeństwo ostrzeżono, i do tey wszelkiego gatunku ludziom wstęp dozwolony; ostrzeżono tamże wolność właścicielom towarów dalszego spławu, gdy się z kompanią nie zgodzą; nadto warowano: aby skarby Rzeplitey za długi tey kompanii nie odpowiadały: *K.* 1776, v. VIII, f. 795, tit. Skład.

Plura vide tit. Manufaktury. Kupcy.

Śluby, vide tit. Małżeństwo.

Stuga.

Stugę bez attestacyi przyjmujący, 1000 grzyw. karany być ma: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 74, tit. Reassumpcyja.

Czeladź i poddani religii Katolickiey, od panow swoich Dyssydentów w zachowaniu świąt przeszkody mieć nie mają: *Trakt.* r. 1768, v. VII, f. 578, § 11.

Śludzy kościelni Dyssydenty do żadnych iurisdycyji, tylko przed sąd Biskupów własnych, powołani być nie powinni. *Ibidem*, f. 579, § 12.

Sol.

Zabeśpieczenie woiewodztw o soli suchedniowej, miara beczech, i cena iey ułożeniu Kommissyi Skarb. zostawiona: *Konfed. Gener. Kor.* 1764, v. VII, f. 72, tit. O soli.

Dla woiewodztwa Sandomirsk. składy w Kozienicach i Modrzycach na sol naznaczono. *Ibidem*, f. 73, tit. Defluitacyja.

Woiewodztwu Sieradzkiemu sol suchedniowa w bałwanach lub beczkach wydana być ma. *Ibidem*, tit. Sol suchedniowa wdztwa Sieradzkiego.

Sol ziemi Wizkiey, z żupy Piątnickiey, zamiast Praskiey wydawana będzie. *Ibidem*, f. 73, tit. Sol ziemi Wizkiey.

Deputacya do zrewidowania żup solnych. *Ibidem*, f. 97, tit. Kommissye.

Znowu sol suchedniowa szlachcie z żup Wielickiey, i Bocheń. i ekonomii Samborskiej, podług dawnych praw zabeśpieczona: *P. C.* v. VII, f. 206, § Ponieważ.

Administratorowie żupni trudniący soli suchedniowej, na Trybunał podług prawa 1654 zapozwani być mają ex registro fisci. *Ibidem*, f. 207, § Administratorowie.

Soli suchedniowej powiatowej dla woiewodztwa Płockiego ostrzeżenie: z obowiązkiem płacenia od beczki Żupnikowi zł. 1: *Konst.* 1766, v. VII, f. 493, tit. Ubeśpieczenie.

Zlecenie Kommissyi Skarbowey rozoznania pretensyi domu UU. Lubomirskich za szybę solną we wsi Swircze, Rzeplitey ustąpną, z obowiązkiem uczynienia relacyi na przyszłym Seymie, końcem sprawiedliwej nagrody: *Konst.* 1768, v. VII, f. 673, tit. Szyba.

Postanowienie Żupników na mieysce Dystrybutorów, którym po puł złotego od beczki naznaczono. *Ibidem*, f. 752, tit. Postanowienie.

Handel soli, po odeysciu iey pod panowanie Austryi wolny deklarowany; i że na nią monopolium stanowione nie będzie, warowano: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 56, § 6.

Na sol z Rygi prowadzoną, żadna aręda dopuszczona nie będzie: i nie tylko wolny handel tey soli dla każdego ostrzega się, ale że dla Litwy drożey iak dla obywatelów Rosyjskich przedawana nie będzie, warowano. *Ibidem*, f. 70, § 3.

Podobnaż wolność handlu dla soli z Polski i Pruss Wisłą prowadzoney, w traktacie z Krolew Imcią Pruskim ostrzeżona. *Ibidem*, f. 81, § 11.

Znowu handel soli wolny dla każdego zabeśpiecza się: z obowiązkiem płacenia cla, od ktorego i I. K. Mość nie excypuie się. *Ibidem*, f. 149, tit. Clo od soli. — *Vide etiam tit.* Kupiectwo.

Sołtystwa i wybraniectwa.

Propinacye po wsiach Krolewskich od sołtysów i wybrańców przywłaszczone, zabronione: *Konst.* 1768, v. VII, f. 808, tit. Zniesienie. *Vide etiam tit.* Starostwa. *A co się tyjez forum zwłaszcza z wybraniectw, vide tit.* Sądy Referendarskie, i Assessorskie.

Spasne, vide tit. Clo. Mosty.

Sprawiedliwość, vide tit. Sądy.

Sprawy.

W sprawach o zaboystwo, kradzież, rozboj, naiazdy po drogach i domach, w przeciagu roku iednego i niedziel 6 szlachcie, nawet pomimo statutu Władysława Iagielly, imany być może: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 597, § 6. Sprawa Ur. Wiktoryna Buchowieckiego o gwałt przez Ur. Iozefa Kaszyca popełniony, do Są-

dow Konf. W. X. Lit. odesłana: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 181, tit. Odnowienie.

Sprawy o brane podymne z ekonomii Szawelskiej per tractum possessyji Xżat Radziwiłłów, o akcyzę w mieście Słucku i Kopylna na garnizon Słucki pereçoowaną, o reprodukeyą oryginalney ordynacyi Nieswiezkiej i Ołyckiey cyrkumskrypcyji, tudzież o dekret Konf. Gen. Lit. na Xcia Karola Radziwiłła ferowany, do przyszelego Seymu odesłane ad resolvendum: *S. Cor.* 1764, v. VII, f. 315, tit. Złączenie.

Sprawy a tutoribus et curatoribus Radzivilianis cum creditoribus et praetensoribus rozpoczęte, lubo rozszdzone, dla braku documentorum lub ich niedokładności, ad forum competens odesłane. *Ibidem*, f. 316, tit. Złączenie.

Sprawa Ur. Iana Grotusa Surrogatora i Pułk. Xięstwa Żmudzkiego z successorami Krzyspinowskiemi z Ziemstwa Wolkowyskiego do Trybunału odesłana: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 866, tit. Deklaracyja.

Rozgraniczenie dobr Ur. Goleiowskiego od wsi Dołputow i Przewoziec Krolew. ad forum competens odesłane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 733, tit. Odesłanie.

Sprawę criminis laesae Majestatis, w czasie limity Seymu r. 1773 odszdzic kazano: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 2, tit. Sprawa.

Sprawa między Ur. Boreyko Chodzkiem przydującym Sędzią Oszmiańskim, i UU. Michalowskiemi, Karniewskimi umorzona, i z aktow wygluzowana: *Konstyt. Litew.* 1775, v. VIII, f. 675, tit. Uwolnienie.

Akta sprawy między Ur. Dymitrem Żmiiowskim i UU. Chlewińskimi, Skarbunikami Rzeczyckimi, Pisarzem Kancellaryi Lit. wymazać kazano. *Ibidem*, f. 676, tit. Nakazanie.

Sprawa między Ur. Tadeuszem Pioro exaktorem czopowego w Mińsku i Kommissyą Skarbu Lit. uchylona. *Ibidem*, tit. Uwolnienie.

Sprawy kredytorow do substancyi Ur. Ignacego Żaby Podkomorzego I. K. Mei do Sądu Ziem. Wilkomirsk. remissa: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 936, tit. Naznaczenie.

Ur. Kuszelewski Sędzia Ziem. Wilkomirski z successorami Tom. Kuszelewskiego wraz z X. Kawieckim Dziekanem Żmudzkiem ab ulteriori iuris prosecutione o intency fundowania missyji wolni deklarowani. *Ibidem*, f. 938, tit. Zabeśpieczenie.

Sprawa Ur. Sielickiego Regenta Kancel. W. W. X. Lit. z pretensorami do dobr Chosławicz do Sądu zakordonowanego kraiu odesłana. *Ibidem*, f. 940, tit. Ubeśpieczenie.

Plura vide tit. Sądy w ogulności. Relaxacyja. Kommissye szczegulne.

Sprawy graniczne, vide tit. Granice. Kommissye.

Sprawy Sądom Seymowym własne, vide tit. Sądy Seymowe.

Inne sprawy.

Podobnież iakie sprawy Trybunały, Kommissye, Ziemstwa, Grody sądzić mają, *vide tit.* Trybunały. Kommissye. Sądy Ziemskie i Grodzkie.

Stany Rzeplitey, *vide tit.* Forma rządu. Starosta.

Starostowie Grodowi, dla prędszy dekretow exekucyi w wojewodztwach Kiiowskim, Braclawskim, i Wołyńskim po 3 Vices-Gerentow przysięgłych kreować mogą: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 59, *tit.* Rozdzielenie Trybunałow.

Process otrzymany na Staroście, Sądow Grodzkich tamować nie ma. *Ibidem.* — *A w Konst.* 1768, v. VII, f. 696, *tit.* Złączenie, *puncto* Ostrzegamy.

Starostowie Grodowi wojewodztwa Braclawskiego, i obywatele wakujący iurydykcyi, w Grodzie bliższym odpowiadać mają: *Konf. Gener. Kor.* 1764, v. VII, f. 67, *tit.* Obiaśnienie.

Starostowie, taxę stancyi dla Deputatów ułożyć mają: *Konst.* 1768, v. VII, f. 698, *tit.* Złączenie, *puncto* Exofficio.

Starostowie Sądowi, Regentow, i Officyalistow cum executione, possessyonatow kreować obligowani. *Ibidem*, f. 706, *tit.* Złączenie, *puncto* Sprawy, *ad finem.*

Starostowie Grodowi i Pisarze baczyć mają, aby do przyjmowania tranzakcyi, osoby były przysięgłe. *Ibidem.* — Tymże wolno kilku Regentow lub Susceptantow stanowić. Ciż tabelę jurium zawiesić kazać w Kancellaryi obligowani. *Ibidem.* — Regenci, za złą administracją aktow przez Susceptantow, odpowiedzieć mają; i dla tego viros capaces, possessionatow stanowić powinni. *Ibidem.*

Starostom, sub poena abjudicationis od starostw, Kancellarye i wieże erylować kazano. *Ibidem.*

Starostowie Grodowi, lubo wolni od słuchania in persona przysięgi swych Officyalistow, nie excypowani jednak od pierwszego osobiście ufundowania iurydykcyi, i słuchania przysięgi nowokreowanych Urzędnikow tak w Koronie iak i Litwie. *Ibidem*, f. 735, *tit.* O przysiędze.

Na Starostow Grodowych, z przyczyny starostw puszczoney in emphyteusim, wojewodztwa na Seymikach 4 kandydatow obierać będą na potym: a I. K. Mość iednego potwierdzi: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 138, *tit.* Starostwa.

Staroście Wschowskiemu przed Wałeckim miejsce przynane: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 364, *tit.* Wyznaczenie.

Staroście Czchowskiemu, domu i sklepu dla wygody Sędziow i bezpieczeństwa xiąg, wymurowanie zalecono: *Konst.* 1766, v. VII, f. 472, *tit.* Ordynacya.

Staroście Bielskiemu w Bielsku archiwum porządne wymurować in spatio 2 lat nakazano: *Konst.* 1768, v. VII, f. 727, *tit.* Przeniesienie.

Ur. Starosta Nowomiejski przy prerogatywie kreowania Regenta Pilznińskiego i Nowomiejskiego conservatur. *Ibidem*, f. 809, *tit.* Ucalenie.

Staroście Inowroclawskiemu po Staroście Brzeskim Kujawskim miejsce naznaczone: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 907, *tit.* Ustanowienie.

Prawa Litewskie.

Starostowie Grodowi, lubo pod kondemnata, Urzędow swych exekucyi nie tamują. Ciż nowych Urzędnikow gratis installować obligowani; a zamiast trzech, czterech dziś Sędziow procz Podstarościego kredensować mają: *Konst. Lit. S. Cor.* v. VII, f. 405, *tit.* O kondemnatach.

Staroście Brzeskiemu intrata z drągowego, do 4,000 zł. zlikwidowana, w skarbie Lit. waruie się: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 525, *tit.* Warunek.

Starostowie W. X. Lit. w miastach i miasteczkach w których Magdeburkie prawo skasowane, pomnieysze sprawy między mieszczanami poznawać mają, od których appellacya do Sądow Kommissyi Skarb. Lit. lub Assesoryi zabezpieczona: *Konst. Lit.* 1776, f. 925, *tit.* Ustawa, § 2.

Starostom Grodowym Ur. Platerowi Brzeskiemu Lit., Brzostowskiemu Wołkowyskiemu, Przedzieckiemu Pińskiemu, Seypionowi Lidzkiemu, Prozorowi Kowieńskiemu, Strawińskiemu Słonimskiemu, Iudyckiemu Rzeczyckiemu i Mozyrskiemu, cessyie uczynić swych starostw pozwolono. *Ibidem*, f. 943, *tit.* Desiderium.

Pura vide tit. Sądy. Xięgi. Starostwa. Emphyteusis. Dożywocie etc.

Starostwa i królewsczyżny.

Dwa starostwa sądowe iedney osobie, ani Senatorowi tego wojewodztwa w którym starostwo takowe znajduje się, dawane być nie mają: *Pact. Conv.* v. VII, f. 202, § Także. Iedney osobie, nie więcej iak dwa starostwa nie sądowe lub quovis titulo królewsczyżny dane być mogą. *Ibidem.*

Starostwo trzecie lub dzierżawa dana temu, który ich ma dwie, iedną z dawnych rezygnować powinien. *Ibidem.*

Ius communicativum na dwa tylko starostwa lub dzierżawy służy. *Ibidem.*

Woytostwa po starostwach i ekonomiach, przy dawnych przywileciach zapewnione, a większe zwłaszcza cum jurisdictione, samey szlachcie zabezpieczone. *Ibidem*, f. 206, § Woytostwa.

Starostwu Halickiemu avulsa, Kozina, Wysozczanka, Pułwiktoria, i Pawelcze salvo iure advitalitio possessorow, powrócić nakazano: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 364, *tit.* Reintegracya. — Tamże masz ugodę między W. Andrzejem Zamoyskim Kancl. W. Koron. sukcesorami Potockiego Ststy Halickiego, i Ur. Branickim Ststą na ten czas Halickim

o sumę r. 1658 na tymże ststwie za reparacyą zamku warowaną. *O czym także vide tit.* Summy.

Starostwa i królewsczyżny post cessum vel decessum lustrowane być nie mają, gdy po ostatney lustracyi lat 10 nie minęło. Tamże cavetur powtorna lustracya dla tych, którzyby pierwszą zaskarżyli: *Konst.* 1768, v. VII, f. 673, *tit.* Obiaśnienie.

Konst. 1775 ostrzegła lustracye nawet post cessum vel decessum Ststy: v. VIII, f. 138, *tit.* Starostwa. — Prawem zaś r. 1776, wszystkie do skarbu podatki podług lustracyi r. 1765 płacić nakazano: v. VIII, f. 897, *tit.* Obiaśnienie. — *Vide o tym tit.* Lustracye.

Lustracyą łanow nie będących w possessyi Starostow, Kommissyi Skarbowey skutecznie zalecono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 673, *tit.* Obiaśnienie.

Arenda albo emphyteusis na lat 50 wszystkich starostw i królewsczyżn, *vide tit.* Emphyteusis.

Starostwa i królewsczyżny wszelkie pokąd in emphyteusim puszczone nie będą, pułtory kwarty płacić mają: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 138, *tit.* Starostwa.

Zamiast hyberny, dobra stołowe i Królewskie do poł podymnego ziemskiego podciagniono. *Ibidem*, f. 137, *tit.* Zniesienie. — A konst. 1776 ostrzeżono, że tylko miasta i miasteczka Królewskie ten podatek płacić obowiązane: v. VIII, f. 897, *tit.* Obiaśnienie.

Starostwa, I. K. Mci Stanisławowi Augustowi dziedzictwem nadane, *vide tit.* Krol.

O podobnych nadaniach, i zamianach, *vide tit.* Zasługi. Zamiana.

Prawa szczegulne.

Wsie Sołomka i Zurawka do starostwa Lwowskiego przyłączone salva pendenda quarta proventuum: *Seym Coron.* 1764, v. VII, f. 366, *tit.* Wsi.

Dożywocie dane UU. Klemensowi i Konstancyi z Xiąg Czarotoryskich Zamoyskim Ordynatom na starostwo Płoskirowskie, wieś Hreczaną, dzierżawę Tarnowatkę i Wieprzowe Iezioro salva quarta et dupla. *Ibidem*, *tit.* Assesuracya.

Garnizon w starostwie Spiskim z 120 ludzi utrzymywać Kommissyi Woyskowej nakazano: *Konst.* 1766, v. VII, f. 465, *tit.* Garnizon.

Starostwo Hamersztyńskie dziedzicznym prawem Ur. Alexandrowi Unrugowi nadane. Miasta atoli Hamersztyńskie przywileie we wszystkim warowano: *Konst.* 1768, v. VII, f. 779, *tit.* Rekompensa.

Starostwo Medyckie ab onere 30,000 zł. uwolnione. *Ibidem*, f. 794, *tit.* Uwolnienie.

Starostwo Wareckie cum attinentiis prawem dziedzictwa nabyć pozwolono, i kommissyą do

ograniczenia wyznaczono: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 220, *tit.* Inkorporacya.

Starostwo to prawem r. 1775 w dobra dziecizne zamienione, do natury dobr Królewskich powroczone: i cała ustawa Seymu r. 1775 uchylona: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 896, *tit.* Uchylenie.

Cessya dzierżawy Mokrzka, i woytostwa Sochaczewskiego przez Ur. Lasockiego Stolnika Sochaczewskiego synowi uczyniona, approbatur; a in casu śmierci syna, oycu possessyia warowana: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 232, *tit.* Ubezpieczenie.

Approbacya przywileju na starostwo Mszczonowskie Ur. Łuszczewskiemu Sędziemu Ziemskiemu Sochaczewskiemu. *Ibidem*, f. 247, *tit.* Approbacya.

Utwierdzenie prawa lennego na dobra Szawulichę Ur. Onufremu Bierzyńskiemu Pułkownikowi woysk Koronnych. *Ibidem*, f. 248, *tit.* Utwierdzenie.

Pozwolenie, kupienia dziedzictwem Modłowa gruntow Królewskich w dobrach Marszewie dziedziczn. leżących. *Ibidem*, f. 254, *tit.* Pozwolenie.

Przeniesienie łanu wybranieckiego ze wsi Kryniczany w dziedzictwo Ur. Teodora Potockiego starosty Iaruckiego zamienioney, na dobra Iaruge. *Ibidem*, f. 255, *tit.* Przeniesienie.

Kwarta hybernowa z wsiow Baranowa i Iastrzabki do starostwa Prasnyńskiego przeniesiona. *Ibidem*, *tit.* Przeniesienie.

Dekret Kommissyi w starostwie Kolskim zapadły approbatur. *Ibidem*, f. 256, *tit.* Starostwo.

Starostwo Szawdowskie z woytostwem Ur. Xięciu Kazimierzowi Poniatowskiemu dziedzictwem nadane, z obowiązkiem zaspokoienia długow regimentu gwardyi konney Koronney 714,470 zł. i umarżając pretensyie tegoż z utraczonego starostwa Spizkiego. *Ibidem*, f. 323, *tit.* Zniesienie.

Ur. Potockiemu Podkomorzemu W. Koronnemu Staroście Lubelskiemu summa 350,000 zlot. successorom W. Alexandra Niezabitowskiego Kasztelana Belzkiego wyliczona, na starostwie Lubelskim przyznana. *Ibidem*, f. 326, *tit.* Ubezpieczenie.

Ur. Michałowi Karskiemu Chorążemu Rozańskiemu 70,000 zł. w skarbie i na starostwie Ostrowskim z woytostwem zabezpieczono. *Ibidem*, *tit.* Ubezpieczenie.

Cessya starostwa Nowomiejskiego od Ur. Kraśńskiego Oboźnego W. Koron. wraz z dwoma dożywociami i summą 10,000 zł. in rem Ur. Radzickiego Podkomorzego Zakroczymskiego approbatur. *Ibidem*, f. 340, *tit.* Ubezpieczenie.

Pozwolenie Ur. Marcinowi Morykoniemu cessyie starostwa Wilkomirskiego na osobę Ur. Ignacego Tyzenhauza Starościca Pozolskiego małoletniego: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 660, *tit.* Ubezpieczenie.

Wsie Iemieliste, Olszanka, Szafranki, Wolka,

do włości starostwa Filipowskiego przyłączone. *Ibidem*, f. 668, *tit.* Porównanie.

Summa 300,000 złot. na starostwie Soleckim W. Ignacemu Przebendowskiemu Woiewodzie Pomorskiemu in forma hypothecae przyznana: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 900, *tit.* Sprawiedliwość. — Temuż dożywocie na starostwie Krakowskim assekurowane. *Ibidem*, f. 901.

W starostwie Kolskim na grunta puste w woytostwach i sołectwach, Ur. Starościę wraz z Kommissją Skarbową kontrakty emfiteutyeczne dawać pozwolono. *Ibidem*, f. 909, *tit.* Przymnożenie.

Cessya starostwa Bobrownickiego z woytostwem dla Ur. Sumińskiego pozwolona. *Ibidem*, f. 910, *tit.* Konsens.

Avulsa leśnictwa Puńskiego albo Mackowskiego, tudzież starostw Kadaryskiego i Plotelskiego za osobnym chodzące przywilejem, pod ieden Ur. Ogińskiego Marszałka Konf. Gen. Lit. podciągnięte: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 940, *tit.* Leśnictwo.

Starostwo Słonimskie wsiami Suryńka, Iarutyce, Sosnowka, starostwo Miżewickie wsiami Miżewice, Tuchnowicze, Woronicze, dzierżawą Wołczkow, woytostwem Głowsiewickim powiększone, do kwarty obligantur proportionate. *Ibidem*, f. 942, *tit.* Powiększenie.

I. K. Mci Stanisławowi Augustowi na 25 starostw i dwa woytostwa consensa ad cedendum, bądź w Koronic, bądź w Litwie wydać pozwolono, pomimo rozdanych lub puścić mianych starostw i krolewszczyzn in emphyteusim: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 958, *tit.* Konsensa.

Plura vide tit. Emphyteusis. Dożywocie. Konsensa.

Subdelegat, vide tit. Surrogator. Sądy Ziemskie.

Subsidium charitativum, vide tit. Duchowni.

Successya.

Potomstwo obojey płci szlacheckiej, po roku 1578, 1633, 1505 z małżeństwa ślubem stwierdzonego, po rodzicach i po bliższych krewnych succedit: *Konst.* 1768, v. VII, f. 807, *tit.* Obiaśnienie.

Potomstwo bezślubne, od successyi i prerogatyw szlacheckich na nowo ekskludowane. *Ibidem*.

O successyi po xięży świeckich i Opatach, *vide tit.* Duchowni. Opaci.

Summy.

Debitor kredytowi od summ pożyczonych nie więcej iak 5 od sta, a gdy się na terminie nie uiszcza, 7 od sta aż do czasu zapłacenia płacić ma: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 181, *tit.* Ustanowienie.

Tamże zaległe prowizye ab a. 1768, ad a. 1775 do 5 od 100 zredukowane. *Ibidem*. — W sprawie o długi i prowizyą, dwie kondemnaty plenarie convincunt. *Ibidem*. — Gdy zaś do Sądu stawi się debitor, żadna dylacya ani appellacya służyć mu nie ma. *Ibidem*. — W kontraktach zastawnych bez possessyi, nie więcej iak 5 od sta pretendować pozwolono. *Ibidem*. Zastawy zaś possessyą zabezpieczone, od tego prawa wyjęte. *Ibidem*. Od summ minorennium, tylko 5 od 100 naznaczono. *Ibidem*.

Prowizya od summ duchownych i kościelnych, do puł czwarta od 100 w Koronic zredukowana. Zaległe także prowizye od S. Iana r. 1768 do r. 1775 nie drożey, iako po 4 1/2 od sta płacić nakazano. *Ibidem*, f. 182, *tit.* Ustanowienie.

Prowizyi od summ świeckich szlacheckich w W. X. Lit. po 7 od 100, od summ duchownych po 6 od 100 naznaczono: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 642, *tit.* Ustawa.

Summy przed redukcją zaciągnięte, iak mają być opłacone w Litwie po ustanowieniu monet: *vide Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 523, *tit.* Sposob. — Co się Korony tycze, *vide o tym Konstyt.* 1766, v. VII, f. 449, *tit.* Ustawa.

Ubezpieczenie summ Wielko-Polskich na Sierakowie lokowanych, z mocą windykowania onych od propryetaryuszow: *Konst.* 1768, v. VII, f. 809, *tit.* Ubezpieczenie. — *Obacz o tym niżej.*

Summy przez Rzeplitą od W. Andrzeia Trzebickiego Biskupa Krakowskiego, i Ur. Franciszka Wysockiego Cześnika Sochaczewskiego pożyczone, successorom przez skarb Koronny mają być zapłacone podług ugody: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 94, *tit.* Długi.

Summę 8,000 talerow success. Ur. Ierzego Dzieduszyckiego Koniuszego Kor. skarb Koronny wypłacić powinien. *Ibidem*, f. 95, *tit.* Żądanie.

Windykacya summ Neapolitańskich Nayiaśnieyszemu Stanisławowi Augustowi polecona, et usus fructus onemuż ofiarowany: *Pacta Conv.* v. VII, f. 207, § A że.

Summa czerw. zł. 2,237 od W. Xcia Augusta Czartoryskiego Wwdy i Gener. ziem Rusk. Marszałka Stanow skonfeder. i Generalnego Regimentarza na potrzeby różne Rzeplitey zaliczona, Kommissyi Skarb. do zaspokoienia zlecona: *S. Cor.* 1764, v. VII, f. 338, *tit.* Przywrocenie kosztow.

Summa 42,000 zł. successorom Ur. Potockiego Starosty Halickiego za reparacyą zamku w skarbie przyznana, a wsie Iumnice i Uchrynow do starostwa przyłączone. *Ibidem*, f. 364, *tit.* Reintegracya.

Summa 80,000, zł. Pol. successorom W. Krzysztofa Zawiszy Wwdy Mińskiego, Kommissyi Skarb. Lit. do zaspokoienia zlecona: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 828, *tit.* Uspokoienie.

Powrocenie summ Posłom Rzeplitey za granicę i Kommissarzom granicznym przez Ur. Xcia Ponińskiego Marszałka Konfed. Gen. i Seymowego, u bankierow zaręczonych: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 126, *tit.* Powrocenie.

Ur. Iakub Hadziewicz od płacenia summy 24,000 zł. do Colleg. Sandomirskiego polezuickiego należących, a na dobrach w kordon odpadłych zapisaney, uwolniony. *Ibidem*, f. 327, *tit.* Uwolnienie.

Summa 45,000 zł. Ur. Alexandrowi Unrugowi zaspokajającemu pretensye successorow Ur. Zygmunta Unruga w skarbie Kor. przyznana. *Ibidem*, f. 344, *tit.* Ubezpieczenie.

Summa 20,000 czerw. zł. na dobrach Sierakowie przez Nayiaśnieyszą Maryą z Leszczyńskich Krolową Francuską, ad pia legata lokowana, nigdy podniesiona nie będzie; a procent wolney dyspozycyi Nayiaśn. Krolewien zostawiony: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 865, *tit.* Summa.

Summa 400,000 zł. z czopowego i szelęznego przez W. Xcia Michała Radziwiłła Kasztelana Wileńskiego za prace seymowe r. 1775, nie wybrana, na starostwie Boryssowskim przyznana, i do exsolucyi przed kontraktem emfiteutyecznym, Kommissyi Skarb. Lit. zlecona: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 940, *tit.* Lokacya.

NB. Summy tu przez Rzeplitą assygnowane regulować się mają do przepisow dla Kommissyi Likwidacyiney: o ktorey masz informacyą *tit.* Długi.

Plura vide tit. Zasługi.

Surrogat vel Subdelegat.

Prawo o obieraniu Subdelegata na miejsce nieprzytomnego Sędziego, przez obywatelow dawniey od niektórych tylko woiewodztw przyjęte (*iako masz tit.* Sądy), dla wszystkich woiewodztw rozciągnięto. Podśedek atoli in absentia Sędziego, Subdelegatus natus rozumieć się ma: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 908, *tit.* Subdelegacya.

Woiewodztwa Wołyńskie, Podolskie, Braclaw. od tego prawa excypowane. *Ibidem*.

Elekcyca Subdelegata dla Ziemstw wwdztwa Sieradzkiego in absentia osob sędziowskich, zabezpiecza się. *Ibidem*, f. 910, *tit.* Sądy.

Ur. Łosiowi Podśedkowi Lwowsk. Ur. Iozef Błażowski Podstoli Żydaczew. za Surrogata naznaczony: *K.* 1768, v. VII, f. 728, *tit.* Surrogacya. — UU. Kazimierz Skorupka Podczaszy Drohicki, do Sandomirskiego; Roch Wieniawski Podcz. Przemyski do Przemyskiego; UU. Antoni Starzyński Podstoli Latyczewski, do Kamienieckiego; Sebastyan Gawroński Podczaszy Podolski, do Latyczewskiego; Łukasz Moszyński Łowczy Radomski, do Nowo-Korczyńskiego, Grodow dla wyjazdu Starostow za granicę nominowani. *Ibidem*, f. 812, i 813, *tit.* Pozwolenie.

Ur. Szymonowi Miszewskiemu Sędz. Grodz.

Wyszogrodz. i Ur. Wiktorowi Karniewskiemu Pisarzowi Ziemskiemu i Grodz. Rożańsk. oraz Ur. Łuszczewskiemu Sędziemu Ziem. Sochaczewskiemu, uwalniając ich od przysięgi Subdelegatow przysięgłych ex terrigenis kreować pozwolono: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 285, *tit.* Subdelegacya.

Plura vide tit. Sądy.

Susceptant i suscepta, vide tit. Xięgi. Starosta.

Synagoga, vide tit. Żydzi. Miasta.

Syn, vide tit. Dzieci.

Szlachcic i szlachectwo.

Lauda woiewodztw niektórych, przez ktore szlachta podeyrzani do kleynotu szlachectwa przypuszczeni zostali, pro irritis deklarowane: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 10, *tit.* Konfederacye.

Szlachta woiewodztwa Braclaw. począwszy od Senatorow i Urzędnikow Ziemsk. i Grodz. dla zyskania activitatem na Seymikach, szlachectwa swojego od dziada, przed Senatorem lub Urzędem Grodzkim proby czynić powinna, co się i o possessyi rozumieć ma. *Ibidem*, f. 61, *tit.* O większości wotow.

Attestacye popisowe nie probnią szlachectwa: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 184, *tit.* Popisy.

Nemo captivandus nisi jure victus: *Pacta Conv.* 1764, v. VII, f. 200, § To oraz.

Incarcerans nieslusznie szlacheica, karze sześć niedziel wieży in fundo z nawiązką i powroceniem expens podpada; a pro illusione Sądu 6 niedziel wieży cywiln. siedzieć ma: *Konst. Lit. S. Cor.* 1764, v. VII, f. 399, *tit.* Regestra. — Oppressio civis liberi, iak się rozumieć ma, *vide tit.* Sądy w ogulności.

Indygenaty i nobilitacye tylko na Seymach, attenta pluralitate, dawane będą: *Art. Pact. Conv.* v. VII, f. 203, § Indygenaty.

Traktatem r. 1768 warowano, aby te na Seymach wolnych, tylko accedente unanimitate konferowane były: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 602, § 5.

Prawo do urzędow wszelkich duchownych i świeckich, samey tylko kraiovey szlachcie służy. *Ibidem*, f. 598, § 11.

Rowności szlacheckiej żadne tytuły émić nie mają. *Ibidem*.

Szlachta Graeco-Nieñnici i Dyssydenci oboyya wyznania, tychże prerogatyw wspólnicy deklarowani. *Ibidem*. — *Poprawy tego punktu w Traktacie 1775* gdzie od Senatu i a Ministeriis ekskludowani zostali, a jus eligibilitatis na Posłow, do iednego z każdej prowincyi zredukowane: v. VIII, f. 60, *tit.* Akt osobny, art. 1.

Szlachcie Polskiej i mieszczanom pod rządy Austryackie, Moskiewskie, i Pruskie odpadley, wolność wyprzedania się z dobr i wy-

niesienia, do lat sześciu pozwolona, od daty podpisania aktu osobnego trakt. to jest: od 16 Marca r. 1775: *Trakt. 1775, v. VIII, f. 50, 65, 74.*

Nikt z szlachty ullo praetextu et colore pro libero arbitrio et sensu suo in politicis nawet nie na zjazdach publicznych deprompto, aggrawowany, i do Sądu pociągany nie będzie; a zapożyczający w Sądach Seymowych, 2,000 grzywien redimendo caput zapłaci, i rok sześć niedziel więzy siedzieć będzie una cum refusione damnorum: *Konst. 1775, v. VIII, f. 115, tit. Obiaśnienie.*

Przypuszczony do szlachectwa przed otrzymaniem przywileju, za zł. 50,000 in spatio roku iednego dobr nabyć ma, pod utratą prawa swego. *Ibidem, f. 293, tit. Ostrzeżenie.* — A względem indygenow, *vide tit. Indygenaty.*

Szlachta Polska przez podział r. 1772 zagarniona od obcych potencji, zawsze za indygenow Rzeczypospolitey uznana będzie: *Konst. 1775, v. VIII, f. 182, tit. Ubezpieczenie.*

Szlachcic bawiący się wszelkiego rodzaju kupiectwem nie traci praw szlacheckich. *Ibidem, f. 183, tit. Warunek.*

Prawa szczegulne.

Roku 1764 szlachectwo czyli nobilitacya Urodzonych Fran. Obersztliutnanta gwardyi Koronney, Piotra Kapitana Indziniera, Wilhelma Kapitana, successorow Iana Pułkownika z sukcesorami oboihey płci, Ioz. Kanonika Przemyskiego, Hiżow, salva lege de scartabellis: *Seym Cor. 1764, v. VII, f. 378, tit. Nobilitacya.*

Nobilitacya Ur. Ludwika Tolchsdorfa Pułk. artylleryi Koron. z synem salva lege de scartabellis. *Ibidem.*

Nobilitacya Iana Maiora i Alexandra Kapitana buławy W. Koron. Lindsayow, salvis salvandis. *Ibidem.*

Nobilitacya UU. Antoniego Brzozowskiego Pisarza Dekretowego Assessor. Ignacego Nowickiego, Iana Słomińskiego Metrykanta Koronnego, Łukasza Kozłowskiego Sekretarza I. K. Mci, Iakoba Fontanny salvis juramento praestando et lege de scartabellis. *Ibidem, f. 379, tit. Nobilitacya.*

Abusus nobilitatis successorow Ur. Iana Tatarowicza w osobie Ur. Sebastyana Tatarowicza skassowany, z deklaracją przypuszczenia do pierwszych szlacheckich przywilejow. *Ibidem, f. 379, tit. Zachowanie.*

Warunek szlachectwa Ur. Łukowiczow, i Ur. Franciszka Dobrzyńskiego. *Ibidem, tit. Warunek.*

Przywileje aurati equitis dane od Nayaśn. Stanisława Augusta Baltazarowi Hintz, Iozefowi Feystenmantel, Ianowi Kozłowskiemu, Maciejiowi Bajer, Franc. Wittoff, Michał. Sakress, Pawłowi Andrychowiczowi, Ianowi Dulfus,

Ant. Frieset, Kazimierzowi Czempieńskiemu aprobowane, *Ibidem, f. 380, tit. Approbacya.*

Roku 1766 szlachectwo UU. Daszkiewiczow warowane, i że processa, tranzakcy, dekreta, i bannicze na Ur. Teodorze Daszkiewiczu otrzymane, szkodzić imieniowi nie mogą, deklarowano: *Konst. 1766, v. VII, f. 498, tit. Ocalenie.*

Roku 1768 szlachectwo Ur. Gotfryda Nostycz Drzewieckiego przyznane: *Konst. 1768, v. VII, f. 798, tit. Zachowanie.*

Szlachectwo Ur. Leonar. de Ebertz warowane. *Ibidem, tit. Zachowanie.*

UU. Zym. Redern z bracią za szlachtę Polską uznani. *Ibidem, f. 797, tit. Przyznanie.*

Wielebny Kaietan Ghigiotti Kanonik Warmiński, UU. Fryd. Weyrauch Maior w woysku Koron., Iakob i Wawrz. Bernatowiczowie, Wielebny Franc. i Ur. Bogusław i Szymon Kononowiczowie, Ignacy Kluczewski Oberszt. w woysku Koron., UU. Iozef, Ignacy, Ian Hoffmanowie, Fryder. August Leger, Iak. Pernet, Ant. Laskowicz, Antoni Sikorski Sekretarz pieczęci W. Koron., Ian Tylli Oberszt. w woysku Koron., Ant. Opelewski, Marcelli Bacciarelli, Ian Chęcki Sekr. I. K. Mci, Ian Dulfus Eques Auratus, Szymon de Symonowicz, Ioz. du Hamel, Marek Rewerdyl, Maurycy Glaire, Ian Patensen Sekr. I. K. Mci do szlachectwa praeciso scartabellatu przypuszczeni. *Ibidem, f. 801, tit. Nobilitacya.*

Szlachectwo UU. Iozefa i Melchiora Kluczewskich braci rodzonych, Fran. Floryana Czaki, Woyc. i Andr. Antoszewskich braci rodzonych, Fryd. Rudolfa Doebel, Germ. Kar. Perthees, Dom. Merlini, Ian Fryd. Stetner; Ant. i Krzysztoffa Deymow, tudzież Walentego ich synowca; Sebast. Kaz. Iablońskiego, Iacka Kralewskiego, Franc. Cyglera, Sebast. Chęcińskiego, Wielebnego Melchiora Kochnowskiego Archidyakona Chelmskiego z bratem rodzonym, (lecz na następnym Seymie r. 1775 okazana i deklarowana iest starożytność szlachectwa W. X. Melchiora Kochnowskiego i braci jego rodzonych: *iako o tym masz niżej sub anno 1775*). Pawła Dzidowskiego, Wieleb. Ioz. Kanonika Inflantkiego, i Stan. Nowickich, Iana Lochmana, Alexandra i Iozefa Brzozowskich, Michała Węgrzeckiego, Ioz. Iędrz. i Iana Fontannich, Michała Chroniewskiego, Ludw. Kralla, Xaw. Przemyskiego, Stan. i Ignacego Guzowskich, Grzeg. Zacharyaszewicza; Iozefa, Iana Majewskiego; Iana Michalskiego, Iana Kiwałskiego, Ierzego Furnier z synem Ignacym, Stan. Rysiewiczza, Iędrzeia du Pont, Ant. i Iana Telowskich, Iana Dobrogost Szenskiego, Fryderyka Konrady, Ant. i Ignac. Gornickich, Ierz. Szlichte, Piotra Piramowicza, Krzysztoffa Radziłoskiego, Mitzlera de Kolof, Wilhelma Friese, Stanisława Łodwigowskiego, Iacka Rataiewiczza; Ludwika, i Ignacego Gabarow; Iana Alex. Bonneau; Frau. Ignac.

Flor. Wielebnego Pawła Kan. Gnieźnieńskiego, Soldadynich, braci rodzonych; Fran. i Godfr. Baranowskich, Iana Dworzańskiego, Ludwika Strassera, Nataniela Paulitza, Stanisława Mroczkowicza, Ant. Friese Equitem Auratum i brata jego Iana, Tomasza Wernikowskiego, Nataniela i Mateusza Wolfow, Iana Morellego, Angust. Glińskiego, Marc. Paciorkowskiego, Ludwika Steckiewiczza, Iozefa Wasilewskiego, Iana Roberta Cienczewicza; Iana Minaszewicza, Iana Bazana, Iakuba Liwickiego, Domin. Wilczka, Kryst. Grosmana, Iozefa Chęckiego, Iana Zym. Tolkmit, Fryderyka de Lesseur, Iana i Stan. Greberow braci, Stanisława Montresora, Ant. de Saby; Iana, Fryd. Gurtlera; Szymona Bog. Zug, Tom. Kosteckiego, Tom. Woźniakowskiego, Augusta Woyc. i Iozefa Niklewiczow braci, Anton. Kozłowskiego, Michała Horodeckiego, Kazim. Wichlińskiego, Tom. Kaczyńskiego, Iana Smoczyńskiego, Szym. Wilczyńskiego, Michała Derefewicza, Chryst. Aug. Bormana, Leona Chylewskiego, Ludwika Iozefa la Madeleine, Teod. Krasnopolskiego, Alex. de Smett, Kazimierza Skinderskiego, Ioz. Wrzesińskiego, Franc. Ryxa, Daniela Belgrama, Andrzeia Cedrońskiego, Franciszka Zyglera, Iakuba Szubalskiego, Iacka Leśniewiczza, Franciszka Godziszewskiego, Iozefa Glassera, Chrystyana Petermana, Iana Spath, Iana Kucharskiego, Ludwika Obergena, Ludw. Reymana, Franciszka Bensa, Grzeg. Trublaiewiczza, Xawerego Rudzkiego, Iakuba Stan. Albrechta, Karola Zanellego, Mikołaja i Wincentego Piramowiczow, Chrystyana Augusta Aster, Tadeusza Thuille, Łukasza Iaworowicza. *Ibidem, f. 802, tit. Nobilitacya.*

UU. Krasnosielskich szlachectwo deklarowane i abusus onegoż umorzony, salva atoli deductione. *Ibidem, f. 804, tit. Warunek.*

Ur. Franciszka Winnickiego szlachectwo że wątpliwości nie podpada, ostrzega się. *Ibidem, tit. Ocalenie.*

UU. Szczepańscy, Andr. Przedziecki, Droszewscy, i Felix Szubert, salva deductione, za szlachtę Polską uznani. *Ibidem, f. 805, tit. Przywrocenie.*

Dla ocalenia honoru i fortuny UU. Rolbieckich, dekret Trybunału Poznań. roku 1765 aprobowany. *Ibidem, tit. Ubezpieczenie.*

Dyploma szlachectwa Ur. Leonard. Badeniemu r. 1563, a r. 1577 Ur. Bened. Coio nadane, że i Ur. Sebes. Badeniemu, Krys. i Iozefowi Coiom służą, declaratur. *Ibidem, tit. Obiaśnienie.*

Ur. Maciey Szczeszyński do kleynotu szlachectwa przywrocony. *Ibidem, f. 806, tit. Przywrocenie.*

Ur. Woyciech Zacharkiewicz przy prerogatywie szlachectwa warowany: z uchyleniem omnium abusuum et processuum. *Ibidem, tit. Ubezpieczenie.* — Takież warunek dla Ur. Franciszka, Antoniego i Anastazyi Ia-

worskich. *Ibidem, f. 807, tit. Warunek.* — Tamże Ur. Tekla z Nachoreckich Kamińska capax successionis declaratur. *Ibidem, f. 806, tit. Warunek.*

Potomstwo UU. Macieia i Maryanny Łętkowskich w dobra oyczyste i macierzyńskie tylko wstępować ma. *Ibidem, f. 807, tit. Utwierdzenie.*

Roku 1775 WW. Ludwik Mathy, Ian Olbrycht, Andrzej Reptowski, Poznańscy, Iozef Mathy Warmiński, Kanonicy, Karol Lewiński Kancel. Włodzimirski do kleynotu szlachectwa przypuszczeni, praeciso scartabellatu: *Konst. 1775, v. VIII, f. 295, tit. Indygenaty.* *)

Szlachectwo Ur. Alexego Dziekanowa Pułkownika, i Emil. Sedniowa Maiora w woysku Rossyiskim. *Ibidem, f. 301, tit. Upewnienie.*

Szlachectwo Ur. Iana Beklera doktora, i Wilhelma Rycza Chirurgo-Medyka Konsyl. I. K. Mci. *Ibidem, tit. Nobilitacya.*

Tamże Ur. Ian Morelli Kons. I. K. Mci a scartabellatu uwolniony. *Ibidem.*

Szlachectwo UU. Iana Gretz, Andrzeia Ludwiha, Iana Susmelha, Kar. Iunge, Franc. Freulich, Ant. Straube, Iana Kępińskiego, Macieia Möller, Kar. Mehling, Pawła Nowaczyńskiego, Iozefa Sacco, Macieia Schirer, Michała Inkowskiego, Fryderyka Dąbrowskiego, Ioz. Falkinowskiego, Gorzdowskiego, Dyzmy i Macieia Iuzwikiewiczow. *Ibidem, tit. Nobilitacya.*

Nobilitacya Ur. Bakałowicza Maiora woysk Koron. *Ibidem.* — Ur. Wilhel. Zugehoera. *Ibidem.* — Ur. Iana Sosnickiego. *Ibidem, tit. iisdem.*

UU. Franc. Iozef Mulnier de Barnevall I. K. Mci, Angust Wielk. Xcia Kurlandzkiego, Konsyliarze; Andrzej Przedziecki, Ian Rainbowski, Cyprian Sowiński, Stan. Baczyński, Michał Swiniarski, Woyciech Zambrowski, Stan. Rutkowski, Franc. Roccatani, Paweł Rohland, Iozef Ioneman, Mat. i Iakub Guzkowscy, Alexander Albertrandy, Ioz. i Ludw. Gorzyczewscy, Woyciech i Stan. Kraiewscy, Dom. Klemens Matuszewski, Ian i Kazm. Zakrzewscy, Ian i Maciey Szanowscy, Fryd. Stembarch, Iozef Zendlinger Rozan, Ian Borakowski, Ielonek Rewizor komory Leszno, Ian Chuchrowski, Franc. Andrychewicz, Ian i Kazm. Bykowscy, Ian i Ludwik Bekowie, Ian Boccardo, Efraim Brenn, Franc. i Ant. Bryłowscy, Franc. Burdziński; Iozef, Ian Nepomucen Boelckowie; Iulian i Mikołaj Czerniewiczowie, Michał Charczewski, Franciszek Czarnecki, Maciey Ciesielski, Ian Baptysta Czempieński, Cassanowa, Ant. Dobrowolski, Iozef Duklos, Zym. Ewerhard, Ian Eyberli, Bonaw. Fortman, Woyc. Faruchowicz; Alexander, Ludwik, Felix, Michał, Glezmiersey;

*) W woluminach (naszey edycyi t. VIII, str. 165, szpaltu druga) uszlachceni nazwani są *Matthy, Olbrych* i *Stefan Lewiński.* (Przyp. wyd.)

Gagatkiewicz, Adam Glezmer; Ian, Sebast. Iozef, Iacek, Ian, Kar. Gawłowsky; Giuliani, Ant. Gąsiewski, Ant. Gioppert; Woyc. Grochowski z bratem; Ernest Kortum, Ian Filip Holtzhauzer, Stef. Krzyżanowski, Kryst. Kaulfus, Stan. Krokwiński, Karaszewicz, Iozef Kotarski, Stan. Kepiński; Iozef, Kaźm., Ioachim Kurowscy; Piotr i Wencęslaw z Ryzenbergu Lenkowie; Lissowski, Stan. Lingenau, Mik. Melin; Ian, Iakub Mielczarscy; Ian Marczewski, Ant. Maykowski; Krystyan Iakub Moneta; Piotr Maszewski, Szymon Maiewski, Stan. Marc. Marczyński, Wiktor i Iacek Matty, Ant. Nowicki Naxa, Marc. Nikuta, Piotr Olechowski, Iozef Orszulski Ollrych, Mich. Ostaszewski, Ian Baptysta Otto, Ioz. Pasqua, Zygm. Pohl Pangali, Wal. Rymiński; Ant., Ian, Teod. i Sebast. Słomiński; Karol Schönvogel, Franc. Siekierski, Ant. Szumakowski, Sartoryusz; Woyc. i Fran. Schabicy; Michał Sienkiewicz, Andrzej Srotowski, Bonawen. Solary, Schröger, Schlemmer, Gasper Schultz, Ian Tylli, Ian Topiński, Woyc. Tomaniewicz; Bonawentura, Ant. i Grzegorz Trautmanni; Szymon Superlatsk, Daniel Werchranski, Ian i Kaźm. Woyciechowscy, Tom. Znamirowski; Ian, Marc., Ign., Łuk. i Iakub Hrudziwinowie Zaborowscy: do kleynotu szlachectwa przypuszczeni. *Ibidem*, f. 303, *tit.* Nobilitacye.

Ur. Ian, Teodor i Michał Rubowsky, do prerogatyw szlacheckich powroceni. *Ibidem*, f. 304, *tit.* Wzgląd.

Nobilitacya Ur. Wilhelma Buczow i Mikulskiego praeciso scartabellatu, w nadgodę wierności okazany Nayiaśn. Stanisławowi Augustowi w czasie porwania jego przez kupę zboiecką. *Ibidem*, *tit.* Nadgroda.

Pozwolenie dane Nayiaśn. Stanisławowi Augustowi nobilitowania 20 osob, czyli familii. *Ibidem*, f. 305, *tit.* Pozwolenie.

Szlachectwo Ur. Iak. Dziewanowskiego Kan. Warszawskiego, pomimo trudności w wynalezieniu dowodow, zapewnione. *Ibidem*, *tit.* Deklaracya.

UU. Mat. Ian, Alex. i Sebast. Ustrzyccy do kleynotu szlachectwa przywroceni, wraz z Ur. Adamem Kulpińskim. *Ibidem*, *tit.* Ocalenie.

Wielebni Franc. Archidyakon Uniciowski, i Ian Koadiutor scholasteryi Płockiey Grochowalscy, za szlachtę niewątpliwą uznani, iako i Gasper Głowacki do prerogatyw szlacheckich przywroceny. *Ibidem*.

Ur. Melchior Szaiowski z bracią Wielebn. Kasprem Archidyakonem Sandeckim, Ian. Kanonik. Sandomirskim praeciso scartabellatu nobilitowani. *Ibidem*, f. 307, *tit.* Przyznanie.

UU. Karczewscy herbu Iasięczyk do szlachectwa powroceni. *Ibidem*, *tit.* Przywrocenie.

Przywilej szlachectwa od Zygmunta III dla Ur. Tom. Bock stwierdzony, i do successorow rozciągniony. *Ibidem*, f. 308, *tit.* Utwierdzenie.

Szlachectwo UU. Mielnińskich Iana i Iozefa, successorow Ur. niegdys Iozefa zabezpieczone. *Ibidem*, *tit.* Ubezpieczenie.

UU. Antoniemu, Teodorowi Bogdanowiczom z Ur. Iackowskiej spłodzonym szlachectwo, i herb Lilia *tit.* Gozdawa nadane: oraz tymże 59,900 zł. w skarbie Ur. Potockiego Chor. Koron. przyznane. *Ibidem*.

Ur. Iozef Loga z successorami za szlachtę Polską uznany. *Ibidem*, f. 309, *tit.* Uznanie.

Szlachectwo Ur. Stanisława Kobyleckiego dekretami trybunal. 1755, 1765 wywiedzione, stwierdza się. *Ibidem*, *tit.* Utwierdzenie.

UU. Franciszek Dobrowolski, Rafał Wyszowski do szlachectwa przywroceni z uchynieniem dekretow tymże przeciwnych. *Ibidem*, *tit.* Uwolnienie.

Sukcessorowie Iana Dessieur od wyvodu szlachectwa uwolnieni. *Ibidem*, f. 310, *tit.* Uwolnienie.

Uwolnienie od teyże dedukcyi Wieleb. Tomasa Szczepańskiego Kanon. Warmińskiego i braci jego. *Ibidem*.

UU. Adam, i Ant. Klewański ab abusu szlachectwa, wolni deklarowani. *Ibidem*, *tit.* Warunek.

Ur. Mateusz Neyman, Franciszek Melbechowski, Amon Karoński, do szlachectwa praeciso scartabellatu przypuszczeni. *Ibidem*.

UU. Ant. Daniel, i Grzegorz Perewiscy, Kotowiczowie za szlachtę Polską, tollendo omnes abusus, uznani. *Ibidem*, f. 311, *tit.* Warunek.

Wielebny Melchior Kochnowski Archidyakon katedry Helmskiej z bracią swoimi za niewątpliwą szlachtę Polską uznani. *Ibidem*.

Warunek szlachectwa Ur. Adryan. d'Holsten. *Ibidem*.

Abusus nobilitatis UU. Norberta i Piotra Dobrosławskich skassowano, i za szlachtę Polską uznano. *Ibidem*, f. 312, *tit.* Warunek.

Sukcessorowie Ur. Iana Brodowskiego Kapitana w woysku Kor. za szlachtę Polską declarantur. *Ibidem*, *tit.* Zachowanie.

Prorogacya do lat 10 kondycyi prawa r. 1775 kupienia dobr osobom niżej położonym. UU. Sartoryuszowi Konsyliarzowi I. K. Mci, Zygmuntowi Ewergard Agent. w Konstantynopolu I. K. Mci, Pangali tłumaczowi językow orientalnych, *) UU. Maiorowi Straube, Stan. Rutkowskiemu, Adam. Glezmer, Ant. Gioppert Patronom Assessor., Iulianowi i Mikołajowi Czerkiewiczom, Stanisł. Lingenau: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 919, *tit.* Prorogacya.

Prawa Litewskie.

Roku 1764 nobilitacye niektórych neofitow w W. X. Lit. praeciso scartabellatu z excepcyą, że tylko w Litwie privilegiis nobilium gaudebunt, a są ei: Franciszek i Ludwik Łyżyński, Abramowiczowie, Ignacy i

*) W woluminach (naszej ed. t. VIII, str. 563) wymieniony jest tu nadto Giuliani, syn niegdys tłumacza jęz. orientalnych. (Przyp. wyd.)

Iozef Gurscy, Felix Kazimierski, Teodor Lutyński, Michał Oświecimski, Andrzej Przewłocki, Święteccy, Antoni Maiowski, Ian Nowakowski; Fran., Ant., Mac. Dobrzyński; Adam, Paweł, Piotr, Ian, Ignacy Zbitniewscy; Antoni Traianowski, Kazimierz Pawłowski, Ian Michałowski, Piotr Pawłowicz; Iak. Mat. Stan. Ieleński; Ian Lipiński, Orłowski, Mańkowski, Teod. Dessaw, Ioz. Kwieciński, Domin. Dobrowolski, Franc. Krzyżanowski, Woyciech Szymański, Bergin, Iakubowski, Tomasz i Ant. Poziomkowscy, Ian Dobrowolski, Tad. Bielski, Iozef Szpaczkiewicz, Niżelski, Stan. Iarmund, Bonaw. Bartoszewicz, Iozef Poznański, Andrzej Manina Niewierawski, Felicjan Iankowski: *Konst. Lit. Sejm Cor.* 1764, v. VII, f. 420, *tit.* Nobilitacya.

Pozwolenie dane od Stanow I. K. Mci nobilitowania 10 neofitow w W. X. Lit. z stanu świeckiego. *Ibidem*. — *Tamże* konstytucya Convocationis względem neofitow ponowiona. *O czym masz obszerniej*, *tit.* Neofici.

Przyznanie indisputabilis nobilitatis UU. Mikłaszewiczow: *Konst. Lit. Sejmu Coron.* 1764, v. VII, f. 421, *tit.* Ocalenie.

Roku 1775 abusus nobilitatis UU. Karpowiczow i Szyszkow uchylone: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 678, *tit.* Zniesienie.

Nobilitacya Ur. Franc. Przebołowskiego praeciso scartabellatu. *Ibidem*, f. 679, *tit.* Nobilitacya.

Ur. Helena z Parczewskich Krzyżewiczowa przy prerogatywach szlachectwa zachowana. *Ibidem*, *tit.* Warunek.

Nobilitacya praeciso scartabellatu UU. Marcina Knachfusa, Iana Gimela, Iana Raczewskiego, Iana Miskiewicza, Leona Sitańskiego, Marcina Gosiewskiego, Tadeusza Borkowskiego, Ludwika Woygta, Fryderyka Sreybera, Iana Iakubowskiego, Tomasza Wiernkowskiego, Antoniego Zaięzkowskiego, Iakuba Idzińskiego z potomstwem Iozefa; Iana, Iozefa Borkowskich; Szymona Woronowicza, Kazimierza Werekę, Kaspra Korytyńskiego, Franc. Lachowicza, de Synle, Balewicz: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 679, *tit.* Nobilitacya.

Szlachectwo T. Daw. Scheunevogiel praeciso scartabellatu. *Ibidem*, f. 680, *tit.* Nobilitacya.

UU. Iozef i Bonawentura Struczkowscy bracia rodzeni i Kochański za Polską szlachtę uznani: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 941, *tit.* Zasłonięcie.

UU. Ewerhart i Pangali tłumacz, Guiliani, Franciszek Rokkietani, Dawid Scheunevogiel od osobistego iuramentu uwolnieni. *Ibidem*, f. 919, *tit.* Prorogacya.

Szelegnego podatek, vide *tit.* Podatek.

Szkoły.

I. K. Mość Stanisław August szkołę rycerską fundował i dochodami wraz z Rzeplią opatrzył przyrzeka: *Pacta Conu.* v. VII, f. 208, § W żywey.

Założenie tey szkoły na 200 kadetow w pałacu Kazimierzowskim zwanym, uiszczone, na których utrzymanie I. K. M. procz nakladow znacznych, 200,000 zł. z skarbu co rok ustąpił; a Rzeplita 400,000 zł. dodała, tak: że cały fundusz wynosił 600,000 zł.: *Konst.* 1766, v. VII, f. 462, *tit.* Szkoła rycerska. — Fundusz ten r. 1776 do 300,000 zł. zredukowany: v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella.

Na insygniach i ryszunkach kadeckich, cyfry I. K. Mości Stanisława Augusta wiecznemi czasy dla pamiętki utrzymywane będą. Lustracya korpusu kadetow, tak co się tycze liczby iako i expensu, co rok w Maiu przez Kommissyą Woyskową czyniona być powinna. *Ibidem*. — Na skupienie placu i budowę domow, dla tego korpusu, summa 300,000 zł. przez lat 10 naznaczona. *Ibidem*.

Pałac Kazimierzowski z koszarami korpusowi kadetow za 750,000 zł. I. K. Mość Stanisław August dziedzictwem ustępic, i od wszelkich pretensyi wolnym czyni: *Konst.* 1768, v. VII, f. 643, *tit.* Szkole.

Dla zaspokoienia zaś tey summy i pomnożenia potrzebnych tamże budynkow, nie inż 300,000 złotych. przez lat 10 podług prawa r. 1766, ale 600,000 przez lat 5 a Ima Martii r. 1768, skarbowi Koronnemu dwie części, a Lit. iedną wylczyć nakazano; a z summy pomienionej przydujący nad fabryką co rocznie Kommissyom Skarbowym kalkulować się ma. *Ibidem*.

Szkoła rycerska w Warszawie, w trzeciey części z młodzieży prowincyi Lit. składać się ma: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 959, *tit.* Umieszczenie. — *Vide o tymże niżej.*

Szkoła językow orientalnych, za staraniem Nayiaśn. Stanisława Augusta, przez Ur. Tomasa Alexandrowicza na ow czas do Porty Posła założona; na którą Kommissyą expens dostarczać ma: *Konst.* 1766, v. VII, f. 485, *tit.* Wydatki.

Szkoła i seminaria Grekow-Nieunitow i Dysydyntow od nikogo inkwietowane być nie maia: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 579, § 12.

Fundacya szkół, konwiktu i klasztoru OO. Bazylianow w Buczacu Ur. Mikołaja Potockiego Woiewodzica Belzkiego approbowana: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 87, *tit.* Szkoła w Buczacu.

Szkoły rzemieślniczy w Opolu w woiewodztwie Lubelskim approbacya, i assekurowana od I. K. Mci protekcyą: *Sejm Cor.* 1764, v. VII, f. 373, *tit.* Szkoła.

Szkoły publiczne, żadnych nie wyłączając, co się wydoskonalenia nauk i ćwiczenia młodzieży tycze, do dozoru Kommissyi Edukacyney należą: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 266, *tit.* Ustanowienie. — Teyże roku 1776 dozór i rząd zupełny zlecony funduszow w dobrach. summach i ruchomościach edukacyi poświęconych: v. VIII, f. 860, *tit.* Edukacya.

Summy szkole rycerskiej w skarbach assygn-

wane, anticipative płacić nakazano: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 972, *tit.* Szkoła.

Tamże sumę 35,632 zł. gr. 1 r. 1778 w skarbie Litewsk. przyznana, skarbowi Koronnemu *salva repetitione* zaliczyć nakazano, jeżeli za należącą uznana będzie. *Ibidem.*

Korpus kadetów w równych częściach z szlachty rodowitej trzech prowincji Polskich składać się powinien. *Ibidem.* — Tamże zalecono aby oficerowie korpusu, szlachta tylko Polscy byli. *Ibidem.* — Kadet w roku osмым przechodzący, lat dziewięć; a w roku dwunastym lat 6 tylko w korpusie bawić może. *Ibidem.*

O szkołach Dyssydenckich, *vide tit.* Dyssydenci. *Plura vide tit.* Kommissya Edukacyjna. Fundacye.

Szpitala.

Szpital Warszawski pod tytułem: Dzieciątka Jezus, i fundusz jego: Kręczki, Umiastowo, Klimonty i Falki, w ziemi Warszawskiej leżące approbowane: *Sejm Cor.* 1764, v. VII, f. 373, *tit.* Szpitala. — Ale szpital pomieniony nie ma sobie przywłaszczać dziedzictwa na dobra Kręczki, Klimonty i Umiastowo; bo tylko summy na nich lokowane dla niego warowano: *Konst.* 1766, v. VII, f. 486, *tit.* Warunek.

Szpitalu pod tytułem S. Rocha w Warszawie od Wiclebnego w Bogu ś. p. Bartłomieja Tarła Biskupa Poznańskiego fundowanego approbata; wraz z częścią wsi Stanczewic, przytym pozwolenie skupienia drugiej części Stanczewic: a possessorowie wioski Rakowca, *jure perpetuo* temuż szpitalowi ustąpić iey mogą: *Sejm Cor.* 1764, v. VII, f. 373, *tit.* Szpitala.

Szpitalowi temuż kawał gruntu w tyle tegoż szpitala na ogrod nadany: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 282, *tit.* Nadanie.

Fundusz szpitala Gnieźnieńskiego pod dyrekcją WW. XX. Krzyżaków Miechowskich dla ubogiej szlachty edukacji i żebraków, abusive na klasztor obrocony, Xciu Prymasowi i Kapitulie Gnieźnieńskiej w rządy oddany, *hoc praecauto*: aby podług erekcyi, Przełożony był ieden z konwentu Miechowskiego zakonnik: *Konst.* 1768, v. VII, f. 745, *tit.* Obwarowanie.

Na fabrykę szpitala Wileńskiego pod tytułem Dom Inwalidów 20,000 zł. co rok skarb Lit. Kommissyi Wojskowej Litewsk. płacić obligowany: a po skończonej fabryce, z teży summy żołnierze vietum et amictum mieć będą: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 824, *tit.* Dom.

Na erekcyę i fundusz szpitala tegoż, sumę 25,000 zł. co rok ad manus I. W. Woiew. Wileńskiego wyznaczono. *Ibidem*, f. 825, *tit.* Szpital.

O funduszu tym namienia konstytucya Lit. 1775: v. VIII, f. 643, *tit.* Specyfikacya; — a konstytucya 1776 zupełnie zamilcza, tylko w ogol-

ności 14,000 zł. na inwalidów, i extra-expens naznacza: v. VIII, f. 923, *tit.* Komput.

Wyznaczenie Kommissyi nad szpitalami obojga Narodów, z których Koronna w Warszawie, a Litewska w Wilnie agitować się ma. Komplet osób 5 składa; Praeses primus in ordine. Też Kommissye: 1) Zlustrować każą wszystkie szpitale i o prawach onychże zainformują się. 2) Dalsze od szpitalow fundusze puszczać Kommissye in emphyteusim po 5 od 100; bliższe dla wygody tychże zostawia. 3) Mieszkanie nieużyteczne i dalsze, plus offerenti przedadzą. 4) Projekta na Sejm względem szpitalow po wojewodztwach wygotują. 5) Na takie szpitale kollegia po-Iezuickie nieużyteczne Kommissyi Edukacyney, obrocone będą. 6) Przy erekcyi takich szpitalow ma być baczność dopelnienia mentis fundatoris, iako to: 1mo, aby rozcznać pomiędzy szpitalami cum titulo beneficij, i szpitalami sine eodem titulo; a gdyby i pierwsze obrocone być miały na wojewodzkie, Kommissya dołączyć się ma S. Sedem; 2do, aby ubogich proporcjonalna i potrzebna liczba po szpitalach przy kościołach zostawiona była, reszta do publicznych przeprowadzona; 3tio, dyssydentskie szpitale osobno być mają; 4to, żebracy, etiam gwałtem do szpitalow przez Starostow i miasta mają być odesłani. 7) Obywatele wojewodztwa ubożsi mają być przyjmowani tamże gratis w czasie choroby, i należycie usłużeni, a to za świadectwem plebana i szlachty. 8) Nie mający testimonium, za pieniądze tę usługę mieć będą. 9) Brzemienne i ubogie sieroty gratis przyjęte być mają. 10) Tamże dzieciom ospa szczepiona będzie. 11) Doktor i felczer w każdym szpitalu być powinien. 12) Felczerowie w białogłowy do położu tam wydoskonalone, po miastach rozesłane będą. 13) Każdy taki doktor w czasie lożnych chorob, cały powiat obiedzie, nawet gdy na bydło panować zaraza będzie. 14) Kommissya kassą generalną zawiadować ma. 15) Prokurator szpitalow trzymać będzie kassę, i rachować się co miesiąc kapellanowi i doktorowi; a Kommissyi raz do roku. 16) Apteka w szpitalu będzie pod dozorem doktora, który i okoliczne rewidować powinien, a od rewizyi 8 czer. zł. zyska, dzieląc się połową z szpitalem; do tegoż i doktorowie z felczerami w okolicy należą. 17) Kommissya Collegium doktorow wyznaczy, od którego szpitalni zależeć będą. 18) Z funduszw szpitalnych obmyśli Kommissya intratę na inwalidow: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 173, *tit.* Wyznaczenie.

Kommissya ta szpitalna uchylona, a Kommissyi boni ordinis r. 1768 uchwaloney, rozrządzenie szpitalow, nie tykając dobr dziedzicznych, z referencyą i dependencyą od Departamentu Policyi, zlecone: *Konst.* 1780, v. VIII, f. 979, *tit.* Szpitala.

Legacya Ur. Fontannego 74,000 zł. na szpital

OO. Bonifratrow Warszawskich utwierdzona: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 282, *tit.* Utwierdzenie. Folwark Rzesza, Żudziszki do probostwa szpitalnego Rochytańskiego w Wilnie należący przedać, i procent udeterminować Kommissyi Szpitalney zlecono; a zapisy temuż probostwu do lat 10 czynić miane approbowano: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 670, *tit.* Ubezpieczenie.

Szynki po miastach, vide tit. Miasta.

Tabaka, vide tit. Podatki.

Targowe, vide tit. Iarmarki.

Tatarowie.

Tatarom od służby cudzoziemskiej i przeciwny strony Konfederacyi Generalney, in spatio 6 tygodni, pod utratą dobr powrocić nakazano: *Konf. Gener. Lit.* 1764, v. VII, f. 149, *tit.* Tatarowie.

Prawa i przywileie Tatarow stwierdzone: *Pacta Conv.* v. VII, f. 208, § Tataroni. — Tatarow lokacya i dzierżawy w dobrach stołu Krolewskiego w ekonomiach Brzeskiej, Grodzieńskiej, przez Krolow Iana III i Augusta III nadane, iako uszczerbiające dochody stołowe nchylają się: a na to miejsce dwa starostwa, w Koronie iedno, w Litwie drugie, po 10,000 zł. czyniące, tymże przyobiecane na wieczne czasy, *salvis oneribus Reipublicae*: *Konst.* 1768, v. VII, f. 750, *tit.* Lokacya Tatarow. Ciż Tatarowie ulokowani na dobrach hybernowych Krolewskich i ziemskich, przy dawnych prawach i wolnościach zostawać mają, żadnym uciążliwościom, procz podatkow, Stanowi Szlacheckiemu własnych, nie podlegać, i meczetow swych erekcyę i konserwacyę bez wszelkiej przeszkody wolne mieć będą. *Ibidem*, f. 751, *tit.* Ubezpieczenie.

Item nadania i possessye Tatarskie w X. Lit. approbantur; tudzież tymże nabywania dobr ziemsk. Katolików obojcy płej do usług zażywać, meczety nowe stawiać, a stare reparować bez żadney przeszkody pozwolono. *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 650, *tit.* Utwierdzenie.

Testamenta.

Wolność dla duchownych, świeckich dysponowania testamentem ruchomościami favore osob świeckich, podług prawa dawniejszego ponawia się: *Konst.* 1768, v. VII, f. 819, *tit.* O nieoddalaniu.

Legata i zapisy testamentowe, a decumbentibus in lecto aegritudinis, in rem Stanu Duchownego i kościołow zabronione. *Ibidem.*

Konstytucya pomieniona stwierdzona r. 1776. Tamże dodano, iż po testamentie ręczne nawet legata in rem Stanu Duchownego waloru nie mają, a dekreta temu prawu przeciwnie ab anno 1768 wypadłe, po nową rezolucyą ad competens forum odesłane: v. VIII, f. 882, *tit.* Tranzakeye.

Legata i testamentowe zapisy na gruntach i domach mieyskich in manus mortuas nullitatis declarantur; a Kom. boni ordinis ma wglądać, czy dawniejszym zadość dzieie się: *Konst.* 1768, v. VII, f. 753, *tit.* Warunek.

O tymże *vide* prawo *Konf. Gen.* 1764, v. VII, f. 81, *tit.* Ubezpieczenie.

Obywatelom Austryackim i Rosyiskim w Polsce, a nawzajem Polskim w państwach Austryackich i Rosyiskich jus testandi warowane z obowiązkiem zaplacenienia przez successorow po 10 od 100: *Trakt.* 1775, v. VIII, f. 57, *et* f. 72. — O testamentach szczególnych, *vide tit.* Approbacye.

Plura vide tit. Duchowni. Fundacye. Kościoły. Klasztory.

Tortury, vide tit. Sądy w ogulności.

Towary, vide tit. Kupiec.

Tradycye dobr, vide tit. Dobra ziemskie. Ezekucya dekretow.

Traktaty.

Traktaty handlowne I. K. Mość Stanisław August z postronnemi mocarstwami approbante Republica zawarć obiecał: *Art. Pact. Conv.* v. VII, f. 203, § 9.

Pacta i faedera z postronnemi zachowywać, indemnitate jurium Reipublicae strzedz, Nayiaśniejszy Stanisław August przyobiecuię. *Ibidem.*

Wyznaczenie Delegatow z Senatu i Rycerskiego Stanu, oraz plenipotencya I. K. Mci od skonfederowanych Stanow tymże dana do traktowania z I. W. Xciem Imcią Michałem Repninem Posłem pełnomocnym Nayiaśniejszy Katarzyny II Imperatorowey całej Roszsyi: *Konst.* 1768, v. VII, f. 556, *tit.* Plenipotencya.

Plenipotencya Katarzyny II Imperatorowey całej Roszsyi dana I. W. Xciu Michałowi Repninowi Wielkiemu Posłowi do traktowania z Pełnomocnikami Rzeczypospolitey. *Ibidem*, f. 560, *tit.* Plenipotencya.

Traktat wieczysty między Rzeplitą Polską i Imperium całej Roszsyi. *Ibidem*, f. 562, *tit.* Traktat.

(*Tego traktatu i osobnych aktow zbior krotki znajdziesz pod roznemi własnymi tytułami*).

Traktat z Moskwą r. 1686 stwierdzony: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 565, *art.* 1.

Traktat 1768 z Roszsyą nie ma ubliżać traktatom Karłowieckiemu i Oliwskiemu. *Ibidem*, f. 567, *art.* 6.

Traktat handlowny między Rzeplitą i Roszsyą ostrzega się. *Ibidem*, *art.* 8.

Traktatu 1768 akt osobny pierwszy Grekow Nieunitow, i Dyssydentow wolności i wyznania religii tyczący się, ktoby gwałcił, pro hoste Patriae deklarowany. *Ibidem*, f. 592.

Moc ratyfikowania traktatu 1768 Nayiaśniey-

szemu Stanisławowi Augustowi zostawiona: *Konst.* 1768, v. VII, f. 606, *tit.* Moc ratyfikacji traktatu.

Wyznaczenie Delegatów z Senatu i z Stanu Rycerskiego do traktowania z Ministrami Dworów Wiedeńskiego, Peterzburskiego, i Berlińskiego: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 4, *tit.* Delegati.—Plenipotencya Stanów Rzeczypospolitey dla tychże Delegatów. *Ibidem*, f. 6, *tit.* Plenipotencya.

Plenipotencya Posłów Wiedeńskiego, Peterzburskiego i Berlińskiego Dworów do traktowania z Pełnomocnikami Rzeczypospolitey. *Ibidem*, f. 12, 13, 14, 15.

Traktat między Nayaśn. Krolom Imcią i Rzeplitą, a Nayaśn. Cesarzową Krolową Węgierską i Czeską Maryą Teressą. *Ibidem*, f. 16, *tit.* Traktat.

Traktat między Nayaśn. Krolom Imcią i Rzeplitą, a Nayaśniejszą Katarzyną II Imperatorową całej Rossyi. *Ibidem*, f. 27.

Traktat między Nayaśn. Krolom Imcią i Rzeplitą, a Nayaśn. Krolom Imcią Pruskim Fryderykiem II. *Ibidem*, f. 38.

Dwa akty osobne do traktatu z Austryą należące. *Ibidem*, f. 50.

Trzy akty osobne traktatu z Moskwą zawartego dotyczące się. *Ibidem*, f. 59.

Dwa akty do traktatu z Krolom Imcią Pruskim przydane. *Ibidem*, f. 74.

Ratyfikacja tychże traktatów i aktów osobnych. *Ibidem*, f. 83, *tit.* Ratyfikacja.

NB. Z pomienionych traktatów, i aktów osobnych znajdziesz pod przyzwoitemi tytułami potrzebne wypisy.

Zlecenie od Stanów skonfederowanych I. K. Mci Stanisławowi Augustowi dane ratyfikowania i zamienienia konwencji granicznej z Dworami Petersburskim, Wiedeńskim i Berlińskim: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 844, *tit.* Moc ratyfikacji.

Rozkaz Pieczętarzom Narodowym od Stanów Rzeplitey dany: podania noty Imć panu Blanchot Rezydentowi Prusk. o niedopełnienie traktatu r. 1775, tudzież Departamentowi Cudzoziemsk. podania drugiej Wielk. Postowi Rossyisk. o medycyą dworu jego. Dalsza zaś negocyacya z tych not wypływająca, Departamentowi Cudzoziemskiemu zlecona: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 957, *tit.* Rozkaz.

Tranzakcyje, vide tit. Approbacye. Zapisy.

Trunkow szynkowanie, vide tit. Miasta. Apteki.

Trybunały.

Rozdzielenie Trybunału Wielko-Polskiego od Mało-Polskiego: pierwsza kadencya Wielko-Polskiego z Piotrkowie, druga w Poznaniu i Bydgoszczy z alternatą. Mało-Polski zaś

Trybunał pierwszą kadencyą miał w Lublinie, drugą w Lwowie wyznaczoną. Obydwa w czasie zwykłym sądziły się razem, to jest: pierwsza kadencya od pierwszego poniedziałku po Sw. Franciszku do kwietniej niedzieli, druga od pierwszego poniedziałku po przewodniej niedzieli do wigilii S. Tomasza. Tamże znajdziesz, które do ktorej kadencyi należały wojewodztwa: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 53, *tit.* Rozdzielenie Trybunału.

O Seymikach Deputackich i elekcyi Deputatów, *vide tit.* Deputat. Seymiki.

W każdej sprawie po dwóch wotowaniach, trzecie sekretne ma nastąpić. Deputaci duchowni i świeccy bez pozwolenia totius stubae, i wyrazu czasu powrotu, oddalać się od Sądu nie powinni. Dwa komplety na miejscu Sądów znajdować się mają. Do kompletu zaś potrzeba 6 Deputatów i Prezydenta. Deputat duchowny w sprawie swej Kapituły wychodzić ex stuba powinien. *Ibidem*.

Rozrządzenie rejestrow trybunalskich. *Ibidem*, f. 56, 60.

Dekrety trybunalskie Pisarze Ziemscy, w niebytności tych Sędzia lub Podsedek, a gdzie Ziemstwo wakuje, Pisarz Grodzki, Sędzia lub Podstarosta pisać ma (o tym rozrządzeniu *obacz niżej*). Pisarz od ktorego iurydykcyi motionis resolutio zachodzi, na ustęp ma wynieść, a potem podług sentencyi dekret pisać. *Ibidem*. — Między Pisarzami wojewodztw Poznańskiego i Kaliskiego, tudzież Ruskiego, Mazowieckiego, Podlaskiego i Rawskiego alternata w pisaniu dekretów ostrzega się. Trybunał żadnych delegacyi i poselstw, prócz do I. K. Mci i Xcia Prymasa czynić nie ma. *Ibidem*. — Trybunał inkwizycyi i konfessat słuchać nie będzie, ale do Urzędów Grodzkich lub Ziemskich odeszle. *Ibidem*.

Dla dystynkcyi trybunalskich pieczęci, nakazano mieć osobne repartycom Piotrkowskiej, Poznańskiej, lub Bydgoskiej, Lubelskiej, i Lwowskiej z tym napisem: „Pieczęć Trybunału NN.“ *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 367, *tit.* Przeniesienie.

Na reparacyą ratuszów Piotrkowskiego, Lubelskiego, Kaliskiego, i Lwowskiego co rok 10,000 zł. to jest: po 5,000 zł. dla każdego miasta, w którym Trybunał agitować się będzie z alternaty, naznaczono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 645, *tit.* Reparacya.

Złączenie Trybunału Koronnego z zachowaniem dwóch kadencyi, i alternaty dla Wielko-Polskiej między Piotrkowem a Kaliszem, a dla Mało-Polskiej między Lublinem a Lwowem; kiedyby zaś te kadencye poczynąć się miały, i które wojewodztwa do ktorej repartycyi należały, tudzież czas brania każdego rejestru: *vide Konst.* 1768, v. VII, f. 678, *tit.* Złączenie. — Tamże masz gdzie i jaką liczbę Deputatów, każde wojewodztwo i Kapituły obierać mają. (Obydwa tych artykułów zbioru

nie kładą się, dla zaszczytnej odmiany, którą masz pod r. 1775 niżej).

Ordynacya Trybunału 1768 krotko zebrana.

Regestra. Regestra trybunalskie są: pierwszy, wojewodzki sine beneficio aresti, w którym sprawy ex remissione et appellatione umieszczone; 2gi expulsionum; 3ci ordinationis Zamoyscianae; 4ty causerum remissionum, contumacialium, processum tribunalitorum, palatinatum, tum suspensionum et paritatis votorum: w tym regestrze te sprawy tylko umieszczają się, w których litis pendentia zachodzi. Item należą do niego, causae juris, sprawy zatrzymane dla suspensy, ex quo Senator, Minister, Nuntius, nakoniec sprawy rebellis impugnationis; 5ty terminorum tactorum, et violatae securitatis: w którym causae juris, ullo titulo mieszczzone nie będą. Należą jeszcze do tego rejestru incarcerationi; 6ty directi mandati, do ktorego tylko violata securitas Trybunału, osob sędziowskich, i ich ludzi, iako i na Trybunał przyjeżdżających należą; 7my executionum processus: gdzie i forma wpisów, i porządek eksekucyi nawet adhibito brachio militari przepisany; tamże waruje się, aby nikt nie ważył się zebraną ludzi kupą, Kozaków, dobr zaieżdżać, ale gradu juris każdy ma postępować, a opponujący się i targający na woyskową pomoc, ultra delictum facti 12 niedziel więzy in fundo i 2,000 grzywien karze podlega, (o czym *obszerniej masz tit.* Eksekucya dekretów); 8my poenaliu o grzywny do skrzynki trybunalskiej nie zapłacone. Pisarze Ziemscy Wojewodzcy od zieżdżania na Trybunał uwolnieni. A pismo trybunalskie przy Pisarzach Ziemstw, gdzie Trybunał sądzić się będzie, zostawać ma; ci bez żadney solucyi dekreta wydawać mają, a za to 14,000 zł. pensyi, i na kancelaryą 4,000 brać będą. (Co znowu r. 1775 odnowiono, i już nie Pisarzom Ziemskim, ale na Seymikach obranym pióra przywroceno: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 167, *tit.* Trybunał). Pisarze protokuly osobne dekretów każdego wojewodztwa w niedziel dwie do wojewodztw odesłać obowiązani, a oryginal w aktach trybunalskich pozostanie. Skrzynka trybunalska, quo ad participationem z niej Deputatów zamyka się, a każdy z deputatów po 10,000 zł. ze skarbu Koronnego będzie (obacz o tym *niżej dyspozycyą prawa r. 1775*). Marszałkowi i Prezydentowi prócz pensyi sędziowskiej, po 20,000 zł. naznaczono. Oraz zalecono Kommissyi skarbu Koronnego, aby te pensye co kwartał przesyłała, lub do komor assygnowała (*vide i o tym niżej*). — Pensye pomienione juxta praesentiam na sessyach dzielone być mają. Tym kołcem w feryarzu co dzień praesentia PP. Deputatów zapisana być ma, od ktorego pra-

Eksekucya dekretów.

Pisarze.

Pensye.

wa rygoru, prawdziwa tylko choroba excypowana. Opuszczający iedną sessyą Deputat, pensyą tygodniową traci; a ta in praesentes przypadnie. Z tego powodu Trybunał nie będzie miał mocy zkazywania poenalitatis pro parte iudicii, tylko iedno vadium, gdyby ich strona naywięcey zyskiwała; a co do grzywien, nie więcej iak 500 skazane być mają Sądowi, lubo ich kilka tysięcy strona zyska. Iudicata takowe Pisarz Ziemski odbiera i z nich na papier, świece, sukno do stołu, ławki, zapłatę Instygatorów, Woźnych, drwa, expensować ma. Z tych także na Kancellaryą 4,000 zł. wyznaczono, reszta przy końcu Trybunału Magistratowi oddana być ma, który ją na reparacyą ratusza i bruków obroci, i de perceptis et expensis, na przyszczy kadencyi kalkulować się obligatur. Trybunał przysądzonych grzywien darować stromom nie może. chyba żeby osoba płacić one mająca była uboga. Pisarze Trybunalscy nie mogą pretendować od dekretów, korrekt, i pieczęci, prócz od ekstraktów arkusza iedney strictiori caractere 24 wiersze na iedney stronie mającego zł. 1 i dla tego przysięgli być powinni in rotham, *quam vide v. VII, f. 692*. — Depaktujący strony Pisarz, poenae abjudicationis ex termino tacto ad instantiam cuiusvis podlega. Acta trybunalskie porządnie podług lat spisane, cum distinctione wojewodztw pod Pisarzów dozorem zostają: który Regenta trzymać ma przysięgłego in rotham praescriptam: v. VII, f. 693. — Pióra ustępować Pisarzowi nie wolno, a sentencyonarz ieden z Deputatów przysięgły in rotham, (*quae videatur v. VII, f. 693*) trzymać będzie; ten gdy zachoruje lub wyedzie, drugi Deputat, też przysięgę wykonawszy, zawiadywać nim powmien. W sentencyonarzu Sędziowie nawet pluralitati przeciwni, sentencye podpisować obowiązani. Dekretarz, w którym sentencye in extenso co sobota wszyscy Deputaci podpiszą, i regestr wojewodzki, Deputat tegoż wojewodztwa trzymać ma prawo; który po każdej sessyi przez niego i trzymającego laskę podpisujący będzie. Feryarz przy piórze zostanie, w tym przytomność Sędziów na sessyach zapisywana będzie, i każdy go po sessyi podpisze. Dekreta kondyktowe po illacyi uczynioney dopiero post triduum w dekretarzu inserowane będą: salva libertate adcitato, formandi sui actoratus. Strona zaś cofająca się w punkcie iakowym ugody, ex seriis partium controversiis, tamże rozsądzić się ma. Regestra spraw arkuszowe, oprawione być powinny, i wpis tylko ieden będzie na każdej stronie dla umieszczenia kondemnaty lub sentencyi. Wpisy te pod liczbą wpisane, ordine wolane będą, ani przewoływać ich per non sunt, etiam motu Iudicii nie wolno. Vocanda wpisów ad valvas stubae przybita być powinna, a niedbały w tym Komornik albo Regent,

Win skazanie albo poenalitas.

Pisarze.

Akta trybunalskie.

Sentencyonarz.

Dekretarz.

Regestr wojewodzki.

Feryarz.

Dekreta kondyktowe.

Wpisy.

Vocanda tychże.

500 grzywien ukarany zostanie. Od wpisu zł. 1 strona zapłaci. Sessye trybunalskie ranne o godzinie 7 zaczynać się mają porą zimową, a o osmej porą letnią, a wieczorne naydaley o trzeciej godzinie. Komplet osob sześć z Marszałkiem formułą. Illacye po dekrecie przeczytanym we dwa lub trzy dni czynione nie wolne, pod karą 1,000 grzyw. i 4 niedziel więzy. Dekret przeistoczony przez illacyą, nullitati subjacet. Listy instancyonalne do Trybunału pod 1,000 grzyw. na pisaćcego i na rekomendującego, zabraniają się. Z pod iednego wpisu, iedna tylko kondemnata otrzymać się może, pod nieważnością drugich, i karą 1000 grzywien. Po wotowaniu iednym iudicatum stać ma; proszący zaś Deputat o drugie vota, Marszałek eo ipso do trzecich sekretnych przystąpi. Dekreta in tridno czytane będą. Deputaci duchowni i świeccy sine consensu stubae i wyraźnego na piśmie pozwolenia absentować się nie mogą; a wyieżdżający za pozwoleniem, zapisywani w feryarzu będą. Deputat sędzić nie może, pokąd kondemnata na sobie otrzymaney nie zaspokoi, które tylko osobiście lub przez specyalnych plenipotentow zarzuczone będą. Kondemnata na wojewodztwie, funkcji poselskiej i deputackiej ani iurydykcyi grodzkiej nie szkodzi. Wiedzący o kondemnacie i przysięgający nie tylko pro perjurio sądzony będzie, ale i vocem activam et passivam na zawsze traci. Gdyby dla processow, kompletu w Trybunale być nie mogło, WW. Wojewodowie lub Kasztelanowie na nowe Seymiki uniwersały wydadzą. Kapituła zaś pod kondemnata będąca drugą ostrzeże, aby elekcyą złożyła, z czego wymawiać się pod karą 2,000 grzyw. nie ma. Konst. r. 1726 o niezieżdżaniu się na re-assumpcyą Trybunałów Ministrow Pacis et Belli reassumowana, i forum o to na Sądach Seymowych. (*Masz także podobny dla Konsyliarzow Rady zakon w Konst. r. 1775, v. VIII, f. 98, tit. Ustanowienie Rady, art. 2, puncto Konsyliarze*). Deputat dobr pod czas funkcji nabywający lub przedający, traci dobra i 2,000 grzywien delatorowi przepada i więzy 12 niedziel siedzieć ma. Ustępy in extenuationem czasu dawane być nie mają, a proszący o niego przyczynę ma dać słuszną. Inkwizycye, kondescensye, kommissye, exekucye, nie przez Deputatow, ale przez Urząd Ziemski lub Grodzki czynić się mają. Ziemstwo w sprawie swej Trybunałowi assistujące, na ustęp iść obligowane. Deputat w sprawie Ziemstwa i Grodu własnego, lub przyzowany, votum nie ma i na ustęp wychodzić powinien. Deputaci duchowni tylko do rejestrow swych duchownych i taktowego należą, pod czas ustępu zostają się. Z mieysc sub poena abjudicationis w czasie wotow ruszać się nie mają, a z pacyentow nikt w czasie ustępu wpuszczony nie będzie. Na też

ustępy wina i żadnych likworow pod 1000 grzywien nosić nie godzi się. A prawa 1669 i 1726 przeciw Deputatom, Palestrze, pacyentom podpilym na ratusz przychodzącym ponowiono. Deputat wota, pod karą straty pensyi całodzienney, podpisze, a nie będący na inductach ad vota nie należy. Wotowanie ma być per turnum. Oppositio unius circa latam sententiam, et ordinationem praesentem ac regestrum waruie się. W sprawie wojewodztwa lub Kapituły, Deputaci tychże, ustępować powinni. Komplet zrywający Deputat karze prawa roku 1726 podpada. Prezydent i Marszałek zszedłszy się na ratusz, gdy kompletu brakuie, przez Instygatora rekwirować PP. Deputatow mają. Unikający przyścia, pensyą tygodniową traci, excepta vera infirmitate. Ex officia dla Deputatow znoszą się, a Starostowie taxę stancyi stanowić powinni. Trybunały w sprawy mieyskie wdawać się nie będą sub nullitate iudicatorum, a miasto dowozić wiktuałow broń nie będzie sub poena 200 grzyw. Deputaci wyieżdżać z Trybunału nie mają, nie zaspokoiwszy kupcow, którzy mogą podać izbie registra swoiey pretensyi. Deputatem powrotnie nawet z innego wojewodztwa ani Marszałek z iednego imienia, dopiero w lat 4 obrany być może. (Prawo r. 1775 do lat 6 ten warunek przedłużyło). Sprawy tam ex actoratu quam reatu PP. Deputatow do drugiego Trybunału należą, wyiawszy, gdy strona z Deputatem sędzić się pozwoli, lub ex re laesae securitatis Deputata osoby przypadnie. Sprawa zaczęta przez drugą, pokąd pierwsza nie odsądzi się, przerywana nie będzie, także i sprawy sine cognitione processus, resolvi lub suspendi nie mogą, sub poena na stronę zyskującą 1,000 grzywien. Marszałek i Prezydent sine consensu stubae rokować nikogo nie mają. Roki zaś tylko in casu violatae securitatis Trybunału intra moenia, wolne. Strona z roku nieprawego wygraiąca, 6 niedziel więzy siedzieć i 1,000 grzywien zapłacić obligowana. Palestry Mecenasow 30 tylko w Trybunałach być może, którzy zapisani w feryarzu, przysięgę in rotham (v. VII, f. 700) uczynią. Ciż dependentow na piśmie podać, i za nich odpowiadać obligantur. Roty przysięgi na stole znaydować się powinny. Procz Palestry, nikt więcej od krzyża odzywać się nie ma, wolność tylko przymowienia się pryncypalom cavetur. Mecenasi za tumulty własne i dependentow 2,000 grzyw. i 6 niedziel więzy karze podpadną. Merita na piśmie Deputatom, stronie, i do piora z podpisem ręki Mecenasow oddawać będą. Mecenasi officium executivum sub poena abjudicationis od obydwóch urzędow i 2,000 grzyw. piastować razem nie mogą. Pod tenże rygor wojskowi lub tylko mundur wojskowy noszący podciągnięni. Żaden z Palestry Trybunalskiej ces-

Ustępy.
Trzeźwość.
Wotow pod pisanie.
Oppositio unius.
Ustępy Deputata.
Komplet i absentia.
Ex officia.
Sprawy mieyskie.
Dowoz wiktuałow.
Wyjazd Deputatow.
Deputat powrotnie.
Tychże sprawy.
Sprawa zaczęta.
Roki.
Palestra.
Tumulty.
Indukty.
Nabycto dobr przez Palestrę; officia executiva.

Liczba Patronow do sprawy. Depaktacya.
Porzucenie kratek.
Palestrant. Deputat.
Sprawy ex cruda citatione. Evocatio.
Appellacye.
Remissy.
Rozpisy.
Sprawy graniczne.
Data aktow.
Ważność dekretow.
Noviter reperta documenta.
Deputat corruptus.
Kommandant.

sy lub transfuzyi na dobra sub lite będące nabywać nie ma, a strona czyniąca cessyą 6 niedziel więzy i 2,000 grzywien karze podlega. W iedney sprawie pomniejszy dwoch a w większej trzech tylko Patronow stawać ma, sub poena 1,000 grzywien; stron depaktować Palestra nie będzie; a miserabilibus patrocinari gratis obligatur. Odchodzący od kratek z feryarza wymazani będą, i ex caetu Palestry wypadną; a herszt 1,000 grzywien zapłaci, i 6 niedziel więzy wysiedzi. Palestrant opuszczający patronizacyą, dopiero w lat 4, a podług prawa r. 1775 w lat 6 Deputatem obrany być może. Żadna sprawa ex cruda citatione, procz taktow, w Trybunale sądzona nie będzie pod karą 500 grzywien in evocantem. Evocans zaś extra provinciam 1,000 grzyw. zapłaci. Trybunały w sprawy Sądow Seymowych Kommissyi Skarb. i Woyskowej, Zadworne, Marszałkowskie sub nullitate dekretow et poenaltate in evocantes extra provinciam wdawać się nie będą. Appellacye od Grodow lub Ziemstw, tylko a definitiva przyjmowane być mogą. W sprawach pro relevatione decretorum, Trybunały do Ziemstw i Grodow remiss czynić nie mają. Iako i w innych sprawach remissy motu iudicii, procz gdyby się strony na nie pisały, tolluntur. Rozpisy na kondescencyach z obojętnych dowodow i probacyi, nie podpadają w Trybunale ukaraniu; gdy zaś rozpisy w brew przeciwnie dokumentom, inkwizycjom lub regule dekretu trybunalskiego pokażą się, karane być mają, albo gdy się rozpisy stanie in puncto terminu satysfakcyi. *Vide tit.* Sądy o rozpisach. — Spraw granicznych in prima instantia w Ziemstwie nie rozsądzonych, Trybunały sędzić nie mogą, ale po appellacyi od kondescensoryalnego dekretu, Trybunał albo dekret potwierdza, albo Podkomorzego a nie Komornika na grunt zesze, który gdy approbuie pierwszy dekret, iuz wzruszony być nie może. Procz expressi feriarum we wszystkich aktach, dni miesiaca i roku zapisowane będą. Dwa dekreta trybunalskie ex seriis partium controversiis decydujące, wzruszone być nie mogą, iako i te w których akceptacya zaszła. In casu noviter repertorum documentorum, strona uda się do Ziemstwa, które rozpoznawszy, że dokumenta pokładane rem evincunt, zaprzysiędz ie każe, iako nie były circa communicationem wiadome i utaiione, a potym sprawa in integrum restituetur a iudicatum niewzruszenie trwać będzie sub rigore czterech niedziel więzy i 1,000 grzywien. Deputat corruptus w Sądach Relacyinych odpowie, a convictus, abjudicationi perpetuae ab omni officio et activitate podlega: pod też karę, temere objiciens podciągniony. Kommandant Trybunałowi assistujący, subordynacyą temuż czynić ma. Aresztowany nawet być może, ale sądenie iego Kommissyi

Woyskowej należy: Konst. 1768, v. VII, f. 678, et sequ. tit. Złączenie.

NB. *Że pod tym tytułem wiele szczególnych w r. 1768 umieszczono praw, przeto te do przyzwolonych odesłane tytułow. Dla tego obacz tytuły: Deputat. Sądy Ziemskie i Grodzkie. Patron. Pisarz etc.*

Poprawy ordynacyi Trybunału Koron. roku 1768 podług prawa r. 1775.

Trybunał Koron. do dawnych siedlisk Piotrkowa i Lublina wrocony: w Piotrkowie 1 Septembris zacznie się, a w sobotę przed niedzielą kwietnią zakończy się. W Lublinie w poniedziałek po niedzieli przewodniey otworzy się, a w wigilią S. Tomasza skończy się. Elekcyja Deputatow 15 Iulii podług porządku r. 1768 złożona będzie, to iest: wojewodztwo Krakowskie w Proszowiczach, Poznańskie w Poznaniu, Kaliskie w Kaliszu, Gnieźnieńskie w Gnieźnie, wojewodztwo Sandomierskie w Opatowie, Sieradzkie dwa razy z wojewodztwa, trzeci raz z ziemi Wieluńskiej w Piotrkowie; wojewodztwa Łęczyckie, Brzeskie Kujawskie z Inowrocławskim, Kujawskie, na mieyscach r. 1768 oznaczonych. Ziemia Chełmska z powiatem Krasnostawskim, alternatą w Chełmie; wojewodztwa Wołyńskie, Podolskie, Lubelskie, alternatą z ziemią Łukowską, ziemia Dobrzyńska z wojewodztwem Płockim, ziemia wdzstwa Mazowieckiego alternatą; wdzstwa Podlaskie, Rawskie, Braclawskie i Czerniechowskie, na mieyscach r. 1768 przepisanych po iednemu Deputacie obiorą. Deputatow Duchownych tylko 9 być ma, to iest: z Kapituły Gnieźnieńskiej, Krakowsk. Kujawsk. Poznańsk. Płockiej, Łuckiej, Chełmskiej, Kujawskiej, Kamienieckiej. Każda tegoż dnia 15 Iulii Deputata obierze. Co się elekcyi Marszałka tyce per secreta vota prawo r. 1726, a co do autentykow o elekcyi prawney Deputata, prawo r. 1768 zachowuje się. Względem zasiadania wszyscy Deputaci obligantur podług konst. roku 1729. Regestrow liczba, aby r. 1768 opisana zachowana była warowano: to iest na kadencyi Piotrkowskiej pierwszego roku registr wdzstwa Poznań. a 1ma Septembris ad 15 Octobris, Kaliskiego i Gnieźn. a 15 Octobris ad ultimum Novembris, Sieradzkiego z Wieluńską ziemią, a 1ma Decembris ad 15 Ianuarii. Łęczyckiego, a 15 Ianuar. ad 20 Febr., a od 20 Febr. aż do linity registra causar. remissarum, contumacialium, processuum majoris provinciae, suspensionum, paritatis votorum, Trybunałow przeszłych Wielko-Polskich sędzić się będą. Tamże drugiego roku registr wdzstw Brzeskiego Kujawskiego z Inowrocławskim, a 1ma Septembris ad 10 Octobris, Płockiego z ziemią Dobrzyńską a 10 Octobris ad ultimum Novembris, Mazowieckiego a 1ma De-

Kadencye.
Elekcyje Deputatow.
Mieysca na Seymiki.
Deputaci Duchowni.
Elekcyja Marszałka.
Porządek regestrow.

cembris ad ultim. Ianuarii, Rawskiego a 1ma Febr. ad 5 Martii, a 5 Martii ad dominicam Palmar. czyli limity, te co i pierwszego roku registra. Na kadencyi Lubelskiej pierwszego roku: registr wdztwa Krakowsk. od reassumpey ad ultim. Maji, Sandomirskiego a 1ma Iunii ad 15 Iulii, Kiiowskiego a 15 Iulii ad ultimam Augusti, Ruskiego z ziemią Chełmską i powiatem Krasnostawskim a 1ma Septembris ad 12 ejusd. Reg. ordynacyi Zamoyskiej a 12 Septembris ad 19 ejusd. Wołyńskiego a die 19 Septembris ad ultim. Octobris. Zaś od pierwszego Listopada, do limity te registra Mało-Polskie, które w Trybunale Wielko-Polskim były brane. Tamże drugiego roku registra woiewodztwa Podolskiego od reassumpey ad ultim. Maji, Lubelskiego a 1ma Iunii ad 15 Iulii, Podlaskiego a 15 Iulii ad 5 Septembris, Braclawskiego a 5 Septembris ad 15 Octobris, Czerniechowskiego a 15 ad ultim. Octobris. Od 1 Listopada aż do limity, registra iako wyżey: *Konst. 1775, v. VIII, f. 167, tit. Trybunał Koronny.* — Przysięga Deputatow na mieyscu elekcyi. *Ibidem.* — Inne puncta praw r. 1768 i 1726 o Trybunałach stwierdzają się. *Ibidem.* — Pensye dla Sędziow Trybunalskich prawem r. 1768 naznaczone, stwierdzają się. (Prawem zaś r. 1776 tymże skrzynka powrocena. Marszałkowi atoli 20,000 zł. a Prezydentowi 10,000 zł. pensyi zachowano: *Konst. 1776, v. VIII, f. 891, tit. Tabella.*) Każdy Deputat 6 miesięcy siedzieć przy Trybunale obligowany. Z przysięgi deputackiey, iako się o funkcy nie starali, artykuł wyrzucony: *Konst. 1775, v. VIII, f. 172, tit. Sędziowie.*

Przysięga Deputatow.

Pensye.

Skrzynka.

Pisarze.

Pisarze Ziemsy, Lubelski i Piotrkowski, od pisania dekretow uwolnieni, a woiewodztwom osobnych Pisarzow do piora trybunalskiego na registra własne obierać na Seymikach Deputackich nakazano. Tamże Palestra Trybunalska, zaraz po wyjściu z Palestry capax omnium functionum declaratur. *Ibidem.*

Plura o Pisarzach vide tit. Pisarz.

Trybunały remiss do Grodow dopuszczać nie będą, nawet w sprawach od Grodow zaapelowanych, ale do Ziemstwa odeszła. *Ibidem, f. 283, tit. Przyspieszenie.*

Prawa Litewskie.

Trybunał Lit. sprawy ante definitivum do siebie zaappellowane, ad forum competens odsyłać ma: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 183, tit. Sprawiedliwość.*

Ordynacya Trybunału W. X. Lit. i reformy niektóre w Sądach primae instantiae.

Czas reasumpey Trybunału.

1) Czas sądenia Trybunałow 20 niedzielny, czterema niedzielami powiększony: to jest od pierwszego poniedziałku po S. Stanisława. Kadencya Wileń. przez niedz. 22, a ka-

dencya Ruska w Mińsku lub Nowogrodku alternatą tyleż sędzić się miała. (*O odmianie tych kadencyi, i mieysc sądenia, masz niżej pod rokiem 1775*). Woiewodztwa po 2 Deputatow kredensują, a Xięstwo Żmudz. 4, to jest po 2 na obydwie kadencye. Marszałek od kadencyi Wileń. Deputatow obrany, na obydwu kadencyach zasiada. Pioro nie Pisarze Ziemsy, ale Deputaci per turnum woiewodztw trzymać mają, praevio juramento. Po kadencyi, akta Pisarzowi Ziem. mieysca, oddać obligantur. Podskarbiowie Trybunałow na każdej kadencyi obierani być powinni: *vide Konst. Lit. Seymu Cor. v. VII, f. 390, tit. Opisanie, nro 6.*

Liczba Deputatow.

Marszałka Elekcyi. Pisarze.

Tryb. Duchowny.

2) Trybunał Duchowny dotąd we wtorki sądzony, po skończonym Ziemijskim przez niedz. 6 sędzić się ma. Marszałek 6 Deputatow Swieckich wyznacza, a Kapituła Wileńska 3, Żmudzka 2, Smoleńska 1. (Dziś Kapituła Wileńska 4 Deputata za Smoleńskiego nominuje: o czym *vide tit. Deputat*). Ci Deputaci obierają z pomiędzy siebie Marszałka Swieckiego, spraw sobie nie należących sędzić nie mają, oprócz w konst. r. 1726 przepisanych. Paritatis dekreta na drugi Trybunał odsyłać powinni. Evocans do tego forum 200 grzyw. płaci parti, et Iudicio per medium; teyże karze podlega, i dekret evocatorie otrzymujący. Palestrant zaś w takowej sprawie stawiający, dwóch niedziel wieży karze podpadnie. Substytucya Sędziow zabroniona sub abjudicatione. Pioro Pisarzowi Trybunalskiemu skończoney kadencyi należy. *Ibidem, f. 391, tit. Trybunał, nro 7.*

Tryb. Skarbowy.

3) Trybunał Skarbowy zniesiony, z przelaniem władzy jego na Kommissyą Skarbową Litew. Kommissarzom Inflantckim mieysce w Kommissyi tey, wraz z salarium warowane: i że do spraw Inflantckich, niegdys Trybunałowi Skarbowemu własnych, należą, deklarowano. Toż o Pisarzach Skarbowych Lit. rozumieć się ma. *Ibidem, f. 392, tit. Zniesienie, nro 8.*

Sprawy Trybun. Lit. własne.

4) Trybunał Ziem. Lit. same sprawy appellacyne, a finali iudicato Ziemstw lub Grodow; item o kontrawencyą oczywistym dekretem trybunalskim, także sprawy paritatis votorum sędzić ma. Nadto sprawy sukcesyine o aktorstwo, tudzież o forum dobr w różnych woiewodztwach leżących: gdzie Trybunały, nie wchodząc in cognitionem spraw, subsellium udeterminują, salva appellatione a definitiva sententia. Strony w Ziemstwach i Grodach, po dwóch lub jednym kontumacyinym dekrete, nie do Trybunału, ale do tychże Sądow, dla otrzymania oczywistego lub ostatniego in contumaciam dekretu udadzą się, salva appellatione do Trybunału. Nie czyniący appellacyi od dekretu oczywistego primae instantiae, a satysfakcyi nie dający, w Ziemstwach i Grodach praecisa appellatione odpowiedzą, i penom kon-

trawencyinym 6 niedziel wieży, i 100 kop, z powrociem expensy popadną, *Ibidem, tit. Trybunał, nro 9.*

O appellacyach.

5) Appellacye a minoribus Subselliis post latam tylko sententiam czynić wolno: co i o Sądach Podkomorskich rozumie się. Appellujący podaje in scripto Sądowi punkta in ordine appellacyi, czy to od wszystkich, czy od iedney kategorii, z podpisem swym lub plenipotenta; Sąd zaś appellacyi odmówić nie może. In casu appellacyi od niektórych tylko kategorii, inne niewzruszone zostaną, i Trybunał w rozpoznanie ich nie wda się. Malitiosie appellans 100 kop stronie, tyleż Sądowi a quo, zapłacić, tudzież karze wieży niedziel 6 i refusioni damnorum podpada. Deliberacya trzydniowa in ordine appellacyi stronie ostrzega się, iako i wydanie z Kancellaryi decyzji. Także dekreta ziemskie i grodzkie in principali ferowane, z kontrowersyami i załobami wydane być mają przez Kancellaryą: *f. 393, tit. O appellacyach, nro 10.*

Ezekucya dekretow.

6) Strona jure vincens, w sprawach liquidi debiti, exemptionis, objectae ignobilitatis, o zbiegłych poddanych, wiolencye, inwazye, i tym podobnych rokiem zawitym sądzą cych się, otrzymawszy dekret kontumacyiny i ekzekucyą; a w sprawach successyinych, tudzież i o dziedzictwo dobr, o kognicyą między prawami, o aktorstwo gruntow etc. po dwóch ekzekucyach za rzecim kontumacyinym dekretem; a po pierwszym trybunalskim kontumacyinym z appellacyi dekrete, do podania dobr cum forti executione, et mota nobilitate quovis tempore przystąpić może. Urzędnik ekzekwujący praevius innotescentiis na niedz. 4 tentować ma obięcia; a gdy go strona nie dopuści, odiedzie; zaś na dowod kontrawencyi, parti actoreae testimoniales dać tenetur. Toż powtornie bez wszelkiego obwieszczenia uczyni i testimoniales wyda. Strona zaś zapożywa sprzeciwną do Sądu, w którym dekret wypadł; ten nie wchodząc in principale, za kontrawencyą, po 200 kop, za każdy zaiazd nie dopuszczony, per medium Iudicio, z karą wieży 6 niedziel skaże. De nowo kondemnować się dopuszczających, Sąd omni activitate carentes ogłosi, którym i gleytow Kancellarye wydawać nie będą. Dobra zaś jure victa, non attenta appellatione, obięte przez Urzędy zostaną. Urzędy parti convictae faventes, karze niedz. 6 wieży, i refusioni damnorum subjacent. Inkwizycye i ekzekucye Sądow Ziemijskich i Grodzkich, nawet obcych woiewodztw Urzędnicy czynić mogą. Ciz ad actus executionis po innotescencyach wydanych, indilate przystąpią: *f. 394, tit. Ekzekucya, nro 11.*

Warowanie loci standi.

7) Warowanie loci standi na kondemnaty trybunalskie, w Trybunale iedneyże repartyey; skarbowe w Kommis. Skarb.; fori compositi, w Trybunale Duchownym; ziemskie, w Ziemstwach, grodzkie po Grodach zabezpieczone:

secus, pro irritis deklarowane. Toż się rozumie o kondemnatach, na Deputatow wypadłych, którzy nie w czasie rugow, ale in foro actoratus warować sobie mają securitatem loci standi: *f. 396, tit. Warowanie, nro 12.*

O dylacyach

8) Dylacye wszelkie abrogantur: procz kopii spraw, munimentow, i godziny iedney; to jest: w sprawach successyinych, o dziedzictwo, kognicyą praw, dyfferencyą gruntow etc. na pierwszym terminie kopia spraw, na drugim munimenta specificata, sub juramento. Godzina zaś iedna in causis simplicium injuriarum, pozwolone będą. A zamiast spraw dylacyinych w trzech ostatnich tygodniach sprawy oczywiste Trybunały sędzić mają. W sprawach exemptionum, expulsionum, pupillorum, in causis facti, i o zbiegłych poddanych, Sąd a reinductione zaczynać ma, excepta sola dilatione copiarum, in spatio reinductionis, calculationis, inquisitionis, reddendarum, — expulsi, iako i nie dowodzący iey, 6 niedziel wieży siedzieć będzie: a Sąd pen takowych ani przedłużać, ani darować prawa nie ma. W sprawach o poddanych, które w Grodach bez appellacyi skończą się; in prima instantia kopie spraw cum statutione; in causis exemptionum, inekwitacya; a in causis facti, inkwizycye nakazane będą. *Ibidem, tit. Dylacye, nro 13.*

O obmowach

9) Beneficium obmowy zachowane podług prawa. Senator, Minister, Poseł na Seymie nie będący, a obmową zasłaniający się, 6 niedziel wieży siedzieć ma. Dla czego każdy z Senatorow praesentiam suam, testimonio Marszałkow Lit. lub in absentia tych, Koron., a PP. Posłowie Marszałka Seymowego świadectwem, testari mają. Obmowa in causis exemptionum, expulsionum, inscriptionum nie waży; ale przez plenipotenta odpowie strona. Termin obmowy dla Posła, koniec Seymu, a dla Deputatow koniec Trybunału. Taż obmowa w Sądach Asses. W. X. Lit. Senatorom i Posłom nie służy, gdy Seym tam gdzie i Assesorya. Aktoraty z obmow extra ordinem wołane być mają. Toż i w sprawach, w których godzina dylacyi pozwolona, dzieie się. Obmowa contra Iudicem zanesiona, pozbawia go zasiadania: *f. 397, tit. O obmowach, nro 14.*

Registra spraw.

10) Porządek i czas wołania registrow w Trybun. Lit. 1, appellationum: w tym sprawy z appellacyi od Ziemijskich, Podkomorskich i Grodzkich Sądow, i dekreta paritatis dawniejszych Trybunałow umieszczono; 2, sprzeciwienstwa: do tego sprawy kontrawencyne trybunalskim dekretem post appellationem wypadłym, i tych, którzy appellacyą zaniósłszy, kondemnować daią się, należą; 3, Officii, contra negligentes Officiales Terrestres lub Castrenses, ad instantiam Instigatoris (*o czym masz dokładniey sub anno 1766 i 1776*); 4, incarcerationum, a do tego samych kryminalistow obecnych sprawy

odesłane: inne zaś pod karą na aktora 6 niedziel wieży, a dwóch niedziel na Palestę, którzyby w nich stawali, in foro competenti rozszadzą się. Incarcerans szlachcica niewinnie, 6 niedziel wieży in fundo, a pro illusionie Sądow niedz. 6 wieży cywilney, z nawiązką sowitą i powrocciem expens przepada; 5, taktowy: w nim tylko sprawy violatae autoritatis et securitatis, Trybunału, i osob sędziowskich o milę od mieysca Trybunału; także i o excessa tam popelnione, umieszczono. Czas zaś ich sądzenia nawet in tractu sprawy oczywistej, wolny.

Aktoraty z. regestrow, mają tak być wołane, aby po odsądzoney oczywistej sprawie z regestru appellationum, regestr sprzeciwienstwa był wzięty: z ktorego po odsądzeniu jedney oczywistej, następujące registra brać się mają. Wpis w nieprzyzwoitym regestrze i nieporządnie uczyniony i wołany, nullitate iudicati et eliminationem ściaga; na co Marszałkowie baczycy będą; a utrzymującego tak illegitime otrzymane dekreta, 6 niedzielami wieży cywil. cum refusione damnorum ukarzą.

Sprawy pozostałe z wpisow dawnych, na następney kadencyi wołane być mają; a nowe pod liczbą dopisywane, ktorych Marszałek nie odsądziwszy dawniejszych, wołać nie dopuści; co się i o obmowach rozumie. Pisarzowie wokandę aktoratów przy końcu kadencyi aktykować obligantur. Widymusy i ich excerpta, wolne stronom sine solutione. Wymowanie z regestrow kart, odmiana tychże, i na nowe oprawa favore przyjaciół, UU. Pisarzom i Regentom sub poena abjudicationis et refusione damnorum zakazane. Dla Trybunału Duchownego dawne registra utrzymane; vocanda ich methodo dla Trybunału Głownego przepisana, i temu służy.

Za wpisy żadney solucyi UU. Pisarze nad solucyą r. 1726 przepisana, sub relegatione od funkcji, brać nie będą. *Ibidem*, f. 398, tit. Registra, nro 15.

O regestrach ziemskich i grodzkich, *vide tit.* Sądy Ziemskie.

Appellacya a minore Subsello w sprawach 500 zł. nie przenoszących dopuszczona nie będzie. *Ibidem*, f. 401, tit. O sprawach, nro 17.

O Deputatach, *vide tit.* Deputat.

11) Wniesienie wszelkie procz stałych akcyi, przed przywołaniem sprawy, sub nullitate iudicator. i karą 6 niedziel wieży na stronę, i Patrona ex termino tacto, w wszelkich Sądach abrogowane. Processa mają być inscripto Kancellaryi podane. Tamże listy zaręczne Sądowi Ziemskiemu i Grodzkiemu waruią się. *Ibidem*, f. 402, tit. Wniesienie, nro 19.

12) Lucra od Trybunału nad przepis prawa r. 1726 wymuszane nie będą, salva secus ad citatione na przyszły Trybunał stronom Pod-

skarbach Trybunalskich o extorsyą. UU. Sukkollektorowie kwity dawać mają odbierając kopy, z wyrażeniem qualitatit lucrorum pod karą 2 niedz. wieży. *Ibidem*, f. 403, tit. Dochody, nro 20.

13) Dochody Ziemskich i Grodzkich Sędziow, podług teyże konst. r. 1726 regulowane być mają. *Ibidem*, f. 404, tit. O dochodach, nro 21.

14) Kancellarye Trybunalskie same decyzje sądowe przez Regentow czytać, i stronom wydawać mają; a obszerniejsze z żałowami i kontrowersyami dekreta w stancyach układać będą. Stronica jedna arkusza 30 wierszow strictiori caractere, sub poenis zamykać ma. UU. Regenci spraw promowować nie mogą. Tych tylko trzech Pisarz Trybunalski krocować będzie, viros capaces et non notatos. *Ibidem*, tit. O Kancellaryi, nro 22.

15) Kondemnaty na Woiewodach i Starostach Sądowych otrzymane, activitatem Urzędow ich nie tamują. Ciż Urzędnikow swych gratis installować powinni. A woiewodztwa viros idoneos obierać będą. Woiewodowie i Starostowie, procz Podstarosty, trzech Sędziow kreują. In absentia dwoch, Pisarz zasiada, i z Podstarostą paritatis vota rozwiązanie, a gdy sam ma sprawę, pioro ostatniemu Sędziemu należy. *Ibidem*, f. 405, tit. O kondemnatach, nro 23.

16) Dekreta oczywiste trybunalskie, czyli exseriis partium controversiis, oraz polubowne, za niewzruszone deklarowano. Item, dekreta Kasztelanow, Marszałkow, Starostow, z Kommissarzami w remissowych sprawach, iako i dekreta ziemskie z grodzkimi bez appellacyi, także podkomorskie z remiss ziemskich lub trybunalskich, przez nikogo podnoszone nie będą; i Urzędy iudicata takowe, sub poenis statutu exekwować obligowani. *Ibidem*, tit. De valore, nro 24.

17) Dekreta kondyktowe zniesione. *Ibidem*, f. 406, tit. O dekretach.

18) UU. Patronowie, nobiles possessionati po wszystkich Subselliach, być powinni (*obacz tit. Patron, modyfikacyą tego prawa*). W jedney sprawie dwoch tylko stawać może. Laedens stronę Patron, abjudicationi podlega. Produkta i repliki, na piśmie podawać Sądowi, obligantur. Po stancyach korrupcyi Sędziom roznosić, iako i UU. Attendenci, nie będą. *Ibidem*, tit. O Patronach, nro 26.

19) Akta wszelkie każdemu wolne, i porządnie trzymane będą: archiva po ziemstwach, woiewodztwach, w Grodach, Starostowie wymurują. Dokumenta dotąd przyznane w Grodach, a do ziemstwa nie przeniesione, walor swoy mieć inaią. *Ibidem*, f. 407, tit. O xięgach, nro 27.

20) W aktach Magdeburckich, tranzakcyeczynię Szlachcie zabroniono; i te aby równie iak Ziemskie porządnie trzymane były, zalecono. *Ibidem*, tit. O Magdeburyach, nro 28.

Dochody
Ziemskie
i Grodzkie.

Kancellarye
Tryb. Re-
genci teyże.

O kondem-
installacyi
Urzędnikow
Sądowych.

Ważność de-
kretow try-
bunalskich.

Dekr. Kon-
dyktowe.

Patronowie.

Akta Tryb.
Ziemskie
i Grodzkie:
tudzież Ar-
chiva. Doku-
menta.

Akta Mag-
deburckie.

O Woźnych, *vide tit.* Woźny.

O zbiegłych poddanych sprawach, *vide tit.* Poddani.

21) Gleyty z kancellaryi Koron. wychodzące, a nie aktykowane robur suum nie mają. *Ibidem*, tit. O gleytach.

In reliqno dawne prawa i statuta tey ordynacyi nie przeciwnie approbantur: *Konst. Lit. Seymu Cor. 1764, v. VII, f. 390, tit.* Opisanie.

Konstytucya Seymu Cor. r. 1764, o appellacyach approbowana, nadto dodano: iż winy appellacyine decretorie na stronę appellacyiną stanowione być mają: ktorey czy wieżą siedzieć, czy kopy płacić wolno. Item forum za tumanly na Seymikach, w Trybunale pozwolone: idque ex termino tacto: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 534, tit.* O appellacyach.

Pioro Deputaci per turnum na kadencyach trzymać mają, to jest: na kadencyi Wileńskiej Iszy, Deputat Wileński; na Ruskiej Iszy Nowogrodzki. UU. Pisarze, Ziemski Miński do Nowogrodka, a Nowogrodzki do Mińska dla alternaty registra aktoratów przesyłać byli obligowani. *Ibidem*, tit. Obiaśnienie.

Regestr officii na niedbałych Urzędnikow Ziemskich i Grodzkich W. X. Lit. w Trybunale warowany, i wieża na nich cywilna przepisana, przez czas tak długi, iaki w Sądach opuszcili: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 535, tit.* Regestr. — Z tegoż regestru de abusu iakiegokolwiek Urzędu sądzić się pozwolono. (*Obacz explikacyą abusus officii: Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 938, tit.* Obiaśnienie, gdzie tylko nie ziechanie na kadencye sądowe, nie zachowanie ordynacyi sądowych, nie sprawienie się według prawa za dekretami executionum, pro abusu officii deklarowano).

Przepis względem warty trybunalskiej i więźniow przesyłania z jedney na drugą kadencyą. *Ibidem*, tit. Przesyłanie.

Artykuły względem Trybunałow W. X. Lit. żadnym prawem obalone być nie mają, a te ktore niedotknięte, podług statutu i konstytucyi W. X. Lit. tłumaczone będą. *Ibidem*.

Trybunały W. X. Lit. i inne Subsella ultimae instantiae wykraczające w przypadkach prawem r. 1775 de denegato iudicio, corruptione, oppressione civis liberi, perjurio, opisanych, w Sądach Seymowych odpowiadać nie mają. Hoc praecauto, że zaskarżenie Sędziego, non invalidat dekretu nltimae instantiae oczywistego, tylko się tyczeć ma poenalitatem personae: *Konst. Koron. 1775, v. VIII, f. 116, tit.* Obiaśnienie.

Repartyce i kadencye Trybunału Litewskiego podług prawa r. 1775.

Woiewodztwa do repartycyi Lit. Trybunału Głownego należące, są: woiewodztwo Wileńskie, powiaty: Oszmianski, Wilkomirski, Brasławski, woiewodztwo Trockie, powiaty: Kowieński, Upitski, Xięstwo Żmudzkie, woiewodztwo Smoleńskie, powiat Starodubowski, wo-

iewodztwo Połockie, powiat Orszański. Do repartycyi Ruskiej należą, powiaty: Lidzki, Grodzieński, woiewodztwo Nowogrodzkie, powiaty: Słonimski, Wołkowyski, woiewodztwo Brzeskie Lit., powiat Piński, woiewodztwo Mińskie, powiaty: Mozyrski, Rzeczycki. Dla repartycyi Lit. miasto Wilno, dla Ruskiej Grodno z uchYLENIEM alternat, naznaczone. Kadencya Wileńska a die 15 9bris ad 15 Aprilis; Grodzieńska a die 1ma Maj, ad ultimam 7bris, sądzić się będą: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 617, tit.* Repartyce.

Trybunał Duchowny a die 15 8bris w Wilnie niedziel 6 sądzić się ma. *Ibidem*. — Inne przepisy względem Trybunału in toto zachowane. *Ibidem*.

Tytuły.

Tytuły Xiążąt, Hrabiow, Margrabiow etc. nie mają przytłumiać równości szlacheckiej: *Art. Pact. Conv. 1764, v. VII, f. 200, § Liberis suffragiis.*

Przyznanie tytułu Carom Rossyiskim *caley Ros-syi*, na fundamencie ratyfikacyi noty Ministrow Imperatorowcy Imci Katarzyny II: *Konf. Gen. Kor. v. VII, f. 22, tit.* Względem. — Potwierdzenie zaś tego tytułu masz w akcie elekcyi: *Konst. 1764, v. VII, f. 196, tit.* Ratyfikacya.

Podobnież tytuł Krola Fryderykowi Krolowi Pruskiemu od Rzeplitey przyznany: *Konf. Gen. Koron. v. VII, f. 23, tit.* Co do tytułu, et f. 108, tit. Ratyfikacya.

Braci rodzonym Nayiaśh. Stanisława Augusta, to jest: Kazimierzowi Podkomorzemu Koron., Iędrzeiowi Staroście Ryckiemu i ich sukcesorom, tudzież Michałowi Opatowi Czerwińskiemu, a dziś Biskupowi Płockiemu, Poniatowskiemu, tytuł Xiążęcy nadany: *Seym Coron. 1764, v. VII, f. 364, tit.* Dom nasz Krolewski.

Przyznanie Xiążęcego tytułu WW. UU. Sapiehom dla oboiey płci, z ostrzeżeniem że ten równości szlacheckiej szkodzić nie ma: *Konst. 1768, v. VII, f. 811, tit.* Potwierdzenie.

Xiążętom państwa Rzymskiego w Polsce i na wzajem Polskim w państwie Rzymskim, tytuł Xiążęcy warowany non praejudicando równości szlacheckiej: *Konst. 1775, v. VIII, f. 180, tit.* Deklaracya.

UU. Adamowi Łodziu Ponińskiemu Marszałkowi Konfederacyi Generalney Koronney, oraz bratu iego Ur. Kalixtowi Ponińskiemu, una cum successoribus, tytuł Xiążęcy nadany. *Ibidem*, f. 210, tit. Nadanie.

Xiążętom Massalskim z dawnych Kniaziow Lit. pochodzącym, tytuł Xiążąt przyznano, i dyploma pod pieczęciami oboyg Narodow Kancellaryi wydać nakazano: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 655, tit.* Wydanie.

Urzędy i Urzędnicy.

Prawa i zwyczaje w rozdawaniu wszelkich

Wołanie
wplew.

Wpisy na
kadencyi po-
zostałe.

Regestra
Trybunału
Duchown

Iura Cancellaryae.

Appellacye
a minore
Subsello.

Wniesienia.

Processa
Listy zarę-
czne.

Lucra Tryb.

urzędów od poprzedników Nayiaśn. Stanisława Augusta umowione z Rzeplitą, na nowo zabezpieczone: *Art. Pact. Conv.* 1764, v. VII, f. 201, § W rozdawaniu.

Urzędy i honory przed Elekcyą gdyby obiecane były od Nayiaśn. Stan. Augusta, nullitati podane. *Ibidem*, § Żeby. — I. K. Mé Stanisław August przy konferowaniu honorów i beneficiorum utriusque ritus, żadnych prywatnych iuramentów i submissi przyrzekł nie wyciągać. *Ibidem*. — Deklarował także I. K. Mé nie pretendować żadnych za wakanse pieniężnych offerencyi, pod utratą na ofiarującego wszelkiego urzędu, et incurrenda incapacitate ad omnia alia. *Ibidem*, § Za honory. — Urzędów wszelkich wakanse solis bene meritis, terrigenis, catholicis nobilibus, aetate vigentibus, possessionatis, a w W. X. Lit. podług prawa co do krzesel, starostw grodowych, i urzędów cedere powinny. *Ibidem*.

Ministeria Status w jednym domu, a dopieroż w jednym osobie mieszczono być nie mają. *Ibidem*, § Także.

Incompatibilitas ta, względem Marszałkownstwa Nadw. obojga Narodów pro unica vice dyspensowana: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 179, tit. Marszałkownstwa.

Urzędnicy na kondescencyach, następującym porządkiem siedzieć mają. Sędzia Ziemski, Podśędek, i Pisarz, Podstarosta, Sędzia, i Pisarz Grodzki; i tylko turnus palatinatum, między Sędzią a Sędzią, Podśędkiem i Podśędkiem zachowa się: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII, f. 64, tit. Ułatwienie.

Urzędy i godności wszelkie tak duchowne jako i świeckie raz oddane, odbierane być (chyba na Seymie per unanimatem) nie mogą: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 597, tit. Akt, § 7. — *O tymże masz in Pact. Conv.* v. VII, f. 200, § To oraz.

Iurisdictiones subalternae w Trybunałach de male gesto officio odpowiadać mają. *Ibidem*.

Porządek Urzędników większych i mniejszych obojga Narodów podług którego na funkcjach publicznych, i dworze I. K. Mei mieścić się powinni: *Konst.* 1768, v. VII, f. 623, tit. Porządek.

Żadna osoba dwóch urzędów iuryzdykcyjnych sub amissione onychże piastować nie ma: *Trak.* 1768, v. VII, f. 701, tit. Złączenie.

Urzędnicy starościńscy w przypadku nieśposobności ziechania do Grodu Sisty, przed uproszonym Senatorem, lub pierwszym swę iuryzdykcyi Urzędnikiem przysięgać mają: *Konst.* 1768, v. VII, f. 735, tit. O przysiędze.

O rozdawnictwie urzędów, biskupstw, wojewodztw, kasztelanii, Ministerystw, *vide tit.* Rada.

Szlachcie Polskiej mającej po kordonach, Austriackim, Moskiewskim, i Pruskim possessyę, wolność i sprawowanie urzędów w Polsce

otrzymanych zabezpieczona: *Traktat* 1775, v. VIII, f. 51, art. 4, f. 66, art. 4, f. 75, art. 4.

Prawa szczególne.

Ustanowienie Urzędników powiatu Raciążkiego miejsce dla nich po Urzędnikach ziemi Zawskrzyńskiej: *Konf. Gener. Koron.* 1764, v. VII, f. 65, tit. Urzędy Raciążkie.

Ustawa Ziemstwa i Urzędników powiatu Radomskiego z wyznaczeniem powiatów do niego należących, to jest: Radomskiego, Opoczyńskiego, i Chęcińskiego. *Ibidem*, f. 66, tit. Ustawa.

Opis porządku Urzędników wojewodztwa Sandomirskiego. *Ibidem*, f. 70, tit. Obiaśnienie.

Wojewodztwu Wołyńskiemu urzędy mają być przydane, i to in pactis conv. zalecić kazano. *Ibidem*, f. 70, tit. Urzędy.

Podkomorzowie, Żytomirski i Owrucki po Kiiowskim, tudzież Sędziowie, Podśędkowie, i Pisarze Ziemscy tychże powiatów po Kiiowskich na zjazdach publicznych mają mieć miejsce: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 354, tit. Ustawa.

Urzędy Sekretarzy WW. Swieckich w Koronie i Litwie kreowane. *Ibidem*, f. 363, tit. Urzędy. — Tamże Pisarzów W. Kor. trzech, ad normam Pisarzów Wielkich Lit. postanowiono. *Ibidem*.

Nadanie urzędów Ziemsk. procz Podkomorskich i Sędziowskich, powiatom Szadkowskemu i Radomskiemu w wojewodztwie Sieradzkim; powiatowi Orłowskiemu w wojewodztwie Łęczyckim; powiatowi Przeddeckiemu, i Radziejowskiemu w wojewodztwie Brzeskim Kujawskim; powiatowi Rypińskiemu w ziemi Dobrzyńskiej; powiatowi Sierpskiemu w wojewodztwie Płockim; powiatowi Prasnyskiemu w ziemi Ciechanowskiej; powiatowi Gąbińskiemu w ziemi Gostyńskiej. *Ibidem*, tit. Kasztelania Buska.

Nadanie Urzędników powiatom Bielskiemu w ziemi Rąwskiej, Mszczonowskiemu w ziemi Sochaczew. exceptis electivis: *Konst.* 1766, v. VII, f. 482, tit. Bępieczeństwo.

Ziemstwo i Urzędnicy Ziemscy Gnieźnień. od Podkomorzego aż do Skarbnika kreowani, i miejsce dla nich po Urzędnikach Kaliskich naznaczone: *Konst.* 1768, v. VII, f. 747, tit. Woicwoda Gnieźnieński.

Urzędy Sęstwa Ziem. Sochaczewskiego z Starostwem powiatowym Mszczonowskim pro compatibilibus deklarowane i miejsce Starostom Mszczonowskim po Starostach Sochaczewskich przepisane: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 285, tit. Compatibilitas.

Generałom artylleryi i Generałom Inspektorom obojga Narodów po Oboźnych WW. między Urzędnikami Kor. miejsce nadane: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 850, tit. Powinność.

Wielebny Kustosz Koronny i UU. Regentowie Koron. za przywilejami Krolewskimi kre-

wani będą, i miejsce po Oboźnych Polnych między Urzędnikami mieć mają. *Ibidem*, f. 879, tit. Iuryzdykcyja.

Prawa Litewskie.

Urzędy Ziemskie i Grodzkie wojewodztwa Smoleńskiego i powiatu Starodubowsk. solis exulibus patriotis, lub dobra exulantskie trzymającym, a nie advenis dawane będą: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 186, tit. Seymiki. Urzędnikiem Ziem. lat 23 skończonych nie mający, obrany być nie może: *Konst. Lit. Seymu Cor.* 1764, v. VII, f. 387, tit. Seymiki.

Urzędnik de abusu urzędu zapozwany i przekonany, w Trybunale W. X. Lit. ex registro officii na lat kilka lub na zawsze in privationem officii et activitatis ma być osądzony: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 535, tit. Regestr.

Obiaśnienie abusus officii masz w *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 938, tit. Obiaśnienie, a tu tit. Sądy Ziemskie, pod prawami Lit., i tit. Abusus.

Urzędnicy Ziemscy Lit. Marszałek, Podkomorzy, Chorąży, Sędziowie Ziemscy czterech, i Pisarz Ziemski (znosząc tytuł Podśędkow) pluralitate obierani będą po jednym kandydacie do każdego z tych urzędów: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 183, tit. Sądy Ziemskie.

Obrani Urzędnicy wspomnieni, przysięgę wykonają i iuryzdykcyą swoją zafundują, a Krol Imé electis privilegia non denegabit. *Ibidem*. — Ciz Urzędnicy dożywotnie funkcyę swe sprawować mają, lub ad ascensum na wyższy urząd. Powinni być bene nati i possessionati w tym wojewodztwie. Też reguły służą dla Urzędników Grodzkich, i Regentów tak Ziemskich, jako i Grodzkich, Sędziowie Ziemscy po Chorążym przed wojskiem miejsce mają. *Ibidem*.

Regentom Kancellaryi W. X. Lit. po Oboźnych Poln. miejsce naznaczone: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 935, tit. Deklaracyja.

Plura vide pod tytułami szczególnemi Urzędów.

Waga, vide tit. Miara.

Wakanse.

Wakanse extra Comitua w 6 niedziel, a w czasie tych ante omnia rozdawane być mają: *Art. Pact. Conv.* v. VII, f. 202, § Wakanse.

Wakanse W. X. Lit. samym tylko obywatelom W. X. Lit. possessyonom i zasłużonym sub nullitate obtentorum privilegiorum mają dostawać się: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 181, tit. Wakanse W. X. Lit.

O rozdawnictwie wakansow podług prawa r. 1775, *vide tit.* Rada.

Wexle.

Ustanowienie prawa wexlowego a to podług następujących opisow. — § 1, O wexlach.

1) Wexel jest karta ręczna ku zaspokoiniu dłużnika na pewny czas lub za pokazaniemoneyze. 2) Wexel powinien być kartą koniecznie ręczną. 3) Wexel dwojaki: własny i osobisty, który przez autora wexlu zaspokoinia się, i miejscowy czyli assygnowany albo trassowany, który przez wytkniętą w wexlu osobę zapłacony być ma. 4) Daiący wexel nazywa się: trassant czyli trassuiący. Komu służy wexel, remittent v. prezentant. Ten kto płaci wexel, trassat vel akceptant. 5) Wexlu forma: „W Warszawie, dnia 8 Listopada, tysiączonego, siedmsetnego, siedmdziesiątego czwartego r. czerwonych złotych sto trzy za miesiąc sześć od daty dzisiejszy zapłacić powinienem, za tym moim własnym iedynym wexlem do rąk Imci Pana Dawida Mewiusza albo komu innemu za iego zleceniem, sumnę 103 czer. zł. obrączkowych, ktorey walor odebrałem. Ierzy Semproniusz. Akceptuję na mnie samego: Ierzy Semproniusz.“ 6) Gdyby ta forma uchybiona była, a dłużnik wyraził, iż się pod prawo wexlowe poddaie, karta przecież będzie wexlem. 7) Wexel może być przekazany drugiemu, a ten kto go przekazuje, zowie się indossant; ten na kogo przelany wexel, indossataryusz; przelewek zaś ten, indossacya, albo indossament, który dzieie się tą formą na inwolucie. Imé P. Pawłowi Roscyuszowi: walutę odebrałem: die 10 Listopada r. 1775. Dawid Mewiusz. 8) Indossacya ta potąd dziać się może, pokąd wexlu nie zapłaci trassant. — § 2. O protestach. 1) Przeciw własnym wexlom protestacye nie idą. 2) Przeciw trassowanym wexlom idą, a to: 1mo, ieżeli trassant wexlu nie akceptował; 2do, ieżeliby na terminie wexlu nie płacił; 3tio, ieżeliby przy akceptacyi klauzulę jaką położył; 4to, protestacye takowe w kraiu w poblizszych aktach, za granicą coram Notario publico dzieią się; 5to, gdy remittent trassantowi prezente wexel, a ten go nie akceptuje, odesłać go zaraz obowiązany z protestacyą; 6to, protestacye naydaley w trzy dni czynione być mają; 7mo, wexel przyzwoicie protestowany, daie prawo remittentowi do summy i nakładow; 8vo, tenże regress czynić może indossataryusz do trassanta lub indossanta; 9no, wexel akceptowany, przez trassanta odwołany być nie może. — § 3. O preskrypcyi. 1mo, preskrypcyja wexlowa jest czas, po którym upłynionym wexel w kartę ręczną obraca się; 2do, wexle własne na rok ieden dawane być mogą; 3tio, wexle własne za granicę dane, do dwoch lat moc swoją mają; 4to, wexle trassowane czyli assygnowane, w miesiąc po terminie, gdy nie są protestowane, moc tracą i w kartę ręczną obracają się; 5to, regress czyniący do indossanta preskrypcyi ma ieden miesiąc, i taż każdemu indossataryuszowi służy; 6to, regress czyniący do trassanta z wexlem protestowanym, ma preskrypcyi 6 mie-

sięcy. — § 4. O osobach wexlujących. 1mo, Wszystkie osoby wszelkiej dystynkcji prawem nie excypowane mogą dawać wexle; 2do, dzieci pod władzą rodziców, małoletni, i żony od tego prawa excypowane; 3tio, clerici tam saeculares, quam regulares dawać wexlow nie mogą. Każdy na jakiegokolwiek funkcyj mogący contrahere debitum cambiale, za wexel odpowiedzieć powinni. — § 5. O processie. 1mo, wexle nie tylko na wszelkich generalnie dobrach, ale nawet summach, pensyach i osobach dłużników rozciągają się, z wolnością dla kredytora poszukiwania summy na tym lub owym majątku; 2do, o wexel wolno pozwać czy do Sądu, gdzie dłużnik ma dobra dziedziczne, czy tam, gdzie ma kapitały, czy gdzie ma skład rzeczy ruchomych; byle tylko pozew był położony, i osoba dłużna uwiadomiona; 3tio, aktor dłużnika zapożywa do rekognicy wexlu, który gdy excepcji nie kładzie, summę zaspokoić powinien z prowizją i expensami od terminu najdalej we dwie niedziel pod exekucją; 4to, jeżeliby pozwany przeczył wexlu in persona, Sąd praevia inquisitione et juramento uwolni go od płacenia, a strony czynić będą, ubi de jure, o falsyfikacy; 5to, przyznający podpis, a przeczący wexlu, dowieść ma złego zażycia swej ręki, i wolen od wexlu zostanie; gdyby zaś tego zaraz nie dowiódł, Sąd summę każe zapłacić mającemu pignus sufficiens, albo w Sądzie złożyć, a gdy później prezentantowi dowiedzie abusum, summę odbiera i unkoszta: prezentant zaś arbitrarie karany będzie; niepopierający zaś sprawy takiej, w dwie niedziel, w prawie upada; 6to, gdy pozwany nie stanie do Sądu, a z relacji pozwu wiadomo, że go doszedł, i w miejscu Sądu znajduje się, Sąd wexel płacić nakazuje; 7mo, ci którzy się na miejscu Sądu nie znajdują, Sąd za drugą kondemnata wexel płacić zadeklaruje; 8vo, excepcye przeciw wexłom są: inhabilitas personae, anticipatio temporis, i falsificatio; 9no, in casu, że dłużnik nie będzie w stanie zapłacenia i konkurs podnosi, Sąd exekucją dekretu zawieszają; 10mo, successorowie za wexle odpowiadać obligantur, i o też czynić mogą. — § 6. O appellacyach. 1mo, appellacya o wexle więcej iak 300 zł. wynoszące, do Kommissyi Skarb. wolna; 2do, appellacya ma iść ad effectum devolutivum non suspensivum, przeto nie wprzod dozwolona będzie appellacya, pokąd summa winna, kredytorem lub w Sądzie złożona nie będzie; 3tio, appellatorium uchylające sentencją Iudicis a quo, summę powroci, i unkoszta nakazuje; 4to, o mil 4 od Warszawy, wszystkie sprawy wexlowe do Kommissyi Skarb. należą. Mieszczanie w miastach dziedzicznych będą mieć appellatorium do pana swego; ciż z szlacheicem appellować mają do Grodu; 5to, Kommiss. Skarb. co piątek

sprawy wexlowe sędzić będzie; 6to, inne sprawy z tego rejestru sędzone nie będą, co i Sady primae instantiae zachowają. — § 7. O exekucjach wexlowych. 1mo, dekreta pierwszej instancyi gdzie appellacya nie zachodzi, przez nią samą exekwowane będą; 2do, dekreta Kommissyi z appellacyi, do Urzędów, od których appellowano, po exekucją odesłane być mają; 3tio, dekreta Kommissyi ex cruda citatione, od Urzędów przez nią wyznaczonych exekwowane będą; 4to, dekret nie zaspokoiony na terminie, przez zyskującego process może być exekwowany nazajutrz praevia protestatione, czego mu Sąd odmówić nie może; 5to, jure victor może co chceć sobie tradować; 6to, gdy na ruchomości exekucya nastąpi, Urząd ie per plus offerentiam sprzeda; 7mo, gdy z dobr stojących satysfakcyą dział się będzie, te, lub część onych proportionate dłużnikowi będą wydzielone, etiam adhibito brachio militari; 8vo, gdy kredytor satysfakcy z substancyi dać nie może, w ten czas z osoby odpowie; 9no, przez areszt osoby, nie ma się rozumieć wtrącenie do więzienia, ale tylko przystawienie żołnierza do domu, aż do czasu satysfakcyi; 10mo, w sprawach wexlowych przeciw cudzoziemcom nie mającym possessyi gruntowej, areszt osoby, process poprzedzić może; 11mo, successorowie abrenuntiantes successioni, za wexle także tych, których są successorami odpowiadać nie powinni; 12mo, impugny przeciw exekucyom wexlowym nie wazą; 13tio, Urzędnik exekwujący, w tydzień do aktów dzieło swoje exekucyi podać obligatur; 14to, Urząd odmawiający exekucyi, odpada od Urzędu; 15to, dłużnika dobra tradowane, zawsze są na skupie, procz rzeczy ruchomych; a gdyby się temu kredytor opponował, dłużnik w aktach summę składa, i dobra odbiera. — § 8. Ius subsidionarium. In subsidium Sądowi na sprawy wexlowe, elementa juris cambialis Iana Gotliba Heynecyusza przepisane. Prawo to, tyczy się tylko wexlow post hanc legem publicatam danych: Konst. 1775, v. VIII, f. 191, tit. Ustanowienie.

Do sądenia spraw wexlowych w Kommissyi Skarb. komplet z osob 4 naznaczony, we wtorki i piątki extra cadentiam, a in cadentiis w sam tylko piątek registr ten wołany będzie: Konst. 1776, v. VIII, f. 897, tit. Obiaśnienie.

Wpisy przed protestem wexlu uczynione od excepcji wolne. *Ibidem*.

Registr poenaliu względem rejestru wexlowego w każdą sobotę w tymże komplecie wołany będzie. *Ibidem*. — Wexlow dawać nie może lat 24 nie mający pod nieważnością onych: Konst. 1778, v. VIII, f. 956, tit. Obiaśnienie.

Wexle od szlacheica possessyą dziedziczną mającego na ukazyciela dane, nie ważne; ku-

pcom tylko i mieszczanom warowane. *Ibidem*. — Wexle na ukazyciela do roku 1778 wydane, przed dniem pierwszym Marca oblatowane być były powinny. *Ibidem*.

In reliquo prawo r. 1775 o wexlach plenum robur mieć ma. *Ibidem*. — Znowu prawa powyższe uchylono, a raczey określono w ten sposób: 1) Wszystkie wexle od szlachty komużkolwiek dane, a zaskarżone, do Sądów przyzwoitych odesłane. 2) Wexle na potym między szlachtą, bankierami, i kupcami dawać, nawet z walutą ich kassują się. 3) Też wexle, aby nie były antydatowane, w 12 niedziel od exekucyi tego prawa oblatowane być mają. 4) Od bankierow i kupcow szlachcie wexle brać wolno będzie: Konst. 1780, v. VIII, f. 979, tit. Wexle.

Wdowy, vide tit. Opiekun.

Wiara S. Katolicka, vide tit. Religia.

Wież, vide tit. Dobra Krolewskie. Ziemskie. Duchowne. etc. Item Ziemie i powiaty.

Wieża, vide tit. Starosta. Sady. Kommissye. Trybunał.

Winy sądowe, vide ibidem.

Woiewoda i woiewodztwa.

Przepisy względem miar, wag, łokci, WW. Woiewodowie, i ich Urzędy exekwować obligowani. *Vide tit. Miara.*

Woiewodowie, lub in absentia tych Kasztelanowie, in casu gdyby obrani Deputaci dla kondemnat kompletu formować nie mogli, uniwersały na powtorne Seymiki wydać powinni: Konst. 1768, v. VII, f. 696, tit. Złączenie, puncto Ostrzegamy.

Erekcya woiewodztwa Gnieźnieńskiego, a miejsce dla Woiewody po wszystkich Woiewodach w Senacie naznaczone. *Ibidem*, f. 747, tit. Woiewoda.

Kondemnaty na Woiewodach activitatem ich Urzędów nie tamują. Ciż gratis swych Urzędnikow installować mają. A procz Podstarościę trzech Sędziow kreować będą: Konst. S. Cor. Lit. 1764, v. VII, f. 405, tit. O kondemnatach.

Woyna.

Woyny nie podnosić, żołnierza za granicę nie wyprowadzić, bez dolożenia się Stanow, I. K. Mość Stanisław August obiecuie: *Pacta Conv.* v. VII, f. 204, § Woysk.

Wypowiedzenie woyny i zawarcie pokoju inter materias Status policzono: *Traktat* 1768, v. VII, f. 602, § 4.

Plura vide tit. Hetman.

Woysko i woyskowi.

Woyska cudzoziemskiego do kraiu nie wprowadzać, bawiące aby wyszło starać się, I. K. Mość Stanisław August przyrzeka: *Art. Pact. Conv.* v. VII, f. 204, § Woysk cudzoziemskich. Płaca woyska konst. r. 1717 przepisana, podwyższona w ten sposób: usarowi zł. Pol. 600, pancernemu 500, letkiem 400, konnemu cudzoziemskiego autoramentu 450, pieaszemu 262 zł. gr. 15: *Konst.* 1766, v. VII, f. 455, tit. Polepszenie.

Tamże obacz, co każdemu regimentowi w szczegulności naznaczono. *Ibidem*. — Ogołem płacę woyska 5,225,787 zł. gr. 1 r. 1717 wyznaczonych, do zł. 8,070,130 gr. 22½ podwyższono. *Ibidem*. (Summa ta roku 1768, do 9,317,910 zł. gr. 15½ podniesiona: v. VII, f. 637. tit. Tabella. — Roku 1775, do 12,000,000 pomnożona: v. VIII, f. 152, tit. Komput; a roku 1776, do 6,290,000 zł. zredukowana: v. VIII, f. 891, tit. Tabella.)

Regiment łanowy płacy swej nie z łanowego, ale w skarbie Rzeczypospolitej szukać ma, a skarb podatek ten partycypować będzie. *Ibidem*. — Generalowi Inspektorowi kawalerii 26,400 zł. a Generalowi Inspektorowi infanterii 28,000 naznaczono. *Ibidem*. (Obacz o tym nowe rozporządzenie r. 1775, v. VIII, f. 153, tit. Komput, a w *Konst.* 1776, f. 867, tit. Komput, — gdzie dwom Generalom Inspektorom prawo r. 1775 po 25,000 zł. a prawo r. 1776 po 20,000 tylko pensyi waruie).

Zapłata woyska przed innemi wydatkami zaspokoiona być ma. *Ibidem*.

UU. Strażnikowi i Obożnym Polnym Koron. po 8,000 zł. z largicyi Hetmanow przepisane: *Konst.* 1768, v. VII, f. 644, tit. Pensya. A konst. r. 1776, na oboz pol. 6,000 zł. naznaczyła: v. VIII, f. 867, tit. Komput.

Żołnierz albo milicya ziemi Halickiej skassowana: *Konst.* 1768, v. VII, f. 677, tit. Zniesienie.

Tamże woiewodz. Wielko-Polskim pozwala się trzymanie chorągwi ziemiańskiej na exekucją iurisdycyi siedmiogrodowej; i oney do 50 ludzi pomnożenie. Płaca zaś tey chorągwi z młynow i wietrakow przez Ur. Generala Wielkopol. ułożona być ma. *Ibidem*, f. 678, tit. Pozwolenie.

Werbujący nawet za listami Krolew. inscicia Republica żołnierzy, pro infami, perduelli, et hoste Patriae declaratur: *Pact. Conv.* 1764, v. VII, f. 204, § Woysk.

Werbunki dla obcych kraiuw przez obywatelów Polskich: prawo 1780 roku sprawą Sądom Seymowym własną deklarowało; przez obcych zaś ludzi czynione, za sprawę kryminalną grodową uznało. *Idque*, v. VIII, f. 980, tit. Werbunek. O czym obszerniej pod r. 1780.

Werbunki w Stanach Rzeczypospolitej, Austriackich, Moskiewskich, i Pruskich nawzajem

zabronione: *Trakt. 1775, v. VIII, f. 52, § 10; f. 67, § 8; f. 76, § 9.*

Liczbę wojska Rzeczypospolitej do 30,000 pomnożyć nakazano: *Konst. 1775, v. VIII, f. 153, tit. Komput.*

Dla werbunku wolny bęben po miastach Krolewskich, duchownych i dziedzicznych, ostrzeżony; co się o wsiach żadną miarą rozumieć nie ma: *Konst. 1775, v. VIII, f. 154, tit. Karność. Tamże masz następujące o wojsku przepisy.* Werbować nie wolno: 1) ludzi służących bez abszetyw ucickających, i roku nie dosługujących; 2) mieszczan possessyonatów; 3) chłopów gospodarzów; 4) ludzi w usługach dworskich będących; 5) rzemieślników kontraktowych; 6) iedyneków; ludzie takowi nawet w miastach werbowani nie będą, a werbunki bez gwałtu i podeyścia dźiać się mają: *Konst. 1775, v. VIII, f. 154, tit. Karność.* — Żołnierz z gospodarzem dyskretnie obeydzie się, i nie procz dachu, ognia, i wody pretendować nie ma. Stancye dla officyerów ex officio, unterofficyerów i gemeynow (excypując pałace, dwory, folwarki, budowle ekonomiczne, karczmy i młyny) od iurisdycyeki miejscowey wyznaczone będą. Opałem unterofficyerowie i gemeyni, gospodarskim kontentować się powinni; officyerowie, drwa na opał kupować obligowani. Na lazaret i warty, na ktore dom wyznaczony będzie, opał z kommendą i iurisdycyą miejscową umowiony być ma. *Ibidem.* — Ranga towarzysza z rangą Chorążego, Namiestnika z Porucznikowską, Chorążego z Kapitańską, Porucznika z Pułkownikowską porównana. *Ibidem.* — Item Kommandanta brygady z rangą Generała Maiora, Vice-Kommandanta z Pułkownikowską zrownana. *Ibidem.* — Odmieniający kwatery żołnierz z swej woli, 24 lub 36 razy przez 200 ludzi przez rozgi biegać będzie. Żołnierz nie gwałtem brać nie ma, pod karą tacek i życia. Stan Duchowny i Szlachecki szczegulniey szanować będzie. *Ibidem.* — Na exekucye dekretów, zaiazdy, nikt wojska ruszać nie ma, tylko za rekwiizycyą Kommissyi Woyskowej. *Ibidem.* — Unterofficyer lub żołnierz z garnizonu, o ewieré mile bez paszportu (ktory każdemu rekwiurującemu pokazać obligowany) wychodzący, przytrzymany, i do kommandy odesłany będzie. *Ibidem.* — Dezertora każdy obywatel przytrzymać obligowany, a gdy go stawi, procz expens, zyska czerwonych zł. 2, przechowujący zaś go, 200 grzywien zapłaci. *Ibidem.* — Pieniądze i towary, bez wiedzy kommandy, żołnierzowi, począwszy od Kapitana, pożyczone, stracie podpadaia; a to kommandy co puł roku przez bęben ogłosić powinna. *Ibidem.* — W każdym garnizonie iurisdycyą z kommendą umowi się względem porządku ogniowego. W miejscu zaś rezydencyi I. K. Mci z iurisdycyą marszałkowską. *Ibidem.* — Lokacya wojska na 4 dywi-

zye podzielonego: Imo, Wielko-Polska, w miastach Poznaniu, Kaliszu, Piotrkowie garnizony; reszta nad granicą; 2ga, Mało-Polska: garnizony w Warszawie, Krakowie, Lublinie, okrywaiąc granice sąsiedzkie; 3cia, w Wołyńskim i Podolskim, garnizon w Kamieńcu Podolskim, reszta po nadgraniczu; 4ta, w Bracławskim i Ruskim. Obywatelom wolno prosić o lokacyą w dobrach własnych: *Konst. 1775, v. VIII, f. 157, tit. Lokacya.*

Powinności Generała artylleryi, *vide tit. Artyllerya.*

Powinności Generała Lieutenanta: 1) Generał Lieutenant kommanderujący dywizyą ma mieć pod sobą dwóch Generałów Maiorów; dywizyi ułożenie Hetmanom zostawie się. 2) Ordynanse hetmańskie ad literam exekwować obligatur. 3) Sekret odebranych ordynansów zachowa. 4) Ordynanse Generałom Maiorom na piśmie wyraźnie i iaśnie wyda. 5) Rapporta od tychże we 2 niedziel odbierze, a generalny Hetmanowi W. Kor. odeszle. 6) Dywizyą swoją raz w rok przynajmniej zrewiduje. 7) A wprzod regimenta niespodzianie ziedzie. 8) Na Generałów Maiorów i Sztab-Officyerów służbę oko mieć będzie. 9) Generałów Maiorów nie pilnych Hetmanowi doniesie, a buntujących się, zdrayców, nieposłusznych, aresztować każe. Z Sztab-Officyerów nieposłuszny Pułkownik na dwie niedziel, Oberszt-Lieutenant na 1 miesiąc, Maior na 2 miesiące, aresztowany być od Generała Lieutenanta może. Ostrzeysze kary do Hetmana należą. 10) Kryzrechty począwszy od Pułkownika w dywizyi swojej, iemu należą. Exekucya zaś onych albo relaxacya, Hetmanowi zostawione. 11) Inwencye w manewrach od Hetmana przysłane dopełni, własne do approbaty tegoż odeszle. 12) Mapę dokładną, gdzie dywizya stoi, zrobić rozkaże. 13) Lokacyą dywizyi w pokoju przybitą mieć powinien. 14) Kommunikacyą między swemi Generałami mieć będzie. 15) Procz rapportów ma z Hetmanem W. Kor. korrespondować. 16) Sציagać dywizyi lub lokacyi odmieniać, bez Hetmana nie może. 17) Od dywizyi bez urlopu w lecie, więcej nad dni 8, zimą nad dni 14 nie oddali się. Do Warszawy bez urlopu przyjeżdżać nie będzie, ktory w czasie mustry dany być nie ma. 18) Gry hazardowne i piianstwa przy parolu mają być zakazane. 19) Do niego należy dawać parol. 20) Parol od Hetmanów WW. co 6 miesięcy odbierze, sam zaś lgo i 15go każdego miesiąca parol rozda. 21) Od dywizyi za Adiutantów może mieć iednego Kapitana, 1 subalterna, i po iednym unterofficyerze od wszystkich kommandy iego regimentów. 22) Powinności Generała Kwatermistrza znać ma doskonale. 23) W garnizonie, u dworu, i po kompaniach w samym tylko uniformie generalskim lub regimentu prezentować się ma. 24) Na koniec sposobie

się będzie być dobrym Generałem. *Konst. 1775, v. VIII, f. 159, tit. Powinności.*

Powinności Generała Maiora: 1) Generał Maior będzie kommanderował iedną brygadę. 2) Rapporta od regimentów co tydzień odbierać będzie, a sam co 2 niedziel Generałowi Lieutenantowi odeszle. 3) Co 6 miesięcy regimenta brygady obiedzie i zlustruje. 4) Ma także co puł roku rewidować kassy, a gdyby czego brakło, Generałowi Lieutenantowi doniesie. 5) W przypadku sprzeciwienia się, podług art. 9 Generał Lieutenant Pułkownika na dni 4, Oberszt. na dni 8, Maiora na niedziel 2, innych officyerów na miesiąc, aresztować może. W gwałtowniejszych przypadkach do Generała Lieutenanta uda się. 6) Kryzrechty na officyerów bez Generała Lieutenanta nie wyznaczy. 7) Adiutanta iednego z subalternów, a na ordynans po iednym unterofficyerze od regimentów swej brygady mieć może. 8) Od brygady, w lecie więcej nad dni 4, zimie nad dni 8 bez urlopu Generała Lieutenanta oddalić się nie może. 9) Baczycy ma na mustrze swych regimentów, i za niedoskonalość odpowiadać. 10) Wreszcie artykuły Generała Lieutenanta 3, 12, 13, 18, 19, 22, 23, 24 informować go będą. *Ibidem, f. 162, tit. Powinności.*

Subordynacya Generałów artyll. Lieutenantów i Maiorów względem WW. Hetmanów prawem r. 1775 opisana, w roku 1776 między Radę, Departament Woyskowy, i tychże WW. Hetmanów podzielona: *vide tit. Rada. Departament Woyskowy, i tu poniższe prawa.*

Przysięga WW. Hetmanów WW. Koron. od wojska r. 1775 wykonana, uchylona, a po rozwiązaniu konfed. r. 1776 rotą 1764 przepisana, wojsko przysiędz obowiązane: *Konst. 1776, v. VIII, f. 850, tit. Powinności, nro 8.* Rewizye wojska od Rady Nieustaiącej in pleno zależą. *Ibidem, nro 9.*

Regulament woyskowy r. 1775 przez WW. Hetmanów publikowany, do roztrząśnienia Radzie oddany. *Ibidem, nro 10.*

Dobra ziemskie i stołowe od lokacyi wojska, procz gdzie o nią dziedzice prosić będą, na zawsze uwolnione, ziemskie atoli pograniczne excypuią się. *Ibidem.*

Płacy wojska Koron. 6,290,000 zł. to iest: 410,000 na Sztab generalny, reszty 5,880,000 na same wojsko uchwalono; repartyca iako i rozporządzenie części wojska, Departamentowi Woysk. i Radzie ostrzeżone, z tym dodatkiem: aby liczba wojska iedną głową umniejszona nie była. *Ibidem, f. 867, tit. Komput.*

Podobnież płacy wojsku W. X. Lit. 2,300,000 zł. naznaczono, to iest na Sztab generalny 260,000 zł., reszty 2,040,000 na same wojsko. Rozrządzenie tey summy Radzie i Departamentowi Woyskowemu zlecone. *Konst. Lit. 1776, v. VIII, f. 923, tit. Komput.* —

Co się garnizonu Warszaw. tycze, sציaga się i do prowincyi W. X. Lit. gdy tam Krol Imé rezydować będzie. *Ibidem.*

Likwidacye wojska raz tylko do roku od officyerów zaprzysięgane będą: *Konst. 1778, v. VIII, f. 955, tit. Warunek.*

Każdą chorągiew pancerną po 4 głowy z superaty skarbowey Koron. powiększyć Radzie in pleno nakazano: *Konst. 1780, v. VIII, f. 969, tit. Wojsko.*

Tamże garnizon Kamieniecki 200 ludźmi pomnożyć teyże Radzie zlecono. *Ibidem.*

Na dalszy czas zabezpieczono pierwszeństwo dla kawaleryi narodowey, gdy się powiększenia wojska pokaże sposobność. *Ibidem.*

Tamże z przyszley superaty skarbu Koronnego w r. 1782 okazać mianey, dwa bataliony w Kamieńcu (inkludując w to 400 ludzi, to iest 200 ad annum 1780 iuz erygowanych, a 200 ad annum 1782 zrekrutować mających się, erygowane będą. *Ibidem.*

Reszta takowych superat na powiększenie kawaleryi narodowey, i inne korpusy, jako i wydatki nieodbite kraiove, obrocić się ma. *Ibidem.*

Werbujący obywatel possessyonat pod pretektem swej potrzeby, i rekrutow potencyi zagraniczney przedaiący, crimen Status popełnia, i w Sądach Seymowych odpowie: *Konst. 1780, v. VIII, f. 980, tit. Werbunek.*

Inney zaś kondycyi człowiek bądź kraiovy, bądź cudzoziemiec za werbunki podobne w Grodzie naybliższym etiam extra cadentiam, na głowę karany będzie. *Ibidem.*

W ulepszeniu stanu wojska, Rada baczycy ma, aby officyerowie brygad kawaleryi Koronney rownie iak w Litwie płaceni byli. *Ibidem, f. 969, tit. Wojsko.*

Kommandanci brygad, to iest: Brygadyerowie i Vice-Brygadyerowie w 6 niedziel a publicata lege, po Polsku przebrać się mają. *Ibidem.*

Wojsko Litewskie przy brakujących do etatu summach zabezpieczone. *Ibidem.*

Tamże płacę korpusów mianowicie 3 pułków przedniey straży Krolewskiego i dwóch buław Lit. z płacą wojska Koron. porównać nakazano. *Ibidem.*

Wojsko Lit. aby żołdu nie miało zatrzymanego w racie Septembrowey 1780 r. waruic się. *Ibidem.*

Kassa inwalidów 50,000 zł. tyłą drugą summą powiększona, a to w dwóch częściach przez Koronny, w trzeciej przez Lit. skarby. *Ibidem, nro 5.*

Pieniądze z wakansów, Departament Woysk. na potrzeby samych tylko brygad assygnować ma. *Ibidem, nro 7.*

Prawa wojska Lit. tyczące się.

Podwyższenie płacy wojska Lit. to iest porcy usara zł. 600, petyhorskiego 500, przedniey straży i Tatarskiego 400, dragona 400.

Porcja infanterji, ianczarska i Węgierska zł. 262 gr. 15: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 528, *tit.* Podwyższenie. — Ogołem płaca wojska Lit. roku 1717 przepisana, 749,250 złotych powiększona. *Ibidem.* — *Konst.* zaś 1768, do 3,798,892 gr. 15 i puł podwyższona: v. VII, f. 641, *tit.* Tabella; a *konst.* Lit. 1775, do 6,596,000 zł. pomnożona: v. VIII, f. 645, *tit.* Determinacya. — Nakoniec r. 1776, do 2,300,000 zł. zredukowana, i rozporządzona *iako wyżej*: *Konst. Lit.* v. VIII, f. 923, *tit.* Komput.

Płaca wojskowa dla uniknienia expens w prowadzeniu pieniędzy, na miejskach lokacyi od Kommissyi Skarbowey w Grodach ma być assygnowana: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 530, *tit.* Podwyższenie.

Woysko tylko za grosz własny żyć ma, procz kwatery na komendę, dachu dla żołnierzy, wody i opału na konsystencyach, a to sub duplicii refusione damnorum et litis expensarum ukrzywdzonym przez komendantow płacić mianym. *Ibidem.*

Lokacya wygodniejsza woysk, Kommissyi Wojskowej Lit. zalecona. *Ibidem.*

Gwardjom pieszey i konney Lit. w czasie konsystencyi w Warszawie, skarb. Lit. culagę dla gwardyi Koron. uchwaloną dopłacać obowiązany. *Ibidem.*

Żołd wojskowy W. X. Lit. przed innemi expensami przez skarb zaspokoiony być ma. *Ibidem*, f. 531, *tit.* Ubezpieczenie.

Porcja chorągwi Marszałka W. W. X. Lit. do zł. 262 gr. 15 podwyższona. *Ibidem*, *tit.* Podwyższenie.

Dla officyerow wysłużonych summa 50,000 zł. co rok z skarbu W. X. Lit. do dystrybucyi Kommissyi Woysk. naznaczona. *Ibidem*, *tit.* Obmyślenie. — Tamże summę 46,000 zł. konstytucyą 1717 na largicze przepisana, Kommissyi Wojskowej co rok liczyć kazano. *Konst.* 1776, *nro* Inwalidy i extra expens, 14,000 tylko przepisuie: v. VIII, f. 923, *tit.* Komput. — *O czym obacz prawo Kor. powyżej pod r.* 1780.

Płaca chorągwi Marszałka W. W. X. Lit. cum quantitate żołdu chorągwi Marszałk. W. Koron. porownana: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 174, *tit.* Powiększenie.

Ur. Oboźnego Polnego Lit. pensya 1,500 zł. do 3,000 podwyższona: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 823, *tit.* Pensya; a *konst.* Lit. 1776, do 4,000 zł. podniesiona: v. VIII, f. 923, *tit.* Komput.

Płaca wojska W. X. Lit. z podymnego generalnego i czopowego naznaczona: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 646, *tit.* Ubezpieczenie.

Trzy regimenta W. X. Lit. pierwszy dragonii buławy polney; 2gi, buławy; 3ci, w Pińsku aktualnie stojący na piechotę obrocone. *Ibidem*, *tit.* Obrocenie.

Polacy przed cudzoziemcami preferencyą w woysku mieć będą, a cudzoziemcy w tey randze

w Polskim przyjęci będą, w ktorey w obcym woysku zostawali. *Ibidem*, *tit.* Ostrzeżenie.

Regulament wojska W. X. Lit. do regulaminu dla wojska Kor. r. 1775 przepisanego, stosować się ma we wszystkich. *Ibidem.*

Pozwolenie werbowania regimentu z 1,210 ludzi złożonego, ktorego Szeffem jeden z Xiążąt Massalskich być ma. Płacy na ten regiment zł. 427,566 gr. 14¹/₂ przepisano. *Ibidem*, f. 656, *tit.* Ubezpieczenie.

Plura vide supra w prawach Kor. o woysku. *Item vide tit.* Hetman. Kommissya Wojskowa. Rada.

O kwaterach, prezydych, exofficyach, *vide tit.* Miasta. Trybunał.

O gwardyach I. K. Mci, *vide tit.* Gwardya.

Woytostwa i dzierżawy.

NB. *Prawa o starostwach, tyczą się woytostw i dzierżaw, przeto vide tit.* Starostwa.

Woytostwo Nakielskie, co się iurydykcyi tycze, do starostwa Nakielskiego przyłącza się: *Konst.* 1768, v. VII, f. 813, *tit.* Woytostwo.

UU. Michał i Iustyna Odachowscy przy possessyi dzierżawy Zorany ad vitae tempora ubezpieczają się: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 860, *tit.* Ubezpieczenie.

Woytostwo w Nowym-Mieście w Warszawie temuż miastu inkorporowane: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 220, *tit.* Inkorporacya.

Konstytucya ta, prawem roku 1776, skassowana: v. VIII, f. 896, *tit.* Uchylenie.

Kommissya do dzierżawy Kazunia względem zruynowanych przez Wisłę gruntow, i tamy ubicia: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 322, *tit.* Kommissya.

Dekreta Kommissyi w dzierżawach Mosinie i Goniączynie, vigore konst. 1736 wypadłe, approbowane. *Ibidem*, f. 333, *tit.* Approbacya. Ubezpieczenie 18,126 zł. gr. 22 Ur. Teodorowi Hattyńskiemu na Sobotce woytostwie. *Ibidem*, f. 344, *tit.* Ubezpieczenie.

Plura vide tit. Starostwa, i Emphyteuses.

Woźny.

Fałszywą relacyą i zeznaniem czyniący, Woźny alias Generał, criminaliter sądzony być powinien, a iudicata nullitatis subjacent: *Konst. Lit. Seymu Cor.* 1764, v. VII, f. 408, *tit.* O Woźnych.

Securitas Woźnych podług opisow konst. 1726 ostrzeżona. *Ibidem.*

Wpisy, vide tit. Trybunał. Kommissye.

Wybraniectwa, vide tit. Sołtystwa. Starostwa etc.

Wygnańcy.

Prawa, konstytucye, i dyplomata exulantow Smoleńskich i Starodubowskich approbowane:

Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 186, *tit.* Seymiki.

Dobra lenne exulom woiew. Smoleńskiego i powiatu Starodubowskiego, dziedzictwem roku 1662 nadane, stwierdzają się: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 850, *tit.* Ubezpieczenie.

Wyjazd za granice, vide tit. Odiadz.

Xięgi.

Akta trybunalskie w Lublinie Komornicy Lubelscy, w Lwowie Regenci Ziemszy konserwować mają: *Konf. Gen. Koron.* 1764, v. VII, f. 53, *tit.* Rozdzielenie Trybunału.

Akta wszelkie publiczne z Kancellaryi Koron. językiem tylko Polskim i Łacińskim ekspdyowane być mają: *Art. Pact. Conv.* v. VII, f. 204, § Pieczęci.

O rekuperacyą aktow różnych woiewodztw, I. K. Mć starać się przyrzekł. *Ibidem*, f. 203, § Avulsa.

Actis interregni po śmierci Augusta III też, co i ustawom seymowym moc przyznana: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 314, *tit.* Acta interregni.

Akta konfederackie, to iest: dekretow i sancitorum protokoly, do archivum oddać nakazano: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 315, *tit.* Złączenie, *ad finem.*

Pisarze Ziem. i Grodzcy baczyć mają, aby spatia vacua w xięgach zostawiane nie były. Delator tego, 2000 grzyw. zyskuie, a Pisarz sześć niedziel więzy siedzieć ma: *Konst.* 1768, v. VII, f. 706, *tit.* Złączenie, *puncto* Sprawy. W aktach wszystkich procz expressyi feriar. dni miesiąca i roku specificie wypisywane być mają, tak w Ziems. iako i Grodzkich Kancellaryach. *Ibidem*, *puncto* Że częstokroć.

Prawa szczegulne.

Pozwolenie na przeniesienie xiąg ziemskich ziemi Rawskiej do miasta Białey, byle tylko dom był na ten koniec wymurowany: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 380, *tit.* Przeniesienie. — Tamże ażeby suscepta corocznie trwała, deklarowano, a to w *Konst.* 1775, v. VIII, f. 291, *tit.* Ustanowienie. — Tymże obywatelom Rawsk. dla zgorzałych aktow, prawa woiewodztw Kiiowskiego, Braclawskiego i Czerniechowskiego roku 1654 i 1658 służyć, względem oblatowania papierow prawnych, w przeciągu roku iednego w Kancellaryi Grodzkiej; ktorym autentyczność zabezpiecza się: *Konst.* 1766, v. VII, f. 482, *tit.* Bebezpieczeństwo. — Tamże nakazano genealogią od dziada wyprowadzoną w aktach oblatować, dla ubezpieczenia szlachectwa swego. Item bebezpieczeństwo granic obywatelow tego woiewodztwa nie zadysputowanych przed pogorzłą aktow, ostrzeżone. *Ibidem.*

Komportacyą pomienioną do xiąg ziemsk. lub grodzkich tranzakcyi ekstraktem, przed pogo-

rzelę aktow woiewodztwa Rawskiego wyiętych, iako i oblatowanie genealogii, do lat dwoch przedłużono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 810, *tit.* Woiewodztwo Rawskie.

Znowu obywatelom ziemi Rawskiej dla zamieszania kraiowego, do 4 lat od r. 1775 komportacyą oryginalow do aktow prorogowano: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 291, *tit.* Ustanowienie. Starostom Rawskiemu, Sochaczewskiemu, i Gostyńskiemu domy porządne na utrzymanie aktow wystawić nakazano: *Konst.* 1766, v. VII, f. 482, *tit.* Ubezpieczenie.

Suscepta w mieście Srzeńsku Grodzka Płocka, Seymem Conv. uchwalona (*vide tit.* Grody) na żądanie Posłow do Mławy przeniesiona: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 350, *tit.* Przeniesienie.

Suscepta Ziem. Płocka, iako i xięgi komornikowskie, w czasie Sądow Ziemskich tylko przy Regencie Ziem. być mają. *Ibidem.*

Pozwolenie rewizyi xiąg ziemi Liwskiej, i Kommissarzow do tego przez nią na Seymiku Relationis wybranie. *Ibidem*, f. 351, *tit.* Rewizya.

Akta woiewodztwa Braclawskiego, Kiiowsk. Podolsk. i Czerniechowsk. dla nowey Trybunałów repartyeyi z Lublina do Lwowa przeniesione. *Ibidem*, f. 367, *tit.* Przeniesienie.

Rewizya xiąg ziem. woiewodztwa Krakowskiego. z przepisem pensyi dla Rewizorow Zawislskich po 3000 zł. a dla Podgorskich po 2000 z czopowego tegoż woiewodztwa: *Konst.* 1766, v. VII, f. 474, *tit.* Rewizorowie.

Odnowienie prawa r. 1766 względem rewizyi xiąg ziem. woiewodztwa Krakowskiego, do czego Ur. Iozef Mąkowski Podpisek Ziem. Krakow. z UU. Iozefem Iakielskim i Zborowskim wysadzeni; a za pracę tymże nadgroda z zaległego czopowego i soli prowiantowey naznaczona. *Konst.* 1776, v. VIII, f. 905, *tit.* Ponowienie.

Pozwolenie przeniesienia xiąg Ziemstwa Sie-radzk. z Grodu Krakowskiego do Piotrkowa. *Konst.* 1766, v. VII, f. 477, *tit.* Xiąg.

Rewizya xiąg grodzkich Wyszogrodzkich. *Ibidem*, f. 481, *tit.* Rewizya.

Xięgi ziem. Dobrzyńskie i grodz. Rypińs. do archivum Bobrownickiego przeniesione: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 287, *tit.* Przeniesienie. — Znowu konst. 1775 o przeniesieniu xiąg ziemi Dobrzyńskiej i kadencyach Sądow uchylona; i tak xięgi na dawne mieysce z Bobrownik do Lipna przenieść, iako i dawnych kadencyi trzymać się kazano: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 913, *tit.* Xięgi.

Pozwolenie rewizyi i przepisania aktow niektorych ziem. Zakroczymskich: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 289, *tit.* Sądy.

Ustanowienie suscepty wieczney ziemi Gostyńskiej w Gąbinie; a Gostyńska tylko podczas Sądow otwarta być ma. *Ibidem*, f. 291, *tit.* Ustanowienie.

Kommissya do zlustrowania przekopiowanych

aktów grodzkich Kamienieckich, które gdy Kommissarze podpiszą, wiara im dawana być ma. *Ibidem*, f. 285, *tit.* Akta stare.

Kommissya do rewizji pozostałych od pogorzeli aktów grodz. Pyzdryskich. *Ibidem*, f. 286, *tit.* Kommissya.

Xięgi Radomskie w Sieradz. do Piotrkowa, Szadkowskie do Sieradza przenieść nakazano: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 910, *tit.* Sądy.

Woiwodztwom Pruskim tranzakcyje tylko przed ziemskimi lub grodzkimi aktami pod nieważnością onych czynić zalecono: *Konst.* 1768, v. VII, f. 733, *tit.* Warunek.

Prawa Litewskie.

Akta ziem. i grodzkie W. X. Lit. porządnie zregestrowane trzymać nakazano; a ziemiom i powiatom, Woiwodom i Starostom archiva murowań zalecono: *Konst. Lit. Seymu Cor.* 1764, v. VII, f. 407, *tit.* O xięgach.

Woiwodztwu Smoleńskiemu i powiatowi Starodubowskiemu Kancellarye Ziemskie i Grodzkie w Wilnie postanowione: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 848, *tit.* Postanowienie.

Na archiwum, i izby sądowe z Kancellaryami, w Trokach i Witebsku, z uchwalonych per lauda procentow rozpoczęte, Kommissyi Skarbowey Lit. po 8,000 zł. przez lat 2 tym dwom woiwodztwom płacić nakazano. *Ibidem*, f. 830, *tit.* Opatrzanie.

Plura vide *tit.* Sądy. Starosta. Archivum. Grody.

Xięstwa i Xiążęta.

Xięstwo Kurlandzkie.

Inwestytura przez Augusta III dana Xciu Ernestowi Bironowi, wraz z przywilejami Szlachty Kurlandyi i Semigallii stwierdza się: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 14, *tit.* Xięstwo Kurlandzkie.

Temuż Xciu Ernestowi, albo synowi jego sukcesorowi, gdy oycu zdrowie nie pozwoli, homagium osobiście uczynić przyszłemu Krolowi nakazano. *Ibidem*. — Ius reversionis, post extinctam lineam masculinam Xcia Ernesta, dla Rzeczypospolitey ostrzeżenie. *Ibidem*. — Kommissya Gdańska r. 1736 ma być w konstytucyie włożona. *Ibidem*. — Wyroki Senatus consiliorum i dyplomata bez wiadomości Stanu Rycerskiego do Xięstwa Kurlandyi wydane, skassowane. *Ibidem*. — Posłuszeństwo zalecone obywatelom Xięstwa Kurlandyi, dla Xcia Ernesta. *Ibidem*. — Wyznaczenie kommissyi granicznej Krolowi przyszłemu zostawione. *Ibidem*. — I. W. Xże Ernest Ian, przy Xięstwie Kurlandz. i Semigal. a Szlachta tameczna przy prawach i przywilejach obwarowani: *Pact. Conv.* 1764, v. VII, f. 208, § I. W. Xcia Ernesta.

Znowu przywileie, pacta, i prawa Xiążąt Kurlandzkich, a mianowicie possessya feudi I. W. Xcia Ernesta Iana stwierdza się, a re-

sultata Senatus, i wszystkie akta przeciwne jego elekeyi, et iuribus feudi skassowane; i że szkodzić mu nie będą, deklarowano: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 357, *tit.* Xięstwo Kurlandzkie.

Tamże Szlachcie, która homagium Xciu Ernestowi dotąd nie oddała, oddać go nakazano. *Ibidem*. — Xiąże Piotr syn najstarszy Xcia Ernesta, dziedzicem deklarowany. *Ibidem*. — Oplacenie dobr stołowych i długow Xciu Ernestowi zalecono. *Ibidem*.

W sprawach Xięstw Kurlandyi i Semigallii, finalna decyzja w Sądach Kurlandzkich czyli Relacyinych warowana. Tamże Kommissyi granicznej z strony pogranicznych woiwodztw i Xięstwa Kurlandzkiego ostrzeżenie. *Ibidem*.

Xięstwo Kurlandzkie i Semigalskie przy prawach swych duchownych zachowane: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 589, *art.* 4. — Tamże religii Grekow Nieunitow wolne wyznanie zabezpieczone. § 1. — Duchowieństwo Katolickie tychże Xięstw nie ma być prawom Xiążąt i Konsystorzow sprzeczne. § 2. — Toż Duchowieństwo nie ma dawać szlubow służącym i poddanym bez pozwolenia panow. § 3. — Plebani Mitawski i Goldyński dobra Neu-Frydryhschoff Xciu Imci powrocić obowiązani. § 4. — Kościoły od niektórych kollatorow ustąpione Katolikom ab anno 1717, powrocone być mają Dyssydentom. § 5. — Excypowany od tego kościół w Ilłuxcie XX. Iezuitow. *Ibidem*. — Wszystkie kościoły w tych Xięstwach odmianie żadney lub reformie podlegać nie będą. § 6. — Kościołów, kaplic i klasztorow w tychże Xięstwach bez pozwolenia Xcia i dziedzicow stawiać, a dobr bez Rzeplitey nabywać nie pozwolono. § 7. — Szlachcie tych Xięstw possessionatom do honorow wszelkich capacitas, tak w Koronie iako i w W. X. Lit. przyznana, co i o mieszczanach względem prerogatyw mieyskich rozumie się. § 8. — Powiat Piltyński względem praw wiary, dobr kościelnych, i kościołów, do stanu w jakim był przed rokiem 1585 przywrocony: v. VII, f. 591, *art.* 5, § 1.

Tytuł Biskupa Piltyńskiego od Biskupow Inflantskich zażywany, umarza się. *Ibidem*. — Process także w Sądach Relacyinych między Szlachtą i Biskupem Inflantskim, o tenże tytuł skassowany. *Ibidem*.

Rząd w tym powiecie podług kommissyi roku 1617 approbatur, a wyznanie wolne religii, nie tylko Dyssydentom, ale i Graeco-Nieunitom pozwolone. *Ibidem*, § 2. — Szlachta Piltyńska w przywilejach z Inflantską porównana, a Polskiej capacitas honorum w tym powiecie deklarowana. § 3. — Poddani zbiegli z tego powiatu, wszędzie wydani być mają, i forum ubiquinarium naznaczone. *Ibidem*.

Na koniec Xięstwo Kurlandzkie, Semigalskie i powiat Piltyński circa pacta et formulas re-

giminis wieczyscie zostać mają. *Trak.* 1768, v. VII, f. 599, § 15 et 16.

Szlachcie Xięstw Kurlandyi i Semigallii posłuszeństwo Xciu Imci Ernestowi Ianowi oddać nakazano, z umorzeniem aktow Seymu Kurlandzkiego r. 1767 prawom i przywilejom jego przeciwnych: *Konst.* 1768, v. VII, f. 609, *tit.* Xięstwo. — W przypadku oddania homagium przez plenipotentą Krolowi Imci od sukcesorow Xcia Kurlandzkiego, Szlachta do tegoż homagium Xięciu Imci obligowana. *Ibidem*. — Wolność dana Xięciu Kurlandz. do wyznaczenia substytuta na mieysce Fiskała. *Ibidem*.

Iurisdykcyja i jus aggratiandi Xcia Imci w Xięstwach Kurlandyi i Semigallii approbatur. *Ibidem*. — Dobra Xcia Imci stołowe i inne pod wolną onegoż zostawiają się dyspozycyja. *Ibidem*. — Odnowienie kommissyi granicznej między Xięstwem Kurlandyi i Semigallii, a Xięstwem Żinudzkiem i innemi powiatami. *Ibidem*. — Appellacya od Sądow Xiążęcych do Relacyinych, samey tylko szlachcie i advocatis causarum pozwolona. Evocatio extra forum reciproca między Litwą i Kurlandją o dobra, rzeczy, i poddanych zbiegłych zakazana. Zniesienie komory celney w Ilłuxcie i zakaz stanowienia inney. Szlachta Kurlandyi od cła kupieckiego wolnemi deklarowani. *Ibidem*.

Znowu na nowo: 1) Pacta subjectionis i inne wszelkie prawa Xięstwa Kurlandzkiego w ogulności approbowane. 2) In casu zachodzących kontradykcyi iakowych, kommissya między Krolom Imcią i Xciem Kurlandzkim decydować będzie. 3) Prawa Szlachty i wszystkich obywatelow stwierdzają się. 4) Kommissya obiecana dla dokończenia zachodzących między Xciem Imcią i Stanem Szlacheckim kłotni. 5) Wszystkie tranzakcyje przeciw testamentowi i cessayi W. Iana Xcia Ernesta zaszłe, uchylone. 6) Gradus instantiarum w Xięstwach Kurlandyi i Semigallii zachowane będą, ani appellacye do Sądow Relacyinych, w sprawach nie rozszdzonych wprzód w Kurlandyi, lub 600 zł. waloru nie dochodzących, dopuszczone będą. 7) Appellacye prawem warowane, a nawet miastom przez Xcia mogą być dopuszczone. 8) Sprawy ex actoratu Xcia Imci z Szlachtą, w Sądzie Xiążęcym sądzone będą z wolną appellacyą. 9) Cudzoziemcy lub indigenae w sprawach swoich coram Capitaneis districtus odpowiedzą. 10) Dobr rozbitkow na morzu, nikt sobie przywłaszczać nie będzie, ale tylko nadgroda kontentować się ma. 11) Polowanie na cudzych gruntach, W. Xciu Imci i Szlachcie zabronione. 12) Pretensye domu Ketterow przez ugode Gdańską W. Xciu Imci przyznane, approbantur. 13) Miast Kurlandzkich przywileie stwierdzają się, a przeciwne tym actus, za nieważne uznane. 14) Pensya 6000 czerw. zł. Xiężnie de Waldeck żonie,

przez Xcia Kurlandzkiego przyobiecana, approbatur: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 185, *tit.* Xięstwa.

Pretensye Ketterowskie do domu Saskiego, wyrokiem Rzeplitey umarzą się wiecznie. *Ibidem*, f. 189, *tit.* Umorzenie.

Na nowo prawa i przywileie wolności i prerogatywy Xcia Imci Kurlandzkiego, Stanu Rycerskiego, i mieyskiego, a w szczegulności inwestytura I. W. Xcia Imci, pacta subjectionis, privilegium nobilitatis, privilegium Ducis Gothardi, formula regiminis, decisiones commissoriales 1642, 1717; pakta Xcia Ernesta 1737, actus compositionis 1776 roku, stwierdzone i approbowane: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 847, *tit.* Xięstwo.

Tłumaczenie tego wszystkiego w zachodzących trudnościach I. K. Mci zostawia się. *Ibidem*. — Dobra lennością obywatelom Kurlandzkim od Xiążąt nadane, i r. 1775 posydywane, pro irreversibilibus deklarowane. *Ibidem*.

Prawa i przywileie powiatu Piltyńskiego approbantur, a konst. 1764, *tit.* Xięstwo Inflantskie, o rewindykacyi wolney dobr, obywatelom tegoż powiatu służyć ma. *Ibidem*, f. 848, *tit.* Powiat Piltyński.

Xięstwo Inflantskie.

Odmiana kadencyi w Sądach Assessorskich Xięstwu Inflantskiemu na miesiące May i Czerwiec: *Konf. Gen. Koron.* 1764, v. VII, f. 75, *tit.* Xięstwo Inflantskie. (Upadła, po r. 1776 w którym Sądum Assessorskim a 1 Novembris ad ultimam April. kadencye przepisane; a i spraw z tego Xięstwa, prawie całkowicie w kordon Ross. zapadłego, brakuie). Pacta subjectionis tegoż Xięstwa approbiują się. *Ibidem*. — Dobra Andzelmuzza Ur. Iana Weysenhoffa Koniuszego Xięstwa Inflantskiego za ziemskie uznane. Ordynacye 1607 i 1677 abrogowane. Kościół Dūneburški parafialny przy folwarku Nidermuzzy i gruntach w mieście posydywanych, utwierdzony. *Ibidem*.

Xięstwo Inflantskie dwoch Kommissarzow na Kommissyą Skarbu Lit. obierało: *Seym Cor. Lit.* 1764, v. VII, f. 392, *tit.* Zniesienie.

Znowu woiwodztwo Inflantskie circa pacta subjectionis et unionis konserwowano: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 599, § 14.

Item: Pacta subjectionis, przywileie Zygmunta Augusta i inne prawa szczegulne Xięstwa Inflantskiego approbantur: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 843, *tit.* Warunek. — Obywatele tego Xięstwa od płacenia cła wolni uznani, i komory onegoż zniesione. *Ibidem*. — Dobra ziemskie in fiscum przypadłe, a dziedzictwem nadane, od sukcesorow kwestyonowane być nie mogą. *Ibidem*. — Excypują się od tego dobra, i niektore dokumenta lub przywileie in annis 1582, 1590 i 1599 przed Rewizorami Rzeplitey pokładane. *Ibi-*

dem. — Dekreta oczywiste w Xięstwie Infantskim ad normam praw Lit. za niewzruszone deklarowane. *Ibidem*. — Evocatio extra forum dla obywatelów tegoż Xięstwa praecavetur. Obywatele tego Xięstwa od rygoru prawa roku 1661 (aby tylko ten liczył się między obywatelów, który possessy swę wyprobuie) uwolnieni, byleby tey mu prawem nie dysputowano prerogatywy. Starostwa Infantskie pod jus communicativum podciągać zakazano. *Ibidem*.

Xięstwo Pruskie.

Prawa ziem Pruskich approbowane: *Pacta Conv.* v. VII, f. 208, § Prawa. — Woiewodztwa i miasta Pruskie przy prawach swoich, conformiter ad privilegia incorporationis, zachowane: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 598, § 13.

Xięstwo Saskie.

Pretensye Rzeplitey Polskiej do domu Saskiego, przez wzgląd wzajemnych pretensyi Xiążąt Saskich do Rzeplitey umorzono: z zabezpieczeniem wolności partykularnym obywatelom nawzajem, dochodzenia własnych: *Konst.* 1768, v. VII, f. 608, *tit.* Asssekuracja. — Tamże possessye domu Saskiego w Warszawie nabyte, i konst. 1726 stwierdzone, na nowo approbiują się. *Ibidem*.

Wielkie Xięstwo Litewskie.

Wielkie Xięstwo Litewskie i inne prowincye i ziemie z ciałem Rzeplitey spoione, nierozdzielnie zostawać powinny: *Trakt.* 1768, v. VII, f. 598, § 9.

Xięstwo Żmudzkie.

Pozwolenie fundowania dwóch Ziemstw i tyleż Grodów Xięstwu Żmudzkiemu, gdzie oraz W. Staroście wyfundowanie domów na akta zaleca się. Tamże repartyca powiatów przepisana. Evocatio extra forum obostrzona, miejsce dla nowych Urzędników wyznaczone na zjazdach publicznych; a względem aktów ostrzeżono, iż w Kancellaryi Rossińskiej acta publica i taryfry zostać mają, w Telszewskiej zaś tylko dekreta tychże Sądów: *Konst. Lit. Sejm Cor.* 1764, v. VII, f. 409, *tit.* Pozwolenie.

Porządek Cywunów Xięstwa Żmudzkiego. *Ibidem*, f. 410, *tit.* Activitas. — Tymże urząd Podkomorski w Xięstwie tylko Żmudzkiemu sprawować, i kreować iednego Komornika dozwolono, salvo praestando juramento, et appellatione a iudicatis do Starosty lub Kasztelana Żmudzkiego. *Ibidem*. — UU. Cywunowie Żmudzy, ex quo Sędziowie spraw Podkomorskich, Sędziami Ziemijskimi, i Grodzkiemi, tak w Xięstwie Żmudzkiemu, jako i w całym Xięstwie Litewskim być nie mogą. *Ibidem*. — Temuż Xięstwu Żmudzkiemu za dwóch Posłów, trzech: a za trzech Deputatów, czterech obierać pozwolono. *Ibidem*,

f. 411, *tit.* Przydanie. — (Konst. Lit. r. 1776 sześciu Posłów dla Xięstwa Żmudzkiego przepisała: v. VIII, f. 941, *tit.* Dodanie).

Kommissya graniczna między Xięstwem Żmudzkiemu i innemi powiatami a Xięstwem Kurlandzkim: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 547, *tit.* Odnowienie.

Xiążęce tytuły nadane, vide *tit.* Tytuły.

Zajazdy dobr, vide *tit.* Dobra ziemskie.
Zastawa. Egzekucya dekretów.

Zakon Maltański.

Kommissya do rozeznania pretensyi Kawalerów Maltańskich: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 201, *tit.* Kommissya.

Postanowienie w Polsce Wielkiego Przeorstwa i sześciu Kommanderyi zakonu Maltańskiego, którzy wszyscy szlachta Polska lub Lit. będą. *Ibidem*, f. 202, *tit.* Dobra.

W. Przeor 42,000, a każdy Kawaler 18,000 zł. pensyi mieć mają. *Ibidem*. — Wszyscy terażniejsi tylko Kawalerowie od bezczeństwa dyspensowani. *Ibidem*. — Pensye rzeczony w summie 120,000 zł. od summy 300,000 zł. na regiment ordynacki destynowanej, detrunkowane będą; reszta na regiment należy: a czego temu zabraknie, skarb wojskowy bonifikować obligowany. *Ibidem*. — (Summa ta 120,000 z 300,000 zł. Kawalerom Maltańskim w Polsce, z dobr Ostroga warowana, do skarbu Kor. wniesiona być ma, i Podskarbiemu Maltańskiemu oddawana: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 845, *tit.* Zakon). Tamże Imię P. Sagramoso Minister Pełnomocny Malty, zrzeczenie wszelkich pretensyi do Rzeplitey uczynić obligatur. *Ibidem*.

Pozwolenie fundowania ośmiu Kommanderyi, które nad 16,000 zł. intraty przenosić nie będą, z których dziesiąty grosz na Kancellaryę Malty naznaczony. *Ibidem*, f. 204, *tit.* Pozwolenie.

Approbacya i ratyfikacya ustaw roku 1775, zakonu Maltańskiego tyczących się: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 845, *tit.* Zakon.

Approbacya cessy dyspensy iedney z sześciu Kommanderyi, służącej W. Szydłowskiemu Kaszt. Żarnów. na osobę syna swęgo, z wolnością ożenienia się. *Ibidem*.

Plura o zakonach vide *tit.* Klasztory. Mniszki. Fundacye.

Zamki i pałace.

Na rozprzeżnienie zamku Warszawskiego, dom Rafałowiczowski, Zambergierów, place 4 do kościoła S. Iana, i Ur. Płochockiego należące, W. Podskarbiemu Kor. i Kommissyi Skarb. opłacić nakazano: *Sejm Cor.* 1764, v. VII, f. 372, *tit.* Przyczynienie.

Zalecenie Kommissyi Skarb. Kor. względem uskutecznienia kupna placów zamkowi War-

szawskiemu przyległych: *Konst.* 1768, v. VII, f. 674, *tit.* Zamek.

Na reparacyę zamku Warszawskiego 400,000 zł. z skarbu Kor. przez lat 2 naznaczono: *Konst.* 1766, v. VII, f. 446, *tit.* Kontynuacya. — Summę tę na dwa lata końcem reparacyi zamku Warszaw. naznaczoną, dla pogorzeli, do końca reparacyi, corocznie płacić kazano: *Konst.* 1768, v. VII, f. 649, *tit.* Prorogacya. (R. 1776 na reparacyę zamków Warszawsk., Krakowskiego i pałacu Rzeczypospolitey, ogółem 90,000 zł. uchwalono: v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella.) a reparacya fortecy z kassy wojskowej czyni się.

Dla zreparowania fortecy i domów arsenalowych, tudzież przyczynienia amunicyi, skarb Kor. Kommissyi Woysk. co rok 200,000 zł. płacić był obowiązany: *Konst.* 1768, v. VII, f. 651, *tit.* Reparacya.

Na reparacyę pałacu Rzeplitey, aż do czasu poki ta fabryka dokończona nie będzie, co rok 200,000 zł. z skarbu Kor. wyznaczono. *Ibidem*, f. 650, *tit.* Wyznaczenie.

Na reparacyę zamku Krakowskiego pokąd skończona nie będzie, co rok 30,000 zł. skarbowi Kor. liczyć zalecono. *Ibidem*, f. 645, *tit.* Reparacya.

Prawa dawne fortecy Częstochowskiej tyczące się ponowione; a Komendant szlacheć Polski od I. K. Mci uprzywilejowany, ma baczyć, aby prowenta tylko na reparacyę fortecy obracane były, i co rok Kommissyi Wojskowej kalkulował się: *Sejm Cor.* 1764, v. VII, f. 374, *tit.* Forteca.

Zamek zburzony pod Nowym Miastem Korczynem, Staroście rozebrać pozwolono: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 909, *tit.* Pozwolenie.

Na reparacyę zamku Grodzieńskiego 300,000 zł. a na konserwacyę tegoż 10,000 zł. co rok naznaczono: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 824, *tit.* Zamek. — R. 1776, taż kwota 10,000 zł. potwierdzona: v. VIII, f. 931, *tit.* Tabella.

Plura vide *tit.* Wojsko. Miasta.

Zamiana.

Zamiana dobr Krolewskich Bunowa i innych, za dobra Rożów i inne z wyznaczeniem kommissyi: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 91, *tit.* Pozwolenie.

Zamiana części Szeptyc za dobra stołu Krolewskiego ekonom. Samborskiej, z wyznaczeniem kommissyi. *Ibidem*

Pozwolenie zamiany dobr Braszewice Kapitulę Wileńskiej i drugich in aequivalenti skupienia: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 181, *tit.* Pozwolenie.

Zamiana wsi Sielec do kantoryi Sandomirskiej należącej, za wieś Wesolą Ur. Marc. Dołęgi Oberszt. w W. K. praevio consensu loci ordinarii, approbowana: *Konst.* 1766, v. VII, f. 486, *tit.* Zamiana.

Zamiana wsi Brzeskiej Woli, i innych Kro-

lewskich, za wsi Niedomycze i inne dziedziczne. *Ibidem*, f. 493, *tit.* Zamiana.

Pozwolenie kupna lub zamiany wsi Iuchowa do probostwa Stanisławows. należący, za wieś Choyny dziedziczną Ur. Teodora Szydłowskiego Chorążego Warszawskiego; a in casu kupna, proboszcz rzeczony ma moc nabyć dobr za tylą kwotę: *Konst.* 1768, v. VII, f. 728, *tit.* Uspokoienie.

Regułę o zamianach dobr osobiłwie Krolewskich za ziemskie, vide *tit.* Dobra.

Zamiana dobr Prusinowice ziemsk. za duchowne Popow, w woiewodztwie Kaliskim: *Konst.* 1768, v. VII, f. 779, *tit.* Approbacya.

Pozwolenie zamiany lub przedaży dobr Opieczek do Kapituły Gnieźnień. należących. *Ibidem*, *tit.* Pozwolenie.

Approbacya zamiany części dobr Ur. Łukasza Bętkowskiego Podcz. Stężyckiego, za dobra XX. Iezuitów Krakowskich. *Ibidem*, *tit.* Approbacya.

Zamiana wsi Nowa zwaney XX. Kanonikow Regularnych za inszą in aequivalenti Ur. Wesłowej Starościny Golubskiej. *Ibidem*, f. 780, *tit.* Pozwolenie.

Zamiana wsi Sielca Krolewskiej, za wieś dziedziczną Wolieć Baryłowską Ur. Iozefa Mira Starosty Buskiego. *Ibidem*, f. 782, *tit.* Zamiana.

Zamiana wsi Brzuzy z wyoststwem za inne dziedziczne Ur. Adama Ponińskiego Kuchmistrza Koronnego. *Ibidem*, f. 783, *tit.* Zamiana.

Zamiana dzierzawy Krolewskiej we wsi Modlna Ur. Woyciecha Ostrowskiego Podśędką Łęczyckiego. *Ibidem*.

Kommissya dla udeterminowania zamiany dobr Krolewskich Lewice, za grunta Lendy dziedziczne Ur. Radzickiego Podczasz. Zakroczymskiego. *Ibidem*, f. 780, *tit.* Uspokoienie.

Zamiana dobr Iaruga z attynencyami dziedzicznych Ur. Teod. Połockiego Stysty Smotryckiego, za dobra miasto Smotrycz i inne. *Ibidem*, f. 781, *tit.* Zamiana.

Zamiana wsi Krolewskiej Modrza i Obornik stwierdzona: jako i zapis UU. Augustyna i Hyppolita Rogalińskich; tudzież dożywocie Ur. Stanisława Molskiego dla żony aprobaty: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 248, *tit.* Approbacya.

Zamiana włok dziedzicznych w wsi Ieziorney, za wieś Chyllice dla W. Dzierzbickiego Kasztelana Brzezińskiego. *Ibidem*, f. 251, *tit.* Zamiana.

Zamiana wsi Czarna i Grodzisk za folwark, place i grunta Ur. Alexandra Ossolińskiego Stysty Sokolowskiego w Drohiczyne i Nurze. *Ibidem*.

Zamiana dobr Bielawy do biskupstwa Poznańskiego należących za Mierzyn i Kosiorów dziedziczne Ur. Adama Zakrzewskiego Podstolego Kaliskiego. *Ibidem*, f. 260, *tit.* Zamiana.

Pozwolenie zamiany części wsi Piotrkowka i Woli Palczewo do kościoła Piotrkowa Kujawskiego należących, za inne. *Ibidem*, f. 261, *tit.* Pozwolenie.

Zamiana wsi Sanogoszeczy do probostwa Krzemienieckiego w Rawskim należący, za inne. *Ibidem*.

Prawa Litewskie.

Zamiana gruntów w ststwie Homelskim z UU. Mickiewiczami stwierdzona: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 176, *tit.* Potwierdzenie zamiany.

Pozwolenie zamiany dobr hibernowych Wincze zwanych w powiecie Pińskim, za Zalozie lub inne dziedziczne Ur. Orzeszki Stolnika Pińskiego: *Konst. Lit. S. Cor.* 1764, v. VII, f. 418, *tit.* Pozwolenie.

Pozwolenie zamiany dobr Parafianowa do Archidyakonii Wileń. należących, za dobra Łyntupy w powiecie Oszmiańskim, dziedziczne W. Brzostowskiego Podskar. W. W. X. Lit. *Ibidem*, f. 415, *tit.* Zamiana.

Zamiana dobr Lachowicze dziedziczne W. Xcia Massalskiego Biskupa Wileń. za starostwo Połongowskie z wsią Tarwidami, Plungiany z attynencyami, i ststwa Meyszagolskie i Szyrwintskie: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 657, *tit.* Zamiana.

Cztery dworzyszczka we wsi Łopatynie lennym prawem od Ur. Mateusza Butrymowicza posiadane, w dobra ziem. praevia solutione, podług taxy Kommissy Skarb. zamienione. *Ibidem*, f. 666, *tit.* Zamiana.

Zamiana uroczyska Sudziałow Stołowych, za dobra w possessy UU. Eysymontow zostające, pozwolona. *Ibidem*, f. 668, *tit.* Dozwolenie.

Tamże zamiany między W. Xięciem Massalskim Biskupem Wileń. i W. Tyzenhauzem Podskar. Nadw. Lit. administratorem ekonomii I. K. Mci nastąpić mające, approbowane. *Ibidem*.

Zamiana ststwa Ochełnickiego w dobra ziemskie za inne dziedziczne, Ur. Tołoczki Woysk. Wołkowyskiego. *Ibidem*, f. 670, *tit.* Zamiana.

Zamiana niektórych ieszior i gruntu włok 12 w leśnictwie Pińskim za włok 12 w starostwie Seweyskim. Item włok 2 leśnictwa Pińskiego za morgow 40 kościoła Pińskiego: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 939, *tit.* Pozwolenie.

OO. Bernardynom Trockim 5 placow zamienić dla wygody klasztoru pozwolono. *Ibidem*, f. 941, *tit.* Pozwolenie.

Plura *vide tit.* Dobra i Starostwa.

Zapisy.

Zapisy, donacye, zastawy, interczy, komplanaeye i wszelkie tranzakcy ex actu bonae voluntatis autentycznie nastąpione, w xięgach zeznane, za niewzruszone declarantur, pod

karą 1000 grzyw. i 6 niedz. więzy: *Konst.* 1768, v. VII, f. 708, *tit.* Złączenie, *puncto* Ponieważ.

Zapisy i tranzakcy wszelkie, etiam in omni forma cum laesione juris naturae między opiekunami i pupillami, między starszemi i młodszemi braćmi zawarte, upadają. *Ibidem*, *puncto* Zapobiegając.

Tamże ad donationem, obligationem, et resignationem lat 24 zupełnych za potrzebne przepisane; lub gdy tych brak aby ad hanc competentiam przyszedłszy, approbacya tranzakcy pomienionych nastąpiła, nakazano: ktore akceptowane pod karą 12 niedz. więzy, i 1000 grzyw. wzruszone nie będą. *Ibidem*, f. 707, *puncto* A gdy.

Lat zaś 20 mający, dopieroż w opiece (w ktorej do lat 18 zostanie) będący, summ na dobra zaciągać, zapisow czynić, kart ręcznych bankierom i kupcom pod przepadkiem summ i towarow dawać, prawa nie mają. *Ibidem*.

Tranzakcy wieczyste i doczesne w obcym Grodzie zeznane, a w czasie pokoju na pierwszych lub drugich Rokach, w czasie zaś niepokoju lub powietrza w rok i niedz. 6 nie przeniesione nullitati subjacent. *Ibidem*, f. 708, *puncto* Ponieważ.

Wszystkie tranzakcy po Grodach i Ziemstwach same tylko osoby, przysięgłe, rothą konst. 1768 (v. VII, f. 709, *puncto* Zapobiegając) przepisana, przyjmować mają. *Ibidem*.

Zapisy z okazji bezprawnego podniesienia złota po r. 1766 podług tenoru tranzakcy, a przed r. 1766 zaszłe, według konst. W. X. Lit. na Seymie r. 1766 zaspokoione będą. *Konst.* 1775, v. VIII, f. 200, *tit.* Utrzymanie.

Zapisy extra territorium i w Magdeburyach czynione, pod nieważnością do swego Ziemstwa przeniesione być mają. *Ibidem*, f. 288, *tit.* Przeniesienie.

Zapisy wieczyste wojewodztwom Poznańskiemu, Kaliskiemu, i Gnieźnieńskiemu bez Surrogatora czynić pozwolono, i za ważne deklarowano: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 916, *tit.* Pozwolenie.

O zapisach kościołom, klasztorom etc. *vide tit.* Testamenta. Dobra ziemskie etc.

Zapłata albo płaca woyska, vide tit. Woysko.

Zasługi i zasłużeni.

Zasłużeni po wojewodztwach do klasy czopowego asygnowani per lauda wojewodztw, do skarbu Kor. odesłani: *Konst.* 1766, v. VII, f. 437, *tit.* Czopowe, i *Konst.* 1768, v. VII, f. 627, *tit.* Czopowe.

Ur. Ian. Mateczyńskiemu Chor. pancernemu za poselstwo do Hana Tatarskiego 12,000 zł. naznaczono: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 95, *tit.* Rekompensa.

UU. suksessorom Stanisł. Kozuchowskiemu Cze-

ńnika Wieluńskiego za druk konst. 10,000 zł. *Ibidem*, *tit.* eodem. — *Vide o tymże konst.* r. 1775.

Zalecenie in pactis przyszedłemu Krolowi Ur. Franciszka Rychtera Burgrabiego Krakowskiego: *Konf. Gen. Kor.* 1764, v. VII, f. 95, *tit.* Deklaracya.

I. O. Xciu Prymasowi w czasie bezkrolewia 150,000 zł. WW. Podskar. Narodowym wyliczyć zalecono. *Ibidem*, f. 105, *tit.* Wyznaczenie.

I. O. Xciu Adamowi Czartoryskiemu Generał. ziem Podolskich, Marszałkowi Seymu Konfed. 100,000 zł. Stany, za piastowanie laski Seymu Conv. ofiarowały; ktorey gdy przyjąć nie chciał, do 60,000 zł. zredukowały. *Ibidem*, *tit.* Gratitudo.

Ur. Iackowi Ogrodzkiemu Star. Lubczańskiemu, Sekretarzowi Seymu *Konf. Conv.* 16,000 zł. naznaczono. *Ibidem*.

WW. Wojewodow Konstantego Platera Mściławskiego, Pawła Mostowskiego Poinorskiego; Iozefa Kierskiego Sekretarza Koron., i UU. Stanisława Gadomskiego Podkom. Sochaczew., Iana Gołębowskiego Sieradzkiego, Adama Suchodolskiego Lubel. Pisarzow Ziemskich Krolowi Imcj przyszedłemu in pactis zalecić kazano. *Ibidem*, f. 106. *tit.* Rekomendacya.

W. Ignacy Ogiński Marszałek W. W. X. Lit. przyszedłemu Krola względem zalecony. *Ibidem*, f. 185, *tit.* Zasługi.

Ur. Michałowi Brzostowskiemu Marszał. Konfed. Gen. W. X. Lit. 100,000 zł. in subsidium expens urzędu jego, skarbowi Lit. wyliczyć nakazano: *Konf. Gen. Lit.* 1764, v. VII, f. 174, *tit.* Subsidium.

Zasługi UU. Alexandra Suffragana Żmudzkiego, i Iana Podkom. Wileń. Horainow Krolowi Imcj przyszedłemu polecić obiecano. *Ibidem*, f. 181, *tit.* Zasługi.

Stany Rzeplitey zawdzięczając czterdziestoletnie na ow czas in Ministerio W. Xcia Imcj Michała Czartoryskiego Kanclerza W. W. X. Lit. prace, za odmowienie pensyi 80,000 zł. za przypuszczenie Assessorow do swych Sądow, statuję temuż na rynku Wileńskim z wypisem jego czynow, a post fata tegoż, mauzoleum w kościele katedr. Wileńskim kosztem skarbu W. X. Lit. wystawić nakazały: *Konst. Lit. Seymu Cor.* 1764, v. VII, f. 413, *tit.* Gratitudo.

Zlecenie Kommissy Skarb. W. X. Lit. dopelnienia rozkazow Seymu Cor. względem wystawienia statuy W. Xciu Michałowi Czartoryskiemu Kanclerzowi W. W. X. Lit. i post sera fata mauzolei: *Konst. Lit.* 1766, v. VII, f. 546, *tit.* Dopelnienie.

Ur. Adamowi Darowskiemu Podsej. Podolskiemu Kommissarzowi z Dworem Tatarskim 12,000 zł. naznaczono: *Seym Cor.* 1764, v. VII, f. 339, *tit.* Rekompensa.

Ur. Iozefowi Sosnowskiemu Pisarz. Pol. W.

X. Lit. Marszał. Seymu Electionis 60,000 zł. z skarbu W. X. Lit. *Ibidem*, *tit.* Gratitudo. Nadgrody tey, że Ur. Iacek Małachowski Marszałek Seymu Coron. Podstoli Koronny i Ststa Piotrkowski nie akceptował, Stany w dalszym czasie względność mu przyrzekły. *Ibidem*.

Ur. Ianowi Szadurskiemu Stolnikowi Xstwa Inflantsk. Sekret. Seymu Electionis 16,000 zł. w skarbie Lit. zabezpieczone. *Ibidem*.

Ur. Wincent. Zawiszy Łowecz. Łęczyck. Sekretarzowi Seymu Coron. 16,000 zł. *Ibidem*. (Nadgrody pomienione dla Marszałka Seymu 60,000 zł. a dla Sekretarza 16,000 nie mają być powiększane. *Ibidem*).

Fournierowi Pułkownikowi w woysku Koron. Rotmistrzowi chorągwi Węgierskiej summę 8,000 zł. z skarbu Kor. w nadgodę zasług naznaczono: *Konst. Lit. Seymu Cor.* 1764, v. VII, f. 340, *tit.* Nadgroda.

Ur. Stankiewiczowi Pułkownikowi I. K. Mci za usługi w Konstantynopolu w czasie bezkrolewia podjęte 3,000 czer. zł. naznaczono: *Konst.* 1766, v. VII, f. 486, *tit.* Bonifikacya.

Ur. Celestynowi Czaplcowi Podkom. Łuckiemu, Marszałkowi Seymu r. 1766 za piastowanie laski 80,000 zł. *Ibidem*, f. 499, *tit.* Gratitudo.

Ur. Stanisławowi Rembielińskiemu Sekr. I. K. Mci i Seymowemu 26,000 zł. *Ibidem*.

W. Xciu Augustowi Czartoryskiemu Woiew. i Generałowi ziem Ruskich Marszał. *Konf. Gen. Kor.*, W. Mich. Brzostowskiemu Podskar. W. W. X. Lit. i Marsz. *Konf. Gen. Lit.* tudzież wszystkich wojewodztw, ziem, i powiatow Marszałkom, Stany Rzeplitey pamięć wiekopomną i szacunek ich zasług zabezpieczają. *Ibidem*, f. 500, *tit.* Rozwiązanie.

Ur. Tomaszowi Dłuskiemu Podkom. Lubelsk. Sekr. *Konf. Gen. Kor.* 20,000 zł. *Ibidem*.

Tamże Ur. Michałowi Skrzetuskiemu Staroście Mogielnickiemu Vice-Sekr. *Konf. Gen. Kor.* 16,000 zł. *Ibidem*.

Urodzonemu Tomaszowi Alexandrowiczowi Podkomorzemu I. K. Mci, 3000 czerwonych złotych w czasie poselstwa do Porty zaciągnięone, skarbow oboyg w proporcya, powrócić nakazano. *Ibidem*, f. 485, *tit.* Wydatki. — Temuż nadgradzając prace poselskie 4000 czerw. zł. wyliczyć skarb Koron. obligowany: *Konst.* 1768, v. VII, f. 662, *tit.* Nadgroda.

Tłomaczom językow oryentalnych UU. Kruta, Habert, i Cerkies summę 20,100 zł. corocznie z skarbu oboyg Narodow, dwie części z Korony, trzecią z Litwy płacić nakazano. *Ibidem*, f. 645, *tit.* Pensya.

Dziś pensya swoię z summy 270,000 zł. na Poslow zagranicznych przepisana partycypują: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 891, *tit.* Tabella.

W. Teodorowi Wessłowi Podsk. W. Koron. pensya podskarbińska 120,000 do 300,000 zł. przez wzgląd na zasługi jego podwyższona, ktora że iemu tylko służyć ma, tamże

- ostrzega się: *Konst.* 1768, v. VII, f. 655, *tit.* Względy.
- Ur. Michałowi Brzostowskiemu Podskarb. W. W. X. Lit. do pensji 120,000 zł. 80,000 przydano, z warunkiem, że następcy jego dodatku tego pretendować nie mogą. *Ibidem.* — Uchyłono prawem r. 1776 te pensje, i tak Koronnemu iak Lit. Podskarb. WW. po 60,000 zł. naznaczono: *Vide tabellę Koron.* v. VIII, f. 891, a *Litewską* f. 931.
- W. X. Iozefowi Kierskiemu Sekret. W. Koron. pokąd od I. K. Mei duchownym chlebem opatrzone nie będzie, 16,750 zł. co rok płacić skarb Koron. obowiązany: *Konst.* 1768, v. VII, f. 656, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Xciu Radziwiłłowi Marszał. Konf. Gen. 1768 i Seymowemu, dla nieakceptowanej za prace i koszta nadgrody, wdzięczność i pamięć Rzeplity zapisuje. *Ibidem* f. 659, *tit.* Wdzięczność.
- UU. Aug. Golezowi Staroście Grudziądz. Toruńskiej, Ianowi Grabowskiemu Generałowi Maiorowi w wojsku Lit. Słuckiej Konf. Marszałkom, za nieprzyjęcie nadgrody 100,000 zł. w skarbach sobie assygnowanej, od I. K. Mei i Stanow Rzeczypospolitej łaska zapewniona. *Ibidem*, f. 660, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Xciu Imci Kaźmierzowi Poniatowskiemu Podkom. Koron. 3,000 czerw. zł. na reparacyą pogorzalych miast Sokala i Stoianowa skarbowi Kor. wypłacić zaleca się. *Ibidem*, *tit.* Gratiudo.
- Ur. Ianowi Łodzia Ponińskiemu Woiewodzie Poznansk. Posłowi Infantskiemu za trzymanie piora w czasie komisji Trakt. r. 1768 45,000 zł. z Koronnego, a 15,000 z Lit. skarbów wypłacić nakazano. *Ibidem*, f. 661, *tit.* Zawdzięczenie.
- UU. Popielom Kaszt. Sierpskiemu i Staroście Tuczapskiemu synom Ur. Popiela Starosty Tuczapskiego, Posła roku 1725 do Porty, summa 200,000 zł. w nadgrode wydatków, i zasług oycowskich, w skarbie Kor. przyznana, a to z summ na uspokojenie długów wyznaczonych. *Ibidem*, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Ianowi Kickiemu Staroście Oknińskiemu Marszałk. Trybun. Kor. za podjęte w czasie funkcyj swej expensa, 30,000 zł. *Ibidem*, f. 662, *tit.* Rekompensa.
- Ur. Wągródzkiemu Pisarzowi Ziemskiemu i Grodz. Zakroczymskiemu Podkom. I. K. Mei, intratę siedmioletnią z cła wodnego pod Zakroczymem przez dekret skarbowy odtrąconą, przywrócić nakazano. *Ibidem*, f. 664, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Marcinowi Matusiewiczowi Sędziemu Ziem. Brzesk. Lit. Sekret. Seym. i Konfed. Gen. 1768 r. 50,000 zł. *Ibidem*, f. 665, *tit.* Rekompensa.
- Ur. Pawł. Grabowskiemu Stłście Czchowskiemu summę zł. 16,200 gr. 26 na sklep i izbę sądową expensowaną, skarbowi Kor. powrócić kazano. *Ibidem*, *tit.* Gratiudo.
- Zasługi wojskowe, i ztąd pretensje do Rzeplitey UU. Taube, Spart, Korff, i Groeben, Kommissji Skarb. Koron. do roztrząśnienia zlecone, o których Stany na Seym przyszły informować obligatur. *Ibidem*, f. 666, *tit.* Rozeznanie.
- Nadgroda zasług Ur. Zygmunta Chrzanowskiego Podkom. Brzesk. Lit. na legacyi u Dworu Ross. i rozeznanie pretensji jego, do Komm. Skarb. Lit. odesłane: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 847, *tit.* Uznanie.
- Ur. Stef. Ciołkowi Komorowskiemu Pułkownikowi pancer. Kor. za rezydencyą w Krymie, skarb. Kor. 2000 czerw. zł. wypłacić obowiązany: *Konst.* 1768, v. VII, f. 763, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Stanisł. Brzostowskiemu Marszał. Konf. W. X. Lit. r. 1768 Stłście Bystrzyckiemu, in vim nadgrody za łaskę piastowaną, summa 200,000 zł. na Stłstwie Bystrzyckim przyznana: *Konst. Lit.* 1768, v. VII, f. 827, *tit.* Zawdzięczenie.
- Ur. Alexandr. Hołowczycowi Podstar. Orszańsk. Sekr. Konf. Gen. W. X. Lit. summa 25,000 zł. naznaczona. *Ibidem*, f. 828, *tit.* Gratiudo.
- W. Xciu Antoniemu Iablonowskiemu Wwdzie Poznań. i Ur. Xciu Marc. Lubomirskiemu Generałowi Lieutenant. woysk Koronnych, że pensji kommissarskiej do granic z Dworami sąsiedzkimi nie przyjęli, wdzięczność obywatelska zapisana: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 112, *tit.* Instrukcyja, *ad finem.*
- NB. Długi powyżey przyznane r. 1775 do Kommissji Likwidacyjney odesłane; a pensje regulują się dziś podług tabelli expens skarb. r. 1776. Następujące prawa r. 1775 nadgrody i ratyfikacye wdzięczności i indemnizacye, w skarbie Kor. assygnowane, prawem r. 1776 (procz zabezpieczonych w tabelli expens skarb.) uchylone: *Konst.* 1776, v. VIII, f. 890, *tit.* Wydatki. *Inne nadgrody w dobrach Krolewskich uczynione, pod tę regułę nie podpadają.*
- Ur. Xciu Adamowi Ponińskiemu za funkcyą Marszał. Seymow. i Konfed. r. 1775: 1) Co rok ad vitae tempora 100,000 zł. naznaczono. 2) Zamiana Brzozy cum attinen. Krolewskiej, za dobra ziemsk. Fałęcice cum attinen. 1768 r. nastąpioney, bez sprowadzenia komisji i ustanowienia aequivalentiae approbatur; tudzież kupno wsi Woli pozwolone. 3) 400,000 zł. in spatio lat 6 wypłacić temuż nakazano: *Konst.* 1775, v. VIII, f. 210, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Floryanowi Drewnowskiemu Podcz. Łomżyńskiemu, Sekret. Seymowemu 100,000 zł. a skarb Koronny expens na druk konstytucyi bonifikować obligowany. *Ibidem*, f. 212, *tit.* Zawdzięczenie.
- W. Waclawowi Rzewuskiemu Woiewodzie na ow czas a potym Kasztelanowi Krakowskiemu stłstwo Kowelskie dziedzictwem nadane, salvis possessoribus. *Ibidem*, *tit.* Okazanie.
- W. Twardowskiemu Wwdzie Kaliskiemu stłstwo

- pierwsze z wakujących obiecane; a interea temuż 20,000 zł. roczney pensji naznaczono. *Ibidem*, f. 213, *tit.* Upewnienie.
- W. Borchowi Podkancl. Kor. 20,000 czerw. zł. in spatio lat 4 wylczyć nakazano. *Ibidem*, f. 214, *tit.* Zawdzięczenie.
- W. Łąckiemu Kaszt. Sandomirskiemu ad vitae tempora pensji 20,000 zł. *Ibidem*, *tit.* Nadgroda.
- W. Iozefowi Stępkowskiemu Kasztel. Kiiwsk. stłstwo Winnickie i 30,000 zł. pensji ad vitae tempora. *Ibidem.*
- W. Kazimierzewi Wykowskiemu Kasztelanowi Wyszogrodzkiemu 100,000 zł. na stłstwie Niechorowskim warowane. Toż stłstwo od kwarty uwolnione, i emphyteusis dla sukcesorow warowana. *Ibidem*, f. 215, *tit.* eodem.
- W. Symeonowi Szydłowskiemu Kaszt. Żarnowskiemu stłstwo Bolesław. ad vitae tempora nadane, salvis possessoribus; a post sera fata successorum jus emphyteuticum tymże służyć ma; nad to z Gorczyzny i Rudy, czynsze do lat 12 darowane. *Ibidem*, f. 216.
- Ur. Kazimierzowi Raczyńskiemu Pisarzowi W. Koron. Generalstwo Wielko-Polskie przyobiecane. *Ibidem*, f. 217, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Karolowi Brühlowi co rok 30,000 zł. pensji roczney w skarbie Kor. wyznaczono. *Ibidem*, *tit.* Pensya.
- Ur. Franc. Wilczewskiemu Podkom. Wizkiemu 100,000 zł. *Ibidem*, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Gurowskiemu Podkom. Gnieźn. 60,000 zł. *Ibidem*, f. 218.
- Ur. Rogalińskiemu Stłście Nakielsk. 20,000 zł. pensji ad vitae tempora. *Ibidem.*
- Ur. Tomaszowi Alexandrowiczowi Marszałkowi dworu I. K. Mei, 10,000 zł. roczney pensji, i emphyteusis na dobra Koszowatę. *Ibidem.*
- Ur. Ignac. Rychłowskiemu stłstwo Wareckie, prawem dziedzicznym kupie pozwolono, i komisją do rozgraniczenia naznaczono, salvis possessoribus. *Ibidem*, f. 220, *tit.* Inkorporacya. (Prawo to, 1776 roku uchylone: v. VIII, f. 896, *tit.* Uchylenie).
- Ur. Kraszewskiemu Regimentarzowi partyi Wielkopolskiej expektatywa na stłstwo Ulanowskie, a successorom jego na toż jus emphyteuticum ubezpieczone; interea nim do possessji przydzie, pensji 20,000 zł. co rok brać będzie; tamże towarzystwu pod tą komendą dystyngwującym się, po 2,000 zł. naznaczono. *Ibidem*, f. 221, *tit.* Indemnizacya.
- Ur. Stanisł. Kozuchowskiemu Podcz. Orłowskiemu, 20,000 zł. *Ibidem*, f. 223, *tit.* Obiaśnienie.
- Ur. Iozef. Drzewieckiemu Pisarzowi Sądow Konf. Gen. czerw. zł. 1000. *Ibidem*, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Antoniemu Sikorskiemu Sekret. Piecz. W. Koron. 40,000 zł. na wsi Ieziorowice, i prawo czterdziestoletnie. *Ibidem*, f. 224.
- Ur. Iozefowi Rudnickiemu Kassyerowi skarbu Koronnego, tytuł Superintendenta kassy generalney, i pensya dożywotnia ostrzeżona. *Ibidem.*
- UU. Ian. Ośniałowskiemu, Ignac. Bachmińskiemu, Franc. Przeuskiemu, Dworzanom I. K. Mei, za azardy życia die 3 Novembris r. 1771 w obronie Nayiaśniejszego Stanisława Augusta poniesione, względność naprzod Krolewska, przyrzeczona: a potym każdemu krolewsczyznę naymniey 10,000 zł. importującą dożywotnie nadać pozwolono. *Ibidem*, f. 224, *tit.* Pamięć, i f. 225, *tit.* Ubezpieczenie.
- UU. Regentom Kommissji Skarb. pensje i funkcyje ad fata albo ascensum warowane. *Ibidem*, f. 225, *tit.* Nadgroda.
- UU. Mikulskiemu i successorom Bucowa za obronę Nayiaśn. Stanisława Augusta po 3,000 zł. corocznie wyznaczono. *Ibidem*, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Trembińskiemu powrocenie przez połowę straty majątku w Lublinie zgorzałego, w czasie funkcyj skarb. zapewnione. *Ibidem*, f. 226, *tit.* Powrocenie.
- Ur. Boscampowskiemu miejsce w Departamencie Interessow Cudzoziemskich, i 5,000 zł. pensji corocznie naznaczono. *Ibidem*, *tit.* Wzgląd.
- Ur. Ghigiottemu miejsce w Departamencie tymże deklarowane. *Ibidem*, *tit.* Upewnienie.
- W. X. Gurowskiemu Proboszczowi Gnieźn. iedne z pierwszych opactw wakujących obiecane. *Ibidem.*
- SUCCESSOROM W. Burzyńskiego Wwdy Mińsk. 100,000 zł. na stłstwie Krasnosielskim naznaczono: *Konst. Lit.* 1775, v. VIII, f. 660, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Xciu Michałowi Radziwiłłowi Mieczn. i Marsz. Konf. Gen. W. X. Lit. w roku 1775 za łaskę przez dwa lata piastowaną, emphyteusim na stłstwa Grabowskie i Bolimowskie, expektatywę na stłstwo Boryssowskie i 400,000 zł. ze skarbu Lit. zabezpieczono. *Ibidem*, f. 661, *tit.* Gratiudo.
- Ur. Ignacemu Koszyczycowi, kamienica Danielowiczowska w Wilnie nadana. *Ibidem*, f. 672, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Szyszle Regentowi Kancellaryi Sądowej Konf. Gen. r. 1775 W. X. Lit. 10,000 zł. *Ibidem*, f. 678, *tit.* Nadgroda.
- Ur. Malczewskiemu Podcz. Smoleń. Sekr. Konf. Gen. W. X. Lit. r. 1775 zł. 100,000. *Ibidem*, f. 692, *tit.* Wzgląd.
- Przewielebnemu Xiędzu Biskupowi Smoleńskiemu po odejściu do krajow Rosyjskich dyecezyi, i z niej wszelkich użytkow, 20,000 zł. co rok z skarbu Lit. naznaczono: *Konst. Lit.* 1776, v. VIII, f. 943, *tit.* Okazanie.
- Ur. Ianowi Komarzewskiemu Gener. Maiorowi w wojsku obojga Narodow 12,000 zł. z skarbu Kor. a 6,000 zł. z Lit. ad vitae tempora uchwalono: *Konst.* 1778, v. VIII, f. 953, *tit.* Wzgląd.
- Plura vide *tit.* Emphyteusis. Salaria.

Zastawa i zastawnicy.

- O eliberacyą Drahima, territorii Elbingensis, i wykupno klejnotow Rzeplitey od Krola Imci Pruskiego, I. K. Mé Stanisław August starać się obowiązwał: *Pact. Conv.* 1764.

v. VII, f. 208, § O eliberacya. — Obligacya ta upadła po traktacie roku 1775. O czym obacz tenże Traktat, v. VIII, f. 44, § 5.

Zastawnicy i dzierżawcy po wyszłym kontrakcie z dobr ustąpić mają, gdy im summa w Grodzie podług praw Koron. a w Litwie na gruncie złożona będzie: *Traktat 1768, v. VII, f. 603, § 13.*

Pretensye ich do dziedzica i na wzajem, ante omnes causas praecisa appellatione in competenti foro rozsądzić należy. *Ibidem.* — Rugowanie ich pod zaiazy bezprawne podciągając się nie może. *Ibidem.* — Znowu zapewniono, iż zaiężdżający dobra zastawne po expiracyi kontraktu, prawom o zaiężdżach nie podpadają: *Konst. 1775, v. VIII, f. 116, tit. Obiaśnienie.*

Zastawnicy, i per potioritatem dobra trzymający, do kalkulacyi pociągani nie będą: *Konst. 1776, v. VIII, f. 883, tit. Warunek.*

Zbrojownia, vide tit. Cekauz.

Ziemie i powiaty.

Ziemi Halickiej 100 Smolakow dla bezpieczeństwa trzymać pozwala się: *Konf. Gen. Kor. 1764, v. VII, f. 75, tit. Pozwolenie.*

Ziemstwa Stężyckiego po kreacyi Radomskiego antiquitas et autoritas warowana. *Ibidem, f. 66, tit. Ustawa.*

Ziemia Dobrzyńska nie w Poznańskiej ale w Bydgoskiej alternacie Trybunału, uchylając konstytucyą Convoc. sądzić się ma: *Konst. Seym. Coron. 1764, v. VII, f. 346, tit. Upewnienie. Prawo to, r. 1768 po złączeniu Trybunałów upadło.*

Powiatowi Lidzkiemu laudum uchwalić pozwala się, na wymurowanie sali na Seymiki, i skarbcu w zamku na xięgi: *Konst. Lit. 1766, v. VII, f. 548, tit. Pozwolenie.*

Wsie Kamień, Troszyn, Dobrzykow, Tokary, Radziwie, Popłacin, Brwilno, i Gorki, Wiślą od województwa Płockiego oddzielone, do powiatu Gąbińskiego przyłączają się: *Konst. 1775, v. VIII, f. 291, tit. Ustanowienie suscepty ziemi Gostyńskiej.*

Żołnierz, vide tit. Woysko.

Żupy, vide tit. Sol.

Żydzi.

Żydzi na łąkach, mytach, komorach, przykomorach, w dobrach wszelkich Krolewskich, etiam praetextu factoratus mieszczeni być nie mają. Tamże takowy pro infami declaratur, ani mu protekeya I. K. Mei ma suffragari: *Pact. Conv. v. VII, f. 207, § To osobliwie.*

Żydzi w miastach swoich Żydowskich według dawnych przywilejów bez przeszkody handlować mają: *Konst. 1768, v. VII, f. 755, tit. Warunek miast.*

Żydzi gdyby na rolach pustych osiedli, od głównego na zawsze, a od innych podatkow na lat 6 wolni deklarowani: *Konst. 1775, v. VIII, f. 147, tit. Podatek.*

Rabinowie bronić mają ślubow tym Żydom, którzy rzemiosłem, rolnictwem, lub handlem nie bawią się, pod karą 1000 grzywien. *Ibidem.*

Ziazdy Żydowskie po miastach, nawet za uniwersałami podskarbińskimi końcem exekucyi składek czynione, znoszą się: *Konf. Gen. Koron. 1764, v. VII, f. 50, tit. Pogłowne, ad finem.*

Żydzi z parafii iedney do drugiej nie mają się przenosić, bez świadectwa o zapłaconym pogłownym. *Ibidem, f. 167, tit. Pogłowne.*

Żydom incolatus w Warszawie podług opisu konst. 1658 inhibitur: *Konst. 1766, v. VII, f. 470, tit. O władzy.* — Ci, w Warszawie nie do wojewódzińskiej iurydykcyi, ale do Sądow Potocznych lub Miejskich należą. *Ibidem.* — Ponowiono to prawo r. 1768 i forum tymże w mieście Starey Warszawy przepisano: *Konst. 1768, v. VII, f. 711, tit. Iurydykcyja.*

Żydom pod czas Seymu nie ma być broniony handel w Warszawie podług dawnych zwyczajów. *Ibidem.*

Kahaly podające Żydom parafianow fałszywie na delacie podatkow, 37 grzyw. zapłacą i w turmie przez niedziel dwie siedzieć będą: *Konst. 1775, v. VIII, f. 147, tit. Podatek.*

Kahaly Żydowskie w W. X. Lit. summę 500,000, zł. na zapłacenie summ poiezuickich różnym domom i kollegiom zgaszonego zakonu należących, zaciągnąć mogą: *Konst. Lit. 1775, v. VIII, f. 651, tit. Pozwolenie.*

Żydzi Infantscy do kahału Krasławskiego należą: *Konf. Gen. Lit. 1764, v. VII, f. 167, tit. Pogłowne.*

O podatkach Żydowskich, vide tit. Podatki. Pretensye synagogi i kahału Pińskiego, po rozeznanie i rozsądzenie do Kommissy Skarb. W. X. Lit. odesłane: *Konst. Lit. S. Cor. 1764, v. VII, f. 421, tit. Uspokojenie.*

Kahał miasta Liska dla zabranych 3312 zł. od zboycow w lesie Ianowskim od raty Septembrowey i Marcowey w r. 1767 uwolniony: *Konst. 1768, v. VII, f. 760, tit. Wzgląd.*

Żydzi pogorzeczy synagogi Łobżenickiej, we wsi Wyrczyska osiedli, do długow kahalnych przykładać się obowiązani. *Ibidem, tit. Ubezpieczenie.*

Żydzi w Zygmuntowie osiadający, do kahału Szydłowskiego należeć mają: *Konst. 1775, v. VIII, f. 319, tit. Legitymacya.*

Żydom Sandomirskim pomimo dekretu asses. r. 1774 29 Augusti, do lat 30 na mieyscu pozostać dla wypłacenia długow synagogi pozwolono. *Ibidem, f. 321, tit. Ubezpieczenie.*

Plura vide tit. Miasta. Podatki.

KONIEC.

REGISTR

TOMU DRUGIEGO INWENTARZA.

	str.		str.
Do Najjaśniejszego Stanisława Augusta (dedykacya)	3	Bękarci	10
Do czytelnika (przedmowa X. T. Ostrowskiego)	5	Besbieceństwo	10
		Bezkrólewie, vide Interregnum	40
		Biblioteka	10
		Biskupi	10
		Bory, vide Lasy	75
		Brachium militare, vide Exekucya dekretow	32
		„ Kommissya Woyskowa	48
		Braterskie transakcyje, vide Zapisy	162
		A.	
Abusus nobilitatis	7	Cechy	11
Abusus officii	7	Cekauzy	11
Activitas szlacheica, vide Seymiki	127	Cerkwie, vide Kościoły	70
„ Szlachcie	135	„ Dyssydenci	24
Akademia	7	Cessya, vide Starostwa	132
Akcyza, vide Cło	11	„ Konsensa	68
„ Podatki	91	„ Approbacye	8
Akta, vide Xięgi	157	Chłopi, vide Poddani	91
Akta interregni, vide Interregnum	40	Cło	11
„ Konfederacya	69	Corruptio Iudicis, vide Sądy	113
Alienacye dobr Krolewskich, vide Dobra Krolewskie	17	„ Trybunały	142
Alienacye dobr ziemskich, vide Dobra ziemskie	18	Cudzoziemcy	12
Alternata między Deputatami, vide Seymiki	127	Cyrulik, vide Szpitale	140
„ Trybunały	142	Cywun	12
Alternata prowincyi do laski marszał. na Seymach i w Radzie, vide Seymiki	127	Czary i czarodzieystwo, vide Sądy w oguiności	113
„ Trybunały	142	Czopowe, vide Podatki	91
Amnestya, vide Interregnum	40		
Apostata	8	D.	
Appellacye	8	Deklaracya	12
Approbacye	8	Dekreta	13
Apteka	9	Denegatum Iudicium, vide Sądy	113
Archivum	9	Depntaci ad pacta conventa, vide Pacta conventa	88
Arcy-Biskupi	9	Deputat	13
Aręda podatków, vide Podatki	91	Deputat do konstytucyi, vide Seymy	125
Artyllerya	9	Desideria woiewodztw i prywatne, vide Remissy	111
Aryanie	10	„ Seymiki	127
Assessorya, Assessor, vide Kommissye	8	Długi	14
„ Sądy Assesorskie	116	Dobra duchowne	20
Avulsa, vide Krol	71	Dobra Krolewskie i stołowe	17
„ Dobra stołowe	17	Dobra lenne	20
		B.	
Beatyfikacye, vide Rzym	113	Beczka, vide Miary	81

	str.		str.
Dobra po-jezuickie	21	H.	
Dobra ziemskie	18	Handel, <i>vide</i> Kupcy i kupiectwo	75
Dobr zamiany, <i>vide</i> Zamiana	161	Heretycy, <i>vide</i> Dyssydenci	24
Dochody skarbowe, <i>vide</i> Podatki	91	Hetman	36
„ „ Skarb	130	Hultaie, <i>vide</i> Bespieczeństwo	10
„ „ Cło	11	Hyberny	37
Doktor Medicinæ, <i>vide</i> Szpitale	140	I.	
„ „ Akademia	7	Iarmarki	37
Dokumenta w sprawach, <i>vide</i> Trybunały	142	Indygenaty	37
Donacje, <i>vide</i> Zapisy	162	Instancje do Stolicy Apostolskiej, <i>vide</i> Rzym	113
„ „ Approbacje	8	Instrukcje poselski, <i>vide</i> Seymiki	127
Dożywocie	23	Instygator	39
Drogi	23	Interczy, <i>vide</i> Zapisy	162
Drukarnie	23	Interregnum	40
Duchowni	23	Intraty skarbu, <i>vide</i> Podatki	91
Dupla kwarta, <i>vide</i> Kwarta	72	„ „ Skarb	130
„ „ Kommissya Skarbowa	42	Inwestytury, <i>vide</i> Xięstwa	158
„ „ Lustracje	76	Iura Cancellariae <i>vide</i> Trybunały	142
Dwor-Krolewski i dworzanie	26	„ „ Sądy	113
Dyssydenci	24	„ „ Kommissyo	42
Działy	26	„ „ Salaria	113
Dzieci	26	Iura Maiestatis, <i>vide</i> Rada Nicustająca	105
Dziedzic i dziedzictwo	26	„ „ Seymy	125
Dzierżawa i dzierżawca	26	Iura stolae Dissidentium, <i>vide</i> Dyssydenci	24
Dziesięcina	26	Iuris naturae laesio, <i>vide</i> Zapisy	162
E.			
Ekonomia, <i>vide</i> Dobra stołowe	17	Iurydykcyje po miastach, <i>vide</i> Miasta	81
Elekcyja Krolow	27	Ius caducum, <i>vide</i> Kaduki	40
Emphyteusis	27	Ius patronatus	40
Emphyteuses rozdane r. 1775 w Koronie	28	Ius retractus Szlachty w krajach oderwanych, <i>vide</i> Szlachcie	135
„ „ „ w W. X. Litewsk.	31	Ius vitae et necis poddanego, <i>vide</i> Poddani	91
Evocatio extra forum, <i>vide</i> Forum	33	K.	
Ezekucya dekretow	32	Kadecki korpus, <i>vide</i> Szkoły	139
Ex-officia, <i>vide</i> Miasta	81	Kadencye Sądow, <i>vide</i> Sądy	113
„ „ Wojsko	153	„ „ Kommissye	42
Exorbitacje	32	„ „ Trybunały	142
F.			
Feuda	32	„ „ Grody	35
Foralia, <i>vide</i> Iarmarki	37	Kaduki	40
Forma Rządu	32	Kanały, <i>vide</i> Rzeki	112
Fortece, <i>vide</i> Zamki	160	„ „ Kommissye Skarbowa	42
Forum	33	Kancellarye, <i>vide</i> Sądy Ziemskie i Grodzkie	120
Fundacye	33	„ „ Starosta	132
G.			
Garniec, <i>vide</i> Miary	81	Kancelerz, <i>vide</i> Pieczętarze	89
Generał, <i>vide</i> Woźny	156	„ „ Sądy Assessorskie	116
Generał artylleryi, <i>vide</i> Artyllerya	9	Kanonizacye, <i>vide</i> Rzym	113
Generał-Lieutenant, Generał-Maior, <i>vide</i> Wojsko	153	Kapitały, <i>vide</i> Summy	134
Gleyty	34	Kapituły	41
Głos wolny, <i>vide</i> Seymy	125	Kaptury, <i>vide</i> Sądy Kapturowe	119
Gory Olkuskie, <i>vide</i> Mennice	80	Kasztelan	41
Granice	34	Klasztory	42
Graeco-Nieuniti, <i>vide</i> Dyssydenci	24	Kleynoty	42
Grecka religia, <i>vide</i> Dyssydenci	24	Kommissya Edukacyjna	51
Groble, <i>vide</i> Mosty	86	Kommissya Emfiteutyczna, <i>vide</i> Emphyteusis	27
Grody	35	„ „ Kommissya Skar- bowa Koronna	42
Grzywna	35	Kommissya Likwidująca długi Rzeczypospolitej, <i>vide</i> Długi	14
Gwałt szlachty, <i>vide</i> Szlachcie	135	Kommissya Skarbowa Koronna	42
Gwardya I. K. Mci	35	Kommissya Skarbowa Litewska	46

	str.		str.
Kommissya Szpitalna, <i>vide</i> Szpitale	140	Lex sumptuaria	76
Kommissya Wojskowa Koronna	48	Libertacye	76
Kommissya Wojskowa Litewska	50	Libertum veto, <i>vide</i> Seymy	125
Kommissye szczegulne i Kommissarze	51	Licytacye krolewsczyzn i czopowego, <i>vide</i> Em- phyteusis	27
„ „ Registr Kommissyi Koronnych Seymu r. 1775	54	„ „ Podatki	91
„ „ Registr Kommissyi Litewskich Seymu r. 1775	63	„ „ Trybunały	142
„ „ O kommissjach i remissach r. 1775	67	„ „ Kommissye	42
„ „ Dalsze kommissye szczegulne	67	Listy instancyonalne i podawcze	76
Komornik	42	Ludwisarnia	76
Komory	68	Lustracye	76
Kompanie kupieckie i rzeczy kopalnych, <i>vide</i> Kupcy	75	Lustrator	77
„ „ Manufaktury	78	Łany wybranieckie, <i>vide</i> Starostwa	132
Komplanacye, <i>vide</i> Zapisy	162	„ „ Sądy Referendarskie	119
„ „ Kontrakty	70	Łokicć, <i>vide</i> Miary	81
„ „ Approbacye	8	M.	
Kondemnaty, <i>vide</i> Process	101	Magdeburye, <i>vide</i> Miasta	81
„ „ Trybunały	142	Małoletni, <i>vide</i> Dzieci	26
„ „ Sądy	113	„ „ Zapisy	162
Kondescensye	70	„ „ Opiekun i opieka	87
Konfederacya	69	Małżeństwo	78
Konfessaty, <i>vide</i> Sądy w ogolności	113	Manufaktury	78
Konsensa	68	Marszałkowie Radni, <i>vide</i> Rada	104
Konsyliarz Rady, <i>vide</i> Rada Nicustająca	104	Marszałkowie Seymikowi, <i>vide</i> Seymiki	127
Kontrakty	70	Marszałkowie Seymowi, <i>vide</i> Seymy	125
Kontrakty szczegulne, <i>vide</i> Approbacye	8	Marszałkowie Trybunalscy, <i>vide</i> Trybunały	142
„ „ Zapisy	162	Marszałkowie WW. i ich iurydykcyja	78
„ „ Zastawa	165	Materye Status, <i>vide</i> Seymy pod r. 1768	125
Koronacya, <i>vide</i> Krol	71	Mennice i moneta	80
„ „ Elekcyja	27	Metryka i Metrykant	80
Korrektura praw, <i>vide</i> Prawa i przywileje	100	Miary	81
Korrupcyja, <i>vide</i> Sądy w ogolności	113	Miasta i mieszczanie	81
„ „ Sądy Seymowe	114	Minister i Ministeria	85
„ „ Trybunały	142	Minorenes, <i>vide</i> Dzieci	26
Korzec, <i>vide</i> Miary	81	Młyny, <i>vide</i> Podatki	91
Kościóły	70	„ „ Kommissya Skarbowa	42
Krol	71	„ „ Rzeki	112
Krolewsczyzny, <i>vide</i> Dobra Krolewskie	17	Mniszki	86
„ „ Emphyteusis	27	Mosty	86
„ „ Starostwa	132	Myto, <i>vide</i> Cło	11
Krolowa	72	„ „ Mosty	86
Krolewicowie	72	N.	
Kruszcowe kompanie, <i>vide</i> Manufaktury	78	Nadgrody, <i>vide</i> Zasługi	162
Krzywoprzysięstwo, <i>vide</i> Sądy w ogolności	113	Neofici	87
„ „ Sądy Sejmowe	114	Nobilitacye, <i>vide</i> Szlachcie i szlachectwo	135
Kupcy i kupiectwo	75	Noty ministeryalne, <i>vide</i> Deklaracya	12
Kwadrupla, <i>vide</i> Kwarta	72	O.	
„ „ Lustracye	76	Odziaż	87
Kwarta	72	Odmowienie Sądu, <i>vide</i> Sądy w ogolności	113
Kwatery, <i>vide</i> Miasta	81	Officyaliści Rady, <i>vide</i> Rada Nicustająca	104
„ „ Wojsko	153	Officyaliści skarbowi, <i>vide</i> Kommissya Skarbowa	42
Kwit	73	Okazywanie	87
L. Ł.			
Lasy	75	Opactwa i Opaci	87
Lata dojrzałe, <i>vide</i> Dzieci	26	Opiekun i opieka	87
Lauda	76	Oppressio civis liberi, <i>vide</i> Szlachcie	135
Legata, <i>vide</i> Testamenta	141	„ „ Sądy w ogolności	113
Lenność, <i>vide</i> Dobra lenne	20	Ordynacye	88

	str.		str.
P.			
Pacta conventa	88	Reformacja, <i>vide</i> Zapisy	162
Pakta z postronnemi, <i>vide</i> Traktaty	141	Regenci Kancellaryi, <i>vide</i> Starosta	132
Pałace Rzeczypospolitey, <i>vide</i> Zamki	160	„ „ Sądy	113
Patron	89	„ „ Kommissye	42
Pensye, <i>vide</i> Salaria	113	Regestra	109
„ „ Zaslugi	162	Regimenta Krolewskie, <i>vide</i> Gwardya	35
Pieczętarze i pieczęć	89	Rękoździeła, <i>vide</i> Manufaktury	78
Pieniądze, <i>vide</i> Mennice i moneta	80	Relaxacya	110
Pisarze WW. i Sądowi	89	Religia Grecka, <i>vide</i> Dyssydenci	24
Plenipotencye ministryalne, <i>vide</i> Traktaty	141	Religia Katolicka	111
Plenipotent i plenipotencya, <i>vide</i> Patron	89	Remissy	111
Poczty	90	Remissy różnych spraw i kommissyi, <i>vide</i> Kom-	
Podatki	91	missye szczegulne	51
Poddani	91	Restytucya do czci i honoru, <i>vide</i> Szlachcie	135
Podkomorzy	97	„ „ Relaxacya	110
Podskarbi	97	Rezolucye Rady, <i>vide</i> Rada Nieustaiąca	104
Podwoiewodzy, <i>vide</i> Miasta	81	Rezydenci	112
„ „ Woiewoda	153	Rezygnacye, <i>vide</i> Zapisy	162
Pogłowne, <i>vide</i> Podatki	91	Roki Ziemske i Grodzkie, <i>vide</i> Sądy	113
Polowanie	98	Rozpisy na kondescensjach, <i>vide</i> Sądy	113
Pomoc wojskowa, <i>vide</i> Exekucya dekretow	32	„ „ Kondescensye	70
„ „ Kommissya Wojskowa	48	Rządu forma, <i>vide</i> Forma rządu	32
Popisy, <i>vide</i> Okazywanie	87	Rzeki	112
Popowicze	98	Rzemieślnicy	112
Posel	98	Rzym	113
Potioritas dobr, <i>vide</i> Dobra ziemskie (<i>ad finem</i>)	18	S.	
Potomstwo, <i>vide</i> Syn	135	Salarya	113
„ „ Dzieci	26	Sądy w ogulności	113
Potomstwo bezprawne, <i>vide</i> Bękarci	10	Sądy Assessorskie	116
Powiaty, <i>vide</i> Grody	35	Sądy Iudicii mixti	124
„ „ Ziemie	166	Sądy Kapturowe	119
Pozwy	99	Sądy Marszałkowskie, <i>vide</i> Marszałkowie WW.	78
Prawa i przywileie	100	Sądy Mieyskie, <i>vide</i> Miasta	81
Prawa kardynalne	99	Sądy Pograniczne	123
Prawa miejskie, <i>vide</i> Miasta	81	Sądy Referendarskie	119
Prawodawctwo, <i>vide</i> Prawa i przywileie	100	Sądy Relacyjne	116
Pretensye domow etc. <i>vide</i> Długi	14	Sądy Seymowe	114
Prezydent Trybunalski, <i>vide</i> Deputat	13	Sądy Ziemske i Grodzkie	120
„ „ Trybunały	142	Scartabellatus	124
Probostwo	101	Sędzia	114
Process	101	Sekretarz	124
Processus iudiciarius, <i>vide</i> Prawa i przywileie	100	Senator	124
Propinacya, <i>vide</i> Podatki	91	Sessye Seymowe, <i>vide</i> Seymy	125
„ „ Miasta	81	Sessye Radne, <i>vide</i> Rada Nieustaiąca	104
Prowizye, procenta, <i>vide</i> Summy	134	Sessye Trybunalskie, <i>vide</i> Trybunały	142
Prymas	101	Seymiki	127
Przewozy, przeprawy, <i>vide</i> Mosty	86	Seymy	125
„ „ Rzeki	112	Sieroty i opieka sierot, <i>vide</i> Opiekun	87
Przysięga i krzywoprzysięstwo, <i>vide</i> Sądy w ogul-		Skarb	130
ności	113	Składy	130
„ „ Trybunały	142	Sluby, <i>vide</i> Małżeństwo	78
„ „ Roty przysięg częściicy używanych	101	Sługa	130
Przywileie, <i>vide</i> Prawa i przywileie	100	Sol	130
R.			
Rada Nieustaiąca	104	Sołtystwa i wybraniectwa	131
Ratyfikacya traktatow, <i>vide</i> Traktaty	141	Spaśne, <i>vide</i> Cło	11
Recessa Seymowe, <i>vide</i> Remissy	111	„ „ Mosty	86
Referendarya, <i>vide</i> Sądy Referendarskie	119	Sprawiedliwość, <i>vide</i> Sądy	113
Referendarz	109	Sprawy	131
		Sprawy graniczne, <i>vide</i> Granice	34
		„ „ Kommissye szczegulne	51

	str.		str.
Sprawy Sądom Seymowym własne, <i>vide</i> Sądy Sey-		Wieś, <i>vide</i> Dobra Krolewskie	17
mowe	114	„ „ ziemskie	18
Stany Rzeplitey, <i>vide</i> Forma rządu	32	„ „ duchowne	20
Starosta	132	„ „ Ziemie i powiaty	166
Starostwa i krolewsczyzny	132	Wieża, <i>vide</i> Starosta	132
Subdelegat, <i>vide</i> Surrogator	135	„ „ Sądy	113
„ „ Sądy ziemskie	120	„ „ Kommissye	42
Subsidium charitativum, <i>vide</i> Duchowni	23	„ „ Trybunały	142
Sukcessya	134	Winy sądowe, <i>vide</i> <i>ibidem</i>	
Summy	134	Woiewoda i woiewodztwa	153
Surrogat vel Subdelegat	135	Woyna	153
Susceptant i suscepta, <i>vide</i> Xięgi	157	Woysko i Woyskowi	153
„ „ Starosta	132	Woytostwa i dzierzawy	156
Syn, <i>vide</i> Dzieci	26	Wozny	156
Synagoga, <i>vide</i> Miasta	81	Wpisy, <i>vide</i> Trybunały	142
„ „ Żydzi	166	„ „ Kommissye	42
Szelężnego podatek, <i>vide</i> Podatki	91	Wybraniectwa, <i>vide</i> Sołtystwa	131
Szkoły	139	„ „ Starostwa i krolewsczyzny	132
Szlachcic i szlachestwo	135	Wygnańcy	156
Szpitala	140	Wyjazd za granice, <i>vide</i> Odiadz	87
Szynki po miastach, <i>vide</i> Miasta	81	X.	
T.			
Tabaka, <i>vide</i> Podatki	91	Xięgi	157
Targowe, <i>vide</i> Iarmarki	37	Xięstwa i Xiążęta :	
Tatarowie	141	Xięstwo Inflantskie	159
Testamenta	141	Xięstwo Kurlandzkie	158
Tortury, <i>vide</i> Sądy w ogulności	113	W. Xięstwo Litewskie	160
Towary, <i>vide</i> Kupcy i kupiectwo	75	Xięstwo Pruskie	160
Tradycye dobr, <i>vide</i> Dobra ziemskie	18	Xięstwo Saskie	160
„ „ Exekucya dekretow	32	Xięstwo Żmudzkie	160
Traktaty	141	Xiążęce tytuły nadane, <i>vide</i> Tytuły	149
Tranzakcye, <i>vide</i> Approbacye	8	Z. Ź.	
„ „ Zapisy	162	Zaiazy dobr, <i>vide</i> Dobra ziemskie	18
Trunkow szynkowanie, <i>vide</i> Miasta	81	„ „ Zastawa	165
„ „ Apteka	9	„ „ Exekucya dekretow	32
Trybunały	142	Zakon Maltański	160
Tytuły	149	Zamiana	161
U.			
Urzędy i Urzędnicy	149	Zamki i pałace	160
W.			
Waga, <i>vide</i> Miary	81	Zapisy	162
Wakanse	151	Zaplata albo płaca woyska, <i>vide</i> Woysko	153
Wdowy, <i>vide</i> Opiekun	87	Zaslugi i zasłużeni	162
Wexle	151	Zastawa i zastawnicy	165
Wiara S. Katolicka, <i>vide</i> Religia Katolicka	111	Zbroiownia <i>vide</i> Cekauzy	11
		Ziemie i powiaty	166
		Żołnierz, <i>vide</i> Woysko	153
		Żupy, <i>vide</i> Sol	130
		Żydzi	166

OMYŁKI DRUKARSKIE

dostrzeżone w części II Inwentarza.

str.	76	szp. 1	wiersz 15	od góry: sumtuarya	czytaj	sumptuaria
„	109	„ 2	„ 20	od dołu: Starostwa	„	Starosta
„	136	w paginacji		36		136
„	138	szp. 1	„ 1	od góry: Sebast,	„	Sebastyan,
„	162	„ 1	„ 7	od góry: <i>Ibidem.</i>	„	<i>Ibidem, f. 262, tit. Zamiana wsi Sanogoszczy.*)</i>

*) Błąd edycji pijarskiej, przez nas zapóźno dostrzeżony.

Przedruk techniką typograficzną
wykonany w Zakładach Graficznych w Katowicach
z egzemplarza udostępnionego
przez Bibliotekę Narodową w Warszawie
Wydano w nakładzie 800 egzemplarzy
na zamówienie Zjednoczenia Księgarstwa
Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe
Warszawa 1980

WAIF
Reprint

